

**T.C.
GIDA TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIğI**

2016 YILI FAALİYET RAPORU

BAKAN SUNUŞU

2016 yılı, başta 15 Temmuz başarısız darbe kalkışması olmak üzere, dünya konjonktüründeki olumsuzluklar ve bunların içeriye yansımaları nedeniyle demokrasimiz ve ekonomimiz için olduğu gibi tarım ve hayvancılığımız için de zorlu geçmiştir.

Stratejik sektör olan tarım ve hayvancılığın, günlük dalgalanmalardan, mevsimlik olumsuzluklardan etkilenmeyecek kadar direnç ve dayanıklılığının olduğu görülmüştür.

Topraklarımızın bereketi, tarım ve hayvancılıkla iştil eden köylülerimizin alinteri geleceğe umutla bakmamızın teminatı olmaya devam etmektedir.

Bir önceki yıl 147.2 milyar TL olan tarımsal hasılamız 161 milyar TL'ye ulaşmıştır.

Türk tarım ve hayvancılığı tarımsal hasıla bakımından Avrupa'nın en büyüğü olma gururunu yaşatmaya devam etmektedir.

2023 vizyonumuzu oluşturan 150 milyar Dolar tarımsal Gayrisafi Yurtiçi Hasıla, 40 milyar Dolar ihracat hedeflerimizi sektirmeden gerçekleştireceğimize olan inancımız tamdır.

Bu konuda ekmeğimizin hamurunu yoğuran çiftçimizin alın terine, başarıyı tırnaklarıyla kazıyarak elde eden o nasırlı ellere ve dört mevsimi bir arada yaşadığımız cennet vatan topraklarımızın bereketine güveniyoruz.

Artarak devam edeceğine inandığımız güven ve istikrar ortamı Türk tarım ve hayvancılığı için elzem olan iklim koşullarını oluşturacaktır.

Allah, dört mevsimi bir arada yaşadığımız, topraklarıyla, otlaklarıyla, dağlarıyla, taşlarıyla, dereleriyle, ırmaklarıyla, denizleriyle bu vatani bize bahşetmiştir. Alın teriyle sulandığı taktirde bu topraklardan bereket fişkirmaması için hiçbir neden yoktur.

En başta gelen vazife, tarım ve hayvancılık için olmazsa olmaz olan toprakların korunmasıdır.

Kaldı ki bu topraklar şehit kanlarıyla sulanmış vatan topraklarıdır.

Topraklarımızı düşman tasallutundan korumak, güvenlik güçlerimiz başta olmak üzere her vatan evladı için nasıl kutsal bir görevse, talan ve yağmaya, rant için amaç dışı kullanıma, atıl bırakılmasına karşı dur demek de hepimiz için kutsal bir görevdir.

Bu hazine değerindeki topraklar, atalarımızdan bize devreden, bizden de torunlarımıza devredecek bir mirastır.

Ayrıca aç kalmamak için de tarım arazilerinin korunması elzemdir.

Bu nedenlerle 215 büyük ovanın tespiti yapılmıştır. Bunlardan 141'inin bir çivi dahi çakılmadan korunması için Bakanlar Kurulu Kararı çıkartılmış olup geriye kalan ovalarımızla ilgili olarak da çalışmalar devam etmektedir.

Tarım arazilerimizin korunmasını öncelediğimiz gibi, tarım ve hayvancılıkla iştil eden eli nasırlı insanlarımızı korumak ve desteklemek de önceliğimiz olmuştur.

Bu bağlamda ülkemizin 7 bölgesinde Ortak Akıl toplantıları organize edilmiş, net fotoğraflar çekilerek tespitler yapılmış ve çözüm yolları geliştirilmiştir.

Yeni bir vizyonla uygulamaya koyduğumuz Milli Tarım Projesi hem bitkisel üretimde, hem hayvancılıkta kapsamlı bir programdan oluşmaktadır.

“Havza Bazlı Tarımsal Üretimi Destekleme Modeli” uyarınca, 941 havzada çeşitli kriterlere göre belirlenen 21 ürünün desteklenmesine karar verilmiştir. Su kısıtı ve ekim nöbetinin dikkate alındığı bu sistemde planlı üretime geçilecek ve arz açığı / fazlası sorunu ortadan kaldırılarak üreticinin aleyhine oluşan piyasa dalgalanmaları önlenmiş olacaktır.

Desteklenecek ürünler 3 yıllık dönem için açıklanacak, çiftçi nerede ne ekerse ne kadar destek alacağını bilecektir. Yılda tek başvuru ve iki ödeme ile üreticinin bürokrasi çilesi kaldırılacaktır.

En önemli üretim girdilerinden olan gübrede % 18, yemde % 8 olan KDV oranları sıfırlanmıştı, şimdi Milli Tarım Projesi kapsamında, mazotta maliyetin % 50’sinin devlet tarafından karşılanacağı müjdesi verilmiştir.

Ayrıca gübre ve sertifikalı tohum ve fide desteği miktarı önemli oranda artırılabilecektir.

“Hayvancılıkta Yerli Üretimi Destekleme Modeli”nde ise, hayvan varlığı ile iklim şartları uygun 30 ilimiz Mera Hayvancılığı yetiştirici bölgesi olarak belirlenmiştir. Bu illerde meralar hayvancılık ve ıslah yapmak şartıyla kiralanacak, düve alımı, tesis yapımı, alet ekipman alımı desteklenecektir. Ayrıca 4 aya kadar buzağılar için 750 TL’ye kadar destek verilecektir.

35 ilimiz ise Damızlık Düve üretim merkezi ilan edilmiştir.

Ayrıca 26 ilimiz damızlık koç-teke üretim merkezi, 11 ilimiz damızlık manda üretim merkezi ilan edilmiştir. Bütün yurt genelinde hayvan hastalıklarından ari bölgelerin oluşturulması çalışmaları da yürütülmektedir.

Öte yandan hayvan sağlığı ve buzağı ölümlerinin azaltılması maksadıyla aşılama ve şap hastalığı ile mücadele seferberliği başlatılmıştır.

Et üretim miktarımız 1 milyon 170 bin tona ulaşmıştır. Ancak hâlâ ihtiyacımızı karşılamamaktadır. 400 bin buzağı ölümü azaltılabilirse, hayvan ve karkas et ithalatımız azaltılmış olacaktır.

Gerek bitkisel üretimde gerekse hayvancılıkta destekler artarak devam ettirilmektedir. 2017 yılı bütçemizin yüzde 66.7’sine karşılık gelen 12,8 milyar TL destekleme yapılacaktır.

Ayrıca çiftçimizin iklim koşulları başta olmak üzere olumsuzluklardan etkilenmemesi için tarım sigortalarının kapsamı genişletilmiştir.

2017 yılının bol kazanç ve bereket getirmesini temenni ediyor, ülkemize, tarım sektörümüze ve üreticilerimize hayırlı olmasını diliyorum.

Faruk ÇELİK
Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanı

ÜST YÖNETİCİ SUNUŞU

Dünyada 850 Milyon insanın aç olduğu, 1,2 milyar insanın ise yetersiz beslendiği, hızla artan dünya nüfusu, insanların beslenme tercihlerindeki değişiklikler; tarım ürünlerinin uluslararası meta haline dönüşmesi, gıda güvenliğinin gelişimi, ilaç, enerji ve sanayi girdisi olarak kullanımı gibi gelişmelerin tarımın önemini gün geçtikçe daha da arttığı stratejik bir sektördür.

2050 yılında dünya nüfusunun 10 milyara ulaşacağı dikkate alındığında Bu nüfusun sağlıklı beslenebilmesi için tarımsal hasılanın yüzde 60 artırılması mecburiyeti vardır.

Tarım sektöründe uzun yıllardır süregelen yapısal sorunlara yönelik etkin yaklaşımlar ve uzun vadeli politikalarla bu sorunların çözümlenme süreci büyük bir ivme kazandı. Bu kapsamda özellikle sektörde teknoloji kullanımının artması, eğitim düzeyinin yükselmesi, sektöre yönelik teşvik ve desteklerin artması ve çeşitlendirilmesi, planlı üretime yönelik projelerin hayata geçirilmesi bu çözümlenme sürecine katkı sağlamıştır.

Tarım sektörü üretimin artırılması yanında, kaynakların korunmasını gözetken, insanımıza yeterli ve güvenilir gıda arzını sağlayan, kırsal alanda kalkınmaya ve refahın arttırılmasına katkıda bulunan bir sektördür.

Tarımda, üretim aşamasından tüketim aşamasına kadar her alanda etkin gıda kontrol ve denetimleri yapmaktayız. Bilinçli tüketicilerimizin de katkılarıyla gıda güvenilirliği noktasında toplumsal duyarlılık oluşumunda önemli mesafeler katedilmiştir.

Tarımsal dış pazar olanaklarının geliştirilerek, tarımsal ihracatımızın artırılması ve sürdürülebilir tarımsal ihracat modelinin oluşturulması için çalışmalara devam edilmektedir.

Saydamlık ve hesap verilebilirlik ilkelerine dayanan, bilgilendirme odaklı hazırlanan 2016 Yılı Faaliyet Raporu'nun tüm paydaşlara yararlı olmasını diliyorum. Bakanlığımız faaliyetlerinin misyon ve vizyonumuz çerçevesinde gerçekleştirilmesinde ve Faaliyet Raporu'nun hazırlanmasında emeği geçen tüm çalışma arkadaşlarıma teşekkür ediyorum.

Dr. Nusret YAZICI
Müsteşar

İÇİNDEKİLER

BAKAN SUNUŞU	2
ÜST YÖNETİCİ SUNUŞU	5
İÇİNDEKİLER.....	6
KISALTMALAR.....	9
I) GENEL BİLGİLER.....	12
A- MİSYON VE VİZYON	12
B- YETKİ, GÖREV VE SORUMLULUKLAR	12
C- İDAREYE İLİŞKİN BİLGİLER	16
1- FİZİKSEL YAPI	25
2- ÖRGÜT YAPISI.....	26
3- BİLGİ VE TEKNOLOJİK KAYNAKLAR	27
4- İNSAN KAYNAKLARI	27
5- SUNULAN HİZMETLER	29
6- YÖNETİM VE İÇ KONTROL SİSTEMİ	178
D- DİĞER HUSUSLAR	179
II) AMAÇ VE HEDEFLER	180
A- İDARENİN AMAÇ VE HEDEFLERİ	180
1- TARIMSAL ÜRETİM VE ARZ GÜVENLİĞİ.....	180
2- GIDA GÜVENİLİRLİĞİ.....	180
3- BITKİ SAĞLIĞI.....	181
4- HAYVAN SAĞLIĞI	182
5- KIRSAL KALKINMA	182
6- KURUMSAL KAPASİTE	183
B- TEMEL POLİTİKALAR VE ÖNCELİKLER	184
C- DİĞER HUSUSLAR	185
III) FAALİYETLERE İLİŞKİN BİLGİ VE DEĞERLENDİRMELER	185
A- MALİ BİLGİLER.....	185
1- BÜTÇE UYGULAMA SONUÇLARI.....	185
1- TEMEL MALİ TABLOLARA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR	202
2- MALİ DENETİM SONUÇLARI	203
B- PERFORMANS BİLGİLERİ	204
1- FAALİYET VE PROJE BİLGİLERİ	204
2- PERFORMANS SONUÇLARI TABLOSU	213
3- PERFORMANS SONUÇLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ	237
4- PERFORMANS BİLGİ SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	237
IV) KURUMSAL KABİLİYET ve KAPASİTENİN DEĞERLENDİRİLMESİ	238
A- ÜSTÜNLÜKLER.....	238
B- ZAYIFLIKLAR.....	238
C- DEĞERLENDİRME	238
V) ÖNERİ VE TEDBİRLER	240

TABLolar

Tablo 1: Taşınmazlar	25
Tablo 2: Araç Durumu	25
Tablo 3: Merkez ve Taşra Teşkilatı Personel Durumu	27
Tablo 4: Bakanlık Merkez Hizmet Birimleri Personel Durumu	28
Tablo 5: Entegre Mücadele Uygulama Programı	29
Tablo 6: Entegre ve Kontrollü Ürün Yönetimi 2016 Yılı Çalışmaları	30
Tablo 7: 2016 Yılı İhracat ve İthalatta Bitki Sağlığı Denetimleri.....	32
Tablo 8: İthalatta ve İhracatta Bitki Sağlığı Kapsamında Yapılan Analiz Sayısı (Adet)	32
Tablo 9: Bitki Koruma Ürünleri ve Zirai Mücadele Alet/Makineleri Faaliyetleri	35
Tablo 10: 2016 Yılı İthalat İzinleri	36
Tablo 11: Standart İlaç Deneme Metotlarının Durumu	36
Tablo 12: Hasat Öncesi Pestisit Denetim Grupları	37
Tablo 13: Bitki Koruma Ürünleri ile Zirai Mücadele Alet ve Makine Denetimleri	37
Tablo 14: Bitki Koruma Ürünü Bayileri ile Zirai Mücadele Alet ve Makine Bayilerine Uygulanan Yaptırımlar ...	37
Tablo 15: Bitki Pasaportu Uygulama ve Denetimleri	38
Tablo 16: Hayvan Hastalıkları İle Mücadele.....	41
Tablo 17: Yıllara Göre Sevk Sayıları.....	43
Tablo 18: Sertifikasyon Çalışmaları	43
Tablo 19: Kurbanda Kesilen Hayvan Sayıları	44
Tablo 20: Yıllara Göre Kaydedilen Hayvan Sayıları	44
Tablo 21: Hayvan ve Hayvansal Ürün İthalatında Veteriner Kontrolleri.....	46
Tablo 22: Reddedilme Sebepleri	46
Tablo 23: Hayvan, Hayvansal Ürün ve Yan Ürün İhracat Kontrolleri	47
Tablo 24: Avrupa Birliğine İhracat İzni Bulunan İşletme Sayısı	47
Tablo 25: Onay/Şartlı Onay Almış Gıda İşletme Sayıları	49
Tablo 26: Kayıt Almış Gıda İşletme Sayıları	49
Tablo 27: Yıllar İtibarı ile İhracatta Gıda Güvenliği Denetim Sayıları.....	50
Tablo 28: Yıllara Göre Gıda Piyasa Resmi Kontrol Sayısı	51
Tablo 29: Gıda İşletmeleri Faaliyet Alanına Göre Gıda Piyasa Resmi Kontrol Sayısı	51
Tablo 30: Yıllara Göre Gıda Kontrol Görevlilerinin Dağılımı	51
Tablo 31: ALO 174 Gıda Hattına Yapılan Başvuru Sayısı ve İdari Yaptırım Sayısı	52
Tablo 32: Kamuoyu ile Paylaşılan Resmi Kontrol Sonuçları.....	52
Tablo 33: 2016 Yılında Kamu ve Özel Laboratuvar Denetimleri.....	53
Tablo 34: Yıllara Göre Yem İşletmeleri Denetim Sayıları	54
Tablo 35: Yıllara Göre Denetim Sayıları ve Yasal İşlemler	54

Tablo 36: Yıllara Göre Resmi Kontrol Sayıları	54
Tablo 37: Arazi Toplulaştırma ve TİGH Projeleri.....	81
Tablo 38: Ekonomik Yatırımlar	90
Tablo 39: Genç Çiftçi Projelerinin Desteklenmesi Programı Uygulamaları	90
Tablo 40: Tarımsal Desteklemeler	94
Tablo 41: Faaliyetler	102
Tablo 42: 2016 Yılında Üretilerek Salımı Yapılan Biyolojik Mücadele Etmenleri	103
Tablo 43: Tarım Yürütme Komitesi Toplantıları	122
Tablo 44: Tarım İş Toplantıları.....	122
Tablo 45: Karma Ekonomik Komisyonu (KEK) Toplantıları	122
Tablo 46: Uluslararası Anlaşmalar.....	123
Tablo 47: 2016 Yılı Rapor Sayıları.....	148
Tablo 48: 2012-2016 Yılları Arasında Gerçekleşen Yayım Faaliyetleri	153
Tablo 49: Hazırlanan Basılı ve Görüntülü Yayın	154
Tablo 50: Düzenlenen eğitimler	167
Tablo 51: Aday Memur Eğitimleri.....	168
Tablo 52: 2015-2016 Yılları Bakanlığımız Bütçesi	186
Tablo 53: 2016 Yılı Bütçe Uygulama Sonuçları, Ekonomik Sınıflandırma	186
Tablo 54: 2016 Yılı Bütçe Uygulama Sonuçları, Ekonomik İkinci Düzey Sınıflandırma	187
Tablo 55: 2016 Yılı Bütçe Uygulama Sonuçları, Fonksiyonel Sınıflandırma.....	189
Tablo 56: 2016 Yılı Bütçe Uygulama Sonuçları, Finansal Sınıflandırma	190
Tablo 57: 2016 Yılı Bütçe Uygulama Sonuçları, Kurumsal Sınıflandırma.....	191
Tablo 58: 2016 Yılı Bütçe Uygulama Sonuçları, Kar Amacı Gütmeyen Kuruluşlara Yapılan Transferler.....	192
Tablo 59: 2016 Yılı Yatırım Ödenekleri.....	192
Tablo 60: 2016 Yılı Sermaye Giderleri.....	193
Tablo 61: 2016 Yılı Sermaye Giderleri, Dış Proje Kredileri	199
Tablo 62: 2016 Yılı Sermaye Transferleri	199
Tablo 63: 2016 Yılı Sermaye Transferleri, Dış Proje Kredileri	200
Tablo 64: 2016 Yılı Borç Verme.....	200
Tablo 65: 2016 Yılı Cari Transferler.....	200
Tablo 66: İçişleri Bakanlığı (YİKOB) tarafından Bakanlığımıza aktarılan ödenekler	201
Tablo 67: Faaliyet ve Projeler	204
Tablo 68: İdare Toplam Kaynak İhtiyacı	211
Tablo 69: Performans Sonuçları	213

KISALTMALAR

AB	Avrupa Birliği
AÇEV	Anne Çocuk Eğitim Vakfı
AGRIS	Tarım Bilimi ve Teknolojisi Bilgi Sistemi
AGROVOC	Tarım, orman, balıkçılık, hayvancılık, gıda gibi konuların bütün alanlarını ve bunlarla ilişkili olan alanları (çevre, beslenme vb.) kapsayan çok dilli özelliğe sahip bir Tesarus
AKK	Arazi Kullanım Kabiliyet
AKS	Arıcılık Kayıt Sistemi
Ar-Ge	Araştırma Geliştirme
AT	Arazi Toplulaştırma
BAGİS	Balıkçı Gemilerini İzleme Sistemi
BİMER	Başbakanlık İletişim Merkezi
BKK	Bakanlar Kurulu Kararı
BKÜ	Bitki koruma ürünleri
BMİDÇS	Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi
BOREN	Ulusal Bor Enstitüsü
BTYK	Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
CBS	Coğrafi Bilgi Sistemi
CGIAR	Uluslararası Tarımsal Araştırmalar Danışma Grubu
COFASP	Cooperation in Fisheries, Aquaculture and Seafood Processing
COP	Taraflar Konferansı
ÇATAK	Çevre Amaçlı Tarım Arazilerinin Korunması
ÇKS	Çiftçi Kayıt Sistemi
DAP	Doğu Anadolu Projesi
DPB	Devlet Personel Başkanlığı
DHDB	Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı
DOKAP	Doğu Karadeniz Projesi
DSİ	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğu
DTÖ	Dünya Ticaret Örgütü
ECRAN	Avrupa Birliği Çevre ve İklim Bölgesel Katılım Ağı
EKK	Ekonomi Koordinasyon Kurulu
EKÜY	Entegre ve Kontrollü Ürün Yönetimi
EuFMD	Avrupa Şap Hastalığı Komisyonu
EYYDB	Eğitim Yayım ve Yayınlar Dairesi Başkanlığı
FAO	Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü
FRM	'Uluslararası Yem Mevzuatı Düzenleyicileri Toplantısı (International Feed Regulators Meeting)
GAP	Güney Doğu Anadolu Projesi
GATS	DTÖ Hizmet Ticareti Genel Anlaşması
GEF	Küresel Çevre Fonu
GEF	Birleşmiş Milletler Küresel Çevre Fonu

GFCM	Akdeniz Genel Balıkçılık Komisyonu
GMP	İyi üretim uygulamaları
GOKBK	Gıda Olarak Kullanılabilecek Bitkiler Komisyonu
GRA	Küresel Araştırmalar Birliği
GSYH	Gayri Safi Yurtiçi Hasıla
GTHB	Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı
GTÜPIDK	Gıda ve Tarımsal Ürün Piyasalarının İzleme ve Değerlendirme Koordinasyon Birimi
HİEBİS	Hizmetiçi Eğitim Bilgi Sistemi
HİTAP	Hizmet Takip Programı
IACS	Entegre İdare ve Kontrol Sistemi
ICA	Uluslararası Kooperatifçilik Örgütü (International Cooperatives Alliance)
ICCAT	Atlantik Tunas'ın Korunması Uluslararası Komisyonu
ICFO	Uluslararası Su Ürünleri Kooperatifleri Örgütü
ICT-AGRI	Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Tarımda Uygulanması
IFAD	Uluslararası Tarımsal Kalkınma Fonu
IPA	Katılım Öncesi Yardım Aracı
IWWIP	Uluslararası Kışlık Buğday Geliştirme Programı
İDEP	İklim Değişikliği Eylem Planı
İDKK	İç Denetim Koordinasyon Kurulu
İŞKUR	Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü
İTU	İyi Tarım Uygulamaları
KADEP	Kamu Diplomasisi Eğitim Programı
KEP	Kayıtlı Elektronik Posta
KKBS	Koyun Keçi Bilgi Sistemi
KKKS	Koyun Keçi Kayıt Sistemi
KKYDP	Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı
KOP	Konya Ovası Projesi
MACS	Üst Düzey Tarım Bilim İnsanları
MED-Amin	Akdeniz Tarım Piyasaları Bilgi Sistemi
MERBİS	Mera Bilgi Sistemi
OECD	Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü
OIE	Dünya Hayvan Sağlığı Teşkilatı
OIV	Uluslararası Bağ ve Şarap Örgütü
OTAK	Yerli Otomatik Traktör Dümenleme ve Kontrol
OMÜ	Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi
PPR	Koyun Keçi Vebası Hastalığı
RİP	Resmi İstatistik Programı
ROM	Sonuç Odaklı İzleme
SİDM	Standart İlaç Deneme Metodu
SPS	Sağlık ve Bitki Sağlığı

STATİP	Sorunlu Tarım Alanlarının Tespiti ve İyileştirilmesi Projesi
STVT	Sayısal Toprak Veri Tabanı
SUBIS	Su Ürünleri Bilgi Sistemi
SubisCBS	Su Ürünleri Coğrafi Bilgi Sistemi
TAGEM	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
TAIEX	Technical Assistance Information Exchange Office - Avrupa Komisyonu Teknik Yardım ve Bilgi Değişim Ofisi
TAMSİS	Tarımsal Ürünler Maliyet Sistemi
TARBİL	Tarımsal İzleme ve Bilgi Sistemleri
TARSEY	Tarım Sektörü Entegre Yönetim Bilgi Sistemi
TARGEL	Tarımsal Yayımı Geliştirme Projesi
TAYEM	Tarımsal Yayım ve Hizmet İçi Eğitim Merkezi Müdürlüğü
TARYAT	Tarımsal Yatırımcı Danışma Ofisi
TBS	Tarım Bilgi Sistemi
TBT	Ticarette Teknik Engeller
TİGH	Tarla İçi Geliştirme Hizmetleri
TİKA	Türk İşbirliği ve Koordinasyon Başkanlığı
TİD	Tarımsal İşletme Danışmanlığı
TKDK	Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu
TMO	Toprak Mahsulleri Ofisi
TPRM	Ticaret Politikalarını Gözden Geçirme Mekanizması
TRGM	Tarım Reformu Genel Müdürlüğü
TTA	Tercihli Ticaret Anlaşması
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
TÜFE	Tüketici Fiyat Endeksi
TÜKAS	Tarımsal Üretim Kayıt Sistemi
TÜMSİS	Tarım Ürünleri Maliyet Çalışmaları
TZOB	Türkiye Ziraat Odaları Birliği
UÇES	Avrupa Birliği Entegre Çevre Uyum Stratejisi
UNDP	Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı
UTEM	Uluslararası Tarımsal Eğitim Merkezi
ÜFE	Üretici Fiyat Endeksi
YAYÇEP	Yaygın Çiftçi Eğitimi Projesi

I) GENEL BİLGİLER

A- MİSYON VE VİZYON

MİSYONUMUZ: Ülkemizin ve dünya pazarlarının ihtiyacı olan güvenilir gıda ve kaliteli tarım ürünlerine erişebilirliği gerçekleştirmek, tarımsal ve ekolojik kaynakların sürdürülebilir kullanımını sağlamak, kırsal alanda yaşam standardını yükseltmek amacıyla politika belirlemek ve uygulamak.

VİZYONUMUZ: Gıda ve tarım alanında; üretici ve tüketici memnuniyetini en üst düzeyde sağlamak, Türkiye'yi bölgesinde lider, Dünyada küresel aktör haline getirmek.

B- YETKİ, GÖREV VE SORUMLULUKLAR

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının görevleri, 03.06.2011 tarih ve 639 sayılı Kanun Hükmünde Kararname 27.08.2011 tarih ve 651 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile yeniden düzenlenmiştir. Buna göre Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının görevleri şunlardır:

Bitkisel ve hayvansal üretim ile su ürünleri üretiminin geliştirilmesi, tarım sektörünün geliştirilmesine ve tarım politikalarının oluşturulmasına yönelik araştırmalar yapılması, gıda üretimi, güvenliği ve güvenilirliği, kırsal kalkınma, toprak, su kaynakları ve biyoçeşitliliğin korunması, verimli kullanılmasının sağlanması, çiftçinin örgütlenmesi ve bilinçlendirilmesi, tarımsal desteklemelerin etkin bir şekilde yönetilmesi, tarımsal piyasaların düzenlenmesi gibi ana faaliyet konularının gerçekleştirilmesine yönelik çalışmalar yapmak; gıda, tarım ve hayvancılığa yönelik genel politikaları belirlemek, uygulanmasını izlemek ve denetlemek.

➤ Güvenilir gıda ve yem arzını sağlamak, bu amaçla politikalar oluşturmak ve denetlemek.

➤ Gıda, gıda katkı maddeleri ve gıda ile temasta bulunan madde ve malzemelerin üretim, işleme ve pazarlama ile ilgili süreçlerin her aşamasındaki izlenebilirliğine yönelik esasları belirlemek.

➤ Gıda, gıda katkı maddeleri ve gıda ile temasta bulunan madde ve malzemeleri üreten işyerlerinin niteliklerini ve bunlara ilişkin izin ve kayıt esaslarını belirlemek, bunların izin ve kayıt işlemlerini yapmak, bu işyerlerini gıda siciline kaydetmek, üretim ve satış yerlerinin kontrol ve denetimlerini yapmak veya yaptırmak.

➤ Gıda, gıda katkı maddeleri ve yemler ile gıdayla temasta bulunan madde ve malzemelerin giriş ve çıkış gümrük kapılarını, ilgili kurumların görüşlerini alarak tespit ve ilan etmek; veteriner sınır kontrol noktalarını ve bunların çalışma esaslarını belirlemek.

➤ Yem ve yem katkı maddelerinin tescilli, satışı ve denetimi ile ilgili esasları belirlemek ve denetlemek.

➤ Yem ve yem katkı maddelerinin üretimini ve satışını yapan işletmelerin onay verme esaslarını belirlemek ve onay verme işlemlerini yapmak.

➤ Hayvan kimlik sistemini kurmak ve hayvan hareketlerini kontrol etmek.

➤ Canlı hayvan, bitki, hayvansal ve bitkisel ürünler ile gıda ve yemin dış ticareti ile ilgili sağlık şartlarını belirlemek, sınır kontrol noktalarını ve bunların çalışma esaslarını belirlemek ve yürütmek.

➤ Bitki, hayvan, gıda ve yem güvenliğini gözeterek tüketiciyi ve halk sağlığını korumak amacıyla tedbirler almak.

➤ Hayvan refahını sağlamaya yönelik çalışmalar yapmak.

➤ Hayvan ve bitki sağlığı ile gıda ve yem konusunda faaliyet gösteren laboratuvarların belgelendirilmesine yönelik esasları belirlemek ve bunları denetlemek.

- Hayvansal ürünlerin işlenmesi ve pazarlanmasına ilişkin kontrol ve takip işlemlerini yapmak ve buna ilişkin esasları belirlemek.
- Hayvan hastalıkları ile mücadele ve hayvan sağlığı hizmetlerini yürütmek ve buna ilişkin esasları belirlemek.
- Hayvan sağlığında kullanılan tedavi edici ve koruyucu maddeler ile bunların etken ve yardımcı maddelerinin imal, satış, taşıma ve muhafaza şartlarını tespit ve ilan etmek.
- Hayvan sağlığı, teşhis ve tedavi hizmetleri ile ilgili faaliyet gösteren kurum ve kuruluşlar ile hayvan satış, kesim ve eğitim yerleri ve barınaklara ilişkin esasları belirlemek.
- Bitki sağlığını korumak, bitki hastalıkları ve zararlıları ile mücadele etmek ve buna ilişkin esasları belirlemek.
- Bitki pasaport sistemini kurmak, bitki ve bitkisel ürün hareketlerini kontrol etmek, bitkisel korumada kullanılan ürünlerin norm ve özellikleri ile onay verilmesine ilişkin esasları belirlemek, onay verme ve kontrol işlemlerini yapmak.
- Bitki ve hayvan sağlığı ile gıda ve yem güvenirliliğini sağlamak amacıyla risk yönetimi esaslarını belirlemek, risk değerlendirmesi yapmak ve risk iletişimini sağlamak.
- Hayvan ve bitki sağlığının korunması ile gıda ve yem kontrolünde görevlendirilecek personelin niteliklerini, çalışma usul ve esaslarını belirlemek.
- Bitkisel ürünlerde üretimi, verimliliği ve çeşitliliği artırmak.
- Bitkisel üretimde kullanılan girdilerin ve üretim teknolojilerinin kullanımının uygunluğunu ve standartlarını belirlemek ve denetlemek.
- Bitkisel üretimi, tarım ve sanayi sektörü ile entegrasyonunu sağlayacak şekilde yönlendirmek.
- İnsan sağlığını ve ekolojik dengeyi gözeterek yeni üretim şekilleri belirlemek, bunları desteklemek, yaygınlaştırmak ve görev alanına giren faaliyetler sonucu ortaya çıkabilecek kirliliğin önlenmesine yönelik ilgili kurumlarla koordinasyonu sağlamak.
- Çayır, mera, yaylaklar ve kışlakların ıslah ve muhafazasını sağlamak, korumak ve gerekli tedbirleri almak.
- Bitkisel üretim ile ilgili bilgi sistemlerini kurmak ve kullanılmasını sağlamak.
- Tarım havzalarının faaliyet ve işleyişi ile ilgili hizmetleri yürütmek.
- Hayvancılığı geliştirmek, teşvik etmek ve teşvik esaslarını belirlemek.
- Hayvansal üretim girdileri ile hayvancılık işletmelerinin niteliklerini ve bunlara ilişkin izin ve onay esaslarını belirlemek, izin ve her türlü onay işlemlerini yürütmek.
- Yüksek vasıflı hayvan ırklarını yaygınlaştırmak.
- Hayvansal üretimin insan sağlığı ve ekolojik dengeyi koruyucu yöntemlerle yapılmasına ilişkin çalışmalar yapmak ve bunları denetlemek.
- Hayvansal üretimin artırılmasına yönelik faaliyetlerde bulunmak.
- Hayvansal üretim ve geliştirme projeleri ile ilgili çalışmalar yapmak.
- Hayvan ıslah programları uygulamak ve uygulatmak.
- Damızlık hayvan ithalat ve ihracatında teknik kriterleri belirlemek ve yürütmek.
- Hayvancılıkla ilgili bilgi sistemi oluşturmak.
- Hayvansal ürünlerin pazarlanması ile ilgili çalışmalar yapmak.
- Denizlerde ve iç sularda sürdürülebilir balıkçılık ve su ürünleri yetiştiriciliği ile avcılığının esaslarını belirlemek ve bunları teşvik etmek.
- Balıkçı barınakları ve balıkçılık altyapı tesisleri kurulması, işletilmesi ve denetlenmesine ilişkin usûl ve esasları belirlemek ve denetimini yapmak.
- Balıkçılık ve su ürünleri kaynaklarını korumak, koruma, üretim ve yetiştiricilik

alanlarını belirlemek ve bu alanları zararlardan koruyacak tedbirleri almak.

➤ İthal ve ihraç edilecek balıkçılık ve su ürünleri ile girdilerine ilişkin esasları belirlemek.

➤ Balıkçılık ve su ürünleri üretim kaynaklarının geliştirilmesi ve verimliliğin artırılması ile ilgili faaliyetlerde bulunmak, kontrol ve denetimleri yapmak ve yaptırmak.

➤ Balıkçılık ve su ürünleri üretiminin ve verimliliğin artırılması için gerekli girdilerin tedarikine ilişkin tedbirleri almaktır.

➤ Balıkçılık ve su ürünleri yetiştiriciliğine uygun istihlal sahalarına ilişkin esasları belirlemek, istihlal vasıtalarının asgari vasıf ve şartlarını, kiralama ve kullanıma esaslarını belirlemek.

➤ Balıkçılık ve su ürünleri üretim, geliştirme ve araştırma projeleri ile ilgili çalışmalar yapmak.

➤ Balıkçılık ve su ürünleri avcılığı ve yetiştiriciliği ile ilgili bilgi sistemi oluşturmak.

➤ Rekabetçi bir tarım sektörünün oluşturulması, fiziki potansiyelin, çevre ve arazinin geliştirilmesi, kırsal alanlardaki yaşam kalitesinin ve ekonomik çeşitliliğin iyileştirilmesi, yerel kırsal kalkınma kapasitesinin oluşturulması için programlar hazırlamak, uygulamak ve izlemek.

➤ Tarımsal ve kırsal kalkınma desteklerinin uygulanmasına ilişkin gerekli işlemleri yapmak, kontrol etmek ve ödemeler arasındaki uyumu sağlamak.

➤ Üreticilerin bilgi düzeyini yükseltmek; kooperatif, birlik ve diğer üretici örgütlerinin kurulmasına izin vermek; kooperatif, birlik, oda, üretici örgütleri ve bunların iştiraklerini denetlemek, desteklemek; bunların eylem ve işlemlerinin hukuka uygun olarak sonuçlandırılması için gerekli tedbirleri almak.

➤ Toprak ve sulama suyu analiz laboratuvarlarının kuruluş esaslarını belirlemek; arazi, toprak, su kaynakları ile ilgili analizleri ve toprak, arazi ve su sınıflandırması yapmak.

➤ Arazi edindirme işlemlerini yapmak, tarımsal arazilerin parçalanmasını önlemek, arazi düzenlemesi ve toplulaştırması yapmak ve yaptırmak.

➤ Tarımsal mekanizasyon konusunda politika ve stratejileri tespit etmek, plan ve projeler hazırlamak ve uygulamaya aktarılmasını sağlamak, tarımsal mekanizasyon düzeyinin yükseltilmesi için gerekli çalışmaları yapmak.

➤ Çiftlik muhasebe veri ağını kurmak ve işletmek.

➤ Tarımsal verileri toplamak ve istatistikleri oluşturmak.

➤ Entegre idare ve kontrol sistemi dâhil olmak üzere, görev alanına giren konularda bilgi sistemleri kurmak, işletmek ve güncel tutmak.

➤ Tarımsal sulamada verimliliği arttırmak, uygun sulama tekniklerinin kullanılmasını sağlamak, uygun sulama tesislerini yaptırmak, toprak kaynaklarını korumak ve tarla içi geliştirme hizmetlerini yürütmek.

➤ Küresel iklim değişiklikleri, tarımsal çevre, kuraklık, çölleşme, diğer tarımsal afetler ve tarım sigortası ile ilgili hizmetleri yürütmek, tabii afetlerden zarar gören çiftçilere özel mevzuatında yer alan esaslar çerçevesinde yardım yapmak.

➤ El sanatlarını geliştirmek.

➤ Tarımsal ürünlerin pazarlanması ile ilgili çalışmalar yapmak.

➤ Avrupa Birliği kaynakları ve diğer uluslararası kaynaklarla yürütülen kırsal kalkınma programlarına ilişkin koordinasyonu sağlamak.

➤ 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ile verilen görevleri yapmak.

➤ 5648 sayılı Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu Kuruluş ve

Görevleri Hakkında Kanun uyarınca kurulan İzleme Komitesinin sekretarya işlemlerini yürütmek.

➤ Tarım sektörüne ve kırsal kesimlere verilecek desteklere ilişkin çalışmalar yapmak, teklifte bulunmak ve 5488 sayılı Tarım Kanunu uyarınca kurulan Tarımsal Destekleme ve Yönlendirme Kurulunun sekretarya hizmetlerini yürütmek.

➤ Ulusal kalkınma planları doğrultusunda tarımsal araştırma ve geliştirme stratejilerini ve önceliklerini belirlemek, projeler hazırlamak, hazırlatmak, uygulamak ve uygulatmak.

➤ Çeşit ve ırk geliştirmek, tescil ettirmek ve bunların nüve materyallerini üretmek.

➤ Yerli gen kaynaklarını korumak ve geliştirmek, gen kaynaklarına erişim ve bunların yararının paylaşımını sağlamak; yetkilendirme, izleme ve denetleme çalışmalarını yapmak.

➤ Tarımsal ürün piyasalarındaki ulusal ve uluslararası gelişmeleri izlemek, Bakanlığın görev alanına giren konularda araştırmalar yapmak ve yaptırmak.

➤ Toprak ve su kaynaklarının geliştirilmesi ve rasyonel kullanımı amacıyla araştırmalar yapmak.

➤ Bakanlığa bağlı araştırma kuruluşlarının araştırma hedeflerini belirlemek ve bu kuruluşları denetlemek.

➤ Hayvan ve bitki hastalıklarında kullanılan aşı, serum, biyolojik ve kimyasal maddeler ile koruma ilaçları hakkında ve bunların bileşimine giren etkili ve yardımcı maddeler konusunda araştırmalar yapmak.

➤ Denizlerde ve iç sularda su ürünlerine ilişkin bilimsel araştırmalar yapmak ve yapılmasını desteklemek.

➤ Gıda, yem ve mekanizasyon konusunda araştırmalar yapmak.

➤ Ulusal ve uluslararası alanda araştırma-geliştirme faaliyetleri yürütmek ve bu kapsamdaki projeleri desteklemek

➤ Bakanlığın Avrupa Birliği ile ilişkilerini yürütmek ve Avrupa Birliğine uyum çalışmalarında koordinasyonu sağlamak.

➤ Bakanlığın yabancı ülkeler ve uluslararası kuruluşlar ile ilişkilerini yürütmek ve bu konuda koordinasyonu sağlamak.

➤ Bakanlık teşkilatının her türlü faaliyet ve işlemlerinin teftiş, inceleme ve soruşturma işlerini yürütmek

➤ Bakanlığın amaçlarını daha iyi gerçekleştirmek, mevzuata, plan ve programa uygun çalışmasını temin etmek üzere gerekli teklifleri hazırlamak ve Bakana sunmak

➤ 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 22/12/2005 tarihli ve 5436 sayılı Kanununun 15'inci maddesi ve diğer mevzuatla strateji geliştirme ve malî hizmetler birimlerine verilen görevleri yapmak. Bakanlığın taraf olduğu adlî ve idarî davalarda, tahkim yargılamasında ve icra işlemlerinde Bakanlığı temsil etmek, dava ve icra işlemlerini takip etmek, anlaşmazlıkları önleyici hukukî tedbirleri zamanında almak.

➤ Bakanlık hizmetleriyle ilgili olarak diğer kamu kurum ve kuruluşları tarafından hazırlanan mevzuat taslaklarını, Bakanlık birimleri tarafından düzenlenecek her türlü sözleşme ve şartname taslaklarını, Bakanlık ile üçüncü kişiler arasında çıkan her türlü uyuşmazlığa ilişkin işleri ve Bakanlık birimlerince sorulacak diğer işleri inceleyip hukukî mütalaasını bildirmek.

➤ Bakanlıkça hizmet satın alma yoluyla temsil ettirilecek dava ve icra takiplerini izlemek, koordine etmek ve denetlemek.

➤ Bakanlığın amaçlarını daha iyi gerçekleştirmek, mevzuata, plan ve programa uygun çalışmalarını temin etmek amacıyla gerekli hukukî teklifleri hazırlayıp Bakana

sunmak.

➤ Bakanlığın insan gücü politikası ve planlaması ile insan kaynakları sisteminin geliştirilmesi ve performans ölçütlerinin oluşturulması konusunda çalışmalar yapmak ve tekliflerde bulunmak.

➤ 5018 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde, kiralama ve satın alma işlerini yürütmek, temizlik, güvenlik, aydınlatma, ısınma, onarım, taşıma ve benzeri hizmetleri yapmak veya yaptırmak.

➤ Bakanlığın taşınır ve taşınmazlarına ilişkin işlemleri ilgili mevzuat çerçevesinde yürütmek.

➤ Bakanlığın genel evrak ve arşiv faaliyetlerini düzenlemek ve yürütmek.

➤ Bakanlığın görev alanına giren konularda görsel, işitsel ve yazılı dokümanların basım ve yayımını yapmak veya yaptırmak.

➤ Bakanlık sivil savunma ve seferberlik hizmetlerini planlamak ve yürütmek.

➤ Eğitim amacıyla Bakanlığın görev alanıyla ilgili her türlü bilgi ve belgeyi toplamak, değerlendirmek, yayımlamak, film, slayt, fotoğraf ve benzeri belgeleri hazırlamak veya hazırlatmak, bu konulara ilişkin arşiv, dokümantasyon ve kütüphane hizmetlerini yürütmek.

➤ Bakanlığın görev alanına giren konularda her türlü eğitim faaliyetini yapmak veya yaptırmak.

➤ Bakanlığın görev alanına giren alanlarda yapılacak yayınlar hakkında ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile özel kuruluşlarla işbirliği yapmak.

➤ Çiftçi eğitimi, tarımsal yayım ve danışmanlık hizmetlerini yürütmek.

➤ Bakanlık projelerinin Bakanlık bilişim altyapısına uygun olarak tasarlanmasını ve uygulanmasını sağlamak, teknolojik gelişmeleri takip etmek, bilgi güvenliği ve güvenilirliği konusunun gerektirdiği önlemleri almak, politikaları ve ilkeleri belirlemek, kamu bilişim standartlarına uygun çözümler üretmek.

➤ Bakanlığın bilgi işlem hizmetlerini yürütmek.

➤ Bakanlığın internet sayfaları, elektronik imza ve elektronik belge uygulamaları ile ilgili teknik çalışmaları yapmak.

➤ Bakanlık hizmetleriyle ilgili bilgileri toplamak ve ilgili birimlerle işbirliği içinde veri tabanları oluşturmak.

➤ Bakanlığın mevcut bilişim altyapısının kurulumu, bakımı, ikmali, geliştirilmesi ve güncellenmesi ile ilgili işleri yürütmek, haberleşme güvenliğini sağlamak ve bu konularda görev üstlenen personelin bilgi teknolojilerindeki gelişmelere paralel olarak düzenli şekilde hizmet içi eğitim almalarını sağlamak.

➤ Bakanlığın basın ve halkla ilişkilerle ilgili faaliyetlerini planlamak ve bu faaliyetlerin belirlenecek usûl ve esaslara göre yürütülmesini sağlamak.

4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanununa göre yapılacak bilgi edinme başvurularını etkin, süratli ve doğru bir şekilde sonuçlandırmak üzere gerekli tedbirleri almak.

C- İDAREYE İLİŞKİN BİLGİLER

1920 yılında başlayan Bakanlık teşkilatlanması geçen süre içinde birçok kez değişikliğe uğramıştır. Bu süreçte yasal düzenlemeler, kurulan teşkilat yapısı ve görevleri ile tarımsal uygulamalar analitik bir şekilde ele alınmıştır.

BAKANLIK TARİHÇESİ

➤ **02 Mayıs 1920, İktisat Vekâleti**; “3 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi ve İcra Vekillerinin Sureti İntihabına Dair Kanun’la ticaret, ziraat, orman, sanayi ve madenlerle ilgili işler İktisat Vekaletince yürütülmüştür.

➤ **25 Mart 1924-1928, Ziraat Vekaleti**; “432 sayılı Ziraat ve Ticaret Vekaletleri Teşkili Hakkında Kanun’la Tarım Bakanlığı kurulmuştur.

➤ **21 Ocak 1929-1931 İktisat Vekaleti;** “1200 sayılı Ticaret ve Ziraat Vekâletlerinin Tevhidi ve İktisat Vekaleti Teşkili Hakkında Kanun’la Ziraat Vekaleti tekrar İktisat Vekâlet’ine bağlanmıştır.

➤ **30 Aralık 1931-1937, Ziraat Vekaleti;** “1910 sayılı Ziraat Vekaleti Teşkiline Dair Kanun’la İktisat Vekâlet’inden ayrılarak, Birimlerin görev, yetki ve sorumlulukları belirlenmiş, Tarım, Veteriner ve Orman Genel Müdürlükleri Bakanlığa dahil olmuştur.

➤ **14 Haziran 1937-1951, Ziraat Vekâleti;** 3203 sayılı “Ziraat Vekâleti Vazife ve Selahiyat Kanunu” ile 1937 yılında Merkez ve Taşra Teşkilatının görev ve sorumlulukları ayrıntılı şekilde düzenlenmiştir. Merkez Teşkilatı; Bakanlık Makamı, Danışma ve Denetim, Ana Hizmet, Yardımcı ve Katma Bütçeli Bağlı Kuruluş Birimlerinden, Taşra Teşkilatı; Ziraat Genel Müdürlüğü ve Veteriner Genel Müdürlüğünün illerde örgütlenmesiyle oluşturulmuştur. Teftiş Heyeti Reisliği ve Hukuk Müşavirliği kurulmuştur. 1944 yılında Türkiye Zirai Donatım Kurumu Genel Müdürlüğü İlgili Kuruluş olarak Bakanlığa bağlanmıştır. Orman Umum (Genel) Müdürlüğü (1937-1974, 1980-1991), Zirai Kombinalar İdaresi (1937-1950) ve Devlet Ziraat İşletmeleri Kurumu (1938-1950) ve FAO Genel Sekreterliği (1937-1962) Bakanlığa katılmışlardır.

➤ **1951-1962, Ziraat Vekaleti (Gelişme Dönemi);** Atatürk Orman Çiftliği Genel Müdürlüğü (1951-...), Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Genel Müdürlüğü (1960-1984), Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü (1951-1979), Toprak Su Genel Müdürlüğü (1960-1973, 1983-1988), Türkiye Tiftik ve Yapağı A.Ş. Genel Müdürlüğü (1960-1983) ve Yem Sanayi T.A.Ş Genel Müdürlüğü (1960-1992) gibi Birimler bu dönemde Bakanlığa bağlanmıştır.

➤ **1962-1974, Ziraat Vekâleti (Planlı Dönem);** İlk planlı çalışma döneminde “Planlama Araştırma ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü” vb. birçok yeni Birim Bakanlığa katılmıştır. Çeşitli isim değişikliklerinden sonra Araştırma Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı, “Strateji Geliştirme Başkanlığı” adı altında kurularak (2006) görev, yetki ve sorumlulukları tekrar düzenlenmiştir. Türkiye Süt Endüstrisi Kurumu Genel Müdürlüğü (1963-1992), Su Ürünleri Genel Müdürlüğü (1963-1982), Yem Tescil ve Kontrol Genel Müdürlüğü (1963-1982) yeni katılan Birimlerdir. Dış İlişkiler Birimi ilk kez oluşturulmuştur.

➤ **26 Ocak 1974-1981, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı;** Bakanlık adı Cumhurbaşkanlığının 26.01.1974 tarih ve 4/92 sayılı Onayları ile değiştirilmiştir. Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü (1974-...), Et ve Balık Kurumu Genel Müdürlüğü (1974-1992), Sun’i ve Tabii Tohumlama ve Nesil Kontrol Genel Müdürlüğü (1974-1982), Yaş Meyve ve Sebze İhracatı Projeleri Genel Müdürlüğü (1974-1979) bu dönemde Bakanlığa katılmıştır.

➤ **17 Şubat 1981-1983, Tarım ve Orman Bakanlığı;** “2384 sayılı Orman Bakanlığının Tarım Bakanlığına Devri Hakkında Kanun’la Orman Bakanlığı ve hizmetleri devralınmıştır. Devlet Üretme Çiftlikleri (1937-1982), Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü olarak yeniden yapılandırılmıştır. Toprak ve İskan Genel Müdürlüğü (1982-1984), Bağ-Bahçe İşleri Genel Müdürlüğü (1980-1982), Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrol Genel Müdürlüğü (1980-1982), Orman Köy İlişkileri Genel Müdürlüğü (1980-1982, 1982-1991 Daire Başkanlığı), Milli Parklar ve Avcılık Genel Müdürlüğü (1980-1982), Orman Ürünleri Sanayi Genel Müdürlüğü (1980-1982) bu dönemde bağlanmıştır. Değişik Birimlerle yürütülen hizmetler yeni kurulan Personel Genel Müdürlüğü’ne (1982-...) verilmiştir.

➤ **1983-1991, Tarım Orman ve Köy İşleri Bakanlığı;**

✓ 14 Aralık 1983-1984; “183 sayılı Tarım Orman ve Köy İşleri Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında KHK” çıkarılarak Bakanlık ile Köy İşleri ve

Kooperatifler Bakanlığı birleştirilmiştir. Kooperatifler Genel Müdürlüğü ve Yol Su Elektrik Genel Müdürlüğü (1983-1984) bu dönemde katılmıştır.

✓ 18 Haziran 1984-1985; 183 sayılı KHK'yı değiştiren 212 sayılı KHK'nın yürürlüğe girmesiyle 1937'den beri görev yapan Ziraat İşleri ve Veteriner İşleri Genel Müdürlükleri (1937-1984) ve birçok Birim kaldırılmıştır. Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü, Teşkilatlanma ve Destekleme Genel Müdürlüğü, Yayın Dairesi Başkanlığı, Tarım Reformu Genel Müdürlüğü (1984-...), Proje Uygulama Genel Müdürlüğü (1984-1991), Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği (1984-...) vb. Birimler bu dönemde kurulmuştur. Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü (1984-2005) Bakanlığa bağlanmıştır.

✓ 6 Mart 1985-1991; 183 sayılı KHK ve 212 sayılı KHK, 3161 sayılı Kanunla taşra kuruluşları içerisinde gösterilen Bakanlık Bölge Müdürlüğü kaldırılmıştır.

➤ **9 Ağustos 1991-2011 Tarım ve Köyişleri Bakanlığı**; Orman Bakanlığı'nın tekrar kurulmasıyla Orman Teşkilatı Bakanlık bünyesinden ayrılmıştır. Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğü (1991-2011), Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürlüğü (1991-2011) bu dönemde oluşturulan yeni Birimlerdir.

➤ **8 Haziran 2011-...., Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı**; Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının kurulması, 06.04.2011 tarihli ve 6223 Sayılı Kanun'un verdiği yetkiye dayanılarak, Bakanlar Kurulunca 3.06.2011 tarihinde kararlaştırılmış (Karar Sayısı: KHK/639), 8.06.2011 tarihli ve 27958 Mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak 6.07.2012 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

2016 YILINDA YAYIMLANMIŞ MEVZUAT

a) Bakanlar Kurulu Kararları

1. 2016/8540 Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında Genç Çiftçi Projelerinin Desteklenmesine İlişkin Karar 26/2/2016 tarihli ve 29636 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

2. 2016/8541 Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında Tarıma Dayalı Yatırımların Desteklenmesine İlişkin Karar 27/2/2016 tarihli ve 29637 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

3. 2016/8480 Tokat İlinde Bulunan Bazı Alanlarda Arazi Toplulaştırması Yapılmasına İlişkin Karar 9/3/2016 tarihli ve 29648 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

4. 2016-8446 Bazı Yerlerde Arazi Toplulaştırması Yapılması Hakkındaki 27/10/2008 Tarihli ve 2008/14351 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararının Eki Listede Değişiklik Yapılması Hakkında Karar 9/3/2016 tarihli ve 29648 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

5. 2016-8479 Bazı Yerlerde Arazi Toplulaştırması Yapılması Hakkında Karar 9/3/2016 tarihli ve 29648 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

6. 2016/8531 Bazı Alanların Uygulama Alanı Olarak Tespit Edilmesi Hakkında Karar 7/4/2016 tarihli ve 29677 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

7. 2016/8719 Okullara Kuru Üzüm Temini ve Dağıtımını Hakkında Karar 8/4/2016 tarihli ve 29678 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

8. 2016/8597 Bazı Yerlerde Arazi Toplulaştırılması Yapılması Hakkındaki 25/7/2011 Tarihli ve 2011/2086 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararının Eki Listede Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kararın Yürürlüğe Konulması Hakkında Karar 9/4/2016 tarihli ve 29679 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

9. 2016/8729 Tarım Sigortaları Havuzuna Devlet Tarafından Taahhüt Edilecek Hasar Fazlası Desteğine İlişkin Karar 5/5/2016 tarihli ve 29703 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

10. 2016/8791 2016 Yılında Yapılacak Tarımsal Desteklemelere İlişkin Karar 5/5/2016 tarihli ve 29703 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

11. 2016/8711 Samsun İlinde Bulunan Bazı Alanlarda Arazi Toplulaştırması Yapılması Hakkında Karar 6/5/2016 tarihli ve 29704 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

12. 2016/8736 Bazı Yerlerde Arazi Toplulaştırılması Yapılması Hakkındaki 18/11/2013 Tarihli ve 2013/5615 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararının Eki Listede Değişiklik Yapılması Hakkında Karar 6/5/2016 tarihli ve 29704 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

13. 2016/8798 Tarımsal Sulamaya İlişkin Elektrik Borcu Bulunan Çiftçilere Bu Borçları Ödeninceye Kadar 2016 Yılında Destekleme Ödemesi Yapılmamasına İlişkin Karar 11/5/2016 tarihli ve 29709 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

14. 2016/9003 Damızlık Düve Yetiştiriciliğinin Desteklenmesine İlişkin Karar 3/8/2016 tarihli ve 29790 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

15. 2016/9028 2016 Yılında Yapılacak Tarımsal Desteklemelere İlişkin Kararda Değişiklik Yapılması Hakkında Karar 3/8/2016 tarihli ve 29790 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

16. 2016/9191 8/1/2002 tarihli ve 4736 sayılı Kanununun 1 inci Maddesinin Birinci Fıkrası Hükmünden Muaf Tutulacakların Tespitine Dair 28/1/2002 Tarihli ve 2002/3654 Sayılı Kararnamenin Eki Kararda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Karar 3/9/2016 tarihli ve 29846 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

17. 2016/9183 Bazı Yerlerde Arazi Toplulaştırması Yapılması Hakkında Karar 3/8/2016 tarihli ve 29790 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

18. Fındık Üreticilerine Alan Bazlı Gelir Desteği Ödenmesine Dair Kararda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Karar 5/10/2016 tarihli ve 29848 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

19. 2016/9415 Türkiye Tarım Havzalarının Belirlenmesine İlişkin Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar 12/11/2016 tarihli ve 29886 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

20. 2016/9457 2016 Yılında Yapılacak Tarımsal Desteklemelere İlişkin Kararda Değişiklik Yapılması Hakkında Karar 12/11/2016 tarihli ve 29886 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

21. 2016/9547 Okullara Kuru Üzüm Dağıtım Programı Uygulama Esasları Hakkında Karar 8/12/2016 tarihli ve 29912 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

22. 2016/9592 Doğu Anadolu, Güneydoğu Anadolu, Konya Ovası ve Doğu Karadeniz Projeleri Kapsamındaki İllerde Hayvancılık Yatırımlarının Desteklenmesine İlişkin Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar 23/12/2016 tarihli ve 29927 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

23. 2016/9665 T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Tarım Kredi Kooperatiflerince Tarımsal Üretime Dair Düşük Faizli Yatırım ve İşletme Kredisi Kullanılmasına İlişkin Karar 31/12/2016 tarihli ve 29935 2.Mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

24. 2016/9673 Tarım Sigortaları Havuzu Tarafından Kapsama Alınacak Riskler, Ürünler ve Bölgeler ile Pirim Desteği Oranlarına İlişkin Karar 31/12/2016 tarihli ve 29935 2.Mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

b) Yönetmelikler

1. İnsan Tüketimi Amacıyla Kullanılmayan Hayvansal Yan Ürünler Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 6/1/2016 tarihli ve 29585 sayılı Resmi Gazete'de Yayımlanmıştır.

2. Hayvansal Gıdalar İçin Özel Hijyen Kuralları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 12/1/2016 tarihli ve 29591 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

3. Bitki Karantinası Yönetmeliğinde Değişiklik yapılmasına Dair Yönetmelik 17/1/2016 tarihli ve 29596 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

4. Canlı Hayvan ve Hayvansal Ürünlerin İthalatında Kullanılacak Veteriner Sağlık Sertifikalarının Standart Modellerinin Belirlenmesine Dair Yönetmelik 31/1/2016 tarihli ve 29610 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

5. Gübrelerin Piyasa Gözetimi ve Denetimi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 5/2/2016 tarihli ve 29615 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

6. Küçük Kapasiteli Kesimhanelerin Genel ve Özel Hijyen Kurallarına Dair Yönetmelik 7/2/2016 tarihli ve 29617 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

7. Çiftçi Kayıt Sistemi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 11/2/2016 tarihli ve 29621 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

8. Türk Gıda Kodeksi Aroma Vericiler ve Aroma Verme Özelliği Taşıyan Gıda Bileşenleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 11/2/2016 tarihli ve 29621 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

9. Türk Gıda Kodeksi Hayvansal Gıdalarda Bulunabilecek Farmakolojik Aktif Maddelerin Sınıflandırılması ve Maksimum Kalıntı Limitleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 15/2/2016 tarihli ve 29625 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

10. Kırsal Kalkınma Programı İzleme Komitesinin Teşekkülü ve Çalışma Esasları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılması Hakkında Yönetmelik 25/2/2016 tarihli ve 29635 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

11. Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Taşra Teşkilatı Personelinin Yer Değiştirme Suretiyle Atanmalarına İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 25/3/2016 tarihli ve 29664 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

12. Suni Tohumlama, Tabii Tohumlama ve Embriyo Transferi Faaliyetleri Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 1/4/2016 tarihli ve 29671 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

13. Su Ürünleri Yetiştiriciliği Yatırımlarında İhtiyaç Duyulan Su ve Su Alanları ile Deniz ve İç Sulardaki Su Ürünleri İstihsal Hakkının Kiraya Verilmesi Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 1/4/2016 tarihli ve 29671 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

14. Veteriner Tıbbi Ürünler Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 26/4/2016 tarihli ve 29695 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

15. Bitki Karantinası Fümigasyon Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 30/6/2016 tarihli ve 29758 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

16. Türk Gıda Kodeksi Gıda Katkı Maddeleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 16/7/2016 Tarihli ve 29772 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

17. Tarımsal Kaynaklı Nitrat Kirliliğine Karşı Suların Korunması Yönetmeliği 23/7/2016 tarihli ve 29779 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

18. Gıda İşletmelerinde Yerel, Marjinal ve Sınırlı Faaliyetlerin Düzenlenmesine Dair Yönetmelik 26/7/2016 tarihli ve 29782 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

19. Gıda İşletmelerinin Kayıt ve Onay İşlemlerine Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 26/7/2016 tarihli ve 29782 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

20. İslah Amaçlı Hayvan Yetiştirici Birliklerinin Kurulması ve Hizmetleri Hakkında Yönetmelik 26/8/2016 tarihli ve 29813 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

21. Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Taşra Teşkilatı Yöneticilerinin Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 22/9/2016 Tarihli ve 29835 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

22. Kenevir Yetiştiriciliği ve Kontrolü Hakkında Yönetmelik 29/9/2016 Tarihli ve 29842 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

23. Bitki Koruma Ürünlerinin Sınıflandırılması, Ambalajlanması ve Etiketlenmesi Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 28/10/2016 tarihli ve 29871 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

24. Çiftçi Kayıt Sistemi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 15/11/2016 tarihli ve 29889 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

25. Türk Gıda Kodeksi Pestisitlerin Maksimum Kalıntı Limitleri Yönetmeliği 25/11/2016 tarihli ve 29899 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

26. Hayvan Nakillerinde Kontrol ve Dinlendirme İstasyonu Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 24/12/2016 tarihli ve 29928 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

27. Hayvanların Nakilleri Sırasında Refahı ve Korunması Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 24/12/2016 tarihli ve 29928 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

28. Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü Teftiş Kurulu Başkanlığı Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 30/12/2016 tarihli ve 29934 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

29. Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü Alım-Satım ve İhale Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 31/12/2016 tarihli ve 29935 3.Mükerrer sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

c) Tebliğler

1. Tıbbi Sülük (Hirudo Verbana) 2016 Yılı İhracat Kotasının Tahsisi Hakkında Tebliğ (No: 2016/1) 17/1/2016 tarihli ve 29596 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

2. Doğal Çiçek Soğanlarının 2016 Yılı İhracat Listesi Hakkında Tebliğ (No: 2015/47) 17/1/2016 tarihli ve 29596 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

3. Türk Gıda Kodeksi Et ve Et Ürünleri Tebliği (Tebliğ No: 2012/74)’nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Tebliğ No: 2016/3) 24/1/2016 tarihli ve 29603 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

4. Bitkisel Üretim Yapan Küçük Aile İşletmelerinin Desteklenmesine Dair Kararın Uygulanmasına İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2016/2) 33/1/2016 tarihli ve 29609 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

5. Çiğ Sütün Değerlendirilmesine Yönelik Destekleme Uygulama Esasları Tebliği (Tebliğ No: 2016/6) 1/2/2016 tarihli ve 29611 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

6. Türk Gıda Kodeksi Belirli Gıdalarda Erusik Asit Seviyesinin Resmi Kontrolü İçin Numune Alma ve Analiz Metodu Kriterleri Tebliği (No:2016/4) 13/2/2016 tarihli ve 29623 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

7. Türk Gıda Kodeksi Kahve ve Kahve Ekstraktları Tebliği (No:2016/7) 3/3/2016 tarihli ve 29642 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

8. T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Tarım Kredi Kooperatiflerince Tarımsal Üretime Dair Düşük Faizli Yatırım ve İşletme Kredisi Kullanılmasına İlişkin Uygulama Esasları Tebliği (Tebliğ No: 2016/8) 9/3/2016 tarihli ve 29648 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

9. Türk Gıda Kodeksi Salça ve Püre Tebliği (Tebliğ No: 2014/6)’nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (No: 2016/5) 11/3/2016 tarihli ve 29650 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

10. Türk Gıda Kodeksi Gıda ile Temas Eden Plastik Madde ve Malzemeler Tebliği (Tebliğ No: 2013/34)’nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (No: 2016/10) 23/3/2016 tarihli ve 29662 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

11. Gübre Analizlerinin Yaptırılacağı Analiz ve Referans Kurum Laboratuvarları ile Analiz Ücretleri Hakkında Tebliğ (Tebliğ No: 2016/11) 24/3/2016 tarihli ve 29663 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

12. Çevre Amaçlı Tarım Arazilerini Koruma Programını Tercih Eden Üreticilerin Desteklenmesine Dair Kararın Uygulanmasına İlişkin Tebliğ (No: 2016/9) 31/3/2016 tarihli ve 29670 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

13. Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında Genç Çiftçi Projelerinin Desteklenmesi Hakkında Tebliğ (No: 2016/16) 5/4/2016 tarihli ve 29675 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

14. Bitkisel Üretime Destekleme Ödemesi Yapılmasına Dair Tebliğ (Tebliğ No: 2015/21)’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (No: 2016/12) 6/4/2016 tarihli ve 29676 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

15. T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Tarım Kredi Kooperatiflerince Tarımsal Üretime Dair Düşük Faizli Yatırım ve İşletme Kredisi Kullanılmasına İlişkin Uygulama Esasları Tebliği (Tebliğ No: 2016/8)’nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (No: 2016/17) 22/4/2016 tarihli ve 29692 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

16. Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında Bireysel Sulama Sistemlerinin Desteklenmesi Hakkında Tebliğ (No: 2016/13) 29/4/2016 tarihli ve 29698 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

17. Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı Kapsamında Tarıma Dayalı Ekonomik Yatırımların Desteklenmesi Hakkında Tebliğ (Tebliğ No: 2014/43)’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (No: 2016/19) 30/4/2016 tarihli ve 29699 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

18. Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı Kapsamında Tarıma Dayalı Ekonomik Yatırımların Desteklenmesi Hakkında Tebliğ (Tebliğ No: 2015/16)’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (No: 2016/20) 11/5/2016 tarihli ve 29709 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

19. Çiftlik Muhasebe Veri Ağı Sistemine Dâhil Olan Tarımsal İşletmelere Katılım Desteği Ödemesi Yapılmasına Dair Tebliğ (No: 2016/14) 13/5/2016 tarihli ve 29711 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

20. Balıkçı Gemilerini İzleme Sistemi Tebliği (No: 2016/18) 18/5/2016 tarihli ve 29716 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

21. Tarımsal Sulamaya İlişkin Elektrik Borcu Bulunan Çiftçilere Bu Borçları Ödeninceye Kadar 2016 Yılında Destekleme Ödemesi Yapılmamasına İlişkin Kararın

Uygulama Tebliği (No: 2016/23) 24/5/2016 tarihli ve 29721 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

22. Yem Katkı Maddelerinin Değerlendirme ve Onay İşlemleri İçin Başvuru Dosyasının Hazırlanması ve Sunulması Hakkında Tebliğ (No: 2016/15) 27/5/2016 tarihli ve 29724 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

23. Bitkisel Üretimde Destekleme Ödemesi Yapılmasına Dair Tebliğ (Tebliğ No: 2015/21)’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (No: 2016/21) 31/5/2016 tarihli ve 29728 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

24. Hayvancılık Desteklemeleri Hakkında Uygulama Esasları Tebliği (No: 2016/26) 24/6/2016 tarihli ve 29752 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

25. Bitkisel Üretimde Biyolojik ve/veya Biyoteknik Mücadele Destekleme Ödemesi Uygulama Tebliği (Tebliğ No: 2016/24) 28/6/2016 tarihli ve 29756 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

26. Sığır Cinsi Hayvanlar İle Koyun-Keçi Türü Hayvanların İthalatında Kontrol Belgesi Alınabilmesi İçin Aranacak Şartlar Hakkında Tebliğ (Tebliğ No: 2015/2)’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (No: 2016/27) 29/6/2016 tarihli ve 29757 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

27. Patates Siğili Görülen Alanlarda ve Güvenlik Kuşağında Uygulanacak Desteğe İlişkin Bakanlar Kurulu Kararı Uygulama Tebliği (No:2016/22) 29/6/2016 tarihli ve 29757 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

28. Türk Gıda Kodeksi Et ve Et Ürünleri Tebliği (Tebliğ No: 2012/74)’nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (No: 2016/30) 18/7/2016 tarihli ve 29774 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

29. Gıda İşletmelerinde Yerel, Marjinal ve Sınırlı Faaliyetlerin Düzenlenmesine Dair Tebliğ (Tebliğ No:2014/52)’in Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Tebliğ (No: 2016/28) 26/7/2016 tarihli ve 29782 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

30. Su Ürünleri Yetiştiriciliği Destekleme Tebliği (No: 2016/33) 3/8/2016 tarihli ve 29790 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

31. Bitkisel Üretimde Destekleme Ödemesi Yapılmasına Dair Tebliğ (No: 2016/29) 4/8/2016 tarihli ve 29791 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

32. 4/1 Numaralı Ticari Amaçlı Su Ürünleri Avcılığının Düzenlenmesi Hakkında Tebliğ (No: 2016/35) 13/8/2016 tarihli ve 29800 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

33. 4/2 Numaralı Amatör Amaçlı Su Ürünleri Avcılığının Düzenlenmesi Hakkında Tebliğ (No: 2016/36) 13/8/2016 tarihli ve 29800 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

34. Organik Arıcılık Yapan Yetiştiricilerin Desteklenmesine Dair Tebliğ (No: 2016/34) 26/8/2016 tarihli ve 29813 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

35. Fındık Üreticilerine Alan Bazlı Gelir Desteği Ödenmesine Dair Kararın Uygulanmasına İlişkin Tebliğ (No: 2016/43) 27/9/2016 tarihli ve 29840 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

36. Damızlık Düve Yetiştiriciliğinin Desteklenmesine İlişkin Uygulama Esasları Tebliği (No: 2016/39) 3/8/2016 tarihli ve 29790 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

37. Balıkçı Gemisini Avcılıktan Çıkaranlara Yapılacak Destekleme Tebliği (No: 2016/40) 3/8/2016 tarihli ve 29790 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

38. Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmetlerine Destekleme Ödemesi Yapılması Hakkında Tebliğ (No: 2016/25) 10/10/2016 tarihli ve 29853 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

39. Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında Tarıma Dayalı Yatırımların Desteklenmesi Hakkında Tebliğ (Tebliğ No: 2016/37) 21/10/2016 tarihli ve 29864 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

40. Bitkisel Üretime Destekleme Ödemesi Yapılmasına Dair Tebliğ (Tebliğ No: 2016/29)’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (No: 2016/45) 5/11/2016 tarihli ve 29879 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

41. Türkiye Tarım Havzaları Üretim ve Destekleme Modeline Göre Yaş Çay Üreticilerine 2016 Yılı Yaş Çay Ürünü İçin Fark Ödemesi Desteği Yapılmasına Dair Tebliğ (Tebliğ No :2016/44) 8/11/2016 tarihli ve 29882 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

42. Serbest Bölgelere veya Gümrük Antrepolarına Giriş İçin veya Gemi Kumanyacılığı İçin Gönderilen Ürünlerin Veteriner Kontrollerine İlişkin Kurallar Hakkında Tebliğ (No: 2016/31) 12/11/2016 tarihli ve 29886 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

43. Gıda İşletmelerinin Kayıt ve Onay İşlemlerine Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 24/11/2016 tarihli ve 29898 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

44. Damızlık Düve Yetiştiriciliğinin Desteklenmesine İlişkin Uygulama Esasları Tebliği (Tebliğ No: 2016/39)’nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (No: 2016/47) 1/12/2016 tarihli ve 29905 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

45. Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında Tarıma Dayalı Yatırımların Desteklenmesi Hakkında Tebliğ (Tebliğ No: 2016/37)’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (No: 2016/51) 3/12/2016 tarihli ve 29907 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

46. Doğal Çiçek Soğanlarının 2017 Yılı İhracat Listesi Hakkında Tebliğ (No: 2016/52) 17/12/2016 tarihli ve 29921 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

d) Milletler Arası Antlaşma

1. 2016/8536 Türkiye Cumhuriyeti Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ile Çin Halk Cumhuriyeti Kalite Kontrolü, Denetim ve Karantina Genel İdaresi Arasında Türkiye’den Çin’e İhraç Edilecek Süt Ürünlerinin Veteriner ve Sağlık Şartları Konusunda Protokolün Onaylanması Hakkında Karar 8/4/2016 tarihli ve 29678 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

1- FIZIKSEL YAPI

Bakanlığımız merkezde 15, taşrada 1.026 adet olmak üzere toplam 1.041 adet hizmet binası bulunmaktadır. Ayrıca lokal, eğitim ve dinlenme tesisi, misafirhane, kreş ve çocuk kulübü ve lojmanlardan oluşan 5.039 adet sosyal tesisi bulunmaktadır.

Tablo 1: Taşınmazlar

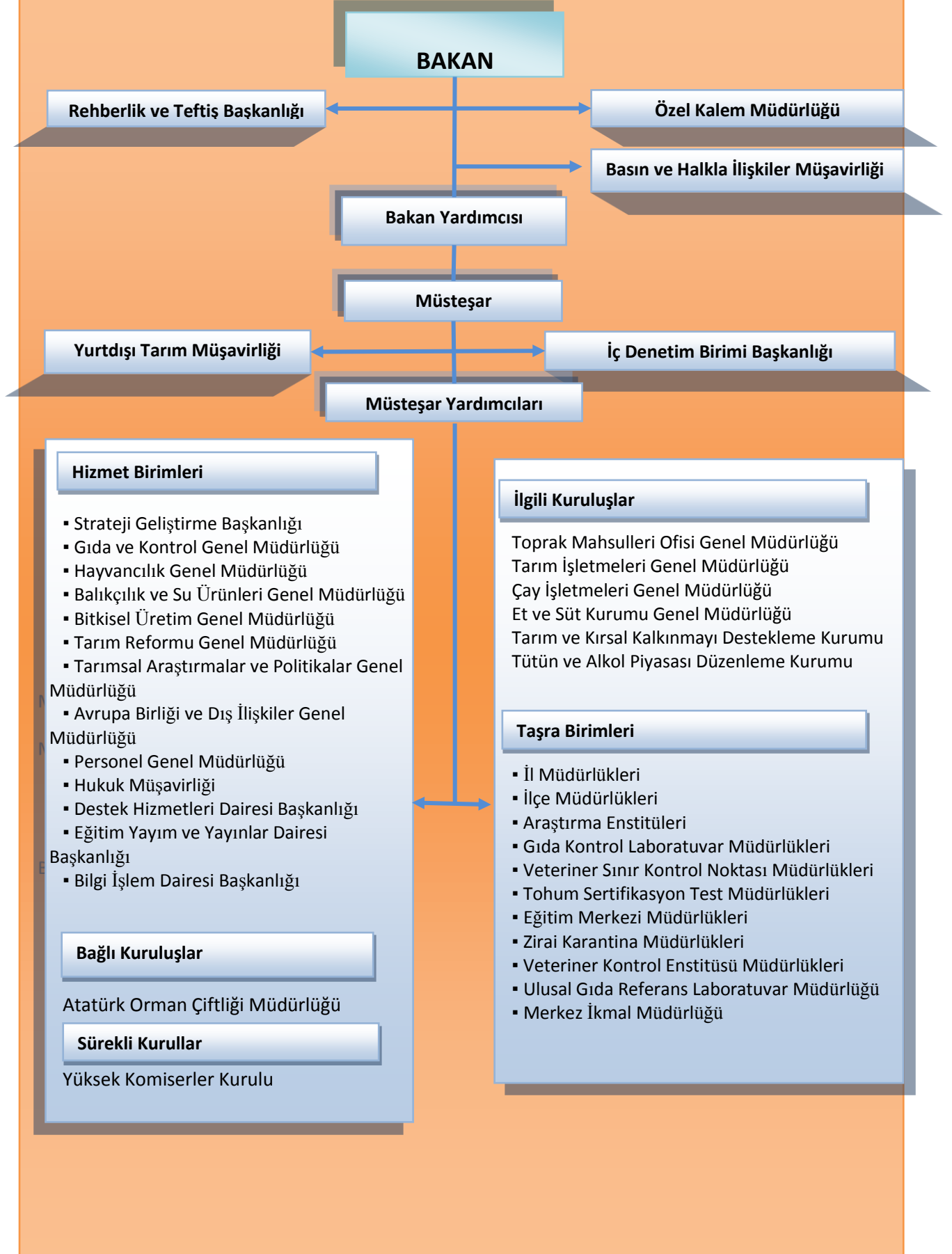
CİNSİ	MERKEZ	TAŞRA	TOPLAM
Hizmet Binası	15	1026	1041
Lojman	459	4499	4958
Misafirhane	1	68	69
Eğitim ve Dinlenme Tesisi	3	2	5
Kreş	2	2	4
Çocuk Kulübü	1	0	1
Lokal	0	2	2
TOPLAM	481	5599	6080

Tablo 2: Araç Durumu

Araç Çeşidi	Adet	Yüzde (%)
Otomobiller	1.225	29,3
Yolcu Taşıma Araçları	448	10,7
Yük Taşıma Araçları	1.208	29
Arazi Taşıtları	142	3,4
Özel Amaçlı Taşıtlar	99	2,4
Mopet ve Motosikletler	568	13,6
Motorsuz Kara Araçları	273	6,4
Deniz Araçları	213	5,1
Toplam	4.176	100

Kaynak: Taşınır Kayıt ve Yönetim Sistemi (TKYS) (19.12.2016)

2- ÖRGÜT YAPISI

3- BILGI VE TEKNOLOJİK KAYNAKLAR

Malzemenin Adı	Adet
Masaüstü Bilgisayar	31.478
Dizüstü Bilgisayar	10.757
Tablet Bilgisayar	930
Yazıcı	17.731
Faks	1.051
Fotokopi Makinesi	1.791
Projeksiyon Cihazı	1.176
Tarayıcı	1.639
Telefon	22.351
Modem (Erişim Cihazları)	462
Fotoğraf Makinesi	1.776
Kamera	4.450
Video	152

Kaynak : (TKYS) (19.12.2016)

4- İNSAN KAYNAKLARI

Bakanlığımız bünyesinde memur, işçi ve sözleşmeli olmak üzere üç farklı statüde personel istihdam edilmektedir. Memur statülü personel Genel İdare Hizmetleri, Teknik Hizmetler, Sağlık Hizmetleri, Avukatlık Hizmetleri ve Yardımcı Hizmetler sınıfından oluşmaktadır.

Tablo 3: Merkez ve Taşra Teşkilatı Personel Durumu

Birimler	GİH		Teknik Hizm.			Sağlık Hizm.			Avukatlık Hizmetleri	Yardımcı Hizmetler Sınıfı	Sözleşmeli Pers.			İşçi	Geçici İşçi	Toplam
	GİH idareci	GİH diğer ünvan (1)	Mühendis (2)	Tekniker- Teknisyen	Diğer Teknik Ünvan (3)	Veteriner Hekim	Vs Tekniker / Vs Teknisyen	Diğer sağlık ünvan (4)			4/B Sözleşmeli	TARGEL	4/C			
Merkez	191	1185	1318	240	121	198		25	10	36	18			353	11	3706
Yurtdışı teşkilatı		1														1
İl ve İlçe Müd.	596	3479	14744	5987	215	6542	1685	411	121	832	1969		1244	6134	5	43964
Köy/belde																
Kuruluş Müd.	90	1144	2799	811	185	704	116	607		114	46		299	2947	1059	10921
TOPLAM	877	5809	18861	7038	521	7444	1801	1043	131	982	2033		1543	9434	1075	58592

(1) AB, Mali Hiz. Uzm., İç Denetçi, Baş Müfettiş/Müfettiş Yrd., Hukuk Müşaviri, Bakanlık Müşaviri, Baş Kontrolör/Kontrolör ve diğer ünvanlar

(2) MÜHENDİS (Ziraat, Gıda, Su Ürünleri ve diğer ünvanlı mühendisler)

(3) **DİĞERLERİ** (Kimyager, Tekniker, Ekonomist, İstatistikçi, Tabib, Jeolog, Sosyolog ve benzeri ünvanlar ile Teknisyen v.s ünvanlar)

(4) Veteriner Hekim, VST Teknisyeni/VST Teknikeri, haricinde Sağlık Hizmetleri Sınıfındaki ünvanlar (Daire Tabibi, Psikolog, Biyolog, Diyetisyen, Hemşire v.s. ünvanlar)

* Sözleşmeli Kadrodan 657 4/A kadrosuna geçmiş TARGEL personeli

Tablo 4: Bakanlık Merkez Hizmet Birimleri Personel Durumu

Birimler	GiH		Teknik Hizm.			Sağlık Hzm.		GiH (Özel Kadro)										TOPLAM						
	GiH İdareci	GiH Diğer Ünvanlar(1)	Mühendis (2)	Tekniker- Teknisyen	Diğer Teknik Ün. (3)	Veteriner Hekim	Diğer Sağlık Hizm. (4)	Avukatlık Hizmetleri	Yardımcı Hizmetler	Gıda Tarım ve Hay. Uzm.	Bakan Yrd.	AB Uzm.	Mali Hizmetler Uzmanı	İç Denetçi	Baş Müfettiş	Müfettiş	Hukuk Müşaviri		Baş Kontrolör	Kontrolör	4 B Sözleşmeli Personel	İşçi	Geçici İşçi	
MÜSTEŞARLIK	4	185												17										206
ÖZEL KALEM		3									1													4
PERGEM	38	84		7	13																			142
ABDGM	7	26	37	4	1	1						107												183
BSN VE HLK .		2		2																				4
BSGM	11	17	83	11	1	11	4			3														141
BÜGEM	16	18	201	11	6	1				11										3				267
DHDB	12	104	41	79	11	2	13		36													351	11	660
GKGM	19	25	198	4	6	87	4			10														353
HAYGEM	8	14	47	6	2	52				6														135
HUKUK	1	18	3	4	2			10									23							61
RTB	2	18		2										62	83									167
SGB	7	71	98	9	12	8	1			9		11												226
TAGEM	13	15	123	2	2	14	2			1														172
EYYDB	11	98	75	41	18	6				1														250
BİDB	1	8	18	5	10															14				56
TRGM	40	72	394	53	37	16	1			17								31	15	1	2			679
TOPLAM	190	778	1318	240	121	198	25	10	36	58	1	107	11	17	62	83	23	31	15	18	353	11	3706	

(1) Şef VHKİ, Bilgisayar İşletmeni, Memur ile diğer ünvanlar)

(2) Mühendis (Ziraat, Gıda, Su Ürünleri ve diğer ünvanlı mühendisler)

(3) Tekniker ve Teknisyen ünvanı dışında kalan tüm teknik ünvanlar (Kimyager, Jeomorfoloğ, Sosyolog vb..)

(4) Veteriner Hekim, Veteriner Sağlık Teknikeri, Veteriner Sağlık Teknisyeni dışında kalan tüm sağlık hizmetleri sınıfı ünvanları (Daire Tabibi, Psikolog, Diyetisyen Hemşire, Biyolog vb..)

5- SUNULAN HİZMETLER

A. Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

1. Bitki Sağlığı Faaliyetleri

a) Entegre Mücadele Faaliyetleri

Entegre Mücadele; kültür bitkilerinde zararlı türlerin popülasyon dinamikleri ve çevre ile ilişkilerini dikkate alıp, uygun olan bütün mücadele metotlarını ve tekniklerini uyumlu bir şekilde kullanarak, bunların popülasyonlarını ekonomik zarar seviyesinin altında tutan bir zararlı yönetimi sistemidir. Diğer bir ifade ile bir agroekosistem içerisinde zararlı popülasyonlarının idare ve yönetim sistemidir.

Entegre mücadele insan sağlığı, çevre ve doğal dengenin de dikkate alınarak kimyasal mücadelenin son çare olarak ele alındığı, sürdürülebilir bir mücadele sistemi olup bu özelliği ile “Entegre Ürün Yönetimi”, “İyi Tarım Uygulamaları” ve “Sürdürülebilir Tarımsal Üretim” in temelini oluşturur.

Bakanlığımız tarafından yürütülen bitki sağlığı çalışmaları insan ve çevre sağlığını gözeterek, uluslararası kabul görmüş olan “Entegre Zararlı Yönetimi” kapsamında yürütülmektedir. Bu çalışmalar ilgili tüm birimlerin katılımı ile 5 yıllık programlar halinde hazırlanan “Entegre Mücadele Uygulama Program ve Prensipleri” çerçevesinde yürütülmektedir. Entegre Mücadele projeleri hedef kitle olan üreticiler için hazırlanmış olup, araştırmacı, yayımcı ve üretici işbirliği ile uygulanmaktadır.

Ülkemizde 16 önemli üründe hastalık, zararlı ve yabancı otlarla mücadele için Entegre Mücadele Teknik Talimatı bulunmaktadır.

Tablo 5: Entegre Mücadele Uygulama Programı

Ürün	Program			Uygulama			Gerçekleşme %
	İl	Çiftçi	Alan (da)	İl	Çiftçi	Alan (da)	
Antepfıstığı	6	545	31.950	6	601	36.861	115
Bağ	47	1.471	29.276	47	1.457	33.965	116
Buğday	53	10.550	1.417.523	53	8.105	1.350.905	95
Elma	28	884	22.432	28	1.026	28.894	129
Fındık	13	957	17.008	13	975	16.899	99
Kayısı	8	379	10.105	8	307	6927	69
Kiraz	15	668	8.297	15	1.169	15.258	184
Mısır	12	831	102.900	12	956	112.857	110
Nohut	6	512	15.905	6	319	12.543	79
Mercimek	4	143	26.160	2	70	23000	88
Örtüaltı	20	1.005	1.484	20	830	1.787	120
Pamuk	11	1.425	305.915	11	1.259	279.133	91
Patates	19	1.261	27.635	19	850	28836	104
Şeftali	9	432	3.630	9	942	8.949	247
Zeytin	16	2.676	97.090	16	6.309	186.903	193
Turunçgil	2	284	4.590	2	330	5.667	123
Genel Toplam		24.023	2.121.900		25.505	2.149.384	101

b) Entegre ve Kontrollü Ürün Yönetimi (EKÜY) Projesi

Bakanlığımızca taze meyve ve sebzelerde Entegre Mücadele prensiplerinin yaygınlaştırılması ve kalıntının önlenmesi amacıyla uygulanmaktadır.

EKÜY projelerinde kalıntı riski bulunan ürünlerde ve bölgelerde Entegre Mücadele ilkeleri doğrultusunda çalışmalar yürütülerek üretim alanları EKÜY Bayrağı ile işaretlenmekte, üretim sezonu boyunca proje koordinatörlerince tarla, bağ, bahçe, sera ziyaretleri ile çiftçi eğitim ve denetim çalışmaları yapılmakta, ürünler hasat öncesi pestisit analize tabi tutulmakta ve kalıntı içermeyen ürünler için sertifika ve logolar verilerek ürünlerin daha iyi koşullarda pazarlanması sağlanmaktadır.

EKÜY projeleri ile hem iç tüketime güvenilir ürün arzı sağlanmakta, hem de ihracatta olası sorunların yaşanması önlenmektedir.

Tablo 6: Entegre ve Kontrollü Ürün Yönetimi 2016 Yılı Çalışmaları

Ürün	Program			Uygulama			Gerçekleşme %
	İl	Çiftçi	Alan (da)	İl	Çiftçi	Alan (da)	
Armut	4	440	9.130	4	446	11.003	121
Bağ	9	1.346	27.275	9	1.233	27.277	100
Çilek	1	10	50	1	15	70	140
Domates	3	314	5.586	4	249	3.216	58
Elma	7	598	24.385	7	523	24.153	99
Erik	1	10	67	1	9	98	146
İncir	2	164	2.130	2	163	2.325	109
Kayısı	2	148	3.217	2	135	2400	75
Kiraz	17	1.430	18.052	12	1.316	15.400	85
Örtüaltı	12	1.589	15.391	11	1.463	10.230	66
Şeftali	6	564	10.860	6	469	10.113	93
Zeytin	1	100	4.000	1	100	4.000	100
Turunçgil	8	1.663	104.868	8	1.618	103.611	99
Genel Toplam		8.376	225.011		7.739	213.896	95

c) Süne Mücadelesi

Ülke çapında süne ile bulaşık olan tüm hububat alanlarında süne mücadelesi çalışmaları yapılmaktadır. 2016 yılında; 600 ekip ile 59 ilde, 9.000 köyde 43,5 milyon dekar alanda süne surveyleri yapılmıştır. Yapılan surveyler sonucunda;

➤ Süne popülasyonu ekonomik zarar eşiğinin üzerinde olan 7.755.964 dekar alanda ilaçlama kararı alınmış olup, 22 ilde, 5.779.348 dekar alanda kimyasal mücadele yapılmıştır. İlaçlama kararı alındığı halde çiftçilerimiz tarafından 1.976.616 dekar alanda ilaçlama yapılmamıştır.

➤ Yaklaşık 35,8 milyon dekar hububat alanı ilaçlama dışı bırakılmış,

➤ 2016 yılında 3,39 milyon parazitoid üretimi ve salımı yapılmış olup son 11 yılda toplam 91,15 milyon parazitoid üretim ve salımı yapılmıştır.

➤ Mücadelenin başarısını değerlendirmek amacıyla 11.011 numune üzerinden emgi analizi yapılmış olup emgi oranı mücadele yapılan alanlarda %0,58, mücadeleye gerek duyulmayan alanlarda %0,65, mücadele gerektiği halde

ilaçlanmayan alanlarda %2,44 olarak tespit edilmiştir. Ülkemiz genelinde emgi oranı ortalaması %0,72 olarak hesaplanmıştır.

➤ Süne mücadelesinin Milli Ekonomiye katkısı 1,1 Milyar TL olmuştur.

d) Çekirge Mücadelesi

Tarım alanlarının dışında kalan; çayır- mera, hazine arazisi, köy ortak arazisi, gibi şahıs mülkü olmayan yerlerde çekirge mücadelesi, devlet yardım mücadelesi şeklinde yürütülmektedir.

Taşra teşkilatımızca, çekirge çıkış noktaları, inficar alanları takip edilerek çekirge ergin hale gelmeden ve geniş alanlara yayılmadan, nimf döneminde mücadele yapılması sağlanmaktadır.

2016 yılında; Çekirge çıkma ihtimali olan ve programa alınan 56 İl, 305.096 dekar alan takip edilmiştir. Kimyasal mücadele yapılması gereken; 48 İlde, 102.863 dekar alanda kimyasal mücadele yapılmıştır.

e) Tarla Faresi Mücadelesi

Tarla faresi mücadelesi amacıyla 2016 yılında 78 ilde 14.035.675 dekar alanda sürvey yapılmış ve sürvey sonucuna göre bulaşık olan 76 ilde 3.842.556 dekar alanda mücadele yapılmıştır.

f) Akdeniz Meyvesineği (Ceratitis capitata) Mücadelesi Pilot Projesi

Akdeniz meyvesineği turunçgil ve birçok meyve türünde zararlı olup aynı zamanda Ülkemizde karantina etmenidir.

Zararlı ile zamanında ve toplu mücadele yapılması ve mücadelenin etkinliğinin artırılması amacıyla Adana, Hatay, Osmaniye ve Mersin illerinde "Akdeniz Meyvesineği Mücadelesi Pilot Projesi" 289.000 dekar alanda yürütülmektedir. Bu kapsamda belirlenen alanlarda mücadele amaçlı 37.600 adet kitle yakalama tuzakları üreticilere ücretsiz dağıtılmıştır.

Ülke genelinde Akdeniz meyvesineğinin izlenebilirliğinin sağlanması amacıyla 42 İlde "Akdeniz Meyvesineği İzleme Projesi" yürütülmektedir. Bu kapsamda toplam 920 istasyonda, her istasyona 2 (iki) adet tuzak olacak şekilde, toplam 1840 adet tuzak ile zararlı takibi yapılmaktadır. Akdeniz Meyve Sineği ile programlı olarak mücadele edilmektedir.

g) Tahmin ve Uyarı Sistemleri (TUS) Çalışmaları

Zararlı popülasyon yoğunluğunun değişmesinde etkili olan iklim faktörlerini değerlendirip kimyasal mücadelenin gerekli olup olmadığı, gerekiyorsa en uygun ilaçlama zamanına karar vererek, üreticileri önceden uyarılması, maliyet, enerji ve zaman kaybının önlenmesi amaçlanmaktadır.

Elmada; Elma Karalekesi ve Elma İç Kurdu ile Bağda; Bağ Salkım Güvesi ve Bağ Mildiyösü konularında elektronik tahmin ve uyarı sistemleri kullanılmaktadır.

2016 yılında 44 ilde 196 adet elmada, 82 adet bağda, 32 adet hem bağ hem de elmada kullanılmak üzere toplamda 310 adet tahmin ve uyarı sistemi 2.779.435 da. alanda kullanılmaktadır.

h) Karantina, İthalat ve İhracat Faaliyetleri

Sürvey çalışmaları yıllık "Bitki Sağlığı Uygulama Programı" kitabında yer alan talimatlar çerçevesinde İl/İlçe Müdürlüklerimiz tarafından yürütülmektedir. Ülkemizde 2016 yılında sürveyi yürütülen zararlı organizma sayısı 28'dir. Bu zararlı

organizmalardan 13'ü ülkemizde varlığı bilinmeyen, 15'i ülkemizde sınırlı olarak bulunan zararlı organizmalardandır.

Karantina ve Eradikasyon Çalışmaları

Karantina, zararlı organizmaların ülke içinde ve ülkeler arasında yayılmasını önlemek için yapılan tüm çalışmalar olarak özetlenebilir. Kültür bitkilerine arız olan zararlı organizmalar gerekli önlemler alınmadığı takdirde, bitkisel ürünlerde % 100'lere varan kayıplara neden olabilmektedir.

Kültür bitkilerinin zararlı organizmalardan korunması, üretim kapasitesini dolayısıyla tarımsal verimliliği arttırmaktadır. Bu nedenle, yurda girmiş fakat tümüyle yayılmamış tehlikeli hastalık, zararlı ve yabancı otlar ile bunların konukçularının temiz bölgelere bulaşma ve yayılmamasını önlemek için imha edici, sınırlayıcı ve uzaklaştırıcı yasal tedbirlerin alınması gerekmektedir.

Diğer taraftan, Ülkemizin de taraf olduğu uluslararası anlaşmalar gereğince ülke içerisindeki karantina tedbirlerine titizlikle uyulması, tehlikeli hastalık ve zararlıların görüldüğü yerde sınırlandırılması büyük önem arz etmektedir. Aynı zamanda bazı zararlı organizmalar için karantina tedbirlerinin yeterince alınmaması durumunda, hastalığın görüldüğü bölgede üretilen hiçbir tarımsal ürünün ihracatına da izin verilmemekte ve üretilen ürünler yeterince değerlendirilememektedir.

Ayrıca, iç karantina tedbirlerinin uygulanmaması durumunda, zararlı organizmalar ilden ile yayılmakta dolayısıyla temiz alanlara bulaşma riski artmaktadır. Bu durum, ülkemizdeki bitkisel üretimi gerek kalite gerekse kantite yönünden etkilemekte ve ihracatımız açısından ciddi bir risk oluşmasına neden olmaktadır. Bu riskleri bertaraf etmek amacıyla karantina zararlı organizmaları ile ilgili Ülkemizde eradikasyon çalışmaları yürütülmektedir.

İhracat ve İthalat Kontrolleri

Ülkemize ithal edilecek bitki ve bitkisel ürünlerin bitki sağlığı denetimleri Bitki Karantinası Yönetmeliği'ne göre yapılmaktadır. İthal edilecek ürünlerin söz konusu Yönetmeliğin EK-1 ve Ek-2 sinde yer alan organizmalardan ari Ek-4'de yer alan özel şartları taşıması gerekmektedir. Yapılan kontroller sonucunda ülkemiz mevzuatına uygun görülmeyen ürünlerin yurda girişine izin verilmemekte ve ihracatçı ülkeye uygunsuzluk konusunda bildirimde bulunmaktadır. İhracatta ise alıcı ülke bitki sağlığı şartlarına göre bitki sağlığı kontrolleri yapılarak uygun olanlara Bitki Sağlık Sertifikası düzenlenmektedir. İthalat ve ihracatta gerektiğinde üründen numune alınarak analiz

Tablo 7: 2016 Yılı İhracat ve İthalatta Bitki Sağlığı Denetimleri

	Yapılan Bitki Sağlığı Denetim Sayısı (Adet)
İhracat	271.469
İthalat	61.434
Toplam	332.903

Tablo 8: İthalatta ve İhracatta Bitki Sağlığı Kapsamında Yapılan Analiz Sayısı (Adet)

	Alınan Numune Sayısı	Yapılan Analiz Sayısı	Olumsuz Numune Sayısı
İhracat	1.582	5.055	71
İthalat	9.365	24.462	65
Toplam	10.947	29.517	136

Ahşap ambalaj materyalinin ısıtılma tabi tutulması için ısıtılma fırınlarının ruhsatlandırılması ve Ruhsat iptali işlemleri Bakanlığımız tarafından yapılmaktadır. Bu kapsamda yıl içerisinde 58 ısıtılma fırını ruhsatlandırılmış olup, 67 ısıtılma fırının ruhsatı iptal edilmiştir.

Rusya Federasyonu'na İhracat

➤ Rusya Federasyonu, 30 Kasım 2015 tarih ve 1296 sayılı Hükümet Kararnamesi ile Türkiye menşeli aşağıdaki ürünlerin Rusya'ya ithalatına yasaklama getirmiştir.

Tavuk ve Hindi, parça halindeki etler ve sakatat (dondurulmuş)
Karanfiller (taze)
Domates, Soğan, Karnabahar, Brokoli, Hıyar (taze veya soğutulmuş)
Portakal, Mandarin (taze veya kuru)
Üzüm, Elma, Armut, Kayısı, Şeftali, Nektarin, Erik, Çilek (taze)
Tuz

➤ Daha sonra yasaklanan bu ürünler dışında, karantina ihlalleri nedeniyle biber, nar, patlıcan, marul ve kabak ürünleri için de Rusya Federasyonu'na ihracat yasağı getirilmiştir.

➤ Sayın Cumhurbaşkanımızın 9 Ağustos 2016 tarihindeki Rusya Federasyonu ziyaretini de kapsayan girişimlerimiz ve yürütülen çalışmalar sonrasında, Rusya Federasyonu tarafından 9 Ekim 2016 tarih ve 1020 sayılı Hükümet Kararnamesi ile yasak kapsamındaki ürünlerden Portakal, Mandarin, Kayısı, Şeftali, Erik için kısıtlama kaldırılmıştır.

➤ Yaş meyve sebze ihracatımız konusunda yapılan çalışmalar sonucunda 1-5 Ağustos 2016 ve 7-11 Kasım 2016 tarihleri arasında olmak üzere iki kez Rus Teknik heyet ülkemizi ziyaret etmiştir. Bu ziyaretler kapsamında Adana, Antalya, İzmir ve Alaşehir/ Manisa'daki üretim alanları ve paketleme tesislerinde incelemelerde bulunmuşlardır.

➤ Rus heyeti tarafından ülkemiz üretim alanlarına yapılan teknik gezi sonrasında; Rusya Federasyonu tarafınca biber, kabak ve marulun ülkemizdeki güvenilir üretim alanlarında ve Rusya bitki sağlığı şartlarını karşılayacak şekilde üretim ve paketlemesini yapabilecek üreticiler listesi talep edilmiştir. Adana, Antalya, Bursa, İzmir ve Mersin'de bu koşulları sağlayabilecek olan, 10 dekar ve daha fazla büyüklükteki açık alan ve seralarda (18.114 dekar) üretim yapan 443 üreticiye ait liste Rus tarafına bildirilmiştir.

➤ Rusya Federasyonu'na İhracatı yasak olan diğer ürünlerin, -domates, çilek ve kesme çiçek başta olmak üzere yasak kapsamından çıkartılması için çalışmalar devam etmektedir.

Çin Halk Cumhuriyeti'ne Kiraz İhracatı

➤ 15 Kasım 2015 tarihinde Antalya'da düzenlenen G20 Liderler Zirvesi'nde "Türk Kirazlarının Çin'e İhraç Edilmesine Yönelik Bitki Sağlığı Gereklilikleri Protokolü"

imzalanmış ve Protokol'de belirtilen şartlar yerine getirilerek Çin'e Kiraz ihracatının önü açılmıştır.

➤ Protokol uyarınca 2016 yılı kiraz ihracat sezonu öncesinde iki Çin'li uzmandan oluşan teknik inceleme heyeti 15-20 Mayıs 2016 tarihleri arasında ülkemize ziyaret gerçekleştirmişlerdir. Ziyaret süresince Çin'li yetkililer; pilot olarak seçilen bahçelerde ve paketlenme/soğuk işlem uygulama tesislerinin bitki sağlığı şartlarını karşılayıp karşılamadığı ile meyve sineği takip sistemini kontrol etmişlerdir.

➤ Çin'e ihraç edilecek kirazların yetiştirildiği bahçelerde protokol uyarınca Akdeniz Meyve Sineği'nin takibine yönelik tuzaklar asılarak İl Müdürlüklerince takibi yapılmaktadır. Ayrıca hazırlanan soğuk işlem uygulama prosedürü doğrultusunda tesisler denetlenmiştir.

➤ 2017 kiraz ihracat sezonu öncesinde; Çin'li heyetin 2016 yılı ziyaretleri sonrasındaki talepleri doğrultusunda hazırlanan bilgi ve belgeler ile kiraz bahçesi ve soğuk işlem uygulama tesisi listesi oluşturulmuş olup, en kısa sürede taraflarına gönderilecektir.

➤ 2017 yılı Mayıs ayında Çin'li heyetin ülkemiz kiraz bahçeleri ve soğuk işlem uygulama tesislerini görmek üzere ziyaret etmeleri ve akabinde Çin'e kiraz ihracatının başlaması beklenmektedir.

Karantina, İthalat ve İhracat Faaliyetleri Kapsamındaki Eğitimler

➤ 2 adet "Fümigasyon Operatör Kursu", 1 adet fümigasyon operatör yardımcısı kursu düzenlenmiştir. 52 kişiye Fümigasyon Operatör Belgesi, 37 kişiye fümigasyon operatör yardımcı belgesi verilmiştir.

➤ 2 adet inspektör kursu düzenlenmiş olup, 55 kişi inspektör eğitimi almıştır. Mevcut inspektörlere düzenlenen 2 Adet hizmetiçi eğitime 397 inspektör katılmıştır.

➤ Zirai Karantina Müdürlüklerince 5 adet Isıl İşlem Eğitimi düzenlenmiş olup 158 kişiye Isıl İşlem Operatör Belgesi verilmiştir.

➤ 25-27 Mayıs 2016 tarihleri arasında "Belirli Ürünler İçin Azaltılmış İnceleme" konulu TAİEX kapsamında Workshop düzenlenmiş olup Bakanlığımız merkez ve taşra birimlerinden 17 Resmi Kontrol Görevlisine AB uzmanları tarafından eğitim verilmesi sağlanmıştır.

➤ Ahşap Ambalaj Malzemelerinin Isıl İşleme Tabi Tutulması ve İşaretlenmesine Dair Yönetmeliğin uygulanmasına yönelik 63 kişiye hizmetiçi eğitim verilmiştir.

➤ 2 Adet Bitki Karantinası Kayıt ve Takip Sistemi eğitimi verilmiş. Eğitime 56 inspektör katılmıştır.

i) Bitki Koruma Ürünleri ve Zirai Mücadele Alet ve Makineleri ile İlgili Ruhsatlandırma Faaliyetleri

Bitki koruma ürünleri (BKÜ) ile zirai mücadele alet ve makinelerinin ruhsatlandırılması, üretim izinleri ve piyasa kontrolleri, 5996 Sayılı "Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu" ve bu Kanuna bağlı olarak çıkarılan ilgili Yönetmelik hükümlerine göre Bakanlığımızca düzenlenmektedir.

2016 yılında ruhsatlandırılan bitki koruma ürünleri ve zirai mücadele alet ve makineleri ile bu ürünleri imal eden firmalara verilen üretim izinleri, tavsiye alan bitki koruma ürünleri piyasa kontrolleri konusunda yapılan çalışmalara ait bilgiler tabloda verilmiştir.

Tablo 9: Bitki Koruma Ürünleri ve Zirai Mücadele Alet/Makineleri Faaliyetleri

	Bitki Koruma Ürünleri	Zirai Mücadele Alet ve Makineleri
Ruhsat	306	52
Tavsiye	226	-
Üretim İzni	7	12
Piyasa Kontrolü	859	24

j) Bitki Koruma Ürünleri (BKÜ) Veri Tabanı Programı Mobil Uygulaması

Ruhsatlandırılan bitki koruma ürünlerinin kayıt altına alındığı ve ruhsat alan bitki koruma ürünlerinin gizlilik şartı olmayan etiket bilgilerinin internet ortamında tüm ilgililer tarafından takip edilebileceği web tabanlı programın mobil uygulaması hazırlanmış olup, 27.04.2016 tarihi itibarıyla erişime açılmıştır. PLAYSTORE ve APP STORE'dan mobil uygulamaya erişilebilmektedir.

Ruhsatlandırılan BKÜ'ne ait ruhsat, kullanım bilgileri, aktif madde, zararlı organizma ve MRL değerleri ile ilgili tüm konulara hızlı bir şekilde erişim sağlanabilmektedir. Mobil uygulama sürekli güncel olup, web tabanlı program ile aynı hizmeti verebilmektedir.

Ayrıca, bu bilgiler akıllı cihazlara kaydedilerek, internet erişimi olmayan çevrimdışı (offline) ortamlarda da mobil uygulamadan kolaylıkla yararlanılabilmektedir.

k) Çin Menşeli BKÜ'nin Üretici Belgelerinin Gözden Geçirilmesi ile İlgili Çalışmalar

Bakanlığımızca Çin Halk Cumhuriyeti'ne resmi çalışma ziyareti gerçekleştirilmiş olup, bu ziyarette Bakanlığımız ile Çin Halk Cumhuriyeti'nde yetkili enstitü (ICAMA) arasında işbirliği yapılarak, temas noktaları belirlenmiş ve hızlı irtibat ile ithalat ve ihracatın izlenebilirliğinin güvence altına alınması amacıyla belge sorgulama ve doğrulama ile bu kapsamda 1.000'in üzerinde belge sorgulanmıştır. Aynı zamanda AB ve diğer ülkelerden gelen sertifikaların sorgulanması için birçok ülke ile temas noktası oluşturulmuştur.

l) Bitki Koruma Ürünlerinin İthalat İzni ile İlgili Faaliyetler

İthalat firmalarınca yurda getirilmek istenen BKÜ ile bunların imalinde kullanılan hammaddelerin ithalatı Gümrük ve Ticaret Bakanlığınca yürütülen "Gümrük İşlemlerinde Tek Pencere Sistemi" üzerinden e-belge olarak Bakanlığımızca düzenlenmektedir.

Gümrük ve Ticaret Bakanlığıyla yapılan protokol gereği e-belge başvuru kabulü çalışmalarını için firma yetkilendirmeleri Aralık 2016 tarihi itibarıyla başlamıştır. 2017 yılı Ocak ayından itibaren e-belge başvuru kabulüne geçilecektir.

Böylece aynı sistem üzerinden firmalar başvuru belgelerini sunarak elektronik ortamda başvuru yapabilecek ve Bakanlığımızca da aynı sistem üzerinden başvuru

kabulü ve ithalat izinleri onayı yapılarak ilgili firması tarafından başvuru sonucu elektronik ortamda izlenebilecektir.

2016 yılında ithalat izinleri ile ilgili çalışmalara ait bilgiler aşağıdaki tabloda verilmiştir. Bu kapsamda 31.12.2016 tarihi itibarıyla toplam 2869 adet BKÜ ile 3161 adet BKÜ hammaddesine e-belge düzenlenerek “Uygunluk Yazısı” verilmiştir.

Tablo 10: 2016 Yılı İthalat İzinleri

İzin Nedeni	Bitki Koruma Ürünü (adet)	Hammadde (adet)
İthalat İzni	2545	3057
Numune İthalat İzni	324	-
İhraç Amaçlı İthalat İzni	-	104
Toplam	2869	3161

m) Yenilenen ve İlave Edilen Standart İlaç Deneme Metodu (SİDM)

İhtiyaç duyulan konularda veya talepler doğrultusunda yeni Standart İlaç Deneme Metotlarının (SİDM) hazırlanması ve mevcut SİDM’da revizyon yapılması ile ilgili yapılan iş ve işlemler tabloda verilmiştir.

Tablo 11: Standart İlaç Deneme Metotlarının Durumu

SİDM Durumu	Entomoloji	Fitopatoloji
Yeni	2	1
Gözden geçirilen (Revize)	6	23
Toplam	8	24

n) Turunçgillerde Kullanılan BKÜ (İnsektisitler) ile İlgili Yan Etki Denemesi Çalışmaları

Turunçgillerde kullanılan ve Bakanlığımızdan 2015 yılı öncesi ruhsat almış olan BKÜ için yan etki denemelerinin yapılması için zorunlu hale getirilmesine yönelik Bakanlığımızca alınan karar ve 2015 ile 2016 yıllarını kapsayan yapılan planlama gereği, 2016 yılında yan etki denemesi yapılacak olan BKÜ ile ilgili laboratuvar çalışmaları tamamlanmıştır.

Laboratuvar çalışması sonuçlarına göre; faydalılara karşı yan etkisi olduğu tespit edilen tüm BKÜ etiketlerinden turunçgil tavsiyesi çıkartılmış olup, çalışmalar halen devam etmektedir.

Laboratuvar çalışmaları sonucunda tarla denemesi yapılmasına ihtiyaç duyulan BKÜ ile ilgili 2017 yılında tarla denemeleri de tamamlanarak çalışmalar sonlandırılacaktır.

o) Bitki Koruma Ürünleri Bayi veya Toptancılık Sınavı

Bitki koruma ürünlerinin tavsiye dışı satış ve kullanımının önlenmesi için, bitki koruma ürünleri bayi veya toptancılarının kalite ve standartlarının yükseltilmesi amacıyla, bayi veya toptancı olacılara sınav mecburiyeti bulunmaktadır. Bu sınav, “Ankara Üniversitesi Sınav Yönetim Merkezi” ile yapılan protokole göre 26 Mart 2016 tarihinde yapılmıştır. 2017 yılı BKÜ Bayilik ve Toptancılık Sınavı 08 Nisan 2017 Cumartesi günü Ankara’da yapılacaktır.

p) Bitki Sağlığı Denetimleri

Hasat Öncesi Pestisit Denetimi

Taze meyve ve sebze de tarladan sofraya yaklaşımı ile ve hatalı pestisit kullanımının önlenmesi amacıyla 81 ilde, 40 üründe risk esasına göre örtüaltı, bağ, bahçe ve tarla gibi üretim alanlarında yürütülmektedir. Denetim sonunda olumsuzluk tespit edilen ürünlere imha veya hasadı geciktirme, ürün sahiplerine ise idari para cezası uygulanmaktadır.

Hasat Öncesi Pestisit Denetimi ile taze meyve sebzelerde pestisit kullanımının yerinde denetlenmesi neticesinde iç tüketim ve ihracatta yaşanan olumsuzluklarda iyileşme olmuştur. En önemli ihraç ürünümüz olan domateste ihracat aşamasında AB tarafından istenen kalıntı analizi zorunluluğu Ekim 2013 tarihi itibarıyla kaldırılmıştır. 2016 yılında Rusya'ya ihraç edilen ürünlerin analizleri %100 den %5-40'a düşürülmüştür. Piyasa denetimlerinde ürünlerin %70'inde kalıntı oranı azalmış, 3 ürün kalıntı görülmemesi nedeniyle denetim programından çıkarılmıştır.

Tablo 12: Hasat Öncesi Pestisit Denetim Grupları

Denetim grubu	İl sayısı	İşletme sayısı	Denetim Sayısı
Meyve	66	3.042	3.042
Sebze	64	2.882	2.882
Diğer	36	1.133	1.133
Toplam			7.057

Bitki Koruma Ürünü ve Zirai Mücadele Makineleri ile İlgili Kontrol ve Denetimler

2016 yılında bitki koruma ürünleri ile zirai mücadele alet ve makinelerinin üretildiği ve satıldığı yerler denetlenmiştir.

Tablo 13: Bitki Koruma Ürünleri ile Zirai Mücadele Alet ve Makine Denetimleri

Denetim	Üretim Tesisi Sayısı	Üretim Tesisi Denetim Sayısı	Bayi Sayısı	Bayi Denetim Sayısı
Bitki Koruma Ürünleri	66	44	6912	6912
Zirai Mücadele Alet ve Makineleri	157	157	4774	4774

Bitki Koruma Ürünü Bayileri ile Zirai Mücadele Alet ve Makine Bayilerinin kontrolleri

2016 yılında yapılan kontroller sonucunda mevzuata aykırı davrandıkları tespit edilen bitki koruma ürünü bayileri ile zirai mücadele alet ve makine bayilerine uygulanan yaptırımlar tabloda verilmektedir.

Tablo 14: Bitki Koruma Ürünü Bayileri ile Zirai Mücadele Alet ve Makine Bayilerine Uygulanan Yaptırımlar

Yaptırım	İkaz	İhtar	Para Cezası
Bitki Koruma Ürünü Bayileri	362	23	38
Zirai Mücadele Alet ve Makine Bayileri	70	13	1

q) Bitki Pasaportu Denetimleri

Bitki pasaportu sistemi bir iç karantina uygulaması olup amacı üretim materyallerinin üretildiği yerde bitki sağlığı kontrollerini yaparak karantina organizmalarından arı üretim materyallerinin ticaretinin yapılmasını sağlamaktır. Bu kapsamda 2016 yılında 6.304 bitki pasaportu operatörü kayıt altına alınmış ve üretim yerleri kontrol edilmiştir.

Tablo 15: Bitki Pasaportu Uygulama ve Denetimleri

Bitki Pasaportu Uygulama ve Denetimleri					
	İl sayısı	Operatör Sayısı	Yıllık Denetim Sayısı	İdari yaptırım Sayısı	Tutarı (TL)
Uygulama	81	6304	9024	25	96.109,11

2. Hayvan Sağlığı Faaliyetleri

Ülkemiz hayvan sağlığı, hayvan kimliklendirme ve hareketlerinin kontrolü ile hayvan refahı konularını kapsayan veteriner hizmetlerinin 15 yıllık stratejisinin belirlenmesi için 2,4 Milyon Avro bütçeli ve 24 ay süreli “Veteriner Hizmetleri Strateji Belgesinin Hazırlanması İçin Teknik Yardım Projesi” Eylül 2016 tarihinde tamamlanmıştır.

Projenin sonunda 3 başlık için 5'er yıllık 3 dönem halinde, kısa, orta ve uzun dönemde gerçekleştirilecek faaliyetlerin yer aldığı bir veteriner hizmetleri strateji belgesi tamamlanarak tarafımıza teslim edilmiştir. Bunun yanı sıra; proje boyunca olabildiğince paydaşların fikirleri alınmıştır. Ayrı bir iletişim stratejisi de belirlenerek 3 başlık için halkın farkındalığının artırılması için yapılabilecekler belirlenmiştir. 2 adet kamu spotu hazırlanarak RTÜK'e gönderilmiştir. Ayrıca proje kapsamında hazırlanan akıllı telefon uygulamasının tamamlanması çalışmaları devam etmektedir.

Bakanlığımıza bağlı Veteriner Kontrol Enstitü Müdürlüklerinde üretimleri yapılan ve Ülkemiz hayvan sağlığı alanında kullanılan tüm aşuların uluslararası standartlarda (GMP –İyi üretim uygulamaları) üretiminin yapıldığı bir tesis kurarak Ülkemiz hayvan sağlığı şartlarını uluslararası standartlara ulaştırmak amacı ile Ankara' da kurulmak üzere “Aşı Üretim Merkezi Kurulması Projesi” hazırlanmıştır.

Proje kapsamında 2017 yılı içerisinde imar çalışmalarının sonuçlandırılarak inşaat faaliyetlerine başlanması planlanmıştır.

a) Sağlık taramaları

Bakanlığımızca sürdürülen sağlık taramaları ile hayvan hastalıkları erken teşhis edilmekte, hastalıkların erken teşhis edilmesi de insan ve hayvan sağlığının korunması açısından büyük önem arz etmektedir.

Bakanlığımızca korunma tedaviden daha kolay ve ucuzdur prensibi ile her yıl ülkemizde görülen ihbarı zorunlu hastalıklara karşı mücadele programları oluşturulmaktadır. Bu programlar çerçevesinde aşılama, kordon, karantina, temizlik ve dezenfeksiyon çalışmaları yapılmaktadır.

b) Şap Hastalığı ile Mücadele

Şap hastalığına yönelik olarak "Bölgesel Risklerin Kademeli Azaltılmasına Dayalı Şap Hastalığının Kontrolü ve Eradikasyon Eylem Planı" hazırlanmış ve 2014 yılı Ocak ayından itibaren uygulamaya konulmuştur. Plan çerçevesinde yapılacak çalışmalar ile Trakya'nın aşılı ariliğinin sürdürülmesi, Anadolu'da ise Ülkemizin şap hastalığından aşılı ariliğinin hedeflendiği, Orta/Batı Karadeniz, Güney Marmara, Ege, Batı Akdeniz ve İç Anadolu bölgesinde yer alan illerin şap hastalığından 2020 yılına kadar aşılı ari hale getirilmesi ve 2023 yılına kadar Ülkenin tamamında aşılı ariliğinin sağlanması hedeflenmiştir. Bu kapsamda farkındalığı artırmak üzere Bursa, İzmir, Konya, ve Erzurum ve Şanlıurfa illerinde çalıştay düzenlenmiştir.

Aşı içerisindeki antijen miktarı artırılarak koruyucu doz değeri 3PD50 den 6PD50 ye çıkarılmış, böylece aşının kalitesi artırılarak hastalıkla mücadelede etkinlik sağlanmıştır.

Şap Enstitüsü tarafından genel bütçe imkanları ile üretilen şap aşuları hayvan sahiplerinden aşı ücreti alınmadan uygulanmaktadır.

2016 yılında Samsun ve İzmir illerinde Şap hastalığında "Tam Zamanlı Saha Tatbikatı ve Salgın Yönetimi Eğitimi" yapılmıştır. Söz konusu tatbikat 2017 yılında Diyarbakır, Kars ve Aydın illerinde yapılacaktır.

c) Kuduz Hastalığı ile Mücadele

Kuduz hastalığı ile mücadele hem yaban hayatında havadan aşılama ile hem de sahipli ya da sahipsiz kedi ve köpeklerin aşılama yolu ile sürdürülmektedir.

Hastalığının kontrol altına alınması amacıyla Avrupa Birliği destekli olarak "Kuduz Hastalığına Karşı Ağızdan Aşılama Projesi" 2014-2016 yıllarında uygulanmıştır. Proje kapsamında yılda bir kez olmak üzere 3 yıl süreyle yaban hayatına karşı, 105 Bin km² ormanlık ve kırsal alanda havadan aşılama çalışması yapılmış, her uygulama döneminde yaklaşık 1,9 Milyon adet aşılı yem kullanılmıştır.

Yabani hayvanlara yönelik aşılamanın yanında, sahipli ve sahipsiz kedi ve köpeklere uygulanmak üzere Bakanlığımız bütçesinden her yıl kuduz aşısı alınmakta ve aşı bedeli alınmadan uygulanmaktadır. 2016 yılı içerisinde 642.637 kedi-köpek aşılanmıştır.

Yaban hayatında kuduz hastalığının kontrol edilebilmesi amacıyla; 2017 yılında başlayacak proje kapsamında 3 yıl süreyle yılda iki kez olmak üzere toplam 6 uygulama yapılacak, her bir uygulama döneminde 4,5 Milyon adet aşılı yem kullanılarak, 225 Bin km² ormanlık ve kırsal alanda havadan aşılama çalışması yapılacaktır.

d) Brusella Hastalığı ile Mücadele

Brusella hastalığı ile mücadele, konjunktival aşı kullanılarak sürdürülmektedir. Aşılar Pendik Veteriner Kontrol Enstitü Müdürlüğü tarafından üretilmekte, ihtiyaç duyulduğunda bütçe imkanları dahilinde özel sektörden aşı satın alınmaktadır. Aşılar yetiştiricilerden aşı ücreti alınmadan uygulanmaktadır.

Hastalıkla mücadele amacı ile aşılamanın yanında, atık yapan hayvanlarda ve bu hayvanların bulunduğu işletmede izleme yapılmaktadır.

e) Koyun Keçi Vebası Hastalığı ile Mücadele

Bakanlığımız Veteriner Kontrol Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü tarafından üretilen PPR aşuları Ülkemiz genelinde yetiştiricilerden aşı ücreti alınmadan koyun ve keçilerine uygulanmaktadır.

Aşılama programı kapsamında yeni doğan hayvanlar ile daha önce aşılanmamış ergin hayvanlar aşılanmaktadır.

Yakın dönem hedefi olarak 2018 yılında Trakya'nın Koyun Keçi Vebası Hastalığından ari olması belirlenmiştir.

f) Tavuk Vebası Hastalığı ile Mücadele

Hastalık 2015 yılında Kastamonu, Balıkesir ve Manisa illerinde tespit edilmiş olup, 2.047.271 adet kanatlı hayvan itlaf ve imha edilmiştir. Söz konusu mihraklarda yapılan çalışmaların ardından 15.08.2015 tarihinde Dünya Hayvan Sağlığı Teşkilatına (OIE) Ülkemizin hastalıktan arılığı olduğu bildirilmiştir.

2015 ve 2016 yılında tüm ülkemizi kapsayacak şekilde hastalık hakkında aktif survey çalışması yapılmıştır. Ayrıca klinik survey çalışmaları da devam etmektedir.

Avian İnfluenza Acil Eylem Planı kapsamında oluşturulan Ulusal Hastalık Kriz Merkezi toplantıları yapılmakta olup, toplantı kararları ilgili paydaşlar ile paylaşılmaktadır. Söz konusu Acil Eylem Planının güncelleme çalışmaları devam etmektedir.

Hastalığın çıkması durumunda ihracatın kesilmemesi amacıyla yayınlanan İhbarı Mecburi Tavuk Vebası (Avian İnfluenza) Hastalığından Ari Bölgelerin Tanımlanması ve İlanı Hakkında Talimat kapsamında 81 ilimiz hastalıktan ari bölge olarak ilan edilmiş olup, 2017 yılında bu Talimat kapsamında survey planları hazırlanarak uygulanacaktır.

Hastalığa hazırlıklı olmak amacıyla 2005 yılından bu yana Gerçek Zamanlı Tatbikatlar yapılmaktadır. Tatbikatlar 3 gün masa başı eğitimi, 1 gün saha uygulaması ve 1 gün değerlendirme şeklinde gerçekleştirilmektedir. 2016 yılında Bursa, Erzurum, Konya ve Denizli illerinde yapılan tatbikat 2017 yılında Nisan ayında Nevşehir ve Ekim ayında Şanlıurfa'da yapılacaktır.

g) Sığırların Nodüler Ekzantemi Hastalığı ile Mücadele

Vektörlerle bulaşan ve çok uzak mesafelere yayılabilen Sığırların Nodüler Ekzantemi (Afrika Hastalığı) Ülkemizde ilk olarak 01.08.2013 tarihinde görülmüştür. Hastalığın kontrolü için sineklerle mücadele, hasta hayvanların itlafı, aşılama, kordon, karantina, temizlik ve dezenfeksiyon uygulamaları yapılmaktadır.

Sığırların Nodüler Ekzantemi hastalığının kontrolü amacı ile koyun keçi çiçek hastalığı aşısı güvenilir olarak uygulanabilmektedir. Sığırların Nodüler Ekzantemi hastalığı ile mücadele amacı kapsamında 2013 yılında hastalık görülen iller ile bu illere sınır illerimizde bulunan büyükbaş hayvanlar 2014 yılı aşılama programına alınmıştır. 2015 yılında ise tüm iller aşı programına alınarak büyükbaş hayvan varlığının tamamının aşılanması amaçlanmıştır.

Sığırların Nodüler Ekzantemi hastalığı 2014 yılında tazminatlı hayvan hastalıkları arasına alınmıştır. Hastalığa yakalanan hayvanlar tazminatlı olarak itlaf ve imha edilmektedir. Tazminat oranı 2015 yılından itibaren 4/4 oranına yükseltilmiş olup, itlaf edilen hayvan kıymet takdirlerinin tamamı yetiştiricilere ödenmektedir.

h) Mavidil Hastalığı ile Mücadele

Vektörlerle bulaşan Mavidil hastalığı uzun bir aradan sonra ülkemizde yeniden 12 Ağustos 2014 tarihinde görülmüştür. Mavidil hastalığına karşı Etlik Veteriner Kontrol Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü tarafından aşı üretilmektedir. Mavidil hastalığının yayılmasının engellenmesi için riskli illerde bulunan koyunlar aşılama programına alınmış ve aşılanmıştır. Aşılama ile birlikte kordon ve karantina tedbirleri ile sivrisinek mücadelesi yapılmaktadır.

Etlik Veteriner Kontrol Merkez Araştırma Enstitüsü tarafından başlatılan, Mavidil hastalığının kontrolü amacı ile gebe hayvanlara uygulanabilecek inaktif aşı üretimi çalışmaları ve söz konusu aşılardan sığır ve keçilerde de kullanılabilmesi çalışmaları devam etmektedir.

i) Kene İlaçlama Programı

Bakanlığımız ve Sağlık Bakanlığı koordinasyonu ile yürütülen ilaçlamalar ile kene popülasyonunun azaltılması ve bu sayede de kenelerin sebep olduğu başta Kırım Kongo Kanamalı Ateşi hastalığı olmak üzere diğer hastalıkların insanlara bulaşmasının önlenmesi hedeflenmiştir. 2016 yılında 22 ilde 109.151 işletmede 2,908,896 adet büyükbaş ve 1,396,970 adet küçükbaş hayvan ilaç uygulaması yapılmıştır.

2016 yılı Hayvan Hastalık ve Zararlıları ile Mücadele Programı çerçevesinde yürütülen önemli faaliyetler ile ilgili sonuçlar tabloda verilmiştir.

Tablo 16: Hayvan Hastalıkları İle Mücadele

Hastalık Adı	İcraatın Konusu (Aşılama, Tarama) Uygulama (Baş/Doz)
Şap-Büyükbaş (İlkbahar)	12.230.625
Şap-Büyükbaş (Sonbahar)	12.226.034
Şap-Küçükbaş	960.700
Sığır Brusellozu	1.853.502
Koyun-Keçi Brusellozu	4.026.249
Koyun-Keçi Çiçek Hastalığı	2.348.364
Şarbon-Büyükbaş	346.864
Şarbon-Küçükbaş	352.532
Sığır Tüberkülozu	97.150
Kuduz (Kedi-Köpek)	642.637
Koyun-Keçi Vebası	12.089.809
Mavidil	4.569.693
<u>Lumpy Skin Disease</u>	11.575.561

j) Epidemiyoloji Faaliyetleri

Ülkemiz hayvancılığı için büyük tehdit oluşturan ve ekonomik kayıplara neden olan bulaşıcı hayvan hastalıklarının epidemiyolojik takibi Epidemiyoloji Çalışma Grubu tarafından koordine edilmektedir. Bakanlık, Veteriner Enstitü Müdürlükleri ve İl Müdürlüklerinde oluşturulan ve birbiriyle koordineli olarak çalışan Epidemiyoloji Birimleri tarafından bulaşıcı hayvan hastalıklarının kontrolü ve nihai eradikasyonu çalışmaları çerçevesinde mücadele yöntemlerinin izlenmesi, verilerin analizi ile güncel ve epidemiyolojik kriterlere uygun raporların hazırlanması faaliyetleri yürütülmektedir.

Avrupa Şap Hastalığı Komisyonunun (EuFMD) teknik desteği ile Hayvancılık Genel Müdürlüğü ve Enstitü Müdürlüklerinin Epidemiyoloji Birimlerinde görev yapan Veteriner Hekimlere yönelik 2015 yılında başlatılan ve toplam 4 modülden oluşan

Temel Epidemiyoloji eğitim programına Risk Analizi, Survey Planı ve Mihrak Araştırma konularında 2016 yılında verilen eğitimlerle devam edilmiştir. Birimimiz ve bağlı enstitülerde görevli 2 personel yıl boyunca yurtdışında temel epidemiyoloji eğitimi almış olup söz konusu eğitimlerini tamamlayarak Ülkemize dönmüşlerdir.

Türkvat ve Koyun Keçi Kayıt Sistemi (KKKS), Tarım Bilgi Sistemi Projesi kapsamında yer alan Hayvancılık Bilgi Sisteminde (HAYBİS) birleştirilmiştir. Tüm hayvan türlerinin ve işletmelerinin tek bir sistemde kaydedildiği TÜRKVET ile hastalık, aşılama, numune takibi sistemlerinin yer aldığı Veteriner Bilgi Sisteminin tanıtım ve bilgilendirme toplantısı, her ilden 4 kullanıcı olmak üzere, 4 grup halinde toplam 324 kullanıcının katılımıyla, karşılıklı görüş alışverişinde bulunularak 23 Mayıs–2 Haziran 2016 tarihleri arasında Uluslararası Tarımsal Eğitim Merkezi'nde (UTEM) gerçekleştirilmiştir.

Veteriner Bilgi Sistemi saha personelinin talep ve önerileri de dikkate alınarak günün koşullarına uygun şekilde yeniden yapılandırılmıştır. Bu kapsamda yeni sistemin tanıtımı ve kullanımına yönelik tüm İl Müdürlüklerindeki sorumlu personele 24-28 Ekim 2016 tarihlerinde Antalya'da eğitim verilmiştir. Ayrıca Elazığ, Ağrı, Malatya, Iğdır, Adıyaman, Kars, Şanlıurfa, Ardahan, Diyarbakır ve Erzurum İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüklerinde TÜRKVET ve Veteriner Bilgi Sistemi'nin kullanımı ile ilgili olarak kullanıcılara eğitim verilmiştir. Veteriner Bilgi Sistemi üzerinde epidemiyolojik yapılandırma çalışmaları devam etmektedir.

Bakanlığımız bünyesinde görev yapmakta olan veteriner hekimlerin teknik kapasitesini geliştirmek amacıyla Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü koordinasyonunda ve Avrupa Şap Hastalığı Komisyonunun (EuFMD) teknik desteği ile 21-25 Kasım 2016 tarihinde İzmir'de "Mihrak Araştırması ve Klinik Surveyans" çalışmayı yapılmıştır. Şap hastalığından aşıllı ari statüye getirilmesi hedeflenen illere yönelik eğitimlere EuFMD'nin de desteğiyle devam edilmesi için çalışmalar yapılmaktadır. Ayrıca tüm İl Müdürlüklerinin epidemiyoloji birimi personeline online eğitim imkanı sağlamak amacıyla uzaktan eğitim (e-learning) sistemi oluşturma çalışmaları devam etmektedir.

Bulaşıcı hayvan hastalıklarının epidemiyolojik takibi amacıyla, mihrak araştırma formları hazırlanmış ve İl Müdürlüklerinin ve Enstitü Müdürlüklerinin epidemiyolojik çalışmalarda uyacakları esaslar belirlenmiştir.

k) Hayvan Hareketleri ve Kimliklendirme Faaliyetleri

Hayvan Hareketleri

Ülkemizde sığır cinsi ve koyun keçi türü hayvanlar küpelenerak hayvan kayıt sistemlerinde (Türkvat ve KKKS) kayıt altına alınmaktaydı. Türkvat ve Koyun Keçi Kayıt Sistemi (KKKS), Tarım Bilgi Sistemi Projesi kapsamında yer alan Hayvancılık Bilgi Sistemi (HAYBİS)'nde birleştirilerek; tüm hayvan türlerinin ve işletmelerinin tek bir sistemde kaydedildiği TÜRKVET ile hastalık, aşılama, numune takibi sistemlerinin yer aldığı Veteriner Bilgi Sistemi 30 Haziran 2016 tarihinde devreye alındı.

Sığır cinsi hayvanlar il içinde pasaportla, koyun ve keçi türü hayvanlar nakil belgesi ile hareket etmekte, iller arası canlı hayvan ve hayvansal ürün sevklere resmi veteriner hekim tarafından düzenlenen veteriner sağlık raporları ile yapılmaktadır.

Resmi ve özel kesimhanelerden elde edilen hayvansal ürünler resmi ya da yetkilendirilmiş veteriner hekimler tarafından sevk edilmektedir.

Yurt içi hayvan ve hayvansal ürün sevkleri için düzenlenmesi zorunlu olan Veteriner Sağlık Raporları, hayvan kayıt sistemi üzerinden düzenlenmeye başlanmış olup yurt içi hayvan hareketleri kontrol altına alınmıştır. Hareketlerin kontrol altına alınması hayvan hastalıkları ile mücadeleye olumlu katkı sağlamıştır.

Tablo 17: Yıllara Göre Sevk Sayıları

Yıl	Sevk Sayısı	
	Büyükbaş	Küçükbaş
2015	1.776.847	6.395.434
2016	1.455.865	6.735.571

Nakilde Hayvan Refahı ve Satıcıların Kayıt Altına Alınmasına İlişkin Faaliyetler

Nakilde hayvan refahı kapsamında gerçek ve tüzel kişi ve kuruluşlara ait nakil araçlarının taşıyacağı teknik ve sağlığa uygun asgari şartlar belirlenerek, nakil sırasında hayvanlara refakat eden bakıcılar ile nakil araçlarının sürücülerine yeterlilik belgesi, nakil yapan nakliyecilere yetki belgesi ve hayvan naklinde kullanılan araçlara onay belgesi verilmekte ve veri tabanında kayıt altına alınmaktadır.

Hayvan ticareti yapan satıcılar, hayvan hastalıklarının yayılmasını engellemek ve teknik, hijyenik ve sağlıklı şartlarda çalışmalarını sağlamak amacıyla kayıt altına alınmaktadır.

Nakilde hayvan refahı ve satıcıların kayıt altına alınması kapsamında yapılan belgelendirme (sertifikasyon) çalışmaları aşağıda verilmiştir.

Tablo 18: Sertifikasyon Çalışmaları

Sertifika Adı	2015	2016
Bakıcı Yeterlilik Belgesi	40.866	39.121
Sürücü Yeterlilik Belgesi	37.450	36.831
Tip-1 Nakliyeciler Yetki Belgesi	20.757	20.782
Tip-2 Nakliyeciler Yetki Belgesi	31	64
Uzun Yol Nakil Aracı Onay Belgesi	41	66
Satıcı Çalışma İzin Belgesi	11.750	15.314

Hayvan Satış Yerleri

Hayvanların sağlıklı ortamlarda alınıp satılmaları ve bulaşıcı hayvan hastalıklarının yayılmasının engellenmesi, hayvan hareketlerinde gerekli denetim ve kontrollerin sağlanması ve oluşan atık ve artıkların çevre ve toplum sağlığına zarar vermesinin önlenmesi açısından hayvan satış yerlerinin ruhsatlandırılması büyük önem arz etmektedir.

2016 yılında toplam 3 adet hayvan satış yeri ruhsatlandırılmış, 2 adet hayvan satış yerinin ruhsatı iptal edilmiştir. Bunlarla birlikte ülkemizde 113 adedi hayvan pazarı, 15 adedi canlı hayvan borsası niteliğinde toplam 128 adet ruhsatlı hayvan satış yeri faaliyetini sürdürmektedir. Ruhsatlı hayvan satış yeri bulunmayan illerde hayvan pazarı veya canlı hayvan borsası kurulması ve bunların sayısının artırılması konusunda yapılan çalışmalar devam etmektedir.

Kurban Faaliyetleri ve Trakya'ya Hayvan Sevkleri

Ülkemizde kurban faaliyetleri Bakanlığımızın da yer aldığı Bakanlıklar Arası Kurban Hizmetleri Kurulu Kararı doğrultusunda her yıl Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından yayımlanan Kurban Hizmetlerinin Uygulanmasına Dair Tebliğ çerçevesinde yürütülmektedir. Kurbanda kesilen hayvan sayıları aşağıda verilmiştir.

Tablo 19: Kurbanda Kesilen Hayvan Sayıları

	2015	2016
Büyükbaş (Adet)	867.652	923.751
Küçükbaş (Adet)	2.716.336	2.939.252

Trakya'ya Hayvan Sevkleri

Şap hastalığından aşılı arilik statüsüne sahip Trakya'ya; Bakanlığımızca yayımlanan ve tüm kamuoyuna duyurulan 2010/7 ve 2010/13 sayılı Genelgelerde belirtilen şartları sağlayan hayvanlar sevk edilmektedir.

Hayvanların en az 3 aydır sevk edilecekleri işletmede bulunmaları, 1 ay karantina altına alınmaları, bu süre içerisinde yarıçapı 10 km'lik çevre alanında şap hastalığı görülmemesi ve Şap Enstitüsü tarafından yapılan testte hastalık bulaştırma riskini taşımadıkları tespit edilmesi durumunda söz konusu hayvanların Trakya'ya sevkine izin verilmektedir. Şap Enstitüsü'nden alınan verilere göre; 2016 yılı Kurban Bayramında 14.593 baş büyükbaş, 5.064 baş küçükbaş hayvan Anadolu'dan Trakya'ya geçmek üzere onay almıştır.

Kimliklendirme Faaliyetleri

Ülkemizde sığır cinsi ve koyun keçi türü hayvanlar, hayvan hareketlerinin ve hayvan hastalıklarının daha etkin kontrolünü sağlamak, ülkesel ya da bölgesel eradikasyon programlarının etkin yürütülmesini desteklemek, ilgili birimlerce gerekli sağlık, ıslah, istatistik ve destekleme ödemeleri kayıtlarının daha düzenli tutulması ve değerlendirilmesi amacıyla plastik kulak küpeleriyle tanımlanarak AB'ye uyumlu hayvan kayıt sistemlerinde kayıt altına alınmaktadır.

Sığır cinsi hayvanlar Türkvat veri tabanına, koyun ve keçi türü hayvanlar ise Koyun Keçi Kayıt Sistemi'ne (KKKS) kaydedilmekteydi. Türkvat ve Koyun Keçi Kayıt Sistemi (KKKS), Tarım Bilgi Sistemi Projesi kapsamında yer alan Hayvancılık Bilgi Sistemi (HAYBİS)'nde birleştirilerek; tüm hayvan türlerinin ve işletmelerinin tek bir sistemde kaydedildiği TÜRKVET 30 Haziran 2016 tarihinde devreye alınmıştır.

Tablo 20: Yıllara Göre Kaydedilen Hayvan Sayıları

Yıl	Kaydedilen Hayvan Sayısı	
	Büyükbaş	Küçükbaş
2015	4.501.566	13.927.148
2016	4.595.416	14.522.783

Bakanlığımızca yürütülmekte olan Koyun ve Keçilerin Elektronik Olarak Kimliklendirilmesi ve Kaydı Projesi kapsamında 31.211.086 elektronik kulak küpesi ve 6.263 adet el terminali tedariki yapılarak İl Müdürlüklerine gönderilmiş olup, 2016 yılı Nisan ayında uygulamaya başlanmıştır.

l) Veteriner Laboratuvar ve Ruhsatlandırma

Bakanlığımıza bağlı Veteriner Kontrol Enstitülerinin tamamı TS EN ISO/IEC 17025:2012 standardına göre farklı sayıda metot da akreditasyonlarını tamamlamışlardır. 2016 yılı itibarı ile toplam 224 adet metot da akreditasyon sağlanmıştır.

Ülkemizdeki veteriner teşhis ve analiz laboratuvarları tarafından yapılan analizlerde kullanılan uluslararası teşhis metotlarının güncellenmesi ve bir örnekliğin sağlanması amacıyla, Bakanlığımız yetkilileri, veteriner fakültesi öğretim üyeleri ve enstitü uzmanları tarafından, bakteriyoloji, viroloji, parazitoloji, patoloji, farmakoloji ve toksikoloji ve kanatlı hastalıkları konularında oluşturulan “Bilim Heyeti” vasıtası ile ayrı ayrı her test metodu için Standart Operasyon Prosedürleri hazırlanarak 6 ciltlik “Teşhiste Metot Birliği” kitabı yayınlanmıştır. 2016 Yılında da Enstitülerden gelen yeni Standart Operasyon Prosedürleri taslakları doğrultusunda güncelleme çalışmalarına devam edilmiştir.

2016 yılında Bakanlığımıza bağlı Veteriner Kontrol Enstitü Müdürlüklerinde, 635.845 numunede 1.760.781 analiz yapılmıştır.

2016 yılında; 247 muayenehane, 4 poliklinik, 7 hayvan hastanesi, 2 veteriner teşhis ve analiz laboratuvarı, 8 deney hayvanı kuruluşu ruhsatlandırılmıştır.

2016 yılsonu itibarıyla; toplam 5476 muayenehane, 55 poliklinik, 49 hayvan hastanesi, Bakanlığımıza bağlı Enstitülerle birlikte 34 adet veteriner teşhis ve analiz laboratuvarı, 127 deney hayvanı kuruluşu faaliyetine devam etmektedir.

m) Hayvan ve Hayvansal Ürünler Sınır Kontrol Hizmetleri

Ülkeye Giriş Kontrolleri

Hayvan, hayvansal ürün ve hayvan hastalıklarını bulaştırma riski bulunan bitkisel ürünlerin veteriner kontrolleri ülkeye girişte yürütülmektedir. Bu amaçla kurulmuş olan 7 kara, 11 deniz limanı ve 5 havalimanı sınır kapısında olmak üzere 23 adet Veteriner Sınır Kontrol Noktası Müdürlüğü bulunmaktadır.

Bakanlığımızca hazırlanıp Kalkınma Bakanlığı tarafından onaylanan Veteriner Sınır Kontrol Noktası Müdürlükleri İnşaatı ve Modernizasyonu Projesi kapsamında ülkemize giriş yapan canlı hayvan, hayvansal yan ürünler dahil tüm hayvansal ürün ve hastalık bulaştırma riski olan sap, saman gibi bir takım bitkisel ürünlerin kalite ve sağlık yönünden kontrollerinin en uygun koşullarda yapılarak insan ve hayvan sağlığının korunmasını sağlamak ve hayvan hastalıklarının yayılması riskini azaltmak amacıyla, Esenboğa Havalimanı içerisinde yer alan Ankara Esenboğa Havalimanı Veteriner Sınır Kontrol Noktası Müdürlüğü hizmet binasının inşaatı tamamlanmıştır. Tekirdağ Limanı Veteriner Sınır Kontrol Noktası Müdürlüğü yeni idari binasına taşınmıştır.

2016 yılında gerçekleştirilen veteriner kontrollerine ilişkin veriler tabloda yer almaktadır.

Tablo 21: Hayvan ve Hayvansal Ürün İthalatında Veteriner Kontrolleri

Veteriner Sınır Kontrol Noktası Müdürlükleri İşlem Hacmi	Veteriner Kontrollerinin Sayısı (İthalat, Geçici İthalat, Transit Geçiş)	Alınan Numune Sayısı	Analiz Sayısı	İthalat İçin Düzenlenen Uygunluk Yazısı Sayısı	İthalat İçin Düzenlenen Uygunsuzluk Yazısı Sayısı
Hayvan ve Hayvansal Ürünler	48.760	7.115	40.376	22.910	127

Tablo 22: Reddedilme Sebepleri

Reddedilme Sebebi	Reddedilen Sevkiyat Sayısı
Belge ve Kimlik Uyuşmazlığı	22
Laboratuvar Analiz Sonuçlarında Uygunsuzluk	46
Yasaklı Ülke/Bölge	10
Sertifika Eksikliği	16
Geçersiz Sertifika	12
Kontrol Belgesi Eksikliği	1
Yetkisiz Gümrük	10
Diğer	10
TOPLAM	127

Hayvan ve hayvansal ürün ithalatına, Bakanlığımızca belirlenen hayvan sağlığı ve veteriner sağlık sertifikası şartlarını karşılayan ülkelerden izin verilmektedir. Bu kapsamda; izinli ülke listelerinin oluşturulması amacıyla sığır cinsi hayvanlar için 8 ülkede denetimler gerçekleştirilmiş ve 4 ülke daha eklenerek izinli ülke sayısı 24'e çıkarılmıştır. Diğer taraftan 9 ülkeden damızlık koyun ve keçi ithalatı yapılabilmektedir.

İhracat Kontrolleri

Ülkemizin küresel rekabet gücünü arttırmak için uluslararası piyasaların talep ettiği kalite ve özellikte tarım ürünleri üretimi ve ihracatını arttırmak Bakanlığımızın başlıca hedeflerindedir. Bu hedef doğrultusunda hayvansal ürün ihracatı yapılan ülke sayısı başta olmak üzere ihraç edilen ürün çeşidi ve miktarını arttırmaya yönelik çalışmalar yürütülmektedir.

Bu kapsamda taşra teşkilatımızla birlikte ulusal mevzuatımız ve ithalatçı ülke talepleri doğrultusunda prosedürlerin oluşturulması, sertifika modellerinin oluşturulması, tesislere ihracat izni verilmesi ve ihracat izni bulunan tesislerde ihracat denetimlerinin gerçekleştirilmesi, ihraç edilecek ürünler için sertifika düzenlenmesi gibi birçok konuda çalışmalarını sürdürmektedir.

Tablo 23: Hayvan, Hayvansal Ürün ve Yan Ürün İhracat Kontrolleri

	Alınan Numune Sayısı	Yapılan Analiz Sayısı	Düzenlenen Sağlık Sertifikası Sayısı	Oluşturulan Sertifika Modeli
Canlı Hayvan	182	698	5.351	1
Hayvansal Ürünler	2.736	5.201	54.328	58
Hayvansal Yan Ürünler	429	857	2.664	3

AB'ye ihracat

➤ Avrupa Birliği (AB) kurbağa bacağı, işlenmiş kara salyangozu, kolajen ve jelatin ürün grupları için listeleme zorunluluğu getirmiştir. Bu ürün gruplarını ihraç edecek işletmelerimiz AB üye ülkelerine ihracat izni verilen işletme listesine ekletilmiş ve sertifika modelleri yayınlanmıştır.

➤ Ayrıca ihracatta ürün çeşitliliği ve miktarının artırılması ile ihracatın önündeki teknik engellerin giderilmesine yönelik AB Komisyonu ile görüşmeler devam etmektedir.

Tablo 24: Avrupa Birliğine İhracat İzni Bulunan İşletme Sayısı

Ürün Grubu	İşletme sayısı
Balıkçılık ve su ürünleri	143
Süt ve süt ürünleri	11
Isıl işlem görmüş kanatlı eti ürünleri	8
B sınıfı yumurta	21
Kolajen	3
Jelatin	2
Hayvansal yan ürün	489

n) Veteriner Sağlık Ürünleri ile İlgili Faaliyetler

Veteriner Tıbbi Ürünler İçin İyi Üretim Uygulamaları (GMP)

Türkiye'de veteriner tıbbi ürün endüstrisi, bu ürünlerin geliştirilmesi, üretimi ve kontrolünde yüksek Kalite Yönetim standartlarını muhafaza etmektedir. Bakanlığımız ve veteriner tıbbi ürün endüstrisi veteriner tıbbi ürünleri üretim öncesi tasarım aşamasından tüketim sonrasına kadar geçen yaşam döngüsünün her bir aşamasında mevzuat ve teknolojideki gelişmeleri izleyerek sürekli iyileştirilen dinamik bir yapı içerisinde kalmasını sağlamaktadır.

Veteriner tıbbi ürünlerin Türkiye'de üretimi, Bakanlığımızdan üretim yeri izni tesislerde gerçekleştirilmektedir. Bakanlığımızdan üretim yeri izni almak isteyenler zorunlu bir prosedür olmamakla birlikte inşa edecekleri tesislerin projelerini inceleyerek ön izin de alabilmektedir. Üretim yeri izni belgesi faaliyete hazır tesislere, tesisin GMP şartlarına uygunluğunu kanıtlayan ve denetim sonrasında düzenlenen GMP sertifikasıyla birlikte verilmektedir. Üretici firmaların GMP gerekliliklerine uygun şekilde tesis kurlmaları için Veteriner Tıbbi Ürünler Hakkında Yönetmeliğin yayım tarihinden bu güne kadar Bakanlığımızca 23 tesise katkı sağlanmıştır.

Pazarlama İzin Sistemi

Pazarlama izin sistemi, tüm veteriner tıbbi ürünlerin Bakanlık tarafından değerlendirilmesi yoluyla, güncel güvenlik, kalite ve etkinlik gerekliliklerine

uygunluğunun temin edilmesini sağlamaktadır. Pazarlama izni sistemi, ülkemiz piyasasına girmesine izin verilen tüm ürünlerin, sadece faaliyetleri düzenli olarak Bakanlık tarafından Kalite Risk Yönetimi ilkeleri kullanılarak denetlenen izinli üreticiler tarafından üretilmesine veya ithal edilmesine hizmet etmektedir. Veteriner tıbbi ürünlere pazarlama izni verilmesi ile ilgili incelemeler, Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü ve bağlı Enstitü Müdürlüklerinden uzmanların katılımıyla oluşturulmuş Veteriner Tıbbi Ürün Komisyonu tarafından yerine getirilmektedir. Bu çalışmalar Veteriner İlaç Komisyonu ve Veteriner İmmünolojik Ürün Komisyonu olarak iki alt komisyon tarafından yürütülmektedir. 2016 yılı içerisinde, 13 adedi veteriner biyolojik ürün olmak üzere, toplam 137 adet veteriner tıbbi ürün, Veteriner Tıbbi Ürün Komisyonu tarafından incelenmiş 15 adedi ilaç 3 adedi de biyolojik ürün olmak üzere toplam 18 adet veteriner tıbbi ürüne pazarlama izni düzenlemiştir. 2016 yılında 181 adet yeni pazarlama izni başvuru dosyasının ön incelemesi gerçekleştirilmiştir. Bununla birlikte 2016 yılı içerisinde 106 adet tıbbi olmayan veteriner sağlık ürününe izin belgesi verilmiştir.

Ayrıca pazarlama izni olan veteriner tıbbi ürünlerde değişiklik yapılmasına ilişkin 840 farklı başvuru incelenerek sonuçlandırılmış ve 347 adet ürünün pazarlama izni geçerlilik süresi yeniden değerlendirilmiştir.

Veteriner tıbbi ürün pazarlama izni sahiplerine yönelik olarak, ruhsatlandırma dosyaları için Bakanlığa sunulması gereken çalışmalarla ilgili bilgilendirme toplantısı düzenlenmiştir.

o) Temsilci Veteriner Ecza Depoları ve Veteriner Ecza Depoları ile İlgili Faaliyetler

Veteriner tıbbi ürünlerin toptan satışı Bakanlığımızdan ruhsatlı veteriner ecza depoları ile veteriner biyolojik ürünler hariç Sağlık Bakanlığından ruhsatlı ecza depoları aracılığı ile yapılmaktadır. Veteriner biyolojik ürünlerin dağıtımı, veteriner ecza depolarınca veya yine bu depolarda veya temsilci veteriner ecza depolarında muhafaza edilmesi şartı ile pazarlama izin sahiplerince de gerçekleştirilmektedir. Veteriner ecza depolarına ruhsat ve sorumlu yönetici belgesi düzenlenmektedir.

Temsilci veteriner ecza depoları sadece belirli veteriner tıbbi ürünlerin bulundurulduğu, depolama dışında ikinci ambalajlama gibi ürünlere ilişkin belirli işlemlerin yürütüldüğü depolardır. Temsilci ecza depoların veteriner ecza depolarından bir diğer farkı bu depoların satış yapmamaları, sadece veteriner ecza depoları ve ecza depolarına ürün sevk edebilmeleridir. Veteriner tıbbi ürünlerin kuralına uygun şekilde muhafazası ve naklini gerçekleştirmek amacıyla depoların sayısı artmaya devam etmektedir. Veteriner Tıbbi Ürünler Hakkında Yönetmeliğin 39. maddesi gereğince Veteriner Ecza Depolarında gerçekleştirilmesi gereken "ısı ve nem validasyon" çalışmaları başlatılmış ve süreç devam etmektedir. Ayrıca Veteriner Ecza Depolarının "Faaliyet Kapsamları ve Bulundurulması Mecburi Ürünler" yönünden kapsamları belirlenmiştir.

p) Veteriner Halk Sağlığı ile İlgili Faaliyetler

Gıda Kaynaklı Zoonotik Etkenlerin İzlenmesi ile İlgili Faaliyetler

Salmonella ve Belirlenmiş Diğer Gıda Kaynaklı Zoonotik Etkenlerin Kontrol Altına Alınması Hakkında Yönetmelik ve kanatlı hayvanlardan ve gıdalardan *Salmonella* İzlenmesi ve Kontrol Programlarının Geliştirilmesi Projesi çerçevesinde halk sağlığı önemi olan *Salmonella* etkenlerinin varlığının ve ülkemizdeki dominant

serotiplerin belirlenmesine yönelik tarama (survey) çalışması devam etmektedir. Bu amaçla kanatlı hayvanlardan broylerler, yumurtacı tavuklar ve hindilerden toplam 8710 adet kümes örneği (altlık, çevre, toz, kemirici, yem ve su örnekleri), kesimhanelerden toplam 2.041 kesimhane örneği ve kanatlı gıda örneklerinden 580 adet paketli karkas ve 1.218 adet yumurta örneği alınarak analiz edilmiştir.

Sağlık Bakanlığı ile Uluslararası Sağlık Tüzüğü, sektörler arası işbirliği ve ulusal antimikrobiyal direnç izleme stratejisinin oluşturulması konularında çalışmalar yapılmıştır.

3. Gıda ve Yem Güvenirliği Faaliyetleri

a) Gıda ve Yem İşletmeleri ile ilgili Faaliyetler

Gıda İşletmeleri

5996 Sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu kapsamında sadece gıda üretim yerleri değil gıda satış ve toplu tüketim yerleri de Bakanlığımızca kayıt altına alınmaktadır. Gıda İşletmelerinin Kayıt ve Onay İşlemlerine Dair Yönetmelik ile kayıta ve onaya tabi gıda işletmeleri belirlenmiştir. Ülkemizde 31.12.2016 tarihi itibarıyla toplam 631.473 gıda işletmesi bulunmaktadır. Bu işletmelerin 12.089 adedi onay kapsamında, 619.384 adedi ise kayıt kapsamında bulunmaktadır. Hayvansal gıda üreten işletmeler onay kapsamında bulunmakta olup, onay/şartlı onay almış gıda işletmeleri aşağıda yer almaktadır.

Tablo 25: Onay/Şartlı Onay Almış Gıda İşletme Sayıları

Onay Kapsamındaki Gıda İşletmeleri	Onay Kapsamındaki Gıda İşletme Sayısı	Onay/Şartlı Onay Almış Gıda İşletme Sayısı
Süt Ürünleri	2.258	2.040
Süt Toplama Merkezi	5.943	5.700
Et Ürünleri, Et Parçalama	1.798	1.798
• Kırmızı Et Kesimhaneleri	494	331
• Kanatlı Kesimhaneleri	70	64
Su Ürünleri	227	211
HYÜ İşlenmiş mesane, bağırsak ve işkembe işleyen işletmeler	121	98
Yumurta	1.184	1.184
TOPLAM	12.089	11.429

Hayvansal gıda üreten gıda işletmeleri dışındaki gıda üretim yerleri ile gıda satış ve toplu tüketim yerleri kayıt kapsamında bulunan gıda işletmeleridir. Ayrıca Gıda İle Temas Eden Madde ve Malzemeleri Üreten İşletmeler de kayıt kapsamında bulunmaktadır. Bakanlığımızca kayıt altına alınan kayıt kapsamındaki gıda işletme sayıları aşağıda yer almaktadır.

Tablo 26: Kayıt Almış Gıda İşletme Sayıları

Satış Yeri	303.512
Toplu Tüketim Yeri	244.152
TOPLAM	619.384

Yem İşletmeleri

5996 sayılı Kanundan önce faaliyet gösteren işletmelerin yeni mevzuata uyumu için verilen geçiş süresi tamamlanmış olup tüm işletmeler yeni mevzuata göre

onay ya da kayıt altına alınmıştır. Bu kapsamda kendi hayvanları için yem üreten işletmeler de kayıt-onay kapsamında kayıt altına alınmıştır.

b) Takviye Edici Gıdaların Onay İşlemleri

Takviye Edici Gıdaların İthalatı, Üretimi, İşlenmesi ve Piyasaya Arzına İlişkin Yönetmelik

Yönetmelik, takviye edici gıdaları ithal eden, üreten, işleyen ve piyasaya arz eden işletmelerin kayıt edilmesi; takviye edici gıdaların ithalatı, üretimi, işlenmesi ve piyasaya arzı; takviye edici gıdaların onayı, izlenebilirliği ve işyeri sorumlukları ile Takviye Edici Gıda Komisyonunun kuruluşu, çalışma usul ve esaslarına ilişkin hükümleri kapsamaktadır.

Yönetmelik ile takviye edici gıdalar için piyasaya arz edilmeden önce Bakanlığımızdan onay alma şartı getirildi.

Takviye Edici Gıda Onayı

Toplam 1635 takviye edici gıdaya onay belgesi düzenlenmiş olup; onaylanmış takviye edici gıdalar Bakanlığımızın ggbs.tarim.gov.tr adresinde yayımlanmaktadır.

Kısıtlı Maddeler

Takviye edici gıdalarda etken madde olarak kullanılan ve limiti belirlenen toplam 185 adet kısıtlı madde Bakanlığımızın ggbs.tarim.gov.tr adresinde yayımlanmıştır.

c) Gıda ve Yem İthalat ve İhracat Faaliyetleri

Bitkisel gıda ve yem ile gıda ile temas eden madde ve malzemelerin ithalatında Türk gıda mevzuatına uygunluğu açısından ithalat kontrolleri ile ihraç edilecek ürünlerin alıcı ülke ve/veya Türk gıda/yem mevzuatına uygunluğunun tespiti amacıyla ihracat kontrolleri yapılmaktadır. İthalat kontrolleri yapmaya 27, ihracat kontrollerini yapmaya ise 81 il Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü yetkilidir. İthalat kontrolleri neticesinde Türk gıda mevzuatına uygun olmayan ürünlerin yurda girişine izin verilmemektedir. Bu ürünlerin mahrecine iade veya imha edilmektedir.

Gıda ve Yem İhracat Kontrolleri

Gıda ve yem ürünleri ile gıda ile temas eden madde ve malzemelerin ihracatında alıcı ülke kriterleri ve/veya Türk gıda/yem mevzuatı kapsamında resmi kontrol gerçekleştirilmekte ve resmi kontrol sonucu mevzuata uygun olan ürünlere sağlık sertifikası düzenlenmektedir.

Tablo 27:Yıllar İtbarı ile İhracatta Gıda Güvenliği Denetim Sayıları

Yıl	Düzenlenen Sağlık Sertifikası Sayısı
2012	171.050
2013	181.508
2014	176.918
2015	143.799
2016	139.241

Gıda ve Yem İthalat Kontrolleri

Gıda ve yem ürünleri ile gıda ile temas eden madde ve malzemelerin ithalatında Türk gıda/yem mevzuatı kapsamında resmi kontrol gerçekleştirilmekte ve kontrol sonucu uygun olan ürünlerin yurda girişinde bir sakınca bulunmadığına dair Gümrük Belge Numarası oluşturularak ilgili gümrük idaresine elektronik ortamda iletilmektedir.

Gıda Denetim ve Kontrol Faaliyetleri

Ülkemiz genelinde faaliyet gösteren gıda ve gıda ile temasta bulunan madde ve malzemeleri üreten, satan ve toplu tüketime sunan onay ve kayıt kapsamındaki gıda işletmelerinin denetim ve kontrol hizmetleri; 13/6/2010 tarih ve 27610 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu” ve bu Kanun kapsamında yayımlanan yönetmelik, tebliğ ve talimatlar çerçevesinde, merkezde Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü koordinasyonunda, 81 Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü ve yetkilendirilmiş İlçe Tarım Müdürlüklerinde görevli gıda kontrol görevlileriyle birlikte yürütülmekte olup, yıllara ve gıda işletmelerinin faaliyet alanına göre gıda piyasa resmi kontrol verileri ile gıda kontrol görevlilerinin yıllara göre dağılımı tablolarında yer almaktadır.

Tablo 28: Yıllara Göre Gıda Piyasa Resmi Kontrol Sayısı

Yıl	Resmi Kontrol Sayısı	İdari Para Cezası Sayısı	İdari Para Cezası Miktarı (TL)	Savcılığı Suç Duyurusu Sayısı
2013	514.253	12.000	61.895.805	132
2014	600.924	11.865	61.291.615	98
2015	734.862	12.970	65.068.814	92
2016	893.964	14.075	73.725.289	102

Tablo 29: Gıda İşletmeleri Faaliyet Alanına Göre Gıda Piyasa Resmi Kontrol Sayısı

Yıl	GIDA ÜRETİM YERİ			GIDA SATIŞ YERİ			TOPLU TÜKETİM YERİ			TOPLAM		
	Denetim Sayısı	İPC	Savcılığa Suç Duyurusu	Denetim Sayısı	İPC	Savcılığa Suç Duyurusu	Denetim Sayısı	İPC	Savcılığa Suç Duyurusu	Denetim Sayısı	İPC	Savcılığa Suç Duyurusu
2013	112.719	5.218	71	217.937	3.918	37	183.597	2.864	24	514.253	12.000	132
2014	126.428	5.068	63	251.327	4.030	19	223.169	2.767	16	600.924	11.865	98
2015	138.981	4.974	53	315.611	4.564	28	280.270	3.432	11	734.862	12.970	92
2016	146.388	4.876	61	391.149	5.090	30	356.427	4.109	11	893.964	14.075	102

Tablo 30: Yıllara Göre Gıda Kontrol Görevlilerinin Dağılımı

Yıl	Kontrol Görevlisi Sayısı
2013	4.888
2014	5.065
2015	5.151
2016	6.303

ALO 174 Gıda Hattı

Tüketicinin denetim mekanizmasına etkin katılımının sağlanması amacıyla ALO 174 GIDA Hattı 14 Şubat 2009’ da faaliyete geçirilmiştir. Alo 174 Gıda Hattına gıda bilgi edinme, ihbar ve şikâyet kapsamında yapılan başvuru ve başvurular sonucu uygulanan idari yaptırımların yıllara göre dağılımı aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 31: ALO 174 Gıda Hattına Yapılan Başvuru Sayısı ve İdari Yaptırım Sayısı

Yıllar	Oluşturulan Başvuru Sayısı	Sonuçlanan Başvuru Sayısı	Cezai İşlem Sayısı
2009*	20.951	20.951	3.765
2010	33.221	33.060	6.920
2011	33.693	33.642	4.072
2012	54.495	54.040	8.052
2013	59.826	59.644	4.467
2014	57.764	57.764	4.035
2015	67.099	67.099	3.965
2016	77.384	75.631	3.829
Toplam	404.433	401.831	39.105

*2009 yılı verileri, ALO 174 GIDA Hattı'nın faaliyete geçtiği 14 Şubat 2009 tarihinden sonraki verilerdir

Kamuoyu ile Paylaşılan Resmi Kontrol Sonuçları

Bakanlığımızın yaptığı kontroller sonucunda sahip olduğu bilgileri, 5996 Sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanun'unun 31. maddesinin 6. fıkrası uyarınca kamuoyunun bilgisine sunabileceği hükme bağlanmıştır. Ayrıca, 17 Aralık 2011 tarihli Gıda ve Yemin Resmi Kontrolüne Dair Yönetmeliğin 8. maddesi gereğince laboratuvar sonucu ile taklit ve tağşiş yapıldığı kesinleşen gıda ve yemi üreten/ithal eden firmanın adı, ürün adı, markası, parti ve/veya seri numarasının Bakanlık resmi internet sitesinde Bakanlıkça kamuoyunun bilgisine sunulmaktadır.

2012-2016 Yılları arasında değişik dönemlerde 19 defa kamuoyuna açıklama yapılmıştır. Bu açıklamalarda toplam 1.323 farklı parti ürünün kamuoyuna duyurusu yapılmıştır. 1.121 parti ürün taklit-tağşiş kapsamında, 202 parti ürün ise içerisinde bulunmaması gereken ilaç etkin maddesi veya boyar madde bulunduğu için ifşa edilmiştir.

Tablo 32: Kamuoyu ile Paylaşılan Resmi Kontrol Sonuçları

Yılı	Parti Sayısı
2012	73
2013	177
2014	195
2015	373
2016	505
Toplam	1.323

Kamu ve Özel Laboratuvarlar Denetimleri

29.12.2011 tarih ve 28157 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe giren Gıda Kontrol Laboratuvarlarının Kuruluş, Görev, Yetki ve Sorumlulukları İle Çalışma Usul ve Esaslarının Belirlenmesine Dair Yönetmelik gereği kamu ve özel gıda kontrol laboratuvarları rutin olarak 2 yılda bir denetlenmektedir. Ayrıca özel gıda kontrol laboratuvarlarının kuruluş ve çalışma izni öncesi yerinde denetimleri ile kapsam genişletme denetimleri de gerçekleştirilmektedir.

Tablo 33: 2016 Yılında Kamu ve Özel Laboratuvar Denetimleri

Yıl	Denetlenen Laboratuvar Sayısı (Rutin) Kamu	Denetlenen Laboratuvar Sayısı (Rutin) Özel	Kuruluş İzni Denetimi	Çalışma İzni Denetimi	Kapsam Genişletme	İdari Para Ceza Kararları (İPCK)
2015	18	28	14	8	49	18
2016	21	55	12	14	53	17

Gıda Kaynaklı Enfeksiyon ve Zehirlenmeler

Gıda kaynaklı enfeksiyon ve zehirlenmelere ilişkin resmi kontrol işlemleri 01/04/2013 tarihli prosedür kapsamında yürütülmektedir. Prosedür gereği, 81 İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüklerinde süreci yürütecek irtibat noktaları belirlenmiştir. Çeşitli kaynaklardan (ALO 174 Gıda Hattı, BİMER, İl/İlçe Müdürlüğüne faks veya dilekçe, resmi kurum, emniyet, jandarma, savcılık, sağlık kuruluşları vb.) bildirim alındığı andan itibaren ekip görevlendirilmekte ve resmi kontrol hazırlık çalışmaları başlatılmaktadır.

İlgili tüm birimlere (Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğüne, yetkili İl Gıda Kontrol Laboratuvarına ve İl Halk Sağlığı Müdürlüğüne) haber verilmektedir. Gıda kaynaklı salgının gerçekleştiği yere resmi kontrol yapılarak gıda numuneleri alınmaktadır. Şayet gıda kaynaklı salgın üretim yerinden farklı bir yerde gerçekleşmiş ise gıdayı üreten işletmeye gidilerek (aynı gün içerisinde) resmi kontrol gerçekleştirilmekte ve şikayete konu gıda maddesinden numuneler alınarak ivedi olarak yetkili Laboratuvara gönderilmektedir.

Gıda kaynaklı enfeksiyon/zehirlenme sonucu oluşan vaka veya salgının kaynağının belirlenmesi için Ulusal Gıda Referans Laboratuvarında zehirlenmeye neden olan gıda kaynaklı patojenlerin ileri tanımlaması ve ulusal kültür koleksiyonu oluşturulması için çalışmalar yapılmaktadır.

Yem resmi kontrol verileri

Güvenilir yem arzını temin etmek amacıyla, Bakanlığımızca yemlerin üretim, işleme ve dağıtımının tüm aşamalarında resmi kontroller yapılmaktadır. Resmi kontrol faaliyetleri Bakanlığın yıllık kontrol planı kapsamındaki kontrolleri, İl Müdürlükleri tarafından yürütülen kontrolleri, ihbar ve şikâyet üzerine yapılan kontrolleri ve Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilen kontrolleri kapsamaktadır.

Yıllık yem kontrol planı oluşturularak, uygulanması amacıyla İl Müdürlüklerine gönderilir. Yem işletmeleri hijyen şartlarına göre denetlenmektedir. Denetim sırasında yem fabrikalarından, bayilerden, çiftliklerden yem numuneleri alınmaktadır. Ayrıca çiftliklerdeki içme sularından analiz edilmek üzere numuneler alınmaktadır. Alınan

numuneler risk esaslı olarak ve etiket beyanlarına uygunluk yönlerinden analiz edilmektedir.

Yem kontrol planı önceki yıllara ait denetim sonuçları dikkate alınarak ve risk analizi yapılarak her yıl revize edilmektedir. Özellikle yemlere katılması yasak olan maddeler ve dioksin, mikotoksin, ağır metal vb. yemlerde istenmeyen maddeler yönüyle kontrol sıklığı artırılmaktadır. Bu kapsamda çiftlik bazında kontrol sayısı da artırılmıştır.

Tablo 34: Yıllara Göre Yem İşletmeleri Denetim Sayıları

Denetlenen İşletmeler	Denetlenen İşletme Sayısı				
	2012	2013	2014	2015	2016
Üretim İşletmeleri	2.522	2.486	3.020	3.423	4.051
Perakende Yem Satış ve Depolama Yerleri	10.923	11.672	11.917	12.288	14.541
Çiftlikler	177	676	2.114	2.709	3.167
Toplam	13.622	14.834	17.051	18.420	21.759

Tablo 35: Yıllara Göre Denetim Sayıları ve Yasal İşlemler

Yıl	İşletme Denetim Sayısı	Numune Sayısı	Yasal İşlem
2012	13.622	6.410	295
2013	14.834	5.949	546
2014	17.051	7.671	450
2015	18.420	7.107	404
2016	21.759	7.878)	431

Tablo 36: Yıllara Göre Resmi Kontrol Sayıları

Yıl	Resmi Kontrol Sayısı	Numune Sayısı	İdari Para Cezası Miktarı (TL)	Savcılığa Suç Duyurusu Sayısı
2013	14.834	5.949	3.044.612	7
2014	17.051	7.671	2.307.492	31
2015	18.420	7.107	2.029.207	50
2016	21.759	7.878	2.477.993	63

4. Risk Değerlendirme

24.12.2011 tarih ve 28152 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Risk Değerlendirme Komite ve Komisyonların Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik” hükümlerince konularına göre bilimsel komisyonlar oluşturulmaktadır.

Gıda Olarak Kullanılabilecek Bitkiler Komisyonu (GOKBK) gıdalarda kullanılmak istenen bitkilerin insan tüketimine uygunluklarına ilişkin güvenilirlik değerlendirmesini yapmaktadır. Bu kapsamda komisyon mevcut bitki listesinde bulunan bitkilerin yeniden değerlendirmelerini yapmakta aynı zamanda Bitki Listesine yapılan yeni başvuruları da değerlendirmektedir.

Bulaşanlar Komisyonu bulaşanların insan sağlığı ile ilgili risklerini bilimsel çerçevede değerlendirerek bilimsel görüş oluşturmakta, bulaşanların gıdalarda

bulunabilecek ve insan sağlığına risk oluşturmayacak maksimum limitlerini bilimsel çerçevede değerlendirerek mevzuat çalışmaları için tavsiyelerde bulunmaktadırdır.

Söz konusu Komisyon 2016 yılında 1 toplantı gerçekleştirmiş ve bu son toplantı ile ilk 3 yıllık çalışma sürecini tamamlamıştır. Komisyon, 3 yıllık çalışma sürecinde gelen görüş taleplerine yanıt vermiş, hem de ihtiyaç duyduğu konular arasından seçim yaparak tavsiye niteliğinde bilimsel görüşler hazırlamıştır. Bu kapsamda;

2013 Yılında Yurt İçi Kontrollerde Alınan Numunelere İlişkin Aflatoksin Analiz Sonuçları ve Maruz Kalma Düzeylerinin Değerlendirilmesi ve Belirli Gıdalarda Fusarium Toksinleri İzleme Programı Sonuçları ve Maruz Kalma Düzeylerinin Değerlendirilmesi Hakkında Bilimsel Görüş hazırlanmıştır.

Bu alışmalardan, Fusarium ile ilgili olan Bilimsel Görüş için yeterli veri bulunmadığından, tüm ülkeyi temsil edecek sayıda ve şekilde numune alınmasına imkân verecek bir izleme programı oluşturulmuş, program kapsamında numuneler alınmış ve sonuçlar maruz kalmanın değerlendirildiği hesaplamalarda kullanılmıştır. Ayrıca Komisyon;

- Kalıntı izleme kapsamında bal ve yumurtada tespit edilen metaller üzerine,
- Bazı bitki aylarında tespit edilen kurşun miktarları üzerine,
- Zeytinde tespit edilen metaller üzerine,
- TGK Tahin Tebliği ve Tahin Helvası Tebliğinde yapılacak değişiklik için susamdaki bakır ve demir limit değerleri üzerine Komisyon görüşü hazırlamıştır.

Biyolojik Tehlikeler Komisyonu biyolojik tehlikelerin insan sağlığı ile ilgili riskleri, gıda kaynaklı mikrobiyal hastalıklar, patojenlerden kaynaklanan mikrobiyolojik tehlikelere yönelik bilimsel çerçevede risk değerlendirme faaliyetlerini yürütmek amacıyla 02.06.2016 tarih ve 1052 sayılı Bakanlık Oluru ile kurulmuştur.

B. Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü

1. Bitkisel Üretimi Geliştirme alışmaları

a) evre Amaçlı Tarım Arazilerinin Korunması (ÇATAK) Projesi

2016 yılında 51 ilde (Adana, Adıyaman, Afyonkarahisar, Aksaray, Amasya, Ankara, Aydın, Balıkesir, Bayburt, Bilecik, Bingöl, Burdur, Bursa, Çanakkale, ankırı, Çorum, Diyarbakır, Denizli, Edirne, Elazığ, Eskişehir, Giresun, Hatay, Isparta, İzmir, Kahramanmaraş, Karaman, Kars, Kastamonu, Kayseri, Kırıkkale, Kırşehir, Konya, Kütahya, Malatya, Manisa, Mersin, Muğla, Niğde, Nevşehir, Osmaniye, Sakarya, Samsun, Sinop, Sivas, Tekirdağ, Tokat, Trabzon, Uşak, Yozgat ve Zonguldak) 29.753 üretici ile toplam 1.113.434 da alanda ÇATAK Projesi uygulanmıştır. ÇATAK Projesi kapsamında üreticiler, “Minimum Toprak İşlemeli Tarım”, “Toprak ve Su Yapısının Korunması ile Erozyonun Engellenmesi”, “evre Dostu Tarım Teknikleri ve Kültürel Uygulamalar” olmak üzere 3 kategoride desteklenmektedir.

b) İtrî ve Tıbbî Bitkiler ile Boya Bitkileri Üretimini Geliştirilmesi Projesi

Araştırma, yayım ve ifti bağının güçlendirilmesi, üretimin i ve dış talebe uygun olarak geliştirilmesi, uluslararası piyasaların istediği kalite ve miktarda tıbbi ve aromatik bitkilerin üretilmesi, kayıt ve izlenebilirliğin sağlanması, üretim havzalarının oluşturulması amacıyla 2015 yılında 25 ilde “İtrî ve Tıbbî Bitkiler ile Boya Bitkileri Üretimini Geliştirilmesi Projesi” başlatılmıştır. 2016 yılında ise projenin uygulandığı il sayısı 35’e çıkarılmıştır.

Projenin yürütüldüğü iller

➤ Ağrı, Afyonkarahisar, Antalya, Aydın, Balıkesir, Bartın, Bilecik, Bingöl, Bitlis, Bursa, Çankırı, Çorum, Denizli, Diyarbakır, Elazığ, Eskişehir, Hakkari, Hatay, Isparta, İzmir, Karabük, Kahramanmaraş, Kastamonu, Kayseri, Kırklareli, Konya, Kütahya, Malatya, Muğla, Niğde, Tokat, Tekirdağ, Trabzon Tunceli ve Van İllerinde yürütülmektedir.

➤ Projenin 35 ilde yürütülmekte olup ilerleyen yıllarda projenin 81 ilde uygulanması hedeflenmektedir

Proje Kapsamında Yürütülen Çalışmalar

Mevcut Durum Analizine Yönelik Çalışmalar

➤ 2015 yılında Denizli, Trabzon ve Hatay İllerinde sektörün tüm paydaşlarının katılımıyla "Tıbbi ve Aromatik Bitkiler Çalıştayları" yapılmıştır.

➤ Mevcut durum analizi sonrasında, 2016 yılında sektörün strateji belgesini hazırlamak üzere çalışmalar başlatılmış olup bu amaçla öncelikle üniversitelerin ilgili bölüm akademisyenleriyle, daha sonra da tıbbi ve aromatik bitkiler ticareti yapan taraflarla bir araya gelinmiştir.

Teknik Personele Yönelik Eğitim Çalışması ve Alt Yapının Güçlendirilmesi

➤ Projenin uygulandığı 35 ilde en az üç personelden oluşan tıbbi ve aromatik bitkiler teknik ekibi oluşturulmuştur. Bu ekipte görev alan toplam 735 personele yönelik hizmetçi eğitim çalışmaları tamamlanmıştır.

➤ Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü ile işbirliği halinde, Bakanlığımıza bağlı 4 araştırma enstitüsünün alt yapısını güçlendirmek üzere çalışmalar başlatılmıştır. Antalya Batı Akdeniz Araştırma Enstitüsü, Ege Tarımsal Araştırma Enstitüsü, Isparta Meyvecilik Araştırma Enstitüsü ve Eskişehir Geçitkuşuğu Tarımsal Araştırma Enstitüsü'nün tıbbi ve aromatik bitkiler alt yapısı güçlendirilmiştir.

Çiftçi bazında yürütülen çalışmalar

➤ Proje çerçevesinde toplam 4.690 çiftçiye yönelik eğitim ve yayım çalışması yürütülmüştür.

➤ Bu doğrultuda, 2015 yılında 212 çiftçi ile 19 türde 653 da alanda demonstrasyon yapılmıştır. 2016 yılında ise 26 ayrı türde 1007 da demonstrasyon çalışması yürütülmüştür.

➤ Demonstrasyon yapılan bitkilerin, kalitelerinin belirlenmesi için Bakanlığımıza bağlı Batı Akdeniz Araştırma Enstitüsünde etken madde analizi yapılmıştır.

c) Türkiye Tarım Havzaları Üretim ve Destekleme Modeline Göre Fark Ödemesi Destekleri

2015 yılı ürünü aspir, kanola, soya fasulyesi ve yağlık ayçiçeği fark ödemesi desteğini almayı hak eden ve bu ürünleri sözleşmeli üretim yöntemiyle üreterek sözleşme belgesini ibraz eden üreticilere fark ödemesi desteğine ilave olarak 15 TL/dekar destekleme 2016 yılı içerisinde yapılmıştır.

2016 yılı ürünü aspir, kanola, soya fasulyesi ve yağlık ayçiçeği fark ödemesi desteğini almayı hak eden ve bu ürünleri sözleşmeli üretim yöntemiyle üreterek sözleşme belgesini ibraz eden üreticilere fark ödemesi desteğine ilave olarak aspir için 9 krş/kg, kanola için 4 krş/kg, soya fasulyesi için 3 krş/kg ve yağlık ayçiçeği için 6 krş/kg olarak belirlenmiş olup 2017 yılı içerisinde ödenecektir.

2015 yılında patates siğili hastalığı görülen Adana, Giresun, Gümüşhane, Kayseri, Niğde, Nevşehir, Ordu ve Trabzon illerinde karantina tedbiri uygulanan alanlarda aspir, kanola, soya fasulyesi veya yağlık ayçiçeği üretimi yapan üreticilere, bu maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen desteklere ilave %50 fazla ödenmesine karar verilmiş olup 2016 yılında ödemesi yapılmıştır.

2016 yılında ise patates siğili hastalığı görülen Adana, Afyonkarahisar, Aksaray, Artvin, Ankara, Bursa, Gümüşhane, Iğdır, Kayseri, Nevşehir, Niğde, Ordu, Sivas ve Trabzon illerinde karantina tedbiri uygulanan alanlarda aspir, kanola, soya fasulyesi veya yağlık ayçiçeği üretimi yapan üreticilere, bu maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen desteklere ilave %50 fazla ödenmesine karar verilmiş olup, 2017 yılı içinde ödemeler gerçekleştirilecektir.

d) Fındık Desteklemeleri

Bakanlığımızca 2009-2011 yılları arasında uygulanan Yeni Fındık Stratejisi ile; fındık üretimine izin verilen 14 il (Artvin, Rize, Trabzon, Giresun, Gümüşhane, Ordu, Samsun, Sinop, Kastamonu, Bartın, Zonguldak, Düzce, Sakarya ve Kocaeli) ve 105 ilçede;

➤ Ruhsatlı alanlarda fındık üretimi yapan üreticilerimize, fındık müdahale alımının ortadan kaldırılması sürecinde üreticilerin olumsuz fiyat hareketlerinden korunması amacıyla Alan Bazlı Gelir Desteği,

➤ Ruhsatsız alanlardaki fındık bahçesini sökerek alternatif ürün ekim/dikimi yapan üreticilere ise Telafi Edici Ödeme Desteği verilmiştir.

➤ Uygulamaya 2012-2014 yılları arasında da aynı şartlarda devam edilmiştir. 2015 yılından itibaren Bolu ve Tokat illerinin ilave edilmesi ile birlikte toplam 16 il ve 123 ilçede fındık alan bazlı gelir desteği ödenmesi şeklinde devam etmektedir.

➤ Fındık üreticilerine 2017 yılı Mart ayında 2016 yılı ürünü için 170 TL/da fındık alan bazlı gelir desteği ödemesi yapılacaktır

e) Küçük Aile İşletmesi Desteği

Bakanlığımızca ilk defa 2016 üretim yılında; Çiftçi Kayıt Sistemine kayıtlı ve işletme büyüklüğü toplam 5 dekar veya altında olan, açıkta veya örtü altı alanlarında meyve (fındık ve çay üretimi hariç), sebze, süs bitkisi ve itri-tıbbi-aromatik bitki yetiştiriciliği yapan küçük aile işletmelerine dekara 100 TL olmak üzere küçük aile işletmesi desteği ödemesi yapılmıştır.

f) Çay Budama Tazminatı

2011/2526 sayılı BKK ile çay bahçelerinin her yıl 1/10 oranında verim budamasına tabi tutulması ve çay bahçelerinin budanmasından doğacak gelir kaybının ruhsatlı yaş çay üreticilerine on yıl için ödenmesi planlanmıştır. Bu kapsamda 2016 yılında budama yapılan 77.769 da çay bahçesi için 144,8 Milyon TL budama tazminatı ödemesi yapılmıştır.

g) Bitkisel Üretim Geliştirilmesi Projesinin Alt Faaliyeti “Alternatif Üretim Yöntemlerinin Geliştirilmesi Projesi”

Bitkisel üretimde kümelenme çalışmaları kapsamında zeytin ve zeytinyağı sektörü kümelenme stratejisi hazırlanmış, oluşturulan stratejiler ile belirlenen eylemlerin uygulamaya konulmasına yönelik çalışmalara devam edilmiştir.

Jeotermal seracılık stratejilerinin Belirlenmesine yönelik çalışmalar tamamlanmış, oluşturulan stratejiler ile belirlenen eylemlerin uygulamaya konulmasına yönelik çalışmalara devam edilmiştir.

h) Tescil Çalışmaları

Tarla bitkileri, sebze ve meyvede 2016 yılında tescil edilen toplam çeşit sayısı 903 adet olup; bunun 838 adedi özel sektöre, 50 adedi kamu sektörüne ve 15 adedi üniversitelere aittir. Üretim izni verilen 613 çeşidin ise, 588 adedi özel sektöre, 24 adedi kamu sektörüne ve 1 adedi de üniversitelere aittir.

Tescilli çeşitlerin toplamı 10.154 adet olup; bunun 7.451 adedi özel sektöre, 2.544 adedi kamu sektörüne, 159 adedi ise üniversitelere aittir. Söz konusu çeşitlerin 7.275 adedi Milli Çeşit Listesinde yer almaktadır.

Üretim izinli çeşitlerin toplamı 1.824 adet olup, bunun 1.763 adedi özel sektöre, 56 adedi kamu sektörüne, 5 adedi ise üniversitelere aittir.

5042 sayılı kanun çerçevesinde islahçı hakkı tescil edilen çeşit sayısı, 2016 yılında 146 adet olup; bunun 55 adedi yerli firmalar, 91 adedi ise yabancı firmalar tarafından tescil ettirilmiştir.

i) Sertifikalı Tohum ve Fidan Desteği

Sürdürülebilirlik ilkesi çerçevesinde kaliteye, teknoloji kullanımına ve çevre koruma önceliklerine göre çiftçilerin bitkisel üretim faaliyetlerinde, yurt içinde üretilip sertifikalandırılan tohum, fidan/fide kullanımının arttırılması amacıyla 2005 yılında destekleme uygulamaları başlamıştır.

2016 yılından itibaren sertifikalı meyve fidanı üreten üreticilere, tüm çeşitler için (aşılı 1 TL/adet, aşısız 0,5 TL/adet) destekleme ödemesi verilmeye başlanmıştır.

Yurtiçinde üretilip sertifikalandırılan sertifikalı buğday, arpa, tritikale, yulaf, çavdar, çeltik, nohut, kuru fasulye, mercimek, susam, yerfıstığı, kanola, aspir, patates, yonca, korunga, soya fasulyesi, fiğ ve yem bezelyesi tohumluklarını bitkisel üretim faaliyetinde kullanan Çiftçi Kayıt Sistemi'ne kayıtlı çiftçilere dekar başına destekleme ödemesi yapılmaktadır.

Sertifikalı Tohum Kullanımına ilişkin destekleme miktarları; buğday, arpa 8,5 TL/da, yonca, yerfıstığı 15 TL/da, tritikale, yulaf, çavdar 6 TL/da, çeltik, 8 TL/da, nohut, kuru fasulye, mercimek, soya fasulyesi 20 TL/da, susam, kanola, aspir 4 TL/da, patates 80 TL/da, korunga, fiğ, yem bezelyesi 10 TL/da'dir. Ayrıca orijinal ve üstü sertifikalı tohum kullananlara ilave % 50 destek verilmektedir.

Sertifikalı Tohum Kullanım Desteği için, 2016 yılında çiftçilere 158 milyon TL ödeme yapılmıştır.

Sertifikalı Fidan Kullanım Desteği çerçevesinde; 2016 yılında 198 bin dekar alanda, 26,9 milyon TL ödeme yapılmıştır.

j) Yurtiçi Sertifikalı Tohum Üretim Desteklemesi

Tohumculuk sektörünün uluslararası rekabete uygun bir şekilde gelişmesini sağlamak için tohumluk üretiminin yetersiz olduğu bazı türlerde, yurt içinde sertifikalı tohumluk üreten/ürettiren, sertifikalandıran ve yurt içinde satışını gerçekleştiren yetkilendirilmiş tohumculuk kuruluşlarının desteklenmesi amacıyla 2008 yılında destekleme uygulamaları başlamıştır.

Destekleme kapsamında yurt içinde üretilip sertifikalandırılan ve yurt içinde satışı gerçekleşen buğday, arpa, tritikale, çavdar, yulaf, çeltik, nohut, mercimek, kuru fasulye, patates, soya, susam, aspir, kanola, yerfıstığı, yonca, korunga, fiğ ve yem

bezelyesi tohumlukları için kilogram başına destekleme ödemesi yapılmaktadır.

Sertifikalı Tohum Üretim Desteklemesi kapsamında, 2016 yılında üreticilere 56 Milyon TL destekleme ödemesi yapılmıştır.

Sertifikalı tohum ve fidan desteklerine 2017 yılında da devam edilecektir.

k) Tohumculuk İstatistikleri

Ülkemizde 2016 yılında 957.925 ton sertifikalı tohum üretilmiş, 68.804.000 adet çilek fidesi, 69.396.585 adet meyve/asma fidanı ve üretim materyali üretilerek sertifikalandırılmıştır.

l) Doğal Çiçek Soğanlı Bitkileri Koruma Projesi

Doğada endemik olarak bulunan doğal çiçek soğanlı bitkilerinin üretilerek sürdürülebilir kullanımını sağlamak amacıyla Doğal Çiçek Soğanlı Bitkileri Koruma Projesi 2016 yılında başlatılmıştır. BÜGEM, TAGEM, bazı İl Müdürlüklerini (Mersin, Antalya, Giresun, Balıkesir, Samsun, Manisa, Artvin, Aydın, Çankırı, Trabzon, Yalova, Ordu, Muğla, Tokat, İzmir, Adıyaman, Uşak, Elazığ, Malatya) kapsayan projenin bütçesi 4.500.000 TL olup projenin 3 yıl sürmesi beklenmektedir.

Proje ile ülkemizde üretime ve pazarlamaya konu olan doğal çiçek soğanları için ilgili araştırma enstitülerinde deneme ve demonstrasyonların kurulması, projeye dahil edilen illerde, üreticilerin, firmaların, belediyelerin ve sivil toplum örgütlerinin belirlenerek üretim çalışmalarının yürütülmesi, konu ile ilgili toplantı ve konferansların gerçekleştirilmesi ve belirlenen illerde doğal çiçek soğanları üretim ve yurt içi pazarlamasının yapılması hedeflenmektedir.

m) Bitkisel Üretimi Geliştirme Projesi -Tohumculuğun Geliştirilmesi Projesi

Ülkemiz tohumculuk sektörünü uluslararası standartlara uygun bir yapıya kavuşturmak, tohumluk ihtiyacının yurtiçinden karşılanma oranını ve sektörün ihracat gücünü artırmak amacıyla 2001 yılından itibaren uygulanmaktadır. Proje ile Antalya, Adana ve Samsun illerinde yeni kurulan Tohum Sertifikasyon Test Müdürlükleri ile birlikte toplamda 7 adet sertifikasyon test müdürlüğünün altyapı eksikliklerinin giderilmesi, personel, alet ve ekipman ihtiyaçlarının karşılanması, personel eğitiminin sağlanması, tohumculuk ile ilgili bütün işlemlerin kayıt altına alındığı bir veri tabanının oluşturulması vb. çalışmalar gerçekleştirilmektedir.

2. Organik Tarım Geliştirme ve Yaygınlaştırma Çalışmaları

a) Kontrol ve Sertifikasyon Hizmetleri

Organik tarım konusunda kontrol ve sertifikasyon hizmetlerini yürütmek üzere 32 kuruluş Bakanlığımızca yetkilendirilmiştir. Her yıl bu kuruluşların denetimleri yapılmaktadır. Organik Tarım Komitesi, Organik Tarım Ulusal Yönlendirme Komite toplantıları gerçekleştirilmiştir.

b) Kontrolör Eğitimleri

Bakanlığımız ile Türk Standartları Enstitüsü arasında düzenlenen protokol hükümleri çerçevesinde gerçekleştirilen Organik Tarım Kontrolör Eğitimine 2016 yılında 32 kişi katılmıştır.

c) Eğitim ve Yayım Çalışmaları

Organik tarım biriminde görevli 69 personele eğitim düzenlenmiştir. 2016 yılında organik tarım birimlerince köylerde 467 eğitim çalışması düzenlenmiş ve bu eğitimler sonucunda 14.728 çiftçi organik tarım konusunda eğitim almıştır.

d) Destekler

2016 yılı içerisinde tarla bitkilerine 10TL/da, meyve ve sebze 70TL/ da olarak ödenmiştir.

e) Organik Tarımın Yaygınlaştırılması ve Kontrolü Projesi

Bakanlık Merkez Teşkilatı, 50 İl Müdürlüğünde organik bitkisel, hayvansal ve su ürünleri konusunda araştırma, geliştirme, eğitim, yayım çalışmaları yapılmıştır. Proje kapsamında organik tarımsal üretim ile ilgili araştırmalara 11 Araştırma Enstitüsü ve istasyonunda 16 proje ile devam etmiştir.

Bu kuruluşlarda yürütülen bazı çalışmalar:

- Organik Zeytin Yetiştiriciliğinde Bahçe Zemin Yönetimi,
- Organik Kayın Mantarı (Pleurotus ostreatus) Üretiminde Geliştirilmesi,
- Armutlu Yarımadası Fıstık Çamı Plantasyon Açıklıklarında Bazı Tıbbi ve Aromatik Bitkilerin Organik Olarak Yetiştiriciliğinin Araştırılması,
- Ekmeklik Buğday (Bezostaya)'ın Metabolik Özellikleri ve Büyüme Parametreleri Üzerine Organik Gübre Olarak Mikroskobik yosun (Nostoc sp.) 'in Etkisi,

- Organik Marul (Lactuca sativa L.) Yetiştiriciliğinde Değişik Kompostların Verim ve Bazı Kalite Özelliklerine Etkisi ve Kompost Mikrobiyolojik Kalite Standartlarının Belirlenmesi,

- Ege Bölgesi Koşullarında Organik Hayvan Yemi Üretiminde Farklı Münavebe Sistemlerinin Karşılaştırılması, Organik Çay İşleme Atıklarından Elde Edilen Kompostun Organik Çay Üretiminde Kullanılması,

Başlıca Demonstrasyon Projeleri:

- Organik bitkisel üretimi geliştirmek amacı ile organik siyez buğdayı, erkenci çeşit kayısı, dut, kivi, çilek, bağ, patates, armut, pırasa, elma, fındık, nar, kiraz, kayısı, üzüm, zeytin, mavi yemiş, incir, ceviz, buğday, nohut, ahududu, böğürtlen, baharat ve tıbbi bitkiler, kavun, muhtelif sebze türlerinde demonstrasyonlar kuruldu.

- Kurulmuş organik üretim demonstrasyon projelerini yürütüldü.

- Organik hayvancılığı geliştirmek amacı ile yumurta tavukçuluğu, organik koyun yetiştiriciliği ve organik arıcılık konularında demonstrasyonlar kuruldu.

- Proje dâhilindeki illerde üreticilere yönelik eğitim, yayım, kurs, seminer ve toplantılar düzenlendi.

- Organik tarım çalışanlarının eğitimi amacı ile uluslararası eğitim, seminer, fuar ve toplantılara katılım sağlandı.

- Organik ürünlerin tüketici tarafından konvansiyonel ürünlerle nasıl ayırt edileceği, tanınması, tanıtılması amacıyla Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa, Çanakkale, Kayseri, Mersin ve Muğla da şehir ana arterlerinde billboardlara tanıtıcı materyaller hazırlanarak asılmıştır.

3. Gökçeada ve Bozcaada Tarımsal Kalkınma ve İskân Projesi

Gökçeada ve Bozcaada'da mevcut doğal kaynaklar değerlendirilerek organik tarımsal üretimin artırılması, üreticilere tarımsal destek sağlanarak tarımsal faaliyetlerin artırılması, gelir düzeylerinin yükseltilmesi, tarımın sürdürülebilir geçim kaynağı olması ve faal ve yerleşik bir nüfusun oluşturulması hedeflenmektedir. 2016

yılında proje kapsamında tarımsal faaliyetlerin geliştirilmesi amacıyla çalışmalar yürütülmüştür.

4. İyi Tarım Uygulamalarını (İTU) Geliştirme Çalışmaları

a) Kontrol ve Sertifikasyon Hizmetleri

İyi Tarım Uygulamaları konusunda kontrol ve sertifikasyon hizmetlerini yürütmek üzere 24 kuruluş Bakanlığımızca yetkilendirilmiştir. Her yıl bu kuruluşların denetimleri yapılmaktadır.

b) Kontrolör Eğitimleri

Bakanlığımız ile Türk Standartları Enstitüsü arasında düzenlenen protokol hükümleri çerçevesinde gerçekleştirilen İyi tarım Uygulamaları Kontrolör Eğitimine 2016 yılında 4 eğitim düzenlenmiş ve 114 kişi katılmıştır.

c) İç Kontrolör Eğitimleri

Ayrıca TSE ile yapılan protokol çerçevesinde iyi tarım uygulamaları iç kontrolör eğitimi düzenlenmektedir. 2016 yılında 3 eğitim düzenlenmiş ve 132 kişi katılmıştır.

d) Eğitim Yayım Çalışmaları

İyi tarım uygulamaları eğitimine katılan teknik elemanlarca illerde 2016 yılında 1.489 eğitim çalışmasında 19.357 çiftçimize iyi tarım uygulamalarının yaygınlaşması için eğitim verilmiştir.

e) Destekler

2016 yılı içerisinde iyi tarım uygulamaları faaliyetinde bulunan meyve sebze üreticilerine 50 TL/da, örtü altında üretim yapan üreticilere 150 TL/da, süs bitkileri ve tıbbi aromatik bitkilere 100 TL/da destekleme ödemesi yapılmıştır.

f) Özel Çevre Koruma Alanlarında İyi Tarım Uygulamaları

Çevre, insan ve hayvan sağlığına zarar vermeyen bir tarımsal üretimin yapılması ve doğal kaynakların korunması amacıyla yönelik Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından yürütülen çalışmalarda eş güdümü sağlamak ve kamu kaynakları ile ortak hedeflere ulaşmayı kolaylaştırmak amacıyla Özel Çevre Koruma Bölgelerinde işbirliğine gidilmesine karar verilmiş ve bu amaçla bir işbirliği protokolü imzalanmıştır.

İlk olarak Mersin İli Göksu Deltası Özel Çevre Koruma Bölgesinde gerçekleştirilmiş olup, Denizli İli Pamukkale Özel Çevre Koruma alanı, Mersin –Silifke Göksu Deltası Özel Çevre Koruma Alanı, Saroz Körfezi Özel Çevre Koruma Alanı, Belek Özel Çevre Koruma Alanı ve Köyceğiz Dalyan Özel Çevre Koruma Alanı Proje toplantıları gerçekleştirilmiştir.

g) İyi Tarım Uygulamalarının Yaygınlaştırılması ve Kontrolü Projesi

Ülkemizde iyi tarım uygulamalarının yaygınlaştırılması amacıyla hazırlanan "İyi Tarım Uygulamalarının Yaygınlaştırılması ve Kontrolü Projesi" 2012 yılında 12 ilde başlamış olup 2013 yılında 17 ilde, 2014 yılında 21 ilde, 2015 yılında 25 ilde, 2016 yılında 28 ilde ve 2017 yılında ise 31 ilde proje yürütülmektedir.

Bu proje ile proje illerinde demonstrasyonlar kurulmuş, iyi tarım uygulamalarını tanıtılması amacıyla tarla günleri ve teknik geziler düzenlenmekte, eğitim ve yayım çalışmalarında bulunmaktadır. Üreticilere entegre mücadele, bitki koruma ürünlerinin kullanımı, hijyen, ilk yardım vb. konularda eğitim verilmektedir. Tüketicilerde iyi tarım uygulaması ile üretilmiş ürünlerin kullanımının artırılması amacıyla logo ve tanıtım faaliyetlerinde bulunmaktadır. Proje kapsamında İTU konularında çalıştay, eğitim ve paneller düzenlenmekte ve fuarlara katılım sağlanmaktadır.

5. Çayır Mera ve Yem Bitkileri Çalışmaları

➤ 2015 yılı ekilişi yapılarak, 2016 yılında ödemesi yapılan Yem Bitkileri Desteklemeleri kapsamında; 157.204 çiftçi 527.732 ha alanda desteklemeye tabi yem bitkisi ekiminde bulunmuş olup, bu kapsamda 343 Milyon TL ödeme yapılmıştır. Yem Bitkileri Destekleme Ödemeleri halen devam etmektedir.

➤ Mera Hizmetlerinde kullanılmak üzere 2016 yılında İl Müdürlüklerine yaklaşık 22,7 milyon TL ödenek gönderilmiştir.

➤ Mera yaz okulunda şimdiye kadar 1.985 kişiye eğitim verilmiştir.

➤ 2016 yılı itibari ile toplamda 1. Dönem 10.811.818 ha mera alanının tespiti, 6.401.551 ha alanın tahdidi yapılmıştır.

➤ Tespit ve tahdid çalışmaları tamamlanmış olan mera, yaylak ve kışlaklarda, Mera Islahı ve Amenajmanı projeleri uygulanmaktadır. Mera Islah ve Amenajman Projesi uygulaması yürütülen mera alanı 6.320.095 da, proje sayısı 1.274 'e yükselmiştir.

➤ Bakanlığımız yatırım programında yer alan "Çayır Mera ve Yem Bitkileri Üretimini Geliştirme Projesi" 36 ilde uygulanmakta olup, 2017 yılı ödeneği 5.000.000 TL' dir.

➤ 2016 yılında 27 ilde 218.070 ha alanda uzun süreli ve mevsimlik kiralama yapılmıştır.

➤ 2016 yılında 1.241 ha alanda uzun süreli kiralama yapılmıştır.

6. Kimyevi ve Organik Gübre Yönetmeliği Çerçevesinde Yapılan Faaliyetler

2016 yılında, Kimyevi Gübre Yönetmeliği çerçevesinde;

- 175 adet Lisans Belgesi,
- 2918 adet Tescil Belgesi,
- Organik Gübre Yönetmeliği çerçevesinde;
- 44 adet üretim izni,
- 220 adet Lisans Belgesi
- 1227 adet Tescil Belgesi düzenlenmiştir.

Gübre Denetim Faaliyetleri

2016 yılının ilk dokuz ayında fiilen gübre denetimi yapan Denetçi Sayısı 950 kişi, Denetim Sayısı 26.265 (ürün) , Analize gönderilen numune sayısı 814 adet olup, 197.364 TL idari para cezası uygulanmış olup, 39 adet uygunsuz, 4 adet güvensiz ürün tespit edilmiştir.

Geçici satışı durdurulan yedd-i emine alınan katı gübre: 15.284.183 kg, sıvı gübre: 1.004.166 lt. üreticisine (firmasına) iade edilen katı gübre: 5.642 kg, sıvı gübre 316 lt dir.

Toplatılan bertaraf edilen katı gübre 4.600 kg, sıvı gübre 10 lt.'dir.

Kimyevi Gübre İstatistikleri

2016 yılındaki kimyevi gübre istatistikleri (Kasım sonu),

- 3.053.033 Ton üretim,
- 6.312.340 Ton tüketim,
- 3.411.603 Ton ithalat,
- 182.170 Ton ihracattır.

7. Tarımsal Mekanizasyon Alanında Yapılan Faaliyetler

2016 yılında Tarımsal Mekanizasyon Faaliyeti olarak;

- 519 adet Deney Sevk İşlemi,
- 1289 adet Zirai Kredilendirme Belgesi verilmiştir.

8. Mazot- Gübre Ve Toprak Analizi Alanında Yapılan Çalışmalar

2015 Yılında Yapılacak Tarımsal Desteklemelere İlişkin 08.04.2015 tarih ve 29320 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan, 2015/ 7495 sayılı Bakanlar Kurulu Kararına göre;

- Peyzaj ve süs bitkileri, özel çayır, mera ve orman emvali ürün alanları için 3,3 TL/ da mazot, 4,75 TL/ da kimyevi gübre;
- Hububat, yem bitkileri, baklagiller, yumru bitkiler, sebze ve meyve alanları için 4,85 TL/da mazot, 6,6 TL/ da kimyevi gübre;
- Yağlı tohumlu bitkiler ve endüstri bitkileri alanları için ise 7,9 TL/da mazot, 8,25 TL/da kimyevi gübre destekleme ödemesi yapılması kararlaştırılmış olup, 2016 Yılı Mart ve Temmuz ayları içerisinde toplam 1.674.290.547 TL mazot, gübre ve toprak analizi destekleme ödemesi yapılmıştır.

2016 Yılında Yapılacak Tarımsal Desteklemelere İlişkin 25.04.2016 tarih ve 2016/8791 sayılı Bakanlar Kurulu Kararına göre;

Çiftçi Kayıt Sistemine kayıtlı tüm çiftçilere dekar başına 11 TL mazot ve gübre destekleme ödemesi yapılması kararlaştırılmış olup, ödemelerin 2017 Yılı Mart ayı içerisinde yapılması planlanmaktadır.

9. Türkiye Tarım Havzaları Üretim ve Destekleme Modeli

➤ Türkiye Tarım Havzaları Üretim ve Destekleme Modeli kapsamında 2009 yılında belirlenen 30 adet olan tarım havzası sayısı, 2016 yılında tarımsal faaliyet yürütülen her bir ilçe bir havza kabul edilerek 941 tarım havzasına çıkarılmıştır.

➤ Milli Tarım Projesi Havza Bazlı Destekleme Modeli kapsamında stratejik öneme haiz arz açığı olan, insan ve hayvan beslenmesi açısından önemli 21 ürün için 941 havzada desteklenecek ürün desenleri belirlenmiştir.

➤ Alternatif senaryolara uygun olarak 2016 yılı için sistemin havzalarda ön gördüğü ürünlere ilişkin destek çalışması yapılmıştır.

➤ Sistem içerisinde desteklemelerin dağılımını gerçekleştiren Karar – Destek modelinde yer alan ürün – verim – maliyet - ekiliş alanları – ekolojik uygunluk alanları, ürün pazar ve çiftçi satış fiyatları çalışmaları sürmektedir.

➤ 2016 Yılı Ürünleri Fark Ödemesi Desteğine Dair Karar doğrultusunda hangi ürünlere fark ödemesi desteği yapılacağı belirlenmiştir.

➤ 10. Kalkınma Planı Tarımda Suyun Etkinleştirilmesi Programı Kapsamında 2015-2018 Yılları arasında yapılması planlanan faaliyetler belirlenmiş, bütçelendirilmiş ve bu kapsamda çalışmalar yapılmıştır. Bu bağlamda 2016 üretim yılında tarımsal yeraltı su kısıtı görülen ilçeler belirlenmiştir. Belirlenmiş olan 7 il-24 ilçede çok su tüketen bitkilerden olan dane mısır ekilen alanlar fark ödemesi desteği kapsamından çıkarılmış, bu alanlarda ekilişi yapılan az su tüketen nohut, mercimek, fiğ, macar fiğ, burçak ve mürdümük için % 50 ilave destek verilmiştir.

➤ Görev alanımıza giren konularda, Çevre- Tarım etkileşimi çerçevesinde; çölleşme, erozyon ve tarımsal kuraklıkla mücadele, iklim değişikliği, arazi ve toprak bozulmasının önlenmesi v.b konularda, ilgili kurum ve kuruluşlar ile işbirliği yaparak ulusal ve uluslararası sözleşmeler, strateji belgeleri ve eylem planları ile ilgili iş ve işlemleri yürütülmüş ve takip edilmiştir.

➤ Karar Destek Modelinin alt yapısını oluşturan veri tabanının güncellenmesi çalışmaları sürmektedir.

➤ Tarım Havzaları Üretim ve Destekleme Modelinin yer aldığı portala ilişkin düzenleme ve yenileme çalışmaları sürmektedir.

C. Hayvancılık Genel Müdürlüğü

1. Islah, Kayıtlılık ve Örgütlenmeye Yönelik Çalışmalar

a) Suni Tohumlama Yolu ile Hayvan Islahı

Islah çalışmalarının en etkili, hızlı ve ekonomik yolu olan dondurulmuş sperma tekniği ile suni tohumlama çalışmalarına ülkemizin 81 ilinde yürütülmeye devam edilmekte olup suni tohumlama sayısında 2016 yılında da azalma olduğu gözlenmektedir.

Bilindiği üzere "Sunı Tohumlama, Tabii Tohumlama ve Embriyo Transferi Faaliyetleri Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" (18 Aralık 2013 Tarihli ve 28855 Sayılı Resmi Gazete) ile Veteriner Sağlık Teknikerlerinin eğitim eksikliğinin tamamlanması ve suni tohumlama kurslarına katılımının sağlanması gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda 2016 yılında da ilgili yönetmelikte izin verilen okullardan mezun Veteriner Sağlık Teknikerlerine suni tohumlama eğitimini alma ve başarılı olan kişilere uygulama izni verilmeye devam edilmiştir.

2016 yılı suni tohumlama çalışmaları kapsamında; kamu ve özel sektör uygulamaları ile Aralık 2016 ayı itibarı ile 2.979.752 adet suni tohumlama yapılmıştır. Yıl içerisinde 2.340.635 doz sperma üretimi gerçekleşmiş olup, ithal izni verilen sperma miktarı 6.073.893 dozdur. Bununla birlikte mevzuata uygun olarak ülkemiz genelinde 69 adet suni tohumlama kursu düzenlenerek 1.191 teknik personel (veteriner hekim, veteriner sağlık teknikeri ve teknisyeni) eğitim almıştır. Suni tohumlama sertifikası alan teknik personellerin 727'sine ise suni tohumlama uygulama izni verilmiş olup 574 uygulayıcının yetkisi iptal edilmiştir. 2016 yılında 6.860 kişi aktif uygulayıcı mevcuttur.

Sperma İthalı ve üretimine yönelik kaliteyi artırıcı önlemler

Bakanlığımız tarafından çıkarılan "Dondurulmuş Spermadan Numune Alma Esasları Hakkında Tebliğ" hükümlerine göre; ithal edilen dondurulmuş spermanın ithalat esnasında giriş gümrüklerinden kalite kontrol amacı ile numune alınmasına devam edilmekte, Motilite ve DNA analizleri belirlenen laboratuvarlarda yapılmasına devam edilmektedir.

İthal spermanın ve sperma üretilen boğanının değerlendirilmesi için kalite yönlü yapılan testler

İthal edilen ve üretilen spermaların boğa doğrulaması DNA Analizi testi ile yapılmaktadır. Bu test için Lalahan Hayvancılık Merkez Araştırma Enstitüsü ve Etlik Veteriner Kontrol Merkez Araştırma Enstitüsü laboratuvarlarına yetki verilmiştir.

Sperma kalitesine yönelik testleri için, daha önce yetki verilen Lalahan Uluslararası Hayvancılık Araştırma ve Eğitim Merkezi Müdürlüğü, İstanbul Üniversitesi, Selçuk Üniversitesi ve Ankara Üniversitesi' laboratuvarlarına 2016 yılında 19 Mayıs Üniversitesi, Uludağ Üniversitesi laboratuvarları da dâhil edilmiştir.

2015 yılında Kalkınma Bakanlığına teklif edilen ve 2016 yılı itibarı ile başlanması planlanan "Damızlık Değer Tespiti Projesi" ile genomik yöntem kullanılarak ırkların verim düzeylerini buzağı iken tahmin edilebilme yöntemi için yeni nesil dizileme aletleri ve aksesuarlarının ihalesi tamamlanmıştır. Yurtdışında geliştirilmiş ve halen kullanılmakta olan Holstein ırkına ait DNA mikrodizininini ülkemiz popülasyonunda kullanılacak, daha sonra bize özgü DNA standardının çıkartılması ve gen verim ilişkisinin ortaya konulması gerçekleştirilecektir. Öncelikle üretim merkezleri (sperma, embriyo) daha sonra kaliteli damızlıklara sahip çiftlikler ve üreticilerin sahip oldukları hayvanların sağlık ve verim düzeylerinin ortaya koyulması ile ilgili alt yapı çalışmaları tamamlanmış olup 2017 yılı itibarıyla çalışmalara başlanmıştır. Bu çalışma sayesinde Genomik Seleksiyon ile yapılacak iş ve işlemlerin daha hızlı yapılması amaçlanmaktadır. Bu uygulama ile elimizde bulunan hayvanların genetik haritasının

ıkarılması ülkemizin sahip olduğu damızlık hayvanların sağlık ve verim yönlü hangi durumda olduğu ortaya çıkaracaktır. Yüksek verimli kaliteli hayvanlar damızlık olarak seçilecek ve yeni nesiller oluşturulabilecektir. Bu sayede sperma üretiminin yurt içinden karşılanması için yapılan dl kontrolü için gereken 5-6 yıllık süre 2.5-3 yıla kadar düşürülebilecektir.

2016 yılında suni tohumlama uygulamalarında mobil kayıt sistemine geçilebilmesi için yazılım çalışmaları tamamlanmıştır. Uygulayıcılar işletmede hayvanın yanında yaptıkları suni tohumlamayı anında mobil olarak e-ıslahta merkeze kaydedebileceklerdir. 2017 Ocak itibari ile isteğe bağlı mobil tohumlama uygulamasına geçilmiştir.

Ülkemizde kültür hayvan sayısını artırmak ve hayvanların verim kayıtlarının tutulması için “Soy kütüğü ve n soykütüğü” ile “ Dl Kontrolü” projeleri uygulanmaktadır.

b) Dl Kontrolü Faaliyetleri

Ulusal açıdan gelecekte gerçekleşmesi beklenen koşullarda en az masrafla en yüksek verimi sağlayabilecek genetik kapasitesi yüksek süt sığırı yetiştirerek ülke ekonomisine ve yetiştiricilerin ekonomik çıkarlarına katkıda bulunmak amacına yönelik olarak, damızlık seçiminde en güvenilir yöntem olan Dl Kontrolü yöntemi uygulanarak Türkiye koşullarında döllerinin verimleri bilinen denenmiş boğa spermaları üretilmektedir.

Dl Kontrolü alışmaları kapsamında, İzmir Menemen Ege Tarımsal Araştırma Enstitüsü suni tohumlama laboratuvarında, sperma üretimi yapılmaktadır. 2016 yılı sonu itibari ile 185 baş siyah alaca,15 baş simental, 8 baş ise esmer ırkı olmak üzere toplam 208 baş boğa satın alınmıştır. Bunların içerisinde sperma üretimi için uygun görülen 131 baş boğadan 4.3 milyon doz sperma üretilmiş olup, 3,4 milyon dozun sahaya dağıtımı sağlanmıştır. Menemen Suni Tohumlama laboratuvarı bünyesinde 510 bin doz sperma stoku mevcut bulunmaktadır.

Dl kontrol projesi kapsamında 1. 2. 3. 4. 5. 6. ve 7. döngülerde toplam 92 baş boğanın test çalışmaları tamamlanmıştır. Söz konusu boğalar ile ilgili 2016 yılında kullanılmak üzere boğa kataloğu dağıtılmıştır. Siyah alaca dışında kombine verim yönlü simental ve esmer ırklarında da dl kontrolü çalışmalarına devam edilmektedir.

c) n Soy Kütüğü ve Soy Kütüğü Faaliyetleri

Soy kütüğüne kayıtlı sığır sayısının arttırılması, tohumlanan sığır sayısı varlığımızın tespiti, suni tohumlama faaliyetlerinin disipline edilmesi, tohumlama kayıtlarının planlamalarda kullanılabilir hale getirilmesi, hayvan hareketlerinin takip edilmesine yönelik “n Soy Kütüğü Sistemi” geliştirilmiştir. Türkiye Damızlık Sığır Yetiştiricileri Merkez Birliği ile işbirliği yapılarak, 81 ilde faaliyetlere devam edilmektedir. 2016 yılı sonu itibariyle, 895.204 işletmede 3.699.332 baş dışı hayvan n soy kütüğünde kayıtlı bulunmaktadır.

Ülkemiz şartlarına adapte olmuş, hastalıklara dayanıklı, yüksek verimli hayvanların önceden planlanıp elde edilebilmesi amacıyla oluşturulmuş olan soy kütüğü sistemine, 2016 yılı sonu itibariyle 160.011 işletmede 3.267.862 baş dışı hayvan kayıtlı bulunmaktadır. Soy kütüğü faaliyetleri, halen Türkiye Damızlık Sığır Yetiştiricileri Merkez Birliğine ye 81 ildeki birlikler vasıtası ile yürütülmektedir.

Bununla birlikte kırmızı et üretimini ve suni tohumlama faaliyetlerini artırmak amacı ile 35 ilimizde Besi materyali üretim projesi uygulanmakta olup kombine ve etçi ırkların spermaları ile melez ve yerli hayvanların tabii ve suni tohumlamasını kapsayan bir uygulama olarak faaliyet sürdürmektedir. 2016 yılı içerisinde yaklaşık 146.400 dondurulmuş sperma kullanıldığı ve bunun büyük bir çoğunluğunu (%80) simental ve Brown Swiss ırkları oluşturmakta olup; (Doğu Karadeniz Bölgesinde Büyükbaş

hayvancılığın geliştirilmesi projesi kapsamında Jersey ırkı büyükbaş hayvan sperması dağıtımına başlanmıştır.) dağıtılan spermanın 2.575 adedini Jersey ırkına ait dondurulmuş sperma oluşturmaktadır.

Diğer taraftan 7 ilde İslah amaçlı süt kalitesinin desteklenmesi uygulanmaktadır. Bu proje ile süt içeriği tespit edilerek (yağ, protein) genetik İslah çalışmalarına yön verilmektedir.

Bakanlığımız tarafından geleceğin en ekonomik çiftlik hayvanı olarak gösterilen manda yetiştiriciliğini desteklemek amacı ile 2016 yılında malak desteği 350 TL/baş, yine manda türünde başlanan soy kütüğü kayıtları ile söz konusu desteklemede soy kütüğünde farkındalık olarak malaklarda soy kütüğü desteği 500 TL/baş uygulamasına başlanmıştır.

d) Küçükbaş Hayvan İslahı ve Kayıt Altına Almaya Yönelik Faaliyetler

İslah demek kayıt demek olup bu kapsamda "Safkan Damızlık Koyun ve Keçi Yetiştiriciliği Hakkında" Tebliğ hazırlanarak 9 Şubat 2013 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Bu Tebliğ ile her yaştaki safkan damızlık koyun ve keçinin; soy kütüğüne kayıt şartlarını, kayıt için gerekli bilgileri, ırka özgü performans değerlendirme metotlarını ve kriterlerini, damızlık koyun ve keçilerin ve bu hayvanlara ait sperma, ovum ve embriyoların her aşamadaki kayıt ve belgelendirilmeleri sağlanacaktır.

Birlik üyelerinin desteklemeye yönelik anaç küçükbaş hayvan kayıt bilgileri Koyun Keçi Bilgi Sisteminde (KKBS) Bakanlığımız kontrolünde devam etmektedir. Ülkemizin yedi ayrı bölgesinde yapılan toplantılar da Anaç Koyun Keçi Destekleme mevzuatı hakkında bilgi verildikten sonra bu desteklemelerde kullanılan Koyun Keçi Kayıt Sistemi (KKKS) ve Koyun Keçi Bilgi Sistemlerinin (KKBS) çalışma mantığı, veri tabanı hakkında eğitim toplantısı yapılmıştır. Destekleme sürecinde önceki yıllarda yapılan kullanıcı hataları, karşılaşılan sorunlar birinci ağızdan dinlenip çözüme kavuşturulmuştur.

Koyun ve keçi türünde Soy Kütüğü ve Ön Soykütüğü oluşturma çalışmaları devam etmekte olup İslaha yönelik kayıtların tutulmasına 2016 yılında geçilebilecektir.

Ulusal Süt Konseyi

Süt sektörünün içinde bulunan üretici, özel sektör ve kamu sektörlerinin katılımları ile 2009 yılı içerisinde kurulmuş olan Ulusal Süt Konseyi sayesinde süt üreticilerinin sıkıntıları yakın takip edilmekte ve çığ süt fiyatında istikrara katkı sağlanmaktadır.

Ulusal Kırmızı Et Konseyi

Et sektörünün içinde bulunan üretici, özel sektör ve kamu sektörlerinin katılımları ile 2010 yılı içerisinde kurulmuş olan Ulusal Et Konseyi sayesinde et üreticilerinin sıkıntıları yakın takip edilmekte ve kırmızı et fiyatı oluşumunda istikrara katkı sağlanmaktadır.

Okul Sütü Programı

Okul Sütü Programı; öğrencilere süt içme alışkanlığını kazandırmak, yeterli ve dengeli beslenmelerine katkıda bulunarak sağlıklı büyüme ve gelişmelerini sağlamak amacıyla 2012 yılından itibaren Bakanlığımız koordinasyonunda, Milli Eğitim Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığınca ortaklaşa olarak devam etmektedir. 5 uygulama yılında toplam 1.233.126.045 adet 200 ml ambalajlı yağlı sade UHT içme sütü dağıtılmıştır.

Okul Sütü Programı Uygulama Esasları Hakkında Bakanlar Kurulu Kararı (Karar No: 2015/7837) ve Okul Sütü programı Uygulama Tebliği (Tebliğ No:2016/38) gereğince 2016-2017 eğitim öğretim yılının ikinci döneminde uygulanacak olan program kapsamında özel okullar dahil yaklaşık 34 bin okulda, 6 milyon anasınıfı ve

ilkokul öğrencisine, haftada 3 gün süreyle toplam 290 milyon kutu 200 ml ambalajlı, yağlı, sade UHT içme sütü dağıtımını planlanmıştır.

2. Hayvancılığın Desteklenmesine Yönelik Çalışmalar

Hayvancılık desteklemeleri ile ilgili 05.05.2016 tarih ve 29703 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 2016/8791 sayılı karar ile üreticilerimize; buzağı/malak, çiğ süt, çiğ sütün değerlendirilmesi, besilik erkek sığır, sürü yöneticisi istihdamı, damızlık koyun-keçi, tiftik keçisi yetiştiriciliği, kaba yem üretimi, tazminatlı hayvan hastalıkları, atık desteği, hayvan hastalıkları ile mücadele, hastalıktan ari işletme, gen kaynaklarının korunması konularında destek verilmiştir.

Güneydoğu ve Doğu Anadolu Projesi Kapsamındaki İllerde Kurulacak Damızlık Sığır İşletmesi Yatırımlarının Desteklenmesi ve Doğu Anadolu, Güneydoğu Anadolu, Konya Ovası ve Doğu Karadeniz Projeleri Kapsamındaki İllerde Hayvancılık Yatırımlarının Desteklenmesi Çalışmaları

2016 yılında, Güneydoğu Anadolu Projesi (GAP) ve Doğu Anadolu Projesi (DAP) kapsamındaki iller ile Bayburt ve Gümüşhane illerinde et ve süt üretiminin artırılması ve bölgesel gelişmişlik farkının azaltılması amacıyla yetiştiricilerin kurduğu, 25 modern damızlık işletmesine 9.066.350 TL hibe desteği sağlanmıştır.

Doğu Anadolu Projesi (DAP) kapsamındaki Ağrı, Ardahan, Bingöl, Bitlis, Erzincan, Erzurum, Elazığ, Hakkâri, Iğdır, Kars, Malatya, Muş, Tunceli ve Van illeri, Güney Doğu Anadolu Projesi (GAP) kapsamındaki Adıyaman, Batman, Diyarbakır, Gaziantep, Kilis, Mardin, Siirt, Şanlıurfa ve Şırnak illeri, Konya ovası Projesi (KOP) kapsamındaki Konya, Karaman, Niğde ve Aksaray illeri ile Doğu Karadeniz Projesi (DOKAP) kapsamındaki Samsun, Ordu, Giresun, Trabzon, Rize, Artvin, Bayburt ve Gümüşhane illerinde alt sınır 10 baş üst sınır 49 baş, küçükbaş işletmelerinde ise alt sınır 100 baş üst sınır 200 baştır. İşletme kapasitesi büyükbaş işletmelerde 49 baştan, küçükbaş işletmelerde ise 200 baştan büyük olan gerçek ve tüzel kişilere ayrılan ödenekle projeler kapsamında bulunan illerde söz konusu çalışmalar ile 2016 yılı sonu itibariyle toplam 7.251 adet proje tamamlanmıştır.

2016 yılında ise proje kapsamındaki illerde 3.646 proje tamamlanmıştır. 2016 sonu itibariyle 10.908 projenin ise yatırım faaliyetleri devam etmekte olup bölge illerinde; 3.661 baş damızlık boğa, 15.493 baş damızlık koç, 822 baş damızlık teke, 563 adet yeni ahır/ ağıl yapımı ile 12 adet ahır/ağıl tadilatı gerçekleştirilmiş olup 2016 yılında 70.907.000TL ve toplamda ise 98.535.000 TL harcama gerçekleştirilmiştir.

Çiğ Süt Desteklemesi

Çiğ süt desteklemesi 1987 yılından itibaren uygulanmakta olup 14.04.2009 tarih ve 14850 sayılı Hayvancılığın Desteklenmesi Hakkında Bakanlar Kurulu Kararı ve bakanlığımızca her yıl yenilenen Uygulama esasları tebliği ile üreticilerimize destekleme ödemesi yapılmaktadır.

2016 yılında bakanlığımız bünyesinde çalışmaları tamamlanan Süt Kayıt Sistemi ile üretilen sütün kayıt altına alınması, sürdürülebilir gıda güvenliği ve dönemsel olarak sütün piyasa hareketlerini izlemek suretiyle üreticinin ve tüketicinin fiyat dalgalanmaları karşısında korunmasını sağlamak amaçlanmıştır.

Besilik erkek sığır desteklemesi

Besilik Erkek Sığır Desteklemesi 2011 yılından itibaren uygulanmakta olup 5 Mayıs 2016 tarih ve 2016/8791 sayılı 2016 yılında yapılacak tarımsal desteklemelere ilişkin bakanlar kurulu kararının 4.maddesinin 3. Fıkrası gereği;

Bakanlık Kayıt Sistemlerine kayıtlı, yurt içinde doğmuş, 90 günlük besi süresini tamamlamış erkek sığırlarına (manda dahil) en az 12 aylık yaşı tamamlamış, mevzuatına uygun kesimhanede kestiren, sözleşmeli besicilik yapan yetiştiricilere 1-300 baş arası kestirdikleri hayvan başına 200 TL destekleme ödemesi yapılmaktadır.

Çiğ sütün değerlendirilmesi desteklemesi

Süt Regülasyon desteğinin yasal dayanağı 5488 Sayılı Tarım Kanununun 19. Maddesi, Bakanlar Kurulu'nun Tarımsal Desteklemelere ilişkin 16/3/2015 tarih ve 2015/7495 sayılı Kararı 01/02/2016 tarih ve 2016/6 No' lu sayılı Çiğ Sütün Değerlendirilmesine Yönelik Destekleme Uygulama Esasları Tebliğidir.

Süt üretiminin yüksek olduğu dönemlerde piyasadaki arz fazlası çiğ sütün ulusal süt konseyinin tavsiye ettiği fiyatlardan alınarak süt tozuna, ıslak ürüne dönüştürülerek ihraç edilmesi suretiyle fiyat istikrarının devamı ve süt üreticisinin korunması amaçlanmaktadır.

Süt üreticisinin arz fazlalığından kaynaklanan düşük fiyat baskısına karşı referans fiyat uygulamasıyla korunmuş ve sanayicimizin dünya fiyatlarına eş değer fiyattan süt tozunu iç piyasadaki karşılama fırsatı verilerek aradaki fiyat farkı Bakanlığımızca karşılanması sağlanmıştır. 2016 yılında bu kapsamda 71.955 ton süt tozu için ödeme yapılmıştır. 2017 yılında da 2016 yılında dağıtılan kota kapsamında ödemelere devam edilecektir.

İndirimli Kredi Uygulamaları

Tarımsal üretime yönelik düşük faizli yatırım ve işletme kredisi kullandırılmasına yönelik uygulama esasları tebliğ kapsamında, 2016 yılında Hayvancılık konularında yeni yatırım yapan veya kurulu işletmesinin kapasitesini arttırmak isteyen yetiştiricilere finansman ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla, Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatifleri aracılığı ile düşük faizli (% 25-100 oranında) işletme ve yatırım kredisi kullandırılmaktadır.

Koyun ve Keçilerde Verimliliği Artırma Projesi

Proje ile yetiştiricilerin elinde bulunan koyun ve keçi sürülerine yüksek vasıflı erkek damızlıkların katılımıyla kan değişiminin sağlanarak işletmelerin mevcut verimliliğinin artırılması amacıyla 2016 yılında 33 il müdürlüğüne 2.170.000 TL ödenek tahsisi yapılmıştır.

Proje kapsamında 2016 yılında Afyonkarahisar, Amasya, Balıkesir, Bilecik, Burdur, Bursa, Çanakkale, Çankırı, Çorum, Denizli, Edirne, Eskişehir, Hatay, Isparta, Mersin, İzmir, Kastamonu, Kayseri, Kırklareli, Kırşehir, Kütahya, Manisa, Muğla, Nevşehir, Sinop, Sivas, Tokat, Yozgat, Zonguldak, Kırıkkale, Yalova, Karabük ve Osmaniye illerindeki küçükbaş hayvan yetiştiricilerine yaklaşık 2.180 baş damızlık koç ve teke dağıtımı yapılmıştır.

Tiftik Keçisi Yetiştiriciliğinin Ve Tiftik Üretiminin Desteklenmesi

Tiftik keçisi yetiştiriciliğinin teşvik edilmesi ve tiftik üretiminin artırılması için 2016/8791 sayılı 2016 Yılında Yapılacak Tarımsal Desteklemelere İlişkin Bakanlar Kurulu Kararı ve bu karara dayanılarak hazırlanan Hayvancılık Desteklemeleri Hakkında Uygulama Esasları Tebliğine 2016/26 göre üretmiş oldukları tiftiği, 01.06.2000 tarihli ve 4572 sayılı Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Hakkında Kanuna göre kurulmuş, Tiftik ve Yapağı Tarım Satış Kooperatifleri Birliği (Tiftik Birlik) ve/veya Kooperatifleri ile Damızlık Koyun Keçi Yetiştirici Birliklerine satan üreticilere, 2016 yılı için ürettiği tiftiğin kilogramı başına 22 TL destekleme primi ödenmiştir. Bu kapsamda 409 yetiştiriciye, üretmiş oldukları 187.108 ton tiftik karşılığı 4.116.376 TL destekleme ödemesi yapılmıştır.

Çoban (sürü yöneticisi) İstihdam Desteği

12.05.2015 tarih ve 29353 sayılı resmi gazetede yayımlanan Hayvancılık Desteklemeleri Uygulama Tebliği ile Sürü Yöneticisi İstihdamı Desteklemesi hayata geçirilmiştir. Bu kapsamda 2016 yılında 57 ilde 2973 işletmeye toplam 14.895.000 ₺ ödeme yapılmıştır.

3. Arıcılık ve İpekböcekçiliğine Yönelik Çalışmalar

a) Arıcılık Geliştirme Faaliyetleri

2015 yılında Arıcılık Kayıt Sisteminde (AKS) bilgileri güncellenen ve yeni kayıt altına alınan toplam 48.669 arıcıya ait 6.786.223 adet arılı kovan destekleme ödemesi 2016 yılı Ocak ayında gerçekleşmiştir.

Yine Bakanlığımızca desteklenen Bombus arısı üretiminde 6 üretici firma 585 bin adet koloni üretim kapasitesi ile faaliyet göstermektedir. İlk defa 2005 yılında bombus arısı destekleme kapsamına alınmıştır.

2016 yılında ana arı üreticilerinin izin talepleri değerlendirilerek, alt yapısı uygun üreticilere "Ana Arı Üretim İzni" verilmesine ve daha önce izin alan üreticilerin denetlenmesine devam edilmiştir. 2016 yılı için Ana Arı Üretim İznine sahip 110 işletmenin yıllık üretim kapasitesi 377.300 adettir.

Diğer yandan, 2001 yılında başlatılan Ülkesel Arıcılık Projesinin alt projesi olan yerli genotiplerin tespiti ve ıslahı konulu çalışmalar, Ege Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü, Ordu Arıcılık Araştırma İstasyonu Müdürlüğü ve Kafkas Arısı Üretim, Eğitim ve Gen Merkezi Müdürlüğü tarafından yürütülmektedir.

Ülke Arıcılığının geliştirilmesi amacıyla;

- Bitlis-Hizan İlçesi ve Düzce İlinde "Arı Sütü Üretimine Yaygınlaştırılması",
- Artvin-Yusufeli ilçe ve köylerinde "Ana Arı Üretimine Yaygınlaştırılması",
- Marmara adasında "Varroa Parazitine Dayanıklı Kolonilerin Seçimi"
- Bozcaada'da "Arıların Halk elinde Muhafazası ve Üretimi"
- Çorum Osmaniye İlçesi "Orta Anadolu Bal Arısı Ekotipinin Korunması ve Islahı"
- Muğla-Fethiye İlçesi "Muğla Bal Arısında Amerikan Yavru Çürüklüğüne Karşı Direnç Geliştirme" projeleri doğrudan ya da dolaylı olarak desteklenmiştir.

2016 yılında Tarımsal üretime yönelik düşük faizli yatırım ve işletme kredisi kullandırılmasına yönelik uygulama esasları tebliğ kapsamında, arıcılara % 50 düşük faizle yatırım ve işletme kredisi kullandırılmıştır.

Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu Başkanlığınca arıcılara % 60'a varan oranlarda hibe desteği verilmiştir.

2016 yılında farklı illerde Ana Arı Yetiştiriciliği eğitimleri de düzenlenerek başarılı olan 110 arıcıya sertifikaları verilmiştir.

2016 yılında, 5. Uluslararası Muğla Arıcılık ve Çam Balı Kongresi, Kalkınma Bakanlığı - Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu Başkanlığı ve arı yetiştiricileri birliklerince düzenlenen arıcılık konulu toplantılarda Bakanlık temsilen katılım ve katkı sağlanmıştır.

b) İpekböcekçiliğini Koruma ve Geliştirme Faaliyetleri

Tarihi ve kültürel faaliyetimiz olan İpekböceği Yetiştiriciliği Bakanlığımızca; 2006 yılından itibaren "Hayvancılığın Desteklenmesi Hakkında Karar" Kapsamında, tohum ve yaş koza bazında desteklenmektedir. Bu güne kadar 26 milyon TL destekleme ödemesi yapılmıştır. 46 tona kadar düşerek yok olmaya yüz tutmuş olan yaş koza

üretimimiz yıllar itibariyle kademeli olarak artmış olup, 2016 yılında 103 ton yaş koza üretilmiştir.

2016 yılında “Hayvancılık Desteklemeleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname” ve ilgili tebliğ 2016/26 kapsamında 2.001 üreticiye 5.302 kutu ipekböceği tohumu ücretsiz olarak dağıtılmış 102.883 kg yaş koza üretilmiş ve 4.378.445 TL destekleme ödemesi yapılmıştır.

Hayvancılık Bilgi sistemi kapsamında ipekböceği yetiştiriciliği destekleme ödemesine esas üretim verilerinin kayıt altına alındığı İpek kayıt sistemi 3 yıl önce tamamlanmış olup, 2014-2015-2016 yaş koza ve tohum dağıtımına ilişkin destekleme ödemesi sistem kayıtları üzerinden yapılmıştır.

4. Kanatlı Sektörüne Yönelik Çalışmalar

Kanatlı sektöründe 2015 yılı verilerine göre; 11.296 kuluçkahane, kombina-kesimhane, damızlık, etlik ve yumurtacı işletme ile 20.034 adet kümes bulunmaktadır. Mevcut işletme ve kümeslerde kapasite kullanım oranının %85-90 civarındadır.

2015 yılı (Kasım Ayı) toplam tavuk eti üretimi 1.750.000 iken 2016 yılı (Kasım Ayı) %1.96 azalış ile 1.715.681 ton olarak gerçekleşmiştir. Yine 2015 yılı (Kasım Ayı) üretim miktarı 15.267.069.000 adet olan yumurta üretimimiz 2016 yılında (Kasım Ayı) % 7,8 artarak 16.457.410.000 adet olarak gerçekleşmiştir. Ülkemiz ticari tavuk eti ve ticari tavuk yumurtası üretiminde kendine yeter olup, üretim fazlasını ihraç etmektedir.

2015 yılı ihracatı 746.072.482 \$ olarak gerçekleşen Kanatlı Ürünleri Sektörünün 2016 yılı ihracatı % 9,2 azalarak 677.549.873 \$ olarak gerçekleştirmiştir.

FAO 2013 yılı verilerine göre; Ülkemiz, tavuk eti ve tavuk yumurtası üretiminde Dünyada 10. Avrupa’da ise tavuk eti üretiminde 2. tavuk yumurtası üretiminde 3. sırada yer almaktadır.

Kanatlı sektöründe; damızlık grand parent stock civciv (büyük ebeveyn) ihtiyacının tamamı ithalat yoluyla yurt dışından karşılanmaktadır. Damızlık parent stock (ebeveyn) civciv ve damızlık kuluçkalık yumurta ihtiyacı üretiminin önemli bir kısmı yurt dışından ithalat yoluyla temin edilmekte, bir kısmı da ülkemizde üretilmektedir. 2015 yılında verilerine göre 1.220.593 adet etçi damızlık civciv, 20.143.983 adet etçi damızlık yumurta, 1.140.474 adet yumurtacı damızlık civciv, 33.420 adet damızlık hindi civcivi, 4.849.600 adet kuluçkalık hindi yumurtası ithalatı gerçekleşmiştir. Ticari tavuk eti ve ticari tavuk yumurta üretimi tümüyle Ülkemizde yapılmaktadır.

Kanatlı Sektörüne Yönelik Destekler

Kanatlı sektörünün desteklenmesi amacıyla 31 Aralık 2016 tarih ve 29935 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 2016/9665 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı “T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Tarım Kredi Kooperatiflerince Tarımsal Üretime Dair Düşük Faizli Yatırım ve İşletme Kredisi Kullanılmasına İlişkin Karar” kapsamında; Kanatlı Sektöründe damızlık yetiştiriciliği yapacaklara hem yatırım hem de işletme kredilerinde %100, ticari kanatlı yetiştiriciliği yapacaklara yatırım kredilerinde %50 işletme kredisinde %25, Hindi Besiciliği yapacaklara yatırım için %50 işletme için %75 faiz indirimli kredi kullanılmaktadır.

14.06.2005 tarihinde çıkarılan 5363 sayılı Tarım Sigortaları Kanunu kapsamına kümes hayvanları da dahil edilmiştir. Üreticinin sigorta priminin % 50 si Tarım Sigortaları Havuzuna aktarılarak, üreticilerimize önemli bir destek sağlanmıştır.

İhracatın artırılması ve sektöre gerekli desteğin sağlanması amacıyla 28.02.2016 tarih ve 29932 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan, Tarımsal Ürünlerde İhracat İadesi Yardımları İle İlgili Para-Kredi ve Koordinasyon Kurulunun 26.12.2016 Tarihli 2016/16 sayılı Kararına istinaden; kümes hayvanları etlerinde miktar barajı dikkate alındığında $380 \times 0,41 = 155,8$ TL/Ton, Kümes hayvanları etinden sakatatından

yapılmış sosisler ve benzeri ürünler ile kümes hayvanları etinde hazırlanmış veya konserve edilmiş ürünler de miktar barajı dikkate alındığında $485 \times 0.50 = 242,5$ TL/ton ve yumurtada ise miktar barajı dikkate alındığında $35 \times 0,65 = 22,75$ TL/1000-adet, ancak ihraç edilecek yumurtanın damızlık veya kuluçkalık olması halinde ödeme %50 artırımlı olarak uygulanmaya başlanmıştır.

Tarımsal üretimde girdi maliyetlerinin düşürülmesi için, hayvan yem ve yem hammaddelerindeki KDV oranları 01 Ocak 2016 tarih ve 29580 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2015/8353 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile %8'den %1'e, 10 Şubat 2016 tarih ve 29620 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6663 sayılı "Gelir Vergisi Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" ile de hayvan yem ve yem hammaddelerindeki KDV sifıra düşürülmüştür. Bunun sektöre katkı olarak yansımaları beklenmektedir.

5. Hayvancılık Destekleri

2016 yılında hayvancılığa, 3 Milyar 030 Milyon TL ödeme yapılmıştır.

- Büyükbaş Hayvan Desteği (Anaç Sığır Manda) 726 Milyon TL,
- Buzağı Desteği 127 Milyon TL,
- Süt Desteği 485 Milyon TL,
- Çiğ Sütün Değerlendirilmesi (Süt Tozu) Desteği 292 Milyon TL,
- Arıcılık ve Bal Desteği 68 Milyon TL,
- Bombus Arısı Desteği 8 Milyon TL,
- Islah Amaçlı Küçükbaş Hayvan Yetiştirici Birliği Destekleri (Anaç Koyun - Keçi Desteği) 501 Milyon TL,
- İpekböceği Desteği 4 Milyon TL,
- Tiftik Üretimi Desteği 4 Milyon TL,
- Besi (Büyükbaş erkek hayvan) Desteği 46 Milyon TL,
- Sürü Yöneticisi İstihdamı Desteği 4 Milyon TL.

D. Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü

1. Su Ürünleri Üretimini Geliştirme Projesi

Su ürünleri üretiminde sürdürülebilirliğin sağlanması, çevrenin korunması, yatırımların planlı bir şekilde gerçekleşmesi, getirilen düzenlemelere uyumun denetlenmesi amacıyla planlanmıştır.

a) Su Ürünleri Yetiştiricilik Faaliyetleri

İç su ve deniz alanlarında su ürünleri yetiştiriciliği yapmaya uygun potansiyel kaynaklar değerlendirilmiştir. Çevresel sürdürülebilirlik ilkeleri doğrultusunda halka su ürünleri orjinli güvenilir gıda teminine, sağlıklı beslenmeye, istihdam ve ekonomiye katkı sağlamak amacıyla yetiştiricilik faaliyetlerine ilişkin hizmetler mevzuat çerçevesinde yürütülmüştür.

2016 yılı sonu itibarıyla üretim izni verilen işletme sayısı 2.327 adet ve kurulu kapasitesi 486.568 ton/yıla ulaşmıştır.

Yeni türlerin deneme çalışmalarına devam edilmiş; kurbağa, tıbbi sülük ve karabalık gibi yeni türlerin yetiştiriciliğine izin verilmiştir.

Yetiştiricilikte yeni üretim tekniklerinin uygulama çalışmalarına devam edilmiştir. Kapalı devre yetiştiricilik sistemi teşvik edilerek; çevrenin korunması, su tasarrufu, birim alanda daha fazla üretim sağlanması amaçlanmıştır.

b) Yapay Resif İzleme Projesi

Bakanlığımızca, “Su Ürünleri Kaynaklarının Yapay Resifler ile Korunması ve Geliştirilmesi Edremit Körfezi Pilot Projesi” kapsamında resiflendirilen alanların izlenmesi için 2013-2017 yılları arasında “Yapay Resifleri İzleme Projesi” uygulamaya konulmuştur.

Proje çalışmaları Ege Üniversitesi, Balıkesir Üniversitesi ve İstanbul Üniversitesinden akademisyenlerin danışmanlığında yürütülmektedir. Sualtı çalışmaları ve sosyo-ekonomik izleme çalışmaları Ege Üniversitesi tarafından, Ekolojik izleme çalışmaları Bandırma Koyunculuk Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü, Su Ürünleri Bölümü tarafından yapılmaktadır.

Projeyle, resiflerin uygulama alanındaki etkileri ve gelişmeleri bilimsel olarak kanıtlanacak olup, proje izleme çalışmaları devam etmektedir.

2. Su Ürünleri Sektöründe Kaynak Yönetiminin Geliştirilmesi Projesi

Bakanlığımızca 1980 yılından itibaren uygulanmakta olan, “Su Ürünleri Üretimini Geliştirme Projesi” çerçevesinde, mevcut popülasyonun muhafazası ve artırılması, yeni açılan kaynakların en verimli şekilde değerlendirilmesi amacıyla göl, gölet ve denizlerimiz balıklandırılmaktadır. Bu çalışmalarda son on yılda toplam 49,8 Milyon adet sazan balığı, 10.000 adet mersin balığı, 50.000 adet kalkan balığı ile su ürünleri kaynaklarına balıklandırma yapılmış olup, 2016 yılında 56 ilde 561 adet su kaynağına toplam 5 Milyon adet yavru sazan balığı bırakılmıştır.

a) Su Ürünleri Avlak Sahalarının Kiralanması

Su ürünleri avlak sahalarında sürdürülebilir avcılık faaliyetinin yapılmasının sağlanması amacıyla (baraj gölü-göl) kiraya verilmekte olup 2016 yıl sonu itibarıyla avlak sahasının su ürünleri istihsal hakkı kiraya verilmesi işlem sayısı 148 adete ulaşmıştır.

b) Lagünlerle ilgili faaliyetler

Ülkemizde, 72 adet lagün bulunmakta olup, dalyancılık faaliyeti yürütülebilecek olan 22 adet lagünde su ürünleri istihsal hakkı kiralanmıştır.

c) Alıcı Ortam Su Kalitesi İzlemesi

İl Müdürlüklerimiz tarafından, su kaynaklarının korunması ve su ürünlerinin sürdürülebilirliğinin sağlanması amacıyla alıcı ortamlarda su kalitesi izlemesi yapılmaktadır. 2016 yılında, 81 ilde Tarım Bilgi Sistemine kayıtlı 839 istasyonda 14 parametrede alıcı ortam izleme çalışmaları yapılmıştır.

3. Su Ürünleri Sektöründe Kaynak Yönetiminin Geliştirilmesi Projesi

a) Kontrol Hizmetlerinin Geliştirilmesi Projesi

Bakanlığımızca, 1380 sayılı Su Ürünleri Kanunu gereği deniz ve iç sularımızda su ürünleri kaynaklarının korunması ve sürdürülebilir bir şekilde işletilmesi amacıyla getirilen düzenlemelere uyumun kontrolü amacıyla denizler, iç sular, karaya çıkış noktaları, nakil güzergâhları, balıkçı gemileri, balık halleri, balık unu-yağı fabrikaları ve perakende satış yerlerinde Bakanlığımız personeline gece gündüz denetimler yapılmaktadır.

2016 yılında; toplam 69.837 adet denetim yapılmış olup 2.225 aykırı durum tespit edilmiş, ilgililer hakkında 2.544.351 TL idari para cezası uygulanmış, ayrıca 327 ton su ürünü ve 2.229 adet av aracına el konulmuştur.

Ankara, Afyonkarahisar, Isparta, Burdur, Bursa, Düzce, Edirne, Tekirdağ, Ordu, Giresun, Sakarya, Kocaeli, Rize, Konya, İstanbul ve Yalova illerinde Bakanlık

personeli, kooperatifler ve balıkçılara su ürünleri avcılığı denetimleri konusunda eğitimler verilmiştir.

b) Kontrol Teknesi Alımı Projesi

Denizlerimizde ve iç sularımızda her türlü hava koşulunda, yılın 12 ayında 24 saat görev yapabilecek nitelikte ve donanımına sahip kontrol ve araştırma gemileri alımı planlanmıştır.

Yalova ili için planlanan geminin ihalesi tamamlanmış ve yapım aşamasındadır. İstanbul, Çanakkale ve Sinop İlleri için planlanan gemilerin ihale işlemleri devam etmektedir. İç sularımızdaki denetimlerde kullanılmak üzere, 2016 yılı içerisinde Kırşehir ve Bursa illeri için planlanan tekne alımı tamamlanmıştır.

4. İdari Kapasitenin Geliştirilmesi Projesi

Bakanlığımızca su ürünleri sektörünün ihtiyaçlarına cevap vermek ve AB mevzuatına uyum amacıyla hazırlanan yeni Su Ürünleri Kanununun yasalaşması beklenmekte olup, bu Kanuna göre balıkçılık kontrolü ve denetimi amacıyla avcılık sonrası balıkçı gemilerinin ürünlerini boşaltacağı, avcılığa ilişkin verilerin kayıt altına alınacağı, balıkçılara doğrudan resmi hizmetlerin verileceği öngörülmektedir.

Bakanlıkça belirlenecek karaya çıkış noktalarına yeni balıkçılık idari binalarının yapılması etkin balıkçılık yönetimi açısından büyük önem arz etmektedir. Bu bağlamda 2016 yılı içerisinde İnşası tamamlanan ve 2017 yılı başında faaliyete geçmesi planlanan Çanakkale Küçükkuşu Balıkçılık İdari Binası ile birlikte balıkçılık idari binalarının sayısı 44'e ulaşmıştır.

2016 yılında faaliyete geçen Sinop Demirciköy ve inşası yeni tamamlanan Çanakkale Küçükkuşu Balıkçılık İdari Binası dışında kalan 42 adet idari binanın bakım ve onarımı için gerekli ödenek İl Müdürlükleri uhdesine aktarılmıştır.

a) Su Ürünleri Bilgi Sistemi (SUBİS)

➤ Gemi ruhsatlarına ait işlemler, ticari ve amatör ruhsatlara ilişkin işlemler SUBİS üzerinden gerçekleştirilmiştir.

➤ Avcılık faaliyetlerine ilişkin seyir defteri, nakil belgesi, kota uygulamaları, özel avcılık izinlerine ilişkin işlemler SUBİS üzerinden yürütülmüştür.

➤ ICCAT kapsamında kotaya tabi olarak avcılığı yapılan orkinos balığı av verilerinin SUBİS üzerinden takip ve kontrolü yapılmıştır.

➤ SUBİS bilgileri bilgi alış-verişi kapsamında TÜİK, Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı gibi kuruluşlarla paylaşılmıştır.

➤ Orkinos yetiştiriciliği yapan firmaların, akaryakıt dağıtımı yapan şirketlerin ve gemi sahiplerinin ihtiyaç duydukları bilgilere SUBİS üzerinden erişim imkânı sağlanmıştır.

➤ Tarım Bilgi Sistemi kapsamında yeniden yazılan SUBİS alt yapısında sorgulama ve raporlama işlemlerinin geliştirilmesi çalışmaları yürütülmüştür.

➤ Yetiştiricilik, iç su avcılığı, deniz avcılığı ile ilgili anket formları ile illerden toplanan su ürünleri istatistiklerinin üçer aylık periyotlar halinde SUBİS'e kayıt edilmesine ve veri toplanmasına devam edilmiştir.

➤ Avcılık kontrol formu girişleri SUBİS üzerinden yapılmış ve mevcut raporlamalar geliştirilmiştir.

➤ SUBİS kullanımına yönelik illerde çalışan personele eğitim verilmiştir.

➤ Yeni oluşturulan "Amatör Balıkçılık Turizm İzni" modülü ile av sezonu dışında turizm sektöründe çalışan gemilerin takibi SUBİS üzerinden sağlanmıştır.

➤ Yeni oluşturulan "BAGİS Cihazı Ekle" modülü ile BAGİS Cihazı takılan gemilerin takibi ve takılabilecek potansiyel gemilerin tespiti SUBİS üzerinden sağlanmıştır.

b) Balıkçı Gemilerinin İzlenmesi

- ICCAT kapsamında Orkinos avcılığı ve taşımacılığı yapan gemilerin faaliyetleri izlenmiştir.
- Balıkçı Gemilerini İzleme Sistemi (BAGİS) kurulum çalışmaları tamamlanmış ve sistemin kabulü gerçekleştirilmiştir.
- Balıkçı Gemilerini İzleme Sistemi (BAGİS) tebliği yayımlanmıştır.

c) Su Ürünleri Coğrafi Bilgi Sistemi (SubisCBS)

- Su ürünleri üretim kaynaklarının haritalanması için geliştirilen Su Ürünleri Coğrafi Bilgi Sistemi ihtiyaçlar doğrultusunda güncellenmiştir.

5. Su Ürünleri Veri Toplama Faaliyetleri

- Su ürünleri yetiştiriciliği, iç su ürünleri avcılığı ve deniz ürünleri avcılığı üretim miktar ve fiyat verileri üçer aylık dönemler halinde illerden toplanarak veri tabanına kaydedilmiştir.
- Toplanan su ürünleri istatistikleri değerlendirilerek raporlanmıştır.
- Su ürünleri istatistik verileri bilgi alış-verişi kapsamında TÜİK'le paylaşılmıştır.
- "Ulusal Balıkçılık Veri Toplama Programı" kapsamında deniz avcılığına yönelik verilerin aylık toplanması amacıyla başlatılan veri toplama çalışmalarına devam edilmiş, sonuçlar düzenli olarak toplanıp raporlanmıştır.
- Hamsi avcılığına ilişkin biyolojik ölçüm çalışması yapılarak veriler toplanmıştır.
- Deniz balıkçılığı istatistiklerinin toplanması çalışmasında TÜİK ile işbirliği yapılarak daha önce yıllık olarak yürütülen anket çalışması sezonluk ve aylık periyotlarda ve iki kurum personeli tarafından yürütülmüştür.
- Balıkçı gemilerinin seyir defteri ve nakil belgelerinde yer alan üretim ve satış miktarları il müdürlükleri tarafından SUBİS'e girilmiş ve çeşitli raporlamalar yapılmıştır.

6. Su Ürünleri Ticaretine İlişkin Faaliyetler

- CITES kapsamında takibi yapılan nesli tehlike altında olan türlerin ticaretiyle ilgili ithalat - ihracat belgelerine ilişkin iş ve işlemler yürütülmüştür.
- CITES kapsamında yer alan türler için 2016 yılında toplam 172 adet ithalat, 45 adet ihracat belgesi düzenlenmiştir.
- Dış ticarete konu olan su ürünlerine ait veriler aylık olarak TÜİK veri tabanları üzerinden temin edilmiştir.
- Balık hallerinde satılan su ürünlerinin miktarı ve fiyatları düzenli olarak takip edilmiştir.
- Balık yemi fiyatları haftalık olarak takip edilmiştir.
- Ülkemizin diğer ülkelerle ilişkilerine ilişkin hazırlanan raporlarda kullanılmak üzere FAO kayıtlarından diğer ülkelerin su ürünleri üretim ve ticaret verileri sürekli takip edilerek raporlanmıştır.

7. Su Ürünleri Yetiştiriciliği Konusunda Uluslararası Faaliyetler

a) Üçüncü Ülke Eğitim Programları

Türkiye ve Japonya'daki su ürünleri yetiştiriciliği teknolojisindeki deneyim ve bilgilerin paylaşılması, hedef ülkelerdeki su ürünleri yetiştiriciliği sektörünün gelişiminin güçlendirilmesi, hedef ülkelerin su ürünleri yetiştiriciliği sektöründeki planlamanın geliştirilmesini hedefleyen eğitim programları, Genel Müdürlüğümüz koordinatörlüğünde, Japonya Uluslararası İşbirliği Ajansı (JICA) ve Türk İşbirliği ve

Koordinasyon Ajansı (TİKA) işbirliği ile düzenlenmektedir. “Sürdürülebilir Su Ürünleri Yetiştiriciliğinin Geliştirilmesi” konulu bu eğitim programları, Türk ve Japon Hükümetlerinin teknik işbirliği çerçevesinde, JICA'nın Üçüncü Ülke Eğitim Programı çerçevesinde düzenlenmektedir. Bu kapsamda:

Orta Asya'ya yönelik olarak 2015-2018 yılları arasında planlanan eğitim programının ikincisi, 28 Kasım-09 Aralık 2016 tarihleri arasında gerçekleştirilmiş ve Kazakistan'dan 2, Kırgızistan'dan 4, Tacikistan'dan 2, Türkmenistan'dan 2 ve Özbekistan'dan 3 olmak üzere toplam 13 kişi eğitim programına katılmıştır.

Orta Doğu'ya yönelik olarak 2014-2017 yılları arasında planlanan eğitim programının ikincisi, 09-20 Ocak 2016 tarihleri arasında yürütülmüş ve Fas'tan 1, Umman'dan 3, Sudan'dan 2 ve Tunus'tan 2 olmak üzere toplam 8 kişi eğitim programına katılmıştır.

b) Orta Asya ve Kafkalar Bölgesel Balıkçılık ve Su Ürünleri Yetiştiriciliği Komisyonu (CACFish)

Yetki alanındaki balıkçılık kaynaklarının korunması ve yönetiminde önemli bir role sahip olan ve kısa bir zamanda başarılı bölgesel çalışmalar yürüten, “Orta Asya ve Kafkaslar Bölgesel Balıkçılık ve Su Ürünleri Yetiştiriciliği Komisyonu (CACFish)”nun Beşinci Oturumu 10-12 Ekim 2016 tarihlerinde, Taşkent, Özbekistan'da gerçekleştirilmiştir. Söz konusu toplantıda; yürütülen çalışmalar ile 2017 yılı çalışma planı ve bütçe konuları görüşülmüştür.

Orta ve Doğu Avrupa'da Balıkçılığın Geliştirilmesi Uluslararası Örgütü (EUROFISH) EUROFISH'in 15. Oturumu Örgütün Kopenhag, Danimarka'da bulunan Merkezinde 28-29 Ocak 2016 tarihleri arasında düzenlenmiştir. Toplantıya, Bakanlığımız ve Ülkemiz adına katılım sağlanmıştır. Toplantının Başkanlığını Arnavutluk, Başkan Yardımcılığını İtalya ve Raportörlüğünü de Ülkemiz üstlenmiştir.

Toplantıda üye ülkeler; Türkiye, Arnavutluk, Hırvatistan, Danimarka, Estonya, İtalya, Latviya, Litvanya, Norveç, Romanya, İspanya ve Polonya ; Gözlemci olarak da, Ermenistan, Gürcistan, Yunanistan, Russia, Slovenia, FAO adına Ankara Ofisinden Thomas Moutpulsen tarafından katılım sağlanmıştır.

Toplantı süresince 2015 yılında gerçekleştirilen faaliyetler hakkında bilgi paylaşımında bulunulmuş, 2016 yılı çalışma programı ve öncelikleri belirlenmiş ve 2014 Mali Raporu ibra edilmiş ve 2017 yılı bütçesi konusunda görüşmeler sağlanmıştır.

c) Su Ürünleri Yetiştirme Bilimsel Danışma Komitesi (FAO / CAQ)

Su Ürünleri Yetiştiriciliği Bilimsel Danışma Komitesi (CAQ) Akdeniz ve Karadeniz de su ürünleri yetiştiriciliğinin sürdürülebilirliği için bir Strateji belirlemek üzere GFCM Görev Gücünün ilk toplantısı Napoli, İtalya da 4-6 Mayıs 2016 tarihinde yapılmıştır.

Toplantıda sürdürülebilir su ürünleri yetiştiriciliği ile ilgili temel konular ve ilkeler gözden geçirilmiştir. FAO/ GFCM Su Ürünleri yetiştiricilik stratejisi için temel öneme sahip unsurları tespit edilmiş ve stratejinin hazırlanması için geçici bir yol haritası üzerinde anlaşmaya varılmıştır.

8. Diğer Faaliyetler

➤ BİMER kapsamında görev alanımıza giren konularda gelen bilgi-belge talepleri karşılanmıştır.

➤ TÜİK, FAO, Eurostat gibi kurumların yayınladığı su ürünleri istatistikleri düzenli olarak toplanarak veri tabanları güncellenmiştir.

➤ Yürütülen hizmetlerle ilgili illerde su ürünleri hizmetlerinde görev yapan personele yönelik bilgilendirme toplantıları düzenlenmiştir.

➤ “Türk Balıkçılık Yönetim Sisteminin Güçlendirilmesi” adlı Avrupa Birliği (AB) eşleştirme projesinde birlikte çalışılacak üye ülke seçimi yapılmış ve İspanya'nın teklifi kabul edilmiştir. Proje çalışmaları, 2017 yılının ilk altı ayında başlayacaktır.

➤ Çeşitli ülkeler ile Ülkemiz arasında yürütülen serbest ticaret antlaşmaları ve hükümetler arası karma ekonomik toplantılarına ilişkin hazırlık çalışmaları için ülke raporları hazırlanmıştır.

➤ Su ürünleri ile ilgili olarak basında çıkan haberler takip edilerek, haberlerin konusuna ilişkin raporlar ve cevaplar hazırlanmıştır.

➤ Genel Müdürlük ve Bakanlık web sayfasındaki istatistiki veriler güncellenmiştir.

➤ TÜİK, FAO, GFCM, ICCAT ve OECD gibi kuruluşlarca gönderilen su ürünlerine ilişkin çeşitli formlar doldurularak ilgili kurumlara iletilmiştir.

9. Denizlerin Terkedilmiş Av Araçlarından Temizlenmesi Projesi

Proje, 2014 yılında uygulamaya konulmuş olup, 2014-2019 yılları arasında uygulanacak olan proje kapsamında 2016 yılında;

Mersin İlinde; 25 lokasyonda, 280 dekar alan taranmış olup, 10.200 m² ağ, 3 adet trol kapısı ve 8 adet çeşitli ebatlarda tel sepet çıkarılmıştır.

Hatay İlinde; 18 lokasyonda, 298 dekar alan taranmış olup, 11.560 m² ağ, 126 adet sepet çıkarılmıştır.

Çanakkale İlinde;13 lokasyonda, 408 dekar alan taranmış olup, 2.670 m² ağ çıkarılmıştır.

Balıkesir İlinde; 9 lokasyonda, 2.350 dekar alan taranmış olup, 4.550 m² ağ çıkarılmıştır.

Bursa İlinde; 5 lokasyonda, 176.5 dekar alan taranmış olup, 12.500 m² ağ ve 2 adet sepet çıkarılmıştır.

İzmir İlinde; 24 lokasyonda, 84 dekar alan taranmış olup, 27.660 m² ağ çıkarılmıştır.

Isparta İlinde; 5 lokasyonda, 1.250 dekar alan taranmış olup, 15.000 m² ağ, 1023 adet pinter sepeti çıkarılmıştır.

Konya İlinde; 14 lokasyonda, 4.300 dekar alan taranmış olup, 17.900 m² ağ, 51 adet pinter sepeti çıkarılmıştır.

Çıkarılan ağlar gerekli ölçüm, fotoğraflama ve video çekimlerinden sonra imha edilmek üzere belediyelere teslim edilmiştir.

10. Su Ürünleri Desteklemeleri

a) Yetiştiricilere Verilen Desteklemeler

Su ürünleri yetiştiriciliği yapan üreticilere, alabalık 0,65 TL/kg, çipura-levrek 0,85 TL/kg, yeni türler 1 TL/kg ve midye 0,05 TL/kg destekleme ödemesi yapılmaktadır. Bir işletmenin desteklemeden faydalanabileceği en fazla miktar yılda 500.000 kg'dır.

Bu kapsamda, 69 ilde su ürünleri yetiştiriciliği yapmakta olan 884 üreticiye ait 988 adet işletme için 2015 yılında 96,2 Milyon TL toplam hak ediş ve söz konusu işlem karşılığında 2016 yılında ödeme yapılmıştır.

E. Tarım Reformu Genel Müdürlüğü

1. Tarım arazileri değerlendirme çalışmaları

a) Arazi Kullanım Planlaması Projesi

Arazi Toplulaştırma ve TİGH projeleri kapsamında 2016 yılında; Aksaray ilinde 89.808 ha, Ankara ilinde 21.000 ha, Eskişehir ilinde 48.870,72 ha, Aydın ilinde 15.250 ha, Erzurum ilinde 97.310 ha, Konya ilinde 199.097,45 ha, Karaman ilinde 74.664 ha, Amasya ilinde 17.006 ha, Adana ilinde 35.914 ha, Sivas ilinde 50.600 ha, Burdur ilinde 37.228 ha, K.Maraş ilinde 27.500 ha, Tokat ilinde 2.479 ha, Yozgat ilinde 15.000 ha, Denizli ilinde 92.032 ha, Gaziantep ilinde 42.402 ha, Van ilinde 33.286 ha, ve Ardahan ilinde 3.500 ha, olmak üzere toplam 902.947,17 ha alanda Toprak Puanı çalışmaları ve kontrol işlemleri yapılmıştır.

TAD Portal çalışmaları devam etmiş, 81 ilden ve merkezden personel ile toplantı düzenlenmiş olup TAD Portal konusunda personel bilgilendirilmiştir.

b) Toprak Sınıfları Tespit Çalışmaları

Arazi ve toprak kaynaklarının belirlenmesi, sınıflandırılması ve potansiyel yararlanma imkânlarının derecelendirilmesi amaçlarıyla, Arazi Toplulaştırma (AT) ve Tarla İçi Geliştirme Hizmetleri (TİGH) Projeleri kapsamında, ülkesel ölçekte toprak etüt ve haritalama çalışmaları için ulusal "Sayısal Toprak Veri Tabanı (STVT) altyapısı oluşturulmasına yönelik çalışmalar yapılarak tamamlanmıştır. Bu sınıflama çalışmaları; Arazi Toplulaştırma, Tarla İçi Geliştirme Hizmetleri, Dağıtım, Kamulaştırma, Arazi Kullanım Planlaması ve Arazi Islahı Projelerinde veri tabanı olarak kullanılmaktadır.

Tarım Reformu Uygulama Alanlarındaki Toprak Sınıflaması Haritaları üzerinde güncelleştirme işlemleri yapılmaktadır.

Arazi Toplulaştırma (AT) ve Tarla İçi Geliştirme Hizmetleri (TİGH) kapsamında yürütülen Toprak Sınıflaması çalışmaları ile 2016 Yılı'nda 799.858 ha alanın, genel toplam da ise 7.606.140 ha alanın Toprak Etüt ve Haritalama çalışmaları tamamlanmıştır.

Diğer taraftan muhtelif illerde olmak üzere ihalesi tamamlanan AT ve TİGH Projeleri kapsamında yürütülen TST Projeleri ile ilgili arazi, büro ve laboratuvar çalışmaları devam etmektedir.

Ayrıca; 3083 sayılı Kanun kapsamındaki yerlerden gelen parsel veya alan bazındaki Arazi Kullanım Kabiliyet (AKK) Sınıfları taleplerine cevap verilmesi çalışmalarına ve ülkemizde tek kaynak olan Büyük Toprak Grupları Haritalarının iyileştirilmesine (revize edilmesine) yönelik çalışmalar ve Sorunlu Tarım Alanlarının Tespiti ve İyileştirilmesi Projesi ile (STATİP) birleştirilerek tamamlanmış olup, altlık olarak kullanılmaktadır.

2016 Yılında 3083 sayılı Kanun kapsamındaki yerlerden gelen parsel veya alan bazındaki Arazi Kullanım Kabiliyet (AKK) Sınıfları ile ilgili 352 talep değerlendirilerek cevaplanmıştır.

c) Arazi Değerlendirme ile İlgili Diğer Çalışmalar

Laboratuvar Çalışmaları

Toprak ve Su Analiz Laboratuvarında; 2016 yılı içerisinde, 513 adet toprak ve 1 adet sulama suyu analizi, 2016 yılı sonu itibariyle ise toplam, 46.970 adet toprak ve 1 adet sulama suyu analizi yapılmıştır.

Zemin Mekaniği Laboratuvarında; 2016 yılı içerisinde, 104 adet stabilize yol malzemesi analizi, 2016 yılı sonu itibariyle ise toplam, 699 adet stabilize yol ve 25 adet gölet malzemesi analizi yapılmıştır.

“5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanım Kanunu” na göre Tarım Dışı Amaçlarla Arazi Kullanım Taleplerinin Değerlendirilmesi Çalışmalarına devam edilmiştir.

Diğer taraftan; 5403 sayılı Kanun kapsamında Valiliklerce verilen kararlara ve hazırlanan etüt raporlarına yapılan itirazlar değerlendirilmektedir. Bu çalışmaların yanı sıra; Kültür ve Turizm Alanları ile uzun devreli gelişme planları konularında Bakanlığımız birimleri arasında koordinasyon sağlanarak Bakanlığımız görüşlerinin ilgili Bakanlıklara ulaştırılması çalışmalarına devam edilmiştir.

5403 sayılı Kanun ile 3083 sayılı Kanun kapsamında yapılan tarım arazilerinin tarım dışı kullanımının değerlendirilmesi, izin verilmesi ve takip sisteminin kurulması için WEB (Tadportal) tabanlı yazılım geliştirildi.

3083 sayılı Sulama Alanlarında Arazi Düzenlenmesine Dair Tarım Reformu Kanunu’ na Göre Yapılan Taleplerin Değerlendirilmesi Çalışmaları

Hazine Arazilerine Tarım Dışı Amaçlarla Kullanım İzni Verilmek Amacıyla Hazinenin Tasarrufuna Bırakılması: 2016 yılı içinde toplam 65057 da alandan oluşan özel mülkiyetteki tarım arazilerine, tarım dışı amaçlarla kullanımlarına izin verilmiştir.

Hazine Arazilerinin Kamu Kurum ve Kuruluşlarına Tahsis Yapılmak Amacıyla Hazinenin Tasarrufuna Bırakılması: 2016 yılı içinde toplam 8706 da alandan oluşan Hazine arazileri, Kamu Kurum ve Kuruluşlarına tahsis edilmeleri amacıyla Hazinenin tasarrufuna bırakılmıştır.

Hazine Arazilerinin Satılmak Amacıyla Hazinenin Tasarrufuna Bırakılması: 2016 yılı içinde toplam 9765 da alandan oluşan Hazine arazileri, satılmaları amacıyla Hazinenin tasarrufuna bırakılmıştır.

Vasıf Değişikliği İşlemleri: 2016 yılı içinde toplam 3768 da arazide, vasıf değişikliği (cins tashihi) işlemleri yapılmıştır.

2. Proje ve Kesin Hesap Çalışmaları

a) Proje, Birim Fiyat ve Kesin Hesap Çalışmaları

Program faaliyeti gereği yürütülen işlerde ihtiyaç duyulan 98 adet yeni birim fiyat çalışması yapılmış, muhtelif tarihlerde intikal eden yeni birim fiyat çalışmalarından işlemleri tamamlanıp, onaylanan 64 adedi ilgili birimlere gönderilmiştir.

Arazi toplulaştırma, tarla içi drenaj ve tarla içi geliştirme hizmetleri ile arazi edindirme faaliyetleri ile ilgili birim fiyat çalışmaları tamamlanmıştır.

Kesin hesapların tetkikini kolaylaştırmak ve birlikteliği sağlamak amacıyla Kesin Hesap Rehberi hazırlık çalışmalarına başlanmıştır.

b) Etüt, Plan, izleme ve Değerlendirme Çalışmaları

Bakanlığımız politikaları doğrultusunda hazırlanan plan ve projelerin izlemesi ile ilgili alt yapının oluşturulmasına başlanılmıştır.

3. Arazi Islahı ve Sulama Sistemleri Çalışmaları

a) Arazi Islahı

Arazi Islahı projelerinde toplam 90.250 ha alanda çalışma yapılmaktadır. 2016 yılında 10.452 ha alanda arazi islahı çalışmaları tamamlanmış olup, önceki yıllarla birlikte 2016 yılı sonu itibarıyla ise toplam 78.973 ha alanda arazi islahı çalışmaları tamamlanmıştır. 11.277 ha alanda çalışmalar devam etmektedir.

Bu alanlarda, tarla içi kapalı drenaj çalışmaları yanında köy içi ve tarla içi yolu yapımı, köy göl alanlarının islahı, açık tahliye kanallarının temizliği işleri yapılmıştır.

Drenaj, tarla içi geliştirme hizmetleri ve sulama projelerine ilişkin il bazında, 2016 yılı faaliyet sonuçları toplamı aşağıda verilmiştir:

Şanlıurfa: Şanlıurfa Harran Ovası 3-5-6-7-8-9-10.Kısım Kapalı Drenaj ve TİGH Projelerinde 55.000 ha alanda başlayan çalışmalar ek sahalarla birlikte 65.724 hektara ulaşmıştır. 2016 yılında 7.571 ha alan arazi ıslah çalışmaları tamamlanarak yılsonu itibariyle toplamda 65.724 ha alanda çalışmalar tamamlanmıştır.

Ayrıca, Şanlıurfa Harran Ovası 5-6-7-8-9-10.Kısım Kapalı Drenaj ve TİGH Projelerinin geçici kabulleri tamamlanmış kesin kabul aşamasına geçilmiştir. 3.Kısım Kapalı Drenaj ve TİGH projesinin Kesin kabulü yapılmıştır.

Amasya: Amasya Suluova Geldingen Ovası Tarla İçi Drenaj ve TİGH Projesinde 10.250 ha alanda başlayan çalışmalar ek sahalarla birlikte 14.250 hektara ulaşmıştır. 2016 yılında 2.023 ha alan arazi ıslah çalışmaları tamamlanarak yılsonu itibariyle 5.437 ha alanda çalışmalar tamamlanmıştır.

Mersin: Aşağı Seyhan Ovası (Tarsus) Kapalı Drenaj ve TİGH Projesinde 6.500 ha alanda başlayan çalışmalar ek sahalarla birlikte 10.500 hektara ulaşmıştır. 2016 yılında 842 ha alan arazi ıslah çalışmaları tamamlanarak yılsonu itibariyle 4.633 ha alanda çalışmalar tamamlanmıştır.

Adana: 3.000 ha alanda başlayan Adana Yumurtalık Ovası Sulama-Drenaj ve TİGH Projesi işi, 2016 yılında 16 ha alan arazi ıslah çalışmaları tamamlanarak yılsonu itibariyle 3.178 ha alanda çalışmalar tamamlanmıştır.

b) Sulama Sistemleri

DSİ Genel Müdürlüğü ile yapılan protokol kapsamında, DSİ Genel Müdürlüğünden alınan işletme haritaları sayısallaştırılmış ve kontrolleri yapılarak portala girişi sağlanmıştır.

Halk sulamalarına ilişkin sayısallaştırma çalışmaları, eğitimlerin verildiği 37 ille sınırlı olmak üzere devam etmektedir.

2016 Yılı Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı, Bireysel Sulama Makine ve Ekipmanları Alımı Tebliği ve Uygulama Rehberi hazırlanarak belirlenen usul ve esaslara göre gerçekleştirilmesi ve izlenmesi sağlanmıştır. Bu kapsamında, 2016 yılı içerisinde toplam 2401 proje için 38 milyon TL hibe desteği verilerek, 142 bin dekar alanda basınçlı sulama sistemi kurulması sağlanmıştır.

10.Kalkınma Planı Tarımda Su Kullanımının Etkinleştirilmesi Öncelikli Dönüşüm Programı kapsamında ülke genelinde belirlenen 100 adet sulama kooperatifi sulama sonuçları açısından izlemeye alınmıştır.

c) Dış Kaynaklı Projeler

Çoruh Nehri Havzası Rehabilitasyon Projesi

Artvin, Bayburt ve Erzurum İllerindeki toplamda 13 mikrohavzada; Hayvancılığın Geliştirilmesi Bileşeni altında yer alan Ahır şartlarının İyileştirilmesi ve Yem Bitkisi Üretimi faaliyetleri, Orman Dışı Mera Rehabilitasyonu Faaliyeti, Bahçeciliğin Geliştirilmesi Faaliyeti (Fide ve kapama meyve bahçesi kurulumu) Demonstrasyon Faaliyetleri kapsamında Artvin İlinde 1.100.000,00 1,1 Milyon TL, Bayburt İlinde 732 Bin TL ve Erzurum İlinde 1,5 Milyon TL harcama yapılmıştır.

Ardahan, Kars, Artvin Kalkınma Projesi

➤ 36 katılımcı ile bitkisel üretim konularında 2 çiftçi eğitimi-teknik gezi gerçekleştirilmiştir.

➤ 29 katılımcı ile hayvansal üretim konularında 2 çiftçi eğitimi-teknik gezi gerçekleştirilmiştir.

➤ % 70 hibe desteği verilerek 7 adet tarımsal alet ekipman sağlandı.

➤ % 70 hibe destekli 161 çiftçiye kapama meyve bahçesi ve sera tesisi kuruldu.

➤ 15,6 dekar alanda elma, ceviz ve likapa demonstrasyon bahçeleri kuruldu.

- 40 kadın üretici için 1,92 dekar alanda aile tipi sera kuruldu.
- 347 kişiye toplam 3.531,5 dekar alanda 36.660 kg yem bitkisi tohumu ekilişi yapıldı.
- Ardahan Hayvan Pazarı İnşaat Yapım işleri ve Müşavirlik işleri tamamlanmıştır.
- Kars İli Sarıkamış ve Selim İlçeleri, Ardahan İli Hanak ve Posof İlçeleri ile Artvin ili Ardanuç İlçesi olmak üzere 5 adet hayvan pazarının ihaleleri tamamlanarak yer teslimleri yapıldı. Ardanuç Hayvan Pazarı'nda temel atma töreni gerçekleştirilerek yapım işlerine başlandı.
- İl Özel İdareleri ile ortaklaşa düzenlenen çalışmalarda 13 köyde hayvan içme suyu projeleri tamamlandı.
- İl Özel İdareleri ile ortaklaşa düzenlenen çalışmalarda 3,59 km sulama borusu alımı yapıldı.
- İl Özel İdareleri ile ortaklaşa düzenlenen çalışmalarda 29 köyün 70 km'lik yayla-mera yolları rehabilitasyon projeleri tamamlandı.
- Proje saha faaliyetleri için, 1 adedi 3 aylık ve 1 adedi yıl boyunca olmak üzere iki adet 4x4 araç kiralanmıştır.
- Proje faaliyetlerinden daha geniş kitlelerin haberdar edilmesi için bir adet proje tanıtım filmi hazırlanmıştır.

Göксу–Taşeli Havzası Kalkınma Projesi

- Proje Anlaşma Metni, 25 Şubat 2016 tarihinde Uluslararası Tarımsal Kalkınma Fonu (IFAD), 23 Mart 2016 tarihinde Hazine Müsteşarlığı tarafından imzalanmış, 9 Mayıs 2016 tarihli Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe girmiştir.
- Proje uygulama desteği için Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) ile Hizmet Anlaşması imzalanması için Bakanlık Makamından yetki alınmış, Bu yetkiye istinaden Hizmet Anlaşması hazırlanarak IFAD'ın onayına sunulmuştur.
- Merkez ve proje illeri proje çalışanları katılımı ile 2017 yılı Yıllı Çalışma Plan ve Bütçe Çalıştayı yapılmış 2017 yılında yapılacak çalışmalar belirlenmiş, IFAD onayına sunulacak bütçe oluşturulmuştur.
- 2017 Şubat ayı içerisinde Proje Başlangıç ve Tanıtım Toplantısı yapılarak proje çalışmaları başlatılacaktır.
- Tanıtım toplantılarında kullanılmak üzere projeye ait bir sinevizyon hazırlık çalışmaları yapılmaktadır.

4. Arazi Toplulaştırma ve Tarla İçi Geliştirme Hizmetleri Çalışmaları

Arazi Toplulaştırma Çalışmaları

2016 yılında 300.000 hektar olmak üzere, 2016 yılı dahil bu güne kadar 5.400.283 hektar alanda arazi toplulaştırma çalışmaları tamamlanmıştır. 1.853.725 hektar alanda ise çalışmalar devam etmektedir.

GAP Arazi Toplulaştırma ve TİGH Projesi

Adıyaman, Batman, Diyarbakır, Gaziantep, Kilis, Mardin, Şanlıurfa, Siirt, Şırnak ileri olmak üzere toplam 9 il de 2.500.718 hektar alanda arazi toplulaştırma çalışmaları yürütülmekte olup, bu alanın 2016 yılı sonu itibariyle 2.445.584 hektarında çalışmalar tamamlanmıştır.

KOP Arazi Toplulaştırma ve TİGH Projesi

Aksaray, Karaman, Konya, Niğde ileri olmak üzere toplam 4 il de 1.284.157 hektar alanda arazi toplulaştırma çalışmaları yürütülmekte olup, bu alanın 2016 yılı sonu itibariyle 920.317 hektarında çalışmalar tamamlanmıştır.

DAP Arazi Toplulaştırma ve TİGH Projesi

Ağrı, Ardahan, Bingöl, Elazığ, Erzincan, Erzurum, İğdir, Kars, Malatya, Muş, Tunceli, Bitlis, Hakkari, Van ileri olmak üzere toplam 14 il de 740 503 hektar alanda arazi toplulaştırma çalışmaları yürütölmekte olup, bu alanın 2016 yılı sonu itibariyle 498 172 hektarında çalışmalar tamamlanmıştır.

DOKAP Arazi Toplulaştırma ve TİGH Projesi

Amasya, Artvin, Bayburt, Giresun, Gümüşhane, Ordu, Trabzon, Rize, Samsun illeri olmak üzere toplam 9 il bulunmaktadır. 69.873 hektar alanda arazi toplulaştırma çalışmaları yürütölmektedir.

Arazi Toplulaştırma ve TİGH Projesi

Toplam 47 il de 2.602.911 hektar alanda arazi toplulaştırma çalışmaları yürütölmekte olup, bu alanın 2016 yılı sonu itibariyle 1.480.364 hektarında çalışmalar tamamlanmıştır.

Tablo 37: Arazi Toplulaştırma ve TİGH Projeleri

ÜST PROJE ADI	KAPSADIĞI İLLER	TAMAMLANAN (ha)	DEVAM EDEN (ha)	TOPLAM (ha)
Arazi Toplulaştırma	Diğer İller	1.480.364	1.122.547	2.602.911
GAP	Adıyaman, Batman, Diyarbakır, Gaziantep, Kilis, Mardin, şanlıurfa, Siirt, şırnak	2.445.584	55.134	2.500.718
KOP	Aksaray, Karaman, Konya, Niğe	920.317	363.840	1.284.157
DAP	Ağrı, Ardahan, Bingöl, Elazığ, Erzincan, Erzurum, İğdir, Kars, Malatya, Muş, Tunceli, Bitlis, Hakkari, Van	498.172	242.331	740.503
DOKAP	Amasya, Artvin, Bayburt, Giresun, Gümüşhane, Ordu, Trabzon, Rize	55.846	69.873	125.719
TOPLAM (ha)		5.400.283	1.853.725	7.254.008

Köy İmar Planlaması alışmaları

2016 yılsonu itibari ile 180 köyde 15.010 adet parsel üretilmiş olup, bunlardan 7.114 adet parsel ihale ile satılmış, 684 adet parsel hak sahiplerine tahsis edilmiş,

1.172 adet parselde Milli Emlak Müdürlüklerine devredilmiştir. Ayrıca 15 adet köyde, köy gelişim alanı tespiti yapılmıştır.

5. Arazi Edindirme ve Yönetimi Çalışmaları

a) Tarım Arazileri Yönetimi Çalışmaları

6537 sayılı Kanunla değişik 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanım Kanununun 8. maddesi ve 31.12.2014 tarih ve 29222 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Tarımsal Arazilerin Mülkiyetinin Devrine İlişkin Yönetmelik uygulamaları kapsamında; tarım arazilerinin miras yolu ile Kanuna uygun bir şekilde intikallerinin yapılabilmesi için, Tarım Arazileri Yönetimi Sistemi (TAYSİS) hazırlanmıştır. İl Müdürlüklerimizde konu ile ilgili çalışan Arazi Edindirme Şube Müdürleri ile teknik personel için yıl içerisinde farklı zamanlarda miras ve arazi devri konularında uygulamalı eğitim çalışması yapılmış olup, konu ile ilgili Gaziantep ve Adana illerinde bölge toplantıları yapılmıştır.

Kendisine tarımsal arazilerin mülkiyeti devredilen mirasçılardan, diğer mirasçıların paylarının karşılığını öz kaynakları ile ödeyemeyecek durumda olanlar için kredi sağlanabilmesi amacı ile Bakanlar Kurulu Kararı Taslağı hazırlanmıştır. Kredi uygulaması 1 yıl ödemesiz 10 yıl süreli olacaktır. Faiz desteği kredi limitine bağlı olarak verilecektir.

6537 sayılı Kanunun yayımı tarihinden itibaren ölen ve üzerinde tarım arazisi bulunan miras sayısı 367.063 kişidir. Kanun kapsamında bir yıllık süresi dolan miras sayısı ise 96.703 kişidir. Bu çerçevede yaklaşık 700.000 mirasçıya tebligat yapılması ön görülmektedir.

Bununla birlikte, Tarım Arazileri Yönetim Projesi yürütülmektedir.

b) Arazi Değerleme Çalışmaları

6537 sayılı Kanun ile 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ve Türk Medeni Kanunu'nda yapılan değişiklik gereğince; Ülke genelinde mülkiyetten kaynaklanan ihtilafların ya da sahiplerince ekonomik olarak işletilmesi mümkün olmayacak şekilde parçalanmış, hisselenmiş ya da üretim dışında tutulan tarım arazilerinin değerlendirilmesi ve yeter gelirli arazi büyüklüğüne çıkarılması amacıyla gerekli tedbirleri almaya yönelik çalışmalar yapılması planlanmıştır.

İlk pilot uygulama, Ankara İli, Bala İlçesi, Yenyapançarşak Köyü'nde yapılarak, tamamlanmıştır. Bu proje kapsamında yaklaşık olarak 24 hektarlık alanda 1.159 parselde arazi değerlendirme ve arazi edindirme çalışmaları gerçekleştirilmiştir.

Tarım arazileri edindirme ve değerlendirme projesi ile ilgili olarak 2016 yılında ihaleye çıkmıştır. Bu kapsamda 7 bölgede 17 yerleşim biriminde çalışmalara başlanmıştır. Değerlemesi yapılan arazilerin bilgisayar ortamına aktarılması için yazılım portalı geliştirilmesi işleminde ihalenin içinde bulunmaktadır.

Böylece Ülkemizde ilk defa kamu düzeyinde tarım arazilerinin değerleri belirlenmiş olacaktır.

Arazi İzleme Çalışmaları

➤ Tarım arazilerinde kiracılık, ortakçılık ve yarıcılık işlerine uygun usul ve esasların belirlenmesi;

➤ Mülkiyeti Hazineye ait Bakanlığımıza tahsisli arazi ve işletmelerin tarımsal faaliyetlerde kullanılması amacıyla değerlendirilmesi, yatırımcılara tahsisi ve izlenmesi;

➤ 3083 sayılı Kanun ile uygulayıcı kuruluşun tasarrufuna geçen ve bu kapsamda kullanılmayan arazilerin değerlendirilmesi faaliyetleri yürütülmektedir.

c) Yabancıların Türkiye’de Tarım Arazisi Edinim Çalışmaları

Kanunun yürürlüğe girdiği 03.05.2012 tarihinden itibaren 2015 yılı sonuna kadar, edinim izni kapsamında 24 yabancı ülkeden 91 yabancı uyruklu kişi, 20 ilde 1.936 dekar tarımsal arazi edinmişlerdir.

Yabancıların Türkiye’de Tarım Arazisi Edinim Şartları;

➤ Tapu Kanununun 35. Maddesinde 2012 yılında yapılan değişiklikle, yabancı gerçek kişiler, ilçe bazında özel mülkiyete konu arazilerin % 10'unu geçemeyecek şekilde 30 hektara kadar tarım arazisi edinebilecektir.

➤ Tarım arazisinin yabancı kişice ediniminde öncelikle Bakanlığımızın uygun görüşü aranacaktır.

➤ Edinilen tarım arazisi için, yabancı kişi tarafından 2 yıl içerisinde Bakanlığımıza tarımsal proje teklifi sunulacaktır.

➤ Bakanlıkça uygun görülen projenin gerçekleşmemesi ve amaç dışı kullanım halinde, arazi Maliye Bakanlığınca bedele çevrilerek tasfiyeye gidilecektir.

➤ Mevzuat çerçevesinde İl müdürlüklerimizce, yabancıların arazi edinim izinleri ve proje takipleri yürütülmektedir.

d) Arazi Edindirme Çalışmaları

Arazi Edindirme

Arazi edindirmede temel amaç; bir çiftçi ailesinin işlediği tarımsal arazi miktarının, yeni tarımsal arazileri satın alması ya da kiralama vb. yöntemlerle artırılması, tarım yapılmayacak ölçüde hisselenmiş, küçülmüş arazilerin ise, işletme ölçeğini büyütme isteyen tarımsal işletmelere devirlerinin sağlanmasıdır. Bir diğer ifade ile işletme ölçeğinin yeter gelirli tarımsal arazi büyüklüğüne ulaştırılmasıdır. Bu şekilde ekonomik olarak kullanılması mümkün olmayacak ölçüde küçülmüş, parçalanmış tarımsal arazilerin sahiplendirilmesi, üretime yönlendirilmesi ve işletme ölçeğinin büyütülmesi sağlanmış olacaktır.

Arazi İadesi Çalışmaları

3083 sayılı Sulama Alanlarında Arazi Düzenlemesine Dair Tarım Reformu Kanununun geçici 5. Maddesi ile Mülga 1757 sayılı Toprak ve Tarım Reformu Kanunu hükümlerine göre kendilerinden arazi kamulaştırılan ancak kamulaştırma bedelleri maliklerine ödenmeyen arazilerin iadesi çalışmalarında; Yıl içerisinde, 92 malike iade için planlaması yapılan 94.970 dekar arazi uygun görüş için Maliye Bakanlığınca intikal ettirilmiştir.

Bu güne kadar 37 eski malik adına 36.876 dekar hazine arazisinin iade işlemleri tamamlanarak tescilleri sağlanmıştır. Geriye kalan maliklerle ilgili çalışmalar halen devam etmektedir.

Arazi Dağıtım Projesi

2016 yılı sonu itibariyle Aksaray, Ankara, Eskişehir, Çankırı, Aydın, Edirne, Tekirdağ, Kırklareli Konya, Karaman, Mersin, Şanlıurfa, Yozgat ve Kayseri illerinde 185 köyde 14.573 çiftçi ailesine 975.616 da hazine arazisinin dağıtımı yapılmıştır.

Aksaray, Eskişehir, Çankırı, Konya, Karaman, Mersin, Şanlıurfa, Edirne, Iğdır illerinde 37 köyde 293.613 da Hazine arazisinin dağıtım projesine yönelik çalışmalara devam edilmektedir.

Hazine Arazi Kiralama Çalışmaları

Şanlıurfa, Ankara, Aydın, Edirne, Konya, Mardin illerinde 10.352 kişiye 669.297 da Hazine arazisinin 13,4 Milyon TL kira tutarı ile kiralaması yapılmıştır.

6. Tarımsal Çevre ve Doğal Kaynakları Koruma Faaliyetleri

a) Tarımsal Kirliliğin Kontrolü ve Yönetimi Çalışmaları

Türkiye’de Nitrat Direktifi Uygulamalarını geliştirmek ve devamlılığını sağlamak amacıyla iç kaynaklı Sularda Tarımsal Faaliyetlerden Kaynaklanan Kirliliğin Kontrolü Projesi çerçevesinde su kalitesinin izlenmesi çalışmalarına 81 ilde program dâhilinde devam edilmiştir.

2016 yılında tarım alanları içerisinde yüzey ve yeraltı sularında numune alma noktaları artırılarak kirlenmiş ya da kirlenme tehdidi altındaki suların belirlenmesi amacıyla 3.935 su numune alma noktasına ulaşan izleme aşında, sularda tarımsal faaliyetlerden kaynaklanan nitrat kirliliği izleme çalışmaları yürütülmüştür.

Su kalitesi izleme çalışmaları 40 ilde 20 adet Mobil Laboratuvar ile ve 41 ilde mobil kullanıma uygun laboratuvar cihazları ile yerinde yapılması sağlanmıştır.

Su kalitesi izleme sonuçlarına bağlı olarak belirlenen taslak Nitrate Hassas Bölgeler belirin nihai hale getirilmesi çalışmalarına devam edilmiştir.

İyi Tarım Uygulamaları Kodunun uygulamaları hakkında çiftçilerin bilinçlendirilmesi için demonstrasyon çalışmalarının yürütüleceği pilot sahaların seçimi yapılmış, demonstrasyonlar için gerekli girdi alımları yapılarak çalışmalara başlanmıştır. Kamu Spotu hazırlama çalışmaları yürütülmüş ve tarımsal kaynaklı nitrat kirliliği konulu bir adet kamu spotu hazırlanarak yayıma hazır hale getirilmiştir.

Su Kalitesi İzleme Çalışmaları ve İyi Tarım Uygulamaları Kodu konularında İl Müdürlüklerinden 320 teknik personele kapasite geliştirmeye yönelik 2 adet hizmetiçi eğitim yapılmıştır.

AB uyum çalışmaları kapsamında Çevre Sektörü IPA (II) 2014-2020 programına teklif edilen “Çevre Dostu Tarımsal Yönetim Uygulamaları ile Suların Tarımsal Kaynaklı Kirliliğe Karşı Korunması ve Kapasite Geliştirilmesi Projesi” ile ilgili olarak Delegasyon nezdinde görüşmeler sürdürülmüştür.

b) Seragazi Emisyonu ve Biyokütle Yönetimi Çalışmaları

“Türkiye’nin Sera Gazı Emisyonlarının İzlenmesi Mekanizmasına Destek için Teknik Yardım Projesi” ile Türkiye’de sera gazı emisyonları izleme mekanizmasının kurulması ve Ulusal Sera Gazı Envaterleri, Ulusal Bildirimler/İki Yıllık Raporlar gibi Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (BMİDÇS) raporlama gerekliliklerinin daha iyi şekilde yerine getirilebilmesi amaçlanmaktadır. Çevre ve Şehircilik Bakanlığının yürütücü, Bakanlığımız ile Türkiye İstatistik Kurumunun paydaş olduğu söz konusu projenin faaliyet ve eğitimlerine katılım sağlanarak konuyla ilgili kapasite gelişimine devam edilmiştir. Sera gazı emisyon hesaplamalarının daha iyi şekilde gerçekleştirilebilmesi için gerekli veriler ve söz konusu verilerin kaynakları belirlenerek ilgili kurum/kuruluşlarla işbirliği oluşturulmaya çalışılmaktadır.

c) Kuraklık ve Küresel İklim Değişikliği İle İlgili Çalışmalar

“Bozkır ekosistemlerinin iklim değişikliğine uyumu için tarımsal uygulamalar projesi” Konya İlinde başlatılmıştır. FAO Türkiye Ofisi ile Merkezi Finans Birimi arasındaki Hibe Anlaşması 2016 yılı itibari ile uygulama aşamasına geçilmiştir. Projenin Amacı: Tarımsal uygulamalarda iklim değişikliğinin etkilerine uyum

kapasitesinin artırılması ile bozkır ekosistemlerinin korunması ve bu alandaki insanların refah düzeyinin iyileştirilmesidir.

22 Mart 2016 tarihinde Bakanlığımız, FAO Orta Asya Alt Bölge Ofisi, Avrupa Birliği Delegasyonu ve Merkezi Finans ve İhale Biriminden üst düzey katılımcıların nezaretinde gerçekleştirilmiştir. Proje yürütücüsü personellerin işe alımı için FAO tarafından süreç başlatılmış olup, Proje Operasyon Yöneticisi, Proje Asistanı alınmıştır. Konya İli, Kadınhanı ve Ilgın ilçeleri proje alanı olarak belirlenmiş, çalışmalara başlanılmıştır.

2013-2017 dönemini kapsayan Tarımsal Kuraklıkla Mücadele Stratejisi ve Eylem Planı çerçevesinde belirlenen faaliyetler yürütülmüştür. Bakanlığımız İl Müdürlüklerince, 2013-2017 dönemini kapsayan 5 yıllık İl Kuraklık Eylem Planları çerçevesinde çalışmalar yapılmıştır.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın koordinasyonunda hazırlanan İklim Değişikliği Eylem Planının (İDEP) uygulanmasının izlenmesi amacıyla yıllık olarak hazırlanacak İzleme ve Değerlendirme Raporu için Bakanlığımızın sorumluluğundaki sektör ve eylemlere ilişkin gerçekleştirmelerin birimlerden toplanarak koordinasyonun sağlanması çalışmaları gerçekleştirilmektedir.

Türkiye'nin Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi' ne ilişkin yapılan Uluslararası çalışmalara Bakanlığımızı temsilen katılım sağlanmaktadır.

7. Teşkilatlanma Faaliyetleri

a) Tarımsal Amaçlı Kooperatifler ve üst birliklerinin kurulması

Bakanlığımızca konu bazında belirlenen bölgelerde; konu bazında (Tarım, Çay, Ormancılık, Hayvancılık, Sulama, Su Ürünleri) faaliyet gösteren 99 adet kooperatif bölge birliği ile 06.10.1988 tarih ve 3476 sayılı Kanunun yürürlük tarihinden önce tüzel kişilik kazanmış olan Köy Kalkınma ve Diğer Tarımsal Amaçlı Kooperatif Birlikleri (çok amaçlı) 14 adet ve Pancar Ekicileri Kooperatifler Birliği (1adet) olmak üzere toplam 114 adet Kooperatifler Birliği kurulu bulunmaktadır. Söz konusu kooperatif birliklerine kayıtlı ortak kooperatif sayısı ise 5.760'dir.

5330 Sayılı Kanunla Değişik 1581 sayılı Kanun kapsamında belirlenen bölgelerde ise,16 adet tarım kredi kooperatifleri bölge birliği kurulu bulunmaktadır. Tarım kredi kooperatiflerinin bölge birliklerine katılımı %100'dür.

1163 sayılı Kanuna göre 7 adet (7 konuda), 1581 sayılı Kanuna göre 1 adet olmak üzere, ulusal düzeyde kurulan 8 adet Kooperatif Merkez Birliği mevcuttur.

2016 yılı içerisinde;

1163 sayılı Kanun kapsamında; Bakanlık İl Müdürlüklerince toplam 121 birim kooperatifin (ortak sayısı:1.815) kuruluşu işlemleri tamamlanmıştır.

Bakanlığımızca daha önceden kuruluşuna onay/izin verilen, 1 adet tarım kooperatifleri bölge birliğinin kuruluşu tamamlanmıştır.

Kanunen münfesih duruma düşen 211 birim tarımsal amaçlı kooperatifin fesih ve /veya tasfiyesi sonucu ticaret sicilinden terkin edilerek tüzel kişiliği sonlandırılmıştır.

b) Tarımsal Üretici Birlik ve Üretici Merkez Birliklerinin kuruluşu

Asgari ilçe düzeyinde, 567 adet Hayvansal üretim, 138 adet Meyve, 59 adet Sebze ve Süs Bitkileri, 58 adet Tarla Bitkileri, 31 adet Su Ürünleri, 29 adet Organik

ürünler ile ilgili ürün ve ürün gruplarında, toplam 882 adet Üretici Birliği (üye sayısı: 251.853) mevcut olup, bu birliklerin bünyesindeki çiftçi/üretici sayısı ise 348.912'dur.

Tarımsal Üretici Birliklerinin ürün ve ürün grubu bazında dikey örgütlenmesine yönelik olarak; Süt, Kırmızı Et, Kanatlı Hayvan Eti, Yumurta, Bal, Meyve, Tarla Bitkileri, Su Ürünleri Yetiştiriciliği ve Deniz Ürünleri Avcıları ile ilgili olmak üzere 9 adet Üretici Merkez Birliği kurulu bulunmakta olup, bu üretici merkez birliklerine üye toplam Üretici birliği sayısı 529'dur.

2016 yılı içerisinde;

5200 sayılı Tarımsal Üretici Birlikleri Kanunu ve bu Kanun kapsamında çıkarılan Tarımsal Üretici Birliklerinin kuruluş usul ve esaslarına ilişkin yönetmeliğe göre, asgari ilçe düzeyinde, Hayvansal üretim ile ilgili ürün ve ürün grubu bazında (üretici birliği sayısı:11, üye sayısı: 314), Meyve ile ilgili ürün ve ürün grubu bazında (üretici birliği sayısı :3 üye sayısı: 179), Sebze ve Süs Bitkileri ile ilgili ürün ve ürün grubu bazında (üretici birliği sayısı :2 üye sayısı: 42) olmak üzere toplam 16 adet Üretici Birliğinin (üye sayısı: 535) kuruluşu gerçekleştirilmiştir.

Ayrıca; ulusal düzeyde Kanatlı Hayvan Eti Üretici Merkez Birliğinin kurulmasına izin verilerek tescilli yapılmıştır.

Genel Kurullarında fesih kararı almaları ve/veya Kanunen münfesihi duruma düşmeleri nedeniyle ilgili mahkemece feshine karar verilmesi sonucu, fesih işlemleri başlatılan ve tamamlanan toplam 34 adet üretici birliği mevcuttur.

c) Islah Amaçlı Yetiştirici Birlikleri ve Merkez Birliklerinin kurulması

Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği, Damızlık Koyun-Keçi Yetiştiricileri Birliği, Damızlık Manda Yetiştiricileri Birliği, Tavuk Yetiştiricileri Birliği ve Arı Yetiştiricileri Birliği olmak üzere toplam 5 türde 271 adet Islah Amaçlı Yetiştirici Birliği (üye sayısı: 439.016) ile 4 türde de ulusal düzeyde Islah Amaçlı Yetiştirici Merkez Birliği kurulu bulunmaktadır.

2016 yılı içerisinde; Bakanlık İl Müdürlüklerince (Kilis) 1 adet Arı Yetiştiricileri Birliğinin kuruluşu gerçekleştirilmiştir.

d) Genel Kurul Toplantıları (Olağan ve Olağanüstü)

1163 Sayılı Kanun kapsamındaki Pancar Ekicileri Kooperatifleri Birliği (1 adet) ile, Tarımsal Amaçlı Kooperatif Merkez Birlikleri (5 adet), 5996 sayılı Kanun kapsamında Islah Amaçlı Yetiştirici Merkez Birliği (1 adet) ile 5200 Sayılı Kanun kapsamındaki Üretici Merkez Birliklerine (9 adet) Olağan Genel Kurullarına Bakanlık Temsilcisi görevlendirilmesi ile ilgili iş ve işlemler yürütülmüştür.

e) Üretici Örgütlerinin AB Uyumu

2016 yılı boyunca yapılan çalışmalar sonucunda ilk Eşleştirme Projesinin devamı niteliğinde olan ve Bakanlığımız taşra teşkilatı ile illerdeki Üretici Örgütlerine yönelik 1,650 milyon Avro bütçeli yeni eşleştirme projesi AB Delegasyonu tarafından 2016 Yılı Programına alınmıştır.

Ayrıca üretici örgütlenmesi alanında benzer bir eşleştirme projesi de meyve ve sebze sektörü için yine 2016 yılı Programı için teklif edilmiştir.

AB'ye uyum faaliyetlerinin gerçekleştirilmesine yönelik AB Eğitim Fonlarından (TAIEX, G2G) faydalanılmaktadır. Bugüne kadar 9 adet TAIEX (Avrupa Birliği Komisyonu Genişleme Genel Müdürlüğü'ne bağlı Teknik Destek ve Bilgi Değişim Ofisi) eğitimi ve hizmet içi eğitim gerçekleştirilmiştir.

Avrupa Birliği Bakanlığı tarafından Türkiye ve AB sivil toplumları arasındaki diyalogun güçlendirilmesi amacıyla geliştirilen "AB ve Türkiye Arasında Sivil Toplum Diyaloğu-IV Projesi" çerçevesinde "Tarım ve Balıkçılık" Hibe Programı oluşturulan Değerlendirme Komitesindeki çalışmalara devam edilmiş ve Türkiye adına kabul

edilen üretici örgütlerimizin projelerinin takibi ve değerlendirme çalışmaları yürütülmüştür.

f) Üretici Örgütleri Veri Tabanı

2016 yılı içerisinde, yürürlükteki Genelge ve Talimatlar gereği, Bakanlık İl Müdürlüklerinden istenen Tarımsal Amaçlı Kooperatifler ve Diğer Çiftçi Organizasyonları (yılda 1 defa), Üretici Örgütleri Veri Tabanı (yılda 2 defa) ve diğer Dönem Bilgi formlarının incelenmesi ve değerlendirilmesi ile ilgili çalışmalar sürdürülmüştür.

Bakanlığımızın sorumluluk alanında bulunan ve Tarım Bilgi Sisteminde yer alacak Üretici Örgütleri ve Üst Kuruluşlarından, birim Tarımsal Amaçlı Kooperatifler, Tarımsal Üretici Birlikleri, Islah Amaçlı Yetiştirici Birliklerine ait verilerin kayıt sistemine girilme işlemleri tamamlanmış olup, bu üretici örgütlerinin ortak/üyeleri ile ilgili bilgilerin kayıt işlemleri ise sürdürülmektedir.

g) Üretici Örgütlerine Yönelik Strateji Geliştirme ve Projelendirme

Ülkemizdeki gıda değer zincirinde tarım üreticisini piyasa şartlarının muhtemel olumsuz etkilerinden korumak amacıyla üretici örgütlerinin piyasadaki rekabet gücünü arttırmak yoluyla üreticinin gelirini ve refah düzeyini yükseltmek amacıyla Üretici Örgütlerinin Rekabet Gücünü Arttırma Projesi 2014-2016 yılları arasında 2.850.000 TL bütçe ile uygulanmak üzere kabul edilmiştir. Rekabet Güçlerinin ölçülmesi ve izlenmesi, AB normlarında İşletim (Operasyonel) Programları hazırlanması ve bu işletim programlarını hayata geçirme başarılarının izlenmesi ve değerlendirilmesi ile elde edilen verilere dayalı destekleme programlarının oluşturulması faaliyetleri gerçekleştirilmektedir.

Üretici Örgütlerinin Rekabet Gücünün Geliştirilmesi Projesinin BM'in Uluslararası Kurumları ile ortak yürütülmesinin çeşitli katkılar sağlayacağı düşünülmüş ve çalışmalar başlanmıştır. Tarımsal kalkınma ve üretici örgütlerinin geliştirilmesi alanındaki deneyimi nedeni ile FAO liderliğinde, BM kuruluşları ile ortak olarak uygulamak üzere düzenlemeler yapılmıştır. Bu bağlamda; FAO Türkiye Temsilciliği Başkanı Mustapha Sinaceur imzalı bir iş yapılabilirlik ve ortaklık belgesi alınmıştır. Bu çalışmalar süresince BM kuruluşlarının kaynakları taranarak çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Yeni finans kaynaklarına ilişkin imkanlar araştırılmıştır. Proje kapsamında gerçekleştirilmesi planlanan aktivitelere ilişkin hazırlıklar ve çalışmalar sürdürülmüştür.

h) Örgütlenme Alanında Ülkeler ile Uluslararası İkili İlişkiler ile İlgili faaliyetler

Uluslararası nitelikteki çiftçi kuruluşları, meslek odaları, vakıflar ve benzeri hizmet yapan kuruluşların ülkemizde teşkilatlanmasına yardımcı olmak ve ülkemizin uluslararası ikili ilişkileri kapsamında çiftçi örgütleri ile işbirliği yapmak ve koordinasyonu sağlamak amacıyla AB ülkeleri, Balkan ülkeleri, Orta Doğu ülkeleri- Müslüman ülkeler, Orta Asya ülkeleri- Türk Kökenli ülkeler, Kuzey Afrika- Akdeniz ülkeleri, Karadeniz ülkeleri, G20 ülkeleri ile ülkemiz arasında uluslararası ikili ilişkiler kapsamındaki anlaşmalar olarak nitelendirilebilecek Serbest Ticaret Anlaşmaları (STA), Karma Ekonomik Komite (KEK), Ekonomik ve Ticaret Ortaklık Komitesi (ETOK) ve Tarım Yürütme Toplantıları (TYT) ile ilgili ülkelerle yazışmalar yapılmış ve üretici örgütlenmesine ilişkin özel maddelerin yer alması temin edilmiştir.

Bütün bu maddeler ve ilgili ülkeler ile ilgili bir envanter çalışması yapılmasına başlanmıştır. Buna göre üretici örgütlerimizi temsilen merkez birlikleri ile envanter de yer alan ülkeler arasında Bakanlığımız aracılığıyla işbirliği çalışmaları başlatılması planlanmaktadır.

i) Örgütlenme Alanında Uluslararası kuruluşlarla ilgili faaliyetler

DTÖ, OECD, Dünya Bankası, BM, FAO, ISEDAK gibi Uluslararası Kuruluşların tarım teşkilatlarının her biriyle ülkemiz tarımsal üretici örgütlenmesi ile ilgili Çalıştay, Raporlama ya da Proje gibi yöntemler ile işbirliği faaliyetleri yürütmek, ülkemizdeki ilgili kurum ve kuruluş ile koordinasyonu sağlamak amacıyla yazışmalar yapılmıştır. Ülke raporlarına üretici örgütlenmesi ile ilgili bilgiler girilmiştir. Uluslararası çeşitli Konferanslara Tebliğ ile katılım sağlanmıştır. Bu kapsamda, İngilizce sunumlar gerçekleştirilmiş ve misafir ülke heyetleri ile birebir görüşmeler yapılmıştır.

Uluslararası Kooperatifçilik Örgütü (International Cooperatives Alliance -ICA) ile ilgili genel kurullara ve küresel çalıştaylara katılım sağlanarak, Bakanlığımız temsil edilmekte, ICA üyesi üretici örgütlerimize destek verilmektedir. Dünyanın en üst balıkçılık kooperatifi örgütü olan Uluslararası Su Ürünleri Kooperatifleri Örgütü (ICFO) kapsamında faaliyetlerde bulunmuş ve ülkemizden Su Ürünleri Kooperatifleri Merkez Birliği (SÜR-KOOP) Yönetim Kurulu Başkanı, ICFO'nun Başkan yardımcılığı görevine getirilmiştir.

8. Avrupa Birliği Yapısal Uyum Yönetim Otoritesi Çalışmaları

a) IPARD Yönetim Otoritesi Çalışmaları

IPARD I Program değişikliği kapsamında 501 tedbirinden 35.000, 302 tedbirinden 5.370.410 ve aynı eksenle yer alan 103 tedbirinden yaklaşık 56.000.000 olmak üzere toplamda 61.405.410 Avro AB katkısı 101 tedbire aktarılmıştır. Bütçe aktarımları ile ilgili Program değişikliği, 16 Haziran 2016 tarihinde İzleme Komitesi ve 8 Kasım 2016 tarihinde C(2016)7251 sayılı karar ile AB Komisyonu tarafından onaylanmıştır.

IPARD II Programı kapsamındaki ilk değişiklikler İzleme Komitesi tarafından 10 Mart 2016'da ve AB Komisyonu tarafından da 19 Temmuz 2016 tarihinde onaylanmıştır. İkinci program değişikliği kapsamında değişiklik önerileri üzerindeki çalışmalar ve AB Komisyonu ile müzakereler devam etmektedir.

IPARD Programı kapsamında yer alan "Tarım-Çevre, İklim ve Organik Tarım" tedbiri altındaki "Toprak Örtüsü Yönetimi ve Erozyon Kontrolü" alt-tedbirinin uygulama aşamasında Estonya'ya Tarım-Çevre Uygulamalarına ve Yerinde Kontrollere Yönelik Çalışma Ziyareti düzenlenmiş ve her ülkenin kendi koşullarına göre uygulamalar ve modifikasyonlar hakkında karşılıklı fikir alışverişinde bulunulmuştur.

Tarım-Çevre tedbiri kapsamında yer alan su koruma alt-tedbiriyle ilgili revizyon çalışmaları da devam etmiştir. Bu amaçla 11-14 Nisan 2016 tarihleri arasında bir misyon gerçekleştirilmiş ve alt-tedbir fişi gözden geçirilmiştir. Daha sonra Konya ili Çumra ve Karapınar ilçelerine çalışma ziyaretleri düzenlenmiş olup, bu ilçelerin köylerinde anket çalışması yapılmıştır.

Yerel paydaşları LEADER yaklaşımı konusunda bilgilendirecek ve eğitecek LEADER rehberlerinin (animatör) eğitimi için "LEADER Tedbiri Kapasite Geliştirme Projesi" başlatılmış ve Proje yıl içinde tamamlanmıştır.

LEADER Tedbiri Hakkında Farkındalık Yaratmak Ve Yerel Halkı Harekete Geçirmek İçin Teknik Destek Projesi; Amasya, Çanakkale, Kastamonu, Denizli, Erzurum, Manisa, Ankara, Diyarbakır, Ordu, Samsun olmak üzere 10 IPARD ilinde

uygulanmıştır. Proje ile bu illerde bilgilendirme, farkındalık yaratma ve harekete geçirme faaliyetlerinin yürütülmüş ve her ilde YEG oluşturmak için en uygun iki alan belirlenerek bu alanlarda yerel eylem grubu oluşumu desteklenmiştir.

LEADER tedbirine yönelik broşür, liflet, poster, roll-up hazırlanmış ve dağıtılmıştır. Ayrıca bir tanıtım filmi hazırlanmıştır.

IPARD I Teknik Destek Eylem planında yer alan 25 Projenin hepsi sözleşmeye bağlanmış ve projeler başarı ile sonuçlandırılmıştır. 25 projenin tamamının Ödeme Talep Paketleri TKDK'ya teslim edilmiş, projelerin Avro olarak AB desteği TKDK tarafından, Merkez Bankası hesabımıza gelir kaydedilmek üzere transfer edilmiştir. IPARD I Teknik Destek Projelerinin toplam tutarı yaklaşık 778 bin Avro olup bunun yaklaşık 156 bin Avro Ulusal katkı (%20), 622 bin Avrosu ise AB katkısı (%80) olarak gerçekleşmiştir.

Ayrıca IPARD II Teknik Destek Eylem Planı 01 Aralık 2016 yılında gerçekleştirilen "IPARD II Üçüncü İzleme Komitesinde onaylanmıştır.

Tanıtım faaliyetleri kapsamında 10 adedi IPARD faydalanıcılarına yönelik başarı hikâyelerini anlatan ve 1 adedi LEADER yaklaşımına yönelik 11 adet film çekimi gerçekleştirilmiştir. Bu filmlerin tarımla ilgili tematik kanallarda ve IPARD illerinde bulunan yerel kanallarda gösterilmesi için çalışmalar başlatılmıştır. Proje kapsamında gerçekleşen IPARD faydalanıcısı işletmelerin yaklaşık 1000 adet fotoğrafının yer aldığı elektronik fotoğraf kütüphanesi oluşturulmuş ve 50 adet fotoğraf sergilerde kullanmak üzere hazırlanmıştır.

Kırsal alanda çiftçilere ve potansiyel faydalanıcılar yönelik olarak 2016 yılında 14.528 çiftçi/üreticiye IPARD bilgilendirmesi yapılmıştır.

IPARD Programı'na yönelik Koordinasyon faaliyetleri kapsamında 2016 yılı içerisinde 3 adet İzleme komitesi toplantısı gerçekleştirilmiştir.

2007-2013 Dönemi IPARD Programı Uygulama Sonrası Değerlendirmesi gerçekleştirilmiş ve bağımsız değerlendirici firma tarafından hazırlanan ve Yönetim Otoritesince incelenip kabul edilen Nihai Değerlendirme Raporu 30 Aralık 2016 tarihinde Avrupa Komisyonu'na iletilmiştir.

2014-2020 Dönemi için IPARD II Programı Değerlendirme Planı hazırlanmış ve 16 Haziran 2016 tarihli İzleme Komitesi Toplantısında kabul edilmiştir.

Ayrıca içinde bulunulan yılın haziran ayına kadar hazırlanması gereken, bir önceki yıla ait olan, "IPARD Programı 2015 Yıllık Uygulama Raporu" hazırlıkları tamamlanarak İzleme Komitesinde onaylanmış ve AB Komisyonuna gönderilmiştir.

b) Kırsal Kalkınma Planlama ve İzleme Çalışmaları

Onuncu Kalkınma Planı (2014-2018) yıllık uygulama araçlarından 2015 Yılı Programının 405 nolu tedbir hükümleri gereğince ve Ulusal Kırsal Kalkınma Strateji (2014-2020) Belgesine dayanılarak Kırsal Kalkınma Eylem Planı (2015-2018) hazırlık çalışmaları tamamlanmıştır.

Kırsal Kalkınma Eylem Planı

Kırsal Kalkınma Eylem Planı 31/12/2015 tarihinde YPK tarafından onaylanmıştır. Ayrıca 01 Haziran 2016 tarihli ve 29729 Sayılı Resmi Gazete' de yayınlanmıştır.

Eylem Planı; kırsal ekonomi, kırsal çevre, kırsal toplum, kırsal yerleşim ve yerel kalkınma olmak üzere beş stratejik amaç kapsamında 101 faaliyetten/eylemden oluşturulmuştur.

2012/23 sayılı Kırsal Kalkınma Planı İzleme Komitesi konulu Başbakanlık Genelgesi revizyon çalışmaları başlatılmıştır. İlgili kamu kurum ve kuruluşların katkılarıyla hazırlanan Taslak Başbakanlık Genelgesi, Resmi Gazete' de yayınlanmak üzere Başbakanlık Makamına sunulmuştur.

9. Kırsal Kalkınma ve Kredilendirme Faaliyetleri

a) Ekonomik Yatırımlar

Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı (KKYDP) kapsamında; 2016 yılında 630 Toplu Basınçlı sulama sistemi projesi tamamlanarak 98.951.953 TL hibe ödemesi yapılmıştır. Proje'nin uygulamaya başlamasından 2016 yılı sonuna kadarki süreçte ise toplam 7.392 tesis tamamlanmış ve toplam 1.957.207.593 TL hibe ödemesi yapılmıştır.

Tablo 38: Ekonomik Yatırımlar

2005 - 2015 Ekonomik Yatırımlar	Proje sayısı (Adet)	Hibe (TL)
Ekonomik Yatırımlar	6.762	1.858.255.640
Toplu Basınçlı Sulama	630	98.951.953
Toplam	7.392	

b) Kredilendirme Faaliyetleri Kırsal Alanda Sosyal Destek Projesi

İslam İşbirliği Teşkilatı üyesi ülkelerdeki küçük ölçekli çiftçiler ile aile çiftçileri ve kooperatifler arasında veri tabanı, bilgi ağı ve web sayfasının kurulması için proje yürütülmüş,

Proje kapsamında 19-20 Aralık 2016 tarihlerinde uluslararası bir çalıştay düzenlenmiştir. Projenin geliştirilmesi için çalışmalar devam etmektedir. Proje kapsamında kurulan "İslam Ülkeleri Ortak Pazarı ve Borsası"nın amacı, ticari işbirliğinin kurumlar ve kooperatifler arası ilişkilerin geliştirilmesini sağlamak, küçük işletmelerin ve aile işletmelerinin kendi ürünlerini pazarlama imkanlarını artırmaktır.

c) Genç Çiftçilerin Desteklenmesi Projesi

Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında Genç Çiftçi Projelerinin Desteklenmesine İlişkin;

18-40 yaş arası proje uygulayan genç çiftçilere 30 bin TL hibe desteği kazanan hak sahibi vatandaşlara projelerini tamamlamaları karşılığında ödemeler yapılmaktadır. İcmler İl Müdürlüklerimizden geldikçe bütçe imkânları dâhilinde hibe tutarları çiftçilerimizin hesabına aktarılmaktadır.

Tablo 39: Genç Çiftçi Projelerinin Desteklenmesi Programı Uygulamaları

Proje Konusu	GERÇEKLEŞME/ÖDENEN HİBE	
	Sayı (Kişi/Proje)	Ödenen Hibe (TL.)
Büyükbaş Hayvan Yetiştiriciliği	8.553	256.590.000,00
Küçükbaş Hayvan Yetiştiriciliği	2.641	79.230.000,00
Arıcılık ve Kanatlı, İpekböcekçiliği	2.264	67.920.000,00
Bitkisel Üretim	1.520	45.350.296,68
TOPLAM	14.978	449.090.296,68

d) Köy Sosyolojisi Çalışmaları

Uluslararası işbirliği ve E-Ticaret Portalı Tanıtım ve Geliştirme Çalıştayı yapılmıştır. Çalıştaydan sonra 25 ülke delegasyonuna konu ile ilgili yerlerin tanıtım gezisi düzenlenmiştir. Böylece ülkemizin İSEDAK delegasyonuna daha yakından tanıtımına bir nebze katkı sağlanmıştır. Uluslararası bir toplantının başarılı yapılmış olması ve katılımcıların memnuniyetlerini açıklamışlardır.

10. Entegre İdare ve Kontrol Sistemi Çalışmaları

a) Entegre İdare ve Kontrol Sisteminin Kurulması Çalışmaları

Tarım Kanununun 20.Maddesi (d) bendi uyarınca ÇKS sisteminin yerini alacak olan IACS sisteminin tüm alt bileşenleriyle hazır hale getirilmesi için gerekli çalışmalar devam etmektedir. Bu kapsamda; Bakanlık personelinin IACS prosedürleri hakkında eğitimi, çapraz uyum kurallarının uyumlaştırılması, IACS yazılımının hazırlanması ve Bakanlık personelinin yerinde kontrol ve risk değerlendirme konularında eğitimi projeleri hazırlanmış, ihale ve kontrat aşamalarına gelinmiştir.

b) Arazi Parsel Tanımlama Sisteminin Sayısallaştırılması

Arazi Parsel Tanımlama Sistemi (LPIS) Projesi, Entegre İdare ve Kontrol Sisteminin temel unsurlarından birini oluşturmaktadır. LPIS, hava veya uydu ortofoto görüntülerini içeren coğrafi bilgi sistemi uygulamalarına dayanmaktadır. Sistem kapsamında tarım ve tarım dışı tüm alanlar sayısallaştırılmakta ve arazi örtüsü kodlaması yapılmaktadır.

- Ortofoto Görüntülerini Elde Etme
- Dışsal Kalite Kontrol
- Projenin iki lottan oluşan Sayısallaştırması

c) Çiftlik Muhasebe Veri Ağı (ÇMVA) Sistemini Kurmak ve İşletmek

Ülkemizde ÇMVA uygulamaları "Çiftlik Muhasebe Veri Ağı Sisteminin Kuruluş ve Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik" uyarınca devam etmektedir.

Veri girişleri yazılım marifetiyle yapılmaktadır. Yazılım web ve mobil kullanım olarak 2 yönlü çalışmaktadır. Veri toplayıcılar tablet bilgisayar ile sahada veri girişi yapabilmekte veya kağıt ortamında alınan verileri İl Müdürlüğünde web ortamına aktarılabilirler.

Yazılım ayrıca, mobil olarak girilen verilerin internet ortamından web ortamına entegrasyonuna imkan tanımaktadır.

d) Tarım Parselleri Sayısallaştırılması Projesi

Kadastro parsel sınırları içerisinde kalan ve salt tarım amaçlı kullanılan tarım parselleri ile ileride tarım parseli olabilecek ham topraklar tarım parseli olarak tanımlanmış ve sayısallaştırılmıştır.

e) Verim Hesaplama Çalışmaları

Tarımsal İzleme ve Bilgi Sistemi Projesi'nden temin edilen kadastral parseller baz alınarak Yeni Tarımsal Destek Uygulaması için parametrelere dayalı, doğru verim miktarına göre desteklerin ödenmesi ve istatistik kalitesinin iyileştirilmesi için parsel bazlı verim hesaplama çalışmaları yapılmıştır. Yapılan çalışmaların hepsi Açık Kaynak Kodlu Web Tabanlı CBS Yazılımına aktarılarak il ve ilçelerde kullanıma açılmıştır.

Yeni Tarımsal Destek Uygulaması ile parametrelere dayalı doğru verim miktarına göre desteklerin ödenmesi sağlanmaktadır. Bu yöntem ile her türlü itiraz; gerçek, doğru ve konumsal verilerle ispatlanarak cevaplandırılabilmektedir.

Kadastro parselleri ile ÇKS parsellerinin entegre çalışması ile ÇKS'ye sahte mükerrer tapular ile destekleme alınmasının önüne geçilmiştir. Bunun yanısıra ÇKS'de gerçek dışı ürün beyanlarının önüne geçilmiştir.

Yapılan çalışmaların hepsi Açık Kaynak Kodlu Web Tabanlı CBS Yazılımına aktarılarak il ve ilçelerde kullanıma açılmıştır.

Güncelleme yapılan parseller için katsayı ve verim değerleri yeniden hesaplanmakta olduğundan çalışma devam etmektedir.

f) Açık Kaynak Kodlu Web Edit Uygulaması:

Tarım parsellerinin il ve ilçelerde aktif olarak kullanılması, kontrolü ve güncellenmesi çalışması için Açık Kaynak Kodlu Web Tabanlı bir CBS Yazılımı geliştirilmiştir. Bu yazılım Tarımsal Üretim Kayıt Sistemi (TÜKAS) ve Çiftçi Kayıt Sistemi (ÇKS)'nin il ve ilçelere açılarak parsel düzenlemelerine imkan tanımakta ve tarım sayımında mobil uygulama olarak kullanılmaktadır.

Uygulama Parsel bölme, birleştirme, taşıma, düzenleme, otomatik alan kapatma gibi temel güncellenme fonksiyonlarına sahiptir.

Öznelik Sorulama Özelliği ile veri tabanından sorgulama yapmaya imkan sağlamaktadır.

ÇKS'den destek alan parseller ürün bazında gösterilmektedir. Ürün lejantı da uygulama üzerinden görüntülenebilmektedir.

Proje kapsamında kurulan Yardım Masası ekibi illerden gelen sorunları çözmeye yönelik olan çalışmalarına devam etmektedirler.

g) Sorunlu Tarım Alanlarının Tespiti ve İyileştirilmesi Projesi (STATİP)

Sorunlu Tarım Alanlarının Belirlenmesi ve İyileştirilmesi Projesi (STATİP) kapsamında Bakanlığımız standartlarına uygun olarak ülke arazilerinin envanteri hazırlanmıştır.

1 ha bazında yapılan çalışmaları sistemli olarak güncelleştirilerek detayların artırılması, arazi kullanım değişimlerinin belirlenmesi, proje lejantında bulunan 19 adet arazi kullanımının alt başlıklar altında 43 adet arazi kullanımına çevrilmesi sağlanmıştır.

Bu çalışmalara ek olarak 2013 yılı çalışma planında, TARBİL kapsamında oluşturulan tarım parsellerinden ve SPOT uydu görüntülerinden faydalanılarak gelişen yerleşim yeri sınırlarının güncellenmesi sağlanmıştır.

h) Uzaktan Algılama Yöntemleri Kullanılarak Dikili Alanların Tespit Edilmesi

Bu çalışma Çay, Kenevir Alanlarının tespiti ve Zeytin Ağaç Envanterinin oluşturulması iş kalemlerini kapsamaktadır. Çay alanlarının tespitinde 1/5000 ölçekli ortofotolar kullanılarak, hangi kadastral parselin ne kadarının fiili üretim yapılan çaylık alan olduğu tespit edilmiştir.

Çaylık alanların tespiti (tarım parselleri), hava fotoğraflarından üretilen stereo modeller kullanılarak yapılmıştır. Üretilen bu veriler ortofotolar üzerine entegre edilmiştir.

i) Tarım Bilgi Sistemi Çalışmaları

- Elektronik Doküman Yönetim Sistemi
- TARSEY
 - Analiz Çalışmaları

- Veri Tabanı Desteği
- İstasyon İşletme alışmaları
- Kalite alışmaları
- Ürün Doğrulama ve Takip Sistemi
- Proje bağlantılı uluslararası çalışma ve toplantılara görüş desteği
- Bütçe ve Satın alma Faaliyetleri

j) Tarımsal İzleme ve Bilgi Sistemi (TARBİL)

Dünyanın en büyük tarım sektörü entegrasyon projesidir ve proje içerisinde sistem, veri tabanı kapsamında yer alan Tarım Bilgi Sistemi (TBS) ve zirai-meteorolojik gözlem istasyonlarını kapsamakta, zirai- meteorolojik gözlem istasyonları ise 2.2 milyar/ yıl veri işleme kapasitesi ile Avrupa'nın en büyük ağını oluşturmaktadır.

k) Tarım Bilgi Sistemi (TBS)

Bitkisel Üretim, Hayvansal Üretim, Makine Ekipman bilgileri gibi her türlü faaliyetin kayıt altına alınmasını sağlamıştır.

İşletme Veri Tabanı, Bitkisel Üretim, Hayvansal Üretim, Su Ürünleri Üretim Bilgisi, Muhasebe Bilgileri, Destekleme Bilgileri, Makine Ekipman Bilgisi gibi alanlarla ilgili her türlü verinin akışını, güncellemesini ve anlık veri girişlerini sağlamaktadır.

Projeler Kapsamında Uluslararası Görüş ve İşbirliği Önerileri

TBS dahilinde işbirliği yürütülmesi ve elektronik ortamda veri paylaşımı ile yatırım ve ticaret yapılmasını sağlamak için Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Çin, Endonezya, Azerbaycan gibi ülkelerle görüş alış verişi sağlanmaktadır.

İstatistik ve Değerlendirme alışmaları

Resmi İstatistik Programı (RİP) kapsamında; Bakanlığımız sorumluluğunda olan Cari Tarım İstatistiklerinin (Bitkisel Üretim İstatistikleri, Tarım Alet ve Makineleri, Hayvancılık İstatistikleri) derlenmesi, değerlendirilmesi ve İlgili kurumlara sunulması işlemleri kapsamında 2016 yılı 3. Tahmin toplantısı ilgili kurum ve kuruluşların katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Bununla birlikte RİP kapsamında TÜİK koordinasyonunda gerçekleştirilen eğitim ve kurslara katılım sağlanmıştır.

İl/ilçe Verim Bilgileri ataması yapma çalışmalarına devam edilmektedir. Yağlı tohumlu bitkiler, Hububat ve Baklagil Fark Ödemesi Desteği kapsamında ki ürünlere ait parsel bazlı verimlerin belirlenmesinde kullanılan ilçe detayında minimum ve maksimum verim bilgilerinin Tarım Bilgi Sistemine girişinin yapılmasına devam edilmektedir.

Tarım Bilgi Sistemi içinde yer alan Tarım Ürünleri Maliyet alışmaları (TÜMSİS) sonlandırılmış olup, Tarımsal Ürünler Maliyet Sistemi (TAMSİS) adı altında maliyet çalışmalarına başlanmıştır. Bu kapsamda bazı İl Müdürlükleri, TÜİK ile çeşitli toplantılarla sistemin geliştirilmesi için çalışmalar yapılmıştır. Bu kapsamda 2015 yılına ait tek yıllık, çok yıllık ve örtü altı tarım ürünlerine ait, il ve ilçe TAMSİS sorumlularınca veri girişleri yapılmıştır. Henüz 2015 yılı Türkiye ortalaması kesin sonuçları açıklanmamıştır.

Tarım istatistikleri gerek ülkemiz gerekse ülkemizin AB'ne uyumu açısından da oldukça önem arz etmekte, ülkemizin AB'ye uyum sürecinde "Tarım ve Kırsal Kalkınma (11.Fasıl)" faslına ait açılış ile "İstatistik (18.Fasıl)" faslına ait kapanış kriterleri arasında yer almaktadır.

Avrupa Birliği'ne uyum çalışmaları kapsamında "Tarım İstatistiklerini İyileştirme Stratejisi" belgesinin hazırlık çalışmalarına devam edilmekte olup, Avrupa Birliği Bakanlığı koordinasyonunda taslak strateji belgesi hazırlanmıştır.

AB Teknik Destek ve Bilgi Deđiřim Mekanizması (TAİEX) kapsamında AB'ne üye űlkelerde tarım istatistikleri yonetimi, tarım istatistikleri konusunda yasal ve kurumsal dűzenlemelere yonelik olarak 2016 yılında alıştay başvurusu yapılmış ve kabul edilmiştir. Sűz konusu çalıştayın 2017 yılında gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

TűİK tarafından açıklanan űlkemiz dıř ticaret istatistikleri aylık olarak izlenmekte olup, aynı zamanda makama bilgi notu olarak sunulmaktadır. Bu kapsamda; aylık olarak hazırlanan bilgi notunda; genel dıř ticaret, tarım űrűnleri dıř ticareti, gıda maddeleri dıř ticareti, tarımsal hammadde dıř ticareti, tarım ithalatında yer alan tarım űrűnű sayılamayacak űrűnlerin analizi, tarımsal ihracatta ve ithalatta ilk 10 űlke, fasıllara ve aylara gűre ihracat, fasıllara ve aylara gűre ithalat ve farklı sınıflandırmalara ve yıllara gűre tarımsal dıř ticaret dengesi verileri yer almaktadır.

11. Tarımsal Desteklemeler

- Çiftçi Kayıt Sistemi'ne (KS) bağlı olarak;
- Yurtiçi Sertifikalı Tohum Kullanımı Desteklemesi,
 - Yurtiçi Sertifikalı Tohum űretimi Desteklemesi,
 - Yurtiçi Sertifikalı Fidan/ilek Fidesi ve Standart Fidan Kullanımı Desteklemesi,
 - Fark Ődemeleri Desteđi (yađlı tohumlu bitkiler; kűtlű pamuk, yađlık ayçiçeđi, soya fasulyesi, kanola, aspir, zeytinyađı, dane mısır, hububat-baklagil pirimi; buđday, arpa, avdar, tritikale, yulaf, eltik, kuru fasulye, nohut ve mercimek)
 - Mazot, Kimyevi Gűbre ve Toprak Analizi Desteđi,
 - Yem Bitkileri Desteklemesi,
 - ÇATAK Desteği,
 - Organik Tarım Desteği,
 - Doğal Afet (Borç Erteleme),
 - Biyolojik Műcadele Desteđi,
 - Patates Siğili,
 - Fındık Alan Bazlı Desteği,
 - Fındık Alternatif űrűn-Sűkűm Desteđi
- Destekleme uygulamaları yűrűtűlműřtűr.

Tablo 40: Tarımsal Desteklemeler

Desteklemeler	Miktarı (TL)
Alan Bazlı Destekler	2.694.633.000
Fark Ödemesi Destekleri	3.128.782.000
Hayvancılık Destekleri	3.002.060.000
Tarımsal sigorta Destekleri	704.062.000
Telafi Edici Ödemeler Kapsamındaki Destekler	168.434.000
Diğer Tarımsal Destekler	393.555.000
Kırsal Kalkınmaya Yonelik Destekler	958.119.000
Kırsal Kalkınma IPARD Destekleri	210.000.000
TOPLAM	11.259.645.000

Yukarıda adı geçen destekler ile ilgili modüllerin hazırlanması sağlanarak, veri girişi için İl/İlçe Müdürlüklerine yetki tanımlaması yapılmaktadır. Ödemeye esas icmaller oluşturulmaktadır.

Mevzuat gereği ÇKS'de derlenen bilgileri kullanan Kurum ve Kuruluşlara web servis hizmeti verilmektedir.

2016 yılında, 11.259.645.000 TL tarımsal destekleme ödemesi gerçekleştirilmiştir.

12. Organize Tarım ve Hayvancılık Bölgeleri Çalışmaları

Bakanlığımız tarafından Ankara, Amasya, Diyarbakır, Eskişehir, Şanlıurfa, Kars, Yalova, Denizli, Gaziantep, Elazığ, Karaman, Hatay, Sivas, Malatya, Afyonkarahisar, Samsun ve Ağrı olmak üzere 17 İilde Tarıma Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgesi projesi yürütülmektedir. Bakanlık yatırım programında 8 İl (Diyarbakır, Eskişehir, Şanlıurfa, Kars, Ağrı, Hatay, Yalova ve Denizli) bulunmaktadır. Yeni başvuruların incelemeleri yapılmaktadır.

10.11.2009 tarih ve 27402 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren "Tarıma Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgeleri Uygulama Yönetmeliği" nin revize edilmesi amacıyla "Tarıma Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgeleri Uygulama Yönetmeliği Taslağı" çalışmaları devam etmektedir. "Tarıma Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgeleri İhale Yönetmeliği Taslağı", "Tarıma Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgeleri Kredi Yönetmeliği Taslağı" ve "Tarıma Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgeleri Arsa Tahsis Yönetmeliği Taslağı" çalışmalarına devam edilmektedir.

Ankara-Çubuk, Amasya-Suluova, Diyarbakır, Şanlıurfa, Eskişehir, Kars ve Denizli olmak üzere 7 ilde altyapı inşaatları başlatılan ve Bakanlığımız kredi desteği ile yürütülmekte olan Tarıma Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgesi çalışmalarından, Ankara-Çubuk, Diyarbakır ve Amasya-Suluova illerimizde altyapı inşaatları tamamlanmıştır. Şanlıurfa, Eskişehir-Beylikova, Kars ve Denizli illerimizde yürütülen projelerin ise yapım işi devam etmektedir. Hatay, Yalova ve Ağrı illerinde Tarıma Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgelerinin proje ve ihale çalışmaları devam etmektedir.

Bakanlığımız yatırım programında olan bu 8 bölgeye, 2016 yılında 22,6 Milyon TL kredi desteği sağlanmıştır. Bu krediden 10,6 Milyon TL si harcanmıştır.

13. Tarım Sigortaları ve Doğal Afetlerle İlgili Çalışmalar

a) Tarım Sigortaları Çalışmaları

2016 yılı içerisinde 81 İl, 968 İlçe, 1.681 Bucak ve 30.738 Köyde; kapsam dahilindeki tüm branşlarda toplam 1.444.277 adet Devlet destekli tarım sigortası poliçesi kesilmiş, kesilen poliçeler karşılığında 694.983.646 TL Devlet prim desteği ödemesi ve 801.629.780 TL hasar ödemesi yapılmıştır.

2016 yılında sigortalanan alan 21,2 milyon dekara, hayvan sayısı ise 1,7 milyon başa ulaşmıştır.

Uygulamanın başladığı 1 Haziran 2006 tarihinden 31 Aralık 2016 tarihine kadar;

- 7.295.352 adet sigorta poliçesi,
- 2.599.453.033 TL prim desteği,
- 3.138.124.686 TL hasar ödemesi yapıldı.

b) Doğal Afetlerle İlgili Çalışmalar

2016 Yılında 2090 sayılı Kanun kapsamında 14.641.000 TL ödenek tahsis edilmiş ve bu ödenekten, doğal afetler nedeniyle zarar gören 3 ilde 8 çiftçiye 322.952,17 TL nakdi yardım yapılmıştır.

Ülke genelinde meydana gelen doğal afetler nedeniyle; 9.9.2016 tarih ve 29826 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2016/9147 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı kapsamında 1.1.2016-31.12.2016 tarihleri arasında çeşitli afetlerden zarar gören

40.393 üreticimizin zirai kredi borçlarının ertelenmesi için zirai kredi kuruluşlarına komisyon kararları gönderilmiştir. İl-İlçe Hasar Tespit Komisyonlarının çalışmaları devam etmektedir.

14. Pazarlama Çalışmaları

a) Tarım ürünleri piyasası izleme ve değerlendirme çalışmaları

Oluşturulan “Tarım Ürünleri Piyasası İzleme ve Değerlendirme Birimi” tarafından tarımsal ürünler günlük olarak takip edilmekte, hazırlanan bilgi notu Makama arz edilmektedir.

Excel formatında yapılan Fiyat İzleme Çalışmaları (TÜFİS), yazılım programına geçilmesi ile pilot il olarak seçilen Ankara, İstanbul, Antalya, Mersin, Muğla ve bu illerin bazı ilçelerinde sistem üzerinden çalışmalar devam ettirilmiştir.

b) Lisanslı Depoculuk konusundaki çalışmalar

Söz konusu Karar’ın uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemek amacıyla, Lisans Alarak Faaliyet Gösteren Depolarda Muhafaza Edilen Tarımsal Ürünler İçin Kira Destekleme Ödemesi Yapılması Hakkında Tebliğ (Tebliğ No: 2014/62)”, 17/01/2015 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Tebliğ kapsamında 16/10/2014 tarihinden geçerli olmak üzere; üçer aylık dönemler halinde yılda dört döneme ilişkin olarak kira destekleme ödemeleri yapılmaktadır.

c) Tarımsal Örgütlerin Pazarlama Kabiliyetlerinin Geliştirilmesi Projesi;

Tarımsal Amaçlı Kooperatiflerin Pazarlama Kabiliyetlerinin Geliştirilmesi Çalıştayı’nın Sonuçlarının Merkez Birlikler ile Paylaşılması ve Coğrafi İşaretler konusunda bilgilendirme yapılması amacıyla bir toplantı gerçekleştirilmiştir. Ayrıca, Türk Patent Enstitüsü temsilcisi tarafından gerçekleştirilen “Coğrafi İşaretler” konulu sunuda katılımcılar, coğrafi işaretler konusunda bilgilendirilmiş ve birliklerin rolü vurgulanmıştır.

Proje kapsamında Eğitim Yayın ve Yayınlar Dairesi Başkanlığı ile çalışılarak “Tarımsal Pazarlama”, “Tarımsal Fuarlar” ve “Coğrafi İşaretler” konularında olmak üzere toplam 4000 (dört bin) adet el kitapçığı basımı yapılmıştır.

Ulusal Coğrafi İşaret Strateji Belgesi ve Eylem Planı ile Tarımsal Örgütlerin Pazarlama Kabiliyetlerinin Geliştirilmesi Projesi kapsamında Kastamonu İli, Taşköprü ve İhsangazi İlçelerinde, Antalya İli Gazipaşa, Elmalı ve Finike İlçelerinde Coğrafi İşaret Uygulamaları hakkında toplantılar yapılarak fikir alışverişinde bulunulmuştur. Tarımsal Örgütlerin Pazarlama Kabiliyetlerinin Geliştirilmesi Projesi kapsamında İzmir iline 19-22 Aralık 2016 tarihleri arasında çalışma ziyareti gerçekleştirilmiştir.

15. Denetleme Faaliyetleri

2016 yılında, denetimi gerekli görülen Kooperatif ve Birlik gibi çeşitli tarımsal örgütten, 150 adetinden, 120 sinin raporları hazırlanmıştır. 30 adetinde ise rapor yazımı devam etmektedir.

Yıl içerisinde, Bakanlığımız tarafından verilen yetkiye istinaden Üretici Birliklerinde bağımsız denetim yapan 379 Yeminli Mali Müşavirden, 45 adedinin yetki belgeleri ilk defa verilmiş, 28 adedinin de yetki belgeleri yenilenmiştir.

16. İdari İşler ve Koordinasyon Faaliyetleri

Bakanlığımızın, 2013-2017 yıllarını kapsayan Stratejik Planı kapsamında orta ve uzun vadeli amaçlar, temel ilke ve politikalar, hedef ve öncelikler, performans ölçütleri, bunlara ulaşmak için izlenecek yöntemler ile kaynak dağılımlarının plana yansıtılması için birimler arası koordinasyon çalışmaları yürütülmüştür.

➤ Yatırım programı ve performans programını hazırlamak üzere birimler arası koordinasyon sağlanmıştır.

➤ Performans programı, kalkınma plan ve programları ile stratejik plan çerçevesinde 2017 yılı bütçe tasarısı hazırlanmış olup, 2017 Yılı Bütçesi, 3.893.568.000 TL olarak belirlenmiştir.

➤ Bütçe Kanunu ile verilen ödeneklerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde kullanılması koordine edilmiştir.

➤ Yürütülen hizmetlerle ilgili koordinasyon sağlanmaktadır.

➤ 8.985 adet BİMER yazışmasına yazılı ve elektronik ortamda cevap verilmiştir

➤ Birimimizin, görev alanına giren konulardaki mevzuat teklifleri hazırlanarak tasarılar hakkında ve diğer kurumlardan gelen kanun, yönetmelik gibi mevzuata ilişkin düzenlemelerle ilgili görüş oluşturulmuştur.

➤ Aylık faaliyet raporları ve 5018 sayılı kanununun 41. maddesine istinaden hazırlanması gereken yıllık faaliyet raporu, Birimlerden alınan bilgilere göre hazırlanarak Strateji Geliştirme Başkanlığına gönderilmektedir.

➤ Türkiye Büyük Millet Meclisinden gelen 130 adet sözlü ve yazılı soru önergelerinin cevaplandırılmasında koordinasyon sağlamıştır.

➤ Kooperatif, şirket ve şahıslarla ilgili 365 adet haciz kararına ilişkin işlem yürütülmüştür.

➤ Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü ile ilgili çalışmalar kapsamında uluslararası kuruluşlarla koordinasyon sağlanmış, KEK, Tarım Yürütme Komitesi, STA vb. konularda görüş oluşturmuş, teknik işbirliği anlaşmalarında (Protokoller, Mutabakat Zaptı) öngörülen hususların gerçekleştirilmesi için Bakanlığın ilgili birimi ile koordineli çalışılmıştır.

➤ Periyodik süreçlerde, yatırım gerçekleşme raporları ve dönemsel mali raporların koordinasyonu sağlanmıştır.

➤ Bakanlığımızın çalışma alanları kapsamında 81 ile yönelik il bilgileri hazırlanarak, istendiğinde ilgili makamlara sunulmuştur.

➤ İç kontrol sisteminin kurulması çalışmalarına devam edilmiştir.

➤ HİEBİS kapsamında hizmetiçi eğitim ile ilgili olarak personelin teknik ve bilişim konularında eğitim alması sağlanmıştır.

➤ Personel tarafından kullanılan bilgisayar ve çevre donanımlarının işleyişini sağlamak üzere bilgisayarların arıza tespit ve onarım işlemi yapılmıştır.

➤ Birimimizin taşınır kayıt ve kontrol işlemleri yapılarak yılsonu taşınır icmalleri hazırlanmış ve hesaplar kapatılmıştır.

➤ Personel atama, terfi, intibak, disiplin, görevlendirme, izin, mal bildirim ve emeklilik işlemleri rutin olarak gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamda 2016 yılında 175 adet personel ataması gerçekleştirilmiştir.

➤ Birimlerimizin muhtelif demirbaş büro malzemesi, kırtasiye ve temizlik malzeme ihtiyacı bütçe imkanları dahilinde karşılanmıştır.

➤ Yıl içerisinde gelen toplam 46.177 adet evrak girişi, 35.491 adet evrak çıkışı yapılmış olup, bu evraklar taranarak dijital ortama aktarılmıştır.

F. Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü

1. Tarla Bitkileri Araştırmaları

a) Tarla Bitkileri Araştırmaları Desteklenmesi Projesi

2016 yılında ıslah, yetiştirme tekniği ve teknoloji geliştirme projeleri faaliyetlerine devam edildi. Bu kapsamda 60 tanesi yeni teklif proje olmak üzere 456 projenin çalışmaları devam etmektedir. Her yıl olduğu gibi yürütülen bu projeler sonucunda 2016 yılında araştırma enstitülerinde tarla bitkileri türlerinde toplam 33 çeşit tescil ettirilmiştir.

b) Bitki Genetik Kaynaklarının Korunması Çalışmaları

Türkiye'nin bitki örtüsü, önemli yerel kültür bitkilerinin de birçok yabancı akrabasını kapsamaktadır. Bunlara ek olarak, Türkiye'nin bitki örtüsünde ekonomik açıdan da önemli olabilecek birçok ağaç türü, tıbbi ve aromatik bitkiler ile sanayi ve süs bitkileri de yer almaktadır. Bu anlamda Türkiye, biyolojik çeşitlilik ve bitki genetik kaynakları bakımından oldukça zengindir.

Dünyadaki üç önemli gen havuzunun kesişme noktasında bulunması nedeniyle Türkiye'de tür çeşitliliği de yüksektir. Avrupa kıtasındaki tüm bitki tür sayısından daha fazlasının ülkemiz coğrafyasında bulunması ise bu zenginliğine küresel ölçekte bir değer atfedilmesini sağlamaktadır.

Türkiye'nin bitki genetik kaynaklarının korunması, uzun süreli muhafazası, sürdürülebilirliği, bilimsel araştırmalarda kullanımı ve gelecek kuşaklara aktarılabilmesi son derece önemlidir. Biyolojik çeşitliliğin muhafazasında saklanacak örneklerin dölleme ve muhafaza biyolojileri bağlı olarak ex situ veya in situ muhafaza stratejileri uygulanmaktadır.

Ortodoks yapıda tohuma sahip bitkilerin yabancı ve kültür formlarının muhafazasını mümkün kılan yöntem olan ex situ ile Türkiye'nin sahip olduğu bitki genetik kaynakları çeşitliliğinin, türlerin genetik yapılarını bozmadan tohum gen bankalarında uzun süreli muhafazası mümkün olmaktadır.

Ex-situ koruma kapsamında yöntemler çeşitlenmektedir. Bakanlığımız tarafından uygulanan koruma yöntemleri arasında Botanik Bahçesi ve Gen Bankaları mevcuttur. İki Tohum Gen Bankası bulunmaktadır. Bunlar;

“Ulusal Gen Bankası” Ege Tarımsal Araştırma Enstitüsü/ Menemen- İzmir.

“Türkiye Tohum Gen Bankası” Tarla Bitkileri Merkez Araştırma Enstitüsü/ Ankara.

Tohum olarak saklanması mümkün olmayan genetik kaynaklar ise araştırma enstitüleri/istasyonlarının kontrol ve sorumluluğunda vejetatif olarak “Arazi Gen Bankalarında” muhafaza edilmektedir. Ülkemizde 17 Arazi Gen Bankası bulunmaktadır.

Dokümantasyon çalışmaları, proje kapsamında Türkiye'de yürütülen genetik kaynaklar araştırma program ve projelerinden elde edilen bilgilerin, kurulan enformasyon sistemi içerisinde gerçekleştirilmektedir. Bu sistem içerisinde veri tabanı oluşturma, kataloglama, haritalama çalışmaları yapılmaktadır. Aynı zamanda mevcut ve gelecekte eklenecek herbaryum verileri dijital ortama aktarılmaktadır.

Her iki tohum gen bankasında muhafaza altına alınmış olan materyal sayısı 121.243 örneğe ulaşmıştır. Herbaryum ve fungaryum materyalleri de gen bankaları bünyesinde koruma altındadır.

c) Kurumsal Kapasitenin Geliştirilmesi

➤ Erzurum Doğu Anadolu Tarımsal Araştırma Enstitüsü bünyesinde “Serin İklim Tahıllarında Soğuğa Dayanıklılık Test Merkezi”nin kurulması tamamlanmış olup 2016 yılında faaliyetine başlamıştır.

➤ İzmir Ege Tarımsal Araştırma Enstitüsü bünyesinde Uluslararası Pas Hastalıkları Merkezi kurulma çalışmaları devam etmektedir.

➤ Balıkesir'de Koyunculuk Araştırma İstasyonu bünyesinde “Küçükbaş Hayvancılıkta İleri Biyoteknoloji Araştırma ve Uygulama Merkezi” kurulma çalışmalarının tamamlanması hedeflenmektedir.

➤ Trabzon'da Su Ürünleri Merkez Araştırma Enstitüsü bünyesinde “Türkiye Su Ürünleri Gen Bankası ve Biyoteknoloji Merkezi” kurulma çalışmaları devam etmektedir.

➤ GAP Eylem Planı kapsamında kurulması planlanan Diyarbakır GAP Uluslararası Tarımsal Araştırma ve Eğitim Merkezi Müdürlüğü faaliyetlerine başlamıştır. Ayrıca 1000 kişilik konferans salonu 2017 yılı için açılışı planlanmaktadır.

➤ Ankara'da yaklaşık 2.500 da alanda Türkiye Milli Botanik Bahçesinin 31 Ekim 2013 tarihinde temeli atılarak seralar kompleksi ve sınır ihatası inşaat işleri devam etmektedir. (1. İhale). Giriş ve Karşılama Merkezi'nin ihalesi yapılmış ve inşaat işlerine devam etmektedir (2. İhale). Herbaryum, Altyapı ve Genel Peyzaj ihalesi tamamlanmış olup, yer teslimi yapılmıştır (3. İhale). Bitki Sarayı yapım işi için ihale dosyası hazırlık safhası aşamasındadır.

➤ İzmir Ege Tarımsal Araştırma Enstitüsü bünyesinde Bitkisel Doku Kültürü Merkezi Laboratuvarı faaliyetlerine başlamış olup; tam kontrollü sera yapımında yaşanan aksaklıklar nedeni ile 2017 yılında tamamlanması hedeflenmektedir.

d) Çeşit Geliştirme Çalışmaları

Tescil işlemlerinin başlatıldığı 1963 yılından 2016 yılı sonuna kadar Tarla Bitkilerinde 19.04.2015 tarihi itibarıyla 58 türde toplam 3.345 çeşit tescil edilmiş olup 975 adedi Bakanlık Araştırma Enstitülerince kamu adına geliştirilerek tescil ettirilmiştir.

Bakanlık araştırma enstitüleri tarafından tescil ettirilen çeşitlerin %99'u tamamen yerli çeşitlerdir.

Bugün ülkemizde üretimde kullanılan; ekmeklik buğdayın % 95'i, makarnalık buğdayın % 98'i, arpa'nın % 99'u, nohut, mercimek ve çeltik çeşitlerinin %100'ü araştırma enstitülerimizce geliştirilmiştir. Bunun yanında yağlı tohumlardan; aspir, susam ve yer fıstığı çeşitlerinin % 100'ü, pamuk çeşitlerinin % 5'i, soya ve ayçiçeği çeşitlerinin % 8'i yine kendi çeşitlerimizdir.

Enstitülerimiz tarafından geliştirilerek tescil edilen çeşitler birçok ülkede tescil edilerek üretimi yapılmaktadır.

25.9.2014 tarihinde Bitki Çeşit, Çeşit Adayı ve İslah Materyalinin Tohumculuk Kuruluşlarına Devri, Tohumluk Üretimi ve Pazarlama Hakkı Satışı Hakkında Yönetmelik kapsamında geliştirilen çeşitler ve hatların satışı yapılarak özel sektörün kullanımına sunulmaktadır.

Patates Anaç Tohumluğu

Gerçekleştirilen alt yapı yatırımları (doku kültürü lab. ve seralar) ile Ülkemizin ihtiyaç duyduğu patates anaç tohumluğunun %10'u üretilebilecek duruma gelinmiştir. Ayrıca özel sektöründe devreye girmesi ile ülke ihtiyacının %25'ini karşılayabilecek üretim programı başlatmıştır.

Tohumluk ve yemeklik patates üretim alanlarının belirlenmesi çalışmaları tamamlanmıştır. Tohumluk üretim alanları olarak; Sivas, Kayseri, Konya, Tokat, Kahramanmaraş, Kütahya, Niğde, Eskişehir, Erzincan ve Erzurum İllerinde yaklaşık 207.400 hektar alanın kullanılabileceği tespit edilmiştir. Tohumluk üretimleri belirlenen bu alanlarda yapılmaktadır.

Ülkemize ait yerli çeşitlerin geliştirilmesi kapsamında 2007-2016 yıllarında toplam 650.000 melez tohum elde edilmiş ve seleksiyon çalışmaları başlatılmıştır. Kurulan doku kültürü altyapıları kullanılarak 2013 yılı içerisinde ilk yerli patates çeşitlerinin tescil başvuruları yapılmış, bugün itibarı ile dördü sanayilik, biri de yemeklik olmak üzere 5 adet yerli patates çeşidi tescil ettirilmiş, 6 adet çeşit adayının ise tescil süreci devam etmektedir.

2. Uluslararası Projeler

a) GEF Projeleri

Birleşmiş Milletler Küresel Çevre Fonu (GEF) desteği ile yürütülen biri ulusal (Türkiye Ulusal Biyogüvenlik Çerçevesi Uygulama Projesi, 2013-2016), biri küresel (Beslenme ve Gıda için Biyoçeşitlilik Projesi, 2012-2017) olmak üzere iki proje bulunmaktadır.

b) KKTC Projeleri

Bakanlığımız ve KKTC Tarım ve Doğal Kaynaklar Bakanlığı arasında "Araştırmalar Alanında İşbirliği Protokolü" kapsamında yürütülen projeler;

➤ Kuzey Kıbrıs Koşullarına Uygun Arpa Çeşitlerinin Geliştirilmesi, Yetiştiriciliği ve Kademeli Tohumluk Üretim Sisteminin Oluşturulması Projesi

➤ KKTC Koşullarına Uygun Fiğ Hatlarının Geliştirilmesi ve Fiğ Tescili

➤ KKTC koşullarında ikinci ürün olarak yetiştirilebilecek silajlık mısır çeşitlerinin, verim ve bazı kalite özelliklerinin belirlenmesi üzerine proje tamamlanmış olup sonuç raporu yazım aşamasına gelmiştir.

➤ KKTC Koşullarında Yetiştirilebilecek Bazı Sıcak ve Serin İklim Çim Bitkilerinin Adaptasyon Yeteneklerinin Belirlenmesi Projesi tamamlanmış olup sonuç raporu yazım aşamasına gelmiştir.

c) IWWIP (Uluslararası Kışlık Buğday Geliştirme Programı) PROJESİ

Türkiye-ICARDA-CIMMYT ortaklığında CWANA (Orta, Batı Asya ve Kuzey Afrika) bölgesi ve talep eden diğer ülkelere ıslah materyali temin etmek amacıyla 1991 yılında IWWIP projesi başlatılmıştır.

IWWIP programı ile 52 ülkede, 150 ıslah programına materyal gönderilmekte ve gıda güvenliğine katkıda bulunduğu gibi ülkemizin görünürlüğünü de arttırılmaktadır.

Ülkemiz öncülüğünde yürütülen program kapsamında geliştirilen materyal ıslah programlarında kullanıldığı gibi bu materyalden doğrudan çeşit te geliştirilmektedir.

3. Bahçe Bitkileri Araştırmaları

a) Kurumsal Kapasitenin Geliştirilmesi

➤ Mersin-Alata Bahçe Kültürleri Araştırma İstasyonu bünyesinde "Tarımsal Biyoteknoloji Merkezi" 21 Haziran 2014 tarihinde hizmete açılmıştır.

➤ Yalova Atatürk Bahçe Kültürleri Merkez Araştırma Enstitüsü bünyesinde ılıman iklim kuşağında Türkiye'nin ilk Dünyanın ise en büyük Geofit Bahçesi olan Geofit Araştırma Merkezi 2014 yılı sonunda hizmete açılmıştır.

➤ Uluslararası Zeytin Konseyi ile yürütülen çalışmalar neticesinde İspanya ve Fas'tan sonra Dünya Zeytin Koleksiyon Bahçesinin Türkiye'de kurulması çalışmaları 2012 yılında başlatılmış olup, kurulum çalışmaları halen devam etmektedir.

b) Çeşit Geliştirme Çalışmaları

İntrodüksiyonla yurtdışından getirilerek ülkemizde yetiştirme alanları ve teknikleri belirlenen toplam 83 meyve çeşidi (9 armut, 3 badem, 5 ceviz, 13 elma, 5 kayısı, 8 kiraz, 1 vişne, 2 limon, 3 mandarin, 1 nar, 1 muz, 8 nektarin, 4 şeftali, 4 portakal, 1 tangor, 15 asma) enstitüler adına tescil edilmiştir.

Araştırma enstitülerimizde meyvecilikte son yıllarda yürütülen ıslah çalışmaları sonucunda 40'dan fazla yeni meyve çeşidi geliştirilmiş, dünyada ilk kez tamamen çekirdeksiz limon çeşitleri geliştirilerek tescil edilmiştir. Modern meyveciliğin

Ülkemizde yaygınlaştırılmasına yönelik Bakanlığımız araştırma kuruluşlarının öncülüğünde bodur meyvecilikte önemli mesafeler kaydedilmiştir.

Geliştirilen çeşitlere örnekler

- 3 Çekirdeksiz toplam 5 limon çeşidi; Alata, Gülşen, Uzun, BATEM Sarısı, BATEM Pınarı
- 3 Portakal çeşidi; BATEM Fatih, BATEM Şekeri ve BATEM Baharı
- 5 Mandarin çeşidi; BATEM Göral, BATEM İncisi, BATEM Yıldızı, Seferihisar 35, Ulubelde35
- 6 Trabzon hurması çeşidi; Akbulut, Onur, İrem, Kaplan, Yeşilirmak, Ayder
- 8 Nar çeşidi; Sofralık ve Sanayilik BATEM Hicrannar, BATEM Esinnar, BATEM Onurnar, BATEM Yılmaznar, Dr. Ercan 35, Efenar 35, Kamilbey 35, Tezeren 35
- 2 Antepfıstığı çeşidi; Barak Yıldızı ve Tekin (Kavlatma oranı yüksek)
- 3 Fındık çeşidi; Giresun Melezi, Okay 28, Allahverdi
- 3 Kiraz çeşidi; Aldamla, Burak, Davraz
- 1 Zeytin çeşidi; Hayat
- 2 Ayva çeşidi; Altın 35, Zeybek 35,
- 6 Badem çeşidi; Payam 35, Özkarakaş 35, Bademli 35, Nurlu 35, Bozkurt, Halitbey
- 18 sebze çeşidi; 6 biber, 4 domates (Kamuda ilk yerli sanayi çeşidi), 1 lahana, 1 soğan, 1 patlıcan, 2 kabak, 1 kavun, 2 sarımsak çeşidi tescil ettirilmiştir.

Süs bitkileri konusunda;

İlman iklim kuşağında, barındırdığı tür sayısı bakımından Dünyanın en büyük Geofit Araştırma Merkezi 2014 yılında Yalova'da açılmıştır. Bu kapsamda, ülkemiz florasında bulunan 900'den fazla tür doğal soğanlı ve yumrulu süs bitkisinden oluşan genetik kaynağımız toplanmış ve kayıt altına alınmıştır.

Çalışmalar sonucunda muhafaza altına alınan geofit türlerinin tamamı Türkiye'de ilk kez resimli, üç cilt ve 1820 sayfadan oluşan "Türkiye Geofitleri Kitabı"nda toplanmıştır.

Araştırma Enstitülerimizce süs bitkileri sektörüne yeni çeşitler kazandırmak üzere yürütülen projeler sonucunda, ülkemiz tarihinde ilk kez lale ıslahı çalışmaları ile 3 adet yerli lale çeşidi, 3 adet ters lale çeşidi geliştirilerek sektöre sunulmuş, yine ilk yerli karanfil türü için 'Likya' adıyla tescil başvurusu yapılmıştır.

2010 Yılında başlatılan 'Meyve-Asma Baz Materyalleri AR-GE Merkezleri Projesi' ile 11 Araştırma Enstitüsü altyapılarını tamamlamışlardır. Bu sayede 200 civarında meyve-asma çeşidinden sertifikasyon sistemi oluşturulmuş ve üretici firmalara baz materyali verilmeye başlanmıştır.

2023 yılında meyvecilikte kendi çeşitlerimizin sayılarını daha da artırarak dünyada meyvecilikte söz sahibi bir ülke konumuna getirmek hedeflenmektedir (Kirazda, fındıkta ve incirde olduğu gibi).

c) Sebzeçilik-Yerli Hibrit Sebze Tohumculuğunun Geliştirilmesi

Hibrit Sebze tohumluğunda ithalatı azaltmak amacıyla Türkiye F1 Hibrit Sebze Tohumu Çeşit Geliştirme Projesi uygulamaya konulmuştur.

Bu kapsamda;

- 2004 yılında % 10 olan yerli hibrit sebze tohumluk üretimi
- 2016 yılı sonunda % 60'lara çıkmıştır.

Bu proje ile;

- İlk ticari tohumluk kayıtları başlatılmış, domates, biber, kavun ve hıyarda ilk çeşitlerin ticari tohumluk kayıtları yapılmış,
 - Enstitülerimizdeki gen havuzu büyüklüğü 4 yılda son 35 yılda ulaşılan miktarın 10 katına çıkartılmış,
 - 8 sebze türüne ait 15.000 örnek, 5 araştırma enstitüsünde muhafaza altına alınmıştır.
 - 21 özel sektör tohum firması ile işbirliği kapsamında 100'den fazla genetik materyal özel sektöre aktarılmıştır.
 - Ayrıca, 320 nitelikli hat ve 42 adet F1 Hibrit sebze çeşidi geliştirilerek katalog halinde 2014 yılında yayınlanmıştır.
- Sebzecilikte standart domates tohumluğunun %50'si, patlıcanın %55'i, hıyarın %100'e yakını kendi çeşitlerimizdir.

d) Genetik Kaynakların Korunması

- Geofit Araştırma Merkezi'nde yürütülen çalışmalarla ülkemiz florasında bulunan 900'den fazla tür doğal soğanlı ve yumru süs bitkisinden oluşan genetik kaynağımız 350 bin km yol kat edilerek toplanmış ve kayıt altına alınmıştır.
- Arazi Gen Bankalarında 17 Enstitüde, 9.966 Meyve ve Asma Gen Kaynağı muhafaza altına alınmıştır.

4. Bitki Sağlığı Araştırmaları

a) Bitki Hastalık ve Zararlıları ile Mücadele Araştırmaları Projesi

Ülkemizde mevcut hastalıklar, zararlılar ve yabancı otlar ile mücadelede, başta biyolojik mücadele olmak üzere alternatif mücadele metotlarının kullanılmasına öncelik vermek ve zirai mücadele ilaçlarının kullanımını asgariye indirmek suretiyle, zirai mücadelenin ekonomik ve etkili bir şekilde yapılabilmesini sağlamak, diğer taraftan pestisit kalıntısı olmayan güvenilir ürünler elde etmek, çevreyi ve doğal dengeyi korumak amacıyla söz konusu proje çalışmaları devam etmektedir.

Proje kapsamında 2016 yılında bitki sağlığı araştırmaları program değerlendirme toplantıları yapılmış; bitki zararlıları araştırmaları değerlendirme toplantısında 151, bitki hastalıkları araştırmaları değerlendirme toplantısında 191, yabancı ot araştırmaları değerlendirme toplantısında 52, ilaç alet ve toksikoloji araştırmaları değerlendirme toplantısında 37 proje olmak üzere toplam 431 proje görüşülmüştür.

b) Faaliyetler

Zirai mücadele ve biyolojik mücadele konularından sorumlu enstitü müdürlüklerince araştırmalar haricinde yürütülen faaliyetlerin bazılarının konusu ve sayısı tabloda yer almaktadır.

Tablo 41: Faaliyetler

2016 YILI FAALİYETİN KONUSU	SAYISI
Bitki Sağlığı Kliniği Analizler	26.195
Hizmet İçi Eğitim	72
Yan Etki Denemeleri	26

c) Biyolojik Mücadele Ajanı (Faydalı Böcek) Üretimi ve Salımı

Araştırma Kuruluşlarımızca 2016 yılında üretilerek salımı yapılan biyolojik mücadele etmenlerine ait bazı bilgiler tabloda verilmiştir.

Tablo 42: 2016 Yılında Üretilerek Salımı Yapılan Biyolojik Mücadele Etmenleri

Üretim Yeri	Biyolojik Mücadele Etmeni	Üretim Miktarı	Salım Miktarı	Neye Karşı Kullanıldığı	Salım Yapılan Alan (da)
Biyolojik Mücadele Araştırma Enstitüsü	<i>Trichogramma evanescens</i> (Parazitoit)	7.500.000	1.500.000	Bağda salkım güvesi (<i>Lobesia botrana</i>)	25
			5.000.000	Doğanın desteklenmesi amacıyla yapılan salım	-
	<i>Trissolcus semistriatus</i> (Parazitoit)	2.115.890	1.995.000	Süne (<i>Eurygaster spp.</i>)	1.995
Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü	<i>Cryptolaemus montrouzieri</i> (Predatör)	1.500.000	496890	Turunçgil Unlubiti (<i>Planococcus citri</i>)	1987
	<i>Leptomastix dactylopii</i> (Parazitoit)	3.000.000	678500	Turunçgil Unlubiti (<i>Planococcus citri</i>)	1357
Zirai Mücadele Araştırma Enstitüsü-Bornova	<i>Trichogramma euproctidis</i> (Parazitoit)	850.000	210.000	Bağda salkım güvesi (<i>Lobesia botrana</i>)	16
TOPLAM		14.965.890	7.880.390		5.380

5. Hayvancılık ve Su Ürünleri Araştırmaları

a) Kurumsal Kapasitenin Geliştirilmesi

Eskişehir Geçit Kuşağı Tarımsal Araştırma Enstitüsü bünyesinde “Damızlık Etçi Tavuk Geliştirme Merkezi” kurulma çalışmaları devam etmektedir.

b) Anadolu Alacası Geliştirme Projesi

Proje kapsamında;

- 2016 yılında embriyo transferinden 43 baş buzağının doğumu gerçekleşmiş olup, projeden elde edilen toplam buzağı sayısı 429 baştır.
- Embriyo transferi sonucu doğan yavrulardan dişiler donör olarak, erkekler ise beklenen süt verimleri ve ebeveyn verimlerine göre 40 aday boğa seçilmiştir, bu boğalar;
 - 18 baş Uluslararası Hayvancılık Araştırma ve Eğitim Merkezi Müdürlüğüne, (285.250 doz sperma üretilmiştir.)
 - 5 baş üzere ÜNİVET (Konya),
 - 3 baş GENOTEK isimli firmalara,
 - 4 baş Türk İşbirliği ve Koordinasyon Başkanlığı (TİKA) aracılığı ile Sudan'a,
 - 10 baş Gentürk Boğa istasyonuna spermaları üretilmek üzere gönderilmiştir. Gentürk'e verilen boğalardan 7 başı üretim izni almıştır.
- Sürüde periyodik (3-6 aylık dönemler) olarak hastalık (IBR, BVD, BT, BL, Tuberkulosis, Leptospirosis, Brucellosis) taraması yapılmıştır.
- Proje kapsamındaki hayvanlarla ilgili tüm bilgiler (kimlik, gelişim, hastalık, kızgınlık, aşımlar, doğum, laktasyon ve operasyon kayıtları) ile proje kapsamındaki embriyo transferi çalışmaları bilgisayar ortamında kayıt altına alınmakta ve sistematik olarak takip edilmektedir.

c) Hayvansal Üretim Araştırmaları Projesi

2016 yılı içinde 98 adet proje yürütülmüş ve bunlardan 10 adeti sonuçlandırılarak yayın aşamasına getirilmiş olup bu kapsamda;

- Karacabey Merinosunun Geliştirilmesi kapsamında Koyunculuk Araştırma Enstitüsü bünyesinde 2016 yılında 400 baş kaliteli damızlık dağıtımı gerçekleştirilmiştir.
- Anadolu Merinosunun Geliştirilmesi kapsamında Bahri Dağdaş Uluslararası Tarımsal Araştırma Enstitüsü'nde 2016 yılında 120 baş erkek ve dişi toklu ile 110 baş damızlık adayı erkek ve dişi kuzu dağıtımı yapılmıştır. Bu faaliyetler sonucunda bölge yetiştiricisinin damızlık koç ihtiyacının bir kısmı karşılanmıştır.
- Halk Elinde Küçükbaş Hayvan Islahı Ülkesel Projesi kapsamında 61 ilde, 183 alt proje yürütülmüş olup, 7.350 yetiştirici elinde yaklaşık 1.150.000 baş hayvanda verim kaydı alınmış ve yetiştiricilere 48.554.700 TL destekleme ödemesi yapılmış olup, 7 Milyon TL ödeme ise 2017 yılının ilk aylarında tamamlanacaktır.
- Mandaların Islahı ile mandacılıktan elde edilen gelirin artırılması, üstün damızlık manda boğası yetiştirilmesi amacı ile yürütülen Halk Elinde Anadolu Mandasının Islahı Ülkesel Projesi kapsamında 2016 yılında 18 ilde, 3.575 manda yetiştiricisine ait verim kaydı alınmış 25.627 manda ve 5.389 baş damızlığa ayrılan manda yavrusu için, yetiştiricilere 22.152.700,00 TL, destek ödemesi yapılmıştır.
- Arıcılık Projeleri kapsamında; Ülkesel Arıcılık Projesinin alt projesi olan "İzmir yöresi Bal Arılarında saf hat oluşturma çalışmaları" kapsamında 2016 yılında bölgenin ihtiyacı olan 10 adet damızlık ana arı ve 5.500 ticari ana arı satışı gerçekleştirilmiştir.

d) Evcil Hayvan Genetik Kaynaklarının Korunması

- Enstitüde Koruma kapsamında; 4 sığır, 4 koyun, 1 keçi, 2 tavuk ve 1 arı ırkı ile 2 ipekböceği hattı koruma altına alınmıştır ve tanımlama çalışmaları sürdürülmektedir.

➤ Halk Elinde Koruma çalışmaları kapsamında; sığır, manda, koyun, keçi ve arı türlerinde toplam 21 ırkta, yaklaşık 12.188 baş hayvan ile 10.000 arı kolonisi 24 ilde 790 yetiştirici elinde korumaya alınmıştır. Bu amaçla 3.851.940 TL destekleme yapılması öngörülmüş ve 1.620.120 TL ödeme yapılmış olup ödemeler devam etmektedir.

e) Türkiye Patentli Büyük Ebeveyn ve Ebeveyn Geliştirme Projesi Yumurtacı Damızlık Geliştirme Projesi

İslah çalışmaları sonunda geliştirilerek Atabey, Atak, Atak-S ismi verilen yerli yumurtacı damızlıkların enstitüdeki sayısı artırılarak, sektöre sunulan yerli yumurtacı ebeveyn ve hibrit miktarının artırılması ve hibritlerin kullanımının yaygınlaştırılması sağlanmıştır.

➤ 1.388.945 adet damızlık yumurta üretimi yapılmış, 4.110 adedi kuluçkahane ruhsatı olan işletmelere satılmış, kalanı kendi kuluçkahanemizde civciv üretiminde kullanılmıştır.

➤ 513.873 adet civciv üretimi yapılmış, bunun 38.900 adedi kendi sürümüzü oluşturmak üzere Araştırma Enstitüsünde kalmış, 72.000 adet ebeveyn civciv satışı yapılmış, geri kalanı ticari işletmelere satılmıştır.

➤ 4.894.626 adet Yemeklik yumurta üretimi gerçekleşmiştir.

Projenin, süreklilik arz eden ıslah çalışmalarına devam edilmiştir.

Etçi Damızlık Geliştirme Projesi

➤ Eskişehir Geçit Kuşağı Tarımsal Araştırma Enstitüsünde yürütülen proje ile yurt içinde kendi etçi ebeveynlerimizi elde etmek suretiyle dışa bağımlılığın sakıncalarından kurtulup, yabancı hibritlerle rekabet edebilecek daha ucuza yerli hibritler piyasaya sunulmuş olacaktır. Yurt dışından hayvan materyali getirilmiş ve melezleme çalışmalarına başlanmıştır. Ara sonuçlar ümit vericidir.

➤ Projedeki değerli hatların yedeklemesi için Tokat ve Konya'da yedekleme ünitelerinin kurulma iş ve işlemleri başlatılmış ve gerekli bütçeler ayrılmıştır.

f) Su Ürünleri Araştırma Kapasitesinin Desteklenmesi Projesi

“Su Ürünleri İslah ve Yetiştiriciliği” programı kapsamında ticari değeri yüksek yeni türlerin üretimi ve ıslah hatları oluşturulmasını sağlamak amaçlanmıştır. Su Ürünleri Araştırma Kapasitesinin Desteklenmesi Projesi” kapsamında şimdiye kadar 23 farklı balık türü ile midye vb. deniz canlıları konusunda araştırmalar yapılmıştır. Granyöz, deniz alabalığı, fangri, minekop, sinagrit ve sivri burun karagöz türleri yetiştiriciliğinde başarı sağlanmış ve bu türlerin özel sektörçe yaygın üretimi başlatılmıştır. Halen mersin balığı türleri, kerevit, kefal, kırlangıç balığı, yağ balığı türlerinde 5 adet alt proje de yürütülmeye devam etmekte olup, 4 farklı türün biyo-ekolojik özellikleri ile yetiştiriciliğe alınma imkanlarının araştırılmasına devam edilmektedir. 2016 yılında doktor balıkları (Garra rufa ve C. macrostomus) kültüre alınması çalışmaları tamamlanmıştır. Yılan balığı türlerinin biyoekolojisi ve kültürü konusunda iki yeni alt proje teklif edilmiştir.

Balık besleme ve yem denemeleri: Ticari üretimi yapılan türlerde ve yeni kültür çalışması yapılan türlerin besleme özelliklerinin belirlenmesi ve türe özgü yem rasyonu oluşturması için bir dizi çalışma yürütülmüştür. Yoğun balık yetiştiriciliği yapılan bölgelerde çevreye etkinin belirlenmesi ve taşıma kapasiteleri konusunda farklı dönemlerde izleme çalışmaları yapılmıştır. Su ürünleri yetiştiriciliğinin çevresel etkilerinin azaltılmasına katkıda bulunmayı amaçlayan bu projelerde atık üretiminin azaltılması ve katı atıkların arıtılması üzerine bazı denemeler yürütülmüştür.

“Balıkçılık Yönetimi” programında deniz ve içsularda yapılan balıkçılık yönetimi, stok çalışmaları ve çevresel izleme konularında alt proje çalışmaları

yürütülmüştür. Gırgır avcılığıyla yakalanan bu türlerin temel populasyon parametreleri (boy-frekans dağılımı, boy-ağırlık-cinsiyet-yaş vb.) ve karaya çıkarılan avın özellikleri (birim av gücü, avcılık hareketleri, avın dağılımı, göç vb.) ile balıkçı filosuna ait özellikleri uzun süreli veri seti oluşturulmuştur. Batı Karadeniz'deki dip (Demersal) balık stoklarının tahmini çalışması tamamlanmıştır. Bakanlığımızın balıkçılık yönetiminde alınan kararların etkisini ölçülmesi ve uyguladığı politikaların uygulamada ne gibi etkilerinin olduğunu araştırmak amacıyla yürütülen projede, son 20 yıldaki uygulamalar değerlendirmeye alınmıştır. Batı Karadeniz'deki demersal balık stokları rutin izleme projesi olarak devam etmektedir. Antalya, Bandırma ve Saroz Körfezlerinde İhtiyoplankton Bolluk ve Dağılımının Araştırılması çalışmaları yürütülmektedir.

“Su Ürünleri Genetik Kaynakları” programında 5 alt proje yürütülmüş, Mersin Balıkları, Anadolu kereviti, İnci Kefali, Karadeniz Alabalığı genetik özellikleri konusunda çalışmalar tamamlanmıştır. Nesli tükenmekte olan türlerin genetik özelliklerinin korunmasında ve üretilmesinde karyoprezervasyon tekniğinin kullanımı amacıyla balıkların sperm örnekleri uzun süreli dondurulmuş, geri çözünmede dölleme oranları belirlenmiştir. Balık türlerinin doğal ortamda tür ve yoğunluk tespiti konusunda yeni bir teknik olarak eDNA ile stok tespiti konulu proje başlatılmıştır. Halen ticari değeri olan su ürünleri türlerinden hamsi, inci kefali, tıbbi sülük, doktor balıkları Bakanlığımız adına tescil çalışmaları devam etmektedir. son beş yılda genetik çalışmalara hız verilmiş olup, Antalya ve Trabzon'da iki laboratuvar oluşturulmuş, alabalık türleri, mersin balığı gibi türlerde genetik yapının belirlenmesine ilişkin çalışmalar sonuçlandırılmış, İnci Kefali popülasyonlarının genetik yapısı belirlenmiştir. Ayrıca Göller Bölgesi ile Güney Doğu Anadolu Bölgesi Sülük Faunasına ait projeler tamamlanmıştır. Karadeniz'deki kirlilik çalışmaları ile ilgili faaliyetler uzun soluklu çalışmalar olduğu için devam etmektedir. Antalya körfezi ve barajlarda kirliliğin ve ağır metal etkisinin izlenmesi için çalışmalar başlatılmıştır.

“Kaynak Yönetimi ve Çevre” programında denizlerimiz ve içsularında stok çalışmalarının izleme projeleri ile kirlilik çalışmaları ilgili faaliyetler uzun soluklu çalışmalar olduğu için devam etmektedir. Deniz ve iç sularımızdaki stok çalışmalarının bir çoğu tamamlanmış olup su kirliliğinin balıkların genetiği üzerine etkisi izlenmesi için çalışmalar başlatılmıştır.

“Su Ürünleri Teknoloji” programında göllerde su kalitesinin gerçek zamanlı izlenmesi amacıyla yeni sensör denemeleri yürütülmüştür.

2016 yılı içinde, Balıkçılık Yönetimi Programı kapsamında 13 adet, Su Ürünleri Islah ve Yetiştiriciliği Programı kapsamında 14 adet, Su Ürünleri Genetik Kaynakları Programı kapsamında 4 adet, Kaynak Yönetimi ve Çevre programı kapsamında 7 adet, olmak üzere toplam 38 adet proje devam etmekte olup 7 adet proje 2016 yılında sonuçlanmıştır.

COFASP (Cooperation in Fisheries, Aquaculture and Seafood Processing) akronimi ile sunulan ve 2013-2017 döneminde yürütülecek AB projesinde 3 alt projemiz desteklenmektedir. 16 ülkeden 27 araştırma kuruluşunun ve ülkemizden TAGEM'in dahil olduğu COFASP projesinde araştırma kuruluşları arasında işbirliğini geliştirmek amaçlanmıştır. Bu kapsamda enstitülerimizin dahil olduğu 2016 yılı içerisinde başlayan 3 tane işbirliği projesi devam etmektedir.

TAGEM Su Ürünleri Araştırmaları koordinatörlüğü tarafından AB Katılım öncesi fonlara (IPA) sunulan proje ön değerlendirme aşamasını geçmiştir. 2017 yılında başlayacak 7 milyon Euro bütçeli bu proje ile ekosistem tabanlı balıkçılık yönetiminin tüm denizlerimize uygulanması, ticari balık stoklarının uydu bağlantılı sistem ile sürekli olarak izlenmesi ve veri alınması amaçlanmaktadır.

g) Ulusal Su Ürünleri Gen Bankası ve Biyoteknoloji Merkezi

Ülkemizin su ürünleri ve balıkçılık kaynaklarının sürdürülebilir kullanımı ve muhafazası için Trabzon'da bulunan Su Ürünleri Merkez Araştırma Enstitüsü bünyesinde 7 bin metrekarelik alanda ulusal düzeyde bir gen bankası olan "Türkiye Su Ürünleri Gen Bankası ve Biyoteknoloji Merkezi" kurulacaktır. 2015 yılında inşaatı başlayan Gen Bankasında; biyoçeşitliliğin korunması ve sürdürülebilir yönetimi için plankton, bentik ve balık biyolojisi (histolojik, plankton ve yaş okuma) çalışmalarının yapılacağı laboratuvarlar, elde edilen materyallerin muhafaza edileceği arşiv ve müze oluşturulacaktır. Bu bağlamda sperm, doku, DNA ve su ürünleri müzesi ve teknolojik gelişmeler doğrultusunda yeni çalışmaların yapılabileceği bir koleksiyon oluşturulacaktır. Ayrıca, doğal genetik kaynakların (balık ve sucul organizmalar) karakterizasyonunun yapılması ve koruma stratejilerinin oluşturulması için altyapı geliştirilecektir. Nesli tehlikede olan endemik türler ile ticari değeri yüksek olan türler vb. su ürünlerinin canlı muhafazası sağlanacak olup, Gen Bankası tamamlandığında birbirinden bağımsız kapalı devre sistemler ile her balığın özelliğine göre ortam sağlanabilecektir.

Su Ürünleri Merkez Araştırma Enstitüsü bünyesinde, dünyada Ar-Ge faaliyetleri ile ilgili yeni eğilimlere uygun olarak bir biyoteknoloji merkezine dönüştürülmesi amaçlanmaktadır. Ülkemizde hayvancılık ve tarımsal alanlarda hizmet veren benzer merkezler olmasına karşın su ürünleri alanında böyle bir merkez bulunmamaktadır. Bu yönüyle de kendi alanında ilk olma özelliği taşıyacaktır.

h) Su Ürünleri İleri Araştırma ve Geliştirme Merkezi Projesi

2016 yılında başlamış olan proje; Akdeniz Su Ürünleri Araştırma Üretim ve Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü'nün mevcut üretim ve araştırma şartları, personel ve laboratuvar imkanları bütüncül ve ileri araştırmalar yapmak için yetersiz olduğundan dolayı donanımlı ileri araştırma geliştirme merkezine ihtiyaç duyulduğundan hareketle başlatılmıştır. Enstitü Müdürlüğü'nün deniz balıkları üretim ve araştırma çalışmalarının yapıldığı Beymelek Birimi, verimli bir lagün ile her türlü yapılaşmaya uygun Akdeniz kıyısında geniş, kullanılabilir bir araziye ve acısu kaynağına sahiptir. Akdeniz de bulunan ekonomik değere sahip kültüre alınabilecek çok değerli balık türleri mevcuttur. Bu türlerin bir kısmı için yetiştiricilik ve ıslah çalışmaları başlatılmış olup; ticari üretimde başarı sağlamak için daha ileri düzeyde çalışmaların koordineli ve verimli bir şekilde yapılmasına gerek vardır. Yapılacak araştırmalarla, elde edilecek üstün niteliklere sahip alternatif türlerin, üreticilere üretim protokolü olarak sunulması amaçlanmaktadır. Bu proje kapsamında, Beymelek Biriminin, yeni türlerle ilgili ileri araştırma ve geliştirme çalışmaları ile farklı koşullarda büyüme ve gelişme özelliklerinin belirleneceği, aynı zamanda uzun süreli ıslah, seleksiyon, tescil ve patent çalışmalarının yürütüleceği bir merkez haline getirilmesi hedeflenmektedir.

Kapalı devre sistemler ile farklı su özellikleri sağlanarak, Trabzon'da kurulan Gen Bankası ile bağlantılı olarak Akdeniz'e ait türlerin canlı muhafazası (in situ) yine bu tesislerde gerçekleştirilecektir.

Proje kapsamında Antalya ili Demre İlçesinde, Enstitü Beymelek tesislerinde İdari Bina (4000 m²), Laboratuvar Binası (500 m²), Araştırma-Geliştirme Binası (2000 m²), kongre merkezi (500 m²), Depolar (soğuk hava, malzeme ve yem, 200 m²), toprak havuzlar (10 Adet 100x50 m; 5 Adet 100x100m; 20 Adet 50x20 m; 120000 m²) dan teşekkül edecektir.

Su Ürünleri AR-GE Merkezinin etüt-projesi yapılmış olup, inşaat işlemleri önceki ihale aşamasına yeni gelmiştir.

i) Limnolojik Araştırmalar Merkezi Projesi

2016 yılında başlamış olan proje; Eğirdir Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü'nün, İçsularda Ar-Ge faaliyetleri ile ilgili yeni eğilimlere uygun olarak bir limnoloji ve biyoteknoloji araştırma merkezine dönüştürülmesi amacıyla başlatılmıştır. Bu kapsamda enstitünün bir bütün olarak dönüşümü ve içsularda, uluslararası düzeyde rekabet edebilir ve ülke su ürünleri sektörünün gelişen teknolojiler doğrultusunda ihtiyaçlarını karşılayabilir hale gelebilmesi amacıyla iç sularda araştırma kapasitesinin geliştirilmesi hedeflenmiştir.

“Limnolojik Araştırmalar Merkezi” bünyesinde ülkemiz iç sularında kısa süreli ayrı ayrı yapılan limnolojik çalışmalar bir merkezden yürütülerek ülkesel veri tabanı oluşturulacaktır. Göllerimizde ve iç sularda endemik balık türlerinin in vivo ve in vitro olarak korunması için Bakanlığımız Ulusal Su Ürünleri Gen Bankası ile uyumlu olarak alt yapı oluşturulacaktır.

“Limnolojik Araştırmalar Merkezi” uluslararası standartlarda ülkesel ve bölgesel ihtiyaca cevap verebilecek bir merkez oluşturulacaktır. Doğal göller ve diğer iç su kaynaklarının izlenmesi, sürdürülebilir kullanımı ve yönetimi için özel sektör tarafından yürütülmesi mümkün olmayan, kamu olarak yapılması gereken limnolojik araştırmalar yapılacak, veri toplanacak ve elde edilecek veriler ışığında önerilerde bulunulacak, her bir göl için yönetim stratejileri geliştirilebilecektir. Ülkemiz Avrupa ve Asya geçiş kuşağında olduğu için zengin içsu tür çeşitliliğine sahiptir. Çoğu endemik olan ve belli bir göl veya lokalitede kalan balık türü ve diğer su ürünleri canlıları için yerinde muhafaza (in vivo) yanında genetik olarak materyal muhafazası ve balık müzeleri, canlı muhafaza (in situ) çalışmaları bu merkez tarafından yürütülecektir. Biyoçeşitliliğin korunması ve sürdürülebilir yönetimi için plankton, bentik ve balık biyolojisi (histolojik, plankton ve yaş okuma) alanlarında çalışmalar yapılacaktır.

Kurulacak olan Limnolojik Araştırmalar Merkezi ile ülkemizde yürütülmekte olan içsular su ürünleri üretiminin çok daha iyi noktalara taşınması gereksinimine cevap verilecektir. Proje ile 4.300m² kapalı alanı olan bir bina içerisinde toplam 450 m² lik alana sahip laboratuvarlar, 1050 m² çalışma ofisleri, 270 m² toplantı salonu ve 100 m² Balık Müzesi, 150 m² Gen Kaynakları Müzesi ve Gen Bankası inşa edilmesi planlanmıştır.

Limnolojik Araştırma Merkezinin etüt –projesi yapılmış olup, Proje Muayenesi İl Özel idaresince kabul edilerek, ödenek buraya aktarılmış ve inşaat ihale aşamasına yeni gelmiştir.

6. Tarım Ekonomisi Araştırmaları

a) Tarım Ekonomisi Araştırmaları ve Durum/Tahmin Raporları

Tarım Ekonomisi alanında Enstitülerimizden gelen proje başvuruları Program Değerlendirme Toplantıları ve sonrasında yapılan Araştırma Tavsiye Komite toplantısı sonucuna göre değerlendirmeye alınmakta ve desteklenecek projeler belirlenmektedir. Söz konusu proje başvurularının alınmasında Bakanlığımız Genel Müdürlüklerinin görüşleri de dikkate alınarak oluşturulan öncelikler esas alınmaktadır. Bu kapsamda 2016 yılı içerisinde 13 proje değerlendirmeye alınmış ve 12 adedinin desteklenmesine karar verilmiştir. Kabul edilen projeler ile birlikte 2016 yılı içerisinde 40 adet tarım ekonomisi araştırma projesi yürütülmüş olup, devam eden projelerden 64 tanesi ise sonuçlanmıştır. Sonuçlanan proje çıktılarının uygulamaya aktarılması ile ilgili çalışmalar devam etmektedir.

Ayrıca 2015 yılı içinde enflasyona katkısı fazla ve fiyatların görece yüksek ve dalgalı seyrettiği ürünlerden başlanarak toplam 23 üründe (Buğday, Arpa, Çeltik, Ayçiçeği, Kuru Fasulye, Mısır, Pamuk, Soya, Patates, Ceviz, Fındık, İncir, Kayısı,

Limon, Muz, Portakal, Kuru Üzüm, Sofralık Üzüm, Zeytin Yağı, Kırmızı et, Tavuk eti, Süt, Yumurta) projeksiyon çalışması yapmak amacıyla Birim araştırmacıları ve Üniversite Öğretim üyelerinin katılımıyla iki toplantı gerçekleştirilmiştir. Söz konusu toplantı sonucunda “Seçilmiş Tarım Ürünlerinde Gelecek Eğilimlerinin Belirlenmesi” konulu rapor hazırlanmış ve 2016 yılında basılmıştır.

b) Ar-Ge Destek Programı Projeleri Çalışmaları

Sekretarya hizmetleri tarafımızdan yürütülen Bakanlık Ar-Ge Destek Programı kapsamında 2016 yılı içerisinde 11. proje çağrısına çıkmıştır. Programa 288 yeni proje teklifi gelmiş olup Sekretarya, Bilim Komitesi ve Değerlendirme Kurulu tarafından uygun görülen 60 proje ile sözleşme yapılmıştır. Program kapsamında önceki yıllarda kabul edilmiş projelerden 2016 yılı içerisinde 60 proje sonuçlanmıştır. Hali hazırda ise 166 proje devam etmektedir.

Bakanlık Ar-Ge Destek Programı kapsamında desteklenen projelerden tarım ekonomisi konularındaki projelerin gelişme ile sonuç raporlarının değerlendirilmesi yapılmış, yerinde izleme faaliyetleri gerçekleştirilmiştir. Program kapsamında 2016 yılında tarım ekonomisi konularında 24 proje devam etmiş olup bu projelerden 23’ü sonuçlanmıştır. Bu projelere 2016 yılında 53.626 TL destekleme ödemesi yapılmıştır.

c) İç Kaynaklı Projeler

Projelerin elektronik olarak yönetilmesi için Proje Takip Sistemi kurulmuş ve tüm projeler buradan izlenecektir. Böylece proje arşivi elektronik olarak oluşturulmuş olup projelerin takibi bu sistem üzerinden yapılarak yönetimi daha kolay olacak ve benzer projelerin yapılması engellenecek ve kaynak israfı önlenmiş olacaktır.

TÜBİTAK Kamu Kurumları Araştırma ve Geliştirme Projelerini Destekleme Programı (1007 programı) kapsamında Bakanlığımızın ihtiyaç analiz dokümanının oluşturulması çalışmaları ve projelerinin Sekretarya hizmetleri yapılmaktadır. Program kapsamında 89,7 milyon TL bütçeli toplam 40 proje yürütülmektedir. Bu projelerin 35’i sonuçlanmıştır. 5 proje ise devam etmektedir.

Ayrıca Bakanlığımızın Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu (BTYK) Sekretarya hizmetleri de yürütülmektedir.

CGIAR WANA Bölge Temsilciliği Süreci

Uluslararası Tarımsal Araştırmalar Danışma Grubu olarak bilinen CGIAR, informal bir kamu-özel sektör ağı olup uluslararası tarımsal araştırmanın yaygınlaştırılması ve gelişmekte olan ülkelerde tarımsal gelişmenin desteklenmesini amaçlamaktadır. Üye ülke ve kuruluşların katkıları ile bütçesini oluşturan CGIAR bu amaçla yılda yaklaşık 1 milyar Dolar AR-GE faaliyetlerine harcamaktadır. Ülkemizin 2005 yılında dahil olduğu CGIAR 2015 yılında donörlerin karar alma sürecinde daha etkin rol oynadığı yeni bir CGIAR Sistemi üzerinde mutabık kalmışlardır.

Söz konusu yönetsel yeniden yapılanma kapsamında, bölgesel dengenin sağlanması açısından 5 bölge belirlenmiş ve Türkiye’nin de içinde bulunduğu Batı Asya ve Kuzey Afrika bölgesi üye ülkeleri (Mısır, İran, Lübnan, Libya, Fas, Suriye ve Türkiye) arasında 2016 Haziran ayında Dünya Bankası moderatörlüğünde yapılan müzakereler neticesinde bölgenin iki sene süre ile Türkiye tarafından temsil edilmesine karar verilmiştir.

Ülkemizi ve Batı Asya-Kuzey Afrika bölgesini, CGIAR’ın en üst yönetim organı olan Sistem konseyinde Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürü Dr. Nevzat BİRİŞİK temsil etmektedir.

Avrupa Birliği Çerçeve Programı (2007-2013) ve HORIZON 2020 Programı (2014-2020)

Avrupa Birliği’nin yeni dönem Araştırma ve Yenilik Çerçeve Programı olan Horizon-2020’de bugüne kadar 790.312 € bütçeli 7 projemiz desteklenmektedir.

AB Çerçeve Programları Horizon2020 Genel Kuralları ve Toplumsal Sorunlara Çözümler-2 başlığı altında yer alan “Gıda Güvenliği, Sürdürülebilir Tarım ve Ormancılık, Deniz ve Denizcilik Araştırmaları ve Biyoekonomi” alanı 2016-2017 çağrılarını ile ilgili bilgilendirme toplantısı 14 Ocak 2016 tarihinde gerçekleştirilmiştir.

Mükemmeliyetin Yayılımı ve Katılımın Genişletilmesi (WIDESPREAD) Bilgi Günü

18 Mart 2016 tarihinde Horizon2020 Programı kapsamında “Mükemmeliyetin Yayılımı ve Katılımın Genişletilmesi” bilgi günü gerçekleştirilmiştir. TÜBİTAK Mükemmeliyetin Yayılımı ve Katılımın Genişletilmesi Ulusal İrtibat Noktası tarafından sunuların gerçekleştiği etkinliğe 15 Araştırma Enstitüsünün temsilcilerinden oluşan 35 kişi katılım sağlamıştır.

MED-AMIN Toplantısı

MAYZEM inisiyatifinde 2014 yılında kurulan MED-Amin (Akdeniz Tarım Piyasaları Bilgi Sistemi) yıllık toplantısını 7-8 Aralık 2016 tarihlerinde Tunus'ta gerçekleştirmiştir. Tahmin ve erken uyarı sistemlerinin oluşabilecek olumsuz tarım piyasa koşullarındaki önemine istinaden delegeler ülkelerindeki tahmin ve erken uyarı sistemleri hakkında sunu yapmışlardır. Ülkemiz sunumu TÜİK ile işbirliği halinde koordinatörlüğümüzce hazırlanarak yapılmıştır.

7. Toprak ve Su Kaynakları Araştırmaları

a) Tarımsal Sulama ve Arazi Islahı Araştırmaları

Ülkesel Projeler

TAGEM, X. Kalkınma Planındaki “Tarımda Su Kullanımının Etkinleştirilmesi Programı” altında 2015-2018 dönemi için “Sulamada yeni tekniklere ilişkin Ar-Ge Çalışmalarının ve yeni uygulamaların artırılması,” Suyun Bilinçli Kullanımı İçin Tarım Üreticilerine Yönelik Eğitim ve Yayımın Artırılması “,“Destekleme politikalarının geliştirilmesinde bölgesel su kısıtı ve çevrenin korunması unsurlarının göz önüne alınması” politikaları ve uygulamalarında sorumlu ve ilgili kuruluş olarak yer almıştır. Bu kapsamda ülkesel ve bölgesel araştırma faaliyetleri ve eğitimler yapılmıştır.

2016 yılında 8 Araştırma Enstitüsünde farklı bölge ve ürünlerde 12 Araştırma Projesi bu kapsamda yürütülmektedir. Çalışılan bitkiler; mısır, soya, pamuk, şekerpancarı, bağ, elma, greyfurt, susam, zeytin. Çalışma bölgeleri; GAP, Batı Akdeniz, Ege, İç Anadolu, Orta Karadeniz, Doğu Anadolu'dur.

Yenilenebilir enerji kaynaklarının basınçlı sulama sistemleriyle entegrasyonu kapsamında Mobil Güneş Pillerinin Tarımsal Sulamada Kullanımı ve yaygınlaştırılması çalışmaları devam etmektedir. Güneş pillerini % 40'a varan daha etkin kullanımı söz konusu olan bu makine Şanlıurfa koşullarında gündüz aküsüz 14 saate kadar kesintisiz sulama yapabilmektedir. Tüm sulama sezonunda Şanlıurfa da yağmurlama ve yüzeyaltı damlama sulama sistemlerinde kullanılmıştır. GAPTAEM tarafından yürütülen ve Karacadağ Kalkınma ajansı tarafından desteklenen “İlk Örnek Güneş Pili Center Pivot Sulama Sisteminin Kurulumu” projesinin kurulumu 2016'nın Ekim ayında tamamlanmıştır. Sistemin deneme çalışmalarına ve tam otomasyonlu kullanılmasına (uzaktan takip ve kontrol) yönelik Ar-Ge çalışmaları devam etmektedir. Proje bittiğinde kurulu olacak sistemin kullanım şekli ve büyüklüğü tarımsal sulamada örnek model sistem olması beklenmektedir. Ve bundan dolayı patent süreci başlatılmıştır. Kış koşullarında 500 da alanı üstünde bir alan sulanmaktadır.

Güdümlü Proje

“Türkiye’de Kullanılan Damla Sulama Sistemlerinin Teknik ve Ekonomik Performanslarının Belirlenmesi” ülkesel projesi başlatılmıştır. Türkiye'nin farklı bölgelerinde ve farklı ürün gruplarında damla sulamanın performansını belirlemek

üzerine hazırlanan proje çıktıları ile; Türkiye’de devlet tarafından etkin su kullanımını özendirme için verilen karşılıksız kredi olanaklarının da desteğiyle artan oranda kullanım alanı bulan damla sulama sistemlerinin performansı ortaya konulacaktır. Damla sulama sistemlerinin performansları değerlendirilirken, sudan en etkin biçimde yararlanmanın yolları saptanacaktır. Elde edilen sonuçlar, proje etkinliklerinin iyileştirilmesi ve yönetim kademelerine geleceğe yönelik planlama, programlama ve karar verme yönünden yardımcı olunmasında kullanılacaktır. Proje ile Türkiye’de kurulmuş damla sulama sistemlerinin, amaca ne ölçüde hizmet ettiği veya ilk proje değerlerinin uygunluğu/doğruluğu saptanmaya çalışılacaktır. Bu durum, ulusal ekonomiye ve bağlı olarak toplumsal refaha katkılar sağlarken, devlet tarafından yapılan destekleme programlarına yön verebilecektir.

Sulama suyu kalitesi izleme ve değerlendirme çalışmaları ile ilgili olarak; Düşük Kaliteli ve Arıtılmış Suların Sulamada Kullanılması’ eylemi altında yer alan ‘Trakya Bölgesi Su Kaynakları Kalitesinin ve Tarımsal Açısından Kullanılabilirliğinin Belirlenmesi Projesi’ plot alanda 2015 yılında başlamıştır. İller bazında örnekleme noktaları belirlenmiştir. Projenin ilk yılında Edirne İli ele alınmış, yeraltı ve yerüstü su örneklerinde planlanan analizler yapılmıştır, sonuçların tematik haritalar üzerindeki gösterim çalışmaları devam etmektedir. Çalışmaya 2017 yılında Tekirdağ ili, 2018 yılında Kırklareli ili yeraltı ve yerüstü su örneklemeleri ile devam edilecektir.

Ege bölgesinde arıtılmış suların özellikle yüzeyaltı damla sulama sistemlerinde kullanılmasına yönelik araştırmalar yapılmaktadır. Bu araştırmalardan “Arıtılmış Atık Suların Farklı Sulama Yöntemleriyle Kullanılabilirliğinin Belirlenmesi” projesi 2016 yılı itibarıyla sonuçlandırılmasına karar verilmiş olup 2017 yılında yayınlanacaktır.

Türkiye’de Sulanan Bitkilerin Su Tüketim Rehberi ve Sulama Teknikleri Rehberi

Havzalarının su verimlerinin ve havza su bütçesinin ortaya konulması, Tarımsal desteklerin, iklim, toprak ve topografyanın yanı sıra, mevcut su potansiyeli ve bitkilerin su tüketimini de dikkate alarak, alt havzalar düzeyinde belirlenebilmesi ve sulama projelerinin planlama, tasarım ve işletme safhalarında kullanılacak bitki su ihtiyaçlarının tespit edilebilmesi için Bitki Su Tüketim Rehberi güncellenmiştir. 255 meteoroloji istasyonu verilerinde 86 bitkinin Bitki Su Tüketimi hesaplanarak “Türkiye’de Sulanan Bitkilerin Bitki Su Tüketimi Rehber” güncellenmiştir. Bu çalışma “Ulusal Su AR-GE ve Yenilik Stratejisi (2012–2016)”, “İklim Değişikliği Ulusal Eylem Planı”, Entegre Havza Su Yönetimi ve Ulusal Su Bilgi Sistemi gibi ülkesel boyuttaki çalışmalardaki strateji eylem ve hedeflere ulaşmada önemli bir veri tabanı oluşturacaktır.

Söz konusu çalışma 64. Hükümet Programında 151. Nolu Eylem altında TAGEM sorumluluğunda yürütülmekte ve sonuçlarının uygulama birimlerine aktarılması hususunda önceliklendirilmiştir. Bu çalışma sonucunda bitki su tüketimleri ve herhangi bir projenin sulama suyu ihtiyacı en kısa sürede ve daha sağlıklı bir şekilde, kriterleri Türkiye şartlarına uyarlanmış şekilde hesaplanabilecektir. Araştırma sonuçlarında elde edilen ve daha çok çiftçi uygulamalarına dönük olarak güncellenecek olan Sulama Teknikleri Rehberi de 2017 yılı içerisinde basımı yapılacaktır.

Arazi Islah Çalışmaları

Özellikle GAP bölgesi için aşırı sulamayla oluşan topraktaki tuzluluğun zararlı etkisini azaltmak, tuz bikrimi ile ortaya çıkan verimlilik kaybını en aza indirmek ve yeniden toprakları tarıma kazandırmak adına TAGEM tarafından araştırma projeleri yürütülmüştür. Drenaj sistemlerinin pahalı ve zaman alan büyük ölçekli projeler olması bakımından ekonomik olarak yapılamadığı durumlarda, üreticinin arazisini terk

etmeden kolaylıkla uygulayabileceği ve ekonomik değeri olan halofit karakterli (tuza dayanımı yüksek) bitkilerin yetiştirilmesi önerilerinde bulunulmuştur. Bölgede yem bitkisi olarak da kullanılan bu bitkiler sayesinde marjinal alanların değerlendirilmesi ve hayvancılığa da katkı sağlanabileceği araştırma sonuçlarıyla ortaya konmuştur. Tuzlu ve alkali karakterli sulama sularının tarımsal amaçlı kullanılabilmesinde humik asidin olumlu katkılarının olup olamayacağı araştırılarak sonuçları TKİ ye aktarılmıştır.

TAGEM AR-GE Destek Programı kapsamında “Hidroliis Dren Borularının Yüzeyaltı Drenaj Sistemlerinde Etkinliğinin Değerlendirilmesi” projesi Drenaj konusunda Türkiye’de geliştirilen tıkanmayan drenaj borusu konseptiyle bir ilke imza atmıştır. Bu kapsamda dren zarflarının etkinliğini belirlemek için, 2015-2016 yılında Şanlıurfa Harran Ovasında yapılan çalışma ile drenaj alanında yeni bir buluşun uygulama sonuçları ortaya konmuştur. Proje sonuçlarına göre geliştirilen zarf malzemesinin, sulanan alanlardaki drenaj sistemlerinde kum-çakıl ve sentetik materyale iyi bir seçenek olduğu sonucuna varılmıştır.

Uluslararası Projeler ve Çalışmalar

TAGEM ve enstitüler tarafından uluslararası kuruluşlarla gerek araştırma altyapısının (fiziki ve beşeri) geliştirilmesi gerekse materyal ve uzman değişimi amacıyla projeler yürütülmüş halen de yürütülmeye devam edilmektedir.

Bakanlığımız ve KKTC Tarım ve Doğal Kaynaklar Bakanlığı arasında “Araştırmalar Alanında İşbirliği” Protokolü kapsamında, tarımsal sulamaya ilişkin 2 adet proje yürütülmüştür. Ülkemizden götürülecek olan yıllık 70 milyon m3 suyun yarısının tarımsal amaçlı kullanılacağı dikkate alındığında ülkede yetiştirilen bitkilerin su tüketimlerinin önceden bilinmesini kaçınılmaz hale getirmektedir. Ekonomik öneme sahip bitkilerin su tüketimlerinin en kısa sürede belirlenmesi ve Kıbrıs üreticisine su tasarrufu sağlayan yöntemler konusunda bilgi verilmesi önem arz etmektedir. Bu kapsamda proje sonuçları bölge üreticisi için önem arz etmektedir.

Strateji Belgeleri, Kalkınma ve Eylem Planları

Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (BTYK)’nın 23. toplantısında alınan kararlar gereğince hazırlanan Ulusal Su Ar-Ge ve Yenilik Stratejisi Eylem Planında (2012- 2016) Su alanında tematik ileri araştırma merkezlerinin kurulması stratejik eylemlerinde TAGEM “Sorumlu Kuruluş ve İlgili Kuruluş” olarak görev almıştır. Bu planda; “Tarımsal Sulama” başlığı açılmış ve yüksek öncelikli olarak yer almaktadır. Bu temalardan 2 Alt Eylemde sorumlu kuruluş olarak 6 aylık dönemlerde TUBİTAK’ a raporlamalar yapılmıştır.

Ulusal Su Ar-Ge ve Yenilik Stratejisi Eylem Planında Stratejik Amaç: Su konusunda öncelikli alan ve ileri teknolojilere yatırım yapılması ve su konusunda Ar-Ge kapasitesinin geliştirilmesi faaliyetleri olarak öne çıkmıştır. Bu kapsamda;

- Su kaynaklarının tüm sektörlerde ekoloji ve biyoçeşitlilik gözetilerek verimli kullanımı ve sektörler arası su kullanımı konularında araştırma yapılması,
- Su temini, kullanımı ve artımında enerji tasarrufu sağlayan teknolojiler,
- Su kalitesinin korunması, iyileştirilmesi ve sürdürülebilir kullanımın sağlanması,
- Suyun geri kazanımı ve kullanımı,
- İklim değişikliğinin su kaynakları ve kalitesinin üzerindeki etkisinin araştırılması.

Havza bazında su kaynakları yönetimi; hızlı nüfus artışına bağlı olarak artan su ihtiyacına karşın, uygun kaynak varlığının azlığı ve gün geçtikçe gelişen sanayi ve tarımsal faaliyetlere paralel olarak ortaya çıkan aşırı kullanım ve kirlilik oluşumu

nedeniyle yaşanan sorunlar özellikle havza bazında su kaynakları yönetiminin önemini bir kat daha arttırmıştır.

Bu kapsamda su kaynakları için koruma ve kullanma plânları yapmak, kıta içi su kaynakları ile toprak kaynaklarının havza bazında bütüncül yönetimini sağlamak için gerekli çalışmaları yapmak üzere Orman ve Su İşleri Bakanlığı tarafından konu ile ilgili tarafların katılımıyla beraber Havza Koruma Eylem Planları, Entegre Havza Yönetim Planları Çalışmaları, Havza Bazlı Entegre su Yönetimi Stratejisi Eylem Planı, Ulusal Su Kalitesi Yönetimi Stratejisi (2012–2023) Ulusal Su Bilgi Sistemi, Su Ayak İzi çalışmaları yapılmıştır. Gıda güvenliği ve tarımda suyun yönetimi açısından; 2008 yılından beri devam etmekte olan ve süreç içerisinde toplantı çalıştay ve komite üyeliklerine Merkez ve ilgili Bölgede yer alan Araştırma Enstitüden uzmanlar katılım sağlamaktadır.

8. Eğitim ve Yayım

10. Kalkınma Planı Kapsamında, Eğitim Yayım ve Yayınlar Dairesi Başkanlığı işbirliği ile yürütülmekte olan, "Suyun Bilinçli Kullanımı İçin Çiftçi Eğitim ve Yayım Faaliyetlerinin Artırılması" başlıklı bileşende ilgili Kuruluş olarak Birimimiz yer almakta olup, işbirliği çerçevesinde, GAPTAEM/Şanlıurfa'da 3 ve UTAEM/Menemen-İzmir'de 3 olmak üzere toplamda 6 Çiftçi Eğitimi 2016 yılı için programa alınmış ve Sulama Birlik ve Kooperatiflerinden katılım sağlayan çiftçiler ile eğitimler tamamlanmıştır.

9. Bitki Besleme ve Toprak Araştırmaları

a) Ülkesel Projeler

Toprak ve su kaynaklarının uzun dönem kalitesini korumak ve iklim değişikliğine adaptasyon amacıyla "Ülkesel Coğrafi Organik Karbon Bilgi Sistemi" projesi FAO destekli olarak tamamlanmıştır. Türkiye topraklarının yerel, bölgesel ve ülkesel düzeyde tarım alanları ve meralarının verimlilik durumlarını ve karbon miktarları belirlenmiş olup, 1/ 500.000 ölçekli "Organik Karbon Haritaları" ile "Verimlilik Haritaları" oluşturulmuş ve "Organik Karbon Coğrafi Bilgi Sistemi Web Portalı" hazırlanmıştır. Bu çalışmaya daha kapsamlı olarak, "Türkiye Tarım Topraklarının Bitki Besin Maddesi ve Potansiyel Toksik Element Kapsamlarının Belirlenmesi, Veri Tabanının Oluşturulması ve Haritalanması" Ülkesel Projesi entegre edilmektedir. Bakanlığımıza bağlı 17 araştırma enstitüsü tarafından yürütülen 21 projede, tarım toprakları daha fazla örnek ile (50.000 adet) yerel, bölgesel ve ulusal düzeyde, verimlilik potansiyel toksik element içerikleri belirlenmektedir. Proje çıktıları, 1/100.000 ölçekte toprak haritaları olup, verileri güncellenebilir-sorgulanabilir nitelikteki "Ulusal Toprak Veri Bankasına" yüklenecektir.

Kurumlar arası işbirliği kapsamında araştırma çalışmalarımız devam etmektedir. TAGEM ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı-Ulusal Bor Enstitüsü (BOREN) işbirliği ile ülke ekonomisinde stratejik öneme sahip doğal kaynakların tarımda değerlendirilmesini; amacıyla araştırma programları gerçekleştirilmektedir. TAGEM bünyesindeki Araştırma Enstitüleri tarafından "Ülkesel Tarım Bor Programı" kapsamında 2016 yılına kadar 14 adet uygulama projesi yürütülmüş ve toplam 2 Milyon TL'yi aşan mali destek sağlanmıştır. Proje çağrıları devam ettiği sürece yeni proje teklifleri sunulmaktadır. Proje sonuçlarının paylaşılması adına 16-18 Kasım 2016'da "Uluslararası Tarımda Bor Sempozyumu"na enstitülerimiz 8 sunu ile katılmıştır. Ayrıca Bölgelerde üreticiler, birlikler, gübre üreticileri ve Bakanlık kuruluşları ile araştırma sonuçlarının paylaşılması ve uygulayıcılara aktarılması çalışmaları devam etmektedir.

Çevreye dost ve doğal kaynakların etkin kullanımı ile ekonomiye kazandırılması amacıyla "Biyolojik Gübrelerin Geliştirilmesi ve Kullanımının Yaygınlaştırılması

Projesi” Ülkesel olarak yürütülmektedir. Toprağa besin elementleri sağlayan veya onları bitkiye yararlı hale getiren, serbest veya simbiyotik yaşayarak, havanın serbest azotunu bağlayan bakteriler, özellikle fosforu ve diğer bazı besin elementlerini bitkiye ulaştıran mikorizalar, fosfor çözücü bakteriler, bitki gelişimini teşvik eden rizobakterileri (PGPR) gibi mikroorganizmaların, topraklarımızdan izolasyonları, tanımlanmaları ve etkinliklerinin tespiti ile mikrobiyal gübrelerin üretilmesi amaçlanmaktadır. Çeşitli bakteri ve mantarlarla ilgili olarak Laboratuvar, sera ve tarla koşullarında araştırma projeleri devam etmektedir. Proje sonunda mikrobiyal gübre üretimi için “Biyolojik Gübre Gen Bankası” oluşacak, mikrobiyal gübre üreticilerine başlangıç kültürü sağlanarak, bu ürünlerin dışarıdan ithalini azaltmak ve yerel üretimlerin kullanımının yaygınlaştırılacaktır. Mikrobiyal gübrelerin çiftçilere benimsetilmesi kapsamında demonstrasyon çalışmaları, tarla günleri ve eğitimler devam etmektedir.

Organik atık ve artıkların tarım alanlarında kullanımını yaygınlaştırmak için “Organik Atık ve Artık Yönetimi Entegre Projesi” hazırlanmıştır. Atıkların gübre olarak kullanımı, kompostlama tekniklerinin geliştirilmesi, biyogaz tesisinden çıkan organik materyallerin değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Böylece yerel kaynakların kullanılması, ucuz organik gübre üretimi ile kimyasal gübre kullanımının azaltılması, atık ve artıkların değerlendirilmesi ve çevre dostu üretim sağlanacaktır. Toprakta karbon bütçesinin artırılması konusunda organik artıkların biyokömürlere çevrilerek toprağa kazandırılması araştırmaları başlatılmıştır. Ayrıca Türkiye’deki atık ve artık potansiyeli de ortaya konmaya çalışılacaktır.

Toprak ve Su Laboratuvarları Akreditasyonu

Toprak, gübre, bitki ve sulama suyu analizlerinin ülkesel seviyede bir standarda getirilmesi, analiz metotlarında birliktelik, analiz kalitesinin doğruluğu ve güvenilirliği açısından laboratuvar akreditasyonu önemlidir. Bu kapsamda Toprak Gübre ve Su Kaynakları Merkez Araştırma Enstitüsü ve Zeytincilik Araştırma Enstitüsü Laboratuvarları akredite olmuştur. TRGM işbirliği ile Toprak, Bitki ve Su Analizlerini yapan 7 Araştırma Enstitüsünün (Mersin, Antalya, Menemen, İzmir, Konya, Yalova, Eskişehir) TS EN 17025 Standardında Akreditasyonu için gereksinim duyulan eğitim, bilgilendirme ve kapasite geliştirilmesi çalışmaları devam etmektedir. Gübre analizlerinde 2016 yılından itibaren sadece akredite laboratuvarlar analiz yapabildiği için akredite olan 2 enstitümüz kimyasal gübre analizlerini yapmaktadır. Ayrıca toprak ve su analizlerinde, laboratuvarların yetkilendirilmesi, kontrolü ve denetimleri 20 adet araştırma enstitümüzün bilimsel katkılarıyla 2016 yılında da yürütülmüştür.

Toprak, gübre, bitki ve su analizleri konusunda Merkez Araştırma Enstitümüz özel sektör, STK ve kamu Laboratuvarlarına sürekli eğitimler düzenlemektedir.

Toprak-Bitki-Su Analiz Laboratuvarlarımız alt yapısı ile bölgede konu ile ilgili çalışan üretici, çiftçi, kamu, üniversite, özel-tüzel kurum ve kuruluşlara yönelik uluslararası kalite güvenliğinde hizmet vermeye devam etmektedir.

Toprak ve su kaynaklarının korunması konusunda çocuklarda bilinç düzeyini artırmak amacıyla “Geleceğimi Koruyorum” sosyal sorumluluk projesi başlatılmıştır. Proje, Bakanlığımız ile Milli Eğitim Bakanlığı arasında 2015 yılında imzalanan işbirliği protokolü kapsamında, TAGEM koordinasyonunda ve Toprak Gübre ve Su Kaynakları Merkez Araştırma Enstitüsü sorumluluğunda yürütülmektedir. 2016 EXPO Antalya’da projenin tanıtımı yapılarak uygulamaya konmuştur. Okul ve okul öncesi eğitimde çocukların toprak ve su kaynaklarının kullanımı ve korunmasına yönelik bilinç düzeylerinin artırılması hedeflenmektedir. Proje kapsamında 30 büyükşehirdeki okul öncesi ve 1., 2., 3., ve 4. sınıf öğrencilerine toprak ve su temalı yap-boz, hikâye

kitapları, animasyon filmleri, kamu spotları, tiyatro oyunu ve resim yarışması gibi faaliyetleri yürütülecektir.

b) Strateji Belgeleri, Kalkınma Ve Eylem Planları

10. Kalkınma Planı kapsamında Tarım Arazilerinin Sürdürülebilir Kullanımı Özel Çalışma Grubu ile Tarımsal Yapıda Etkinlik ve Gıda Güvenliği Özel İhtisas Komisyonlarında ülkemiz politikalarının oluşturulmasına aktif katkı verilmiştir. Azotlu Gübre Tüketiminin Akarsu Havzaları Bazında Haritalanması - Bir Havzada Tarımsal Kaynaklı Nitrat Kirliliğinin Modellenmesi; Türkiye gübre tüketimi ve gereksinimi dağılımının ve trendinin belirlenmesine, toprak ve su kaynaklarının tarımsal kaynaklı kirlilik çalışmalarına, su ve toprak ile ilgili direktiflerin gereksinimlerine ışık tutması açısından başlatılmış olan proje çalışmalarına devam edilmektedir.

10. Tarımsal Mekanizasyon Ve Bilişim Teknolojileri Araştırmaları

a) Ülkesel Projeler

Adana Ticaret Borsası Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Makinaları bölümü ile birlikte TAGEM desteğiyle finansmanının Çukurova Kalkınma Ajansı tarafından karşılandığı bir proje ile "Hassas Tarım Uygulamalarının Çukurova Bölgesinde" yaygınlaştırılmasını ve yerli alet ekipman geliştirilmesine imkan verecek bir çalışma sonuçlandırılmıştır. TAGEM tarafından yürütülen bu proje daha önceki çalışmaların sonuçlarının uygulamaya aktarılması ve yaygınlaştırılması açısından ve bölge üreticisi ile sivil toplum örgütleri tarafından kabul edilebilirliğinin en güzel örneklerindedir. Bu çalışma halen 3000 da bir alanda uygulanmış, ve bütçesi yaklaşık 600 bin liradır. Program çeşitli özellikteki gübrelerin bitki verimi üzerine etkinliğini belirlemek, en az girdi ile en fazla bitki verimini ve kalitesini elde etmek amacıyla yönelik ar-ge çalışmalarını kapsamaktadır. Bu çalışmanın ardından tarımsal girdinin etkin kullanımı ve verimliliği artırmak, gübre kullanımında yaklaşık % 30 tasarruf sağlayan çevre dostu Hassas Tarım Teknolojilerinin üretici ve üniversite işbirliği ile yaygınlaştırılması amacıyla "Bitkisel Üretimde Hassas Tarım Uygulamalarının Planlanması, Geliştirilmesi ve Yaygınlaştırılması Entegre Projesi" hazırlanmıştır. Bu proje kapsamında pilot olmak üzere Ankara ve Konya'da proje yürütülecek, ayrıca diğer araştırma Enstitülerinin konu ile ilgili eğitim programları için Söke Zirai Üretim İşletmesi tarafından yürütülecektir.

Bu çalışma ile;

- Hassas Tarım verilerinin konuma dayalı olarak zamansal ve mekânsal olarak elde edilmesi,
- Tarımsal girdi olarak gübrenin aşırı ve etkin olmayan kullanımının engellenerek üretim maliyetinin ve çevre kirliliğinin azaltılması, kısacası sürdürülebilir tarım uygulamalarının yaygınlaştırılması dolayısıyla üretimde gübre maliyetinin azaltılması ile çiftçi gelirin artırılması,
- Çiftçiye İleri teknoloji ürünleri ile ilgili danışmanlık bilgilerinin üretilmesi için kapasite geliştirilmesi,
- Tarımda verimliliği artırmak için sanal toplulaştırma (sınırsız parsel) çözümünün ortaya çıkarılması,
- Halen üniversiteler tarafından geliştirilmiş olan hassas tarımla ilgili teknolojilerin uygulamaya aktarılması,
- Nitelikli insan kaynağının yetiştirilmesi, buna bağlı olarak ülkemiz için hassas tarım üretim çözümlerinin ortaya konulması,

➤ Geleneksel tarım ve hassas tarım uygulamalarının ürün bazında karşılaştırılması ve hassas tarımın yaygınlaştırılmasının sağlanması amaçlanmaktadır.

b) Bazı Stratejik Ürünlerde Verim, Rekolte Tahmini ve Ürün İzleme Projesi

Tarımsal ürünlere olan talep artışı ve tarımsal üretimin çevre koşullarına bağımlılığı bitkisel üretimin izlenmesini gerekli kılmaktadır. Ürün rekoltesinin izlenmesi sadece ulusal değil global ölçekte gıda güvenliği politikalarının geliştirilmesi için de büyük önem arz etmektedir. Çalışmada yaygın olarak yetiştirilen bu ürünler için iklim koşulları, yetiştirme tekniği uygulamaları gibi dane verimine etki eden faktörler incelenecektir. Çalışma 7 enstitü de yürütülecek olup, İklim, çevre, yetiştirme tekniği gibi uygulamaların verimle ilişkisini belirlemek için agrometeorolojik simülasyon modelleri, uzaktan algılama ve istatistiksel yöntemler birlikte kullanılacaktır. Çalışılan ürün için hem yerel (tarla ölçeği) hem de bölgesel/ülkesel ölçekte çalışılacaktır. Bu projede ülkemiz tarımı için önemli olan buğday, arpa, mısır, ayçiçeği, pamuk gibi ana ürünler için izleme ve verim-rekolte tahmin modelleri geliştirilmesi planlanmaktadır. Başlama tarihi 01/01/2016 olan bu projede 2015 yılında proje teknik elemanlarının farklı modelleme programları hakkında eğitim alması kararlaştırılmıştır. Bu amaçla 3 farklı eğitim programına katılım sağlanmıştır. 11-15/05/2015 tarihinde Ankara UTEM’de “Coğrafi Bilgi sistemleri ve Uzaktan Algılama” Eğitimi, 28 Eylül-2 Ekim 2015 tarihlerinde FAO ve GTHB tarafından düzenlenen Aquacrop modeli eğitimi ve son olarak 7-18 Aralık 2015 tarihleri arasında Konya Bahri Dağdaş Uluslararası Tarımsal Araştırma Enstitüsün de “DSSAT bitki büyüme modeli” eğitimi düzenlenmiş, Pakistan Faysalabad Üniversitesinden 5 öğretim üyesi proje ekibine eğitim vermişlerdir.

11. Türkiye’de Koruyucu Toprak İşleme, Doğrudan Ekim Araştırmaları ile Tarımsal Mekanizasyon Planlaması ve Destekleme Politikalarının Geliştirilmesi Projesi

Ülkesel Entegre proje olarak Üniversite ve araştırmacıların katkılarıyla hazırlanarak 2016 yılı proje değerlendirme toplantısında görüşülerek kabul edilmiştir. Her geçen gün tarım dışına çıkan tarım topraklarında tuzlaşmanın etkisini azaltacak farklı toprak işleme/ekim sistemleri ile üretim yapabilme olanaklarının araştırılması ve geleneksel toprak işleme sistemleri ile karşılaştırılması amaçlanmıştır. Ayrıca tarımsal işletmelerin işletme yapılarının ve mevcut mekanizasyon özelliklerinin belirlenmesinin yanında, tarım işletmeleri için karın maksimizasyonunu sağlayacak makine kullanımına ait bir üretim modeli oluşturulacaktır. Proje önümüzdeki dönemde (2017 uygulama yılı) 8 enstitüde uygulamaya alınacaktır.

Uluslararası Projeler

Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürlüğü (TAGEM) ve TÜBİTAK’ın ortak olduğu **ICT-AGRI** (Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Tarımda Uygulanması) adlı AB 7. Çerçeve Programı ERA-NET Projesi 01.05.2009 tarihi itibarıyla başlamıştır.

Bu projenin amacı; Avrupa Birliğine üye ve aday ülkelerin ulusal ve bölgesel araştırma kurumlarının karşılıklı olarak tanıtılması ve bu araştırma aktivitelerinin network ağının kurulmasıdır. Bu amaç çerçevesinde bu proje ile Avrupa birliği üye ve aday ülkelerdeki ulusal ve bölgesel olarak yapılan araştırma aktivitelerinin

koordinasyonu ve işbirliğini sağlamaktır. Projenin ilk aşaması 2014 Eylül sonu itibariyle tamamlanmıştır.

Çalışma konularının güncel sorunların çözümüne yönelik olması ve tarımda teknolojik desteklere öncelik vermesi nedeniyle ICT-AGRI koordinasyonu projenin ikinci dilimi için Avrupa Komisyonuna başvuru yapmış ve onay almıştır. Projenin ikinci aşaması devam etmektedir. Avrupa düzeyinde gelişmeleri yakından takip edebilmek ve araştırmacıların uluslararası projelerde yer alabilmesini sağlayabilmek için ICT AGRI 2'ye devam etme kararı almıştır. ICT AGRI 2 altında Akıllı Tarımsal Sistemler başlığında TAGEM olarak destek verilmiş, Toprak Su Kaynakları ve Tarımsal Meteoroloji Araştırma İstasyonu Müdürlüğü, Tekirdağ Ziraat Fakültesi ile birlikte hazırlanan uluslararası proje kabul edilmiştir. Proje 2016 Mayıs sonu itibariyle tamamlanmıştır.

İkinci çağrısı Hassas Tarımın Uygulanabilirliği "Enabling Precision Farming" çağrısı kapsamında ön elemeyi geçen projelerin değerlendirilmesi için Kopenhag da projelerin seçilmesi için ise Yunanistan da düzenlenen toplantılara katılım sağlanmıştır. Değerlendirmeler sonucunda Atatürk Bahçe Kültürleri Merkez Araştırma Enstitüsü, Namık Kemal Üniversitesi-Tekirdağ, Ankara Üniversitesi ve Ege Üniversitesi işbirliği ile 5 partner Ülke (Türkiye, Danimarka, İspanya, İsviçre ve İtalya) ile yürütülecek olan VAROS "Variable Rate Operations in Orchards" uygulama projesi de desteklenmeye değer bulunmuştur. Proje Şubat 2016 tarihinde başlamıştır.

Strateji Belgeleri, Kalkınma Ve Eylem Planları

Tarımdaki en büyük girdi kalemlerinden olan tarımsal mekanizasyonda kullanılan tarım makinaları alanında günümüz teknolojisini yakalamaya yönelik çalışmalar yapılmaktadır. Bu kapsamda sera otomasyonu, sensör teknolojileri, akıllı tarım uygulamaları ve hassas tarım teknolojileri alanında araştırma faaliyetleri yürütülmektedir. Bunun yanında yenilenebilir enerji kaynaklarından özellikle güneş ve rüzgar enerjisi, hasat ve depolama mekanizasyonu, sulama mekanizasyonu, ilaçlama mekanizasyonu gibi konularda da araştırma faaliyetleri yürütülmektedir.

Tarımda Girdi Optimizasyonu Sağlayacak Teknolojilerin Millileştirilmesi Kapsamında ASELSAN Silah Sistemleri ve İnsansız Sistemler Savunma Sistem Teknolojileri Grubu ile işbirliğine gidilmiş ve kurum tarafından sunulan 3 proje Arge destekleri kapsamında desteklenmektedir. Bu projeler;

- Yerli Otomatik Traktör Dümenleme ve Kontrol (OTAK) Sisteminin Geliştirilmesi,
- Çiftlik Yönetim Sistemi Geliştirilmesi,
- İnsansız Hava Aracı ile Görüntü İşleme Temelli Hassas Tarım Uygulamalarıdır.

Toplantılar

Her yıl düzenlen Tarımsal Mekanizasyon Kurulu Olağan toplantısına katılım sağlanmıştır. Tarımsal mekanizasyon politikalarına yön vermek amacıyla enstitülerde bu konu da çalışan uzmanların görüşleri doğrultusunda bir rapor hazırlanmış ve bu rapor toplantıda sunulmuştur. Bu toplantıyla eş zamanlı yapılan ve imalatçılardan oluşan sektör temsilcilerine Bakanlığımız Ar-Ge destekleri tanıtımı yapılmıştır.

Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu tarafından düzenlenen çalışmaya katılım sağlanmıştır.

12. İklim Değişikliği ve Havza Araştırmaları

Bakanlığımız Strateji Plan (2013-2017) ve Ulusal İklim Değişikliği Eylem Planı (2012-2020) çerçevesinde; iklim değişikliğinin tarım üzerindeki olası olumlu/olumsuz etkilerini belirlemek, izlemek ve sürdürülebilir tarımsal üretim için iklim değişikliğine

uyum ve tarımsal faaliyetlerden kaynaklı sera gazı salımının belirlenmesine ve izlenmesine yönelik projeler uygulamaya alınmıştır. Tarımsal üretimde iklim değişikliğine uyumun sağlanması ve üretimin sürdürülebilir kılınması için farklı iklim değişikliği senaryoları ve iklim-bitki gelişim modelleri ile buğday, arpa, domates, ayçiçeği, zeytin ve incir bitki türleri ile projeler yürütülmektedir. Güneydoğu Anadolu bölgesinde buğday, mısır ve pamuk üretimi ve bitkisiz topraktan kaynaklanan sera gazı salımı ölçüm ve izleme çalışmaları yürütülmektedir. Ege Bölgesinde de farklı toprak işleme faaliyetlerinden kaynaklanan sera gazı ölçüm ve izleme çalışmaları için gerekli alet ve donanımın kurulması gerçekleştirilmiştir. Tarımsal faaliyetlerden kaynaklanan sera gazı ölçüm ve izleme projelerinin farklı bölgelerde ve daha çok bitkide artırılarak yürütülmesi için 2016 yılında yeni projeler uygulamaya alınmıştır ve İç Anadolu Bölgesinde gübre kullanımından kaynaklanan sera gazı salımlarının ölçüm ve izleme çalışmalarına başlanılmıştır. Projelerden elde edilecek sonuçlar ile bölge üreticilerine tarımsal üretimde iklim değişikliğine uyum için ekim, dikim, sulama ve verim konularında önemli bilgiler aktarılacaktır. Sonuçlar aynı zamanda ülkesel sera gazı bütçe hesaplamalarında kullanılacaktır.

Küresel ısınmanın Ülkemiz tarımı üzerinde en olumsuz etkilerinden birisi olan tarımsal kuraklığın belirlenmesi ve izlenmesine yönelik programlara devam edilmiştir. Türkiye Tarımsal Kuraklık Strateji ve Eylem Planında (2013-2017) yer alan programlar çerçevesinde Tarımsal Kuraklığa Hassas Olan Alanların Belirlenmesi ve Risk Haritalarının Oluşturulması; Mekânsal ve Zamansal Çözünürlüklü Toprak Nem Tahmini, Tarımsal Kuraklığın İzlenmesi projeleri özellikle başta İç Anadolu Bölgesi olmak üzere, Ege, Akdeniz ve Marmara Bölgelerinde uygulamaya alınmıştır. Marmara Bölgesi Trakya kesiminde 2015 yılında programa alınan projede 2016 yılında Edirne, Tekirdağ, Kırklareli illerini kapsayacak şekilde tarımsal kuraklığın tahmin edilmesi ve izlenmesi için gerekli ölçüm istasyonları kurulmuş ve toprak örnekleri alınmıştır. Projenin sonuçlanmasıyla elde edilecek veriler Türkiye Tarımsal Kuraklık Eylem Planı için altlık olarak kullanılacaktır.

Kurak ve yarı kurak bölgelerde suyun kısıtlı olduğu bölgelerde tarımsal üretimin sağlanması için yağmur suyunun yönetimi ve toprakta nemin tutulması amacıyla başlatılan; bölgelerin ekonomik olarak önem kazanmış ürünleri dikkate alınarak hazırlanan ve ekonomik analizlerle desteklenen su hasadı Projeleri yürütülmektedir. Özellikle Güneydoğu Anadolu Bölgesinde ekonomik özelliği olan antepfıstığında bölgeye özel verimi artırıcı su hasadı yöntemleri belirlenmiş ve 2016 yılında proje çıktılarını bilinçli üretim için bölge üreticileri ile paylaşılmıştır. Projeler; 2016 yılında İç Anadolu- Konya ve Kayseri yöresi, Ege Bölgesi, Doğu Anadolu ve Karadeniz iç Bölgelerinde yöreye uygun ürünlerde yürütülmüş ve sonuçları 2017 yılında paylaşılacaktır.

Küresel ısınmaya bağlı olarak oluşan iklim değişimi ve bozulan yağış dengesi, olağandışı meteorolojik olayların görülme sıklığını arttırmıştır. Bu da ülkemizin belirli bölgelerindeki arazi bozulumu ve erozyon riskini daha da yükseltmiştir. Bakanlığımız Strateji Belgesi, Ulusal İklim Değişikliği Eylem Planının (2012-2020) Tarım Başlığı altında; arazi kullanım planlaması ve yaygın erozyonun önlenmesi suretiyle toprak kaynaklarının tarımsal üretimde etkin kullanımının sağlanması konusunda yürütülen projeler 2016 yılı için güncellenmiştir.

Bu çerçevede; rüzgar erozyonunun en fazla görüldüğü İç Anadolu Karapınar bölgesinde rüzgar erozyonuna karşı Farklı Koruyucu Kuşak (Shelter-Belt) Çalışmaları yürütülmüş ve sonuçları 2016 yılında yayınlanmıştır. Akdeniz, Ege ve İç

Anadolu Bölgelerinde de arazi korunumu ve erozyonu önleyici toprak işleme ve koruyucu örtü projelerinin çalışmaları 2016 yılında devam etmektedir.

Arazi bozulumu ve erozyon araştırmalarındaki faaliyetleri Çölleşme İle Mücadele Ulusal Stratejisi Ve Eylem Planında (2015-2023) ilgili olduğu Otuz Sekiz (38) eylemde yer almıştır. Bu eylemler başlığı altında yer alan faaliyetlerimiz 2016 yılında da güncellenerek planda yer almıştır. Ayrıca Erozyon ve Toprak ve Su Kaynaklarının Korunumuna yönelik farklı bölgelerde havza ölçeğinde yürütmekte olduğumuz araştırmalarımız ve faaliyetlerimiz 2016 yılı için 6 ayda bir AB İlgili Direktifleri çerçevesinde yapılan Ulusal Havza Koruma Eylem Planlarında güncellenmiştir.

Bakanlığımız tarafından yürütülmekte olan Türkiye Tarımsal Kuraklıkla Mücadele Stratejisi ve Eylem Planı (2013-2017) nın yürütülmesi için plan bünyesinde kurulan Risk Değerlendirme Komitesine katılım ve de katkılarımız 2016 yılında devam etmiştir.

"İklim Değişikliği ve Tarım Etkileşimi Projelerinde kullanılan Alıcıların Çalışma Sistemleri ve Veri Analizi" eğitimi 11-13 Mayıs 2016 tarihleri arasında Uluslararası Tarımsal Araştırma ve Eğitim Merkezi Menemen/İzmir'de yapılmıştır. Eğitime 11 adet araştırma enstitüsünden toplam 32 araştırmacı katılmıştır. Eğitimde araştırmacıların projelerinde kullanmakta olduğu otomatik meteoroloji istasyonlarına yönelik çalışma sistemleri, kalibrasyon, veri toplama ve depolama, veri analizleri konularında kapasite artırımı sağlanmıştır.

Uluslararası Havza Hidrolojisi ve Toprak Korunumu eğitiminin 5. si Eğitimi konusunda uzman araştırmacılarımızın eğitmenliği ve Sudan, İran ve Fas'tan gelen 9 katılımcı ile 10-14 Ekim 2016 tarihleri arasında, Uluslararası Tarımsal Araştırma ve Eğitim Merkezi Menemen/İzmir'de yapılmıştır.

Uluslararası Katılımlı II. İklim Değişikliği ve Tarım Etkileşimi Çalıştayı 8-9 Kasım 2016 tarihinde GAP Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü Şanlıurfa'da gerçekleştirilmiştir.

Uluslararası Projeler ve Çalışmalar

FAO ve Küresel Çevre Fonu (GEF) desteğiyle yürütülmekte olan "**Sürdürülebilir Arazi Yönetimi ve İklim Dostu Tarım Sistemleri**" projesi Çölleşme ve Erozyon Genel Müdürlüğü, Orman Genel Müdürlüğü, Tarım Reformu Genel Müdürlüğü ile işbirliği içerisinde 2016 yılında başlamıştır. Proje çerçevesinde Konya Bölgesinde iklim dostu tarım konularının bölge üreticilerine tanıtılması ve uygulanması planlanmıştır.

Avrupa Birliği Horizon 2020 kapsamında "Tarım ve ormancılık kaynaklı sera gazlarının izlenmesi ve zararlarının azaltılması" başlıklı bir **ERA-NET Era-Gas** Cofund Proje kapsamında Sera Gazı Emisyonlarıyla ilgili çalışmaya 2016 yılında katılım sağlanmıştır.

Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği İle Mücadele Sekretaryası tarafından yürütülmekte olan Uluslararası İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (BMİDÇS) 22. Taraflar Konferansı'na (COP 21) ülkemizin iklim değişikliği ile ilgili politikaları, stratejileri ve uyumu konularında katılım sağlanmıştır. Konferansta İklim Değişikliği konularında Enstitülerimizce yürütülmekte olan araştırma ve faaliyetlere yer verilmiştir.

Avrupa Birliği Çevre ve İklim Avrupa Birliği adaylık sürecindeki Balkan ülkeleri ile ülkemizde çevre ve iklim değişikliği alanında kapasite geliştirilmesi amacıyla

oluşturulan Avrupa Birliği Çevre ve İklim Bölgesel Katılım Ağı (ECRAN) grubuna üyelik sürecimiz tamamlanmış ve 2016 yılında gerçekleştirilen İklim Değişikliğine Uyum konusunda kapanış çalıştayında tarımsal faaliyetlerdeki uyuma yönelik çalışmaları, politik ve yasal düzenlemeleri aktarılmıştır.

Küresel Araştırmalar Birliği (GRA) ve Bakanlığımız işbirliğinde Küresel Gıda Üretimi için araştırmaların sürdürülebilirliğini sağlamak ve iklim değişikliği ulusal stratejilerin, politikalarının ve uygulamalarının tarıma entegre edilmesi başlıklı uluslararası çalıştay gerçekleştirilmiştir. Çalıştayda; sera gazı salımını arttırmadan daha fazla gıda üretmenin yollarını belirlemek için Doğu Akdeniz, Balkanlar ve Orta Asya ülkelerini bir araya getirerek ülkeler arası iletişim ağını oluşturmak, gıda güvenliğini güçlendirirken tarımsal üretim sistemindeki gaz salımı yoğunluğunu azaltmak ve toprakta karbon oranı potansiyelini artırma olanakları belirlenmiştir. Birliğe katılım için gerekli işlemler yürütülmüştür.

Strateji Belgeleri, Kalkınma Ve Eylem Planları

İklim Değişikliği ve Havza Araştırmaları Grubunca yürütülmekte olan arazi bozulumu ve erozyon belirleme ile havza ölçekli toprak ve su kaynaklarının korunumu araştırma faaliyetleri Çölleşme ve Erozyon Strateji ve Eylem Planı (2015-2023) ve Ulusal Havza Yönetim Stratejisi ve Eylem Planı (2013-2023) planlarında altı aylık dönemlerde yer almıştır.

Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Sekreteryasına sunulan Ulusal İklim Değişikliği 6. Bildiriminde yürütmekte olduğumuz projeler ve faaliyetlerimiz raporlanmış ve bu kapsamda “İklim Değişikliği Bildirimleri Arşivi ve Hazırlama Portalı” ağına üye olunmuştur.

Bakanlığımız 2018-2022 Stratejik Eylem Planlarının hazırlık toplantıları 2016 yılında gerçekleştirilmiştir. Eylem Planında İklim Değişikliği çalışma konuları bir Ana Başlık ve üç alt faaliyetlerin yer alması çalışmaları tamamlanmıştır.

Türkiye Tarımsal Kuraklıkla Mücadele Stratejisi ve Eylem Planı (2013-2017) nin 2016 yılında sürdürülen toplantılarının aktif katılım sağlanmıştır.

13. Hayvan Sağlığı, Gıda ve Yem Araştırmaları

Hayvan Hastalık ve Zararlıları Araştırma Kapasitesinin Desteklenmesi Projesi

Proje kapsamında, Tarımsal Araştırma Master Planında belirtilen hayvan sağlığı araştırma programlarına ait olan araştırma projeleri desteklenmektedir. Bu araştırma projeleri hayvan sağlığı araştırmaları alanında faaliyet gösteren Araştırma Enstitülerinin hayvan sağlığı bölümlerinde yürütülmektedir. Proje kapsamında Şubat 2016'de gerçekleştirilen hayvan sağlığı araştırmaları program değerlendirme toplantısında görüşülen projelerden, 22 sonuçlanan araştırma projesinin yayınlanmasına, 39 araştırma projesinin devamına karar verilmiş olup, yeni teklif edilen 9 araştırma projesinin desteklenmesine karar verilmiştir.

Proje kapsamında yapılan araştırmalarda; hastalıklarla mücadele stratejilerinin oluşturulmasına katkıda bulunmak amacıyla epidemiyolojik araştırmalar, hastalıkların yaygınlığı, etiolojisinde rol oynayan etkenler, etken izolasyonu, serotiplendirme ve antibiyotik duyarlılıkları konularında araştırmalar yürütülmüştür. Ayrıca hayvan hastalıklarının erken ve doğru teşhisini sağlayacak, gelişen teknolojilere uygun teşhis metodlarının geliştirilmesine yönelik araştırmalar yapılmıştır. Hayvan hastalıklarına karşı aşı, serum ve biyolojik madde üretiminde kalite geliştirme, yeni ürün elde etme

ve kontrol tekniklerinin geliştirilmesi, aşuların bağışıklık düzeyleri, sahadaki mevcut virüslerin, referans ve aşı virüslerinin karşılaştırmalı moleküler analiz çalışmaları gerçekleştirilmiştir.

TAGEM tarafından desteklenen ve Şap Enstitüsü tarafından yürütölen araştırma projeleri ile geliştirilen şap aşısı, ölkemizi şap aşısında ithalatçı konumdan ihracatçı konuma getirmiştir. Şap aşısıyla ilgili son yıllarda yapılan araştırmalarla, üretimin artması ve maliyetlerin düşmesiyle beraber Türkiye, 2014 yılından bu yana şap aşısı ithalatı yapmazken, 2016 yılı Ocak ayından itibaren yurt dışına şap aşısı ihracatına da başlamıştır.

Bu kapsamda Afganistan'a 210 bin doz aşı ihraç edilirken, yaklaşık 13 milyon doz aşının daha ihracatı için görüşmelerin sürdüröldüğü kaydedilmiştir. Yine Pakistan'a 5 milyon doz, Suudi Arabistan'a 600 bin doz, Azerbaycan'a 7 milyon doz ve Gürcistan'a 200 bin doz şap aşısı ihracatı için de söz konusu ölkelerle görüşmeler sürdürölmektedir.

2015 yılında bir yıllık üretim periyodunda güçlü ve kaliteli içeriğe sahip 80 milyon doz tetravalan şap aşısının maddi değeri, enstitünün satış fiyatları üzerinden yaklaşık 95 milyon TL'ye tekaböl etmektedir. Eğer söz konusu aşular yurt dışından ithal edilseydi 357 milyon TL ödenecekti. Yerli üretimle beraber 2015 yılında 262 milyon TL'lik kaynağın ölkemizde kalması sağlanmıştır.

Ölkesel Gıda ve Yem Araştırmaları Programı

Ölkemizde güvenli gıdanın üretilmesi ve yine güvenli olarak tüketime sunulmasını sağlamak için ölkemizde gıda ve yem alanında araştırma yapan kamu kurumları, üniversiteler ve özel sektör tarafından hazırlanarak bir kısmının özel sektör tarafından finanse edildiğı gıda ve yem araştırma projelerine finansal destek sağlanması amaçlanmıştır.

Bursa Gıda ve Yem Kontrol Merkez Araştırma Enstitüsü başta olmak üzere gıda ve yem konusunda araştırma yapan araştırma enstitüleri ile araştırma yetkisi verilmiş olan il gıda kontrol laboratuvar müdürlüklerinde, tarımsal araştırma master planında belirtilen konularda yürütölen gıda ve yem araştırma projeleri desteklenmektedir. 2016 yılı içerisinde proje çerçevesinde; 16 adet sonuçlanan araştırma projesinin yayınlanmasına, 58 adet bitkisel ve hayvansal gıda ile yem alt projelerinin devamına karar verilmiştir. Ayrıca 2017 yılında 24 adet yeni gıda ve yem projesinin başlatılması kararlaştırılmıştır.

Devam eden ve yeni başlatılacak projeler ile genel anlamda gıda ve yemlerin fiziksel ve kimyasal özelliklerin belirlenmesi, kalite ve gıda güvenilirliğı yönünden araştırmalar yapılarak kriterler ve risk unsurlarının belirlenerek önleyici faaliyetlerin neler olması gerektiğinin ortaya konulması, yeni üretim teknolojilerinin geliştirilmesi, yeni ürünler geliştirilmesi, gıda ve yem sanayi atık ve artıklarının değerlendirilerek ölkü ekonomisine katkı sağlanması hedeflenmektedir.

Ulusal Gıda Starter Kültür Gen Bankası

Ölkemiz coğrafyasında bulunan starter kültürlerinin tespit edilmesi, korunması ve sanayide kullanılabilir hale getirilmesi amacıyla Bursa Gıda ve Yem Kontrol Merkez Araştırma Enstitüsü bünyesinde 2014 yılında yapımına başlanılan "Ulusal Gıda Starter Kültür Gen Bankası" nın 2017 Yılı Nisan ayında faaliyete geçmesi beklenmektedir.

Projenin üniversiteler, TÜBİTAK, AOÇ, özel sektörle işbirliğı halinde yürütölmüsi planlanmaktadır.

G. Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü

1. İkili İlişkiler

a) 2016 Yılında Yapılan Toplantılar

Tablo 43: Tarım Yürütme Komitesi Toplantıları

Toplantıların Yapıldığı Tarih	Ülkeler	Dönem	Toplantıların Yapıldığı Yer
07-09 Nisan 2016	Türkiye-Endonezya	I. Dönem	Bali
04 Ağustos 2016	Türkiye-Bulgaristan	XII. Dönem	Sofya
18 Ağustos 2016	Türkiye-Gürcistan	II. Dönem	Tiflis
27 Eylül 2016	Türkiye-Ukrayna	III. Dönem	Kiev
25 Ekim 2016	Türkiye-İran	VI. Dönem	Ankara

Tablo 44: Tarım İş Toplantıları

Toplantıların Yapıldığı Tarih	Ülkeler	Dönem	Toplantıların Yapıldığı Yer
18 Ağustos 2016	Türkiye-Gürcistan	I. Dönem	Tiflis
25 Ekim 2016	Türkiye-İran	I. Dönem	Ankara

Tablo 45: Karma Ekonomik Komisyonu (KEK) Toplantıları

Toplantıların Yapıldığı Tarih	Ülkeler	Dönem	Toplantıların Yapıldığı Yer
11-12 Mart 2016	Kazakistan	9. Dönem	Ankara
7-9 Nisan 2016	İran	25. Dönem	Ankara
4-5 Mayıs 2016	Macaristan	4. Dönem	Budapeşte
1-2 Ağustos	Kenya	3 Dönem	Nairobi
10-12 Ekim 2016	Rusya	14. Dönem	İstanbul
12 Ekim 2016	Gürcistan	7. Dönem	Ankara
24-25 Ekim 2016	Katar	6. Dönem	Doha
10-11 Kasım 2016	Sri Lanka	2. Dönem	Ankara
26-28 Kasım 2016	Cibuti		Cibuti
14-15 Aralık 2016	Moldova	8. Dönem	Ankara
26-27 Aralık 2016	Etiyopya		Addis Ababa

Ayrıca;

➤ Diğer Eşgüdüm Toplantılarından 6 toplantıya katılım sağlanmıştır: Nijerya, Gana, Fildişi Sahilleri, Çin, Almanya, Katar (2 kez), Rusya.

➤ **11 yabancı teknik heyet ülkemizi ziyaret etmiştir:** Japonya, Katar, Gürcistan (2 kez), Fransa (2 kez), Bosna-Hersek, Çin, Rusya (2 kez), Etiyopya).

➤ **27 yurtdışı teknik heyet ziyareti gerçekleştirilmiştir:** Azerbaycan (2 kez), Pakistan, Kolombiya, Bosna-Hersek (2 kez), Tayvan (2 kez), Kırgızistan, İtalya, Avusturya, Rusya (3 kez), İngiltere, “Brezilya, Uruguay, Arjantin, Şili, Kolombiya, ABD”, Polonya, Fransa (2 kez), Bulgaristan (2 kez), Cezayir, Sudan, Çad, Arnavutluk, KKTC ve Etiyopya).

b) 2016 Yılı İtibari İle İmzalanan Uluslararası Anlaşmalar

Tablo 46: Uluslararası Anlaşmalar

Anlaşmaların İmzalandığı Tarih	Ülkeler	Anlaşma Türü	Anlaşmaların İmzalandığı Yer
16 Nisan 2016	Türkiye-İran	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İran İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Bitki Koruma ve Bitki Karantinası Alanında Mutabakat Zaptı	Türkiye-İran YDİK 3. Toplantısı. (Ankara)
03 Haziran 2016	Türkiye-Somali	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hayvan Sağlığı Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptı	Sn. Cumhurbaşkanımızın Uganda, Somali, Kenya Ziyareti (Mogadişu)
04 Eylül 2016	Türkiye-Çin	Türkiye Cumhuriyeti Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ile Çin Halk Cumhuriyeti Kalite Kontrol, Denetim ve Karantina Genel İdaresi Arasında Türkiye’den Çin’e İhraç Edilen Antepfıstığı için Bitki Sağlığı Gereklilikleri Protokolü	G20 Çin Dönem Başkanlığı Liderler Zirvesi marjında, Başbakan Yardımcımız Mehmet ŞİMŞEK tarafından imza edilmiştir. (Hangzhou)
26 Ekim 2016	Türkiye-İran	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İran İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hayvan Sağlığı ve Veterinerlik Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptı	İran Tarım Seferberliği Bakanı Mahmoud Hojjati’nin ülkemizi ziyareti sırasında. (Ankara)

11 Kasım 2016	Türkiye-Belarus	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tarım Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptı	Sn. Cumhurbaşkanımızın Belarus Ziyareti kapsamında. (Minsk)
18 Aralık 2016	Türkiye-Katar	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Tarım Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptı	Sayın Cumhurbaşkanımız ile Katar Emiri Şeyhi'nin başkanlıklarında gerçekleştirilen Türkiye-Katar Yüksek Stratejik Komite ikinci toplantısı marjında (Trabzon)

2. Uluslararası Kuruluşlar ile ilişkiler

➤ 24-25 Mart 2016 tarihlerinde Pekin/Çin'de G20 Tarım Üst Düzey Görevlileri 1.Toplantısı gerçekleştirilmiştir.

➤ Çin'in Dönem Başkanlığı'nda gerçekleştirilen G20 Tarım Bakanları Toplantısı; 03 Haziran 2016 tarihinde Çin'in Xi'an kentinde düzenlenmiştir. Tarım Bakanları Toplantısı öncesinde "G20 Üst Düzey Tarım Bilim İnsanları (MACS) Toplantısı" ile Tarım Bakanları Toplantısı'na hazırlık amaçlı "G20 Tarım Üst Düzey Görevliler II. Toplantısı" gerçekleştirilmiştir.

➤ 12-14 Nisan 2016 tarihleri arasında Uluslararası Bağ ve Şarap Örgütü (OIV) tarafından, Fransa'nın Paris şehrinde düzenlenen "Uluslararası Bağ ve Şarap Örgütü (OIV) Gıda Güvenliği Uzman Grubu Toplantısı"na katılım sağlanmıştır.

➤ 25-26 Nisan 2016 tarihlerinde Paris /Fransa'da gerçekleştirilen "Yeşil Büyüme" konusu çerçevesinde tarım-gıda zinciri içinde enerji verimliliğinin iyileştirilmesinde özel sektörün rolüne ilişkin olarak halen devam etmekte olan çalışmalar ele alınmış ve Tarım ve Çevre Ortak Çalışma Grubu'nun uzun dönemli stratejisine ilişkin taslak belge üzerinde görüş alış verişinde bulunulmuştur.

➤ 26-28 Nisan 2016 tarihleri arasında Astana/Kazakistan'da İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT) 7. Gıda Güvenliği ve Tarımsal Kalkınma Bakanlar Toplantısı ve İslam Gıda Güvenliği Ofisi (IOFS) Genel Kurulu Açılış Oturumu gerçekleştirilmiştir.

➤ Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) 30. Avrupa Bölgesel Konferansı,

02-06 Mayıs 2016 tarihlerinde Bakanlığımız ev sahipliğinde Antalya'da düzenlenmiştir. Konferansa Avrupa Birliği'nin yanı sıra, 53 ülkenin Tarım Bakanları davet edilmiş olup, 15'i Bakan ve Bakan Yardımcısı olmak üzere 42 ülkeden katılımcının yanı sıra, Sivil Toplum Örgütleri ve FAO Gıda Güvenliği Komitesi toplantılarına da 60'a yakın sivil toplum kuruluşu iştirak etmiştir.

➤ FAO-Türkiye Ortaklık Programı'nın II. Fazına ilişkin İşlevsel Çerçeve Çalıştayı, 16-17 Mayıs 2016 tarihinde Kapadokya'da gerçekleştirilmiş, söz konusu çalıştaya Bakanlığımız ve FAO'nun yanı sıra, Kalkınma Bakanlığı, Orman ve Su İşleri Bakanlığı, TİKA ve yararlanıcı ülkelerin temsilcileri katılım sağlamıştır.

➤ 23-25 Mayıs 2016 tarihleri arasında BM Gıda ve Tarım Örgütü (FAO)'ne bağlı Küresel Toprak Ortaklığı (GSP)'nin FAO Genel Merkezinde düzenlenen Dördüncü Genel Kurul Toplantısına katılım sağlanmıştır.

➤ 24-26 Mayıs 2016 tarihleri arasında Paris/Fransa'da gerçekleştirilen OECD Tarımsal Politikalar ve Piyasalar Çalışma Grubunun 68. Oturumu'na katılım sağlanmıştır.

➤ 30 Mayıs-03 Haziran 2016 tarihlerinde Roma/İtalya'da gerçekleştirilen FAO 154. Konsey Toplantısı'na katılım sağlanmıştır.

➤ 22-23 Haziran 2016 tarihlerinde FAO Avrupa ve Orta Asya Bölge Ofisi (FAO-REU), Kazakistan'ın Almati kentinde bütün bölge ülkelerini kapsayacak "Tarım ve Kırsal Sektörde Toplumsal Cinsiyet İstatistikleri" konulu bir Bölgesel Çalıştay düzenleyerek ülkemizin finanse ettiği ve Mayıs ayında kapanış çalıştayı gerçekleştirilen "FAO Toplumsal Cinsiyet ve Tarım Çerçeve Programının Uygulanması Yoluyla Toplumsal Cinsiyete Dayalı Verilerin Oluşturulması ve Analizi Amacıyla Ulusal Kapasitelerin Güçlendirilmesi Projesi'nin çıktılarının tanıtımını ve sunumunu gerçekleştirmiştir.

➤ 19-23 Eylül 2016 tarihleri arasında OIE Avrupa Bölgesel Komisyon Konferansı 27. Oturumu Lizbon/Portekiz'de gerçekleştirilmiştir.

➤ 10-12 Ekim 2016 tarihleri arasında Taşkent/Özbekistan'da gerçekleştirilen Orta Asya ve Kafkaslar Bölgesel Balıkçılık ve Su Ürünleri Yetiştiriciliği Komisyonu Toplantısına katılım sağlanmıştır.

➤ 19-23 Ekim 2016 tarihleri arasında Singapur İşbirliği Programı Kapsamında Singapur-Nanyang Teknoloji Üniversitesi'nde görevli konusunda uzman akademisyenler, çeşitli özel sektör ve Singapur Tarımsal Gıda ve Veteriner Otoritesi çalışanlarının katkılarıyla gerçekleştirilen "Gıda Güvenliği Yapılanması" konulu Eğitime katılım sağlanmıştır. Eğitim kapsamında çeşitli gıda işletmelerine ve laboratuvarlara teknik geziler düzenlenmiştir.

➤ 23 Ekim-03 Kasım tarihleri arasında İran'da gerçekleştirilen "İyi Tarım Uygulamalarının Geliştirilmesi ve Uygulanması" konulu eğitim programına katılım sağlanmıştır.

➤ 24-25 Ekim 2016 tarihleri arasında Bükreş/Romanya'da "Karadeniz Balıkçılık ve Su Ürünleri Yetiştiriciliğine Yönelik İşbirliğinin Güçlendirilmesi Üst Düzey Konferansı" gerçekleştirilmiştir.

➤ 23-24 Kasım 2016 tarihleri arasında Paris/Fransa'da OECD Çatısı altında gerçekleştirilen 167. Tarım Komitesi toplantısına katılım sağlanmıştır.

➤ 28-30 Kasım 2016 tarihleri arasında Paris/Fransa'da gerçekleştirilen OECD Tarımsal Politikalar ve Piyasalar Çalışma Grubunun 69.Oturumu'na katılım sağlanmıştır.

➤ 05-09 Aralık 2016 tarihleri arasında Roma/İtalya'da gerçekleştirilen FAO 155.Konsey Toplantısına katılım sağlanmıştır. Konsey kapsamında 05 Aralık 2016

tarihinde gerçekleştirilen Uluslararası Bakliyat Yılı (UBY 2016) Kapanış Sempozyumu'na katılım sağlanmıştır.

Birleşmiş Milletler 2016 Uluslararası Bakliyat Yılı Çerçevesinde Gerçekleştirilen Faaliyetler

Baklagillerin gelecek için gıda güvenliğinin sağlanmasında ve çevresel zorlukların üstesinden gelinmesinde ve bunun yanı sıra dengeli ve sağlıklı beslenmeye katkıda önemli bir role sahip olduğuna inanan, Türkiye ve Pakistan'ın, BM Gıda ve Tarım Örgütü(FAO) üyesi diğer ülkelerle istişare ederek, BM Gıda ve Tarım Örgütü (FAO)'ne, 2016 yılının Uluslararası Bakliyat Yılı olarak ilan edilmesini teklif etmesinin ardından, 38'inci FAO Konferansında 6/2013 sayılı önerge kabul edilmiş, 20 Aralık 2013 tarihinde yapılan 68'inci BM Genel Kurulunda 2016 yılı, Uluslararası Bakliyat Yılı olarak ilan edilmiştir. Bu kapsamda ülkemizde gerçekleştirilen faaliyetler aşağıda yer almaktadır:

➤ 14 Temmuz 2016 tarihinde Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Uygulama Çiftliği'nde 33. Geleneksel Hasat Bayramı Etkinliği gerçekleştirilmiştir. Söz konusu etkinlikte 2016 yılının Uluslararası Bakliyat Yılı olması sebebi ile etkinlik alanında tanıtıcı bir stand kurulmuş ve yılın tanıtımına yönelik broşürler ve lifletler dağıtılmıştır.

➤ Sürdürülebilir tarım ve beslenmenin temeli olan bakliyatlar konusunda gerek yurtiçinde gerekse yurt dışında farkındalık yaratmak amacıyla Posta ve Telgraf Teşkilatı A.Ş. Genel Müdürlüğü'ne "2016 Uluslararası Bakliyat Yılı" anısına pul bastırılmıştır.

➤ Türkiye Doğal Beslenme ve Sağlıklı Yaşam Günleri 2016 Fuar ve Konferans Etkinliğinde Bakanlığımız 2016 Uluslararası Bakliyat Yılı Standı açmıştır.

➤ 01-04 Eylül 2016 tarihleri arasında 600'ün üzerinde yerli ve yabancı firma ve markanın katıldığı 24. Uluslararası Gıda Ürünleri ve Teknoloji Fuarı "World Food İstanbul" düzenlenmiş ve fuarda, Bakanlığımızı temsilen Uluslararası Bakliyat Yılı (UBY 2016) standı açılmıştır.

➤ 2016 Uluslararası Bakliyat Yılı kapsamında Bakanlığımız tarafından 25 Kasım 2016 tarihinde Gaziantep'te, "2016 Uluslararası Bakliyat Yılı Kapanış Etkinlikleri" gerçekleştirilmiştir.

3. Avrupa Birliği ile İlişkiler ve Müzakere Süreci

a) Fasıllar 11 Tarım ve Kırsal Kalkınma Faslı Kapsamında Yapılan Çalışmalar

Fasıllar 11, Ek Protokolün (Kıbrıs Şartı) tam olarak uygulanması Şartına bağlı olarak askıya alınan fasıllardan biridir. Fasıllar 11'in fiili müzakerelere açılabilmesi için "Kıbrıs Şartı" dışında beş tane kriter belirlenmiştir. Fasıldaki çalışmalar temel olarak bu kriterler bazında yürütülmektedir.

➤ 11. Fasıl kapsamına giren konularda AB müktesebatı ve uyum politikalarımız izlenmiş, bunların uyumu ve uygulanması için gerekli idari ve kurumsal tedbirlerin alınmasını sağlamak yönünde çalışmalar yürütülmüş ve bu kapsamda diğer ilgili birimlerce yürütülen çalışmalara katılım sağlanmıştır.

➤ Tarım istatistiklerinin iyileştirilmesi kapsamında, Bakanlığımız ile TÜİK işbirliğiyle hazırlanan Türkiye’de Tarım İstatistikleri Sisteminin İyileştirilmesi için Strateji Belgesi taslağına ilişkin olarak Avrupa Birliği Bakanlığı koordinasyonunda yürütülen revizyon çalışmalarında son aşamaya gelmiş olup, nihai belgenin 2017 yılının ilk yarısında AB tarafına iletilmesi planlanmaktadır.

➤ AB’nin organik tarım ile ilgili tüzüğünün ekinde yer alan üçüncü ülkeler listesine girmek için ülkemiz tarafından 2003 yılında yapılan başvuruya ilişkin çalışmalar kapsamında, AB Komisyonu tarafından yapılması kararlaştırılan yerinde denetim ziyaretleri 10-14 Haziran 2013 tarihleri ile 18-22 Kasım 2013 tarihleri arasında tamamlanmıştır. Birinci ziyaretin nihai raporu alınmış olup, ikinci ziyaretin raporunun ilk versiyonu Bakanlığımızla paylaşılmıştır. 2017 yılı içerisinde, ikinci denetim ziyaretine ilişkin nihai Misyon Raporu beklenmektedir.

➤ Türk Tarım Sistemini Avrupa Yeşil Tarım Kurallarına Yakınlaştırmak için Kapasite Oluşturulması ve AB Nitrat Direktifinin Uygulanmasının Geliştirilmesi” isimli bir AB projesi 2014 yılında teklif edilerek “Türk tarım sisteminin iklim değişikliği, biyoçeşitlilik ve tarımsal çevre tedbirlerinin uygulanması çerçevesinde AB yeşil tarım kurallarına uyum sağlayacak şekilde güçlendirilmesi” amaçlanmıştır. Söz konusu proje ihale aşamasında olup 2017 yılı içerisinde başlanması beklenmektedir.

➤ IPA II dönemi için hazırlanıp teklif edilen “AB’nin Ortak Piyasa Düzenlerine Uyum Sağlanması için bir Strateji Hazırlanması” Projesi Avrupa Komisyon tarafından uygulama kararı ile uygun görülmüştür. Söz konusu proje Kalkınma Bakanlığı tarafından yatırım programına dahil edilmiş olup 2017 yılı içerisinde başlanması beklenmektedir.

➤ “Ulusal Coğrafi İşaret Strateji Belgesi ve Eylem Planı” ile “Ulusal Fikri Haklar Strateji Belgesi ve Eylem Planı” Yüksek Planlama Kurulunda 18 Haziran 2015 tarihinde imzalanmıştır. 2015-2018 yıllarını kapsayan bu strateji belgelerinin ilk 18 aylık değerlendirmesi 09 Aralık 2016 tarihinde 17. Fikri ve Sınai Mülkiyet Hakları Koordinasyon Kurulu toplantısında yapılmıştır. Eylem Planlarındaki hedefler Bakanlık birimleri arasında yürütülen koordineli çalışmalarla hazırlanan işbölümü ve faaliyet takvimine uygun şekilde yürütülmektedir.

➤ Avrupa Komisyonu Tarım ve Kırsal Kalkınma Genel Müdürlüğü Direktörü Sn. John A. CLARKE ve beraberindeki heyet ile 8 Mart 2016 tarihinde TPE’ de coğrafi işaretler alanında Türkiye ve AB arasında işbirliğini geliştirmek amacıyla (karşılıklı olarak önemli görülen 20-30 adet ürünün seçilebileceği) toplantı gerçekleştirilmiştir. 13 Haziran 2016 tarihli Komisyon mektubu ile coğrafi işaretlerin karşılıklı tescili için söz konusu işbirliği sürecinin nasıl işleyeceğine dair kılavuz niteliğinde bir belge tarafımıza iletilmiştir. 9 Aralık 2016 tarihinde Komisyon ile Bakanlığımız heyetleri arasında gündem maddeleri içerisinde coğrafi işaretler alanında işbirliği konusunun da yer aldığı bir toplantı gerçekleştirilmiştir.

➤ “Sığır ve Koyun Karkaslarının Sınıflandırılması” hususunda koordinasyonumuzda GKGM, HAYGEM ve ESK temsilcilerinin katılımıyla bir alt çalışma grubu oluşturulmuştur. Bahse konu alt çalışma grubu toplantılarında konuyla ilgili yönetmeliklerin yayımlanabilmesi ve kurumsal yapılanmanın belirlenmesi amacıyla AB’deki durumu incelemek adına 24-28 Ekim 2016 tarihleri arasında bu

konuyla ilgili Fransa'ya bir çalışma ziyareti gerçekleştirilmiştir. 22-23 Kasım 2016 tarihlerinde Ankara'da bu konuda bir TAİEX çalıştayı düzenlenmiştir. Gerçekleştirilen çalışmalar sonucunda ilgili Genel Müdürlüklerin katkılarıyla makama arz edilmek amacıyla bir rapor oluşturulmuştur.

➤ 17-19 Ekim 2016 tarihleri arasında AB'de Doğrudan Desteklemeler konusunda bir TAİEX eğitimi (uzman ziyareti) gerçekleştirilmiştir.

➤ Tarım Reformu Genel Müdürlüğü koordinasyonunda yürütülen; 24 Ekim 2016 tarihinde başlayan ve 1 yıl sürmesi planlanan "Çapraz Uyum Kurallarının Uyumlaştırılması" Twinning Projesi'nde, birinci bileşen olan "Avrupa Birliği Müktesebatı ile Yasal Çerçeve Uyumluluğu'nun değerlendirilmesi" çalışmalarına katılım sağlanmıştır.

b) Fası 12 Gıda Güvenliği, Veterinerlik, Bitki Sağlığı Faslı Kapsamında Yapılan Çalışmalar

Fası 12 için açılış kriterlerinin Türkiye tarafından karşılandığının AB tarafınca resmen onaylanmasının ardından İspanya Dönem Başkanlığı'nda, 30 Haziran 2010 tarihinde Brüksel'de düzenlenen 9. Hükümetlerarası Katılım Konferansında 12. Fası fiili müzakerelere açılmıştır. Bu konferansta tarafımıza sunulan Avrupa Birliği Ortak Tutum Belgesi'nde biri siyasi, diğerleri teknik olmak üzere yedi adet kapanış kriteri belirlenmiştir. Bu kapanış kriterleri çerçevesinde son bir yıl içerisinde aşağıdaki çalışmalar yapılmıştır:

➤ 12. Fası kapsamına giren konularda AB müktesebatı ve uyum politikalarımız izlenmiş, bunların uyumu ve uygulanması için gerekli idari ve kurumsal tedbirlerin alınmasını sağlamak yönünde çalışmalar yürütülmüş ve bu kapsamda diğer ilgili birimlerce yürütülen çalışmalara katılım sağlanmıştır.

➤ 6-12 Nisan 2016 tarihleri arasında su hayvanları konusundaki veteriner hizmetleri performansımızın değerlendirilmesi amacıyla Dünya Hayvan Sağlığı Örgütü'nün (OIE) ülkemize gerçekleştirdiği heyet ziyaretine katılım sağlanmıştır.

➤ 21 Nisan 2016 tarihinde Antalya'da gerçekleştirilen 'Uluslararası Yem Mevzuatı Düzenleyicileri Toplantısı (International Feed Regulators Meeting -(IFRM))' na katılım sağlanmış ve toplantıda 'Ülkemiz Yem Mevzuatının AB Mevzuatı ve Küresel Standartlara Uyarlanması' konulu bir sunum gerçekleştirilmiştir.

➤ 25 Mayıs 2016 tarihinde Ekonomi Bakanlığı'nda gerçekleştirilen 33. Dönem Gümrük Birliği Ortak Komitesi (GBOK) Toplantısı'na katılım sağlanmıştır. Toplantıda Türk meyve ve sebze ihracatçılarının Kapitan Andrevo gümrük kapısında karşılaştıkları sorunlar, AB'ye ihraç edilen kuru üzümde chlorpyrifos azami kalıntı seviyesinin azaltılması, Türk menşeli limonun 669/2009/EC sayılı Komisyon Yönetmeliğinden çıkartılması talebi, kuru kayısının 669/2009/EC sayılı Yönetmelik kapsamından çıkartılması, Türk menşeli çift kabuklu yumuşakçaların AB'ye ithalatında uygulanan yasak, Türkiye'den AB'ye ısıl işlem görmüş kanatlı eti ihracatında karşılaşılan sorunlar ele alınmıştır.

➤ 16 Mayıs ve 14 Temmuz 2016 tarihlerinde Bakanlığımız birimleri ve STK temsilcilerinin katılımıyla AB kriterlerine uygun olmayan çiğ sütün kullanımına ilişkin

bir strateji ortaya konması amacıyla Bakanlığımız tarafından hazırlanan eylem planı taslağı üzerinde istişarelerde bulunmak amacıyla iki toplantı gerçekleştirilmiştir.

➤ 31 Mayıs 2016 tarihinde Brüksel'de gerçekleştirilen Türkiye-Avrupa Birliği 124. Ortaklık Komitesi Toplantısına katılım sağlanmıştır.

➤ 20 Haziran 2016 tarihinde 'Kesimlik Hayvanların Korunmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesi' ve 'Hayvanların Öldürülmeleri Sırasında Korunmalarına Dair Yönetmelik' hakkında Bakanlığımız birimleri ve ilgili diğer kamu kurumlarının katılımıyla bir toplantı gerçekleştirilmiştir.

➤ 19 Temmuz ve 4 Ağustos 2016 tarihlerinde veteriner hizmetlerinin Avrupa Birliği ile uyumlu şekilde yürütülmesi amacıyla oluşturulabilecek yapılanma hakkında Bakanlığımızın ilgili birimleri ve STK'ların katılımıyla iki toplantı düzenlenmiştir.

➤ 2016'nın Ağustos-Kasım ayları arasında EuropeAid/136122/IH/SER/TR - Technical Assistance for Capacity Building Regarding Official Controls, Risk Communication and Risk Assessment, Animal Welfare, Zoonoses and Animal By-Product Management (Resmi Kontroller, Risk İletişimi ve Risk Değerlendirme, Hayvan Refahı, Zoonozlar ve Hayvansal Yan Ürün Yönetimine İlişkin Kapasitenin Geliştirilmesi) Projesi İhale Değerlendirme Komitesi çalışmalarına katılım sağlanmıştır.

➤ 5 Ekim 2016 tarihinde Avrupa Komisyonu temsilcileriyle 'Hayvan ve Bitki Sağlığı Kaynaklı Ticari Sorunlar Çalışma Grubu Toplantısı' düzenlenmiştir. Toplantıda 10 Ağustos 2016 tarihinde yürürlüğe giren AB mevzuatı ile kuru üzümde chlorpyrifos etken maddesinin MRL değerinin 0.5 ppm'den 0.01 ppm'e düşürülmesinin kuru üzüm ihracatında yaşatacağı sıkıntılar, 01 Temmuz 2014 tarihinden itibaren kuru kayısıda uygulanan %10 kontrol sıklığının kaldırılması talebi ve kuru kayısıda sülfür dioksit tespiti amacıyla numune alımında olası uygulama farklılığı, Fransa tarafından dimethoate etken maddesinin yasaklanmasının kiraz ihracatımıza olumsuz etkileri, AB'ye çift kabuklu yumuşakçaların ihracatı, AB'ye kanatlı ürünlerinin ihracatı, Reddedilen canlı hayvan sevkiyatlarının mahrecine iadesi, Romanya'da bulunan dinlendirme noktasının durumu, TRACES sağlık sertifikaları, veteriner kontrollerine tabi olan bazı ürünlerin belirlenmesi, AB'ye taze meyve ve sebze ihracatında Bulgaristan sınırındaki Kapitan Andrevo giriş kapısında karşılaşılan sorunlar, sınırdaki gecikmeler de dahil olmak üzere AB'den sığır cinsi canlı hayvan ve sığır eti ithalatı, Schmallenberg virusu, veteriner sağlık sertifikaları, ülkemiz tarafından TRACES sisteminin kullanımı, ülkemiz tarafından RASFF bildirimlerinin takibi, GDO'suz ürün sertifikası gereklilikleri, işlenmiş hayvansal protein ithalatına ilişkin koşullar ve Türkiye menşeli ekim amaçlı olmayan patateslerin AB'ye ihracatı konuları ele alınmıştır.

➤ 6 Ekim 2016 tarihinde Avrupa Komisyonu ve AB Üye Ülke temsilcileriyle 'Veteriner Sağlık Sertifikalarına İlişkin Teknik Toplantı' düzenlenmiştir. Toplantıda mavidil hastalığına ilişkin veteriner sağlık sertifikası gereklilikleri, IBR/IPV hastalıklarıyla ilgili veteriner sağlık sertifikası gereklilikleri, leptospirozis hastalığıyla ilgili veteriner sağlık sertifikası gereklilikleri, enzootik sığır löykozu hastalığıyla ilgili veteriner sağlık sertifikası gereklilikleri, sığırların viral ishali hastalığıyla ilgili veteriner sağlık sertifikası gereklilikleri, endo-ektoparazitlere karşı tedavi uygulamasına ilişkin

veteriner sağlık sertifikası gereklilikleri, hayvan ağırlıklarına ilişkin veteriner sağlık sertifikası gereklilikleri, damızlık sığırlara ilişkin veteriner sağlık sertifikası gereklilikleri, AB onaylı izolasyon merkezleri, sığır cinsi canlı hayvanlarda ilave veteriner muayenesi, Schmallenberg virusuna ilişkin veteriner sağlık sertifikası gereklilikleri ve deli dana hastalığıyla ilgili test gereklilikleri ele alınmıştır.

➤ 7 Ekim 2016 tarihinde Avrupa Komisyonu temsilcileriyle ‘Hayvan Sağlığı alışma Grubu Toplantısı’ dzenlenmiştir. Toplantıda yumrulu deri hastalığıyla mcadele, şap hastalığıyla mcadele, koyun-keçi vebasıyla mcadele, koyun-keçi iek hastalığıyla mcadele, kuduz hastalığıyla mcadele ve AB’de yeni yurrluğe giren hayvan sağlığı yasası ele alınmıştır.

c) Fası 13 Balıkçılık Fası Kapsamında Yapılan alışmalar:

➤ Avrupa Birliği balıkçılık mktesebatı, Ortak Balıkçılık Politikası’ndaki gelişmeler ve Bakanlığımızdaki uyum çalışmaları izlenmiş; AB’deki ilerlemeler ve Bakanlığımız alışmaları ile ilgili hususlarda bilgi notları ve raporlar hazırlanmış, ilgili Genel Mdrlkler bilgilendirilmiş; ayrıca ilgili birimlerce yurutlen diğer çalışmalara katılım sağlanmıştır.

➤ AB Komisyonu, Denizcilik ve Balıkçılık Genel Mdrluğu Akdeniz ve Karadeniz Mduru Hubert GAMBS ve beraberindeki heyet ile Bakanlığımız yetkilileri arasında Akdeniz Balıkçılığı konulu video-telekonferans toplantısı 30 Mart 2016 tarihinde Ankara’da gerçekleştirilmiştir. Toplantıda Akdeniz’deki balık stoklarının durumu, Nisan 2016’da Brüksel’de dzenlenecek olan Akdeniz Devletleri Bakanlar Toplantısı ile bldgede faaliyet gosteren uluslararası balıkçılık orgutleri olan ICCAT ve GFCM’de meydana gelen gelişmeler ele alınmıştır.

➤ Bakanlığımızın ilgili Genel Mdrlklerinin katılımlarıyla fasıl ile ilgili gelişmelerin değerlendirildiği Fası 13 Alt alışma Grubu Toplantısı 13 Nisan 2016 tarihinde gerçekleştirilmiştir.

➤ 14 Nisan 2016 tarihinde “Balıkçılık Uretici Orgutleri İçin Kapasite Geliştirilmesi” başlıklı eşleştirme projesinin sonuç odaklı izleme (ROM) değerlendirmesi kapsamında gerçekleştirilen mlakata katılım sağlanmıştır.

➤ Avrupa Birliği’nin evre, Denizcilik ve Balıkılıktan sorumlu Komiseri Karmenu VELLA, Avrupa Birliği Akdeniz Stratejisi kapsamında Msteşarımız Sayın Dr. Nusret YAZICI’ya 26 Nisan 2016 tarihinde bir ziyaret gerçekleştirmiştir. Komiser Vella, ziyaretinde Akdeniz’deki balık stoklarının durumu, işbirliği olanakları hususları gundeme getirmiştir.

➤ Brüksel’de 27 Nisan 2016 tarihinde dzenlenen ve 18 ulkenin temsilcileri ile Avrupa Parlamentosu, Gıda ve Tarım Teşkilatı (FAO), GFCM ve Akdeniz Danışma Konseyi (MEDAC) gibi kuruluşların temsilcilerinin katıldığı Akdeniz Balıkçılık Bakanları Konferansı’na ulkemizi temsilen Msteşar Yardımcısı Dr. Durali KOÇAK katılmışlardır. Sayın KOÇAK, ulkemizin uygulamalarını ve sudurulebilir balıkçılığın sağlanabilmesi ile ilgili goruşleri katılımcılara aktarmıştır.

➤ Balıkçılık Alt alışma Grubu 2.Toplantısı 13 Temmuz 2016 tarihinde gerçekleştirilmiştir.

➤ Balıkçılık faslı konularında başvuru yapılabilecek TAİEX başlıkları üzerinde çalışılmış ve üretici örgütleri ile devlet yardımları konularında TAİEX etkinliği düzenlenmesi üzerine hazırlıklar yürütülmüştür.

d) Avrupa Birliği Projeleri Kapsamında Yapılan Çalışmalar

➤ IPA II Dönemi programlama çalışmaları kapsamında hazırlanmış olan “Tarım ve Kırsal Kalkınma Sektörü Kurumsal Kapasite Geliştirme Alt Sektörü 2014-2017 Sektör Planlama Belgesi”nde 2016 programlamasına dahil edilmiş olan projeler için 2016 Aksiyon Belgesi hazırlanarak son taslağı AB Bakanlığına 20 Temmuz 2016 tarihinde sunulmuştur. Belgede üç adet proje önerisi yer almakta olup bunlar: ÇMVA, Hedef 2020, OBP’nin OPD Kapsamında Balıkçılık Üretici Örgütleri ve İl Tarım Müdürlüklerinin Kapasitesinin Geliştirilmesi, TKDK’nın Risk Yönetimi ve Kontrolü Faaliyetlerini Uygulama Kapasitesinin Güçlendirilmesi projeleridir. Projelerin toplam bütçe tutarı 4.400.000 Avro’dur.

➤ IPA II Dönemi programlama çalışmaları kapsamında hazırlanmış olan “Tarım ve Kırsal Kalkınma Sektörü Kurumsal Kapasite Geliştirme Alt Sektörü 2014-2017 Sektör Planlama Belgesi, AB Komisyonu ve AB Bakanlığı yorumları göz önünde bulundurularak revize edilmiş ve 7 Aralık 2016 tarihinde AB Bakanlığı’na iletilmiştir.

➤ IPA II Dönemi programlama çalışmaları kapsamında hazırlanmış olan “Tarım ve Kırsal Kalkınma Sektörü Kurumsal Kapasite Geliştirme Alt Sektörü Sektörel Yaklaşım Yol Haritası Belgesi (SAR) , AB Komisyonu ve AB Bakanlığı yorumları göz önünde bulundurularak revize edilmiş ve 7 Aralık 2016 tarihinde AB Bakanlığı’na iletilmiştir.

➤ 17 Mayıs 2016, 1 Eylül 2016 ve 18 Kasım 2016 tarihlerinde gerçekleştirilmiş olan ve Tarım ve Kırsal Kalkınma Sektörü altında 2013, 2014 ve 2015 yılı programlamasına dahil edilmiş bulunan AB projelerinde mevcut durumun değerlendirildiği “IPA Kurumsal Kapasite Geliştirme Alt Sektörü Uygulama Değerlendirme Toplantısına” katılım sağlanmıştır.

➤ 11 Ekim 2016 tarihinde gerçekleştirilmiş olan IPA II Sektörel İzleme Komitesi Toplantısı’na katılım sağlanmıştır.

➤ 17 Kasım 2016 tarihinde, Balıkçılık sektörü altında IPA kapsamında proje sunmuş olan Genel Müdürlüklerden temsilcilerin katılımıyla söz konusu projelere ilişkin olarak karşılıklı bilgi alışverişinde bulunulması ve muhtemel işbirliği alanlarının neler olabileceğinin değerlendirilmesi amacıyla “Balıkçılık Projeleri Koordinasyon Toplantısı” düzenlenmiştir.

➤ Bakanlığımız İç Denetim Birimi tarafından gerçekleştirilmiş olan, IPA II kapsamında IPA Birimi’nin gerçekleştirdiği Kurumsal Kapasiteyi Geliştirme Alt Sektörü Faaliyetleri sürecinin iç denetimi neticesinde hazırlanan tespit ve önerilere ilişkin “Cevap ve Eylem Planı” hazırlanarak İç Denetim Birimi’ne iletilmiştir.

e) Yürütülen ve Katkı Sağlanan Diğer Hususlar

Çevre Faslı ile ilgili

➤ 15-16 Mart 2016 tarihlerinde Brüksel’de gerçekleştirilmesi planlanan 6 No’lu Alt Komitesine katılım sağlanmıştır.

- Avrupa Birliği Entegre Çevre Uyum Stratejisi (UÇES) Projesine ilişkin belgelerin güncellenmesine yönelik çalışmalar yapılmıştır.
- Çevre Faslı İlerlemenin İzlenmesi 19. Yıl Çalışmaları Kapsamında ToC/IQ formlarının doldurulmasına ilişkin Bakanlık içi koordinasyon yapılmıştır.
- 02-03 Haziran 2016 tarihlerinde Yatay Sektörde Çevresel Sorumluluk Direktifinin Uygulanmasına İlişkin Kapasite Geliştirilmesi için Teknik Yardım Projesi gerçekleştirilen “ÇSD Nedir?” çalıştayına katılım sağlanmıştır.

f) Avrupa Komisyonu Teknik Destek ve Bilgi Değişim Mekanizması (TAIEX) ile ilgili olarak;

- TAIEX faaliyetlerinin planlanması ve koordinasyonunu sağlayan Eğitim İrtibat Yetkilisi görevi kapsamında; yıl içerisinde ilgili Genel Müdürlük/Daire Başkanlıklarından alınan bireysel başvurular; AB müktesebatı, strateji belgeleri ve uyum durumu gözetilerek değerlendirilmekte ve TAIEX ofisine iletmek üzere AB Bakanlığı'na iletilmektedir. Bireysel başvuruların dışında her yılın sonbahar döneminde Tarım, Balıkçılık, Veterinerlik, Gıda Güvenilirliği ve Bitki Sağlığı konularında o yıla ait eğitim haritaları hazırlık çalışmaları gerçekleştirilmektedir. Bu çalışmalar kapsamında, 2016 yılında Genel Müdürlüklerin başvuruları alınarak; AB Bakanlığı ve ilgili Genel Müdürlüklerin katılımlarıyla 8 Aralık 2016 tarihinde Tarım ve Balıkçılık, 9 Aralık 2016 tarihinde ise Veterinerlik, Gıda Güvenilirliği ve Bitki Sağlığı Eğitim Haritaları toplantıları gerçekleştirilmiştir.
- 12 Aralık 2016 tarihinde başvuru sahibi Genel Müdürlüklerin yanı sıra TAIEX Tarım Ekibi Lideri Tatjana BORBAS, AB Türkiye Delegasyonu ve AB Bakanlığı'nın da katılımlarıyla Genel TAIEX konularının ve tüm eğitim haritalarının değerlendirildiği bir toplantı gerçekleştirilmiştir.
- 14 Aralık 2016 tarihinde gerçekleştirilen toplantıyı takiben, son hali verilen Bakanlığımız eğitim haritaları TAIEX Ofisi'ne iletilmiştir.

g) Bilgilendirme ve Dokümantasyon Faaliyetleri;

- Avrupa Birliği Kurumları kitapçığı,
- Birleşik Krallık'ın Avrupa Birliği'nden ayrılmasının (BREXIT) Tarım ve Balıkçılık sektörlerine etkileri raporu,
- Fasıl 11, Fasıl 12 ve Fasıl 13 ile TAIEX konularında liflet, broşür ve posterler hazırlanmıştır.

4. Ekonomik ve Ticari Konular

a) Serbest Ticaret Anlaşmaları, Tercihli Ticaret Anlaşmaları, Ekonomik ve Ticari Ortaklık Anlaşmaları (JETCO)

STA'lar çerçevesinde; yürütölen müzakerelerde ve imzalanan STA'lar bünyesinde kurulan Ortak Komite ve Alt Komitelerde Bakanlığımızın temsili, STA müzakereleri ve Komite toplantıları öncesinde Ekonomi Bakanlığı'nda düzenlenen Hazırlık Toplantılarına katılım sağlanması, STA müzakereleri ve Komite toplantılarına hazırlık amacıyla Bakanlığımız ilgili birimlerinin katılımı ile hazırlık toplantısı düzenlenmesi, konu ile ilgili yazışmaların yapılması, konuya ilişkin istatistikî verilerin temini ile diğer araştırma faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi ve bu çalışmalar sonucunda Bakanlık görüşünün Ekonomi Bakanlığı'na iletilmesi ve toplantılarda dile getirilmesi, STA toplantılarının bitiminin ardından toplantı tutanaklarının hazırlanması, Ekonomi

Bakanlığı'ndan alınan Toplantı Notu ve toplantılara ilişkin diğer belgelerin ilgili Bakanlık birimlerine iletilmesi faaliyetleri yürütülmektedir.

2016 yılında bu görevler yerine getirilerek takip edilen Anlaşmalar şunlardır:

➤ Türkiye- Ekvator, Türkiye-Sudan, Türkiye-Katar, Türkiye-Meksika, Türkiye-Peru, Türkiye-Japonya ve Türkiye-Pakistan Serbest Ticaret Anlaşması müzakereleri;

➤ Türkiye-Güney Kore, Türkiye-İran TTA Toplantısı, Türkiye-Gürcistan VIII. Tur OKK Toplantısı, Türkiye-Sırbistan OKK, Türkiye-Şili 4. OKK ve Türkiye-KKTC Ortak Komite Toplantısı'na ilişkin çalışmalar;

➤ AB-ABD Transatlantik Ticaret ve Yatırım Ortaklığı Anlaşması'na ülkemizin taraf olması ya da ABD ile STA müzakerelerine başlanmasına yönelik ilişkin çalışmalar;

➤ Hollanda, İtalya ve Almanya JETCO (Ekonomik ve Ticaret Ortaklık Komitesi) toplantıları kapsamında Bakanlık içi koordinasyon yapılarak Bakanlık pozisyonu oluşturulmuş ve toplantılara katkı sağlanmıştır.

➤ KKTC Ortak Komite Toplantısı ile ilgili çalışmalar gerçekleştirilmiştir.

➤ KKTC'de gerçekleştirilen Hayvancılık Çalıştay'na Bakanlığımız yetkililerince katılım sağlanmıştır.

➤ KKTC Toprak Ürünleri Kurumunun Yeniden Yapılandırılması Çalışmalarına Teknik Destek Sağlanması amacıyla Bakanlığımız yetkililerince KKTC'de çalışmalarda bulunulmuş ve yasa taslağı hazırlanmıştır.

➤ Gümrük Birliği Anlaşması'nın güncellenmesi sürecine ilişkin çalışmaların yapılması, Ekonomi Bakanlığı tarafından düzenlenen toplantılara katılım sağlanması, gerekli bilgilerin Bakanlık içi koordinasyon yapılarak temin edilmesi ve Ekonomi Bakanlığı'na iletilmesi ile konuya ilişkin olarak Makamın bilgilendirilmesi çalışmaları yapılmıştır.

Dünya Ticaret Örgütü

DTÖ Genel

Bakanlığımız nezdinde ilgili tüm Genel Müdürlüklerin katılım sağlaması öngörülen, belirli aralıklarla başta DTÖ SPS gündemi olmak üzere DTÖ çerçevesinde Bakanlığımız görev alanına giren hususların değerlendirmesinin yapılacağı bir "DTÖ Komitesi" kurulmuş olup ilk Komite toplantısı 3 Kasım 2016'da gerçekleştirilmiştir. Bununla birlikte, anılan Komite kapsamında alt komitelerin kurulmasına ilişkin çalışmalar devam etmektedir.

DTÖ Tarım Anlaşması

➤ 8-9 Mart 2016 tarihinde Cenevre/İSVİÇRE'de düzenlenen DTÖ Tarım Komitesi 79. Oturumu'na katılım sağlanmış ve ülkemize diğer DTÖ üyeleri tarafından yöneltilen soruların cevaplanmasına katkı sağlanmıştır. Ayrıca, anılan Oturum marjında, ABD, AB ve Kanada temsilcileri ile ikili görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

➤ 7-8 Haziran 2016 tarihinde Cenevre/İSVİÇRE'de düzenlenen DTÖ Tarım Komitesi 80. Oturumu'na katılım sağlanmış ülkemize diğer DTÖ üyeleri tarafından yöneltilen soruların cevaplanmasına katkı sağlanmıştır. Ayrıca, anılan Oturum marjında, AB temsilcileri ile ikili görüşme gerçekleştirilmiştir.

➤ 14 Eylül 2016 tarihinde Cenevre/İSVİÇRE’de düzenlenen DTÖ Tarım Komitesi 81. Oturumu’na katılım sağlanmış ülkemize diğer DTÖ üyeleri tarafından yöneltilen soruların cevaplanmasına katkı sağlanmıştır. Ayrıca, anılan Oturum marjında, ABD, AB, Kanada, Avustralya ve Yeni Zelanda temsilcileri ile ikili görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

➤ 21 Ekim 2016 tarihinde Cenevre/İSVİÇRE’de düzenlenen DTÖ Ticari Devlet Teşekkülleri (TDT) Çalışma Grubu toplantısına katılım sağlanmıştır. Toplantıda, üye ülkelerin bildirimlerini yapmış oldukları TDT’ler hakkında diğer üye ülke temsilcileri tarafından sorular yöneltilmiş ve bildirim sahibi ülkeler tarafından yanıtlar verilmiştir.

➤ 9 Kasım 2016 tarihinde Cenevre/İSVİÇRE’de düzenlenen DTÖ Tarım Komitesi 82. Toplantısına katılım sağlanmış ve ülkemize diğer DTÖ üyeleri tarafından yöneltilen soruların cevaplanmasına katkı sağlanmıştır.

➤ 23 Aralık 2016 tarihinde Müsteşarlık Toplantı Salonu’nda, Sayın Müsteşarımıza DTÖ ve iç destek bildirimlerimiz ile ilgili bilgi arz edilen toplantı gerçekleştirilmiştir.

DTÖ Sağlık ve Bitki Sağlığı (SPS) Önlemlerinin Uygulanmasına İlişkin Anlaşma

➤ Ülkemizin dış ticaretinin sürdürülebilirliğinin sağlanması, DTÖ nezdindeki haklarımızın kullanılması ve ticareti engelleyici unsurların öngörülerek gerekli önlemlerin alınabilmesi çerçevesinde, grubumuz tarafından DTÖ üyesi ülkelerin SPS bildirimlerine ilişkin tablolar haftalık olarak hazırlanmıştır. Bahse konu bildirimlerin incelenerek, ilave bilgi talebi veya yorumların olması durumunda, ilgili SPS bildirim otoritelerinden cevaplarının temin edilmesi amacıyla konunun koordinasyonu yapılmıştır.

➤ Bakanlığımız ilgili yetkilileri ile kurulan DTÖ Komitesi kapsamında “SPS Alt Komitesi”nin ilk toplantısı 16 Aralık 2016 tarihinde gerçekleştirilmiştir.

➤ 16-17 Mart 2016 tarihlerinde Cenevre’de gerçekleştirilen DTÖ SPS Önlemleri Komitesi’nin 65. Olağan Toplantısına katılım sağlanmıştır. Toplantıda Ülkemizin tanıtımına katkı sağlamak üzere bitki ve hayvan sağlığı yönüyle hastalık ve zararlılarla mücadele konusunda Ülkemiz örnek uygulamaları hakkında bilgi verilmiştir. Söz konusu komite toplantısı vesilesiyle; Ülkemizden Çin’e kiraz, süt ve süt ürünleri ihracatı konusunda ikili görüşme talebimiz iletilmiş ancak; Çin tarafı gündemlerinin yoğun olduğu gerekçesiyle talebimizi kabul etmemiştir. Toplantı vesilesiyle Tayvan’a kiraz ihracatı konusunda ikili bir görüşme gerçekleştirilmiştir.

➤ 30 Haziran – 1 Temmuz 2016 tarihlerinde Cenevre’de gerçekleştirilen DTÖ SPS önlemleri komitesi 66. olağan toplantısına katılım sağlanmıştır. Toplantı kapsamında Tayland ile bitkisel ürün ve GDO ihracatı konularında ikili bir görüşme gerçekleştirilmiş ve bitki koruma ürünleri ile zararlılar konusunda Ülkemizde yaşanan gelişmelere ilişkin bilgiler paylaşılmıştır.

➤ 27-28 Ekim 2016 tarihlerinde Cenevre’de gerçekleştirilen DTÖ SPS Önlemleri Komitesi’nin 67. Olağan Toplantısına katılım sağlanmıştır. Söz konusu toplantı öncesinde 26 Ekim 2016 tarihinde gayri resmi hazırlık toplantısı gerçekleştirilmiştir. Toplantı vesilesiyle 26 Ekim 2016 tarihinde GDO düzenlemeleri

konusunda Tayland yetkilileriyle, Türkiye'den Japonya'ya süt ürünleri ihracatı konusunda Japonya yetkilileriyle ve 27 Ekim 2016 tarihinde Avrupa Birliği'nin sofralık üzümde kullanılan bifenthrin isimli aktif madde için MRL limitini 0.01 ppm'e düşürmesi sonrasına ihracatta sorun yaşanmaması için atılabilecek adımlar ile AB'nin talebi zerine Türkiye'nin canlı hayvan ithalatında uyguladığı mavi dile ilişkin gereklilikleri konusunda Avrupa Birliği yetkilileri ile ikili görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

➤ Bakanlığımız görev alanına giren konularda yapılan mevzuat değişiklikleri ve yeni mevzuata ilişkin 107 adet SPS bildirimini yapılmış olup sonrasında ye ülkeler tarafından yöneltilen soru ve taleplerin cevaplanmasında Bakanlığımız ilgili birimleri ile iletişime geçilerek koordinasyon sağlanmıştır.

DT Hizmet Ticareti Genel Anlaşması (GATS)

➤ lkemizin de aralarında yer aldığı, uluslararası hizmet ticaretinin %70'ini oluşturan bir grup DT yesinin katılımıyla, görüşmeleri 2012 yılında başlatılan Hizmetler Ticareti Anlaşması'nın (TİSA) imzalanmasına yönelik çalışmalar kapsamında Bakanlığımız görüşü oluşturulması amacıyla konunun koordinasyonu yapılmıştır.

DT Ticarete Teknik Engeller (TBT) Anlaşması

➤ Bakanlığımız görev alanına giren konularda yapılan mevzuat değişiklikleri ve yeni mevzuata ilişkin 17 adet TBT bildirimini yapılmış olup sonrasında ye ülkeler tarafından yöneltilen soru ve taleplerin cevaplanmasında Bakanlığımız ilgili birimleri ile iletişime geçilerek koordinasyon sağlanmıştır.

DT Ticaret Politikaları Gözden Geçirme Mekanizması (TPRM)

➤ DT Ticaret Politikalarını Gözden Geçirme Mekanizması (TPRM) kapsamında 15-17 Mart 2016 tarihlerinde Cenevre/İSVİÇRE'de gerçekleştirilen lkemizin 6. İncelemesi toplantısına Ekonomi Bakanlığı yetkilileri ile katılım sağlanmış olup ülkemize diğer DT yeleri tarafından yöneltilen soruların cevaplanmasına katkı sağlanmıştır.

➤ DT TPRM kapsamında ülkemizin 6. incelemesine yönelik hazırlıklar çerçevesinde DT Sekreteryası tarafından ülkemize yöneltilen soruların Bakanlığımız ile ilgili olanları Bakanlığımız ilgili birimleri ile koordinasyon sağlanarak cevaplanmıştır.

➤ lkemizin TPRM 6. İncelemesi kapsamında Ekonomi Bakanlığı'nda düzenlenen koordinasyon toplantısına katılım sağlanmıştır.

➤ lkemizin TPRM 6. İncelemesi kapsamında Ekonomi Bakanlığı tarafından hazırlanan olan Hükümet Raporu'na katkı sağlanmıştır.

b) Projeler, Fuarlar ve Sergiler

➤ EXPO 2016 Antalya Organizasyonu'nun 23 Nisan 2016 tarihinde gerçekleştirilen açılışına yönelik çalışmalar yürütülmüş ve açılışa katılım sağlanmıştır.

➤ Uluslararası gıda ve tarım fuarların sektördeki paydaşlara duyurulması koordine edilmiştir.

➤ EXPO 2016 Antalya Ajansı ev sahipliğiyle 2 Eylül 2016 tarihinde Antalya’da “Bahçe Bitkileri Sektörünün Geleceği: Yerelden Küresele” konulu uluslararası bir seminer düzenlenmiştir. Seminere EXPO Alanında bahçeleri olan tüm ülke komiserleri ve ülkemizde bulunan tüm yurtdışı temsilciliklerin en üst düzeydeki temsilcileri davet edilmiştir. Açılışını Sayın Müsteşarımızın yaptığı seminerde, Ülkemizin içinden çıktığı süreçle ilgili de bilgi verilerek, güçlü Türkiye’nin güçlü tarımına vurgu yapılmıştır.

➤ EXPO 2016 Antalya Organizasyonu’nun kapanış bildirgesinin hazırlanması çalışmaları yürütülmüştür. 30 Ekim 2016’da gerçekleştirilen EXPO 2016 Antalya Organizasyonu’nun kapanış törenine yönelik çalışmalar yürütülmüş, törene katılım sağlanmıştır.

c) Diğer Konular

➤ Ekonomi Bakanlığı’nda Müsteşarlık seviyesinde düzenlenen “İhracata Yönelik Devlet Destekleri Değerlendirme Komitesi” (İYDDDK)’nin 24 Mart 2016 tarihli (Müsteşarlar Seviyesi) XIII. Toplantısına ve 11 Kasım 2016 tarihli XV. Toplantısına katılım sağlanmıştır. Konuyla ilgili dosya hazırlıkları yapılmıştır.

➤ KKTC Ekonomik ve Mali İşbirliği çerçevesinde yürütülen program takibi, izleme ve değerlendirmesi amacıyla Başbakanlık Kıbrıs İşleri Başmüsavirliği tarafından sekreteryası yapılan KKTC Teknik Heyet çalışmalarına katılım sağlanmıştır.

➤ Dış basında Ülkemiz hakkında çıkan haberlere ilişkin haftalık takip yapılarak Bakanlığımız yöneticilerine sunulmuştur.

➤ Çeşitli ürünlerin gümrük vergisi oranlarının değiştirilmesine ilişkin Bakanlık görüşümüzün hazırlanması yönünde koordinasyon yapılarak, ilgili toplantılara katılım sağlanmıştır.

➤ Koordinasyonu Ekonomi Bakanlığı tarafından yürütülen ve İhracata Dönük Üretim Stratejisi (İDÜS) çerçevesinde çalışmaları sürdürülen Girdi Tedarik Sistemi (GİTES) konusunda Bakanlık içi koordinasyonun yapılması, ilgili Bakanlık birimlerinin görüşlerinin alınması, Bakanlık görüşünün oluşturularak Ekonomi Bakanlığı’na iletilmesi diğer araştırma faaliyetlerinin gerçekleştirilerek Makama dosya hazırlanması ve gerektiğinde toplantılara katılım sağlanması faaliyetleri gerçekleştirilmiştir.

➤ Ülkemiz ile komşu ülkeler arasında gerçekleştirilen Sınır Ticaretine ilişkin çalışmalar ve ilgili Bakanlık birimleri ile koordinasyon yapılarak Bakanlık görüşümüz Ekonomi Bakanlığı’na iletilmiştir.

➤ Ekonomi Bakanlığı’nca yürütülen 2023 İhracat Stratejisi çalışmaları kapsamında Bakanlığımızca hazırlanan görüş ve değerlendirmelerle çalışmalara katkı sunulmuştur.

5. Dış Pazar Stratejileri

a) Toplantılar

Ürün ve sektörlere yönelik alternatif pazar arayışları ve dış ticarete yaşanan sorunlara yönelik çözüm arayışı için üst düzey kamu yetkililerinin ve özel sektör temsilcilerinin bir araya geldiği ve tarımsal dış pazarlarda yaşanan sorunlara

yönelik tüm paydaşlarla bir dizi dış pazar stratejileri sektör toplantıları gerçekleştirilmiştir. Bunlar,

Süt ve Süt Ürünleri Dış Pazar Stratejileri Toplantısı

➤ Bakan Yardımcımız Sayın Mehmet DANIŞ himayelerinde 22 Haziran 2016 tarihinde Ankara'da gerçekleştirilmiştir.

➤ Bakanlık ilgili birimleri, Ekonomi Bakanlığı, İhracatçı Birlikleri ve Sektörün önde gelen firmaları arasında koordinasyon sağlanmış, alternatif pazarlar belirlenmiş, sorun ve çözüm önerileri dile getirilmiş olup, hem üretimde hem dış pazarlarda yaşanan sorunlara yönelik getirilen öneriler üzerine çalışmalar başlatılmıştır.

Kanatlı ve Kanatlı Ürünleri Dış Pazar Stratejileri Toplantısı

➤ Bakan Yardımcımız Sayın Mehmet DANIŞ himayelerinde 16 Ağustos 2016 tarihinde Ankara'da gerçekleştirilmiştir.

➤ Bakanlık ilgili birimleri, Ekonomi Bakanlığı, İhracatçı Birlikleri ve Özel Sektör Temsilcileri arasında koordinasyon sağlanmış, alternatif pazarlar belirlenmiş, sorunlar ve çözüm önerileri dile getirilmiş olup, hem üretimde hem dış pazarlarda yaşanan sorunlara yönelik getirilen öneriler üzerine çalışmalar başlatılmıştır.

Dondurma Dış Pazar Stratejileri Toplantısı

➤ Bakan Yardımcımız Sayın Mehmet DANIŞ himayelerinde 6 Ekim 2016 tarihinde Ankara'da gerçekleştirilmiştir.

➤ Bakanlık ilgili birimleri, Ekonomi Bakanlığı, İhracatçı Birlikleri, sektörün öncü yerel uluslararası firmaları arasında koordinasyon sağlanmış, alternatif pazarlar belirlenmiş, sorun ve çözüm önerileri dile getirilmiş olup, hem üretim tüketimde hem dış pazarlarda yaşanan sorunlara yönelik getirilen öneriler üzerine çalışmalar başlatılmıştır.

Yaş ve Kuru Meyve Sebze Dış Pazar Stratejileri Toplantısı

➤ Bakan Yardımcımız Sayın Mehmet DANIŞ himayelerinde ve Mersin Valisi Sayın Özdemir ÇAKACAK'ın ev sahipliğinde 9 Kasım 2016 tarihinde Mersin'de gerçekleştirilmiştir.

➤ Bakanlık ilgili birimleri, Ekonomi Bakanlığı, İhracatçı Birlikleri, İl Tarım Müdürlükleri ve Sektör Temsilcileri arasında koordinasyon sağlanmış, alternatif pazarlar belirlenmiş, sorun ve çözüm önerileri dile getirilmiş olup, hem üretimde hem dış pazarlarda yaşanan sorunlara yönelik getirilen öneriler üzerine çalışmalar başlatılmıştır.

Seracılık Dış Pazar Strateji Toplantısı

➤ Bakan Yardımcımız Sayın Mehmet DANIŞ himayelerinde 21 Kasım 2016 tarihinde Ankara'da gerçekleştirilmiştir.

➤ Bakanlık ilgili birimleri, Ekonomi Bakanlığı ve Sivil Toplum Kuruluşları arasında koordinasyon sağlanmış, alternatif pazarlar belirlenmiş, sorun ve çözüm önerileri dile getirilmiş olup, hem seracılığın Türkiye'deki üretiminde yaşanan sıkıntılara hem dış pazarlarda yaşanan sorunlara yönelik getirilen öneriler üzerine çalışmalar başlatılmıştır.

b) Tarım İş Forumları

Türkiye- Gürcistan Tarım İş Forumu

➤ Bakanımız Sayın Faruk ÇELİK ve Gürcistan Tarım Bakanı Otar DANİELİ'nin de yer aldığı bir açılış oturumu ile başlamış, Türkiye'den 44, Gürcistan'dan da 120'nin üzerinde iş adamının katılımı ile gerçekleştirilmiştir.

➤ Ülke tarihimizde Tarım Alanında Gerçekleştirilen ilk 'İş Forumu' olma özelliğine sahiptir.

➤ İki ülke arasında tarım sektöründe faaliyet gösteren özel sektör temsilcileri bir araya getirilmiş, işbirliği imkanları oluşturulmuştur.

➤ Süt, süt ürünleri, kanatlı, yumurta, tohumculuk, tarımsal mekanizasyon, fide, fidancılık, hayvan yemi, tarımsal alt yapı, ar-ge alanlarında verimli görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Türkiye- İran Tarım İş Forumu

İran'dan 30, Türkiye'den ise 150'nin üzerinde iş adamının katılım sağladığı Türkiye-İran Tarım İş Forumu Bakanımız Sayın Faruk ÇELİK'in himayelerinde gerçekleştirilmiş olup, İran Tarım Seferberliği Bakanı Mahmud HOJJATI'de konuşma gerçekleştirmiştir.

B2B kapsamında, Türk-İran işadamları, alt sektörler bazında görüşmeler gerçekleştirmiştir. Görüşmeler sonrasında tarımsal ticaretin artırılmasına yönelik olarak, özellikle Tohumculuk ve Tarımsal Mekanizasyon alanlarında karşılıklı işbirliği imkanları ortaya çıkmıştır.

Türkiye-Ukrayna Tarım İş Forumu

Türkiye-Ukrayna Tarım İş Forumu, Bakan Yardımcımız Sayın Mehmet DANIŞ ve Ukrayna Tarım Politikaları ve Gıda Bakan yardımcısı Sayın Olga TROFİMSEVA'nın başkanlığında Türkiye ve Ukrayna'dan toplamda 300'ün üzerinde iş adamının katılımı ile gerçekleştirilmiştir.

Tarım sektörlerinde faaliyet gösteren özel sektör temsilcileri arasında işbirliği imkanları oluşturulmuştur.

c) Uluslararası Organizasyonlar

EUROTIER Hayvancılık ve Tarım Makinaları Fuarı – Hannover 2016

Dünyanın en önemli hayvancılık fuarlarından biri sayılan ve 15-18 Kasım 2016 tarihleri arasında Almanya'nın Hannover şehrinde düzenlenen "Eurotier Uluslararası Tarım ve Hayvancılık Fuarı"nda, Bakanlığımız adına 100 metrekarelik alanda stand kurulmuştur.

Stand alanında, Türkiye'nin ihracatta potansiyel sahibi olduğu ürünlerin tanıtılabilmesi adına, Kanatlı Tanıtım Grubu, Türkiye Damızlık Sığır Yetiştiricileri Merkez Birliği, TARMAK-BİR, BESD-BİR, ASÜD, TSÜMB, Ulusal Süt Konseyi, TÜDKİYEB gibi sivil toplum kuruluşlarına stand açma ve kendi tanıtımlarını gerçekleştirme imkânı sağlanmış olup sivil toplum kuruluşları çatısı altında 35 firma ve üretici yer almıştır. Bakanlığımız standı fuarda büyük ilgi ve takdirle karşılanmış olup, 2000'i aşkın ziyaretçiyi ağırlamıştır.

d) Diğer Faaliyetler

Türkiye İhracatçılar Meclisi altında faaliyet gösteren tarım ürünleri ticaretiyle ilişkili tüm İhracatçı Birlikleri ve Sivil Toplum Kuruluşlarına Dış Pazar Stratejileri Çalışma Grubu tarafından kurumsal bilinirlik ve kamu-özel sektör işbirliği oluşturmaya ve dış pazar olanaklarının çeşitlendirilmesine yönelik ziyaretler gerçekleştirilmiştir.

Ayrıca yurtdışı pazar arayışlarına yönelik "Tarımsal Ticaret Heyeti Ziyaretleri" kapsamında, çeşitli ülkelere ziyaretler gerçekleştirilmiştir.

Yurtdışı Faaliyetler

- 01 – 02 Haziran 2016 tarihleri arasında Tokyo / Japonya’da Türkiye – Japonya Serbest Ticaret Anlaşması kapsamında Sağlık ve Bitki Sağlığı Önlemleri Toplantısı,
- 02 – 03 Haziran 2016 tarihleri arasında Varşova / Polonya’da Yaş Meyve Sebze Sektör Konulu Pazar Arayışları Teknik Heyet Ziyareti,
- 29 Haziran – 1 Temmuz 2016 tarihleri arasında Cenevre / İsviçre’de Dünya Ticaret Örgütü Sağlık ve Bitki Sağlığı Önlemleri Komite Toplantısı,
- 5 – 7 Ekim 2016 tarihleri arasında Moskova / Rusya’da Altın Sonbahar Fuarı.

Yurtiçi Faaliyetler

- 03 Ağustos 2016 tarihinde İzmir’de Kuru Meyve Sektör Kurulu Toplantısı,
- 29 Ağustos 2016 Bursa’da Bursa Siyah İnciri İhracatının Geliştirilmesine Yönelik Değerlendirme Toplantısı,
- 9-11 Ekim 2016 tarihleri arasında İstanbul’da Türkiye – Rusya Tarım Yürütme Komitesi Toplantısı,
- 12 Ekim 2016 tarihinde İstanbul’da Türkiye – Rusya İş Konseyi Toplantısı,
- 2 – 3 Kasım 2016 tarihleri arasında İstanbul’da Türkiye – Afrika Ekonomi ve İş Forumu,
- 22 Kasım 2016 Tekirdağ’da Türkiye-Hollanda İşbirliğinde Hayvancılığın Geleceği Semineri,
- 26 Kasım 2016 İstanbul’da İstanbul Gıda Merkezi Geleceği Ortak Akıl Konferansı.
- 20-21 Aralık 2016 tarihlerinde Antalya’da 2. Ulusal Seracılık Çalıştayı.

6. Eğitim, Bilgilendirme

a) Kontenjanlar

Bakanlığımıza Bakanlar Kurulu Kararı ile tahsis edilen 47 adayın değişik konu ve sürelerde kontenjanlar dahilinde yurtdışı eğitimine 3 adayın Uluslararası Kuruluşlarda Staj için gönderilmesi ile ilgili yapılan seçme sınavı düzenlenmiş ve sınav sonucunda Seçme Komisyonunun kararı ile Merkez ve Taşra teşkilatından 27 personel Yurtdışında eğitim, 3 personelin de Uluslararası Kuruluşlarda staj yapmak için yurt dışına gönderilmesi gerçekleştirilmiştir.

b) Eğitimler

Atatürk Konferans Salonunda Jean Monnet Burs Programı tanıtımı amacıyla yetkililer tarafından sunum gerçekleştirilmiştir.

Avrupa Toplulukları Araştırma ve Uygulama Merkezi’nin (ATAUM) düzenlemiş olduğu eğitim kapsamında Bakanlık Makamından olur alınmış ve yaklaşık 9 personelin bahar ve güz dönemlerinde eğitime katılımları sağlanmıştır.

19-22 Aralık 2016 tarihleri arasında Antalya’da Bakanlığımız Merkez Birimlerinde ve İl Müdürlüklerinde çalışan personele yönelik olarak “IPA II Kurumsal Kapasite Oluşturma Alt Sektörü Proje Hazırlama Eğitimi” gerçekleştirilmiştir. Eğitimde

katılımcılara Avrupa Birliği-Türkiye Mali İşbirliği, Kurumsal Kapasite Oluşturma Alt Sektörü, Teknik Destek ve Bilgi Değişim Mekanizması (TAIEX), 11, 12 ve 13. Fasıllarda müzakerelerde mevcut durum, diğer AB fon kaynakları, AB fonlarının ihale süreci, Proje Döngüsü Yönetimi konularında yaklaşık 160 personele eğitim verilmiştir. Eğitim sonunda katılımcılara “Eğitime Katılım Belgesi” verilmiştir.

Müsteşarlık Makamınının 18.12.2015 tarihli ve 807 sayılı Olur'u ile uygulamaya konulan Bakanlığımız 2016 Yılı Hizmet İçi Eğitim Programı çerçevesinde, sürdürülen çalışmalara Yönelik 25-28 Temmuz 2016 tarihleri arasında 4 (dört) gün süreyle Merkez ve Taşra Birimlerinde çalışan personele “Avrupa Birliği ve Uluslararası Kuruluşların Çalışmalarına Yönelik Hizmet İçi Eğitim” verilmiştir.

Bakanlığımız merkez teşkilatında yer alan ve DTÖ alanında çalışan tüm personele yönelik olarak, hem DTÖ Sekreteryasından deneyimli uzmanların hem de diğer DTÖ üyesi ülkelerin DTÖ birimlerinde çalışan personelin katılım sağlayacağı geniş çaplı bir eğitim düzenlenmesine ilişkin görüşmelere başlanmıştır.

c) Bilgilendirme Toplantısı:

➤ 1-2 Aralık 2016 tarihlerinde Merkez birimlerimize yönelik olarak Uluslararası Tarımsal Eğitim Merkezi (UTEM)'nde, detaylı teknik bilgilerin yer aldığı bir Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) eğitimi düzenlenmiştir. Bahse konu eğitim kapsamında Tarım, SPS, Ticarete Teknik Engeller (TBT) Anlaşmaları ile Hizmet Ticareti Genel Anlaşması ve Serbest Ticaret Anlaşmaları/Gümrük Birliği sunumları gerçekleştirilmiştir.

➤ 22 Aralık 2016- Ekonomi Bakanlığı'nca gerçekleştirilen Kamboçya heyetine yönelik eğitime katılım sağlanmış olup SPS sunumu yapılmıştır.

➤ 26 Aralık 2016 tarihinde Müsteşarlık Toplantı Salonu'nda, Sayın Müsteşarımız başkanlığında, Türkiye'nin Çin'e yönelik ihracatı ile ilgili yapılan toplantıya katılım sağlanmıştır. Toplantıda Ekonomi Bakanlığı yetkilileri tarafından Türkiye-Çin ticari ilişkileri ile ilgili sunum yapılmıştır.

H. Strateji Geliştirme Başkanlığı

1. Stratejik Yönetim Çalışmaları

a) Stratejik Plan

Bakanlığımızın köklü yapısı ve kurum birikimleri ışığında, olabildiğince geniş katılımlı ve tüm bilgi kaynaklarının harekete geçirildiği bir süreç yürütülerek 2013-2017 Dönemi Stratejik Plan hazırlık çalışmaları tamamlanmıştır. Bakanlığımızın yeniden yapılandırılmasından dolayı hazırlanan Stratejik Plan, bütün birimlerimizin temsil edildiği ve aktif katılımın sağladığı çalışma, toplantı ve çalıştaylarla hazırlanmıştır.

2013-2017 Dönemi Stratejik Plan, Kalkınma Bakanlığının değerlendirmelerinin ardından Makam onayı alınmış düzenlenen basın toplantısı ile kamuoyuna duyurulmuştur.

Stratejik Plan ile Stratejik Alanlar:

- Tarımsal Üretim ve Arz Güvenliği,
- Gıda Güvenilirliği,
- Bitki Sağlığı, Hayvan Sağlığı ve Refahı,

- Tarımsal Altyapı ve Kırsal Kalkınma,
- Kurumsal Kapasite olarak belirlenmiştir.

Stratejik Alanlar doğrultusunda Stratejik Amaçlar ve Stratejiler, Stratejik Hedefler ve bu hedefler için Performans Göstergeleri Planda yer almaktadır.

5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ve Kamu İdarelerinde Stratejik Planlamaya İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik gereğince Bakanlığımız 2018-2022 dönemi stratejik plan hazırlık çalışmalarına başlanmış olup, 2017 yılı içerisinde tamamlanması planlanmaktadır.

b) Performans Programı, İzleme ve Değerlendirme

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli kullanmanın yanı sıra mali saydamlık ve hesap verebilirlik ilkelerini ön plana çıkarmıştır.

Performans programı, beş yıl için hazırlanan stratejik planın yıllık uygulama dilimlerini oluşturur. Kamu idareleri, performans programlarını stratejik planlarına uygun olarak Maliye Bakanlığınca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde hazırlanmaktadır. Bu kapsamda 2016 Yılı Performans Programı yayınlanmış ve uygulanması izlenmiştir.

2017 Yılı Performans Programı hazırlık çalışmaları tamamlanmış olup, bütçe rakamlarının netleşmesine müteakip yayımlanacaktır.

2016 Yılı Performans Programı'nda uygulamaya konulan ve bütçeyle ilişkilendirilen 17 Stratejik Hedefe ait 148 Performans Göstergesi üçer aylık dönemler halinde SGB.net ve e-bütçe sisteminde izlenmiş ve değerlendirilmiştir.

c) Yıllık Program

2016 Yılı Programı

2016 yılı programında Bakanlığımıza sorumluluğu verilen tedbirlerin ilgili birimlerce yapılan faaliyetleri üçer aylık dönemlerce izlemeleri elektronik ortamda yapılmış ve gerçekleştirmeleri Kalkınma Bakanlığına rapor edilmiştir.

2016 yılı programında Bakanlığımıza işbirliği görevi verilen tedbirlerin sorumluları belirlenmiş ve ilgili tedbirden sorumlu Bakanlıklar bilgilendirilmiştir.

Orta Vadeli Program (2017-2019) ve 2017 Yılı Programı

Orta Vadeli Program (2017-2019) ve bununla uyumlu olmak üzere 2017 Yılı Programı hazırlık çalışmaları sürdürülmüştür. Bu doğrultuda Orta Vadeli Programa esas olmak üzere önümüzdeki üç yıla yönelik temel amaç ve politika öncelikleri önerileri ve 2017 Yılı Programı için tedbir teklifleri Bakanlığımız birimleri ile koordine edilerek oluşturulmuş, birleştirme ve düzenlemeler sonrasında Kalkınma Bakanlığına iletilmiştir.

2017 Yılı Programında Bakanlığımız sorumluluğuna verilen 10 tedbir bulunmaktadır. Ayrıca Bakanlığımıza işbirliği görevi verilen 16 tedbir de yer almaktadır.

2017 Yılı Programında Bakanlığımıza sorumluluğu verilen tedbirlerin ilgili birimlerdeki sorumluları belirlenmiş, tedbir süreç detaylarının oluşturulması sağlanarak elektronik ortamdaki izleme programına girişi tamamlanmıştır.

d) Ortak Akıl Toplantıları

Tarım sektörü ile ilgili yaşanan sorunların ve taleplerin yerinde değerlendirilmesi, yönetim kültürüyle çözüme kavuşturulması amacıyla Tarım Sektörüne yönelik olarak koordine edilen Ortak Akıl Toplantıları düzenlenmektedir.

Ortak Akıl Toplantılarında ortaya konan önerilerden uygulanabilir olanlar Eylem Planına dönüştürülmekte, ilgili birimler tarafından yapılan çalışmalar ve gerçekleştirmeler takip edilmektedir.

2016 yılında;

- 7 Bölgemizde Bölgesel Ortak Akıl Toplantısı (Tüm bölge illeri),
- Tekirdağ ilinde Trakya Bölgesi Ortak Akıl Toplantısı (Çanakkale, Edirne, Kırklareli, Tekirdağ),
- 2 ilimizde de il düzeyinde (Adıyaman, Balıkesir) olmak üzere toplam 10 adet Ortak Akıl Toplantısı düzenlenmiştir.
- Yapılan bu toplantılar sonrasında 8 adet Eylem Planı hazırlanarak uygulamaya konulmuştur.

e) Tarım Sektörü Göstergeleri

Tarım sektörüne ait yayınlanan istatistiki veriler incelenmesi, değerlendirilmesi ve raporlanması gerçekleştirilmiştir.

TÜİK tarafından her ay yayınlanan makroekonomik göstergelerin incelenmesi, analiz edilmesi, raporlanması ve bilgilendirmesi yapılmıştır. Bu kapsamda 2016 yılında; tarımsal nüfus ve istihdam, GSYH ve tarım alt sektörüne yönelik GSYH değerleri, TÜFE, ÜFE ve tarımsal ÜFE verileri ile tarımda sabit sermaye yatırım sonuçları değerlendirilmiştir. Ayrıca her ay ilgili birimlerden gelen veriler, Bakanlığımız web sayfasında Birimler başlığında yayınlanmıştır.

f) Tarımsal Yatırımcı Danışma Ofisi (TARYAT) Çalışmaları

TARYAT Ofisi tarafından tarımsal yatırımcılara, mail, telefon ve yüz yüze görüşme gibi birçok farklı kanaldan bilgi sunulmakta olup, TARYAT Ofisi ile İl Müdürlükleri bünyesinde kurulan TARYAT birimlerimize 2012-2016 yıllarında 13.758 kişi bilgilendirilmiştir. En çok bilgi edinilmek istenilen yatırım konuları oranları ise; %30 hayvansal üretim, %25 bitkisel üretim, %20 seracılık faaliyetleri, %15 organik tarım, %10 diğer üretim konularını içermektedir. Ülkemiz genelinde illere yönelik "İl Tarımsal Yatırım Rehberleri" güncellenerek <http://www.tarim.gov.tr/sgb/taryat> adresinde yayınlanmaktadır.

Ayrıca çeşitli konularda yabancı yatırımcılara gerçekleştirecekleri yatırım konularında teknik destek sağlanmıştır.

Bakanlığımızca uygulanmakta olan tarımsal desteklemelere yönelik olmak üzere birim fiyatlarını ve başvuru koşullarını içeren "Tarımsal Destekler Bülteni" 2014 yılından bu yana web sayfamızda her yıl yayınlanmaktadır.

"Türkiye Tarımında Değişim, Dönüşüm Dönemi"ni anlatan Türkçe, İngilizce, Arapça ve Almanca dillerinde kitapçık hazırlanmış ve basımı yapılmıştır. Ayrıca bahse konu kitapçıklar TARYAT web sayfasında <http://www.tarim.gov.tr/sgb/taryat> yayınlanmaktadır.

Yurtiçinde yatırım yapmak isteyen girişimcilere yönelik talep edilen konular kapsamında tarım alanında verilen destek, hibe ve teşvikler hakkında bilgi notları

hazırlanmıştır. Ayrıca yurtdışında yapılacak yatırımlara yönelik Türkiye ile yatırım alanındaki ilişkileri, yatırımlarda devlet teşvik ve destekleri, şirket kurulumu ve düzenlenen önemli fuarlar gibi konularda incelenerek Ülke Rehberleri hazırlanmıştır.

Ofisimizce çeşitli kurum ve kuruluşlara "Türkiye Tarımı ve Yatırım Fırsatları" konulu sunumlar gerçekleştirilmiştir.

Tarımsal Yatırımcılara sunulan hizmetlerin geliştirilmesi ve tarım alanında yabancı yatırımların daha da artırılması amacıyla Başbakanlık Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı, Ekonomi Bakanlığı ve ilgili diğer Bakanlıklar ve kurumlarla görüşmeler yapılmıştır.

Yatırım Ortamını İyileştirme Koordinasyon Kurulu (YOİKK) tarafından gerçekleştirilen toplantılarda, tarımsal yatırımlarla ilgili konular çerçevesinde Bakanlık ilgili birimleri ile Ofisimiz koordinasyonunda görüşmeler gerçekleştirilmiş ve gerekli faaliyetler yürütülmüştür.

Çin'de 18-22 Mayıs 2016 tarihlerinde düzenlenen "10. Çinghay Uluslararası Helal Gıda ve Ürünleri Fuarı"na TARYAT Ofisi tarafından katılım sağlandı. Fuarda açılan, Türkiye'den ithal edilen ürünlerin tanıtımı ve satışının yapıldığı standda katılımcılar tarafından büyük ilgi gösterildi. Daha sonra program kapsamında düzenlenen "Tek kuşak & Tek yol" paneline katılım sağlanarak, " Tek kuşak & Tek yol " projesi ile İpekyolu'nun tekrar canlandırılması ve bu kapsamda bu yol üzerinde yer alan ülkelerdeki şirketlerin arasında oluşturulabilecek ekonomik işbirliği ve bölgenin kalkınmasına yönelik konularda yapılması gerekenler ile ilgili konuşmalar yapıldı. Ekonomi Bakanlığı'na bağlı Pekin Ticaret Müşavirleri ile de her iki ülke ticareti ve potansiyel yatırım fırsatları konularında görüşmelerde bulunuldu. Ayrıca 20 Mayıs 2016 tarihinde Bakanlığımız yetkililerinin de yer aldığı Çin-Türk heyeti tarafından, Çin'in Çinghay eyaletinde kurulan ve satılan tüm ürünlerin Türk malı olduğu "Türkiye Alışveriş Merkezi"nin resmi açılışı gerçekleştirildi. Söz konusu açılış eyalet basınında da yer aldı.

g) Gıda ve Tarımsal Ürün Piyasalarının İzleme ve Değerlendirme Koordinasyon Birimi (GTÜPİDK) Çalışmaları

Komite çalışmaları kapsamında bugüne kadar; Komite Toplantı gündemlerine sunulmak üzere 6 adet dönem raporu, 11 üründe 16 ürün raporu (zeytin-zeytinyağı (4 adet), yaş-kuru çay (2 adet), kabuklu fındık-fındık içi (2 adet), canlı besi hayvanı ve kırmızı et, tavuk eti-yumurta, yerfıstığı, ayçiçeği, mercimek, kayısı, limon ve yaş-kuru üzüm), 9 üründe marj analizleri (ekmek, kırmızı et, zeytinyağı, fındık, çay, portakal, domates, biber (sivri) ve limon), 6 konuda piyasa analiz çalışması (gıda fiyat istikrarı, buğday, patates, sera domatesi, sığır eti ve tavuk eti) ve 2 üründe (portakal ve limon projeksiyon çalışması yapılmıştır. Alt Komite tarafından hazırlanan raporlarda enflasyona katkısı yüksek olan ürünlere dair politika analizi ve projeksiyon modelleri yer almaktadır.

Yapısal sorunların ele alınması kapsamında; belirlenen tedbirler (8 tedbir: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) koordinasyonunda ilgili tüm kurum ve kuruluşların veri tabanlarının taranması yoluyla ulusal standart ve sınıflamalara uyum ile veri kalitesinin artırılmasına yönelik tedbirlerin belirlenmesi, ürün piyasa izleme sistemi kurulması, maliyet hesaplamasında yöntem ve kurum birlikteliği sağlanması, tedarik zincirinin izlenmesi, lisanslı depoculuk sisteminin geliştirilmesi ve ürün ihtisas

borsasının kurulması, tarımsal desteklerin değerlendirilmesi, üretici örgütlerinin geliştirilmesi, kırmızı et) üzerinde çalışmalar yürütülmüştür. Belirlenen bu tedbirlere dair sorunların kısa, orta ve uzun dönem çözüm önerileri üzerinde durulmuştur.

Üst Komite'nin her toplantısı sonrasında alınan kararlar ve oluşturulan nihai raporlar Koordinasyon birimi tarafından Ekonomi Koordinasyon Kurulu'na (EKK) iletilmiştir.

2016 yılı içerisinde; Fındık ve Çay ürünleri için Trabzon, Rize, Giresun ve Ordu illerinde pazarlama marj çalışmaları yapılmış, konu ile ilgili sunum ve raporlar hazırlanmış ve çalışma sonuçları Komite üyeleri ile paylaşılmıştır. Zeytin-Zeytinyağı ürünleri için İzmir ve çevresinde pazarlama marj çalışması yapılmış, konu ile ilgili sunum ve raporlar hazırlanmış ve çalışma sonuçları Komite üyeleri ile paylaşılmıştır. Kırmızı Et, Ekmek ve Meyve Sebze (Portakal, Limon, Domates, Sivri Biber) ürünleri ile ilgili sorumlu Birimler ile birlikte daha önce yapılan marj çalışmaları güncellenmiştir. Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından "Hal Kayıt Sistemi ve Lisanslı Depoculuk" çalışması, Türkiye İstatistik Kurumu Tarafından ise "Mevcut İdari Kayıtlar ve Yapılan Çalışmalar" Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından "Ekmek Üretim Maliyeti Hesaplama Metodolojisi ve Maliyet Unsurları " sunumu Komite Üyelerine sunulmuştur. TÜSİAD tarafından hazırlanan "Yapısal Sorunlar Perspektifinden Gıda Enflasyonu" raporu hakkında Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı görüşleri düzenlenen toplantılar ve görüşmeler neticesinde oluşturulmuş ve TÜSİAD ile paylaşılmıştır. Koordinasyon Birimi tarafından Komite üyelerinin katılımıyla gerçekleştirilen "Gıda ve Tarım Ürünleri Piyasalarında Fiyat İzleme ve Analizi Aracının Kurulması Konusunda Kapasite Geliştirme" isimli bir Teknik Destek ve Bilgi Değişim Mekanizması (TAİEX) Çalıştayı düzenlenmiştir.

30 Aralık 2016 tarihinde Başbakan Yardımcısı Mehmet Şimşek Başkanlığında Hazine Müsteşarlığında düzenlenen ve Bakanımızın da katılım sağladığı toplantıda Bakanlığımız Tarım Reformu Genel Müdürlüğü tarafından Erken Uyarı Sistemleri kapsamında Bakanlığımız bilgi sistemleri ile ilgili sunum yapılmıştır.

Komite üst düzey üyeleri ile Komitenin yeniden yapılanması ve son dönem gelişmeler üzerine 09 Eylül 2016 tarihinde düzenlenen toplantı neticesinde EKK gündemine sunulmak üzere Komite ile ilgili Başkanlık ve üyelik durumlarının düzenlenmesini kapsayan bir değerlendirme hazırlanmıştır. Başbakan Sayın Binali YILDIRIM başkanlığında 20 Eylül 2016 tarihinde düzenlenen EKK toplantısı neticesinde Komite Başkanlığının Başbakan Yardımcılığı düzeyinde yürütülmesi ve Sekreteryaasının Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) tarafından yapılması kararı basına duyurulmuştur. 27 Aralık 2016 tarihinde yayımlanan resmi gazetede yer alan 2016/30 sayılı Başbakanlık genelgesi ile Komite Başkanlığının Başbakan Yardımcılığı düzeyinde yürütülmesi ve Sekreteryaasının TCMB tarafından yapılması kararlaştırılmıştır.

2. Yönetim Bilgi Sistemleri Çalışmaları

a) Yazılı ve Sözlü Soru Önergelerinin Cevaplandırılması İle Makamın Bilgi Taleplerinin Karşlanması

- 2015 yılında TBMM/Başbakanlık'tan gelen 429 adet yazılı soru önergesi, 89 adet sözlü soru önergesi, diğer kurumlardan 31 adet yazılı soru önergesi, 2 adet sözlü soru önergesi gelmiş olup, toplamda 551 soru önergesi cevaplandırılmıştır.
- Bakanlığımıza intikal eden soru önergelerinin takip edileceği web tabanlı bir

sistem oluşturulmuş ve kullanıma açılmış olup, bu konuda Bakanlığımız, Soru Önergeleri Takip Sistemini ilk uygulayan Bakanlıklar arasındadır.

➤ 2015 yılında Makam tarafından, konu ve il bazlı bilgi talepleri karşılanmış, bu kapsamda ihtiyacı karşılayacak detaylı bilgi notları hazırlanarak makama sunulmuştur.

b) Bakanlık Faaliyetleri İle İlgili Kitap ve Dokümanların Hazırlanması

➤ Sayın Bakanımızın 2015 yılı Bütçe Sunuş Kitabı çalışmaları yapılmıştır. 2015 yılı bütçe görüşmelerinde kullanılmak üzere Bakanlık birimleri ile koordinasyon sağlanmış ve bilgi akış sisteminin yönetimi gerçekleştirilmiştir.

➤ Türkiye geneli Bakanlığımız faaliyetlerinin yer aldığı kitapçıklar hazırlanarak basımı ve dağıtımı yapılmıştır.

➤ İl bazında Bakanlık çalışmaları, yürütülen projeler ile bunların sonucunda illerimizde tarım sektöründeki gelişmelerin yer aldığı kitapçıklar 81 ilimiz için ayrı ayrı hazırlanmış, basım ve dağıtımı gerçekleştirilmiştir.

c) Yönetici Bilgi Sistemine İlişkin Çalışmalar

➤ Yönetici Bilgi Sistemi, Bakanlığımız üst düzey yöneticilerinin ihtiyaç duyduğu tarımsal verilere her ortamda kolay, etkin ve hızlı bir şekilde ulaşabilmelerini sağlamak amacıyla web tabanlı olarak geliştirilmiş ve Mayıs 2013'te Bakanlığımız üst düzey yöneticilerinin kullanımına açılmış olup halen bu sistem verimli bir şekilde kullanılmaktadır.

➤ Sistem temel çerçevede, tarım, hayvancılık ve gıda ile ilgili TÜİK tarafından yayınlanan istatistikleri ve Bakanlığımız birimleri tarafından sektöre yönelik gerçekleştirilen çalışmalara ilişkin verileri içermektedir.

➤ Sistemdeki veriler ilgili birimler tarafından önceden belirlenmiş takvime uygun olarak güncellenmektedir.

➤ Yönetici Bilgi Sisteminin, Bakanlığımız üst düzey yöneticilerinin ihtiyaç ve talepleri doğrultusunda geliştirilmesi, fonksiyonun artırılması ve daha etkin işletilmesine yönelik ikinci aşama çalışmalara devam edilmektedir.

3. İç Kontrol Çalışmaları

a) İç Kontrol Sistemi

➤ Bakanlık İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı doğrultusunda; etik değerler, süreç yönetimi, görev tanımları, iş akışları, insan kaynakları yönetimi, yetki devri, risk yönetimi ve bilgi-iletişim çalışmaları yapılmaktadır.

➤ İç Kontrol Sistemine yönelik olarak 2016 yılında Bakanlığımız birimlerinden gelen eğitim talepleri doğrultusunda eğitimler düzenlenerek, özellikle risk ve hassas görevlerin belirlenmesine ilişkin çalıştaylar yapılmıştır.

➤ 2016 yılında Hassas Görevlerin belirlenmesine ilişkin Genelge çıkarılmıştır.

➤ Bakanlık birimlerinden gelen Uyum yerin Eylem Planı ve İç Kontrol Sisteminin uygulanmasının izlenilmesine devam edilmiştir.

➤ Sivas Kalkınma Ajansları tarafından teknik destek programı altında finanse edilen "İç Kontrol Sistemi'nin İzlenmesi Kapsamında Kurumsal Kapasiteyi Arttıracak Kontrol Öz Değerlendirme Uzmanı Personel Yetiştirmek" projesi kapsamında, Strateji Geliştirme Başkanlığı, Sivas İl Müdürlüğünde bulunan Bakanlık birimlerinden katılan personele Kontrol Öz Değerlendirme (CSA) eğitimi düzenlenmiş olup, söz konusu eğitimler devam edecektir.

b) Ön Mali Kontrol

➤ Bakanlığımız Ön Mali Kontrol Yönergesi çerçevesinde ön mali kontrol faaliyetleri yürütülmüştür.

➤ Bu kapsamda Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Ön Mali Kontrol İşlemleri Yönergesinde değişiklik yapılarak Bakanlığımız döner sermaye işletmelerinin de

Yönergede belirtilen limitler dâhilindeki alımları ön mali kontrole tabi tutulmaya başlanılmış olup, 2016 yılında toplam 57 adet taahhüt evrakı ve sözleşme tasarısı ön mali kontrole tabi tutulmuştur. Ayrıca kadro dağılım cetvelleri, seyahat kartı listeleri, seyyar görev tazminatı cetvelleri, yan ödeme cetvelleri, yurt dışı konaklama giderlerinin ön mali kontrol işlemleri yapılmıştır.

➤ Merkez ve taşra birimlerinden gelen yaklaşık 400 adet mali konulara ilişkin görüş yazılarına cevap verilmiştir.

➤ Personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımlarının 3 yıl süre ile ihale edilmesi için Genelge çıkarılmış olup, Maliye Bakanlığında söz konusu alımlara ilişkin izin taleplerinde bulunulmuştur.

4. Bütçe Çalışmaları

a) Bütçelemeye İlişkin Çalışmalar

➤ Bakanlığımızın 2017-2019 Dönemine ait performans esaslı bütçesi hazırlanmıştır.

➤ Bakanlığımız bütçesinin merkez ve taşra birimlerine SGB.net sistemi üzerinden dağılımı yapılmıştır.

➤ Bakanlığımızın 2016 Yılı Bütçesinin Ayrıntılı Harcama Programı (AHP) hazırlanmıştır.

➤ 2016 Yılı Bütçe Uygulama Esasları ile Yatırım Programına ait Detay Programı hazırlanmıştır.

➤ 2016 yılında üçer aylık dönemler halinde ve muhtelif zamanlarda Bakanlık birimlerinin ödenek gönderme belgeleri tanzim edilmiştir.

➤ Bakanlığımız merkez ve taşra birimlerinin yıl içerisinde ek ödenek taleplerinin karşılanması, aktarma, serbest bırakma, revize, tenkis vb. işlemleri yapılmıştır.

➤ 2016 yılı yatırım projelerinin üçer aylık dönemler halinde Uygulama Raporları (Dönem Gerçekleşme Raporu) Kalkınma Bakanlığına gönderilmiştir.

➤ Genel Bütçe kapsamında Seyyar Görev Tazminatlarının ödenmesi ile ilgili merkez ve taşra birimlerinden talepler alınmış, Maliye Bakanlığında alınan vize çerçevesinde ödeneklerin gönderilmesi sağlanmıştır.

➤ Bakanlığımız merkez ve taşra birimlerinin 2016 yılı bütçesi ile ilgili Hazine Müsteşarlığı'nın portalına üçer aylık Nakit Akış Planlaması girilmiştir.

➤ 2016 Yılı Kurumsal Mali Durum ve Beklentiler Raporu hazırlanarak Bakanlığımız web sitesinde yayımlanmıştır.

➤ Bakanlığımız yatırım projeleri kapsamında, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı- Yapı İşleri Genel Müdürlüğünce ve İçişleri Bakanlığı- Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıklarınca (YİKOB) yapılacak inşaat ve diğer yatırım işlerinin ödenek aktarma işlemleri yapılmıştır.

➤ 2015 yılına ait Bakanlık Kesin Hesabı hazırlanmıştır.

➤ 2015 Yılı Yatırım Programı İzleme ve Değerlendirme Raporu; Sayıştay Başkanlığı, Maliye Bakanlığı ve Kalkınma Bakanlığına gönderilmiştir.

b) Taşınır Mal Kayıt ve Konsolide İşlemleri

➤ Bakanlığımız merkez ve taşra birimlerine ait taşınır mal konsolide işlemleri yapılmıştır.

➤ Bakanlığımızın tüm birimlerindeki taşınırların devir, terkin ve hurda işlemleri gerçekleştirilmiştir.

➤ Bakanlığımız birimlerinde bulunan ihtiyaç fazlası taşınırlar takip edilerek, ihtiyacı olan birimlere ve Genel Yönetim kapsamındaki kamu idarelerine devir işlemleri yapılmıştır.

➤ Bakanlığımız taşra birimlerinden 600 personele Taşınır Mal Yönetmeliği mevzuatı ve Taşınır Kayıt ve Yönetim Sistemi (TKYS) uygulamalarına ilişkin eğitim

verilmiştir.

c) Kamu Zararlarının Tahsiline İlişkin Çalışmalar:

➤ Bakanlığımız merkez birimlerinin 2016 yılına ait kamu zararlarının takip ve tahsil işlemleri yapılmıştır.

➤ Tahsil işlemleri konusunda 248 adet alacak takip dosyası açılmış olup, 181 adet dosyanın işlemleri tamamlanarak kapatılmıştır. 67 adet dosyanın ise takip işlemleri devam etmektedir.

5. Koordinasyon Çalışmaları

➤ 2015 yılı Bakanlık Faaliyet raporu hazırlanmıştır.

➤ Bakanlık birimlerinin doğrudan sorumlu olduğu görevleri dışında kalan ve koordinasyon gerektiren çalışmalar ilgili birimlerle işbirliği içinde yürütülmüştür.

➤ Kanun, tüzük, yönetmelik, Bakanlar Kurulu Kararı ve protokol taslakları ile birden fazla birimi ilgilendiren konularda Bakanlık merkez ve taşra teşkilatları ve diğer kuruluşlarla koordinasyon ve işbirliği sağlanmıştır.

➤ T.C. Ziraat Bankası A.Ş ve Tarım Kredi Kooperatiflerince tarımsal üretime dair düşük faizli yatırım ve işletme kredisi kullanılmasına ilişkin uygulama esasları tebliğ çalışmaları Bakanlığımızın diğer birimleri ile koordinasyon sağlanarak hazırlanmıştır.

➤ Tarım sektöründe katılımcı bir yaklaşımda sorunların belirlenmesi ve çözüm yollarının ortaya konulması amacıyla 2016 yılında Türkiye'nin 7 bölgesinde Bakanlık Koordinasyon ve Sektörel Ortak Akıl Toplantısı düzenlenmiştir.

➤ Başbakanlık İdareyi Geliştirme Başkanlığı tarafından yürütülen "Elektronik Kamu Bilgi Yönetim Sistemi (KAYSİS) " kapsamında Bakanlığımız bünyesinde yapılan çalışmalara devam edilmiştir.

➤ "Kadın İstihdamının Artırılması ve Fırsat Eşitliğinin Sağlanması ile ilgili 2010/14 sayılı Başbakanlık Genelgesi kapsamında, Bakanlığımız 2016 yılı faaliyetleri ve planlanan faaliyetleri çalışmaları devam etmektedir.

➤ Muhtelif demirbaş büro malzemesi, kırtasiye ve temizlik malzeme ihtiyacı bütçe imkânları dahilinde karşılanmıştır.

➤ Bakanlığımızca verilen hizmetlerden etkin ve hızlı bir şekilde faydalanmayı sağlayarak hizmet alanların memnuniyetinin sağlanması ve bürokratik işlemlerin azaltılması ayrıca vatandaşlarımıza daha iyi hizmet verebilmek ve iletişim kuvvetlendirmek amacıyla 2016 yılı içerisinde 81 İl Müdürlüğü bünyesinde "Yeşil Masa" uygulaması faaliyetine başlamıştır.

➤ Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı ile Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı arasında kayıt dışı istihdamla mücadele amacıyla bilgi belge ve veri paylaşım protokolü hazırlama çalışmaları sürdürülmektedir.

➤ Gökçeada ve Bozcaada İlçeleri Stratejik Gelişme Planları'nın hazırlanması ve yürütülmesinde, Bakanlık birimleri ile İçişleri Bakanlığı arasındaki koordinasyon çalışmaları yürütülmektedir.

➤ BİMER kapsamında 2016 yılı içinde yapılan 296 başvurunun 201'icevapanmış olup, 95 tanesi ilgisi nedeniyle başka kurum ve kuruluşlara yönlendirilmiştir.

➤ Birlik Huzur ve Demokrasi eylem planı kapsamında bölücü faaliyetler ile ilgili, birimlerimiz tarafından yapılan işlem ve çalışmaların koordinasyonu sağlanarak haftalık rapor halinde Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığına gönderilmektedir.

➤ Görev alanımıza giren konulardaki mevzuat teklifleri hazırlanarak tasarılar hakkında ve diğer kurumlardan gelen kanun, yönetmelik gibi mevzuata ilişkin düzenlemelerle ilgili başkanlık görüşü oluşturulmuştur.

➤ Personel atama, terfi, intibak, disiplin, görevlendirme, izin, mal bildirim ve emeklilik işlemleri rutin olarak gerçekleştirilmektedir.

İ. Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Bakanlık teşkilatıyla Bakanlığın yönetim, denetim ve gözetimi altında bulunan bütün bağlı, ilgili veya ilişkili kurum ve kuruluşların merkez ve taşra birimlerinin bütün faaliyetleri, alınan Bakan Onayları çerçevesinde Rehberlik ve Teftiş Başkanlığınca denetlenmektedir. Rehberlik ve Teftiş Bakanlığının temel faaliyetleri yukarıda sunulan hizmetler bölümünde kısaca açıklamaları verilen teftiş, inceleme, soruşturma, eğitim ve rehberlik faaliyetleridir. Aşağıda, Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı 2016 faaliyetlerine ilişkin temel veriler yer almaktadır.

Tablo 47: 2016 Yılı Rapor Sayıları

RAPOR CİNSİ	SAYISI
İnceleme Raporu	117
Disiplin Soruşturma Raporu	57
Adli Soruşturma Raporu	22
Ön İnceleme Raporu	33
Rehberlik ve Teftiş Raporu	22
Toplam	251

2016 yılında Rehberlik ve Teftiş Başkanlığınca düzenlenen raporların dağılımı tabloda görülmektedir. Tabloda da görüleceği üzere 2016 yılında Başkanlığımız müfettişlerince düzenlenmiş 251 raporun yarıya yakını (% 46) inceleme raporudur.

2016 yılında Bakanlık Makamının Oluru gereğince normal denetim çalışmalarına da devam edilmiş olup bu denetimler doğrultusunda 22 rapor düzenlenmiştir. 2017 yılında şikâyet ve ihbarlar üzerine yürütülecek inceleme ve soruşturma çalışmalarının gerçekleşeceği ön görüşü yanında, Bakanlığımız merkez teşkilatı ile taşra teşkilatının normal denetim çalışmaları için planlama yapılmıştır.

Yapılan Denetim Standartları oluşturma çalışmaları kapsamında, Uluslararası ve Ulusal Denetim Standartları çerçevesinde uygulama standartları geliştirilmekte olup, bu doğrultuda Rehberlik ve Teftiş Rehberi çalışmaları sürdürülerek rehberlik ve denetim çalışmalarında yeni bakış açıları geliştirilmiştir.

Konu bazlı rehberlik çalışmalarını havza bazlı destekleme, döner sermaye işletmeleri gibi konularda gerçekleştirmiş olup, rehberlik çalışmalarında; Bakanlığımız stratejik amaç, hedef ve faaliyet konuları, AB öncelikli konular, kamuoyunun

gündeminde olan konular, Başkanlığımıza faydalı olacağı düşünülen konular, Bakanlığımız birimlerinin teklif ettiği faaliyet konuları öncelikli olarak değerlendirilmeye alınacaktır.

Bakanlığımızca sunulan hizmetin kalite ve verimini artırmak amacıyla Bakanlığımız birimlerine verilen hizmet içi eğitim faaliyetlerine destek verilmiştir.

Bakanlığımızın uyguladığı projelerin değerlendirme toplantılarına katılım sağlanmıştır.

Bakanlığımızın bitkisel ve hayvansal üretim ile sağlığına dair uygulama değerlendirme toplantılarına katılım sağlanmıştır.

Başkanlığımızın yürüttüğü ve içerisinde Müfettişlerin bulunacağı belirtilen kurul, komisyon ve komitelerde yer alınmıştır.

Bakanlık içi ve dışı mevzuat hazırlama ve değişiklikleri ile görüş istenilen konularda Başkanlığımız katılım, inceleme ve değerlendirmeleri gerçekleştirilmiştir.

Yürütülen rehberlik, teftiş, soruşturma ve inceleme faaliyetleri sırasında bu faaliyetleri yürüten Başkanlık personelinin farklı bir bakış açısı geliştirmelerine, yürütülen çalışmanın detayları yanında genel bir perspektifle çalışmalarını yapmalarına destek olmak amacı ile gerek Bakanlığımız tarafından gerekse diğer Bakanlıklarca düzenlenen eğitim, seminer, çalıştay ve toplantılara 2016 yılında Müfettişlerin katılımı sağlanmıştır. Bu kapsamda:

25-27 Şubat 2016 tarihlerinde düzenlenen IV. Su Ürünleri Yetiştiriciliği Çalıştayına, 29 Mart-1 Nisan 2016 tarihlerinde düzenlenen Tarımsal Arazilerin Mülkiyetinin Devrine İlişkin Bilgilendirme Toplantısına, 14-16 Mart ve 4-8 Nisan 2016 tarihlerinde düzenlenen Tarım Sigortaları Havuz Ekspertizi Eğitim Seminerine, 18-22 Nisan 2016 tarihlerinden düzenlenen MERBİS ve Mera Kanunu Uygulamalarında Karşılaşılan sorunlar ve Çözüm Önerileri konulu toplantıya, 2-6 Mayıs 2016 tarihlerinde düzenlenen Tarımsal Desteklemeler Değerlendirme Toplantısına, 17-18 Mayıs 2016 tarihlerinde düzenlenen Stratejik Plan Mevcut Durum Çalıştayına, 7 Ağustos 2016 tarihindeki G20 Tarım Bakanları Toplantısına, 22-25 Ağustos 2016 tarihlerinde düzenlenen Avrupa Birliği ve Uluslararası Kuruluşların Çalışmalarına yönelik Hizmet İçi Eğitim Toplantısına, 26-27 Eylül 2016 tarihlerinde düzenlenen Ulusal Antep Fıstığı Badem Çalışma Grubu VI. Toplantısına, 29 Kasım 2016 tarihinde düzenlenen Tarımsal İzleme ve Bilgi Sistemi konulu toplantıya, 2 Aralık 2016 tarihinde düzenlenen İyi Tarım Komite Toplantısına, 12-16 Aralık 2016 tarihlerinde düzenlenen TAD Portalı Uygulamaları Bilgilendirme Toplantılarına, 14-17 Aralık 2016 tarihlerinde düzenlenen Sürekli Mesleki Geliştirme Eğitimine, 22-23 Aralık 2016 tarihlerinde düzenlenen Milli Tarımda Tohumculuğun Rolü ve Geleceği konulu toplantıya, 18-23 Aralık 2016 tarihlerinde düzenlenen IPA 2. Kurumsal Kapasite Oluşturma Alt Sektörü Proje Hazırlama Eğitimine, yönetmelik ve Kanun Tasarısı çalışmalarına,

Başkanlığımız Müfettişlerinin katılımı sağlanmış olup bu eğitim, seminer, toplantı ve çalıştaylara 2017 yılında da katılımının sağlanmasına devam edilmesi planlanmaktadır.

J. İç Denetim Birimi Başkanlığı

1. Denetim Faaliyetleri

➤ İç denetçilerin faaliyetlerinin konular, süreler, denetim ilke ve esasları itibarıyla belirlenerek denetim alanlarına ayrılan sürelerin mevcut denetim kaynağı ile denetim alanlarının kapsamı dikkate alınarak tespit edilmesi, programda öngörülmeleyen işlerin yıl içerisinde yürütülmesi gerekirse, öncelikle ihtiyat için ayrılan kaynağın bu alanda kullanılması, bu kaynağın yeterli olmaması halinde en düşük risk düzeyine sahip denetim alanının bir sonraki döneme kaydırılması,

➤ Denetim faaliyetleri; yapılan risk değerlendirmeleriyle belirlenen öncelikli alanların planlı denetimini kapsar. 2016-2018 Dönemi İç Denetim Planı hazırlanırken risk değerlendirmesi yapılmış, risk düzeyi en yüksek denetim alanları tespit edilmiş ve üst yöneticinin de talepleri doğrultusunda risk düzeyi en yüksek denetim alanları ve bugüne kadar iç denetime tabi tutulamamış alanların programa alınması,

➤ İç Denetçilerin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik'in 33. maddesi gereği "İç denetçilere, her üç yılda asgari yüz saat meslek içi eğitim sağlanır. Bu sürenin otuz saati, Kurulun koordinatörlüğünde Maliye Bakanlığınca verilir. Kalan süre, Kurulun eğitim konusundaki düzenlemelerine riayet edilerek, ilgili kamu idarelerinin ihtiyaçlarına göre iç denetim birimlerince programlanır." düzenlemesi çerçevesinde eğitim faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi, amaçlanmıştır.

Risk çalışmaları sonucunda oluşturulan ve Müsteşarlık Makamınca onaylanan 2016-2018 Dönemi İç Denetim Planı ve 2016 Yılı İç Denetim Programı çerçevesinde; 2016 yılı içerisinde toplam 16 adet denetim faaliyeti gerçekleştirilmesi öngörülmüştür.

2016 Yılı denetim programında yer alan konular;

- 4342 Sayılı Mera Kanunu ve İlgili İş ve İşlemler
- Avrupa Birliği ile İlişkiler Çerçevesinde Yürütülen Faaliyetler
- Bitki Hastalık ve Zararlılarla Mücadele Faaliyetleri Süreci
- Gıda İthalat ve İhracatı İşlemleri Süreci
- Çiftçi Kayıt Sistemi İşlemleri
- Hayvancılığı Geliştirme Faaliyetleri
- Hayvancılık Destekleme Süreci
- Expo 2016 Antalya Ajansı Faaliyetleri
- İç Kontrol Süreci
- Ön Mali Kontrol Süreci
- Satın Alma Süreci
- Bitkisel Biyolojik Çeşitlilik ve Korunması
- Yönetim Otoritesi İşlemleri
- Arazi Toplulaştırma ve Tarla İçi Geliştirme Faaliyetleri
- Bakanlık Sayıştay Raporu İle İzlemeye Alınan Bulguların Takip Denetimi
- Bakanlık Sayıştay Denetimi Neticesi Özel Hesabın Mali Denetimi

2. İzleme Faaliyetleri

Daha önce denetlenen süreçlere ilişkin tespit edilen potansiyel riskler ile bunların kontrolüne yönelik önerilerden, denetlenen birimlerle mutabakata varılan hususlar, oluşturulan eylem planı dâhilinde uygulamaya konulmuş ve uygulama sonuçları izlemeye alınmıştır.

3. İdarenin Riskleri, Yönetim Ve Kontrol Sistemleri

2016 yılı itibariyle, Bakanlık İç Kontrol Sistemi kurulum çalışmaları henüz istenilen ölçüde tamamlanamamış, uygulamaları itibariyle yetersizlikler görülerek rapor edilmiştir.

Mevcut kontrol mekanizmaları, risk analizlerine dayalı olmayan ve bu zamana kadar uygulanana gelen kontrollerden ibarettir. Alınan kontrol önlemlerindeki yetersizlik ve iyileştirmeye açık alanların varlığı sonucu ortaya çıkan ve denetim raporları ile tespit edilen olası risklerin yönetimi ve kontrol altına alınması için gerekli önerilerimiz, denetim ve danışmanlık faaliyetlerimiz kapsamında Bakanlığımız SGB ve ilgili birimlere iletilmiştir. Bu uygulama, sürekli bir şekilde devam edecektir.

4. Eğitim Faaliyetleri

2016 Yılı eğitim faaliyetleri çerçevesinde, Bakanlığımız iç denetçileri; İDKK tarafından gerçekleştirilen planlı eğitimlere iştirak etmiştir. 2016 yılında sürekli mesleki gelişim kapsamında iletişim, iç kontrol, iç denetim ve iç denetim uygulamaları hakkında 4 gün süreli 24 saatlik bir eğitim gerçekleştirilmiştir.

Ayrıca, 08-11/11/2016 tarihleri arasında Arnavutluk Cumhuriyeti'nde AB Fon denetimleri ve akreditasyon konularında eğitim verilmiştir.

2017 yılında da 5 gün süreli yaklaşık 30 saatlik bir eğitim planlanmakta olup, bunun yanı sıra Bakanlığımızın IPA II uygulama döneminde sektör bazında yer alması nedeniyle diğer sektörlerdeki Kurumların iç denetçileri ile birlikte, teknik destek fonlarıyla IPA uygulamaları, IIA ve CISA benzeri eğitimler planlanmaktadır, yıl içerisinde Kurul veya diğer kurum ve kuruluşlarca yapılacak eğitimler bu eğitimim planlamasının dışındadır.

K. Personel Genel Müdürlüğü

1. Açıktan Atama

➤ 2016 yılı içerisinde Bakanlığımıza 1997 kadroya (kadrolu/sözleşmeli) KPSS sonucu açıktan yerleştirme işlemi yapılmıştır.

➤ İstifa sonrası açıktan atama yoluyla 7, 59'uncu madde kapsamında 3, 2005/25 sayılı Genelge gereği yurt dışı bursu olan öğrencilerin 1416 sayılı Kanun gereği atama yoluyla 7 olmak üzere toplam 17 atama işlemi gerçekleştirilmiştir.

➤ 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu gereği, Devlet Personel Başkanlığınca 84 kişinin yerleştirme işlemleri devam etmektedir.

➤ 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu gereği, Devlet Personel Başkanlığınca 260 memur 48 işçi personel olmak üzere toplam 308 personelin ataması yapılmıştır.

➤ 4857 sayılı İş Kanunu hükümlerine göre 11 işçi personelin atama işlemi yapılmıştır.

2. Naklen Geçiş

➤ Çeşitli kurumlardan değişik unvanlarda kurumlar arası naklen atama yoluyla toplam 114 kadroya atama yapılmış olup, atama işlemleri devam etmektedir.

➤ 4046 sayılı Kanun gereği; özelleştirilen ve özelleştirme kapsamına alınan kuruluşlardaki istihdam fazlası personelden Devlet Personel Başkanlığınca Bakanlığımıza intikal ettirilen çeşitli unvanlarda toplam 37 personelin, Bakanlığımız merkez ve taşra teşkilatına atama işlemleri tamamlanmıştır.

➤ 6360 sayılı Kanunun Geçici 1 nci maddesinin dokuzuncu fıkrası ile belediyelerden ihtiyaç fazlası devredilen ve Devlet Personel Başkanlığınca Bakanlığımıza intikal ettirilen çeşitli ünvanlarda 1 memur, 3 işçi personel olmak üzere toplam 4 personelin atama işlemleri yapılmıştır.

➤ 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4/C maddesi hükmü gereği 12 geçici işçi personelin atama işlemi yapılmıştır.

3. Hizmet İçi Eğitim Programları

➤ 17-21.10.2016 tarihleri arasında Antalya'da İdari Mali İşler Şube Müdürlerine 77 erkek personelin katılımı ile "Mevzuat Konuları ile Usul ve Esaslar Hakkında"

➤ 31.10.2016-04.11.2016 tarihleri arasında Antalya'da 45 kadın, 147 erkek olmak üzere toplam 192 personelin katılımı ile "Mevzuat Konuları ile Usul ve Esaslar Hakkında"

➤ 14-18.11.2016 tarihleri arasında Afyonkarahisar'da 29 kadın, 202 erkek olmak üzere 231 personelin katılımı ile "Mevzuat Konuları ile Usul ve Esaslar Hakkında"

➤ 02-03.12.2016 tarihleri arasında Kırşehir'de 39 kadın, 59 erkek olmak üzere 98 personelin katılımı ile "Mevzuat Konuları ile Usul ve Esaslar Hakkında" eğitim verilmiştir.

➤ 2016 yılı içerisinde düzenlenen eğitimler 598 personelin katılımıyla gerçekleştirilmiştir.

L. Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı

➤ Başkanlığın 2016 Yılı Kesin Hesap Cetvelleri düzenlenmiştir.

➤ 2016 Yılı Bütçesi çerçevesinde ödeme ve takip işlemleri yapılmıştır.

➤ Bakanlık ve Başkanlığın satın alma işlemleri yapılmıştır.

➤ Bakanlığımız merkez ve taşra döner sermaye işletmelerinin 2016 yılı birim fiyatları tespit edilerek yayımlanmıştır.

➤ Bakanlığımız döner sermaye işletmelerinin 2017 yılı bütçeleri incelenmiş ve tasdik edilmiştir.

➤ Bakanlığımız döner sermaye işletmelerinin 2016 yılı bilançoları incelenmiş ve tasdik edilmiştir.

➤ Bakanlığımız döner sermaye işletmelerinin 2017 yılı yatırım programları hazırlanmıştır.

➤ İş Sağlığı ve Güvenliği ile ilgili iş ve işlemler yapılmıştır.

➤ Merkez Döner Sermaye Saymanlığı ile ilgili iş ve işlemler yapılmıştır.

➤ Merkez ve Taşra Teşkilatları Modernizasyon Projesi Kapsamında iş ve işlemler yapılmıştır.

➤ Bakanlığımız gelen/giden evrak kayıtların daha düzenli ve zamanında, kesintisiz yapılması için gerekli çalışmalar yapılmıştır.

➤ Sivil Savunma Hizmetleri ile ilgili iş ve işlemler yapılmıştır.

➤ Bakanlık kampüs ve Türkiye Milli Botanik Bahçesi çevresindeki peyzaj, proje ve uygulama çalışmaları yürütülmüştür.

➤ Bakanlık kampüs alanı güvenliği ile kampüs alanına personel ve ziyaretçi giriş çıkışları kontrolü sağlanmıştır.

➤ Bakanlığımız İç Kontrol Eylem Planının revize edilmesi nedeniyle Başkanlığımıza ait temel süreçler, süreç hiyerarşileri, organizasyon şeması ve görev tanımları plana uygun olarak yenilenmiştir.

➤ Bakanlık Kampüsü içindeki ve kampüs dışında görev yapan Bakanlık Personeline ve kreşlere öğle yemeği hizmeti verilmiştir.

➤ Misafirhanede 2016 yılında 13.392 kişiye hizmet verilmiştir.

➤ Mersin ve İzmir'de bulunan 174 ünite ve 743 kapasiteye sahip 3 adet kampımızdan 4.719 katılımcı faydalanmıştır.

➤ Bakanlığımızda bulunan diğer sosyal alanlardan personelimizin yararlanması sağlanmıştır.

M. Eğitim Yayım ve Yayınlar Dairesi Başkanlığı

1. Çiftçi Eğitim-Yayım Hizmetleri

a) Çiftçi Eğitim ve Yayım Faaliyetleri

Bakanlığımızca çiftçilerimizin bilgi ve becerilerini artırarak gelir seviyelerini ve üretimde ürün artışının yanında, ürün kalitesini ve standardını yükseltmek amacıyla çiftçilerimize; bitkisel ve hayvansal tüm konularda çeşitli yayım teknikleri kullanılarak eğitim ve yayım hizmeti verilmektedir. 2003-2016 yılları arasında 859.875 faaliyette 15.137.783 çiftçiye eğitim verilmiştir. Yine bu dönemde 176.497 faaliyette 2.145.102 kadın çiftçiye eğitim verilmiştir.

b) Tarımsal Yenilik ve Bilgi Sistemi Kapsamında Yürütülen Çalışmalar

Tarımsal Yeniliklerin Yaygınlaştırılması Yayım Projeleri Çalışmaları

Araştırma Enstitüleri tarafından geliştirilmiş olan yeniliklerin çiftçilerimize ulaşmasını ve kullanılmasını sağlamak amacıyla; 2012 yılından itibaren tarımsal yeniliklerin yaygınlaştırılması faaliyetleri kapsamında İl Müdürlüklerimiz ve Araştırma Enstitüleri işbirliği ile yayım projelerinin hazırlanması sağlanmaktadır. Tarımsal yeniliklerin yaygınlaştırılması amacıyla bugüne kadar 36 araştırma enstitüsü ve 62 il müdürlüğünün işbirliği ile yürütülen yayım projeleri sayısı 2016 yılında 72'ye ulaşmıştır.

Tarımsal Yeniliklerin Yaygınlaştırılması Yayım projeleri kapsamında, demonstrasyon, tarla günü, çiftçi toplantısı çiftçi kursu, inceleme gezisi, çiftçi ziyareti, hizmet içi eğitim gibi yayım metotları ile basılı ve görüntülü yayınlar olarak; 2012 yılı ile 2016 yılları arasında gerçekleşen veriler aşağıda tablo olarak gösterilmiştir.

Tablo 48: 2012-2016 Yılları Arasında Gerçekleşen Yayım Faaliyetleri

	GERÇEKLEŞEN YAYIM FAALİYETİ VE KATILIMCI SAYISI (Adet)									
	2012 Yılı		2013 Yılı		2014 Yılı		2015 Yılı		2016 Yılı	
	Faaliyet	Katılım	Faaliyet	Katılım	Faaliyet	Katılım	Faaliyet	Katılım	Faaliyet	Katılım
DEMONSTRASYON	225	225	370	370	287	1406	369	1905	382	1275
TARLA GÜNÜ	6	1402	52	3076	61	4324	112	7075	50	4950
ÇİFTÇİ TOPLANTISI	15	444	177	2918	484	7408	347	7440	257	4598
ÇİFTÇİ KURSLARI					54	431	1	25		
ÇİFTÇİ İNC. GEZİSİ	8	396	36	580	71	681	91	1588	76	879
ÇİFTÇİ ZİYARETİ					507	507	2898	2898	1475	1475
TEŞVİK MÜS.					1	450				
PANEL					5	270	5	550		
SERĞİ							2	190	1	150
FUAR									1	100
KONFERANS					3	200	1	50	1	27
HİZMET İÇİ EĞİTİM	6	104	27	353	40	1277	65	1242	69	1197
TOPLAM	260	2571	662	7297	1513	16954	3891	22963	2312	14651

Tablo 49: Hazırlanan Basılı ve Görüntülü Yayın

	2012 Yılı		2013 Yılı		2014 Yılı		2015 Yılı		2016 Yılı	
	Konu S.	Yayın S.	Konu S.	Yayın S.	Konu S.	Yayın S.	Konu S.	Yayın S.	Konu S.	Yayın S.
BASILY YAYINLAR	4	11220	5	67600	177	8073	190	93264	132	46128
GÖRÜNTÜLÜ YAYINLAR	3	3	8	1000	12	106	18	1589	56	1555
TOPLAM	7	11223	13	68600	189	8179	208	94853	188	47683

Sonraki yıllarda mevcut projelerin izlenmesi ve değerlendirilmesi faaliyetlerinin yanı sıra, 10. Kalkınma Planında ve Bakanlığımız Stratejik Planında yer alan hedefler doğrultusunda farklı bölgelerde ve farklı konularda Araştırma Enstitüleri tarafından geliştirilen yeniliklerin bütçe imkânları dâhilinde yeni yayım projeleri ile daha geniş alanlarda uygulanması hedeflenmektedir.

İl ve Bölge Grup Toplantıları

Bakanlığımıza bağlı araştırma kuruluşları ile çiftçi eğitimi ve tarımsal yayımla ilgili görevleri yerine getirmekle sorumlu İl Müdürlüklerimiz arasındaki işbirliğini etkin hale getirmek, çiftçi sorunlarını çözüm bulmak üzere Araştırma Enstitülerine iletmek, bulunan çözüm ve geliştirilen teknolojilerin çiftçilere aktarılmasını sağlamak amacıyla il ve bölge grup toplantıları düzenlenmektedir.

2016 Yılında Koordinatör Araştırma Enstitüleri tarafından 13 Bölge Grup Toplantısı, İl Müdürlüklerimiz tarafından ise 39 Bölge Grup Toplantısı Öncesi İl Grup Toplantısı, 19 Bölge Grup Toplantısı Sonrası İl Grup Toplantısı düzenlenmiştir.

Tarımsal Yeniliklerin Elektronik Ortamda Paylaşılması Çalışmaları

Bakanlığımız Araştırma Birimleri tarafından geliştirilen tarımsal yeniliklerin İl Müdürlüklerimizde görev yapan personele ve tarımsal danışmanlık yetki belgesi almış kişi ve kuruluşlara, oluşturulan e-posta zinciri vasıtasıyla ulaştırılmasını sağlamak amacıyla; 2014 yılında "Tarımsal Yeniliklerin Elektronik Ortamda Paylaşılması" çalışması başlatılmıştır.

Bu kapsamda 2016 Yılında; 42 Araştırma Enstitüsü tarafından 196 sonuçlanmış proje, 15 Araştırma Enstitüsü tarafından da 65 tescil edilmiş çeşide ait bilgi İl Müdürlükleri ile paylaşılmıştır. Söz konusu bilgiler İl Müdürlüklerimizde görev yapan yayım personeli ve tarımsal danışmanlık yetki belgesi almış kişi ve kuruluşla paylaşılmıştır.

Sonuçlanmış Projeler ve Tescil Edilmiş Çeşitlerle İlgili Bilgilerin web Sayfasında Yayınlanması

Önceki yıllarda olduğu gibi 2016 Yılında da Araştırma Enstitüleri tarafından sonuçlanmış projeler ve 2015 yılında tescil edilmiş çeşitlere ait bilgiler web sayfasında "Tarımsal Yenilik ve Bilgi Sistemi" alt menüsünde yayımlanmıştır.

c) Yürütülen Eğitim ve Yayım Projeleri

2016 yılında Çanakkale İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğüne; Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği ve Onsekiz Mart Üniversitesi işbirliği ile yürütülen ve Çanakkale İlinde küçükbaş hayvancılık işletmelerinde sürdürülebilir, kaliteli ve

güvenilir süt üretimini hedefleyen 'Kaliteli Süt Çanakkale'den Geçer Eğitim ve Yayım Projesi' sonuçlanmıştır.

2016 Yılında Samsun İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğüne; Samsun İlinde modern manda yetiştiriciliği tesislerinin kurulması, yaşama gücü ve verim düzeyleri iyileştirilmiş damızlık mandaların üretilmesi, manda ürünlerinin ekonomik katma değerinin artırılması ve Samsun İli ekonomisine kazandırılması amacıyla OMÜ Ziraat Fakültesi, Veteriner Fakültesi ve Samsun Manda Yetiştiricileri Birliği işbirliği ile "Mandalar Mutlu, Çiftçiler Umutlu" adlı yayım projesi yürütülmüştür.

d) Tarımsal Nüfus Gençleşiyor Projesi Çalışmaları

Tarımsal Yayım Hizmetleri Projesi kapsamında, genç çiftçilerin eğitimine yönelik faaliyetlere 2008 yılında başlanmış olup, 2008-2012 yıllarını kapsayan beş yılda toplam 552 genç çiftçi eğitilmiştir.

2013 yılından itibaren Bakanlığımız Eğitim, Yayım ve Yayınlar Dairesi Başkanlığı, Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü (İŞKUR) ve Türkiye Ziraat Odaları Birliği (TZOB) arasında imzalanmış olan Aktif İşgücü Piyasası Programları İşbirliği Protokolü kapsamında "Tarımsal Nüfus Gençleşiyor Projesi" yürürlüğe konmuştur. Proje, işsiz gençlerin mesleki niteliklerinin geliştirilmesine, istihdamın korunmasına ve işsizliğin azaltılmasına katkı sağlamak amacıyla en az ilköğretim mezunu 15-40 yaş grubunda, tarımsal üretim yapan gönüllü gençlere yönelik olarak uygulanmaktadır.

Bu kapsamda proje, 2013 yılında pilot uygulama alanı olarak beş il ve bir eğitim merkezinde uygulanmaya başlanmış 8 eğitimde 138 genç kursiyer eğitimlerden yararlanmıştır. 2014 yılında 30 ilde gerçekleştirilen ve 28 farklı konunun anlatıldığı toplam 122 eğitimde 2.526 kursiyer sertifika almaya hak kazanmıştır. 2015 Aralık sonu itibarıyla ise 34 il ve 1 eğitim merkezinde yapılan ve 36 farklı konunun anlatıldığı 213 eğitimde 4.222 kursiyer eğitimlerden faydalanarak sertifika almaya hak kazanmıştır. 2016 yılı uygulamasında, 50 il ve 2 eğitim merkezinde gerçekleştirilen 460 eğitimde ise toplam 9.584 kursiyer bu kurslara katılarak Sertifika almaya hak kazanmıştır. 53 farklı konunun anlatıldığı bu yılki eğitimlerde kadınların eğitimlere katılım oranı % 45 olarak gerçekleşmiştir.

e) Sürü Yönetimi Elemanı Benim Projesi

Başkanlığımız, Türkiye Ziraat Odaları Birliği (TZOB) ve Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü (İŞKUR) arasında işsizlerin mesleki niteliklerinin geliştirilmesine, istihdamın korunmasına ve işsizliğin azaltılmasına katkı sağlamak amacıyla aktif İşgücü Piyasası Programları İşbirliği Protokolü imzalanmıştır.

Söz konusu protokol kapsamında ilgili sektör paydaşlarının katkı ve katılımları ile hazırlanan "Sürü Yönetimi Elemanı Benim" projesi ile illerimizde 3 hafta (120 saat) süreli eğitimler düzenlenmektedir. Bu kapsamda programın başladığı 2013 yılı Kasım- Aralık aylarında 92, 2014 yılında 8.150 ve 2015 yılında 9.508 ve 2016 yılında ise 4.506 sürü yönetimi elemanı eğitilmiştir.

Bakanlığımız "Sürü Yöneticisi İstihdamı Desteklemesi" ile söz konusu proje kapsamındaki eğitimlerde "Sürü Yönetimi Elemanı" sertifikası alan kişileri işletmelerinde çalıştıran 300 baş ve üzeri küçükbaş Hayvancılık İşletmelerine 5.000 TL destekleme ödemesi yapılmıştır.

f) Kalkınma Planı Kapsamında Yürütülen “Tarımda Su Kullanımının Etkinleştirilmesi” Çiftçi Eğitim ve Yayım Faaliyetleri

Tarımda su kullanım etkinliğinin ve uygulanabilirliğinin artırılması amacıyla 10. Kalkınma Planı kapsamında “Tarımda Su Kullanımının Etkinleştirilmesi” başlıklı öncelikli dönüşüm programı oluşturulmuştur. Tarım üreticilerine yönelik olarak yürütülen eğitim ve yayım faaliyetlerinin çeşitlendirilmesi ve artırılması amacıyla oluşturulan bu program çerçevesinde, tarımda su kullanımının etkinleştirilmesini sağlayan sulama yöntemlerinin yaygınlaştırılması amacıyla “**5 Adet Eylem Planı**” hazırlanmıştır. sorumluluğumuzda yürütülmekte olan eylem planları 2014-2018 yılları arasında uygulanacaktır.

Eylem Planı 16: Suyun tasarruflu kullanımını özendirmek için basılı ve görüntülü eğitim materyalleri hazırlanacaktır.

Bu eylem planı çerçevesinde suyun tasarruflu kullanımını özendirmek, eğitim ve yayım çalışmalarını görsel açıdan desteklemek ve anlaşılabilirliğini artırmak için basılı ve görüntülü yayım materyalleri hazırlanması ve tarım üreticilerine ulaştırılması amaçlanmıştır.

Bu kapsamda 2016 yılında gerçekleştirilen eğitim ve yayım faaliyetlerinde kullanılmak üzere; **5 farklı konuda** (Mobil Güneş Pili Sulama Makinesi, Eysel Kaynaklı Atık Suların Tarımsal Sulamada Kullanımı, Damla Sulama Sistemlerinin Bakımı, Yağmurlama Sulama Sistemlerinin Bakımı ve Seralarda Sulama Teknikleri) **21.000 adet liflet**; **3 farklı konuda** (Aşırı Sulama ve Erozyon, Arazi Toplulaştırması ve Sulama ve Mobil Güneş Pili Sulama Makinesi) **3.900 adet afiş** çoğaltılarak 81 İl Müdürlüğüne ve tüm program paydaşlarına dağıtılmıştır. Söz konusu yayım materyallerine gerektiğinde ulaşılabilmesi ve çoğaltılabilmesi için <http://www.tarim.gov.tr/EYYDB> adresinde oluşturulan 10. Kalkınma Planı başlıklı metin kutusu içerisinde yayınlanmıştır.

Eylem Planı 17: Sulama yayımcısı kurslarıyla, ilgili personele tarımsal sulama eğitimi sağlanacaktır.

10. Kalkınma Planı kapsamında İl ve İlçe Müdürlüklerinde görev yapan personele yönelik olarak üç hafta süreli Sulama Yayımcısı Temel Eğitimi, iki hafta süreli sulama metotları eğitimi düzenlenerek çiftçileri eğitecek eğitimcilerin eğitilmesi hedeflenmiştir.

2016 yılında ise 4 adet Sulama Yayımcısı Temel Eğitimine 48 Ziraat Mühendisi, 3 adet Sulama Metotları Eğitimine 30 Ziraat Mühendisi katılmış ve toplam 78 personel sertifikalandırılmıştır.

Eylem Planı 18: Sulama kooperatifleri ve sulama birliklerinin çalışanları ve yöneticileri eğitilecektir.

10. Kalkınma Planı kapsamında sulama kooperatiflerine ve sulama birliklerine üye üreticilere öncelik tanınmak üzere, uygulama ağırlıklı sulama eğitimleri planlanmıştır. Bu amaçla bir hafta süreli “Etkin ve Verimli Sulama Sistemleri” ve iki hafta süreli “Basınçlı Sulama Sistemleri” programları hazırlanmıştır.

Bu çerçevede 2016 yılında gerçekleştirilen; 11 adet “Etkin ve Verimli Sulama Sistemleri” eğitiminde 222 çiftçi, 22 adet “Basınçlı Sulama Sistemleri” eğitiminde 406 çiftçi olmak üzere toplam 33 eğitimde 628 çiftçi sertifikalandırılmıştır.

Eylem Planı 19: Suyun etkin kullanımına yönelik araştırma sonuçları çiftçilere yaygınlaştırılacaktır.

On dokuz numaralı eylem planı kapsamında suyun etkin kullanımına yönelik araştırma sonuçlarının çiftçi şartlarında uygulanması ve yaygınlaştırılması tasarlanmıştır.

Bu Eylem Planı kapsamında Kırklareli, Şanlıurfa, Eskişehir ve Kütahya illerinde çiftçi şartlarında 3 adet yayım projesi uygulanmış olup 2016 yılında

gerçekleştirilen 40 eğitim-yayım faaliyetinde 866 çiftçi ve 23 personel olmak üzere toplam 889 yararlanıcı proje konularında uygulamalı olarak eğitilmişlerdir. Faaliyetlerde kullanılmak üzere 702 adet basılı yayın üreticilere dağıtılmış olup, gerçekleştirilen 4 adet TV programında 12.000'in üzerinde yararlanıcıya ulaşılmıştır.

Eylem Planı 20: Suyun tasarruflu kullanımı için çiftçi eğitim faaliyetlerinin çeşitliliği artırılacak ve yaygınlaştırılacaktır.

Suyun tasarruflu ve bilinçli kullanımını temin etmek amacıyla Ulusal Havza Yönetim Stratejisi İllerine, DSİ Rehabilitasyon Projesi İllerine ve GAP İllerine yönelik olarak tasarlanan planlarla eşzamanlı yürütülmek üzere eğitim ve yayım faaliyetlerinin programlanması amaçlanmıştır.

Eylem planı kapsamında 2016 yılında 31 adet tarım fuarı/inceleme gezisi düzenlenmiş olup, toplam 813 yararlanıcının damla sulama, damla sulama sisteminde mobil güneş pili sisteminin kullanımı, bilinçli sulama ve tarımsal sulamanın etkinleştirilmesi konularında yeni uygulamaları tarla başında görmeleri ve farm to farm deneyimlerini paylaşmaları temin edilmiştir.

g) Sulama Yayımcılarının Yetiştirilmesi

Suyun bilinçli ve tasarruflu kullanımının yaygınlaştırılması, tarımda su kullanımının etkinleştirilmesi amacıyla çiftçilerimize eğitim ve yayım hizmeti verecek personelin yetiştirilmesi için, Bakanlığımızın Taşra Teşkilatlarında görev yapan Ziraat Mühendislerine yönelik olarak "Sulama Yayımcısı Temel Eğitim ve Sulama Metotları Eğitimleri" düzenlenmektedir. 2003 yılından bugüne kadar 143 kursta **2.458** personel eğitilmiştir.

h) 10. Kalkınma Planı Sağlıklı Yaşam ve Hareketlilik Programı Gıda Güvenilirliğinin Artırılması Bileşeni Çerçevesinde Gerçekleştirilen Çiftçi Eğitimi Faaliyetler

Sağlık ve hijyen koşulları dikkate alınarak güvenilir gıda üretim ve tüketimi için toplumun bilimsel verilere dayalı olarak bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesi politikası dahilinde; birincil üretim dâhil, gıda arz zincirinde yer alan üreticilerin gıda güvenilirliğine dair bilgilendirmesi, bilinçlendirmesi ve farkındalık oluşturması çalışmaları ile eğitim ve yayım faaliyetleri gerçekleştirilmektedir.

Süt Hijyeni Modüler Eğitimleri, Kaliteli Süt Çanakkale'den Geçer Yayım Projesi, Tarımsal Yeniliklerin Yaygınlaştırılması Projelerinden gıda güvenilirliği ile ilgili 7 proje ve Sürü Yönetimi Eğitimleri Gıda Güvenilirliği İle İlgili Çiftçi Eğitimi ve Yayım Faaliyetleri bu kapsamda değerlendirilmektedir.

i) Tarıma Değer Katanlar Yarışması

Bakanlığımızca; bulunduğu yörede çalışmaları sonucunda farklılık oluşturan yayımcı personelin ortaya çıkarılması, bu çalışmalardan herkesin haberdar olması, yararlanması, bu çalışmaların ödüllendirilmesi suretiyle motivasyonun sağlanması, tarımsal yayımın öneminin vurgulanması amacıyla Tarıma Değer Katanlar Yarışması düzenlenmektedir. 81 İl Gıda Tarım ve Hayvancılık İl/İlçe Müdürlüğü personelinin çalışmaları yarışmaya aday gösterilmektedir. Projeler; Bireysel Çalışmalar Kategorisi Kadın ve Erkek Yayımcılar Dalı ile Projeler Kategorisinde olmak üzere değerlendirilmektedir. İlki 2015 yılında gerçekleştirilen Tarıma Değer Katanlar yarışmasında 52 İl Müdürlüğünden toplam 102 çalışma aday gösterilmiş, 20 yayımcı personel çalışmaları ile ödüle değer bulunmuştur.

2016 yılında ise İl Müdürlüklerince aday gösterilen 48 çalışma ve projeden; bireysel ve projeler kategorisinde 14 dalda olmak üzere toplam 20 yayımcı personel 14 Aralık 2016 tarihinde yapılan törenle ödüllerini almıştır.

j) Karayolu Trafik Güvenliği Eylem Planı

Karayolu Trafik Güvenliği Eylem Planı dâhilinde yürütülmekte olan “Güvenli Traktör Kullanımı Projesine Yönelik İşbirliği Protokolü” çerçevesinde Bakanlığımız, Jandarma Genel Komutanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Milli Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü, Sağlık Bakanlığı Acil Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Türkiye Ziraat Odaları Birliği ve Yiğit Akü işbirliği ile Güvenli Traktör Kullanımı-Tarım Araçlarının Güvenli Kullanımı konularında eğitimler düzenlenmektedir.

“Güvenli Traktör Kullanım Kampanyası” çerçevesinde Bakanlık Eğitim Merkezi koordinasyonu ile gerçekleştirilen çiftçi eğitimi faaliyetlerinde; 2015 yılında İzmir (Ödemiş), Ankara (Polatlı) ve Antalya (Serik) illerinde 1.450 kişi olmak üzere bugüne kadar toplam **3.650** katılımcının eğitimi sağlanmıştır.

Ayrıca Güvenli Traktör Kullanımı ve Tarım Araçlarının Güvenli Kullanımı konularında GTHB İl ve İlçe Müdürlükleri tarafından 2015 yılında gerçekleştirilen 242 faaliyet ve etkinliğe 4.356 çiftçi olmak üzere 2013 yılından bugüne kadar toplam 733 adet eğitim ve yayım faaliyetine 11.686 çiftçi katılmıştır.

2016 yılında Güvenli Traktör Kullanımı, Tarım Araçlarının Güvenli Kullanımı konularında Afyon (Sandıklı) ve Yozgat (Yerköy) illerinde yapılan eğitim etkinliğine toplam 1.100 kişi katılmıştır.

k) Kooperatifçilik Eğitimleri

Tarımsal amaçlı kooperatiflerin daha verimli bir şekilde faaliyet göstererek ortaklarına ve çevreye yararlı olabilmeleri için kooperatiflerde görevli yöneticilerin başarıya ulaşmasını sağlamak, tespit edilen noksanlıkları gidermek, yeni başlayan yöneticilere kooperatifin işleyişi ve bunlarla ilgili kanun ana sözleşme ve diğer mevzuatı öğretmek, çiftçilerin üyesi oldukları kooperatifin nasıl kurulacağı, kooperatifin kendilerine ne şekilde faydalı olacağı, nasıl bilinçli bir üye olunacağı, kredi verilen kooperatif ortağı çiftçilere projeye göre ahır yapımı, rasyon hazırlama, bakım, beslenme, sağım teknikleri, hijyenik şartlar, hastalıklar, yem bitkileri yetiştiriciliği, pedigrisi, sera, serada sebze yetiştiriciliği, sebze hastalık ve zararlıları, arıcılık vs. konularda İl Müdürlüklerimiz tarafından; kooperatif yöneticileri ve ortaklarına söz konusu eğitimler verilmektedir. 2003 yılından bugüne kadar **17.812** kurs düzenlenmiş ve **594.662** çiftçiye eğitim verilmiştir.

2. Tarımsal Yayımın Özelleştirilmesi, Sertifikalı Tarım Danışmanlığı ve Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Desteği

Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmetlerinin Düzenlenmesine Dair Yönetmeliğine bağlı olarak “Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmetleri Uygulama Esasları” ile “Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Sınavı Uygulama Esasları” yeniden düzenlenerek yürürlüğe girmiştir.

Yönetmeliğin amacı; tarımsal işletmelerin tarımsal bilgi, teknik ve yöntemler konusundaki ihtiyaçlarının zamanında ve yeterli düzeyde karşılanmasına yönelik olarak Kamu ve Kamu Dışı Tarımsal Yayım Danışmanlık Hizmetleri ile ilgili kural, usul ve yöntemleri belirlemektir.

Yönetmeliğin uygulamaya konulduğu 2006 yılından başlamak üzere 2016 yılı sonuna kadar **3.323** kişiye **Tarım Yayımcısı Sertifikası**, **14.058** kişiye **Tarım Danışmanı Sertifikası** verilmiştir.

Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmetlerini sunmak üzere yönetmeliğin uygulamaya konulduğu 2006 yılından itibaren üretici örgütü, ziraat odası, dernek,

şirket ve serbest danışman olmak üzere toplam **1.525** kişi/kuruluşa **Tarımsal Danışmanlık Yetki Belgesi** verilmiştir.

Ülkemiz genelinde Tarımsal Danışmanlık hizmeti sunmak üzere 2016 yılsonu itibariyle yetki verilen **753 Tarım Danışmanı** toplam **45.786** çiftçiye **Tarımsal Danışmanlık Hizmeti** vermektedir.

Ayrıca yapılan eğitim ve yayım çalışmalarının desteklenmesi amacıyla, Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmetlerine Destekleme Ödemesi kapsamında destekleme ödemelerinin başlatıldığı 2009 yılından itibaren 2016 yılı sonu itibariyle toplam **576.494** tarımsal işletme için **307.739.325 TL** destekleme ödemesi yapılmış olup 2016 yılı ödemeleri devam etmektedir.

3. Tarımsal İşletme Danışmanlığı (TİD) Faaliyetleri

Bakanlığımız taşra teşkilatında yer alan il ve ilçe müdürlüklerinin daha etkin ve verimli çalışma yürütebilmesi amacıyla “Tarımsal İşletme Danışmanı” olarak ifade edilen “işletme bazlı” yeni bir çalışma modeline geçilmesi kararlaştırılmıştır.

İşletme bazlı yeni modelde çalışacak personel; eğitim ve yayım, hayvan sağlığı ve üretimi, bitki sağlığı ve üretimi, desteklemeler ve kontrolü, istatistik ve veri güncelleme görevlerinin yanı sıra ihtiyaç halinde il veya ilçe müdürlükleri tarafından verilecek diğer görevleri de (gıda denetimi, mera, toplulaştırma hizmetleri vb.) yürüteceklerdir.

Tarımsal İşletme Danışmanları işletme ziyaretlerine başlatılmıştır. Bu kapsamda 2016 yılında 300.913 Tarımsal (Bitkisel) İşletme ve 286.336 Tarımsal (Hayvansal) İşletme ziyaret edilmiştir. Tarımsal İşletme Danışmanlığı Uygulama Esasları hazırlık çalışmaları yapılmıştır.

4. Kırsal Alanda Kadına Yönelik Faaliyetler

Bakanlığımız tarafından kırsal alanda yaşayan kadınlara götürülen hizmetlerin ana akış noktası eğitim ve yayım hizmetleridir. Kırsal alanda yaşayan ve yoğun olarak tarımsal üretime katılan kadın çiftçilere eğitim ve yayım hizmetleri verilmekte, kooperatifleşerek örgütlenmelerine yönelik çalışmalar yürütülmekte, tarıma dayalı iş kollarında kadın girişimciliği özendirilmekte, desteklenmekte, sosyo-ekonomik yönden güçlendirici projeler yürütülmekte ve kırsalda kadınların sorunlarının çözümüne yönelik strateji çalışmaları yapılmaktadır. Kırsalda kadına yönelik yürütülen tüm çalışmalar “Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliğinin Giderilmesi, Girişimciliğin ve İstihdamın Artırılması” esasına dayanmaktadır.

a) Tarımsal Üretim Eğitim ve Yayım Çalışmaları

Tarımsal üretim sürecinin her aşamasında bulunan kadın çiftçilerin bilgi ve becerilerini artırarak sürdürülebilir tarımsal faaliyetlerin yapılması ve kaliteli ürün artışının sağlanması amacıyla bağcılıktan hayvancılığa, meyvecilikten seracılığa, arıcılıktan ipekböcekçiliğine kadar birçok tarımsal konularda çeşitli yayım teknikleri kullanılarak 81 ilde eğitimler verilmektedir.

2016 yılında Kadın Çiftçiler Tarımsal Üretim Eğitim ve Yayım Çalışmaları kapsamında 5.547 toplantı düzenlenmiş olup 50.254 kadın çiftçi eğitilmiştir.

b) Ev Ekonomisi Eğitim ve Yayım Çalışmaları

Kadın çiftçilerin ve genç kızların sosyal yaşantılarını modern hayat seviyesine ulaştırmak, onları sosyo-ekonomik yönden geliştirmek için;

➤ Aile Kaynakları ve Yönetimi (tüketici eğitimi, konut planlaması, ev araç ve gereçleri, kaynak yönetimi, kişisel bakım ve hijyen)

➤ Beslenme (gıdaların çeşitli yöntemlerle muhafazası, yiyecek hazırlama ve pişirme yöntemleri, özel durumlarda beslenme, gıda güvenliği ve güvencesi, beslenme ilkeleri ve hijyen)

➤ Çocuk Gelişimi ve Eğitimi (doğum öncesi ve sonrası gelişim, aile içi etkileşim ve iletişim)

➤ Köy El Sanatları (dokuma, boyama, örgü, takı tasarımı, hediyeelik eşya yapımı, takı tasarımı ve yapımı vb.) konularında eğitim yayım çalışmaları yapılmaktadır. Çalışmalar 81 ilde yürütülmektedir.

2016 yılında **1.731** çiftçi toplantısında **16.905** kadın çiftçi Ev Ekonomisi kapsamında çeşitli konularda eğitim almıştır.

c) Tarımsal Kalkınma Kooperatiflerinin Buldukları Yerlerdeki Kadın Çiftçilere Verilen Eğitim ve Yayım Çalışmaları

Bakanlığımız tarafından desteklenen “Ortaklar Mülkiyetinde Tarımsal Kalkınma Kooperatiflerinin” buldukları yerlerdeki kadın çiftçilere, genel kooperatifçilik ve kooperatiflerin faaliyet alanlarıyla ilgili konularda (hayvan bakımı ve beslenmesi, hayvan hastalıkları, sağım teknikleri ve hijyeni, hijyenik süt üretimi, sütün çeşitli şekillerde değerlendirilmesi, ahır bakımı ve temizliği, koyun yetiştiriciliği, arıcılık, seracılık vb.) 2004 yılından itibaren ülke çapında eğitimler verilmektedir.

Bakanlığımız bünyesinde kurucusu ve ortaklarının çoğunluğu kadınlardan oluşan 54 Tarımsal Kalkınma Kooperatifi bulunmaktadır. Bu kooperatiflerden bu güne kadar 18 kooperatif pozitif ayrımcılık gözetilerek programa alınarak desteklenmiştir.

2016 yılında 121 çiftçi toplantısında 1.902 kadın çiftçi kooperatifçilik konusunda eğitim almıştır.

d) Kadın Çiftçiler Tarımsal Yayım Projesi

Kadın Çiftçiler Tarımsal Yayım Projesi 2000 yılından itibaren yürütülen bir projedir. Proje ile kırsal alanda yaşayan kadınları tarımsal konularda ve ekonomik faaliyetlerde eğitim - yayım yöntemleri ile eğitmek, tarımsal üretimdeki kaliteyi artırmak, kalkınmada kadınların daha aktif rol almalarını sağlamak ve kırsaldaki kadının ekonomik ve sosyal konumunu iyileştirmek ve güçlendirmek amaçlanmıştır.

Proje kapsamında bugüne kadar oluşturulan kadın çiftçi ilgi gruplarına proje illerinde yürütülecek proje konularına göre yoğun tarımsal eğitimler verilmiş, bilgi ve beceri kazanmaları sağlanmış, girdi temini yapılarak (tohum, fide, gübre, fidan, kovan, tarım ilaçları, sera malzemeleri, süt sağım aleti vb.) proje çalışmaları desteklenmiştir.

2015 yılından itibaren “Kadın Çiftçiler Tarımsal Yayım Projesi” 3 aşamada gerçekleştirilmeye başlanmıştır.

“Tarımda Kadın Girişimciliğinin Güçlendirilmesi” Programı

Kırsalda kadın girişimciliğinin özendirilmesi, desteklenmesi ve yatırım imkânlarının geliştirilmesi için kırsalda yaşayan girişimci özelliği taşıyan kadınlara İŞKUR/KOSGEB işbirliği ile uygulamalı girişimcilik eğitimleri verilerek bilgi ve beceri geliştirme yoluyla istihdamlarına yönelik katkı sağlamak, iş kurmalarına imkân vermek amacı ile 2015 yılında “Tarımda Kadın Girişimciliğinin Güçlendirilmesi” Programı başlatılmıştır.

Program kapsamında 2016 yılında seçilen 9 ilde (Adana, Adıyaman, Artvin, Bolu, Iğdır, Kırşehir, Sinop, Tekirdağ ve Yalova) toplam 424 kadın çiftçiye sertifikalı uygulamalı girişimcilik eğitimleri verilerek, eğitimlerin ardından söz konusu 9 ilde düzenlenen törenler ile sertifikalarını alan kadın çiftçilerin girişimcilik fikri ile geliştirdiği projelerin hazırlanması sağlanmıştır. Hazırlanan projeler proje pazarlarında halkın, kalkınma ajansları ile kamu ve özel sektörden tüm kurumların beğenisine sunulmuştur.

Hazırlanan projeler, öncelikle il düzeyinde sonra Türkiye genelinde değerlendirilerek dereceye giren girişimci kadınlar, Başbakan Sn. Binali Yıldırım'ın katıldığı 15 Ekim Dünya Kadın Çiftçiler Günü'ne özel İzmir'de düzenlenen Girişimci Kadın Çiftçiler Ödül Töreni'nde bir araya gelmişlerdir. Şekerbank işbirliği ile düzenlenen "Girişimci Kadın Çiftçiler Ödül Töreni"nde 9 il birincisi kadın çiftçilerin projeleri jüri tarafından değerlendirilerek;

- Birinci Adana ilinden "Lavanta Kokulu Kelebekler Projesi" 40.000 TL,
- İkinci Iğdır ilinden "Tarımın Açan Renkleri Projesi" 30.000 TL,
- Üçüncü Yalova ilinden "Yalova'da Akla Gelince Manda, Güney Köy' de Anında Projesi" 25.000 TL,
- Jüri Özel Ödülü kapsamında Adıyaman ilinden "Limonlu Zahteralla" projesi 20.000 TL. ile Şekerbank tarafından desteklenmiştir.

"Tarımda Kadın Girişimciliğinin Güçlendirilmesi Programı" kapsamında eğitim alan kadın çiftçiler Tarım Reformu Genel Müdürlüğü tarafından yürütülen ve kadınlara pozitif ayrımcılık yapılan Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı (KKYDP) ile Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında "Genç Çiftçi Projelerinin Desteklenmesi" programına yönlendirilmeleri yapılmıştır.

İlk defa Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından kırsalda kadınlara yönelik başlatılan bu program sadece ülke çapında değil uluslararası platformda da sesini duyurmuştur. 2016 yılı Avrupa Girişimciliği Teşvik Ödülleri'nde ülkemizi Avrupa'da temsil eden iki ulusal projeden biri oldu. 31 ülkeden 343 projenin yarıştığı programda başarılı olan 57 proje içerisine girerek sesini duyurmuştur.

"Kadın Çiftçiler Tarımsal Yeniliklerle Buluşuyor" Programı

Tarımın içinde en çok var olan ancak tarımsal yeniliklerden en geç haberdar olan kadın çiftçilere daha verimli bir tarım için bilgi yöntem sağlamak, kaynakları daha etkin yönetebilmek, kullanabilmek, yeni teknolojileri öğretmek ve uygulamak amacıyla Bakanlığımıza bağlı Araştırma Enstitüsü Müdürlükleri ve İl Müdürlükleri koordinasyonu ile 2015 yılında "Kadın Çiftçiler Tarımsal Yeniliklerle Buluşuyor" programı başlatılmıştır. Böylece tarımda kalite ve verimi artırmaya yönelik tarımsal yeniliklerin kadın çiftçiler odak noktası alınarak yaygınlaştırılması ve farkındalık oluşturulması sağlanmıştır.

2016 yılında tarımsal yeniliklerin kadın çiftçiler odak noktası alınarak yaygınlaştırılması amacıyla yürütülen yayım projeleri kapsamında 15 ilde (Giresun, Malatya, Niğde, Ordu, Balıkesir, İzmir, Mersin, Diyarbakır, Erzurum, Şanlıurfa, Isparta, Osmaniye, Kahramanmaraş, Erzincan, Aydın) 15 proje yürütülmüş olup, 973 kadın çiftçi eğitilmiştir.

"Kadın Çiftçilere Yönelik İl Özel Projeler"

Kadın çiftçilere yönelik il özel projeleri ile kadın çiftçilerin istihdam edilebilirlikleri, girişimcilik kapasitelerinin artırılması ve bölgesel kalkınmaya katkı sağlanması amaçlanmıştır. 2016 yılında Kalkınma Bakanlığı katkıları ile yürütülen 5 ilde 5 proje hayata geçirilmiştir.

Yürütülen bu projeler ile toplam 431 kadın çiftçi 10-30 gün süreli proje konularına göre eğitimler alarak sertifika sahibi olmuştur. Ayrıca eğitim alan kadınların aldıkları eğitimler doğrultusunda istihdam edilmeleri ya da kendi işini kurmaları konusunda da çalışmalar yürütülmüş olup, 65 kadın çiftçiye istihdam ortamı yaratılmıştır.

Güvenilir Gıda İçin Kadın Üreticiler ile Biyolojik Mücadele Projesi

Antalya ilinde 14 ilçede örtü altı sebze yetiştiriciliğinde biyolojik mücadele uygulamalarını yaygınlaştırarak gıda güvenilirliğini sağlamak, ihracatta Antalya ürünlerine olan talebi artırmak, doğaya ve çevreye risk oluşturabilecek kimyasalların kullanımını azaltmak ve sürdürülebilir tarım yapılmasına katkı sağlamak amaçlanmaktadır. Proje ile ilçe müdürlükleri ve sahada görev yapan örtü altı sebze yetiştiriciliğinde biyolojik mücadele konusunda çalışan teknik personelin kapasite geliştirme eğitimi ve örtü altı sebze yetiştiriciliği yapan kadın üreticilere biyolojik mücadelenin yoğun olarak yapıldığı İspanya-Almeria bölgesinde teorik ve pratik eğitimler verildi. "Eğitilmiş Kadın, Bilinçli Üretim, Güvenilir Gıda" sloganıyla yola çıkılan projede, eğitime katılan teknik personel buldukları ilçelerde biyolojik mücadele konusunda aldıkları eğitim ve İspanya'da edindikleri deneyimleri paylaşarak eğitim vermeye devam etmektedirler. Projeden 10 teknik personel ve 14 ilçeden 278 kadın çiftçi faydalanmıştır.

Kadın Eli Değdi Sebze Kurudu, Domates Un Oldu Projesi

Elazığ ili merkez ilçe köylerinde geleneksel olarak yapılan sebze kurutma ve Türkiye'de üretimi olmayan Elazığ'a özgü domates unu üretiminin canlandırılması ve pazarlanması ile üretici kadınlara aileleriyle birlikte çalışabilecekleri bir istihdam ortamı yaratılması amaçlanmıştır. Proje ile 192 saatlik sertifikalı domates yetiştiriciliği ve 232 saatlik gıda üretimi (gıda hijyeni, kurutma teknolojileri, gıdaların ambalajlanması ve muhafaza teknikleri konularında) 30 kadın çiftçiye eğitim verilmiştir. Proje kapsamında üretici kadınların Karaman iline ve Bursa ili Kestel İlçesi Saitabat köyünde bulunan kadın derneğine çalışma ziyareti yapılarak sebze kurutma teknikleri, kurutulmuş sebzelerin ambalajlanması ve pazarlanması konuları ile yine Saitabat Derneği ve Cumalı Kızık köyünde üretici kadınların el emeklerinin değerlendirilmesi ve dernek yönetimi konularında bilgi almaları sağlanmıştır. Projede kullanılmak üzere kurutma makinesi, öğütme makinesi ve vakum makinesi alımı gerçekleştirilmiş ve projenin uygulandığı Hankendi köyünde eski belediye binasının bir odasına montajı yapılmış ve ortak kullanım alanı sağlanmıştır. Kurutma işlemi yapılmış, kurutulan domatesler un haline getirilmiştir. Bir panel ile projenin kapanışı yapılmıştır. Yürütülen bu proje ile 20 kadın çiftçiye istihdam ortamı sağlanmıştır.

Kadın Çiftçiler Yeşil Üretim ile Domates Üretiyor Hayatları Değişiyor Projesi

Ankara ili Beypazarı ilçesi Yoğunpelit Mahallesinde fide yetiştiriciliğinde seralarda güneş enerjisinin kullanılması konusunda ilçedeki ilk uygulama olarak gelir seviyesi düşük olan 18-50 yaş arası kadınlara yönelik seracılık, sulama ve fide yetiştiriciliği konularında kapsamlı eğitimler verilerek, eğitimler sonrasında kırsaldaki kadınların birlikte kurduğu, ısıtma ve sulaması güneş enerjisi kaynaklı olan yerel domates çeşitlerinden oluşan seralar ile ekonomik olarak üretim girdi masraflarını düşürebilecekleri bir faaliyeti gerçekleştirerek yeşil üretime katkıda bulunabilmek amaçlanmaktadır. Projeden 50 kadın çiftçi faydalanmıştır. "İklim Dostu Kadınlar Hayata Tohumla Başlar" sloganı ile yürütülen bu proje ile tarımın temel girdisi olan fidenin güneş enerjili seralarda üretilmesi, çevre dostu üretim ve pazarlamaya yer verilmesi (yeşil üretim ile üretilen domateslerin yeşil yıldız alan otellere pazarlama

ağının oluşturulması vb.) sağlanmış olup, başarılı 10 kadın çiftçiye istihdam alanı oluşturulmuştur.

Süs Bitkisi Yetiştiriciliğinde Kadın Çiftçiler Projesi (Şehrin Gülümseyişleri Projesi)

Hakkâri ili ve çevresinde süs bitkisi yetiştiriciliğini yaygınlaştırarak (iç mekân – dış mekân-saksı çiçekçiliği) ilin bu alandaki ihtiyaçlarına, yerel ve kamusal alanların peyzaj sorununa süs bitkisi yetiştiriciliği ile katkı sunulması, kadın çiftçiler için kurulacak süs bitkisi yetiştiriciliği tesisi ile bölgede ekonomik anlamda bir canlılığın sağlanması amaçlanmıştır. Bu kapsamda İŞKUR, Türkiye Ziraat Odaları Birliğinin ortak protokolü ve Halk Eğitim Merkez Müdürlüğü'nün de destekleri ile İl Müdürlüğüne 2 ayrı eğitim planlanmıştır. Temel dış mekân bitkileri ve süs bitkileri fidesi yetiştiriciliği eğitimine 50 kadın çiftçi katılım sağlayarak sertifika sahibi olmuştur. İzmir İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü'nün katkıları ile İzmir ilinde 20 kadın çiftçinin katılımlarıyla bir çalışma ziyareti gerçekleştirilmiştir. Ödemiş ve Bayındır ilçelerinde bulunan işletmeler, kooperatifler ve modern seralar ziyaret edilerek, yerinde bilgi alınarak, uygulamalı eğitimlere ve ziyaret kapsamında Bayındır Çiçek Festivali'ne katılım sağlanmıştır. 2014 yılında Kadın Çiftçiler Tarımsal Yayım Projesi kapsamında "Çiçeklerin Özü" sloganı ile yürütülen arıcılık projesinde eğitim alan kadın çiftçilerin kurduğu "Çiçeklerin Özü Kadın Kooperatifi" ne süs bitkisi yetiştiriciliğindeki 25 kadın çiftçi de ortak olarak istihdama katılımları sağlanmıştır. Yaklaşık 1 da alanda 2 adet modern sera kurularak ilin ihtiyaçları doğrultusunda aktif bir şekilde süs bitkisi üretimine başlanmıştır.

Kadın Çiftçiler ile Alternatif Ürün Stevia Yetiştiriciliği ve Sanayiye Kazandırılması Projesi

Gaziantep ilinde üretim planlaması ve iklim koşullarına elverişli olduğuna yönelik çalışmaların yapılması sonucunda kadın çiftçiler önderliğinde alternatif tarım ürünü stevia yetiştiriciliğinin yapılması, yaygınlaştırılması ve stevia bitkisini işleyecek sektörün Gaziantep ilinde kurulmasına olanak sağlanması amaçlanmıştır. Bu kapsamda 2 farklı ilçede 1'er köyde belirlenen 43 kadın çiftçi MEB modül sistemine göre tıbbi aromatik bitkiler yetiştiriciliği ile kooperatifleşme, girişimcilik, liderlik, markalaşma, reklam ve pazarlama konularında eğitim almış olup, uygun koşulları sağlayan 10 kadın çiftçi 1'er dekar alanda olmak üzere toplam 10 dekar alanda stevia bitkisi yetiştiriciliği yapmıştır. Elde edilen stevia bitkisinin yaprakları proje kapsamında alımı yapılan güneş enerjisi sistemi ile çalışan kurutma fırınlarında kurutularak pazarda farkındalık arttırılmıştır. "Üreten Kadın Çiftçi İşleyen Sanayici" sloganı ile yürütülen proje kapsamında proje yürütücüleri ve sahada görev yapan teknik personel ile puanlamaya göre belirlenmiş lider 3 kadın çiftçi yönelik Stevia (şeker otu) bitkisinin üretimi, ekstrakt çıkarma ve işleme, bitkinin yapraklarının doğrudan satışı ve pazarlama teknikleri konularında bilgi almak, yapılan çalışmaları yerinde incelemek ve sanayiye kazandırmak amacıyla İspanya'daki örnek işletmelere çalışma ziyareti gerçekleştirilmiştir.

e) Sürdürülebilir Kırsal Kalkınma için Toplumsal Cinsiyet Bakış Açısı ile Kırsaldaki Kadınların Sosyo-Ekonomik Yönden Kapasitelerinin Geliştirilmesi Projesi (Türkiye-Azerbaycan)

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) ortaklığı ile yürütülen proje ile yerelde cinsiyet duyarlı yayım hizmetlerinin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması,

kadınların bilgiye ulaşımını kolaylaştırarak hem kendi güçlenmelerine hem de tarımsal/hayvansal üretimin verimliliğini arttırmaya katkıda bulunmak amaçlanmaktadır. Bakanlığımız tarafından hazırlanan proje FAO tarafından kabul edilmiş projeler içinde kırsalda kadına yönelik tek proje olması açısından önemlidir.

2013 yılında çalışmalarına başlanan proje Kars, Kastamonu ve Antalya illerinde yürütülmektedir. Proje kapsamında eğitim programının tasarımı ve uygulanması için toplam 150 kadın çiftçiye ve 30 yayım personeline anket çalışması, proje illerinden toplam 30 yayım personeline yönelik “Cinsiyet Duyarlı Tarımsal Yayım Eğitici Eğitimi” ve 30 kadın çiftçiye “Girişimcilik, Ürün Geliştirme ve Pazarlama” konularında eğitimler gerçekleştirilmiştir. Projenin Türkiye ve Azerbaycan’daki eğitim faaliyetleri tamamlanmış olup 2016 yılının Haziran ayında projenin kapanış çalışmaları yapılmıştır.

Pilot illerdeki yayım personelinin ve kadın çiftçilerin ihtiyaçlarını hedefleyen eğitimlerin uygulanmasına yönelik metodolojileri içeren kitaplar tasarlanmıştır.

f) FAO Toplumsal Cinsiyet ve Tarım Çerçeve Programının Uygulanması Yoluyla Cinsiyet Ayrımcılığına Dayalı Verilerin Oluşturulması ve Ulusal Kapasitelerin Güçlendirilmesi Projesi (Türkiye, Tacikistan, Kırgız Cumhuriyeti)

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) ortaklığı ile yürütülen proje ile proje yararlanıcısı olan ülkelerde (Türkiye, Kırgızistan ve Tacikistan) kırsal nüfusun mevcut durumunu değerlendirmek suretiyle tarımsal ve kırsal sektörde cinsiyete göre ayrıştırılmış veri setlerinin geliştirilmesi hedeflenmiştir.

2014 yılından itibaren yürütülen proje kapsamında Ulusal Toplumsal Cinsiyet Profiline ilişkin taslak rapor hazırlanmış, toplumsal cinsiyete dayalı ayrıştırılmış verilerin elde edilmesi amacıyla göstergelerin belirlenmesine yönelik TÜİK ile yakın işbirliği yapılmış, toplumsal cinsiyete dayalı ayrıştırılmış yaklaşık 18 gösterge listesi hazırlanmıştır.

2016 yılının Mayıs ayında yapılan çalıştay ile projenin kapanışı gerçekleştirilmiş ve projeye ait dokümanlar kitap haline getirilmiştir.

g) Lider Çocuk Tarım Kampı Projesi

“Hayatın Merkezinde Tarım, Tarımın Merkezinde Çocuk...” ilkesinden yola çıkarak Bakanlığımız Eğitim Yayım ve Yayınlar Dairesi Başkanlığı tarafından 2010 yılından itibaren “Lider Çocuk Tarım Kampı” projesi uygulanmaya başlanmıştır.

Çocuk Tarım Kampı ile geleceğin yapıtaşı çocuklara “doğa bilinci ve çevre farkındalığı” kazandırmak, “tarladan sofraya gıda üretim teknolojileri ve gıda güvenirliliği” hakkında bilgi vermek, “tarımsal faaliyetleri tanıtmak”, “doğal kaynakların korunmasının önemini kavramalarına yardımcı olmak”, “etkinlik, gezi ve gözlemlerle yaşadıkları çevreyi tanımalarını sağlamak” amaçlanmaktadır.

Başlangıçta sadece Başkanlığımızca uygulanması planlanan Lider Çocuk Tarım Kampı projesi 2014 yılından itibaren ülke geneline yaygınlaştırılarak 81 İl Müdürlüğünde de uygulanmaya başlanmıştır. 2016 yılında 81 ilde İl Müdürlükleri aracılığıyla yaklaşık 2.400 öğrenci ile çocuk tarım kampı gerçekleştirilmiştir.

2016 yılının Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü tarafından “Uluslararası Bakliyat Yılı” olarak ilan edilmesi sebebiyle illerde kamp uygulamasına katılan öğrencilerin bakliyat bilincini yükselterek bakliyatın sağlık ve beslenmedeki önemini vurgulamak, çevresel sürdürülebilirliğin de sağlanmasına yardımcı olmak amacıyla bu konuda eğitimler verilmiş olup “Tarımda ve Beslenmemizde Bakliyatların Önemi”

konulu kompozisyon yazmaları sağlanmış ve ülke düzeyinde dereceye giren çocuklar belirlenmiştir.

h) Girişimci Kadın Çiftçiler Ödül Töreni

Tarımda kadın girişimciliğine dikkat çekmek, başarılı girişimci, üretici kadın çiftçileri ödüllendirmek amacı ile 2015 yılında Bakanlığımızca başlatılan “Girişimci Kadın Çiftçiler Ödül Töreni” ile 2016 yılında;

- Tarımda Kadın Girişimciliğinin Güçlendirilmesi Projeler Kategorisi,
- 2016 Yılında Fark Yaratan Özel Projeler Kategorisi
- Tarımda Yeniliklerle Buluşan Kadın Çiftçiler Kategorisi
- Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) Ortaklığında Yürütülen Projede Fark Yaratan Kadın Çiftçiler Kategorisi olmak üzere 4 kategoride 23 ilden 25 kadın çiftçi ödüle layık görülmüştür.

i) 15 Ekim Dünya Kadın Çiftçiler Günü

Girişimci, önder olan kadın çiftçileri tanıtmak, onların yaptıklarını, ürettiklerini, sorunlarını dile getirmek hem anne hem de üretici olan kırsaldaki kadınları kamuoyunun gündeminde tutmak amacı ile her yıl seçilmiş bir tema ile 15 Ekim Dünya Kadın Çiftçiler Günü kutlamaları yapılmaktadır.

2016 yılında da “Girişimci Kadın Çiftçiler Ödül Töreni” ile birlikte İzmir ilinde Sn. Başbakanımızın katılımıyla kutlama gerçekleştirilmiştir.

j) Kırsal Alanda Kadının Güçlendirilmesi Ulusal Eylem Planı (2012-2016)

Bakanlığımız tarafından 1’i Ulusal 9’u Bölgesel düzeyde yapılmış olan Kırsal Alanda Kadın Çalıştayları sonuçlarından yola çıkarak kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler, meslek örgütleri, sivil toplum kuruluşlarının katkıları ile Kırsal Alanda Kadının Güçlendirilmesi Ulusal Eylem Planı (2012-2016) hazırlanmış ve kamuoyuyla paylaşılmıştır. Ulusal Eylem Planı 4 stratejik alan, 9 gelişme eksenine, 24 tedbirden oluşmuştur.

Ulusal Eylem Planı; Ulusal ve Bölgesel Çalıştaylarda belirlenen sorunlara (yoksulluk, eğitim, sağlık, sosyal güvenlik, tarımsal üretim, girişimcilik, örgütlenme, istihdam, pazarlama, doğal kaynakların kullanımı ve korunması konularında) çözüm önerilerinin getirilmesi, kısa, orta ve uzun vadeli hedefler doğrultusunda uygulamaya aktarılması, iş gücüne katılan kadınların yarısının istihdam edildiği tarım sektörüne yeni açılımların sağlanması, kırsal alanda kadının güçlendirilmesi ve kapasitelerinin artırılması açısından önemli olmuştur.

2016 yılında da Ulusal Eylem Planında yer alan hedeflerin gerçekleştirilmesine ilişkin gelişmelerin izlenmesi amacıyla 6 aylık dönemlerde 81 İl müdürlüğümüzün, kurum ve kuruluşların, üniversitelerin, STK’ların, meslek örgütlerinin yapmış olduğu çalışmalar toplanarak birleşik rapor haline getirilmiş olup, eylem planı uygulama dönemini tamamlamıştır.

k) Diğer Kurum ve Kuruluşlara Katkı Sağlanan Kadına Yönelik Çalışmalar

- “Kadınlara Karşı Her Türü Ayrımcılığın Önlenmesi Komitesi (CEDAW)” çalışmaları,
- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından çalışmaları yapılan “Ulusal İstihdam Stratejisi” çalışmaları,

- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı “Kadın İstihdamının Arttırılması ve Fırsat Eşitliğinin Sağlanması” Başbakanlık Genelgesi Gereği oluşturulan “Kadın İstihdamı Ulusal İzleme ve Koordinasyon Kurulu” çalışmaları,
- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından yürütülen “Mevsimlik Gezici Tarım İşçilerinin Çalışma ve Sosyal Hayatlarının İyileştirilmesi Projesi”, “Mevsimlik Gezici Tarım İşçilerinde Çocuk İşçiliğinin En Kötü Biçimlerinin Önlenmesi Projesi” çalışmaları,
- Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) ortaklığı ile proje çalışmaları,
- Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) tarafından Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) işbirliği ile yürütülen ve İsveç Uluslararası Kalkınma İşbirliği Ajansı (SIDA) tarafından finanse edilen “Kadınlar için Daha Çok ve Daha İyi İşler: Türkiye’de İnsana Yakışır İş için Kadınların Güçlendirilmesi Projesi” çalışmaları,
- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı “Çocuk İşçiliği ile Mücadele Ulusal Programı (2017-2023)” çalışmaları
- Milli Eğitim Bakanlığı, Temel Eğitim Genel Müdürlüğü “Mevsimlik Tarım İşçisi Ailelerin Çocuklarının Eğitime Erişimi” çalıştay,
- Milli Eğitim Bakanlığı “Türkiye Mesleki ve Teknik Eğitim Strateji Belgesi ve Eylem Planı” çalışmaları,
- İsveç Uluslararası Kalkınma ve İşbirliği Ajansının (SIDA) mali desteğinde Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile Dünya Bankası tarafından ortaklaşa yürütülen “Türkiye’de Kadın Kooperatiflerinin Mevcut Durum Araştırması” çalışmaları.

5. El sanatları Hizmetleri

Bakanlığımıza bağlı Kastamonu, Bilecik, Düzce, Elazığ, Sivas, Mersin/Silifke illerinde faaliyet gösteren 6 El Sanatları Eğitim Merkezi Müdürlüklerinde; Ahşap Doğrama Montaj Elemanı, Mekikli Dokuma Yapma, Ahşap Montaj Elemanı, Elde Türk İşlemeleri, Resim Sanat Eğitimi, Filografi Tekniği, Elde Antep İşi, Guaj Boya Resim, Halı-kilim, Yöresel Bez Dokumacılığı, Ahşap oymacılığı, Atölyecilik ve Mozaik Eskitme, Tezhip, Ahşap Kakmacısı, Ahşap Hediyelik Eşya Yapımı, Ahşap Yakma Teknikleri, Sedef İşlemeciliği, Keçe Yapımı, Sanat ve Tasarım, Sedef Kakma, Kumaş Abajur Yapımı, Düz Kirkitli Dokuma, Aşçı Çırağı, Ev Yemekleri Hazırlama, Yiyecek İçecek Hazırlama, Takı Yapımı, Ebru, Dekoratif Ev Tekstili, Kadın Üst Giysileri Dikimi, Basit Nakış Teknikleri, Makrome Örgü Yapma, Geleneksel El Nakışı, Ahşap İskelet CNC Operatörü, Dekoratif Ahşap Süsleme, Dokuma Konfeksiyon Makineci, Düz Dikiş Makineci, Ev Tekstil Ürünleri Hazırlama, Tel Kırma, Yatak Odası Tekstili Hazırlama, Sıhhi Tesisatçı konularında iâşe ve ibateleri Bakanlığımızca karşılanmak suretiyle 14-24 yaş arasında köylerden gelen ve şehre göç etmiş dezavantajlı kız ve erkek çocukları eğitilmektedir.

El Sanatları Eğitim Merkezlerimiz 78’i kadın, 162’si erkek olmak üzere 240 kursiyer kapasitelidir. 2016 yılında 61 kursta 788 kadın kursiyer, 100 erkek kursiyer olmak üzere 888 kursiyere eğitim verilmiş olup sertifika almıştır. 2003 yılından bugüne kadar 4.354 kadın kursiyer, 2.843 erkek kursiyer olmak üzere toplam 7.197 kursiyer sertifika almıştır.

Mesleki eğitim gören kursiyerlerimize günlük harçlık verilmesi ve iş kazası iş riskine karşı sigortalınamaları için İŞKUR Genel Müdürlüğü ile yapılan protokol kapsamında; Kırsaldan Şehire Umut Yolculuğu, Kırsaldan Şehire Şehirden Kırsala, Ahşap Oymacı, Ahşap Tornacı, Ahşap Kakmacı, Takı Yapımı, Mermer İşlemeciliği, Ahşap Süslemeciliği, Ahşap CNC Makine Operatörlüğü, Makrome Örgü yapma, Yöresel Bez Dokuma Yapma, Mekikli Dokuma, Mesleğimi Öğreniyorum, Yatak Odası Tekstili Hazırlama, Kadın Üst Giysileri Dikimi, Aşçı Çırağı, Tel Kırma, Filografi, Bünyan Halı Dokuma projeleri uygulanmıştır.

El Sanatları Eğitim Merkezi Müdürlüklerinde, el sanatları ile birlikte Bakanlığımızca ihtiyaç duyulan çiftçi eğitimi faaliyetleri de düzenlenebilecektir.

6. Hizmet İçi Eğitim Hizmetleri

a) Hizmet İçi Eğitim Bilgi Sistemi (HİEBİS)

➤ Hizmet İçi Eğitim Programı ve diğer hizmet içi eğitim faaliyetlerinin şeffaf, izlenebilir ve değerlendirilebilir bir yöntemle Bakanlığımız imkânlarının daha etkin ve verimli kılınmasını sağlamak amacıyla 01.01.2014 tarihinde “Hizmet İçi Eğitim Bilgi Sistemi (HİEBİS)” faaliyete geçmiştir. Hizmet İçi Eğitim Programlarının Planlanması, yayınlanması, başvuruların alınması ve değerlendirilmesi, eğitimlerin ve katılımcıların raporlanması yapılmaktadır. Tamamen personelin yetkinliklerinin artırılmasına yönelik hizmet vermektedir. Personelin; gelişimine yönelik Bakanlık içi eğitimlerle ilgili iş ve işlemlerini gerçekleştirebildiği gibi sistemde yer alan video eğitimleri ve e-eğitimler ile kendisini geliştirmesine imkân bulunmaktadır.

➤ Bakanlığımız Merkez ve Taşra Birimlerinde görevli her kademedeki personelin hizmet içi eğitim faaliyetleri kapsamında yer alan kurs, konferans, seminer, faaliyet ve değerlendirme toplantıları ile çalıştay, sempozyum, grup çalışmalarının yer aldığı 2016 Yılı Hizmet İçi Eğitim Programı koordinasyonumuzda yapılmış olup 2016 yılında toplam **427** Hizmet İçi Eğitim Programı düzenlenmiş ve bu eğitimlere **12.236** personel katılmıştır.

b) Eğitim Merkezi Müdürlükleri

➤ Ankara Uluslararası Tarımsal Eğitim Merkezi Müdürlüğü (UTEM), Adana Tarımsal Yayım ve Hizmet İçi Eğitim Merkezi Müdürlüğü (TAYEM) ve Aydın Söke Tarımsal Yayım ve Hizmet İçi Eğitim Merkezi Müdürlüğü (TAYEM) hizmet içi eğitim programlarının hazırlanması, gerçekleştirmelerin izlenmesi, idari ve mali konulardaki yazışmalar çalışma grubumuz tarafından yürütülmektedir.

➤ Eğitim Merkezi Müdürlüklerinde hizmet içi eğitim faaliyetleri kapsamında 2010 – 2016 yıllarında toplam **1074** hizmet içi eğitim programı düzenlenmiş ve **14.496** personel katılmıştır

Tablo 50:Düzenlenen eğitimler

Yıllar	Uluslararası Tarımsal Eğitim Merkezi Müdürlüğü (UTEM)		Adana Tarımsal Yayım ve Hizmet İçi Eğitim Merkezi Müdürlüğü (TAYEM)		Aydın Söke Tarımsal Yayım ve Hizmet İçi Eğitim Merkezi Müdürlüğü (TAYEM)	
	Kurs Sayısı	Eğ. Gör. Per. Sayısı	Kurs Sayısı	Eğ. Gör. Per. Sayısı	Kurs Sayısı	Eğ. Gör. Per. Sayısı
2010	43	784	28	461	23	375
2011	78	877	67	754	45	685
2012	101	937	33	511	43	727
2013	96	1.066	44	834	45	880
2014	66	654	34	495	38	557
2015	53	589	46	661	41	643
2016	62	767	62	801	26	438
Toplam	499	5.674	314	4.517	261	4.305

c) Aday Memur Eğitimi

➤ Ankara İli genelinde Bakanlığımız bünyesinde göreve yeni başlayan personele Aday Memur Eğitimi verilmektedir.

Tablo 51: Aday Memur Eğitimleri

Yıllar	Eğitim Alan Personel Sayısı
2015	104
2016	46

d) Veteriner Hekimlikte Uzmanlık Konusu

➤ Veteriner hekimliği uzmanlık eğitimi, 1955 yılından 1981 yılına kadar Bakanlığımız marifetiyle yürütülmüştür. 1981 yılında 2547 sayılı YÖK Kanunun yürürlüğe girmesiyle, Bakanlığımızca yürütülen ve sahanın ihtiyacını karşılayan “Uzman Veteriner Hekim” yetiştirilmesi sona ermiştir. Süregelen mevcut sistemde uzmanlık programları yüksek lisans veya doktora programları ile eş anlamlıdır. Bu programlar akademik alanda uzman yetiştirme programları olmasından dolayı, Bakanlığımızın ve sahanın uzman veteriner hekim ihtiyacını karşılamamakla birlikte, mesleki alanda çeşitli sorunlara ve Uzman Veteriner Hekim açığına da neden olmaktadır.

➤ Bu nedenle 19 Kasım 2014 tarihinde 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanun’unun 3. Maddesinin (t) bendine “*Lisans Üstü: Yüksek lisans ve doktora ile tıpta, dış hekimlikte, eczacılıkta ve veteriner hekimlikte uzmanlık ve sanatta yeterlik eğitimini kapsar ve aşağıdaki kademelere ayrılır*” yine anılan bendin 5. fıkrasına “*Veteriner Hekimlikte Uzmanlık: Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından düzenlenen esaslara göre yürütülen ve veteriner hekimlere belirli alanlarda özel yetenek ve yetki sağlamayı amaçlayan bir yükseköğretimdir*” değişikliği eklenmiştir.

➤ Yapılan bu kanun değişikliği ile Bakanlığımızın ve sektörün ihtiyaç duyduğu alanlarda “Uzman Veteriner Hekim” yetiştirilmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda yönetmelik taslağı hazırlanmıştır. Yönetmelik taslağı ile ilgili çalışmalar devam etmekte olup, çalışmaların son aşamasına gelmiştir.

e) Staj İşlemleri

➤ 2016 yılında 2017 yılı için Bakanlığımıza bağlı birimlerden bütçe hazırlığı için kaç öğrenciye staj yaptırılması planlandığı ve ne kadar bütçe talepleri olduğu istenilmiş ve 8190 üniversite öğrencisi için 4.035.962,00 TL 954 lise öğrencisi için 2.191.959,00 TL toplamda 6.227.921,00 TL birimlerin bütçe talepleri olmuştur.

➤ 2016 Yılında birimlerin staj gerçekleştirmeleri istenilmiş olup 5736 üniversite öğrencisi staj yapmış ve 2.146.975,23 TL ve 2518 lise öğrencisi staj yapmış ve 2.191.959,00 TL bütçe ödenmiştir. Sonuç itibari ile toplamda 2016 tarihinde 8254 öğrenci staj yapmış ve 5.771.857,16 TL ödenmiştir.

➤ 2016 yılı birimlere dağıtılacak bütçe için Strateji Geliştirme Başkanlığı 3.814.000 TL staj bütçesi ayırmış olup birimlere bu bütçeden toplam 3.768.405,00 TL

dağılımı yapılmış olup, 45.595,00 TL havuzda ek bütçe talepleri için ayrılmıştır. Bütçe tespitinde tahmini 2016 yılı 1450 TL asgari ücret miktarı baz alınmıştır. Bu ücret bir stajyer için ortalama 30 gün olarak düşünülmüş ve kişi başı ödeme miktarı 435 TL olarak kabul edilmiştir.

➤ Son olarak 2017 staj uygulama takvimi yazı ve web sitemizde birimlere duyurulmuş, birimlerin stajyer branş tabloları tarafımıza gönderilmiştir.

f) Yurt Dışı Eğitim İşlemleri

➤ 2016 yılı yurt dışı eğitim kontenjanları 7 merkez teşkilatından gelen 350 kişiden oluşan 185 eğitim "devlet personel başkanlığı" sistemine girilmiş ve Bakanlar Kurulu onay süreci beklenmektedir (mayıs).

➤ 2017 yılı yurt dışı eğitim kontenjanları 8 merkez teşkilatından gelen 395 kişiden oluşan 205 eğitim "devlet personel başkanlığı" sistemine girilmiş ve DPB tarafından 2017 yılı mayıs ayı içerisinde Bakanlar Kurulu onayına sunulacaktır.

g) TODAİE Eğitim İşlemleri

➤ Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü'nün düzenlemiş olduğu eğitimlerde Bakanlığımız koordinasyonu bağlamında tüm personele yönelik olarak yıl boyu eğitimlerden haberdar olmalarını temini amacıyla oluşturulan sistem ile bilgilendirilmelerinin temini yanında üst düzey personele yönelik olarak dönemler halinde düzenlenen Kamu Diploması Eğitim Programı (KADEP) Kamuda yöneticilerin yetkinliklerinin yürütülmesi programı kapsamında yöneticilere yönelik eğitimlerle bakanlığımız ile enstitünün koordinasyonu sağlanmaktadır. KADEP kapsamında 2015 – 2016 yıllarında 4 üst düzey yönetici eğitim almıştır.

2016-2018 Yılları Arasında Yapılacak Çalışmalar

➤ Bakanlığımızca yürütülen eğitim çalışmalarının yeni bir solukla, farklı bir bakış açısıyla yeniden değerlendirilmesi amacıyla **Uzaktan, Sürekli, Zorunlu** sistemlere geçilmesi planlanmaktadır.

➤ Çiftçi eğitim ve yayım çalışmaları tarımsal desteklemelerle entegre edilerek yaygınlaştırılacaktır.

➤ Veteriner Hekimlik uzmanlık programlarına başlanacaktır.

➤ Hizmet İçi Eğitim Yönetmeliği ve eğitim ile ilgili mevzuatlar tamamlanacaktır.

➤ Tarımda Kadın Girişimciler ve El Sanatları Eğitim Merkezlerinden mezun olan Kursiyerler IPARD-2 ile yeni hibe fonlarından yararlandırılarak girişimcilikleri desteklenecektir.

7. Basılı Yayın Üretimi Çalışmaları

Türktarım Dergisi ve Tarım Bülteni

"Türktarım Dergisi" 1986 yılından itibaren 2 aylık periyotlarla yılda 6 defa yayınlanmaktadır. Teknik ve akademik personelin yanı sıra daha geniş okuyucu kesimlerine hitap etmesi hedeflenen dergi, her sayısı 5.000 adet olmak üzere 6 sayı ile 2016 yılında toplam 30.000 adet basılmıştır. 2016 yılı Türktarım Dergisinin 30. Yılı sebebiyle her sayıda bir tam forma (16. Sf) yer verilmek üzere 30. Yıl Özel Bölümü eklendi. Derginin 30. Yıl sürecine damga vurmuş önemli isimlerle (Başkan, editör, çizer) röportajlar yapıldı ve dergi kapaklarından seçkilere yer verildi. Et Bülteni ve Süt Bülteni Dergileri mail ortamında alındı.

2006 yılından itibaren tarım sektöründeki son gelişmeleri ve Bakanlığımızın faaliyetlerini duyurmak ve anlatmak amacıyla hazırlanan "Tarım Bülteni" aylık olarak yılda 12 defa yayınlanmaktadır. Güncel içeriği ile ilgi çeken bültenden, her sayısı

15.000 adet olmak üzere 2016 yılında toplam 180.000 adet basılmıştır.

Eğitim ve Bilgilendirme Amaçlı Kitap Serileri İle Tarım Sektörüne Yönelik Yayınlar

➤ 2016 yılında çocuklara yönelik bilgilendirici ve eğitim amaçlı 90.000 adet hikâye ve boyama kitabının basımı gerçekleştirilmiştir.

➤ Bakanlığımız Merkez ve Taşra Teşkilatının basılı yayın ihtiyaçları doğrultusunda;

➤ Bakanlık Merkez Döner Sermaye İşletmesi marifetiyle 431.480 adet kitap, 13.500 adet dergi, 228.000 adet sertifika-kart-dosyalık, 4.362 adet matbu evrak ve 1.857.500 adet afiş ve liflet baskısı gerçekleştirilmiştir.

➤ Her yıl düzenlenen “Tarım ve İnsan” konulu fotoğraf yarışmasının katalog basımı ve tanıtım afişlerinin basımı gerçekleştirilmiştir.

Kahraman Sebze ve Meyveler Çizgi Kitap Serisi

Serinin 1. Kitabı “Şirin Elma” ve 2. Kitabı ‘Cesur Portakal’ın senaryo, çizim ve tasarım süreçleri tamamlanarak basımı yapılmıştır. Ayrıca 3. Kitap ‘Neşeli Ispanak’ ve 4. Kitap “Becerikli Domatesler” kitaplarının senaryo, çizim ve tasarım süreçleri tamamlanarak basımı yapılmıştır. Yeni kitap Kavun-Karpuz olarak belirlendi ve içerik çalışmaları başlatıldı.

Dünya Süt Günü

21 Mayıs Dünya Süt Günü Paneli çerçevesinde ilkökul öğrencileri için Süt Dostum kitapları gönderildi. Türk Tarım dergisinde yayınlandı.

FAO 16 Ekim Dünya Gıda Günü Basılı İşleri

16 Ekim Dünya Gıda Günü kutlamaları kapsamında broşür, leaflet ve afişlerin editoryal, tasarım ve baskı süreçleri takip edilmiştir.

8. Görüntülü ve Sesli Yayın Üretimi Çalışmaları

GAP Yöresi Eğitim ve Yayın Programı

GAP Yöresi Eğitim ve Yayın Programı” kapsamında 2016 yılı sonu itibariyle toplam 796 film yapılmıştır.

Web Tarım TV

www.tarimtv.gov.tr” internet adresi üzerinden yayın yapmakta olan Web Tarım TV’de üreticilerimizi ve sektörün tüm diğer paydaşlarını ilgilendiren konularla ilgili hazırlanmış eğitim filmleri yer almaktadır. “Web Tarım TV”de tarımsal konular yakından takip edilmiş, habere dönüştürülmüş ve üretilen yazılı ve görsel haberler yayınlanmıştır.

2016 yılı içerisinde yaklaşık 651 adet İl haberi, 312 adet Bakanlık haberi, 23 adet özel haber yapılarak Web Tarım TV’de yayınlanmıştır.

Web Tarım TV’de 2016 yılından itibaren “Tarım Gündem” adı altında her sabah 10:00-11:00 saatleri arasında muhtelif tarımsal haber ve konuların yer aldığı canlı yayınlara başlanmıştır.

2016 yılı içerisinde Web Tarım TV üzerinden; 14 adet Özel Yayın programı ile 19 adet Uydu Yayını ve 13 adet konuklu program gerçekleştirilmiştir.

Sinevizyonlar ve Kamu Spotları

Sinevizyonlar, Bakanlığımız birimleri ve sivil toplum örgütlerinin tanıtımı ile tematik gün ve haftalar için hazırlanan ve kamuoyunun dikkatini çekmeye ve zaman zaman kamuoyu oluşturmaya yönelik, görsel açıdan zengin programlar olup, bu kapsamda 2016 yılında toplam 14 adet sinevizyon filmi hazırlanmıştır.

639 sayılı Bakanlık Teşkilat ve Görevleri Hakkında KHK’nin 662 sayılı KHK ile değişik Ek 1’nci Maddesi gereğince TRT Kurumu ile ulusal, bölgesel ve yerel yayın yapan özel TV kanalları ve radyolara “gıda güvenliği”, “gıda güvenilirliği”, “bitki ve

hayvan sağlığı" ile "toprak koruma" ana başlıklarında uyarıcı ve eğitici mahiyette yayın yapma zorunluluğu getirildiğinden, söz konusu KHK hükmü çerçevesinde belirtilen kategorilerde prodüksiyon ve animasyon yapımlar hazırlanarak RTÜK onayını müteakip televizyon kanallarında yayınlanması sağlanmaktadır. Bu kapsamda 2016 yılında; 7 adet "Anız Yakmayın ", "Aşılama" "Portakal", "Sosyal Koruma ve Tarım" ," Ziyafet" ve "Bakliyat" konulu kamu spotlarının yerel ve ulusal televizyon kanallarında yayını sağlanmıştır.

Belgeseller

Tarımsal üretimin yanı sıra önemli bir geçim kaynağı olan, aynı zamanda pasif istihdamın ekonomiye katılımı açısından önemli bir alternatif olan "el sanatlarımızı", Bakanlığımıza bağlı El Sanatları Eğitim Merkezi Müdürlüklerimizin de katkısı ile tanıtmak, gündeme taşımak ve yaşamasına katkıda bulunmak amacı ile seri programlar hazırlanmaktadır. Bu kapsamda 12 bölüm el sanatları belgeselinin çekimleri tamamlanarak montajlarına başlanmıştır.

9. Tanıtım, Fuar ve Organizasyonlar

"Tarım ve İnsan" Fotoğraf Yarışması

2016 yılında 8.'si düzenlenen ve 529 fotoğrafçının 2.317 eser ile katıldığı yarışmada 6 kategoride toplam 18 eser ödüllendirilmiştir. Yarışma sonucunda 120 eserin sergileme ve kullanım bedeliyle birlikte toplam 50.000 TL. para ödülünün yanı sıra, kazananlara plaket dağıtılmıştır.

Ulusal Çocuk Resim Yarışması

İlkokul 2, 3 ve 4'ncü sınıf öğrencilerine yönelik düzenlenen "Güvenilir Gıda Ulusal Çocuk Resim Yarışması"nın 2'ncisi sonuçlandırılmıştır. Yarışma sonucunda Türkiye 1'inci, 2'inci ve 3'üncüsü ile Sponsor Özel Ödülü almaya hak kazananların ödülleri Bakanlık İl Müdürlükleri üzerinden dağıtılmasına dair hazırlık çalışmaları yapılmıştır.

Tanıtım Faaliyetleri (Fuar vb.)

2016 Yılı içerisinde Bakanlığımızın tanıtımı maksadıyla toplam 104 adet etkinlik gerçekleştirilmiştir. Bunlardan Konya, İstanbul, Antalya, Ankara, Silifke, Bursa, Adana, Hatay, İzmir, Kayseri, Çorum, Eskişehir, Samsun başta olmak üzere toplam 16 ulusal tarım fuarına katılım sağlanmıştır.

Toplantılara Katılım

Yayın Komitesi toplantısı yapılmış ve Komitede alınan kararlar ile Bakanlık Merkez Teşkilatı Birimleri ile Taşra Kuruluşları yayın tekliflerinin Yayın Komisyonu Kararına dönüştürülebilmesi için mevcut Yayın Komisyonundaki üyelerin değişmesi sebebiyle Yayın Komisyonu Olurunun güncellenme süreci başlatılmıştır. Yayın Komisyonu Olurunu müteakip bahse konu yayın teklifleri Merkez Yayın Komisyonunda görüşülerek Yayın Kurulu Kararına dönüştürölüp Bakan onayına sunulacaktır.

10. Diğer Faaliyetler

Kütüphane ve Okuyucu Hizmetleri

Bakanlık Merkez Kütüphanemizde 2016 yılı sonu itibariyle toplam 18.202 adet kitap bulunmaktadır. 2016 yılında Kütüphanemize çeşitli kurum ve kuruluşlardan toplam 242 adet kitap kazandırılmıştır.

Kütüphanemizden yararlanmak isteyen, il dışındaki okuyucularımızın isteklerini yerine getirmek amacıyla, talep edilen bilgiler, taranmak suretiyle e-mail yoluyla okuyucularımıza gönderilmektedir. Aynı zamanda posta yoluyla gelen

okuyucu istekleri de fotokopi, kitapçık, broşür vb. gibi materyallerle karşılanmaktadır.

Kütüphanemizden bizzat yararlanmak isteyen okuyucularımız, talep etmiş olduğu yayınlardan kütüphanede veya doldurduğu taahhütname ve bıraktığı kimlik kartı karşılığı bir hafta süresince de kütüphane dışında yararlanabilmektedirler. Bu kapsamda 2016 yılında Kütüphanemizden yararlanan 92 okuyucunun yayın istekleri karşılanmıştır.

En son bilimsel konuları kapsayan “Sürelî Yayınlar” Kütüphane koleksiyonu içinde önemli bir yer tutmaktadır. Bu bağlamda yerli ve yabancı süreli yayınlar Türktarım Dergisi ile değişim yapılarak ve bağış yoluyla Kütüphanemize kazandırılmaktadır. Kütüphanemize 2016 yılında 137 adet yerli ve yabancı süreli yayın kazandırılmıştır.

Kütüphanemize gelen kitap, tez, seminer raporları, yerli ve yabancı süreli yayınlar, yerli süreli yayınların içinden seçilen makaleler, Resmi Gazetelerden seçilen Bakanlığımız ile ilgili mevzuat ve haberler, Tarım Dokümantasyon Bülteni ile duyurulmaktadır. Yayınına 1986 yılında başlanan ve 6 ayda bir yayınlanan Bültenin 2016 yılında 42. ve 43. sayılar basılmış olup, 44. sayının çalışmalarına devam edilmektedir. Bülten, Bakanlığımız Merkez ve Taşra Kuruluşlarına, İl Halk Kütüphanelerine, üniversitelerin ziraat, veteriner, gıda, su ürünleri, orman fakültelerine, STK'lara ücretsiz olarak gönderilmektedir.

Çağdaş bir kütüphanecilik anlayışını hakim kılmak için Kütüphanemizde bulunan kitapların taranarak dijital ortama aktarılması ve depolanması ile dijital ortama aktarılan kitapların elektronik kitap haline dönüştürülmesi, internet ortamında okuyucularımızın hizmetine sunulması ve mevcut Kütüphane Otomasyon Programı ile entegrasyonunun sağlanmasıyla ilgili Tarımsal Eğitim ve Yayın Hizmetleri Desteklemesi Projesi kapsamında “Dijital Kütüphane” faaliyeti yürütülmektedir.

AGRIS

AGRIS faaliyetleri kapsamında, WebAGRIS programı yardımıyla indekslenen veri sayısı 2016 yılı itibarıyla 10.250 adete ulaşmış olup, Türkiye adına FAO sistemine dâhil edilmiştir. Yurtiçi ve yurtdışından AGRIS merkezine gelen makale talepleri karşılanarak bilgi alışverişine katkı sağlanmıştır.

FAO sisteminde yer alan Türkçe AGROVOC Tesarus (kavramsal dizin) geliştirme çalışmaları sonucunda terim sayısı 41.767'ye ulaşmıştır. Türkçe tarım terimleri geliştirme çalışmaları devam etmektedir.

11. Personel İş ve İşlemleri

Başkanlığın organizasyonel yapısının planlanması, personele ilişkin iş ve işlemlerin gerçekleştirilmesi çerçevesinde yürütmekte olan faaliyetler sıralanmıştır.

Norm Kadro Tespiti

2013 yılından itibaren Kadro Çalışması yapılmamakla birlikte, Daire Başkanlıkları ve Çalışma Gruplarının; iş hacimleri ve iş gereklerinin tespiti sonucunda yapılan iş analizleri ve değerlendirmeleri, ayrıca birimlerde görev yapan personelin nitelik, çalışma konuları ve sayıları da dikkate alınarak personel ihtiyacı belirlenmekte, buna göre atama ve görevlendirme işlemleri yapılmaktadır.

2016 yılı Norm Kadrolarının belirlenmesi amacıyla Kuruluşlara ait norm kadroların hesaplanmasına esas veriler ile her kuruluşun faaliyet alanlarına ilişkin öngördükleri bir, üç ve beş yıllık hedefleri gösterir listeler hazırlanmıştır.

Yıl içinde yürütülen faaliyet ve projelerine göre veya iş süreçlerinde meydana gelen değişiklikler nedeniyle öngörülemeyen kadro iptal-ihdas ya da branş değişikliklerine ilişkin işlemler yapıldı.

Pozisyon Tespiti

İş hacimleri ve iş gereklerinin tespiti sonucunda yapılan iş analizleri ve değerlendirmeleri, ayrıca birimlerde görev yapan personelin nitelik, çalışma konuları ve sayıları da dikkate alınarak Sözleşmeli Personel ihtiyacı belirlenmiştir. Pozisyon iptal-ihdas ya da branş değişikliklerine ilişkin işlemler yapıldı.

Nakil ve Geçici Görevlendirme, Unvan Görevlendirme İşlemleri

Nakil yoluyla veya geçici görevli olarak görev almak isteyen personelin; görüş yazılarının yazılması, nakil veya geçici görevlendirme işleminin gerçekleşmesi, göreve başlatma, ilgili bilgi ve evrakın temini, görev yapacağı Başkanlık biriminin belirlenmesi ve Makam Oluru alınması, ilgili birimlere bilgi ve belge gönderilmesi ilgili veri dosyalarına eklenmesi işlemleri yapıldı.

Nakil, geçici görev iptali, emeklilik, askerlik vs. nedenlerle ayrılmak isteyen personelin; görüş yazılarının yazılması, görevden ayrılışın sağlanması, ilgili birimlere bilgi ve belge gönderilmesi ve ilgili veri dosyalarından çıkarılması işlemleri yapıldı.

Kuruluş Müdürlükleri de dâhil olmak üzere 88 adet görevden ayırma ve göreve başlatma işlemi, 34 adet Başkanlık içinde; birimlere personel görevlendirmesi (yeni başlayan personel ve yer değişikliği) ile unvan görevlendirmeleri olmak üzere işlem sayısı, genel toplamda 122 adettir.

Personel İhtiyacının Karşılanması

Gerek teknik gerekse destek hizmetleri personeli ihtiyacının karşılanabilmesi için mevcut boş kadrolara ve sözleşmeli pozisyonlara personel atanması veya açıktan eleman alımına ilişkin işlemler yapıldı.

Staj İşlemleri

3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanununa göre 2016-2017 yılında mesleki eğitime tabi tutulmak üzere staj başvurusunda bulunan adayların; değerlendirmesi, başvuru kabul-red işlemleri, kabul edilen adayların birimlere yerleştirilmesi, ücret ödemelerine ilişkin koordinasyonun sağlanması, "İşyerlerindeki Eğitim, Uygulama ve Stajlara İlişkin Esas ve Usuller Hakkında" mevzuat hükümleri doğrultusunda Mesleki Eğitimlerini tamamlayabilmelerini amacıyla Eğitici Personel/Usta Öğretici ve Eğitim Sorumlusu görevlendirilmesi, ayrıca 2017 yılı staj kontenjanları ve bütçesinin belirlenmesi işlemleri yapıldı.

Görevlendirme (Başkanlık İçi Atama) ve Vekâlet İşlemleri

Görev, izin, rapor, nakil, eğitim, atanma ve benzeri nedenlerle görevleri başında olmayan üst düzey yöneticiler ile Çalışma Grup Sorumlularının yerine atama veya vekâleten personel görevlendirmesi olmak üzere yıl içinde alınan toplam 80 adet Makam Olurunun ilgililere tebliği ve diğer birimlerin bilgi edinmesi sağlandı.

İdari Davalar

Bakanlık personeli veya üçüncü şahıslar tarafından Başkanlığımız aleyhine açılan davalarda Hukuk Müşavirliği ve Personel Genel Müdürlüğüyle koordinasyon sağlanarak, davalara ilişkin yazışma, bilgi ve belge temini yapıldı.

Disiplin İşlemleri (Cezalar)

Personel tarafından gerçekleştirilen fiiller veya şikâyet dilekçeleri üzerine muhakkik atanması, muhakkik rapor sonuçları ve Makam emrine göre gerekli cezai işlemin uygulanması amacıyla yazışma, tebliğ, bilgi ve belge temini işlemleri gerçekleştirildi.

İzin ve Rapor İşlemleri

Personelin izin, ücretsiz izin ve raporlarının veri girişi-takip (Excel formatında) işlemleri, Sıhhi İzin Olurlarının Alınması, işlemlerde kullanılan formların yeniden

düzenlenmesi, izin ve rapor kullanımına ilişkin mevzuatta meydana gelen değişikliklere dair personelin bilgilendirilmesi işlemleri yapıldı.

Kasım 2016 itibariyle uygulamaya konulan Personel Devam Kontrol Sistemine; personel kimlik bilgileri tanımlandı. Personelin mesaiye devam durumunun takibini teminen; izinleri, sıhhi izin ve raporları girildi. Bu işlem günlük ve aylık periyotlarda sisteme girilerek, kontrol işlemi yapılacak, eğitim ve görevlerde sisteme girilecektir.

Hizmet Takip Programı (HİTAP)

Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından hazırlanan ve tüm kamu kurum ve kuruluşları tarafından kullanılan bu programda amaç; 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4/A maddesi kapsamında kadrolu statüde Emekli Sandığına bağlı olarak görev yapan personele ait hizmet ve özlük bilgilerinin elektronik ortamda tutulması ve emeklilik sürecinin sağlıklı ve en kısa zamanda tamamlanmasıdır.

Bu kapsamda, Personel Genel Müdürlüğü koordinasyonunda; kadro ve özlük hakları Başkanlığımızda bulunan kadrolu personele ait; hizmet başlangıcından itibaren tüm hizmet bilgileri, intibaklarına ilişkin öğrenim durumu, unvan, askerlik, diğer sigortalı hizmetleri, ek gösterge, ek tazminatlar gibi özlük bilgilerinin HİTAP'a girişi yapılmıştır. Derece ve kademe değişikliği (aylık periyotlarda) okul bitirme, askerlik durumu gibi Personel bilgilerinde meydana gelen değişiklikler ise güncel olarak girilmektedir.

Diğer İşlemler

a) Personelin kadro ve özlük haklarına ilişkin diğer işlemler (yazışma, belge düzenleme, dilekçelerin cevaplandırılması, mal bildirimi, kimlik kartı vs.) gerçekleştirildi.

b) Başkanlık personelinin Hizmetiçi eğitimlerine ilişkin koordinasyon sağlanarak, personelin eğitimlere katılması amacıyla gerekli işlemler yürütüldü. (İş Sağlığı ve Güvenliği, Yönetici Sekreterliği Eğitimleri vb.)

c) Aday Memur olarak görev yapan personelin asli memurluğa atanabilmeleri teminen "Aday Memurların Yetiştirilmesine Dair Yönetmelik" hükümleri gereğince personel (geçici çalışanlar dâhil) aday memur eğitimlerine (Temel ve Hazırlayıcı Eğitimler) katılmaları sağlanarak, Personel Genel Müdürlüğü koordinasyonunda asli memurluğa atanma işlemleri yapıldı.

12. Bilişim Hizmetleri

Başkanlık Bilgisayar Ağı ve İnternet Erişimi

➤ Bilgisayar ağına bağlı aktif olarak kullanılan 300 civarında bilgisayar, ve 110 adet printer mevcuttur.

➤ İnternet erişimi Türk Telekom üzerinden alınan **100 Mbit hızında Metro Ethernet** internet bağlantısı ile sağlanmaktadır.

➤ Bugün itibariyle Masaüstü Bilgisayar (PC), Dizüstü Bilgisayar (Lap-Top) ve Macintosh olmak üzere yaklaşık 300 civarında adet cihazın network ve internet bağlantısı, kablolu ve kablosuz olmak üzere Gigabit Switch ve Access Pointler ile sağlanmaktadır.

Başkanlık Sistem Odası ve Sunucu Altyapısı

➤ Bilgisayar ağına (network) bağlı bilgisayar, printer ve diğer donanımların yönetimi ve internet erişimi 5 adet PC tabanlı Server (Sunucu) tarafından sağlanmaktadır.

➤ Tüm bilgisayar ve network tabanlı printer ve cihazların DHCP IP dağılımı, internet erişimi, internet trafik dosyaları (log dosyaları), kütüphane programı ve personel giriş çıkışları bu sunucular tarafından kayıt altına alınmaktadır.

➤ “5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun” gereği internete bağlanan tüm bilgisayarların internet trafik bilgisi (log dosyaları) kaydedilmekte ve gizliliğinin temin edilebilmesi için zaman damgası (hash) ile en az 6 ay muhafaza edilmektedir.

➤ Tüm bilgisayarlarda MS Windows İşletim Sistemi ile MS Office Programları lisanslı olarak kullanılmaktadır.

Güvenlik Altyapısı

➤ Network güvenliği "SonicWall NSA 2600 Firewall" (Güvenlik Duvarı Cihazı) tarafından sağlanmaktadır.

➤ Network güvenliği için sisteme bağlı tüm bilgisayarlarda Bakanlık sunucularından yönetilen server tabanlı "Symantec ve McAfee Antivirus Programları" kullanılmaktadır.

➤ Networke bağlı bilgisayarların virüs saldırılarına karşı günlük koruma sağlanmış, anlık ve periyodik virüs taramaları yapılarak kayıt altına alınmıştır.

Bakım Onarım ve Upgrade İşlemleri

➤ Tüm bilgisayar ve donanımlarının arızası, bakımı, onarımı ve network sisteminin devamlılığının sağlanması için gerekli olan çalışmalar yapılmış, garanti kapsamında arızalanan bilgisayar ve donanımları garantisi devam eden firma tarafından, garantisi bitmiş durumda olan donanımların tamiri ise teknik imkânlarımızla ve dışardan parça tedariki ile giderilmeye çalışılmıştır. İhtiyaç duyulan ve konfigürasyonu uygun olan bilgisayarlara gerekli donanım takviyeleri yapılarak daha performanslı hale getirilmiştir.

➤ Tüm bilgisayarların MS Windows işletim sistemi, MS Office ve Antivirus programının temin, lisans, kurulum ve update işlemleri (üst versiyona yükseltilmesi) Bakanlığımız Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı ile koordineli olarak yapılmıştır.

Diğer İşlemler

➤ Personelin kullandığı @tarim.gov.tr uzantılı resmi e-mail hesaplarının şifre resetlenmeleri, pasif duruma düşen mail hesaplarının aktif hale getirilmesi ve yeni gelen personel için yeni e-mail hesaplarının açılması işlemleri de Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı ile koordineli olarak yürütülmüştür.

➤ 2016 yılı içerisinde toplam **1308 adet DVD** çoğaltılmıştır.

13.İdari ve Mali İşler

Evrak İşlemleri

2016 yılı içerisinde toplam gelen evrak 11.643, toplam giden evrak ise 5423 adettir. Bunların ilgili birim ve personele dağıtımları sağlanmıştır.

Koordinasyon Çalışmaları

Bakanlık birimlerinin doğrudan sorumlu olduğu görevleri dışında kalan ve koordinasyon gerektiren çalışmalar ilgili birimlerle işbirliği içinde yürütülmüştür.

➤ Kanun, tüzük, yönetmelik, Bakanlar Kurulu Kararı ile birden fazla birimi ilgilendiren konularda Bakanlık merkez ve taşra teşkilatları ve diğer kuruluşlarla koordinasyon ve işbirliği sağlanmıştır.

➤ Bilgi edinme kapsamında 1645 başvuru yapılmış olup, bunlardan 1513 adedi olumlu cevaplanmış, 8 adedi kısmen olumlu cevaplandırılmış, 62 adedi reddedilmiş, 62 başvuru ise diğer kurumlara yönlendirilmiştir.

➤ Halkla İlişkiler ve Basın Müşavirliğine, Bilgi Edinme Talebi raporlaması yapılmıştır.

➤ Periyodik olarak Faaliyet Raporları hazırlanmıştır.

➤ Yazılı ve sözlü soru önergeleri cevaplandırılmıştır.

➤ Görüş talep eden kurum ve kuruluşlara cevap verilmiştir.

N. Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı

1. Sunulan Hizmetler

- E -posta Hizmeti,
- Merkezi kimlik sistemi ve bilişim varlıkları hizmeti,
- Sunucu Hizmeti,
- Yedekleme Hizmeti,
- Depolama Hizmeti,
- Bakanlık Veri Merkezi Alt Yapısı Yönetimi ve Hizmeti,
- Ağ ve Güvenlik Hizmetleri,
- Antivirus Hizmeti,
- Web Sitesi Hizmeti,
- Yazılım Uygulamaları,
- Mobil Uygulamalar,
- Eğitim Faaliyetleri,
- Bilgi Güvenliğinin Sağlanmasına Yönelik Hizmetler.

2. Altyapıya Yönelik Çalışmalar

- Yapısal kablolama sorununun çözümü kapsamında yedeklilik esası dikkate alınarak kampüs içerisindeki 116 noktaya fiber kablo çekilerek altyapı yenilenmiştir.
- Mevcut bilişim alt yapısı kesintisiz hizmet verebilecek şekilde yedekli yapıya kavuşturulmuştur.
- Mevcut Veri Merkezinde kurulan ortam izleme sistemi ile enerji ve iklimlendirmede oluşabilecek arızalara erken müdahale imkanı sağlanmıştır.
- Merkez için 5651 sayılı Kanun kapsamındaki yükümlülüklerin yerine getirilmesine yönelik (Log kayıtlarının tutulması, içerik filtreleme vb.) gerekli yatırımlar yapılmıştır.
- İl müdürlüklerine konumlandırılan güvenlik duvarı ürünleri ile merkezi yönetim sağlanmış olup; kullanıcıların internete çıkışları 5651 sayılı yasaya uygun hale getirilmiştir.
- Birimlerimizin Bakanlık dışında barındırdığı sunucu ve depolama ürünleri (Türkvat ve KKKS gibi) Bakanlık Veri Merkezinde konumlandırılmıştır.
- Merkez ve Taşra teşkilatının bilişim alım talepleri (yazılım ve donanım) değerlendirilerek, teknik şartname referans dokümanları gönderilmektedir.
- Bakanlığımıza bağlı tüm birimlerin işletim sistemi ve ofis programı ihtiyaçları karşılanmaktadır.
- Bakanlık merkez kampüsünde bulunan yaklaşık 3700 bilgisayarın ve 500 aktif cihazın kullanıcı hesabının yönetimi merkezleştirilmiş olup, anlık olarak yaklaşık 4500 kullanıcıya internet hizmeti ve 60.000 e-posta hesabı için e-posta hizmeti verilmektedir.
- Bakanlık taşra birimlerine “birim e –posta hesapları” kullanıcı taahhütnamesi imzalanmak suretiyle kullanıma açılmıştır.
- Bakanlık Taşra birimlerine toplam 1150 adet KEP (kayıtlı Elektronik Posta) hesabı açılarak sorumlularına e-imza alınmıştır.
- Bakanlığımız Merkez ve Taşra birimlerinde görev yapan avukatların süresi dolan e-izmalarının süreleri uzatılmış, olmayanlara ise e-imza temin edilmiştir.
- 81 İl Müdürlüğü ve Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği'ne kurumsal SMS hizmeti açılmış, sorumluları belirlenerek hesapları aktive edilmiştir.
- Bakanlık veri merkezi, ilave trafo ve jeneratör bağlantısı ile yedekli enerji beslemesine kavuşmuş olup, konumlandırılan otomatik transfer switch ile minimum kesinti ile hizmet verecek alt yapıya kavuşturulmuştur.

➤ Bakanlık veri merkezindeki dağınık data kabloları düzenlenmiş, kabinetlere konumlandırılan kabin üstü toplama switch ile güvenli ve kesintisiz bir alt yapıya kavuşturulmuştur.

3. Eğitim Faaliyetleri

➤ Periyodik olarak Bakanlık Merkez ve Taşra personeline Bilişim Sistemleri eğitimleri verilmektedir,

➤ Elektronik Belge Yönetim Sistemi (EBYS) Sorumluları tarafından EBYS kullanımı ve kullanımda yaşanan sorunların çözülebilmesi amacıyla Bakanlık personeline EBYS kullanımı eğitimleri verilmektedir.

➤ Personel tarafından geliştirilmekte olan kurum içi uygulamaların eğitimleri yine ilgili Bakanlık personeline verilmektedir.

➤ Eğitimler yıllık planlanmakta olup, yapılan eğitimlere yönelik değerlendirmeler ve kazanımlar yıl sonunda hazırlanan eğitim raporuna yansıtılmaktadır.

O. Hukuk Müşavirliği

1. Muhakemat hizmetine ilişkin çalışmalar

2016 yılı içerisinde Bakanlığımıza karşı açılan veya Bakanlığımız tarafından açılmış 1299 adet idari davanın takibi yapılmıştır.

2016 yılı içerisinde Bakanlığımıza karşı açılan veya Bakanlığımız tarafından açılmış 694 adet adli davanın takibi yapılmıştır.

2016 yılı içerisinde Bakanlığımızı ilgilendiren 536 adet icra dosyasının takibi yapılmıştır.

2. Danışmanlık hizmetine ilişkin çalışmalar

2016 yılı içerisinde Bakanlığımız birimleri tarafından bildirilen konulara ilişkin 413 adet hukuki mütalaa dosyası açılmıştır. Bunlardan 112 adedi Bakanlığımız Tarım Reformu Genel Müdürlüğüne yürütülmekte olan zarar-ziyan ödemelerine ilişkin dosyalardır.

3. Mevzuat çalışmaları

2016 yılı içerisinde Bakanlığımız birimleri ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarınca hazırlanan mevzuatlara ilişkin 188 adet hukuki görüş bildirilmiştir. Bakanlığımız birimlerince hazırlanan mevzuat düzenlemeleri ve ilgili taslaklar, Müşavirliğimizce Bakanlığımız Merkez ve Taşra Teşkilatı İmza Yetkileri ve Yetki Devri Yönergesinin 4 üncü maddesinin (n) bendi gereği nihai şekli verilerek Başbakanlığa sunulmaktadır.

4. Diğer çalışmalar

Yukarıda yer alan dosya tipleri arasında yer almayan işler “Çeşitli” işler adı altında dosyalanmış, 172 adet çeşitli niteliğinde dosyanın takibi yapılmıştır.

Taşrada görevli avukatların takip ettiği dosyalar ve diğer faaliyetlere ilişkin raporlar, her yıl Ocak ayının ilk 15 günü içerisinde Müşavirliğimize gönderilmektedir.

Yukarıda bahsedilen işlere ilişkin kurum içi, kurum dışı, il müdürlükleri ve üçüncü şahıslarla ilgili olarak birimize 2016 yılında toplam 26.158 adet evrak girişi, 14396 adet de evrak çıkışı olmuştur.

Hukuk Müşavirliğinde çalışan hukuk müşavirleri ile avukatlar; Bakanlığımızın çeşitli komisyon ve kurullarında görevlendirilmektedirler.

2016 yılı içerisinde Bakanlığımız taşra teşkilatında görevli avukatlara hizmet içi eğitim toplantısı düzenlenmiştir.

P. Basın Ve Halkla İlişkiler Müşavirliği

➤ Bakanlığımız faaliyetleriyle ilgili olarak 110 adet basın duyurusu, basın yayın kuruluşlarına servis edilmiştir.

➤ Bakanlığımız web sitesindeki haberler kısmına 260 adet haber koyulmuştur.

➤ Bakanlığımızın faaliyetlerine ilişkin 192 adet açıklama, basın yayın kuruluşlarıyla paylaşılmıştır.

➤ Bakanlığımız faaliyetleriyle ilgili olarak basın yayın kuruluşlarından 310 talep gelmiş olup, bunlar değerlendirmeye alınarak uygun görülenleri hakkında gerekli işlem yapılmıştır.

• Bu kapsamda gazete ve dergilerden gelen talepler üzerine Sayın Bakanımız adına 30 adet röportaj metni ve makale hazırlanmıştır.

• Sayın Bakanımızın 34 adet televizyon programına katılımı sağlanmıştır.

• 25 adet dergi için ilgili birim amirlerimizce makale ve röportaj şeklinde yazıların hazırlattırılması sağlanmıştır.

• İlgili birimlerden temin edilen 74 adet bilgi notunun servisi yapılmıştır.

➤ Sayın Bakanın katılmış olduğu 145 adet program takip edilerek haber metinleri oluşturulmuş, fotoğraf ve video kayıtları alınarak arşivlenmesi sağlanmıştır. Bu haber metni, fotoğraf ve video kayıtları, programları takip edemeyen basın yayın kuruluşlarına servis edilmiştir.

➤ Sayın Bakan'ın katıldığı televizyon programları ile televizyonda çıkan önemli haberlerin, anlık olarak Bakanlık teşkilatı tarafından takip edilebilmesi amacıyla ilgili kişilerden oluşan grubun telefonlarına 944 kere SMS gönderilmiştir.

➤ Merkez, ilgili ve bağlı tüm Bakanlığımız kuruluşlarının medyaya yapacakları haberler, web sayfalarına koyacakları haberler ile Tv/radyo programlarına katılım ve röportaj verme konularıyla ilgili olarak yapmış oldukları 3 bin 600 adet izin talebi değerlendirilerek gerekli cevaplar verilmiştir.

4982 Sayılı "Bilgi Edinme Hakkı Kanunu" gereğince Bakanlığımıza CİMER, BİMER, e-posta ve faks yoluyla gelen 52 bin 258 adet bilgi edinme başvurusuyla ilgili işlem yapılmıştır

6- YÖNETİM VE İÇ KONTROL SİSTEMİ

5018 sayılı "Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu" ile kamu idarelerinde İç Kontrol Sisteminin kurulması hükme bağlanmıştır. İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslarda ise, Maliye Bakanlığınca belirlenecek iç kontrol standartlarına uyum sağlamak üzere yapılacak çalışmaların genel çerçevesi belirlenmiş ve uygulamayı yönlendirmek üzere hazırlanan "Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği", 26/12/2007 tarihli ve 26738 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

Tebliğ uyarınca, Bakanlık merkez teşkilatındaki tüm birimlerin katkılarıyla İç Kontrol Sisteminin kurulması, geliştirilmesi ve izlenmesi amacıyla ilk olarak 2008 yılında hazırlanan ve 2010 yılında revize edilen "Bakanlık İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı", Maliye Bakanlığının 02.12.2013 tarihli ve 10775 sayılı Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Genelgesi gereğince 15.07.2014 tarihli Üst Yönetici Onayı ile yeniden revize edilerek uygulamaya konulan Uyum Eylem Planı Kapsamında; Bakanlık birimlerinde risk yönetimi çalışmalarına başlanılmış olup, ayrıca İç Kontrol Sistemi Uyum Eylem planına uyum oranları ve sistemin oluşturulması çalışmaları altışar aylık dönemler halinde izlenmekte ve yıllık performans programı kapsamında da takip edilmektedir.

Bu çerçevede; merkez ve taşra birimlerinde İç Kontrol Sisteminin kurulması ve uygulanmasına dönük çalışmalar; Üst Yöneticinin gözetiminde, Strateji Geliştirme Başkanlığının teknik ve danışmanlık desteği ve koordinatörlüğünde, harcama birimlerinin bizzat katılımı ve uygulamalarıyla ve İç Denetim Biriminin önerileri doğrultusunda devam etmektedir.

D- DİĞER HUSUSLAR

İç ve Dış Denetim Sonuçları

➤ 2016 yılında Bakanlık İç denetim Birimi Başkanlığınca Bakanlık İç Kontrol Sistem Süreç denetimi ile ön mali kontrol süreç denetimi gerçekleştirilmiş olup, denetim sonucunda hazırlanan raporlarda belirtilen eksikliklerin öneriler doğrultusunda giderilmesine devam edilmektedir.

➤ Sayıştay Başkanlığının 2016 yılında gerçekleştirdiği 2015 yılı Düzenlilik ve Performans denetimi Raporların yer alan bulgulardan; 6'sı performans denetimi, 30'u düzenlilik denetimi ve 24'ü ise izlemeye alınmış olup, söz konusu bulgular mevzuatın farklı yorumlanması, bütçe tekniği, muhasebe kaydı ve takip usulü ile desteklemelerde kullanılan sistemlerle ilgilidir. Raporlarda belirtilen bulgulardan 27'sinin çalışmaları tamamlanmıştır. Diğer bulgularla ilgili olarak raporlarda belirtilen öneriler doğrultusunda çalışmalar başlatılmıştır.

II) AMAÇ VE HEDEFLER

A- İDARENİN AMAÇ VE HEDEFLERİ

1- TARIMSAL ÜRETİM VE ARZ GÜVENLİĞİ

Tarımsal üretim kaynaklarını koruyarak kaliteli tarım ürünlerine erişilebilirliği ve gıda güvenliğini sağlamak.

- Genetik kaynakların ve biyolojik çeşitliliğin kayıt altına alınması ve muhafaza edilmesi,
- Uluslararası piyasaların talep ettiği kalite ve özelliklerde üretime yönelik tedbirlerin alınması,
- Olumsuz çevre koşullarına dayanıklı çeşit ve ırk geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması,
- Çevre dostu üretim tekniklerinin kullanılmasının özendirilmesi,
- Toprak ve su kaynaklarının korunması ve rasyonel kullanımı için modern sulama sistemlerinin yaygınlaştırılması,
- Yerüstü ve yer altı su kaynaklarının tarımsal kaynaklı nitrat kirliliğine karşı korunması için tedbirlerin alınması,
- Meraların özel sektör yatırımlarına açılması,
- Tarımsal ürün piyasalarını düzenleme mekanizmalarının kurulması, lisanslı depoculuk hizmetlerinin yaygınlaştırılması,
- Sözleşmeli üretimin yaygınlaştırılması,
- Politika oluşturma sürecinde paydaşlar ile işbirliği yapılması,
- Sertifikalı girdi kullanımına yönelik sistemlerin etkin hale getirilmesi,
- Katma değeri yüksek ve sanayinin ihtiyacı olan ürünlerin geliştirilmesi, çeşitlendirilmesi ve üretiminin teşvik edilmesi,
- Yerli teknoloji geliştirme ve kullanımının teşvik edilmesi,
- Ürünlerin rekabet gücünü ve tüketimini artırmak üzere, pazar araştırmaları yapılması, markalaşma ve üretim periyodunu genişletici tedbirlerin alınması, reklam ve tanıtım amaçlı faaliyetlerin desteklenmesi,
- Uluslararası ticaret politikaları ve standartlarının belirlenmesinde aktif katılım sağlanması,
- Geleneksel ürünlerin katma değeri yüksek ürünler haline getirilmesinin teşvik edilmesi,
- Ürün depolama ve raf ömrünü uzatacak çalışmaların desteklenmesi,
- Modern iletişim ve pazarlama sistemlerinin kullanımının yaygınlaştırılması,
- Arazi toplulaştırma çalışmalarının hızlandırılması ve tarım arazilerinin bölünmesinin önlemek amacıyla tedbirlerin alınması,
- Stratejik ürünlerin üretim planlamalarının yapılması,
- Tarım sigortaları sisteminin kapsamının genişletilmesi ve yaygınlaştırılması,
- Biyoyakıtlara olan talep ile gıda ihtiyacı dengesini gözeterek tedbirlerin alınması,
- Hayvancılık işletmelerinin kapasitesinin artırılmasının teşvik edilmesi,
- Küçükbaş hayvancılığın yaygınlaştırılmasının teşvik edilmesi,
- AB'ye uyum yönündeki çalışmaların sürdürülmesi.

2- GIDA GÜVENİLİRLİĞİ

Üretimden tüketime kadar uluslararası standartlara uygun gıda güvenilirliğini sağlamak.

- Toplumsal bilinçlendirme kampanyalarının yapılması,

- Çiftlikten sofraya güvenilir gıda şartlarının belirlenmesi amacıyla uluslar arası standartlar ve ülkemiz ihtiyaçları çerçevesinde mevzuatın hazırlanması ve/veya güncellenmesi,
- Gıda ve yem denetim ve kontrol sisteminin ISO 17020'ye göre akreditasyonun tamamlanması,
- Gıdanın taşıdığı riskle orantılı, uygun sıklıkta denetim ve kontrollerin yapılması, etkin koordinasyon sağlanması,
- İyi hijyen kılavuzlarının yayımlanması,
- Hayvansal ürün üreten işletmelerin sınıflandırılmalarının tamamlanması,
- Son ürün kontrolü yanında üretim sistemi kontrolüne etkinlik kazandırılması,
- Gıda iş yerlerinin kayıt altına alınması, teknik ve hijyenik normların geliştirilmesi,
- İhracatta sorun yaşanan sektörlerle yönelik gerekli tedbirlerin alınması,
- Gıda ve Yem Hızlı Alarm Sistemi'nin (RASFF) etkin olarak uygulanması,
- Gıda güvenilirliği yaklaşımında ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlarla işbirliği imkanlarının artırılması, toplantılara aktif katılım sağlanması,
- Dünya Ticaret Örgütü-Sağlık ve Bitki Sağlığı Önlemleri Anlaşması (DTÖ-SPS) kapsamında bildirim sisteminin aktif olarak yürütülmesi,
- Gıda güvenilirliğinin sağlanmasında ürün, işleme ve işletme düzeyinde araştırma ve geliştirme çalışmalarının yürütülmesi,
- Politika oluşturma sürecinde paydaşlar ile işbirliği yapılması,
- Gıda sektöründe tüketici taleplerini dikkate alan 174 Alo Gıda Hattının etkin şekilde sürdürülmesi,
- Çiftlikten sofraya gıdanın üretimin tüm aşamalarında paydaşların doğru bilgilendirilmelerini sağlayacak, haksız rekabeti önleyecek tedbirlerin alınması,
- AB'ye uyum yönündeki çalışmaların sürdürülmesi.

3- BITKİ SAĞLIĞI

Çevreye duyarlı ve etkin bitki sağlığı tedbirleri ile kaliteyi koruyarak bitkisel üretimi artırmak.

- Birincil üretim aşamasında üreticilerin bilgi ve sorumluluk düzeylerinin artırılması, etkin denetim ve kontrolün sağlanması,
- Bitki sağlığı uygulamalarının risk analizleri doğrultusunda katılımcı ve çevreci bir yaklaşımla yürütülmesi ve kontrolünün sağlanması,
- Bitki koruma ürünleri ve zirai mücadele aletlerinin uluslararası standartlara uygun olarak ülke ihtiyaçları doğrultusunda ruhsatlandırılmaları ile kontrollerinin sağlanması,
- Tarımsal üretimin çevreye etkileri ve bitki sağlığı konularında risk analizlerinin yapılması,
- Bitki pasaportu sisteminin yaygınlaştırılması,
- Karantina hizmetlerinin etkinliğinin artırılması,
- Bitki sağlığı alanında karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik araştırmaların yürütülmesi ve araştırma sonuçlarının hızla uygulamaya aktarılması,
- Entegre, biyolojik ve biyoteknik mücadele uygulamalarının yaygınlaştırılması,
- Üreticilerin, çevreye duyarlı tarımsal üretim yöntemleri ile üretim yapmaları için eğitim, teşvik ve destekleme sistemlerinin geliştirilmesi ve bu yönde tüketici talebinin artırılması,
- Bitki sağlığı ile ilgili uluslararası gelişmelerin takip edilmesi,
- Bitki koruma uygulama, metot ve tedbirlerinin geliştirilmesi, adaptasyonu ve uygulamaya aktarılması,

- İklim değışikliklerinin bitkisel üretim, hastalık ve zararlılar üzerindeki etkilerinin araştırılması,
- Pestisit ve atık depolama tesislerinin yaygınlaştırılması,
- Tarımsal ürünlerin taşınması ve depolanması aşamalarında rehberlik hizmetlerinin yaygınlaştırılması,
- Yaban hayatındaki hastalık ve zararlıların yayılmasının kontrolünün sağlanması,
- Hastalık, zararlı ve değışik streslere dayanıklı yeni çeşitler elde edilmesi,
- Sertifikalı tohum, fidan ve fide kullanımının yaygınlaştırılması,
- Bitki koruma ürünlerinin reçeteli satış uygulamasının etkinleştirilmesi,
- AB'ye uyum yönündeki çalışmaların sürdürülmesi.

4- HAYVAN SAĞLIĞI

Hayvan hastalık ve zararlılarını kontrol ve eradike etmek, hayvan refahını sağlamak.

- Hayvan varlığının kayıt altına alınması ve kimliklendirilmesi,
- Teşhis ve tedavide kullanılan aşı, biyolojik madde ve ekipmanların yerli üretiminin teşvik edilmesi,
- Hayvan hastalıkları ile ilgili ulusal veya bölgesel düzeyde kontrol ve eradikasyon programlarının yürütülmesi ve sonuçlarının uygulamaya aktarılması,
- Kamuoyu bilgilendirme ve bilinçlendirme çalışmalarının yapılması,
- Akredite veteriner hekimlik uygulamalarının yaygınlaştırılması,
- Veteriner Bilgi Sistemi veri tabanının geliştirilerek tüm paydaşların kullanımına sunulması,
- Hayvansal atık ve artıkların imhası veya değerlendirilmesi için mekanizmaların geliştirilmesi,
- Veteriner Sınır Kontrol Noktalarının fiziki ve teknik alt yapılarının güçlendirilmesi,
- Hayvan borsa ve pazarlarının rehabilitasyonu için gerekli tedbirlerin alınması,
- Yurt içi ve yurt dışı illegal hayvan ve hayvansal ürün nakillerinin, ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği içerisinde engellenmesi,
- Koruyucu hekimlik konusunda farkındalığın artırılması,
- Mezbaha ve kombinaların alt yapılarının iyileştirilmesi,
- Yaban hayatındaki hastalık ve zararlıların yayılmasının kontrolünün sağlanması.
- Hayvanların yetiştirildiği işletmelerde, nakillerinde, kesim ve öldürülmelerinde uluslararası kabul gören hayvan refahı koşullarının tam olarak uygulanması,
- AB'ye uyum yönündeki çalışmaların sürdürülmesi.

5- KIRSAL KALKINMA

Tarımsal ve sosyal altyapı hizmetlerini geliştirmek, kırsal kalkınma ve refahı sağlayarak kırsal alanların cazibesini artırmak.

- Arazi toplulaştırma uygulamalarına hız verilmesi,
- Tarım arazilerinin miras yoluyla bölünmesinin önlenmesi,
- Sorunlu tarım arazilerinin tespiti ve bu alanlarda arazi ıslahı ve drenaj çalışmalarının hızlandırılması,
- Tarımsal üretimde verimliliği artırmak için sulama altyapısının geliştirilmesi, modern sulama yöntemlerinin yaygınlaştırılması,
- Politika oluşturma ve uygulama süreçlerinde paydaşlar ile işbirliği yapılması,
- Teknoloji kullanımının yaygınlaştırılması ve e-ticaret uygulamalarının teşvik edilmesi,

- Kırsal kesimin bilişim teknolojilerine erişiminin artırılması,
- Kadınlar, gençler ve dezavantajlı gruplara öncelik verilmesi,
- Yereldeki üretici örgütleri arasında işbirliğinin artırılması,
- Üretici örgütleri ulusal ağının kurulması,
- Desteklemelerin yereldeki üretici örgütleri kanalıyla verilmesi,
- İşletmelerin modernize edilmesi,
- AR-GE çalışmalarının desteklenmesi ve yeni teknolojilerin yaygınlaştırılması,
- Markalaşma ve coğrafi işaret çalışmalarına öncelik verilmesi,
- Katma değeri yüksek ürünlerin üretiminin teşvik edilmesi,
- Gıda işleme sanayiinin hedef pazarların taleplerine göre üretim yapmasının teşvik edilmesi,
- Kırsal alan ihtiyaçları doğrultusunda eğitim ve yayım faaliyetlerinin geliştirilmesi,
- Organize tarım ve hayvancılık bölgelerinin kurulması,
- Uzaktan algılama teknolojilerinin yaygınlaştırılması ve etkin olarak kullanılması,
- Tarımsal pazarlarda üretici örgütlerinin rollerinin güçlendirilmesi ve geliştirilmesi için üretici gruplarının kurulmasının desteklenmesi,
- Tarımsal risk yönetiminin etkinleştirilmesi,
- Üreticilerin ulusal ve uluslararası kaynaklardan faydalanabilmesi için çalışmaların yapılması,
- Kırsalda Agro-Eko turizmin yaygınlaştırılması,
- Kırsal altyapı eksikliklerinin giderilmesi ve mevcut altyapının modernizasyonu,
- Yatırımların önceliklerinin belirlenmesi için karar vericilerin temel alacağı etki analiz çalışmalarının yapılması,
- Kırsal alana özgü verilerin ve envanter bilgilerinin oluşturulması, paydaşların kullanımına sunulması,
- Arazi kullanım planları ile tarım arazilerinin amacına uygun kullanılmasının sağlanması,
- Ulusal toprak veri tabanının oluşturulması,
- AB'ye uyum yönündeki çalışmaların sürdürülmesi.

6- KURUMSAL KAPASITE

Hızlı, etkin ve kaliteli hizmet sunmak için kurumsal mükemmeliyeti sağlamak.

- İnsan kaynakları ihtiyaçlarının belirlenmesinde, işgücü analizleri, yörenin tarımsal potansiyeli, üretici ve tüketici ihtiyaçları doğrultusunda düzenlemelerin yapılması,
- Nitelikli personel istihdamına yönelik sistemin geliştirilmesi,
- Başarıyı, verimliliği ve liyakati teşvik etmeye yönelik uygulamalara ağırlık verilmesi,
- Çalışanların teknik, idari ve sosyal becerilerinin geliştirilmesine yönelik ölçülebilir eğitim faaliyetlerine ağırlık verilmesi,
- Ulusal ve uluslararası kurumlarla etkin işbirliğinin sağlanması,
- Risk esaslı iç denetim planlarının uygulanması,
- Performans esaslı yönetimin etkinleştirilmesi,
- İş akış süreçlerinin basitleştirilmesi ve hızlandırılması,
- Bakanlık hizmetlerinin kamuoyuna daha etkin tanıtılması,
- Kaynakların etkin kullanımına yönelik olarak, karar vericilerin temel alacağı etki analiz çalışmalarının yapılması,

- Proje hazırlama, yönetimi, izleme ve değerlendirme konularında kapasitenin güçlendirilmesi,
- E-devlet gibi uygulamaların yaygınlaştırılması konusunda ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapılması,
- Bakanlığın bilişim politikalarının belirlenmesi ve bilgi teknolojilerinin daha etkin kullanılması amacıyla, gerekli kurumsal ve teknik altyapının geliştirilmesi,
- Yayım ve danışmanlık faaliyetlerinin çeşitlendirilmesi ve yaygınlaştırılması,
- Tarımsal veri tabanları arasında fonksiyonel bir entegrasyonun sağlanması ve kullanıma sunulması,
- Bakanlık birimleri arasında koordinasyonun artırılması,
- Karar alma sürecinde paydaş görüşlerine önem veren katılımcı yönetim anlayışının etkinleştirilmesi,
- Tarımsal bilgi kaynaklarının çeşitliliğini artırmak ve ulaşım imkanlarını kolaylaştırmak,
- Hizmet sunulan alanların ve çalışma ortamlarının iyileştirilmesi,
- AB'ye uyum çalışmalarının sürdürülmesi.
- Bakanlık birimlerinde iş süreçleri ve hedefleri üzerinden risklerin belirlenmesi ve yönetilmesi çalışmalarının hızlandırılması

B- TEMEL POLİTİKALAR VE ÖNCELİKLER

Tarımsal üretimin iç ve dış talebe uygun bir şekilde geliştirilmesi, doğal ve biyolojik kaynakların korunması ve geliştirilmesi, verimliliğin artırılması, gıda güvencesi ve güvenliğinin güçlendirilmesi, üretici örgütlerinin geliştirilmesi, tarımsal piyasaların güçlendirilmesi, kırsal kalkınmanın sağlanması suretiyle tarım sektöründeki refah düzeyini yükseltmek tarım politikalarının amaçları olarak 5488 sayılı Tarım Kanunu'nda yer almaktadır.

Tarım politikalarının ilkeleri; tarımsal üretim ve kalkınmada bütüncül yaklaşım, uluslararası taahhütlere uyum, piyasa mekanizmalarını bozmayacak destekleme araçlarının kullanımı, örgütlülük ve kurumsallaşma, özel sektörün rolünün artırılması, sürdürülebilirlik, insan sağlığı ve çevreye duyarlılık, yerinden yönetim, katılımcılık, şeffaflık ve bilgilendirmektir.

- Tarım politikalarının öncelikleri;
- Tarımsal üretimde verimlilik, ürün çeşitliliği, kalite ve rekabet gücünün yükseltilmesi,
- Yeterli ve güvenilir gıda arzının sağlanması,
- Tarımsal işletmelerin altyapılarının geliştirilmesi,
- Tarımsal faaliyetlerde bilgi ve modern teknolojilerin kullanımının yaygınlaştırılması,
- Tarımsal girdi ve ürün piyasalarının geliştirilmesi ve üretim-pazar entegrasyonunun sağlanması,
- Tarımsal üretimin tarım-sanayi entegrasyonunu sağlayacak şekilde yönlendirilmesi,
- Tarım sektörünün kredi ve finansman ihtiyacının karşılanmasına ilişkin düzenlemeler yapılması,
- Destekleme ve yönlendirme tedbirlerinin alınması,
- Doğal afetler ve hayvan hastalıklarına karşı risk yönetimi mekanizmalarının geliştirilmesi,

- Kırsal hayatın sosyo-ekonomik açıdan geliştirilmesi,
- Üretici örgütlenmesinin geliştirilmesi,
- Tarım bilgi sistemlerinin kurulması ve kullanılması,
- Toplulaştırma, arazi kullanım plânının yapılması ve ekonomik büyüklükteki tarım işletmelerinin oluşturulması,
- Toprak ve su kaynaklarının geliştirilmesi ve rasyonel kullanımı,
- Avrupa Birliğine uyum sürecindeki gelişmelerden doğacak ihtiyaçları karşılayabilecek şekilde ortak piyasa düzenlerinin öngördüğü, idarî ve hukukî düzenlemelerin yapılmasıdır.

C- DİĞER HUSUSLAR

Tarım sektöründe uzun yıllardır süregelen yapısal sorunlara yönelik etkin yaklaşımlar ve uzun vadeli politikalarla bu sorunların çözülme süreci büyük bir ivme kazandı. Bu kapsamda özellikle sektörde teknoloji kullanımının artması, eğitim düzeyinin yükselmesi, sektöre yönelik teşvik ve desteklerin artması ve çeşitlendirilmesi, planlı üretime yönelik projelerin hayata geçirilmesi bu çözülme sürecine katkı sağlayan önemli faktörlerdir.

Tarım sektörüne yönelik çıkarılan temel kanunlar ile bu çözüm sürecinin yasal zemini oluşturulmuş ve sağlamlaştırılmıştır. Bu kapsamda özellikle 5488 sayılı Tarım Kanunu ile temel bir politika belgesi ortaya konulmuş ve destekleme politikalarının genel çerçevesi çizilmiştir.

Bakanlığımızın 03.06.2011 tarih ve 639 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve 27.08.2011 tarih ve 651 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile yeniden yapılandırılmasından sonra; Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Sisteminin getirdiği Stratejik Yönetim anlayışı ile kaynakların etkili, ekonomik ve verimli kullanılması, şeffaflık ve hesap verme sorumluluğunun artırılması ve faaliyetlerinin planlanması amacıyla 2013-2017 dönemini kapsayan Stratejik Plan hazırlanmıştır.

2018-2022 dönemini kapsayan Stratejik Plan hazırlık çalışmalarına devam edilmektedir.

III) FAALİYETLERE İLİŞKİN BİLGİ VE DEĞERLENDİRMELER

A- MALİ BİLGİLER

1- BÜTÇE UYGULAMA SONUÇLARI

2015 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda 14.698.518.000.-TL olan Bakanlığımız bütçesi 2016 yılında % 16,9 artarak 17.175.234.000 TL olmuştur. Yıl içinde 896.703.477 TL eklenen ve 757.038.099 TL düşülen ödenek sonucu, toplam ödenek 17.314.899.378 TL' dir. Buna göre Bakanlığımıza tahsis edilen ödenekten yılsonunda 16.821.952.385 TL harcanmıştır. Harcama oranı ise % 97'dir. (2016 yılında İçişleri Bakanlığı (YİKOB) tarafından Bakanlığımıza aktarılan 139.508.685,81 TL ödenek 2017 yılına devredilmiştir)

Tablo 52: 2015-2016 Yılları Bakanlığımız Bütçesi

Eko. Kod	Açıklama	2015		2016		
		KBÖ	Bütçe İçindeki Oranı	KBÖ	Bütçe İçindeki Oranı	Artış Oranı
01	PERSONEL GİDERLERİ	2.567.682.000	17,5	3.027.995.000	17,6	17,9
02	SOSYAL GÜVENLİK KURUMLARINA DEVLET PRİMİ GİDERLERİ	453.092.000	3,1	552.627.000	3,2	22,0
03	MAL VE HİZMET ALIM GİDERLERİ	351.795.000	2,4	375.718.000	2,2	6,8
05	CARİ TRANSFERLER	10.325.299.000	70,2	11.996.106.000	69,8	16,2
06	SERMAYE GİDERLERİ	830.630.000	5,7	1.038.997.000	6,0	25,1
07	SERMAYE TRANSFERLERİ	148.820.000	1,0	161.150.000	0,9	8,3
08	BORÇ VERME	21.200.000	0,1	22.641.000	0,1	6,8
TOPLAM		14.698.518.000	100,0	17.175.234.000	100,0	16,9

Tablo 53: 2016 Yılı Bütçe Uygulama Sonuçları, Ekonomik Sınıflandırma

Eko. Kod	Bütçe Giderleri	Kesintili Başlangıç Ödeneği (KBÖ)	Revize Ödenek	Harcama	Harcama Oranı (%)
		(1)	(2)	(3)	(3/2)
01	PERSONEL GİDERLERİ	3.027.995.000	3.148.803.000	3.073.679.730	98
02	SOSYAL GÜVENLİK KURUMLARINA DEVLET PRİMİ GİDERLERİ	552.627.000	563.769.000	543.616.048	96
03	MAL VE HİZMET ALIM GİDERLERİ	375.718.000	415.144.000	370.477.747	89
05	CARİ TRANSFERLER	11.996.106.000	11.955.390.000	11.817.275.042	99
06	SERMAYE GİDERLERİ	1.038.997.000	1.037.062.378	845.151.110	81
	YİKOB Ödenekleri	0	139.508.686	0	
07	SERMAYE TRANSFERLERİ	161.150.000	161.150.000	161.099.666	100
08	BORÇ VERME	22.641.000	33.581.000	10.653.041	32
TOPLAM		17.175.234.000	17.314.899.378	16.821.952.385	97

2016 yılında İçişleri Bakanlığı (YİKOB) tarafından Bakanlığımız 06-Sermaye Giderleri ekonomik koduna aktarılan 139.508.685,81 TL ödenek 2017 yılına devredilmiştir.

Tablo 54: 2016 Yılı Bütçe Uygulama Sonuçları, Ekonomik İkinci Düzey Sınıflandırma

(TL)

Eko. Kod	Bütçe Giderleri	Kesintili Başlangıç Ödeneği (KBÖ)	Revize Ödenek	Harcama	Harcama Oranı (%)
		(1)	(2)	(3)	(3/2)
01	PERSONEL GİDERLERİ	3.027.995.000	3.148.803.000	3.073.679.730	98
1	MEMURLAR	2.216.210.000	2.275.814.260	2.253.879.994	99
2	SÖZLEŞMELİ PERSONEL	21.132.000	81.085.740	73.978.821	91
3	İŞÇİLER	735.778.000	735.778.000	691.533.003	94
4	GEÇİCİ PERSONEL	54.875.000	54.625.000	52.896.591	97
5	DİĞER PERSONEL	0	1.500.000	1.391.323	93
02	SOSYAL GÜVENLİK KURUMLARINA DEVLET PRİMİ GİDERLERİ	552.627.000	563.769.000	543.616.048	96
1	MEMURLAR	394.314.000	394.109.740	389.458.329	99
2	SÖZLEŞMELİ PERSONEL	5.919.000	17.015.260	12.501.306	73
3	İŞÇİLER	143.309.000	143.309.000	132.551.470	92
4	GEÇİCİ PERSONEL	9.085.000	9.335.000	9.104.944	98
9	İSTİHBARAT PERSONELİ	0	0	0	
03	MAL VE HİZMET ALIM GİDERLERİ	375.718.000	415.144.000	370.477.747	89
1	ÜRETİME YÖNELİK MAL VE MALZEME ALIMLARI	5.752.000	5.771.530	5.534.310	96
2	TÜKETİME YÖNELİK MAL VE MALZEME ALIMLARI	258.919.000	266.546.200	238.178.221	89
3	YOLLUKLAR	32.357.000	37.259.200	34.341.860	92

4	GÖREV GİDERLERİ	1.850.000	13.961.800	12.494.413	89
5	HİZMET ALIMLARI	57.579.000	69.203.800	59.678.676	86
6	TEMSİL VE TANITMA GİDERLERİ	2.081.000	2.379.000	2.180.318	92
7	MENKUL MAL, GAYRİMADDİ HAK ALIM, BAKIM VE ONARIM GİDERLERİ	13.565.000	16.006.000	14.626.987	91
8	GAYRİMENKUL MAL BAKIM VE ONARIM GİDERLERİ	3.615.000	4.016.000	3.442.491	86
9	TEDAVİ VE CENAZE GİDERLERİ	0	470	470	100
05	CARİ TRANSFERLER	11.996.106.000	11.955.390.000	11.817.275.042	99
2	HAZİNE YARDIMLARI	293.000.000	293.000.000	293.000.000	100
3	KAR AMACI GÜTMİYEN KURULUŞLARA YAPILAN TRANSFERLER	6.465.000	6.899.000	6.563.333	95
4	HANE HALKINA YAPILAN TRANSFERLER	11.658.641.000	11.616.241.000	11.489.221.215	99
6	YURTDIŞINA YAPILAN TRANSFERLER	38.000.000	39.250.000	28.490.495	73
06	SERMAYE GİDERLERİ	1.038.997.000	1.037.062.378	845.151.110	81
1	MAMUL MAL ALIMLARI	125.067.000	123.136.022	105.064.643	85
2	MENKUL SERMAYE ÜRETİM GİDERLERİ	150.325.000	131.363.851	122.035.681	93
3	GAYRİ MADDİ HAK ALIMLARI	26.318.000	28.854.268	16.578.019	57
4	GAYRİMENKUL ALIMLARI VE KAMULAŞTIRMASI	215.000	5.423.000	2.086.371	38
5	GAYRİMENKUL SERMAYE ÜRETİM GİDERLERİ	615.562.000	620.621.495	490.818.325	79
6	MENKUL MALLARIN BÜYÜK ONARIM GİDERLERİ	27.278.000	30.288.000	29.287.439	97
7	GAYRİMENKUL BÜYÜK ONARIM GİDERLERİ	58.128.000	67.384.927	53.099.906	79
8	STOK ALIMLARI	2.220.000	2.720.000	2.597.578	95

9	DİĞER SERMAYE GİDERLERİ	33.884.000	27.270.815	23.583.146	86
07	SERMAYE TRANSFERLERİ	161.150.000	161.150.000	161.099.666	100
1	YURTIÇI SERMAYE TRANSFERLERİ	161.150.000	161.150.000	161.099.666	100
08	BORÇ VERME	22.641.000	33.581.000	10.653.041	32
1	YURTIÇI BORÇ VERME	22.641.000	33.581.000	10.653.041	32
TOPLAM		17.175.234.000	17.314.899.378	16.821.952.385	97

2016 yılında İçişleri Bakanlığı (YİKOB) tarafından Bakanlığımız 06-Sermaye Giderleri ekonomik koduna aktarılan 139.508.685,81 TL ödenek 2017 yılına devredilmiştir.

Tablo 55: 2016 Yılı Bütçe Uygulama Sonuçları, Fonksiyonel Sınıflandırma

Fonk. Kod	Bütçe Giderleri	Kesintili Başlangıç Ödeneği (KBÖ)	Revize Ödenek	Harcama	Harcama Oranı (%)
		(1)	(2)	(3)	(3/2)
01	GENEL KAMU HİZMETLERİ	143.500.600	156.223.360	130.581.234	84
03	KAMU DÜZENİ VE GÜVENLİK HİZMETLERİ	4.600.000	6.220.000	6.127.627	99
04	EKONOMİK İŞLER VE HİZMETLER	16.808.667.400	16.956.475.170	16.525.124.612	97
	YİKOB Ödenekleri	0	139.508.686	0	
05	ÇEVRE KORUMA HİZMETLERİ	3.720.000	3.720.000	3.373.428	91
07	SAĞLIK HİZMETLERİ	160.025.000	129.639.848	114.346.849	88
09	EĞİTİM HİZMETLERİ	40.080.000	47.980.000	42.075.683	88
10	SOSYAL GÜVENLİK VE SOSYAL YARDIM HİZMETLERİ	14.641.000	14.641.000	322.952	2
TOPLAM		17.175.234.000	17.314.899.378	16.821.952.385	97

2016 yılında İçişleri Bakanlığı (YİKOB) tarafından Bakanlığımız 04- Ekonomik İşler ve Hizmetler fonksiyonuna aktarılan 139.508.685,81 TL ödenek 2017 yılına devredilmiştir.

Tablo 56: 2016 Yılı Bütçe Uygulama Sonuçları, Finansal Sınıflandırma

Fin. Kod	Bütçe Giderleri	Kesintili Başlangıç Ödeneği (KBÖ)	Revize Ödenek	Harcama	Harcama Oranı (%)
		(1)	(2)	(3)	(3/2)
1	Genel Bütçeli İdareler	17.162.684.000	17.300.449.378	16.808.744.015	97
	YİKOB Ödenekleri	0	139.508.686	0	
7	Dış Proje Kredileri	12.550.000	14.450.000	13.208.370	91
TOPLAM		17.175.234.000	17.314.899.378	16.821.952.385	97

2016 yılında İçişleri Bakanlığı (YİKOB) tarafından Bakanlığımız 1- Genel Bütçeli İdareler finans koduna aktarılan 139.508.685,81 TL ödenek 2017 yılına devredilmiştir.

Tablo 57: 2016 Yılı Bütçe Uygulama Sonuçları, Kurumsal Sınıflandırma

Kurumsal Kod	Bütçe Giderleri	Kesintili Başlangıç Ödeneği (KBÖ)	Revize Ödenek	Harcama	Harcama Oranı (%)
		(1)	(2)	(3)	(3/2)
30.00.00.02	ÖZEL KALEM MÜDÜRLÜĞÜ	24.740.500	26.218.720	25.593.280	98
30.00.00.20	REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKANLIĞI	16.364.000	16.529.200	15.326.541	93
30.01.00.04	DESTEK HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI	199.768.200	142.254.100	104.059.984	73
30.01.00.05	PERSONEL GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	9.276.100	8.996.100	8.799.903	98
30.01.00.07	EĞİTİM YAYIM VE YAYINLAR DAİRESİ BAŞKANLIĞI	76.121.700	80.433.891	57.883.409	72
30.01.00.10	BİLGİ İŞLEM DAİRESİ BAŞKANLIĞI	17.931.200	12.730.418	9.521.065	75
30.01.00.23	STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI	22.776.900	16.301.900	14.927.036	92
30.01.00.24	HUKUK MÜŞAVİRLİĞİ	4.628.100	4.528.100	4.129.324	91
30.01.00.25	BASIN VE HALKLA İLİŞKİLER MÜŞAVİRLİĞİ	860.400	671.900	516.954	77
30.01.00.62	İL MÜDÜRLÜKLERİ	3.841.034.800	3.998.931.732	3.825.135.345	96
30.01.00.63	DIŞ TEMSİLCİLİK	388.100	388.100	299.351	77
30.01.30.00	GIDA VE KONTROL GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	209.132.100	208.047.100	207.546.416	100
30.01.31.00	BİTKİSEL ÜRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	6.940.365.600	6.918.925.600	6.900.576.439	100
30.01.32.00	HAYVANCILIK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	2.536.699.400	2.575.659.600	2.564.090.012	100
30.01.33.00	BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	142.582.100	118.727.387	109.162.989	92
30.01.34.00	TARIM REFORMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	2.970.983.800	2.964.561.980	2.825.873.465	95
30.01.35.00	TARIMSAL ARAŞTIRMALAR VE POLİTİKALAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	115.707.400	175.339.950	113.207.337	65
30.01.36.00	AVRUPA BİRLİĞİ VE DIŞ İLİŞKİLER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	45.873.600	45.653.600	35.303.535	77
TOPLAM		17.175.234.000	17.314.899.378	16.821.952.385	97

2016 yılında İçişleri Bakanlığı (YİKOB) tarafından Bakanlığımız 30.01.00.07 kurumsal koduna 7.320.691,06.-TL, 30.01.00.10 kurumsal koduna 1.550.458,00.-TL, 30.01.00.62 kurumsal koduna 68.970.699,97.-TL, 30.01.33.00 kurumsal koduna 789.287,00.-TL, 30.01.35.00 kurumsal koduna 60.877.549,78.-TL olmak üzere aktarılan toplam 139.508.685,81 TL ödenek 2017 yılına devredilmiştir.

Tablo 58: 2016 Yılı Bütçe Uygulama Sonuçları, Kar Amacı Gütmeyen Kuruluşlara Yapılan Transferler

Eko. Kod	Bütçe Giderleri	Kesintili Başlangıç Ödeneği (KBÖ)	Revize Ödenek	Harcama	Harcama Oranı (%)
		(1)	(2)	(3)	(3/2)
05.3.1.01	Dernek, Birlik, Kurum, Kuruluş, Sandık vb. Kuruluşlara	75.000	75.000	0	0
05.3.1.05	Memurların Öğle Yemeğine Yardım	6.000.000	6.000.000	6.173.333	103
05.3.1.10	Mesleki Yeterlilik Kurumuna Yapılacak Ödemeler	390.000	390.000	390.000	100
TOPLAM		6.465.000	6.465.000	6.563.333	102

Tablo 59: 2016 Yılı Yatırım Ödenekleri

Eko. Kod/ Fin. Kod	Bütçe Giderleri	Kesintili Başlangıç Ödeneği (KBÖ)	Revize Ödenek	Harcama	Harcama Oranı (%)
		(1)	(2)	(3)	(3/2)
06	SERMAYE GİDERLERİ	1.038.997.000	1.037.062.378	845.151.110	81
1	Genel Bütçeli İdareler	1.029.447.000	1.025.612.378	834.901.110	81
	YİKOB Ödenekleri	0	139.508.686	0	
7	Dış Proje Kredileri	9.550.000	11.450.000	10.250.000	90
07	SERMAYE TRANSFERLERİ	161.150.000	161.150.000	161.099.666	100
1	Genel Bütçeli İdareler	158.150.000	158.150.000	158.141.296	100
7	Dış Proje Kredileri	3.000.000	3.000.000	2.958.370	99
08	BORÇ VERME	22.641.000	33.581.000	10.653.041	32
1	Genel Bütçeli İdareler	22.641.000	33.581.000	10.653.041	32
TOPLAM		1.222.788.000	1.231.793.378	1.016.903.817	83

2016 yılında İçişleri Bakanlığı (YİKOB) tarafından Bakanlığımız 06-Sermaye Giderlerinin 1- Genel Bütçeli İdareler finans koduna aktarılan 139.508.685,81 TL ödenek 2017 yılına devredilmiştir.

Tablo 60: 2016 Yılı Sermaye Giderleri

Proje Adı	Kesintili Başlangıç Ödeneği (KBÖ)	Revize Ödenek	Harcama	Harcama Oranı (%)
	(1)	(2)	(3)	(3/2)
MERKEZ VE TAŞRA TEŞKİLATI MODERNİZASYON PRJ.	109.122.000	107.543.520	102.702.834	95
MERKEZ VE TAŞRA TEŞKİLATI MODERNİZASYON PRJ.	101.122.000	106.797.074	102.018.789	96
Bakanlık Ek Hizmet Binası Yapımı	5.000.000	0	0	
Tarım Makineleri Deney ve Test Stantlarının Geliştirilmesi Projesi	3.000.000	746.446	684.044	92
GÖKÇEADA VE BOZCAADA TAR.KAL.VE İSK.PRJ.	2.000.000	1.750.000	1.694.683	97
TÜRKİYE PATENTLİ BÜY.EBEVEYN VE EBEVEYN GELİŞTİRME PROJESİ	6.000.000	5.000.004	4.821.253	96
Yumurtacı Damızlık Geliştirme Projesi	1.000.000	1.000.000	989.216	99
Etçi Damızlık Geliştirme Projesi	5.000.000	4.000.004	3.832.036	96
HAYVAN HASTALIK VE ZARARLILARI İLE MÜCADELE PROJESİ	40.000.000	42.955.000	41.841.758	97
HAYVAN HASTALIK VE ZARARLILARI İLE MÜC. PRJ.	38.950.000	41.905.000	40.913.654	98
Veteriner Stratejisi Etüdü	50.000	50.000	13.791	28
Veteriner Sınır Kontrol Noktası Müdürlükleri İnşaatı ve Modernizasyonu Prj.	1.000.000	1.000.000	914.313	91
ÇİFTLİK MUHASEBE VERİ AĞI SİSTEMİ PROJESİ (ÇİFTLİK MUHASEBE VERİ AĞI SİSTEMİ PRJ.)	2.000.000	2.000.000	775.481	39
ÇEVRE AMAÇLI TARIMSAL ALANLARIN KOR.PRJ.	1.600.000	1.010.000	893.677	88
KIRSAL KALK.YATIRIMLAR.DEST.PRJ.	1.200.000	1.200.000	1.036.381	86
GAP ARAZİ TOPLULAŞTIRMA VE TİGH PROJESİ	159.700.000	85.700.000	85.102.279	99
GIDA GÜVENLİĞİ VE KONTROL SİSTEM. GÜÇLEN.	24.100.000	31.000.000	23.907.226	77
Diğerleri	13.000.000	16.400.000	14.959.541	91
Ankara İl Kontrol Laboratuvarı	5.000.000	5.000.000	4.987.361	100
Rize İl Kontrol Laboratuvarı (DOKAP)	100.000	100.000	100.000	100

Adana İl Kontrol Laboratuvarı	3.000.000	9.500.000	3.860.324	41
Tekirdağ Gıda Kontrol Laboratuvar Müdürlüğü	3.000.000	0	0	
BİTKİ SAĞLIĞI UYGULAMALARI VE KONTROLÜ PROJ.	21.500.000	23.854.848	23.048.284	97
BİTKİ SAĞLIĞI UYGULAMALARI VE KONTROLÜ PROJ.	20.800.000	23.287.760	22.608.682	97
Ruhsatlı Pestisitlerin Biyolojik Etkinliklerinin Değerlendirilmesi Prj.	700.000	567.088	439.602	78
TARIMSAL KAPASİTENİN GELİŞTİRİLMESİ PROJESİ	2.100.000	198.479	111.894	56
Tarımsal Üretici Örgütlerinin Rekabet Gücünün Geliştirilmesi Projesi	600.000	40.000	34.348	86
Tarımsal Örgütlerin Pazarlama Kabiliyetlerinin Geliştirilmesi Projesi	400.000	48.479	40.753	84
Bozkır Ekosistemlerinin İklim Değişikliğine Uyumu İçin Tarımsal Uygulamalar Projesi	100.000	100.000	36.793	37
Tarımsal Desteklemelerin İzleme ve Değerlendirilmesi Projesi	1.000.000	10.000	0	0
BİTKİSEL ÜRETİMİ GELİŞTİRME PROJESİ	11.000.000	14.570.000	13.662.359	94
Bitkisel Üretimin Geliştirilmesi Projesi	4.000.000	7.950.000	7.696.471	97
Tohumculuğun Geliştirilmesi	2.750.000	2.700.000	2.421.426	90
Alternatif Üretim Yöntemlerinin Geliştirilmesi	1.000.000	820.000	801.159	98
İtri ve Tıbbi Bitkiler İle Boya Bitkileri Yetiştiriciliğinin Gel.Prj.	2.250.000	2.100.000	1.877.626	89
Doğal Çiçek Soğanlı Bitkileri Koruma Projesi	1.000.000	1.000.000	865.677	87
ARDAHAN-KARS-ARTVİN KALKINMA PROJESİ	9.900.000	15.900.000	15.561.770	98
ARAZİ DAĞITIM PROJESİ	1.000.000	1.000.000	924.275	92
ARAZİ TOPLULAŞTIRMA VE TİGH PROJESİ	82.000.000	148.162.226	147.086.547	99
AT ve TİGH-Devam eden işler	81.400.000	147.562.226	146.537.907	99
Denetimde Risk Esaslı Sisteme Uyum Projesi	600.000	600.000	548.639	91
KOP İLLERİ ARAZİ TOPLULAŞTIRMA VE TİGH PRJ.	65.000.000	108.000.000	107.652.640	100
KOP İLLERİ AT VE TİGH-Birinci Merhale İşler	45.000.000	88.000.000	87.692.123	100
KOP İLLERİ AT VE TİGH-İkinci Merhale İşler	20.000.000	20.000.000	19.960.517	100
HAYVANCILIĞI GELİŞTİRME PROJESİ	10.000.000	12.545.000	11.366.624	91
HAYVANCILIĞI GELİŞTİRME PROJESİ	8.000.000	10.545.000	9.372.980	89
Damızlık Değer Tespiti Projesi	2.000.000	2.000.000	1.993.644	100
SU ÜRÜN. SEKT. KAYN.YÖNETİMİNİN GELİŞTİRİLMESİ PROJESİ	5.450.000	5.160.000	4.979.376	96

Kontrol Teknesi Alım Projesi	800.000	800.000	800.000	100
Kontrol Hizmetlerinin Gelişt.Prj.	2.750.000	2.965.000	2.873.254	97
İdari Kapasitesinin Gelişt.Prj.	1.650.000	1.245.000	1.170.351	94
Türk Balıkçılık Yön. Sis. Güç. Prj.	250.000	150.000	135.770	91
MEYVE-ASMA BAZ MATERYALLERİ AR-GE MERKEZİ	500.000	500.000	496.997	99
ARAZİ PARSELİ TANIMLAMA SİSTEMİ PROJESİ	5.000.000	5.000.000	4.912.404	98
ÇORUH NEHRİ HAVZA REHABİLİTASYON PROJESİ	400.000	400.000	386.988	97
DAP İLLERİ ARAZİ TOPLULAŞTIRMA PROJESİ (DAP İlleri AT Prj-Devam eden işler)	28.000.000	53.000.000	52.851.222	100
TÜRKİYEDE KUDUZ HASTALIĞINA KARŞI ORAL AŞILAMA PROJESİ	50.000	50.000	0	0
MİLLİ BOTANİK BAHÇESİ	73.705.000	9.322.500	7.482.101	80
TÜRKİYE TAR.HAVZALARI GELİŞTİRME PRJ.	3.600.000	1.440.000	1.345.242	93
TARIMSAL YAY.EĞİTİM VE YAYINI GEL.PRJ.	14.500.000	8.970.000	8.178.259	91
Kadın Çiftçiler Tarımsal Yayım Prj.	2.500.000	2.500.000	2.442.079	98
Tarımsal Eğitim ve Yayın Hiz.Dest. Prj.	8.000.000	3.200.000	2.685.309	84
Tarımsal Yayım Hizmetleri Projesi	4.000.000	3.270.000	3.050.871	93
SÜRDÜRÜLEBİLİR BİTK.ÜRT.TEKN.YAY.VE KONT.PRJ.	5.500.000	5.200.000	4.836.189	93
İyi Tarım Uyg. Yayg. ve Kont. Projesi	1.800.000	1.540.000	1.463.703	95
Organik Tarımın Yayg. ve Kont. Projesi	3.700.000	3.660.000	3.372.486	92
BİTKİSEL ÜRET.VE BİTK.HAST.ARAŞ.KAP.DEST.PRJ.	35.000.000	25.142.553	24.652.092	98
Genetik Kaynakların Ex-situ Korunması	1.000.000	900.000	877.990	98
Türkiye Geofit bahçesi	1.500.000	1.500.000	1.445.180	96
Bitki Hastalık ve Zararlıları ile Mücadele Araştırmaları	4.250.000	4.050.600	3.939.488	97
Biyolojik Mücadele Araştırma Merkezi Projesi	2.000.000	0	0	
Bahçe Bitkileri Araştırmaları Desteklenmesi Projesi	3.750.000	3.960.000	3.868.766	98
Tarla Bitkileri Araştırmaları Desteklenmesi Projesi	4.750.000	4.910.000	4.848.325	99
Biyoteknik Mücadele ve Pestisit Uygulama Teknikleri Merkezi Projesi	400.000	400.000	399.848	100
Osmaniye Yağlı Tohumlar Araştırma İstasyonu Müdürlüğü	3.000.000	3.000.000	3.000.000	100
Hatay Zeytincilik Araştırma İstasyonu Müdürlüğü Merkezi Ve Laboratuar Binası Yapımı	2.500.000	27.140	27.140	100

Üzüm Ve Teknolojileri Araştırma, Geliştirme Ve Uygulama Merkezi	1.300.000	334.813	334.806	100
Batem Merkezi Laboratuar Ve Eğitim Kompleksi	2.500.000	500.000	400.905	80
Bitkisel Çeşitlilik Ve Genetik Kaynakları Koordinasyon Ve Üretim Yenileme Merkezi	1.250.000	350.000	350.000	100
Enerji Tarımı Araştırma Merkezi Altyapı Geliştirme	1.250.000	1.250.000	1.250.000	100
Fındık Araştırma İstasyonu Müdürlüğü Alt Yapı Geliştirme Projesi	1.400.000	1.400.000	1.354.606	97
Tarla Bitkileri Araştırmaları Altyapı Modernizasyon Projesi	2.500.000	2.500.000	2.495.207	100
Ülkesel Mısır Islah Teknolojileri Araştırma Merkezi	1.650.000	60.000	59.832	100
TOPRAK VE SU KAYNAKLARI ARAŞT.PRJ.	13.000.000	13.055.000	12.758.943	98
TOPRAK VE SU KAYNAKLARI ARAŞT.PRJ.	10.000.000	10.055.000	9.853.184	98
TAGEM Araştırma Enstitülerinin Sulama Alt Yapılarının İyileştirilmesi ve Modernizasyonu Projesi	3.000.000	3.000.000	2.905.759	97
TARIMSAL EKONOMİ ARAŞTIRMA PROJESİ	2.500.000	1.960.000	1.814.660	93
ÇAYIR MERA YEM BİTKİLERİ ÜRET.GELİŞT.PRJ.	3.100.000	5.050.000	4.954.414	98
DOKAP İLLERİ ARAZİ TOPLULAŞTIRMA PROJESİ (DOKAP İLLERİ ARAZİ TOPLULAŞTIRMA PROJESİ (DOKAP))	4.000.000	10.000.000	9.431.371	94
TARIMSAL İZLEME VE BİLGİ SİSTEMİ PROJESİ	50.000.000	49.800.000	38.414.487	77
HAYVANCILIK YATIRIMLARININ DESTEKLENMESİ PROGRAMI	500.000	500.000	421.513	84
HAYVANSAL ÜRET.VE HAY.HAST.ARAŞ.KAP.DEST.PRJ.	9.600.000	8.831.608	8.616.027	98
Hayvansal Üretim Araştırmaları	4.800.000	4.635.000	4.531.055	98
Hayvan Hastalık ve Zararlıları ile Mücadele Araştırmaları	1.700.000	1.655.000	1.576.445	95
Bandırma Biyoteknoloji Merkezinin Kurulması	2.500.000	2.500.000	2.466.920	99
Arı ve İpekböcekçiliği Altyap.Gel.Prj.	600.000	41.608	41.607	100
SU ÜRÜNLERİ ARAŞ.KAP.DEST. PROJ. (SU ÜRÜNLERİ ARAŞTIRMA KAPASİTESİNİ DESTEKLEME PROJESİ)	4.500.000	4.675.000	4.443.578	95
GÜNEY-GÜNEY ULUSL. İŞB.KAP. GEL. PROJESİ	1.200.000	1.000	0	0
ARAZİ KULLANIM PLANLAMASI PROJESİ	19.700.000	8.950.000	8.675.349	97
AŞI ÜRETİM MERKEZİ KURULMASI PROJESİ	41.000.000	350.000	303.724	87
KOYUN-KEÇİLERİN ELEKTRONİK	50.000	50.000	0	0

KİMLİKLENDİRİLMESİ VE KAYDI PROJESİ				
ULUSAL SU ÜRÜNLERİ GEN BANKASI (DOKAP)	5.000.000	375.500	375.354	100
DENİZLERİN TERKEDİLMİŞ AV ARAÇLARINDAN TEMİZLENMESİ PRJ.	500.000	500.000	453.254	91
SU ÜRÜNLERİ ÜRETİMİNİ GELİŞTİRME PRJ.	3.573.000	3.364.000	3.275.287	97
SU ÜRÜNLERİ ÜRETİMİNİ GELİŞTİRME PRJ.	2.373.000	2.169.000	2.118.042	98
Yapay Resifleri İzleme Prj.	200.000	200.000	194.996	97
Su Kaynaklarının Balıklandırılması Projesi	1.000.000	995.000	962.249	97
ULUSAL GIDA STARTER KÜLTÜR GEN BANKASI	5.000.000	5.000.000	4.999.197	100
YEREL KALKINMA STRAT. HAZ. UYG. KAPASİTE GELİŞ. PRJ.	1.068.000	1.068.000	948.451	89
TARIMA DAYALI İHTİSAS OSB UYGULAMA PROJESİ	262.000	112.000	111.782	100
ENTEĞRE İDARE VE KONTROL SİSTEMİ PROJESİ	45.500.000	16.100.000	12.033.422	75
SULARDA TARIMSAL FAAL. KAYNAKLANAN KİRLİLİĞİN KONTROLÜ PRJ.	5.000.000	2.822.952	2.759.284	98
SULARDA TARIMSAL FAAL. KAYNAKLANAN KİRLİLİĞİN KONTROLÜ PRJ.	4.500.000	2.547.952	2.499.853	98
AB Yeşil Tarım Uygulamalarının Uyumlaştırılması Projesi	500.000	275.000	259.431	94
TAR. BİLG. ALTYAP. VE BULUT BİLİŞ. SİST.KUR. PRJ.	15.000.000	6.160.000	4.753.432	77
GÖKSU-TAŞELİ HAVZASI KALKINMA PROJESİ	1.500.000	1.500.000	558.258	37
KÜLTÜR İRKİ SİĞİRLARIN ISLAHI VE ADAPTASYONU PRJ.	13.000.000	1.365.000	1.352.354	99
Uluslararası Hayvancılık Araştırma Eğitim Merkezi	8.000.000	65.000	64.978	100
Anadolu Alacası Geliştirme Prj.	1.000.000	1.000.000	987.468	99
Anadolu Esmeri Geliştirme Prj.	4.000.000	300.000	299.907	100
HAYVANSAL ÜRÜNLERDE İZLEME SİSTEMİNİN GÜÇLENDİRİLMESİ PRJ.	2.000.000	2.000.000	1.964.952	98
GIDA VE YEM NUMUNESİ ALMA HİZ.GEL.PRJ.	5.380.000	1.980.000	1.386.420	70
Taşıt Alımı (Gıda ve Yem Numunesi Alma Hiz.Gel.Prj.)	4.500.000	100.000	0	0
ÜLKESEL GIDA VE YEM ARAŞTIRMALARI PROG.	1.500.000	1.500.000	1.307.049	87
BİTKİSEL BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK VE KORUNMASI PROJESİ	1.120.000	1.120.000	954.855	85
BİYOĞÜVENLİK AR-GE PROJESİ	2.600.000	2.600.000	2.418.573	93

TARIMA DAYALI İHTİSAS OSB İHTİYAÇ ANALİZİ PROJESİ	800.000	10.000	0	0
TARIM ARAZİLERİ EDİNDİRME VE YÖNETİMİ PROJESİ	3.000.000	620.343	341.362	55
TARLA İÇİ DRENAJ VE ARAZİ ISLAHI PROJESİ	25.000.000	12.900.000	11.230.815	87
AVRUPA BİRLİĞİ ORTAK PİYASA DÜZENLERİNE UYUM İÇİN BİR STRATEJİ HAZIRLANMASI PROJESİ	300.000	300.000	268.118	89
TAŞIT ALIM PROJESİ	11.000.000	69.000	0	0
ÜLKESEL MERİNS GELİŞTİRME PROJESİ	2.000.000	118.159	118.159	100
SU ÜRÜNLERİ İLERİ ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME MERKEZİ	300.000	300.000	280.000	93
LİMNOLOJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ	1.200.000	1.200.000	1.200.000	100
KAMULAŞTIRMA	215.000	2.415.000	2.086.371	86
İL KONTROL LABORATUVARLARI YAPIMI	4.500.000	3.655.000	29.205	1
Afyonkarahisar Gıda Kontrol Laboratuvar Müdürlüğü	1.125.000	910.000	29.205	3
Denizli Gıda Kontrol Laboratuvar Müdürlüğü	1.125.000	915.000	0	0
Elazığ Gıda Kontrol Laboratuvar Müdürlüğü	1.125.000	915.000	0	0
Erzurum Gıda Kontrol Laboratuvar Müdürlüğü	1.125.000	915.000	0	0
LOJMAN ONARIMI	4.779.000	4.779.000	4.600.908	96
MUHTELİF İŞLER PROJESİ	3.823.000	3.823.000	3.199.348	84
HUBUBAT REFERANS MATERYAL MERKEZİ (İnşaat (Hub.Ref.Mat.Mer.))	5.000.000	0	0	
İçişleri Bakanlığı tarafından aktarılan YİKOB Ödenekleri	0	139.508.686	0	0
2016 Yılı Sermaye Giderleri: TOPLAMI	1.038.997.000	1.037.062.378	845.151.110	81

NOTLAR:

- 1- Bakanlığımızın muhtelif projelerinden; Çevre ve Şehircilik Bakanlığına (Yapı İşleri Genel Müdürlüğü) aktarılan 22.245.152 TL, İçişleri Bakanlığı, Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıklarına (YİKOB) aktarılan 120.455.276 TL ve Maliye Bakanlığı Milli Emlak Genel Müdürlüğüne aktarılan 2.880 TL olmak üzere toplam 142.703.308 TL ödenek Tablo:9'daki toplam ödenek ve harcamaya dahil edilmemiştir.
- 2- Sermaye Giderlerinden, Borç Vermeye 940.000 TL ödenek aktarılmıştır.
- 3- 2016 yılında İçişleri Bakanlığı (YİKOB) tarafından Bakanlığımız 06-Sermaye Giderleri ekonomik koduna aktarılan 139.508.685,81 TL ödenek 2017 yılına devredilmiştir.
- 4- Kalkınma Bakanlığınca borç vermeye 10.000.000 TL ek ödenek tahsis edilmiştir.
- 5- Maliye Bakanlığınca, diğer bütçe tertibinden kamulaştırmaya (06.4) 2.200.000 TL ödenek aktarılmıştır.

Tablo 61: 2016 Yılı Sermaye Giderleri, Dış Proje Kredileri

Proje Adı	Kesintili Başlangıç Ödeneği (KBÖ)	Revize Ödenek	Harcama	Harcama Oranı (%)
	(1)	(2)	(3)	(3/2)
ARDAHAN-KARS-ARTVİN KALKINMA PROJESİ	8.300.000	10.200.000	9.900.000	97
ÇORUH NEHRİ HAVZA REHABİLİTASYON PROJESİ	350.000	350.000	350.000	100
GÖKSU-TAŞELİ HAVZASI KALKINMA PROJESİ	900.000	900.000	0	0
2016 Yılı Sermaye Giderleri, Dış Proje Kredileri: TOPLAMI	9.550.000	11.450.000	10.250.000	90

Tablo 62: 2016 Yılı Sermaye Transferleri

Proje Adı	Kesintili Başlangıç Ödeneği (KBÖ)	Revize Ödenek	Harcama	Harcama Oranı (%)
	(1)	(2)	(3)	(3/2)
KIRSAL KALK.YATIRIMLAR.DEST.PRJ.	87.850.000	87.850.000	87.844.943	100
Tarım ve Kırsal Kalk.Dest. (TKDK)	5.000.000	5.000.000	5.000.000	100
Kırsal Kalk. Yatırım Dest. (GAP, DAP,KOP,DOKAP))	82.850.000	82.850.000	82.844.943	100
HAYVANCILIĞI GELİŞTİRME PROJESİ (Damızlık Düve Yetiştiriciliğinin Geliştirilmesi Projesi)	10.000.000	10.000.000	10.000.000	100
ÇORUH NEHRİ HAVZA REHABİLİTASYON PROJESİ (Sermaye Transferi (ÇORUH NEHRİ))	3.300.000	3.300.000	3.254.724	99
HAYVANCILIK YATIRIMLARININ DESTEKLENMESİ PROGRAMI (Bölgesel Projeler (GAP,KOP,DAP,DOKAP))	60.000.000	60.000.000	60.000.000	100
2016 Yılı Sermaye Transferleri: TOPLAMI	161.150.000	161.150.000	161.099.666	100

Tablo 63: 2016 Yılı Sermaye Transferleri, Dış Proje Kredileri

Proje Adı	Kesintili Başlangıç Ödeneği (KBÖ)	Revize Ödenek	Harcama	Harcama Oranı (%)
	(1)	(2)	(3)	(3/2)
ÇORUH NEHRİ HAVZA REHABİLİTASYON PROJESİ (Sermaye Transferi (ÇORUH NEHRİ))	3.000.000	3.000.000	2.958.370	99
2016 Yılı Sermaye Transferleri, Dış Proje Kredileri: TOPLAMI	3.000.000	3.000.000	2.958.370	99

Tablo 64: 2016 Yılı Borç Verme

Proje Adı	Kesintili Başlangıç Ödeneği (KBÖ)	Revize Ödenek	Harcama	Harcama Oranı (%)
	(1)	(2)	(3)	(3/2)
TARIMA DAYALI İHTİSAS OSB PROJESİ	22.341.000	33.281.000	10.653.041	32
(GAP) Tarıma Dayalı İhtisas OSB	5.300.000	25.060.000	5.008.794	20
(DAP) Tarıma Dayalı İhtisas OSB	3.200.000	2.830.000	1.570.034	55
(DİĞER) Tarıma Dayalı İhtisas OSB	13.841.000	5.391.000	4.074.213	76
TDİ OSB KAMULAŞTIRMA PROJESİ	300.000	300.000	0	0
2016 Yılı Borç Verme: TOPLAMI	22.641.000	33.581.000	10.653.041	32

Tablo 65: 2016 Yılı Cari Transferler

Proje Adı	Kesintili Başlangıç Ödeneği (KBÖ)	Revize Ödenek	Harcama	Harcama Oranı (%)
	(1)	(2)	(3)	(3/2)
05- CARİ TRANSFERLER	11.996.106.000	11.955.390.000	11.817.275.042	99
2016 Yılı Cari Transferler: TOPLAMI	11.996.106.000	11.955.390.000	11.817.275.042	99

Tablo 66: İşleri Bakanlığı (YİKOB) tarafından Bakanlığımıza aktarılan ödenekler

(TL)

Bütçe Kodu	Kesintili Başlangıç Ödeneği (KBÖ)	Revize Ödenek	Harcama	Harcama Oranı (%)
	(1)	(2)	(3)	(3/2)
30.01.00.07- Eğitim Yayın Ve Yayınlar Dairesi Başkanlığı	0	7.320.691,06	0	
06.1	0	2.095.000,00	0	
06.3	0	240.000,00	0	
06.5	0	77.338,50	0	
06.7	0	4.908.352,56	0	
30.01.00.10-Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı	0	1.550.458,00	0	
06.1	0	154.190,00	0	
06.3	0	1.396.268,00	0	
30.01.00.62-İl Müdürlükleri	0	68.970.699,97	0	
06.1	0	5.144.970,90	0	
06.2	0	684.069,00	0	
06.3	0	270.000,00	0	
06.4	0	3.000.000,00	0	
06.5	0	54.370.205,50	0	
06.7	0	5.501.454,57	0	
30.01.33.00-Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü	0	789.287,00	0	
06.1	0	789.287,00	0	
30.01.35.00-Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü	0	60.877.549,78	0	
06.1	0	1.526.412,00	0	
06.2	0	31.465,66	0	
06.3	0	15.000,00	0	
06.4	0	8.000,00	0	
06.5	0	59.296.672,12	0	
2016 Yılı: TOPLAMI	0	139.508.685,81	0	

2016 yılında İşleri Bakanlığı (YİKOB) tarafından Bakanlığımıza aktarılan 139.508.685,81 TL ödenek 2017 yılına devredilmiştir.

2- TEMEL MALİ TABLOLARA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR

Bakanlığımız personelinin maaş ve özlük haklarına ilişkin giderlerinde kullanılmak üzere “01 Personel Giderleri” için 3.027.995.000 TL ödenek tahsis edilmiştir. Yıl içinde 123.994.000 TL eklenen, 3.186.000 TL düşülen ödenek sonucu, toplam ödenek 3.148.803.000 TL olarak gerçekleşmiştir. Bunun 3.073.679.730 TL’si (% 98) harcanmıştır.

“02 Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri” için 552.627.000 TL tahsis edilmiştir. Yıl içinde 14.416.800 TL eklenen, 3.274.800 TL düşülen ödenek sonucu, toplam ödenek 563.796.000 TL olarak gerçekleşmiştir. Bunun 543.616.048 TL’si (% 96) harcanmıştır.

Bakanlığımız üretime ve tüketime yönelik mal ve hizmet alımları, yolluklar, görev giderleri, hizmet alımları, temsil tanıtma giderleri, menkul mal, gayrimaddi hak alım, bakım ve onarım giderleri, gayrimenkul mal bakım ve onarım giderleri ve cenaze hizmetlerini içeren “03 Mal Ve Hizmet Alım Giderleri” için 375.718.000 TL ödenek tahsis edilmiştir. Yıl içinde 86.322.070 TL eklenen, 46.896.070 TL düşülen ödenek sonucu, toplam ödenek 415.144.000 TL olarak gerçekleşmiştir. Bunun 370.477.747 TL’si (% 89) harcanmıştır.

Kar amacı gütmeyen kuruluşlara yapılan transferleri, hane halkına yapılan transferleri, yurtdışına yapılan transferleri içeren “05 Cari Transferler” için 11.996.106.000 TL ödenek tahsis edilmiştir. Yıl içinde 376.989.000 TL eklenen, 417.705.000 TL düşülen ödenek sonucu, toplam ödenek 11.955.390.000 TL olarak gerçekleşmiştir. Bunun 11.817.275.042 TL’si (% 99) harcanmıştır.

Mamul mal alımları, menkul sermaye üretim giderleri, gayri maddi hak alımları, gayrimenkul alımları ve kamulaştırması, gayrimenkul sermaye üretim giderleri, menkul malların büyük onarım giderleri, gayrimenkul büyük onarım giderleri, stok alımlarını içeren “06 Sermaye Giderleri” için 1.038.997.000 TL ödenek tahsis edilmiştir. Yıl içinde 284.041.607 TL eklenen, 285.976.229 TL düşülen ödenek sonucu, toplam ödenek 1.037.062.378 TL olarak gerçekleşmiştir. Bunun 845.151.110 TL’si (% 81) harcanmıştır. (2016 yılında İçişleri Bakanlığı (YİKOB) tarafından Bakanlığımıza aktarılan 139.508.685,81 TL ödenek 2017 yılına devredilmiştir.)

“07 Sermaye Transferleri” için 161.150.000 TL ödenek tahsis edilmiştir. Bunun 161.099.666 TL’si (% 100) harcanmıştır.

“08 Borç Verme” için 22.641.000 TL ödenek tahsis edilmiştir. Yıl içinde 10.940.000 TL ödenek eklenerek toplam ödenek 33.581.000 TL olmuştur. Bunun 10.653.041.- TL’si (% 32) harcanmıştır.

Bütçede Meydana Gelen Sapmanın Nedeni

2016 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile Bakanlığımıza 17.175.234.000.- TL ödenek tahsis edilmiştir. Yıl içinde 896.703.477.-TL eklenen ve 757.038.099.-TL düşülen ödenek sonucu, toplam ödenek 17.314.899.378.-TL olmuştur. Buna göre Bakanlığımıza tahsis edilen ödenekten yılsonunda 16.821.952.385.-TL harcanmıştır. Harcama oranı % 97’dir. İptal edilen ödenek 492.613.480 TL’dir. Ödenek üstü bulunmamaktadır. (2016 yılında İçişleri Bakanlığı (YİKOB) tarafından Bakanlığımıza aktarılan 139.508.685,81.-TL ödenek 2017 yılına devredilmiştir.)

NOT: Rakamsal veriler Bakanlığımız SGB.net sisteminden 06.03.2017 tarihinde alınmıştır.

3- MALİ DENETİM SONUÇLARI

Sayıştay Başkanlığının 2016 yılında gerçekleştirdiği 2015 yılı Sayıştay Denetim Raporunda, yer alan bulgulardan; 6'sı performans denetimi, 30'u düzenlilik denetimi ve 24'ü ise izlemeye alınmış olup, söz konusu denetim sonucunda tespit edilen bulgulara ilişkin olarak Bakanlık birimlerinde gerekli çalışmalar başlatılmıştır.

B- PERFORMANS BİLGİLERİ

1- FAALİYET VE PROJE BİLGİLERİ

Tablo 67: Faaliyet ve Projeler

Performans Hedefi No	Faaliyet No	HEDEF VE FAALİYET AÇIKLAMALARI	YATIRIM PROGRAMINDA YER ALAN PROJELER
1		Tarımsal kaynakları korumak, iyileştirmek ve devamlılığını sağlamak.	
	1	Tarımsal kaynakların korunması ve iyileştirilmesi	<ul style="list-style-type: none">- Mera hizmetleri- Alternatif üretim yöntemlerinin geliştirilmesi projesi- İtri ve tıbbi bitkiler ile boya bitkileri yetiştiriciliğinin gel.projesi- Doğal çiçek soğanlı bitkileri koruma projesi- Çayır mera yem bitkileri üretimini geliştirme projesi- Gökçeada ve Bozcaada tarımsal kalkınma ve iskan projesi- Organik tarımın yaygınlaştırılması ve kontrolü projesi- İyi tarım uygulamalarının yaygınlaştırılması ve kontrolü projesi- Çevre amaçlı tarımsal alanların korunması (çatak)- Desteklemeler- Çoruh nehri havza rehabilitasyon projesi- Sorunlu tarım alanlarının tespiti ve iyileştirilmesi projesi- Bozkır ekosistemlerinin iklim değişikliğine uyumu için tarımsal uygulamalar projesi- Nitrat direktifinin uygulanması projesi- Sularda tarımsal faal. Kaynaklanan kirliliğin kontrolü projesi- Ab yeşil tarım uygulamalarının uyumlaştırılması projesi- Göksu-Taşeli havzası kalkınma projesi- Tarım arazileri edindirme ve yönetimi projesi- Tarla içi drenaj ve arazi ıslahı projesi- Genetik kaynakların ex-situ korunması projesi- Türkiye geofit bahçesi projesi- Dünya zeytin koleksiyonunun kurulması, korunması ve yönetimi- Bitkisel biyolojik çeşitlilik ve korunması projesi- Meyve-asma baz materyalleri AR-GE merkezi- Toprak ve su kaynakları araştırma projesi- TAGEM araştırma enstitülerinin sulama alt yapılarının iyileştirilmesi ve modernizasyonu projesi- Ulusal su ürünleri gen bankası
2		Üretimde verim ve kaliteyi artırmaya yönelik yöntem ve teknolojiler geliştirmek ve yaygınlaştırmak.	
	2	Tarımsal üretimde	<ul style="list-style-type: none">- Tohumculuğun geliştirilmesi projesi

Performans Hedefi No	Faaliyet No	HEDEF VE FAALİYET AÇIKLAMALARI	YATIRIM PROGRAMINDA YER ALAN PROJELER
		verim ve kaliteyi artırma	- Desteklemeler
	3	Araştırma ve geliştirme	<ul style="list-style-type: none"> - Anadolu alacası geliştirme projesi - Bitkisel üretim araştırmaları projesi - Modern bitki ıslahı ve generasyon atlatma merkezi altyapı geliştirme projesi - Ülkesel serin iklim tahıllarında soğuşa dayanıklılık test merkezi kurulması - Alata tarımsal biyoteknoloji merkezi projesi - Bahçe bitkileri araştırmaları desteklenmesi projesi - Tarla bitkileri araştırmaları desteklenmesi projesi - Meyvecilik araştırma istasyonu eğitim merkezi - Osmaniye yağlı tohumlar araştırma istasyonu müdürlüğü - Ülkesel mısır ıslah teknolojileri araştırma merkezi - Üzüm ve teknolojileri araştırma, geliştirme ve uygulama merkezi - Enerji tarımı araştırma merkezi altyapı geliştirme - BATEM merkezi laboratuvar ve eğitim kompleksi - Fındık araştırma istasyonu müdürlüğü alt yapı geliştirme projesi - Bitkisel çeşitlilik ve genetik kaynakları koordinasyon ve üretim yenileme merkezi - Tarla bitkileri araştırmaları altyapı modernizasyon projesi - Hatay zeytincilik araştırma istasyonu müdürlüğü merkezi ve laboratuvar binası yapımı - Biyogüvenlik araştırma ve geliştirme projesi - Hayvansal üretim araştırmaları projesi - Su ürünleri araştırma kapasitesinin desteklenmesi projesi - Yumurtacı damızlık geliştirme projesi - Etçi damızlık geliştirme projesi - Anadolu alacası geliştirme projesi - Anadolu esmeri geliştirme projesi - Hububat referans materyal merkezi
3		Tarım ürünlerine erişilebilirliğı ve gıda güvenliğini sağlamak.	

Performans Hedefi No	Faaliyet No	HEDEF VE FAALİYET AÇIKLAMALARI	YATIRIM PROGRAMINDA YER ALAN PROJELER
	4	Tarımsal üretimde arz güvenliğinin sağlanması	<ul style="list-style-type: none"> - Bitkisel üretimin geliştirilmesi projesi - Türkiye tarım havzaları geliştirme projesi - Desteklemeler - Hayvancılık - Okul sütü programı - Hayvancılığı geliştirme projesi - Damızlık değer tespiti projesi - Hayvancılık yatırımlarının desteklenmesi programı - Bölgesel projeler (GAP,KOP,DAP,DOKAP) - Damızlık düve yetiştiriciliğinin geliştirilmesi projesi - Su ürünleri cari - İdari kapasitesinin geliştirilmesi projesi - Kontrol hizmetlerinin geliştirilmesi projesi - Kontrol teknesi alım projesi - Denizlerin terk edilmiş av araçlarından temizlenmesi projesi - Türk balıkçılık yön. sis. güç. projesi - Su ürünleri üretimini geliştirme projesi - Yapay resifleri izleme projesi - Su kaynaklarının balıklandırılması projesi - Tarımsal desteklemelerin izleme ve değerlendirilmesi projesi - Afet ödemeleri
4		Gıda ve yem kontrol hizmetlerinin etkinliğini artırmak.	
	5	Gıda ve yem kontrol hizmetleri	<ul style="list-style-type: none"> - İl Gıda Kontrol Laboratuvarları - Ulusal Referans Lab. - Hayvansal ürünlerde izleme sisteminin güçlendirilmesi projesi - Gıda ve yem numunesi alma hiz.gel.projesi - Taşıt alımı
	6	Gıda ve yem araştırmaları	<ul style="list-style-type: none"> - Ülkesel gıda ve yem araştırmaları prog. - Ulusal gıda starter kültür gen bankası
5		Gıda ve yem işletmelerinin altyapılarını güçlendirmek ve standartlara uyumunu sağlamak.	
	7	Gıda ve yem işletmelerinde standardizasyon	Gıda hizmetleri

Performans Hedefi No	Faaliyet No	HEDEF VE FAALİYET AÇIKLAMALARI	YATIRIM PROGRAMINDA YER ALAN PROJELER
6		Güvenilir gıda konusunda toplumda duyarlılığı artırmak.	
	8	Güvenilir gıda bilincini artırma	- Gıda denetim hizmetleri - İl kontrol lab. altyapısının gel. - Kuru üzüm programı - Denetimde risk esaslı sisteme uyum projesi
7		Bitki sağlığı hizmetlerinde entegre ve biyolojik mücadele çalışmalarını geliştirmek ve yaygınlaştırmak.	
	9	Bitki sağlığı hizmetlerinin etkinleştirilmesi	- Bitki sağlığı uyg. kont. projesi
	10	Bitki sağlığı araştırmaları	- Bitki hastalık ve zararlıları ile mücadele araştırmaları projesi
8		Bitki koruma ürünleri ile uygulama ekipmanlarının kontrol ve denetim hizmetlerini geliştirmek.	
	11	Bitki koruma ürünleri kontrol hizmetleri	- Ruhsatlı pestisitlerin biyolojik etkinliklerinin değerlendirilmesi projesi
	12	Bitki koruma ürünleri araştırmaları	- Araştırmalar
9		Bitkisel üretimde iç ve dış karantina hizmetlerini geliştirmek.	
	13	Bitkisel üretimde karantina hizmetleri	- Bitki sağlığı uyg. kont. projesi - Desteklemeler
	14	Bitkisel üretimde karantina araştırmaları	- Biyolojik mücadele araştırma merkezi projesi - Biyoteknik mücadele ve pestisit uygulama teknikleri merkezi projesi
10		Hayvan hastalık ve zararlıları ile mücadele hizmetlerini geliştirmek.	
	15	Hayvan sağlığı hizmetlerinin etkinleştirilmesi	- Aşı üretim merkezi kurulması projesi - Hayvan hastalık ve zararlıları ile mücadele projesi - Veteriner sınır kontrol noktası müdürlükleri inşaatı ve modernizasyonu projesi

Performans Hedefi No	Faaliyet No	HEDEF VE FAALİYET AÇIKLAMALARI	YATIRIM PROGRAMINDA YER ALAN PROJELER
			<ul style="list-style-type: none"> - Şap hastalığının kontrolü projesi - Türkiyede kuduz hastalığına karşı oral aşılama projesi - Koyun-keçilerin elektronik kimliklendirilmesi ve kaydı projesi - Aşı üretim merkezi kurulması projesi - Desteklemeler
	16	Hayvan sağlığı araştırmaları	<ul style="list-style-type: none"> - Hayvan hastalık ve zararlıları ile mücadele araştırmaları projesi - Bandırma biyoteknoloji merkezinin kurulması projesi - Uluslararası hayvancılık araştırma ve eğitim merkezi - Arı ve ipekböcekçiliği altyap.gel.projesi - Uluslararası hayvancılık araştırma eğitim merkezi - Ülkesel merinos geliştirme projesi - Su ürünleri ileri araştırma ve geliştirme merkezi projesi - Limnolojik araştırmalar merkezi projesi
11		Hayvan refahının sağlanması için gerekli standart ve sistemleri oluşturmak.	
	17	Hayvan refahı standardizasyonu	<ul style="list-style-type: none"> - Veteriner stratejisi etüdü - Hayvan yan ürünleri strateji belgesi
12		Tarımsal altyapı hizmetlerini geliştirmek.	
	18	Tarımsal altyapı hizmetleri	<ul style="list-style-type: none"> - Tarım arazileri yönetimi - Arazi parseli tanımlama sistemi projesi - Arazi dağıtım projesi - Arazi kullanım planlaması projesi - Arazi toplulaştırma ve TİGH projesi - Entegre idare ve kontrol sistemi projesi
13		Tarım ürünlerinin yerinde değerlendirilmesini ve katma değerinin artırılmasını sağlamak.	
	19	Tarım ürünlerinin pazarlanması ve değerlendirilmesi	<ul style="list-style-type: none"> - Tarımsal pazarl. bilgi altyap.kur. projesi - Tarımsal üretici örgütlerinin rekabet gücünün geliştirilmesi projesi - Tarımsal örgütlerin pazarlama kabiliyetlerinin geliştirilmesi projesi - Su ürünleri üretici örgütleri kurumsal kapasite geliştirme projesi - Desteklemeler - AB ortak piyasa düzenlerine uyum için bir strateji hazırlanması projesi

Performans Hedefi No	Faaliyet No	HEDEF VE FAALİYET AÇIKLAMALARI	YATIRIM PROGRAMINDA YER ALAN PROJELER
	20	Organize tarım ve hayvancılık bölgelerinin geliştirilmesi	<ul style="list-style-type: none"> - Tarıma dayalı ihtisas OSB uygulama projesi - Tarıma dayalı ihtisas OSB ihtiyaç analizi projesi - TDİ OSB kamulaştırma projesi
14		Kırsal alanda yaşam standartlarını yükseltmek ve kırsal kalkınmayı sağlamak.	
	21	Kırsal kalkınma	<ul style="list-style-type: none"> - Ardahan - Kars - Artvin kalkınma projesi - Çiftlik muhasebe veri ağı sistemi projesi - Tarımsal kapasitenin geliştirilmesi projesi - Sivas-Erzincan kırsal kalkınma projesi - Diyarbakır-Batman-Siirt kalkınma projesi - Kırsal kalkınma yatırımlarının desteklenmesi projesi - Köy imar planları - Bitkisel üretim kooperatiflerinin desteklenmesi projesi - Hayvancılık kooperatiflerinin desteklenmesi projesi - Yerel kalkınma strat. haz. uyg. kapasite geliş. projesi - Göksu - Taşeli havzası kalkınma projesi - Rize,Bayburt,Gümüşhane kalkınma projesi - Kırsal kalkınma proje etütleri - Göksu - Taşeli havzası kalkınma projesi - Rize,Bayburt,Gümüşhane kalkınma projesi - Desteklemeler - Damızlık koyun yetiştiriciliği koop. projesi - Damızlık sığır yetiştiriciliği koop. projesi
	22	Eğitim, danışmanlık, yayın ve yayım	<ul style="list-style-type: none"> - Yayçep - El sanatları - Eğitim merkezleri kursları - Tarımsal eğitim ve yayım hizmetlerinin desteklenmesi projesi - Kadın çiftçiler tarımsal yayım projesi - Tarımsal yayım hizmetleri projesi - Elektronik yayıncılık hizmetlerinin geliştirilmesi projesi - Yayım personelinin altyapısının dest.projesi - Taşıt alımı - Tarım danışmanlığı
	23	Kırsal alan araştırmaları	<ul style="list-style-type: none"> - Tarımsal ekonomi araştırma projesi

Performans Hedefi No	Faaliyet No	HEDEF VE FAALİYET AÇIKLAMALARI	YATIRIM PROGRAMINDA YER ALAN PROJELER
15		Kurumsal yönetim sistemini ve insan kaynakları yönetimini etkin hale getirmek.	
	24	Kurumsal yönetim	<ul style="list-style-type: none"> - Cari hizmetler - Güney-güney ulusl. İşb.kap. gel. projesi - Desteklemeler
	25	İnsan kaynakları yönetimi	<ul style="list-style-type: none"> - Personel hizmetleri - Personel eğitimleri
16		Teknolojik ve fiziksel altyapıyı geliştirmek, sosyal imkanları iyileştirmek.	
	26	Bilgi ve iletişim teknolojileri yönetimi	<ul style="list-style-type: none"> - Bilgi teknoloji altyapısının geliş.projesi - (SGB-BD) bilgi teknoloji altyapısının geliş.projesi - Merkez ve taşra teşkilatı modernizasyon projesi (BİD) - Tar. bilg. altyap. ve bulut biliş. sist.kur. projesi - İstatistik kapasitesinin güçlendirilmesi projesi - Tarımsal izleme ve bilgi sistemi projesi
	27	Fiziksel ve sosyal altyapıyı geliştirme	<ul style="list-style-type: none"> - Destek hizmetleri - Kamulaştırma - Merkez ve taşra teşkilatı modernizasyon projesi (destek hiz.) - Bakanlık ek hizmet binası yapımı - Lojman onarımı - Taşıt alımı - Merkez ve taşra teşkilatı modernizasyon projesi - Tarım makineleri deney ve test stantlarının geliştirilmesi projesi
17		Kurum imajını güçlendirmek, etkinliği ve görünürlüğü artırmak.	
	28	Bakanlık hizmetlerinin tanıtımı	<ul style="list-style-type: none"> - Milli botanik bahçesi projesi

Tablo 68: İdare Toplam Kaynak İhtiyacı

Performans Hedefi	Faaliyet	Açıklama	2016					
			Bütçe içi		Bütçe dışı		Toplam	
			(TL)	Pay (%)	(TL)	Pay (%)	(TL)	Pay (%)
1		Tarımsal kaynakları korumak, iyileştirmek ve devamlılığını sağlamak.	536.800.000,00	3,13	6.550.000,00	1,18	543.350.000,00	3,06
	1	Tarımsal kaynakların korunması ve iyileştirilmesi	536.800.000,00	3,13	6.550.000,00	1,18	543.350.000,00	3,06
2		Üretimde verim ve kaliteyi artırmaya yönelik yöntem ve teknolojiler geliştirmek ve yaygınlaştırmak.	2.361.510.000,00	13,75	23.426.000,00	4,21	2.384.936.000,00	13,45
	2	Tarımsal üretimde verim ve kaliteyi artırma	2.307.760.000,00	13,44	0,00	0,00	2.307.760.000,00	13,01
	3	Araştırma ve geliştirme	53.750.000,00	0,31	23.426.000,00	4,21	77.176.000,00	0,44
3		Tarım ürünlerine erişilebilirliği ve gıda güvenliğini sağlamak.	7.540.463.100,00	43,90	0,00	0,00	7.540.463.100,00	42,52
	4	Tarımsal üretimde arz güvenliğinin sağlanması	7.540.463.100,00	43,90	0,00	0,00	7.540.463.100,00	42,52
	4	Gıda ve yem kontrol hizmetlerinin etkinliğini artırmak	29.480.000,00	0,17	0,00	0,00	29.480.000,00	0,17
	5	Gıda ve yem kontrol hizmetleri	22.980.000,00	0,13	0,00	0,00	22.980.000,00	0,13
	6	Gıda ve yem araştırmaları	6.500.000,00	0,04	0,00	0,00	6.500.000,00	0,04
5		Gıda ve yem işletmelerinin altyapılarını güçlendirmek ve standartlara uyumunu sağlamak.	21.445.000,00	0,12	0,00	0,00	21.445.000,00	0,12
	7	Gıda ve yem işletmelerinde standardizasyon	21.445.000,00	0,12	0,00	0,00	21.445.000,00	0,12
6		Güvenilir gıda konusunda toplumda duyarlılığı artırmak.	13.600.000,00	0,08	0,00	0,00	13.600.000,00	0,08
	8	Güvenilir gıda bilincini artırma	13.600.000,00	0,08	0,00	0,00	13.600.000,00	0,08
7		Bitki sağlığı hizmetlerinde entegre ve biyolojik mücadele çalışmalarını geliştirmek ve yaygınlaştırmak	11.250.000,00	0,07	900.000,00	0,16	12.150.000,00	0,07
	9	Bitki sağlığı hizmetlerinin etkinleştirilmesi	7.000.000,00	0,04	0,00	0,00	7.000.000,00	0,04
	10	Bitki sağlığı araştırmaları	4.250.000,00	0,02	900.000,00	0,16	5.150.000,00	0,03
8		Bitki koruma ürünleri ile uygulama ekipmanlarının kontrol ve denetim hizmetlerini geliştirmek	10.251.000,00	0,06	250.000,00	0,04	10.501.000,00	0,06
	11	Bitki koruma ürünleri kontrol hizmetleri	700.000,00	0,00	0,00	0,00	700.000,00	0,00
	12	Bitki koruma ürünleri araştırmaları	9.551.000,00	0,06	250.000,00	0,04	9.801.000,00	0,06

9		Bitkisel üretimde iç ve dış karantina hizmetlerini geliştirmek.	42.200.000,00	0,25	120.000,00	0,02	42.320.000,00	0,24
	13	Bitkisel üretimde karantina hizmetleri	39.800.000,00	0,23	0,00	0,00	39.800.000,00	0,22
	14	Bitkisel üretimde karantina araştırmaları	2.400.000,00	0,01	120.000,00	0,02	2.520.000,00	0,01
10		Hayvan hastalık ve zararlıları ile mücadele hizmetlerini geliştirmek.	248.350.000,00	1,45	0,00	0,00	248.350.000,00	1,40
	15	Hayvan sağlığı hizmetlerinin etkinleştirilmesi	232.050.000,00	1,35	0,00	0,00	232.050.000,00	1,31
	16	Hayvan sağlığı araştırmaları	16.300.000,00	0,09	0,00	0,00	16.300.000,00	0,09
11		Hayvan refahının sağlanması için gerekli standart ve sistemleri oluşturmak.	50.000,00	0,00	0,00	0,00	50.000,00	0,00
	17	Hayvan refahı standardizasyonu	50.000,00	0,00	0,00	0,00	50.000,00	0,00
12		Tarımsal altyapı hizmetlerini geliştirmek.	409.300.000,00	2,38	0,00	0,00	409.300.000,00	2,31
	18	Tarımsal altyapı hizmetleri	409.300.000,00	2,38	0,00	0,00	409.300.000,00	2,31
13		Tarım ürünlerinin yerinde değerlendirilmesini ve katma değerinin artırılmasını sağlamak.	118.353.000,00	0,69	0,00	0,00	118.353.000,00	0,67

2- PERFORMANS SONUÇLARI TABLOSU

Tablo 69: Performans Sonuçları

Performans Hedefi	No	Açıklama	Birim	Hedeflenen Göstergenin Düzeyi	Yılsonu Gerçekleşme Düzeyi	Gerçekleşme Durumu (%)	Sapma Nedeni veya Sapmaya Karşıya Alınacak Önlemler
Tarımsal kaynakları korumak, iyileştirmek ve devamlılığını sağlamak	1	Kayıt altına alınan genetik materyal sayısı	TAGEM	203	203	100	Hedefe ulaşılmıştır.
	2	Koruma altına alınan hayvan ırk ya da hat sayısı	TAGEM	45	42	93,33	Yerinde koruma kapsamına alınması planlanan İspir Keçisi ile Norduz ve Tuj Koyun ırklarında koruma şartlarını sağlayan yetiştirici ve hayvan materyali bulunamamış ve projeler öngörülmediği sürede ve şekilde başlatılamamıştır. Performans göstergesinin gerçekleştirilebilmesi için önlem olarak; İspir Keçisi ile Norduz ve Tuj Koyun ırklarına yönelik olarak sahada arama ve tarama çalışmaları devam etmekte olup, koruma şartlarını karşılayan yetiştirici ve hayvan materyali bulunması halinde bu 3 ırk da koruma altına alınacaktır.
	3	Kayıt altına alınan örtüaltı bitkisel üretim işletme sayısı	BÜGEM	50.000,00	37.365,00	74,73	Örtüaltı kayıt sistemimdeki revizyonlar ve düzeltmeler devam etmektedir. Sistemdeki aksaklıklar nedeniyle hedefler yüksek belirlenmiştir. Örtü altı Kayıt Sistemimdeki revizyonlar tamamlandığında veriler daha sağlıklı elde edilebilecektir.
	4	Denetimi yapılan su ürünleri işletme sayısı	BSGM	3.500,00	3.512,00	100,34	Yetiştiricilik işletmelerinde görülen ihtiyaca binaen birden fazla denetim yapılmasından kaynaklanmaktadır.
	5	Tarım işletmelerinin kayıt altına alınma oranı	TRGM	100	0	0	2016 yılındaki gerekli ön çalışmalar ve teknolojik güncellemeler tamamlanmasına rağmen arazi çalışmalarının yapılması sırasında yaşanan teknik aksaklıklar sebebiyle gerçekleştirilememiştir.
	6	İslah edilen arazi miktarı	TRGM	90.500,00	78.973,00	87,26	2016 yatırım yılı içerisinde ihalesi yapıp uygulamasına başlanması planlanan işlerde gecikmeler yaşandığından hedefe ulaşılamamıştır.
	7	ÇATAK uygulama alanı	BÜGEM	1.250.000,00	1.113.434,00	89,07	Tebliğ'in 31 Mart 2016 tarihinde gecikmeli olarak Resmi Gazete'de yayımlanması başvurunun gecikmesine sebebiyet vermiştir. Bu durum sapmaya neden olmuştur. İleriki yıllarda ÇATAK Uygulamaları 1 Şubat tarihinden itibaren başlatılacak

Performans Hedefi	No	Açıklama	Birim	Hedeflenen Gösterges Düzeyi	Yılsonu Gerçekleşme Düzeyi	Gerçekleşme Durumu (%)	Sapma Nedeni veya Sapmaya Karşıya Alınacak Önlemler
							önlem alınmış olacaktır.
	8	Havza bazlı çalışılan ürün sayısı	BÜGEM	10	10	100	Hedefe ulaşılmıştır.
	9	Jeotermal enerji ile ısıtılan örtü altı alanı	BÜGEM	4.400,00	4.400,00	100	Hedefe ulaşılmıştır.
	10	Mera tahsis alanı	BÜGEM	380.000,00	35.725,00	9,4	2016 yılı son 6 aya ait veriler ulaşmadığından sapma oluşmuştur. Verilerin daha erken gönderilmesi konusu İl Müdürlükleri ile paylaşılacaktır.
	11	Mera ıslah ve amenajman alanı	BÜGEM	350.000,00	453.274,00	129,51	İl Müdürlüklerinin bu yıl öngörülenden daha fazla proje hazırlayıp Bakanlığımıza göndermesi sebebiyle sapma oluşmuştur. Gerçekleşmelere göre hedefin yeniden revize edilmesi gerekmektedir.
	12	Islah amacıyla kiraya verilen mera alanı	BÜGEM	120.000,00	175.653,00	146,38	Teşvikler nedeniyle çiftlik sayısı arttığından, meralara olan talep artmış ve bu nedenle sapma oluşmuştur. Önlem olarak illerdeki hayvan sayısı daha yakından izlenmelidir, ayrıca destek veren kurumlarla daha koordineli çalışılabilir.
	13	Organik üretim yapan mütешеbbis sayısı	BÜGEM	82.000,00	72.858,00	88,85	2016 yılında sadece "organik sertifikalı" üreticilerin desteklenmesi ve organik pazarların istenilen seviyede gelişmemesi nedeniyle sapma oluşmuştur. Performans hedefi belirlenirken destekleme modeli ve pazar olanakları konusu dikkate alınacak ve bu doğrultuda hedef belirlenecektir.
	14	İyi tarım uygulamaları gerçekleştiren üretici sayısı	BÜGEM	26.000,00	55.609,00	213,88	Sapma oranı pozitif yöndedir. Bu sapmanın nedeni küçük üreticilerinin grup sertifikasyonu ile İTU yapması, tıbbi ve aromatik bitkilerinde destek kapsamına alınması, desteklenen ürün sayısında artma, eğitim ve İTU tanıtım faaliyetleridir. Hedef daha yüksek tutularak bu sapma önlenabilir. İTU'nin özellikle proje ve destekleme faaliyetleri ile üreticiler tarafından benimsenmesi, tüketiciler

Performans Hedefi	No	Açıklama	Birim	Hedeflenen Göstergenin Düzeyi	Yılsonu Gerçekleşme Düzeyi	Gerçekleşme Durumu (%)	Sapma Nedeni veya Sapmaya Karşıya Alınacak Önlemler
							ve tedarikçiler tarafından talep edilmesi sonraki yıllarda da İTU yapan üretici sayısında artışa neden olacaktır.
	15	Su ürünleri avcılığı kontrol/denetim sayısı	BSGM	62.000,00	69.837,00	112,64	Bakanlığımıza gelen yoğun şikayetler ve gerçekleştirilen toplu denetimler dolayısıyla belirlenen hedeften fazla denetim yapılmıştır. Yıllık denetim programı dışında, gelen şikayetlerin azaltılması için denetimleri daha etkin ve verimli yapılmasına dikkat edilecektir.
	16	Arazi kullanım değişiklikleri izlenen alan miktarı	TRGM	13.000.000,00	13.000.000,00	100	Hedefe ulaşılmıştır.
	17	Denetlenen balıkçı barınağı sayısı	BSGM	367	367	100	Hedefe ulaşılmıştır.
	18	Terkedilmiş av araçlarının tarandığı lokasyon sayısı	BSGM	100	113	113	Projenin yürütüldüğü illerde, sığ alanlarda çalışmalar yapıldığından daha fazla lokasyonda tarama gerçekleştirilmiştir.
	19	Tasarruflu su kullanımına yönelik tarımsal yayım konu sayısı	EYYDB	8	8	100	Hedefe ulaşılmıştır.
	20	Uygulamaya aktarılan sulama konulu tarımsal yayım projesi sayısı	EYYDB	2	2	100	Hedefe ulaşılmıştır.
	21	Yüzey ve yeraltı sularında nitrat ve ötrofikasyon izlemesi yapılan istasyonlarda analizin gerçekleştirilme oranı	TRGM	90	87	96,67	Sapma yok denilecek orandadır. Kabul edilebilir bir sapma olduğundan ek bir önleme gerek duyulmamaktadır.

Performans Hedefi	No	Açıklama	Birim	Hedeflenen Göstergenin Düzeyi	Yılsonu Gerçekleşme Düzeyi	Gerçekleşme Durumu (%)	Sapma Nedeni veya Sapmaya Karşıya Alınacak Önlemler
Üretimde verim ve kaliteyi artırmaya yönelik yöntem ve teknolojiler geliştirmek ve yaygınlaştırmak	1	Geliştirilen uygulama / teknoloji sayısı	TAGEM	64	62	96,88	Su ürünlerinde hedeflenen 3 adet uygulama teknolojisi geliştirme çalışmalarından 2 adedinin 2016 yılı sonu itibari ile tamamlanamamış olmasından kaynaklanmıştır. Doktor Balıkların Kültür ortamında yetiştirme çalışmaları bitmiş olup, Kefal Türleri ve Kırlangıç Balığının Kültür ortamında yetiştirme çalışmaları ise 2017 yılı sonu itibari ile bitirilecektir. Performans göstergesinin gerçekleştirilebilmesi için önlem olarak; su ürünlerinde hedeflenen ve 2016 sonu itibari ile tamamlanamayan Kefal Türleri ve Kırlangıç Balığının Kültür ortamında yetiştirme çalışmaları olan 2 adet uygulama teknolojisi geliştirme çalışmalarının 2017 yılı sonu itibari ile tamamlanması hedeflenmiştir.
	2	Sertifikalı fidan, fide ile yeni tesis edilen alan	BÜGEM	150.000,00	180.000,00	120	2016 yılında sertifikalı fidan/fide kullanım desteğinde getirilen yeni hükümler nedeniyle alan miktarı artarak hedef aşılmıştır. Sertifikalı fidan/fide ile tesis edilen alan miktarının artması, sonuç itibariyle daha çok ve kaliteli meyve üretimini artıracığı için istenilen bir durum olup yaratacağı katma değer nedeniyle önlem alınmamıştır.
	3	Suni tohumlama sayısı	HAYGEM	3.900.000,00	3.400.000,00	87,18	Tabi Tohumlamadan doğal buzağuların destekleme kapsamına alınması nedeniyle, suni tohumlama sayısında negatif yönde sapma meydana gelmiştir. 2017 yılında ek önlemler alınacaktır.

Performans Hedefi	No	Açıklama	Birim	Hedeflenen Göstergen Düzeyi	Yılsonu Gerçekleşme Düzeyi	Gerçekleşme Durumu (%)	Sapma Nedeni veya Sapmaya Karşıya Alınacak Önlemler
	4	Tescil edilen çeşit/tür/ırk/hat sayısı	TAGEM	52	48	92,31	Hayvancılık ve su ürünlerinde 2016 yılında tescil yapılamamış olmasıdır. Çünkü hayvancılıkla ilgili 23 Temmuz 2015 tarihli Evcil Hayvan Tescil Komitesi toplantısında Evcil Hayvan Genetik Kaynaklarının Tesciline İlişkin Yönetmeliğin güncellenmesi yapıldıktan sonra tescil başvurularının yeni mevzuata göre değerlendirilmesine karar verilmiştir. Bu nedenle hayvancılıkta 2016 yılında herhangi bir tescil gerçekleşmemiştir. Su Ürünlerinde ise Ulusal Tescil Komitesi toplanamamış olup, mevzuat değişikliği hazırlıkları vardır. Bu nedenle su ürünlerinde de 2016 yılında herhangi bir tescil gerçekleşmemiştir. Performans göstergesinin gerçekleştirilebilmesi için önlem olarak; hayvancılıkla ilgili yönetmeliğin güncellenmesi ile ilgili olarak çalışmalar devam etmektedir. Ayrıca şu ana kadar hayvancılıkla ilgili dışarıdan tescil amaçlı 8 başvuru gelmiş olup yeni yönetmelik yürürlüğe girince değerlendirmeye alınacaktır. Su ürünlerinde de Ulusal Tescil Komitesi'nde alınan karar doğrultusunda 2016 yılı içerisinde 4 türün (İnci Kefali, Hamsi, Doktor Balık ve Sülük) tescili için gerekli çalışmalar tamamlanmış, çalışma grupları tarafından tescil formları doldurulmuştur. Doldurulan bu formlar Alt Komiteler tarafından kontrolleri yapılmış olup, Ulusal Tescil Komitesi'ne sunulmak üzere düzenlenmiştir. Ayrıca özel sektör tarafından hibrit 1 tür için tescil başvurusu da yapılmıştır. Performans göstergenin gerçekleştirilebilmesi için tüm bu çalışmalar titizlikle takip edilecektir.
	5	E-ıslah sistemine kayıtlı dişi hayvan sayısı	HAYGEM	7.200.000,00	6.967.000,00	96,76	Kabul edilebilir bir sapma olduğundan ek bir önleme gerek duyulmamaktadır.
	6	Kayıt altına alınan yeni bitki çeşidi sayısı	BÜGEM	1.300,00	1.516,00	116,62	Üreticilerin farklı çeşitlere ihtiyaç duyması ve tohumculuk sektörünün hızlı gelişmesi nedeniyle beklenenden daha fazla sayıda yeni çeşit kayıt altına alınmıştır. Yeni çeşit sayısının artmasının çiftçinin alternatifini ve ürün verimini

Performans Hedefi	No	Açıklama	Birim	Hedeflenen Göstergenin Düzeyi	Yılsonu Gerçekleşme Düzeyi	Gerçekleşme Durumu (%)	Sapma Nedeni veya Sapmaya Karşıya Alınacak Önlemler
							arttıracağı düşünüldüğü ve sapmanın az olması nedeniyle önlem alınmamıştır.
	7	Kültür ırkı hayvan oranı	HAYGEM	47	46,80	99,57	Kırmızı et açığını kapatmak üzere melez azmanlığına gidilmiştir. Bu nedenle kültür ırkı oranında ki negatif sapma tercih edilen bir seçenektir.
	8	Toprak analizi yapılan arazi miktarının Çiftçi Kayıt Sisteminde kayıtlı üretim alanına oranı	BÜGEM	30	0	0	2016 yılında çiftçilere sadece mazot ve gübre desteği verilmiştir. Toprak analizi desteği verilmemiştir. Bu nedenle herhangi bir önlem alınmamıştır.
Tarım ürünlerine erişilebilirliği ve gıda güvenliğini sağlamak	1	Hibe desteği sağlanan büyükbaş ve küçükbaş hayvancılık işletme sayısı	HAYGEM	4.000,00	4.000,00	100	Hedefe ulaşılmıştır.
	2	Yaş koza üretim miktarı	HAYGEM	130	103	79,23	İpekböceği yetiştiriciliği kırsal alanda genellikle 60 yaşın üzerindeki üreticiler tarafından yapılmaktadır, üretim sezonu bu yıl ramazan ayına rastlamış olup, üreticinin üretime istekli olmaması nedeniyle daha az miktarda ipekböceği yumurtası üretime alınmış ve üretim istenilen düzeyde gerçekleşmemiştir. Gençlerin konuya ilgi duymasına dönük saha çalışmalarına ağırlık verilmiştir.
	3	Ulusal süt kayıt sistemi kapsamında kayıtlı olan süt miktarı	HAYGEM	9.300.000,00	8.500.000,00	91,4	Gıda güvenliği gerekçesiyle, soğutulmamış sütün destek kapsamından çıkarılması nedeniyle sapma meydana gelmiştir. Gıda güvenliği nedeniyle oluşan negatif sapma kabul edilebilir bir durum olduğundan ek bir önleme gerek duyulmamaktadır.
	4	Su kaynaklarına bırakılan balık sayısı	BSGM	4.500.000,00	5.000.000,00	111,11	2016 yılında "su kaynaklarının balıklandırılması projesi" başlaması nedeniyle üretim kapasitemizin iyileştirilmesi faaliyetleri olumlu sonuçlanmış bu nedenle hedefin üzerinde bir üretim gerçekleştirilmiştir. Üretim planlaması daha dikkatli olarak planlanacaktır.

Performans Hedefi	No	Açıklama	Birim	Hedeflenen Göstergesinin Düzeyi	Yılsonu Gerçekleşme Düzeyi	Gerçekleşme Durumu (%)	Sapma Nedeni veya Sapmaya Karşıya Alınacak Önlemler
	5	Doğal afetler nedeniyle meydana gelen üretici zararları için tahsis edilen kaynağın kullanım oranı	TRGM	100	100	100	Hedefe ulaşılmıştır.
	6	Ortalama işletme büyüklüğü	TRGM	64	64	100	Hedefe ulaşılmıştır.
	7	Kırmızı et üretim miktarı	HAYGEM	1.130.000,00	1.212.354,00	107,29	İthal hayvan etinin istatistiklere dahil olması nedeniyle sapma meydana gelmiştir. Kabul edilebilir bir sapma olduğundan ek bir önleme gerek duyulmamaktadır.
	8	Tarım sigortası poliçe sayısı	TRGM	1.400.000,00	1.444.277,00	103,16	Devlet destekli tarım sigortaları risk kapsamının genişlemesiyle orantılı olarak talep dağılım alanı genişlediğinden belirlenen hedefe göre pozitif yönde artış gerçekleşmiştir. Hedef belirlenirken öngörülebilir olmasına dikkat edilecektir.
	9	Sözleşmeli üretim yapan üretici sayısı	BÜGEM	220.000,00	225.348,00	102,43	Sözleşmeli üretimde zorunluluk olmadığı için sapma oluşması muhtemeldir. Sapma çok düşük olduğu için önlem alınmamıştır.
	10	Yağlı tohum üretim miktarı	BÜGEM	3.550.000,00	3.564.629,00	100,41	Bitkisel üretim; çevre, iklim, üretici tercihleri ve arz-talep dengesi gibi etkenlere bağlı olması nedeniyle belirlenen hedeflerde sapma oluşabilmektedir. Pozitif yönde düşük düzeyde sapma olması nedeniyle önlem alınmasına gerek kalmamıştır.
	11	Bal üretim miktarı	HAYGEM	105.000,00	105.727,00	100,69	% 0,7 oranında pozitif yönde sapma olmuştur. Hedefe ulaşıldığından önlem bulunmamaktadır.
	12	Küçükbaş hayvan sayısı	HAYGEM	42.000,00	41.329.000,00	98,40	Sapma yok denilecek orandadır. Kabul edilebilir bir sapma olduğundan ek bir önleme gerek duyulmamaktadır.
	13	Gemi İzleme Sistemi (GIS) kapsamına alınan gemi sayısı	BSGM	1.350,00	1.350,00	100	Hedefe ulaşılmıştır.
	14	Et/yem paritesi alt sınırı	HAYGEM	22	26,72	121,45	Tüketici lehinde kısmen yüksek seyretmektedir. 2016 yılında Besilik Erkek Sığır destekleme ödemesi

Performans Hedefi	No	Açıklama	Birim	Hedeflenen Göstergenin Düzeyi	Yılsonu Gerçekleşme Düzeyi	Gerçekleşme Durumu (%)	Sapma Nedeni veya Sapmaya Karşıya Alınacak Önlemler
							azaltılmıştır.
	15	Süt/yem paritesi alt sınırı	HAYGEM	1,2	1,2	100	Hedefe ulaşılmıştır.
Gıda ve yem kontrol hizmetlerinin etkinliğini artırmak	1	Akredite olan laboratuvar sayısı	GKGM	39	38	97,44	Deney ve Kalibrasyon Laboratuvarlarının Yeterliliği İçin Genel Şartlar Standardına göre akreditasyon tüm analizlerde zorunlu olmayıp gönüllülük esasına dayanmaktadır. Gıda kontrol laboratuvarları en az bir analizde akredite olunca akredite laboratuvar kapsamına alınmaktadır. Bu nedenle akredite olan laboratuvar sayısı öngörülenin altında kalmıştır. Önümüzdeki yıllara ait hedefler belirlenirken negatif sapma göz önünde bulundurulacaktır.
	2	Akredite olan analiz sayısı	GKGM	3.500,00	4.736,00	135,31	Akredite analiz sayısı hesaplanırken aynı analiz için kullanılan farklı metot ve farklı ürün grupları ayrı ayrı hesaplanmaktadır. Gelişen teknoloji ile birlikte kullanılan farklı metotlar ve analiz edilen ürün çeşitliliği artmıştır. Akredite analiz sayısı da öngörülenin üzerine çıkmıştır. Pozitif yöndeki bu artış 2017 yılı Performans Programı için belirlenen hedeflerde göz önünde bulundurulmaktadır.
	3	Gıda işletmelerinde yapılan kontrol sayısı	GKGM	550.000,00	893.964,00	162,54	Resmi kontrollerin sıklığı risk esaslı olarak belirlenmekle birlikte belirlenen hedeften sapma gerçekleşebilmektedir. 2016 yılında 2017 yılı performans programı hazırlanırken sapma göz önünde bulundurulmuştur.
	4	Yem işletmelerinde yapılan kontrol sayısı	GKGM	16.000,00	21.842,00	136,51	Risk esasına dayalı hijyen denetimleri ilave edildiğinden işletme kontrolü sayısında artış olmuş ve hedefin üzerine çıkmıştır. Önümüzdeki yıllara ait hedefler belirlenirken sapma göz önünde bulundurulacaktır.
	5	Planlanan gıda numunelerinin gerçekleşme oranı	GKGM	92	96,62	105,02	Hedef değer üzerine çıkmış olup önümüzdeki yıllara ait hedefler belirlenirken sapma göz önünde bulundurulacaktır.

Performans Hedefi	No	Açıklama	Birim	Hedeflenen Göstergenin Düzeyi	Yılsonu Gerçekleşme Düzeyi	Gerçekleşme Durumu (%)	Sapma Nedeni veya Sapmaya Karşıya Alınacak Önlemler
	6	Planlanan yem numunelerinin gerçekleşme oranı	GKGM	100	97	97	Alınması planlanan numuneler piyasada bulunmadığından %3 oranında sapma olmuştur. Hedefe tam olarak ulaşılması için 2017 yılında gerekli tedbirler alınacaktır.
	7	Eğitilen kontrol görevlisi sayısı	GKGM	500	320	64	Katılımcı sayısında azalma olduğundan hedefe ulaşamamıştır. Hedefe tam olarak ulaşılması için gerekli tedbirler alınacaktır.
	8	Eğitim alan kontrol görevlisi sayısının toplam kontrol görevlisi sayısına oranı	GKGM	40	65,77	164,43	TARGEL kapsamındaki personelin kadroya geçmesi sonucu İl Müdürlüklerince gelen eğitim talepleri nedeniyle kontrol görevlisi eğitim sayısının planlanan eğitim sayısı üzerinde gerçekleşmesine sebep olmuştur.
	9	174 Alo Gıda Hattına yapılan başvuruların sonuçlandırılma oranı	GKGM	96	97,72	101,79	Hedeften 1,79 oranında pozitif sapma gerçekleşmiştir. Hedefe tam olarak ulaşılması için gerekli tedbirler alınacaktır.
	10	Risk Değerlendirme Sonrasında Oluşturulan Bilimsel Görüş Sayısı	GKGM	6	12	200	Bilimsel görüş oluşturulması uzun çalışma gerektirmektedir. Bilimsel Komisyonlardan bir tanesinin 3 yıllık görev süresince yapmış olduğu çalışmalar 2016 yılı içinde tamamlandığından ve Bilimsel Komisyon tarafından 2016 yılında imza altına alındığından hedefte pozitif sapma görülmüştür.
	11	Geliştirilen ürün / metot / teknoloji sayısı	TAGEM	7	7	100	Hedefe ulaşılmıştır.
Gıda ve yem işletmelerinin altyapılarını güçlendirmek ve standartlara uyumunu sağlamak	1	Yayımlanan iyi uygulama kılavuzları sayısı	GKGM	3	3	100	Hedefe ulaşılmıştır.
	2	STK işbirliğiyle gerçekleştirilen eğitim sayısı	GKGM	7	7	100	Hedefe ulaşılmıştır.
	3	Onaylı gıda işletmesi sayısı	GKGM	11.000,00	11.429,00	103,9	Modernizasyon planı uygun bulunan onay kapsamındaki gıda işletmelerine Bakanlığımızca 31 Aralık 2015 tarih ve 29579 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "Gıda İşletmelerinin Kayıt ve Onay İşlemlerine Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" ile ek süre verilerek, bahsi geçen işletmelerin onay alması

Performans Hedefi	No	Açıklama	Birim	Hedeflenen Gösterges Düzeyi	Yılsonu Gerçekleşme Düzeyi	Gerçekleşme Durumu (%)	Sapma Nedeni veya Sapmaya Karşıya Alınacak Önlemler
							sağlanmıştır.
Güvenilir gıda konusunda toplumda duyarlılığı artırmak	1	Güvenilir gıda konusunda yayımlanan kamu spotu sayısı	GKGM	3	3	100	Hedefe ulaşılmıştır.
	2	GKGM internet sayfasının ziyaretçi sayısı	GKGM	450.000,00	321.527,00	71,45	Önümüzdeki yıl genel müdürlüğümüz internet sitesi içeriğinin tüketiciler tarafından daha ilgi çekici olması için gerekli önlemler alınacaktır.
	3	Gıda güvenilirliği ve 174 Alo Gıda Hattı ile ilgili bilgi mesajı (SMS) gönderilmesi	GKGM	100.000,00	142.777,00	142,78	Hedef belirlenirken yıllar içerisinde gönderilecek SMS sayısındaki artış öngörülememiştir. Hedef yıllık olarak belirlenmiş olup yılın 3. çeyreğinde yıllık hedefe ulaşılmıştır. 2017 yılı performans hedefi belirlenirken sapma dikkate alınmıştır.
Bitki sağlığı hizmetlerinde entegre ve biyolojik mücadele çalışmalarını geliştirmek ve yaygınlaştırmak	1	Entegre mücadele yapılan alanın toplam üretim alanına oranı	GKGM	48	48	100	Hedefe ulaşılmıştır.
	2	Geliştirilen zirai mücadele teknik talimatı sayısı	TAGEM	15	15	100	Hedefe ulaşılmıştır.
	3	Sertifikalı tohum üretim miktarı	BÜGEM	850.000,00	954.000,00	112,24	Bakanlığımızca sertifikalı tohum üretim ve kullanımının sürekli artırılmaya çalışıldığı gözönüne alındığı zaman artı yöndeki sapmanın çok önemli olmadığı görülmektedir. Hedefe ulaşıldığı önlem alınmamıştır.
	4	Belgelendirilen fidan/fide üretim miktarı	BÜGEM	165.000.000,00	138.195.585,00	83,75	Üreticilerin standart çilek fidesi yerine sertifikalı üretime yönelmeleri, sertifikalı üretimin ise standart üretime göre daha zor olması nedeniyle hedefe ulaşamamıştır. Sertifikalı çilek fidesinin standart fideye göre nitelik açısından daha üstün olması nedeniyle standart üretimin azalması sertifikalı üretimin artması daha önemlidir. Ayrıca

Performans Hedefi	No	Açıklama	Birim	Hedeflenen Göstergenin Düzeyi	Yılsonu Gerçekleşme Düzeyi	Gerçekleşme Durumu (%)	Sapma Nedeni veya Sapmaya Karşıya Alınacak Önlemler
							sertifikalı fidan üreticileri de desteklenmeye başlanmıştır.
	5	Biyolojik /biyoteknik mücadele yapılan alan	GKGM	540.000,00	540.000,00	100	Hedefe ulaşılmıştır.
Bitki koruma ürünleri ile uygulama ekipmanlarının kontrol ve denetim hizmetlerini geliştirmek	1	Denetlenen bitki koruma ürünleri piyasada bulunan bitki koruma ürünleri sayısına oranı	GKGM	50	53,7	107,4	Piyasada bulunan bitki koruma ürünü sayısı yaklaşık 1600 adettir. Bu ürünlerin yarısından fazlası yani 859 adeti denetlenmiştir. Hedef değer üzerine çıkmış olup önümüzdeki yıllara ait hedefler belirlenirken sapma göz önünde bulundurulacaktır
	2	Denetlenen bitki koruma ürünü üretim yerlerinin toplam üretim yeri sayısına oranı	GKGM	100	100	100	Hedefe ulaşılmıştır.
	3	Denetlenen bitki koruma ürünü satış yerlerinin toplam satış yeri sayısına oranı	GKGM	100	100	100	Hedefe ulaşılmıştır.
	4	Denetlenen zirai mücadele alet ve ekipmanları işletme sayısının toplam işletme sayısına oranı	GKGM	100	100	100	Hedefe ulaşılmıştır.
	5	Bitki koruma ürünlerinin toksikolojisi ve uygulama ekipmanlarının testleriyle ilgili geliştirilen metot sayısı	TAGEM	1	1	100	Hedefe ulaşılmıştır.
	6	Denetlenen zirai mücadele alet ve ekipmanları bayi sayısının toplam bayi sayısına oranı	GKGM	100	100	100	Hedefe ulaşılmıştır.

Performans Hedefi	No	Açıklama	Birim	Hedeflenen Göstergen Düzeyi	Yılsonu Gerçekleşme Düzeyi	Gerçekleşme Durumu (%)	Sapma Nedeni veya Sapmaya Karşıya Alınacak Önlemler
Bitkisel üretimde iç ve dış karantina hizmetlerini geliştirmek	1	Özel sürvey çalışması yapılan karantinaya tabi organizma sayısı /Adet	GKGM	9	9	100	Hedefe ulaşılmıştır.
	2	İhracatta karantina sorunlarından dolayı alınan bildirim sayısının ihracatı yapılan parti sayısına oranı / Yüzde	GKGM	0,03	0,03	100	Hedefe ulaşılmıştır.
	3	Validasyon ve standardizasyon yapılan metot sayısı / Adet	TAGEM	1	1	100	Hedefe ulaşılmıştır.
Hayvan hastalık ve zararlıları ile mücadele hizmetlerini geliştirmek	1	Epidemiyolojisi tespit edilen hastalık sayısı / Adet	TAGEM	5	5	100	Hedefe ulaşılmıştır.
	2	Programlı kedi-köpek kuduz aşılması gerçekleşme oranı / Yüzde	GKGM	85	89	104,71	Kuduz hastalığı ülkemizde endemik olarak seyreden ve halk sağlığını tehdit eden önemli bir zoonozdur. Kuduz Hastalığı ile mücadele etmek amacıyla Bakanlığımızca bilimsel verilere dayanarak oluşturulan aşılama programına göre hedef, programa alınan kedi-köpek varlığının en az %85'nin aşılmasıdır. Bu çerçevede Bakanlığımızca Kuduz hastalığına karşı programa alınan kedi-köpek varlığı %89 oranında aşılansarak hastalıkla mücadelede başarı oranı artırılmıştır.
	3	Programlı hayvan sağlık taraması gerçekleşme oranı / Yüzde	GKGM	100	152	152	Bakanlığımızca korunma tedaviden daha kolay ve ucuzdur prensibi ile her yıl ülkemizde görülen ihbarı zorunlu hastalıklara karşı mücadele programları oluşturulmaktadır. Bu programlar çerçevesinde aynı zamanda sağlık taramaları da yapılmaktadır. İl/ilçe Müdürlüklerimizde görevli veteriner hekimler tarafından mahallinde sürekli olarak sağlık taramaları yapılarak hayvan hastalıkları erken teşhis edilmekte, hastalıkların erken teşhis edilmesi de insan ve hayvan sağlığının korunması açısından büyük önem

Performans Hedefi	No	Açıklama	Birim	Hedeflenen Göstergenin Düzeyi	Yılsonu Gerçekleşme Düzeyi	Gerçekleşme Durumu (%)	Sapma Nedeni veya Sapmaya Karşıya Alınacak Önlemler
							arz etmektedir. Yapılan sağlık taramaları ile hastalıkların yayılmasının önlenmesi ve oluşacak ekonomik kayıpların engellenmesi amaçlanmaktadır. 2016 yılı içerisinde ülkemizde hayvancılık işletmelerine yapılan izleme ziyaretlerinin artmasından dolayı programlı hayvan sağlık taraması belirlenen hedefin üzerinde gerçekleştirilmiştir.
	4	Hastalıktan ari işletme sayısı / Adet	GKGM	800	638	79,75	Ari işletme oluşturma çalışmaları yıl boyunca sürdürülmüş olup, yıl sonu itibarıyla 619 adet ari işletme bulunmaktadır. Bakanlığımızca hastalıktan ari işletmelerin desteklenmesi çalışmalarına devam edilecek ve önümüzdeki yıllarda ülkemiz genelinde hastalıktan ari işletme sayıları artırılabilecektir.
	5	Küpelenen küçükbaş hayvan sayısının toplam küçükbaş hayvan sayısına oranı / Yüzde	GKGM	95	95	100	Hedefe ulaşılmıştır.
	6	Programlı büyükbaş brusella aşılması gerçekleştirme oranı / Yüzde	GKGM	85	79	92,94	Programlı büyükbaş brusella aşılması 3-6 aylık dişi buzağılara uygulanmaktadır. Sürüde yer alan hayvanların doğum zamanlarının değişik zaman dilimlerinde olması, göçer hayvancılık, vb. nedenlerden dolayı istenilen hedefe ulaşılamamıştır.
	7	Programlı küçükbaş brusella aşılması gerçekleştirme oranı / Yüzde	GKGM	85	42	49,41	Programlı küçükbaş brusella aşılması 3-6 aylık yaştaki dişi kuzu ve oğlaklar ile damızlığa ayrılacak erkek kuzu ve oğlaklarda uygulanmaktadır. Sürüde yer alan hayvanların doğum zamanlarının değişik zaman dilimlerinde olması, göçer hayvancılık, erken kesim uygulamaları vb. nedenlerden dolayı istenilen hedefe ulaşılamamıştır.
	8	Küpelenen büyükbaş hayvan sayısının toplam büyükbaş hayvan sayısına oranı / Yüzde	GKGM	100	100	100	Hedefe ulaşılmıştır.

Performans Hedefi	No	Açıklama	Birim	Hedeflenen Göstergenin Düzeyi	Yılsonu Gerçekleşme Düzeyi	Gerçekleşme Durumu (%)	Sapma Nedeni veya Sapmaya Karşıya Alınacak Önlemler
	9	Programlı büyükbaş şap aşılması gerçekleştirme oranı / Yüzde	GKGM	85	94	110,59	Şap hastalığı ülkemizde endemik olarak seyreden, sürdürülebilir hayvancılığımızı tehdit eden önemli bir hastalıktır. Bakanlığımızca şap hastalığı ile mücadeleye büyük önem verilmekte ve Milli Tarım Projesi kapsamında yer almaktadır. Şap Hastalığı ile mücadele etmek amacıyla Bakanlığımızca bilimsel verilere dayanarak oluşturulan aşılama programına göre hedef programa alınan büyükbaş hayvan varlığının en az %85 nin aşılmasıdır. Bu çerçevede büyükbaş şap aşılama oranı %94'e ulaşarak hastalıkla mücadelede başarı oranı artırılmıştır.
	10	Denetlenen veteriner ilaçları sayısının piyasada bulunan veteriner ilaçları sayısına oranı / Yüzde	GKGM	5	5	100	Hedefe ulaşılmıştır.
	11	Geliştirilen teşhis metodu sayısı / Adet	TAGEM	4	4	100	Hedefe ulaşılmıştır.
	12	Geliştirilen hayvan aşısı ve biyolojik madde sayısı / Adet	TAGEM	3	3	100	Hedefe ulaşılmıştır.
Hayvan refahının sağlanması için gerekli standart ve sistemleri oluşturmak	1	Onay belgeli hayvan nakil aracı sayısı / Adet	GKGM	175	66	37,71	Ülkemizde 8 saati aşan uzun yolculuklarda kullanılacak Onay Belgeli uzun yol hayvan nakil araçları sayısında ekonomik nedenlerden dolayı sıkıntı yaşanmaktadır. Bakanlığımızca önümüzdeki yıllardan itibaren sektör bu konuda teşvik edilerek belirlenen hedeflere ulaşacaktır.
	2	Hayvan refahı konusunda planlanan eğitim programının gerçekleştirme oranı / Yüzde	GKGM	90	100	111,11	2016 yılı içerisinde nakilde hayvan refahı kapsamında planlanan eğitimler planlanan üzerinde gerçekleştirilmiştir. 2017 yılı programında belirlenen hedefe ulaşılması için gerekli tedbirler alınacaktır
	3	Çalışma izni verilen deney hayvanı kuruluşu	GKGM	110	113	102,73	Bakanlığımıza gelen talepler ile doğrudan ilişkilidir. Bu çerçevede Bakanlığımız öngörüsünden fazla talepte bulunulduğundan sapma

Performans Hedefi	No	Açıklama	Birim	Hedeflenen Göstergenin Düzeyi	Yılsonu Gerçekleşme Düzeyi	Gerçekleşme Durumu (%)	Sapma Nedeni veya Sapmaya Karşıya Alınacak Önlemler
		sayısı / Adet					gerçekleşmiştir.
Tarımsal altyapı hizmetlerini geliştirmek	1	Toplulaştırma ve tarla içi geliştirme hizmetleri yapılan alan / Hektar	TRGM	1.000.000,00	300.000,00	30	1.600.000 ha alanda toplulaştırma çalışmaları devam etmekte olup, yıllara sari proje olmaları nedeniyle hedefe ulaşamamıştır.
	2	Modern sulama sistemi kurulan alan / Hektar	TRGM	10.000,00	14.211,00	142,11	KKYDP kapsamında alınan talepler doğrultusunda pozitif yönde sapma gerçekleşmiştir.
	3	Arazi kullanım planlaması yapılan alan / Hektar	TRGM	1.000.000,00	902.947,17	90,29	Projelerimiz toplulaştırma projeleri altında ihale edilmektedir. Toplulaştırma projesi çalışmalarının tamamlanamaması ve tamamlanan çalışmalarda da toprak etüt işlerinin bitirilememesi nedeniyle projelerimizde hedeflenen rakama ulaşamamıştır. Projelerimiz toplulaştırma projeleri altında yürütüldüğünden alabileceğimiz bir önlem bulunmamaktadır.
	4	Detaylı toprak etüdü yapılan alan / Hektar	TRGM	1.000.000,00	745.724,00	74,57	Projelerimiz toplulaştırma projeleri altında yürütüldüğünden ve birbirini takip eden işler olduğundan dolayı gecikmeler yaşanabilmektedir. Bu nedenle tamamlanamamış çalışmalarımız olup hedeflenen rakama ulaşamamıştır. Projelerimiz toplulaştırma projeleri altında yürütüldüğünden dolayı alabileceğimiz bir önlem bulunmamaktadır.
	5	Topraklandırılan çiftçi sayısı / Sayı	TRGM	400	400	100	Hedefe ulaşılmıştır.
	6	Tanımlanan parsel oranı / Yüzde	TRGM	100	100	100	Hedefe ulaşılmıştır.
	7	Şebekesi sayısallaştırılan sulama alanı / Hektar	TRGM	1.000.000,00	125.000,00	12,5	Planlanan ihaleler yapılamadığı için çalışmalarımız tamamlanamamıştır. 2017 yılında çalışmalar hızlandırılacaktır.

Performans Hedefi	No	Açıklama	Birim	Hedeflenen Gösterges Düzeyi	Yılsonu Gerçekleşme Düzeyi	Gerçekleşme Durumu (%)	Sapma Nedeni veya Sapmaya Karşıya Alınacak Önlemler
Tarım ürünlerinin yerinde değerlendirilmesini ve katma değerinin artırılmasını sağlamak	1	Faaliyete geçirilen organize tarım ve hayvancılık bölge sayısı / Adet	TRGM	2	0	0	2016 Yılında tamamlanmayan Şanlıurfa TDİOSB'nin 1. etabında yüklenici firmanın taahhütlerini yerine getirmemesi üzerine sözleşmesi fesh edilmiştir. Kalan bakiye işler için yeniden ihale edilmiş olup, 2017 yılında bitirilmesi için gerekli çalışmalar yapılacaktır. yine bitmeyen Eskişehir Beylikova TDİOSB %90 fiziki gerçekleşme mevcut olup, 2017 yılının ilk çeyreğinde bitirilmesi için gerekli önlemler alınacaktır. 2 TDİOSB'nin bitirilmesi için gerekli çalışmalar yapılmaktadır.
	2	Kontrol edilen üretici örgüt sayısı / Adet	TRGM	30	30	100	Hedefe ulaşılmıştır.
	3	Tarımsal örgütlerin pazarlama kabiliyetlerinin geliştirilmesine yönelik olarak programa alınan il sayısı / Adet	TRGM	7	7	100	Hedefe ulaşılmıştır.
Kırsal alanda yaşam standartlarını yükseltmek ve kırsal kalkınmayı sağlamak	1	Tarımsal danışmanlık hizmeti alan işletme sayısı / Adet	EYYDB	150.000,00	45.786,00	30,52	Bakanlar Kurulu Kararı gereği Tarımsal Danışmanlık Şirketleri, Serbest Tarım Danışmanları ve Dernekler tarımsal yayım ve danışmanlık destekleme ödemesi kapsamı dışına çıkarılmış olup 2016 yılında sadece Ziraat Odaları ve Üretici Örgütlerine TYDD ödemesinden faydalanma imkânı tanınmıştır. Bu kapsamda 2016 yılında revize yapılarak gösterge 75.000'e çekilmiştir.2016-25 sayılı Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmetlerine Destekleme Ödemesi Yapılması Hakkında Tebliğ gereği 407 Ziraat Odası ve Üretici Örgütüne TYDD başvuru imkânı tanınmış olmakla beraber 311 tanesi destekleme ödemesine başvurmuştur. Diğer Ziraat Odası ve Üretici örgütleri destekleme ödemesine başvurmamış 2016 yılında yapılan yeni düzenlemeler ve yeni görev tanımları, ülkemizin yaşadığı olağanüstü durum nedeniyle yapılan ödemelerin ohal kapsamında soruşturulması ve

Performans Hedefi	No	Açıklama	Birim	Hedeflenen Göstergesinin Düzeyi	Yılsonu Gerçekleşme Düzeyi	Gerçekleşme Durumu (%)	Sapma Nedeni veya Sapmaya Karşıya Alınacak Önlemler
							ödemelerin gecikmesi vb. nedenler performans göstergesinde sapmalara neden olmuştur. Tarımsal yayım ve danışmanlık hizmetleri ile ilgili bakanlık talimatları doğrultusunda yeni çalışmalar yapılmaktadır.
	2	Ekonomik ve sosyal alt yapı faaliyetlerinden faydalanan işletme sayısı / Adet	TRGM	3.000,00	4.863,00	162,1	Altyapı yatırımları için planlanan bölgelerdeki etüt çalışmalarında yapılan tespitle aynı bölgede daha fazla hanenin yararlanacağı yerleşim yerlerine de yatırım yapılması bir miktar hedefin üzerinde gerçekleşmeye neden olmuştur.
	3	Eş finansman verilen işletme sayısı / Adet	TRGM	700	716	102,29	Performans hedeflenen ölçüde gerçekleşmiştir.
	4	Eğitilen, sertifikalandırılan ve yetkilendirilen yararlanıcı sayısı / Sayı	EYYDB	30.000,00	40.172,00	133,91	Verilen Tarımsal nüfusun gençleşmesi, sürü yönetimi elemanı benim ve süt hijyeni eğitimlerine olan taleplerin artması ayrıca Genç Çiftçilere verilen Hibe Kapsamında Alınan Sertifikaların erkekler için 5 puan ve kadınlara 10 puan sağlaması 2016 yılı hedefinde planlanandan daha fazla gerçekleşmeye neden olmuştur. 2017 hedefimiz taleplere göre yeniden değerlendirilecektir.
	5	Tarımsal işletmelerin sosyo-ekonomik yapısının belirlenmesine yönelik araştırma sayısı /Adet	TAGEM	50	50	100	Hedefe ulaşılmıştır.
	6	Çiftlik Muhasebe Veri Ağı Sistemine alınan işletme sayısı / Adet	TRGM	6.000,00	5.900,00	98,33	2016 yılı çalışmalarımız %98 oranında tamamlanmıştır. Ek bir önlem öngörülmemektedir.
	7	Ekonomik yatırımlar kapsamında desteklenen tarıma dayalı sanayi işletmesi sayısı / Adet	TRGM	700	843	120,43	KKYDP kapsamında alınan talepler doğrultusunda pozitif yönde sapma gerçekleşmiştir. KKYDP kapsamında 9. ve 10. etap çalışmaları devam etmektedir.

Performans Hedefi	No	Açıklama	Birim	Hedeflenen Göstergesinin Düzeyi	Yılsonu Gerçekleşme Düzeyi	Gerçekleşme Durumu (%)	Sapma Nedeni veya Sapmaya Karşıya Alınacak Önlemler
	8	Alternatif enerji kaynaklı sera projeleri ile kontrollü üretime açılacak saha / Dekar	TRGM	200	392	196	KKYDP kapsamında alınan talepler doğrultusunda pozitif yönde sapma gerçekleşmiştir. KKYDP kapsamında 9. ve 10. etap çalışmaları devam etmektedir.
	9	Desteklenen ahır/ağıl sayısı / Adet	TRGM	100	996	996	KKYDP kapsamında alınan talepler doğrultusunda pozitif yönde sapma gerçekleşmiştir. KKYDP kapsamında 9. ve 10. etap çalışmaları devam etmektedir.
	10	IPARD Programının tanıtım etkinliklerine katılan kişi sayısı / Adet	TRGM	5.000,00	13.108,00	262,16	Hibe oranlarının artması ve saha çalışmaları neticesinde toplantılar hedeflenenin üzerinde gerçekleşmiştir. Alınabilecek önlem bulunmamaktadır.
	11	Köy gelişme alanı tespiti yapılan köy sayısı / Adet	TRGM	15	15	100	Hedefe ulaşılmıştır.
	12	Elsanatları Eğitim Merkezi Müdürlüklerinde açılan kurs sayısı / Adet	EYYDB	55	64	116,36	Eğitim faaliyetlerine olan talep artmıştır. Hedefimiz 70 olarak revize edilmiştir.
	13	Kadın çiftçiler tarafından hayata geçirilen proje sayısı / Adet	EYYDB	9	9	100	Hedefe ulaşılmıştır.
Kurumsal yönetim sistemini ve insan kaynakları yönetimini etkin hale getirmek	1	Tarımsal politika etki değerlemesi araştırma sayısı / Adet	TAGEM	14	14	100	Hedefe ulaşılmıştır.
	2	İç Kontrol Sisteminin tamamlanma oranı / Yüzde	SGB	82	82,4	100,49	Bakanlık birimlerine SGB tarafından teknik destek ve danışmanlık yapılarak kurulum çalışmalarının bitirilmesi planlanmaktadır. 2016 yılında Bakanlık birimlerinden gelen eğitim talepleri karşılanmasına ve diğer bazı çalışmalarla birimlere destek verilmeye devam edilecek. Çeşitli toplantı, organizasyonlarla sistemin farkındalığı oluşturulacak. Ayrıca konu bazlı örnek çalışmalar ile risk çalışmaları yapılmaya devam edilecektir.

Performans Hedefi	No	Açıklama	Birim	Hedeflenen Göstergesinin Düzeyi	Yılsonu Gerçekleşme Düzeyi	Gerçekleşme Durumu (%)	Sapma Nedeni veya Sapmaya Karşıya Alınacak Önlemler
	3	Rehberlik ve teftiş sayısı / Adet	REHBERLİK	320	30	9,38	Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı bünyesinde önceki yıllarda görev alan Bakanlık Müşavirlerinin Başkanlığımızdaki görevleri sona erdiğinden ilgili performans göstergesinin sayısı önceki dönemlerde 30 olarak revize edilmiştir ve daha önce bildirilmiş olan 30 sayısına ulaşılmıştır. Ancak SGB.net sistemi üzerinde halihazırda 320 sayısı kayıtlıdır. Dolayısıyla bu sapma göstergenin "hedefe ulaşamamış" olarak gözükmemesinden kaynaklanmaktadır. Önümüzdeki yıl da belirlenen sayılar çerçevesinde rehberlik ve teftiş çalışmalarına devam edilecektir.
	4	Harcanan ödeneğin toplam bütçeye oranı / Yüzde	SGB	99	97,98	98,97	1,02 puanlık sapma oluşmuştur. Bakanlığımızın 2016 Yılı revize ödeneği 17.314.899.378 TL olup, 2016 Yılı Ocak-Aralık döneminde Merkez ve Taşra Birimlerinin YİKOB dahil toplam harcaması 16.965.211.863 TL olarak gerçekleşmiştir. Ölçülebilir, ulaşılabilir ve güvenilir bir gösterge olmasına rağmen, kurumsal performansımızı olumsuz etkileyebileceği, sapmanın dahili faktörlerden değil harici faktörlerden kaynaklanabileceği ve Bakanlığımız haricindeki diğer idarelerin de karşılaştırılabilir benzer göstergelerinin bulunmadığı belirlenmiş olup, 2018-2022 Stratejik Plan çalışmaları kapsamında Performans Göstergesi tablosunda yer almayacaktır.
	5	Çalışan başına düşen ortalama eğitim süresi / Gün	EYYDB	2	0,96	48	Bakanlığımız Hizmet Birimlerinde Hizmet İçi Bilgi Sistemi üzerinden yapılan ve raporlanan eğitimlerin sonuçlarına göre rakam elde edilmiş olup, hedefe ulaşamamıştır. 2017 Yılı Hizmet İçi Programı Oluru ve Uygulama Esaslarında gerekli tedbirler alınmış olup, Bakanlık birimlerine bildirilmiştir.
	6	Hizmet içi eğitim verilen personel sayısı / Sayı	EYYDB	2.200,00	2.006,00	91,18	Eğitime katılımların katılım sağlayacak personel veya kurum tarafından telafisi olmayan tarihte iptal edilmesi nedeniyle belirlenen hedefe ulaşamamıştır. 2016 yılı için alınan tedbirler devam ettirilerek

Performans Hedefi	No	Açıklama	Birim	Hedeflenen Göstergenin Düzeyi	Yılsonu Gerçekleşme Düzeyi	Gerçekleşme Durumu (%)	Sapma Nedeni veya Sapmaya Karşıya Alınacak Önlemler
							2017 yılında hedefe ulaşılması amaçlanmaktadır
	7	Mevzuat ve hukuk çalıştaylarına katılacak personel sayısı / Sayı	HUKUK	201	201	100	Hedefe ulaşılmıştır.
	8	Düzenlenen yönetici geliştirme programı sayısı / Adet	EYYDB	3	0	0	Bütçe imkânları nedeniyle gerçekleştirilememiştir. 2017 yılında bütçe temin edilmeye çalışılacaktır
	9	Norm kadroya tabi personelin tüm personele oranı / Yüzde	PERGEM	58	53	91,38	Görevine son verilen personel(K.H.K.), norma tabi unvanlarda çalışmakta olan asker ve polis eşlerinin norm dışı tutulmaları, her yıl 1000 e yakın personelin emekli olması ve tasarruf tedbirlerinden dolayı personel alımı yapılamayacak olması nedeniyle sapma oluşmuştur. Sapmayı oluşturan nedenler Genel Müdürlüğümüz kontrolü dışında olduğundan, 2018-2022 Stratejik Plan döneminde hedef belirlenirken bu unsurlar dikkatte alınarak revize yapılmıştır.
	10	Düzenlenen sosyal ve kültürel aktivite sayısı / Adet	DHDB	25	25	100	Hedefe ulaşılmıştır.
	11	Sosyal ve kültürel aktivitelere katılan personel sayısı / Sayı	DHDB	1.900,00	1.900,00	100	Hedefe ulaşılmıştır.
	12	İnsan kaynakları hizmetlerinden yararlanan personelin memnuniyet oranı / Yüzde	PERGEM	80	80	100	Hedefe ulaşılmıştır.
	13	Kurum desteği ile yurt dışında eğitim alan personel sayısı /	TAGEM	15	15	100	Hedefe ulaşılmıştır.

Performans Hedefi	No	Açıklama	Birim	Hedeflenen Göstergesinin Düzeyi	Yılsonu Gerçekleşme Düzeyi	Gerçekleşme Durumu (%)	Sapma Nedeni veya Sapmaya Karşıya Alınacak Önlemler
		Sayı					
	14	Uluslararası kurum ve kuruluşlarda görevli personel sayısı / Sayı	ABDGM	10	11	110	Genel Müdürlüğümüz, karar değil, yürütme mercii olduğundan sapma görülmektedir. Genel Müdürlüğümüz, karar değil, yürütme mercii olduğundan oluşabilecek sapmalara ilişkin herhangi bir önlem öngörülememektedir.
	15	Müfettiş ve Müşavirlerin yürüttüğü işler kapsamında düzenlenen çalıştay sayısı / Sayı	RTB	32	20	62,5	Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı bünyesinde önceki yıllarda görev alan Bakanlık Müşavirlerinin Başkanlığımızdaki görevleri sona erdiğinden ilgili performans göstergesinin sayısı önceki dönemlerde 20 olarak revize edilmiştir ve bildirilmiş olan 20 sayısına ulaşılmıştır. Ancak SGB.net sistemi üzerinde halihazırda 32 sayısı kayıtlıdır. Dolayısıyla bu sapma göstergenin "hedefe ulaşılamamış" olarak gözükmemesinden kaynaklanmaktadır. Önümüzdeki yıl da belirlenen sayılar çerçevesinde çalıştay faaliyetlerine katılım devam edecektir.
	16	Bakanlığımıza tahsis edilen kadronun kullanılma oranı / Yüzde	PERGEM	100	100	100	Hedefe ulaşılmıştır.
Teknolojik ve fiziksel altyapıyı geliştirmek, sosyal imkanları iyileştirmek	1	EDYS kullanan birim sayısı / Adet	BİDB	46	46	100	Hedefe ulaşılmıştır.
	2	Yapılan video konferans sayısı / Adet	BİDB	50	62	124	2016 yılında Türk Telekom ile yapılan protokolün sona ermesiyle video konferans sisteminin denetimi tamamen BİDB tarafından yapılmaya başlanmış ve talep edilen video konferans görüşmeleri başarıyla sağlanmıştır. Hedefler yeniden güncellenecektir.
	3	Elektronik ortama aktarılan basılı yayın sayısı / Adet	EYYDB	18	90	500	Elektronik ortama aktarılan türktarım dergisinin eski yayınları da ele alınarak bir çalışma başlatılmış ve bu nedenle hedeflenen performansın üzerine çıkmıştır.(Eski yayın 72 ve yeni yayın 18 adettir.) Sapmalara karşı periyodik olarak yayınlanan dergiler yayımlandıkları tarihten kısa süre sonra elektronik ortalama aktarılmakta, eski sayılı dergilerin de

Performans Hedefi	No	Açıklama	Birim	Hedeflenen Göstergenin Düzeyi	Yılsonu Gerçekleşme Düzeyi	Gerçekleşme Durumu (%)	Sapma Nedeni veya Sapmaya Karşıya Alınacak Önlemler
							elektronik ortama atılmasına devam edilmektedir.
	4	Elektronik ortamda yürütülen ve izlenen faaliyet sayısı	BİDB	45	45	100	Hedefe ulaşılmıştır.
	5	E-devlet kapısında verilen hizmet sayısı / Adet	BİDB	4	6	150	Yıl içerisinde farklı birimlerle işbirliği yapılarak sunulan hizmet sayısını artıracak çalışmalar yapmıştır. E-Devlet kapısında verilen hizmetlerde beklenen sayının üzerinde bir artış gerçekleşmiştir.
	6	Entegre edilen veri tabanı sayısı / Adet	BİDB	22	22	100	Hedefe ulaşılmıştır.
	7	Bakım onarımı yapılan hizmet binası sayısı / Adet	DHDB	450	450	100	Hedefe ulaşılmıştır.
	8	Yeni yapılan hizmet binası sayısı / Adet	DHDB	6	6	100	Hedefe ulaşılmıştır.
	9	Bakanlık Felaket Kurtarma Merkezinin kapasite kullanım oranı / Yüzde	BİDB	55	60	109,09	Felaket Kurtarma Merkezi'nde yapılan donanım ve yazılım entegrasyonu tamamlanma aşamasına gelmiştir. Sapma miktarı göz ardı edilebilecek düzeyde olmasına karşın 2017 itibariyle hedefler yeniden güncellenecektir.
	10	Bakanlık veri merkezinin kapasite kullanım oranı / Yüzde	BİDB	60	55	91,67	Hizmet kalitesinin artırılmasına yönelik yapılan çalışmalar sonucunda mevcut donanımlar ihtiyacı karşılayacak duruma getirilmiştir. Bu da maliyetleri azaltsa da hedefte az da olsa negatif yönlü sapmaya neden olmuştur. İhtiyaca yönelik mal ve hizmet alımları ile veri merkezinin kapasitesi artırılmıştır. Donanımsal artış beklenenden bir miktar az olsa da mevcut donanımlarla hizmet kalitesi artırılmıştır. 2017 itibariyle hedefler yeniden güncellenecektir.

Performans Hedefi	No	Açıklama	Birim	Hedeflenen Göstergenin Düzeyi	Yılsonu Gerçekleşme Düzeyi	Gerçekleşme Durumu (%)	Sapma Nedeni veya Sapmaya Karşıya Alınacak Önlemler
	11	İnternet hizmetlerinde kesilme oranı / Yüzde	BİDB	0,3	0,02	100	Hedefe ulaşılmıştır.
Kurum imajını güçlendirmek, etkinliği ve görünürlüğü artırmak	1	Tarımsal içerikli hazırlanan TV programı sayısı / Adet	EYYDB	200	204	102	Bakanlığın yetki alanına giren üreticilerimizi ve sektörün tüm paydaşlarını ilgilendiren konularda ilgili görsel yayınlar hazırlandığından dolayı sapma oluşmuştur. Bakanlığın politikası gereği birbirine paralel konular birleştirilerek görsel yayınlar hazırlanacak ve bu şekilde sapmalar önlenecektir.
	2	Düzenlenen konferans /panel /sempozyum vb. etkinlik sayısı / Adet	SGB	313	313	100	Hedefe ulaşılmıştır.
	3	Bakanlığın medyada yer alma sıklığı / Adet	BASIN	255.000,00	255.000,00	100	Hedefe ulaşılmıştır.
	4	Web sitesi ziyaretçi sayısı / Sayı	BİDB	12.000.000,00	16.760.820,00	139,67	İl ve ilçe web sayfalarının merkez altyapısı üzerinde çalışmaya başlaması bu durumun oluşmasında oldukça büyük bir etkidir. Hedefler 2017 yılı için tekrar gözden geçirilecektir.
	5	Web Tarım TV izlenme sayısı / Sayı	EYYDB	1.950.000,00	1.130.000,00	57,95	Bu gösterge doğrudan son kullanıcıların internet kullanım sıklığı ile alakalı olduğundan negatif sapma olmuştur. Ayrıca Tarım TV nin video playeri başka yayın organları tarafından kullanılmakta ve bu izleme oranları ölçülememekte ve bu rakamlara yansıtılmamaktadır. Sapmaların yaşanmaması amacıyla Bakanlığımızı ilgilendiren ve güncel olan konuların haberleri yapılmakta internet kullanıcılarının ilgisi aktif tutulmaya çalışılmakta ve buna yönelik gündeme dair haberler oluşturulmaktadır.
	6	Dağıtımı yapılan basılı materyal sayısı / Adet	EYYDB	450.000,00	419.400,00	93,2	Baskı ve dağıtım projeleri birimiz kontrolünde olmadığından öngörülen hedeflere ulaşmak zor olmakta ve performans göstergesi sapmalarına karşı önlem alınamamaktadır.

Performans Hedefi	No	Açıklama	Birim	Hedeflenen Göstergesinin Düzeyi	Yılsonu Gerçekleşme Düzeyi	Gerçekleşme Durumu (%)	Sapma Nedeni veya Sapmaya Karşıya Alınacak Önlemler
	7	İkili İlişkiler Kapsamında Yürütülen Etkinlik sayısı / Adet	ABDGM	30	44	146,67	İkili ilişkiler kapsamında yürütülen etkinlik sayısı tarafların programları ve kararları neticesinde gerçekleştirilmektedir. Genel Müdürlüğümüz üst düzey ziyaret ve kabullerin hazırlık aşamasından ve yürütülmesinden sorumludur. Bir sonraki planlama döneminde sapmalar göz önünde bulundurularak hedef belirlenecektir.
	8	Uluslararası kurum/kuruluşlarla gerçekleştirilen etkinlik sayısı / Adet	ABDGM	8	8	100	Hedefe ulaşılmıştır.

3- PERFORMANS SONUÇLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Performans programı, beş yıl için hazırlanan stratejik planın yıllık uygulama dilimlerini oluşturur. Kamu idareleri, performans programlarını stratejik planlarına uygun olarak Maliye Bakanlığınca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde hazırlanmaktadır.

Performans göstergesi, belirlenen performans hedefine ulaşıp ulaşılmadığını veya ne kadar ulaşıldığını ölçmek, izlemek ve değerlendirmek için kullanılır ve sayısal olarak ifade edilir.

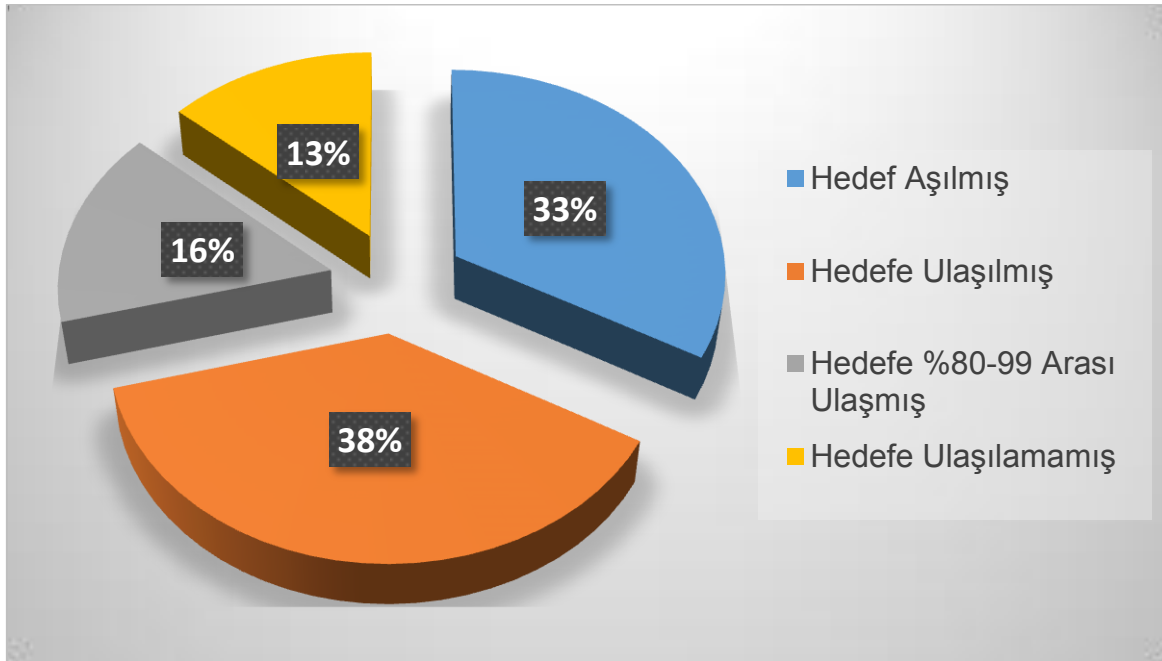
Bakanlığımızda performans hedef ve göstergeleri üçer aylık dönemler halinde SGB.net ve e-bütçe sisteminde izlenmektedir. Yılsonu gerçekleşmesi, elde edilen çıktıların, amaç ve hedeflerin gerçekleştirilmesinde nasıl ve ne ölçüde başarılı olduklarını gösterirler.

Bakanlığımızın toplam bütçesinin %75,68'lik kısmı performans hedefleri ile bağlantılı tüm faaliyetlerle ilişkilendirilmiştir.

2016 Yılı Performans Programı'nda uygulamaya konulan ve bütçeyle ilişkilendirilen 17 Stratejik Hedefe ait performans göstergeleri belirlenmiştir. 2016 yılı sonunda bu göstergelerden % 33'ü belirlenen hedef değerlerini aşmış, % 38'i hedef değerlerine tam olarak ulaşmış, % 16'sı belirlenen hedef değerlerine % 80-99 oranında ulaşmış ve % 13'ü hedef değerlerinin altında kalmıştır.

2016 yılı performans göstergelerine ait gerçekleştirme sonuçları grafik şeklinde aşağıda gösterilmiştir.

Hedefi aşan, hedef değerlere tam olarak ulaşan ve hedefe % 80-99 oranında ulaşan göstergelerin toplamının, performans göstergelerinin toplamına oranı % 87'dir.

4- PERFORMANS BILGI SISTEMININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Performans Programında yer alan hedef, faaliyet ve göstergelerden sorumlu merkez birimlerince 3'er aylık dönemler halinde SGB.net ve e-bütçe Sistemine girişler yapılmakta ve yılsonunda da, nakdi ve fiziki gerçekleştirmeler olarak ortaya çıkmaktadır.

IV) KURUMSAL KABİLİYET ve KAPASİTENİN DEĞERLENDİRİLMESİ

A- ÜSTÜNLÜKLER

- Ülke sathında yayılmış, yerinde hizmet veren teşkilatın varlığı,
- Karar alma sürecinde paydaş görüşlerine önem veren katılımcı yönetim anlayışı,
- Tecrübeli ve uygun eğitime sahip özveri ile çalışan personel varlığı,
- Yeni personel istihdamı ile personel kaynağının güçlendirilmesi,
- Genel anlamda kapsamlı mevzuat varlığı,
- Yurt genelinde yaygın bilişim alt yapısının varlığı,
- Kapsamlı veri tabanlarının olması,
- Araştırma, geliştirme, eğitim ve yayım hizmetleri konusunda gelişmiş alt yapının olması,
- Kurumsal kapasitenin geliştirilmesine yönelik çalışmaların hız kazanması,
- Etkin bir kamu yönetim anlayışının benimsenmiş olması,
- Gıda güvenliği ve güvenilirliği konularındaki kurumsal ve sektörel gelişmişlik düzeyi,
- Veri tabanları arasında fonksiyonel bir entegrasyonun sağlanması.

B- ZAYIFLIKLAR

- Bakanlık faaliyetlerinin özellikle desteklerin kamuoyunda farkındalığının artırılması,
- Yabancı dil seviyesi,
- Toplanan verilerin bilgiye dönüşümünde analitik çalışmalar,
- Tarımsal bilgi ve teknolojilerin çiftçilere yeterli oranda iletilmesi ve benimsetilmesi,
- Sosyal ve sportif aktiviteler.

C- DEĞERLENDİRME

Türkiye’de Tarım Sektörü 2016 yılında;

- Tarım sektörümüz, ilk 6 ayda % 0,3 büyüme göstermiştir.
- Tarım ve gıda ürünleri ihracatımız 16,2 Milyar dolar, İthalatımız 11,0 Milyar dolar, dış ticaret dengesi ise 5,2 Milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.
- Üreticilerimizce 11,6 Milyar TL nakit hibe tarımsal destek sağlandı.
- 2017 yılında ise üreticilerimize 12,8 Milyar TL tarımsal destek sağlanması planlanmaktadır.
- Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatiflerince üreticilerimize faiz oranı sıfır ila %8,25 aralığında olmak üzere 30,2 Milyar TL kredi kullandırıldı.
- Ziraat Bankasınca kullandırılan tarımsal kredilerin geri dönüş oranı %99,1’e, Tarım Kredi Kooperatiflerince kullandırılan tarımsal kredilerin geri dönüş oranı %97,3’e yükseldi.
- Tarım Sigortası uygulaması kapsamında 695 Milyon TL Prim desteği sağlanarak, 798 Milyon TL hasar tazminatı ödendi.
- Bitkisel üretimde;
 - 35,3 Milyon ton tahıl, 19 Milyon ton meyve ve 30,3 Milyon ton sebze üretimi gerçekleşti.
 - Buğday üretimimiz 20,6 Milyon ton,
 - Mısır üretimimiz 6,4 Milyon ton,
 - Çeltik üretimimiz 920 Bin ton,

- Ayçiçeği üretimimiz 1,7 Milyon ton olarak gerçekleşti.
- Sertifikalı çilek fidesi ve fidan üretimi 138 Milyon adet olarak gerçekleşti.
- Canlı hayvan sayıları 14,2 Milyon büyükbaş ve 41,3 Milyon küçükbaş olarak gerçekleşti.
- Kanatlı hayvan sayımız 333,5 Milyon adettir.
- Hayvansal üretimde;
 - 2015 Kırmızı Et üretimimiz 1 Milyon 149 Bin ton (2016 9 aylık 902 Bin ton),
 - 2015 Beyaz Et üretimimiz 1 Milyon 909 Bin tona (2016 11 aylık 1 Milyon 716 Bin ton),
 - Süt üretimimiz 18,5 Milyon ton,
 - 2015 Yumurta üretimimiz 16,7 Milyar adet (2016 11 aylık 16,5 Milyar adet),
 - 2015 Su Ürünleri Yetiştiricilik üretimimiz 240 Bin ton,
 - Bal üretimimiz 106 Bin ton olarak gerçekleşti.
- Gıda üretim, satış ve toplu tüketim yerlerine toplam 890 Bin denetim yapıldı.

Tarımdaki diğer gelişmeler;

- Tarım Sektörü son 14 yılın 10'unda büyüme göstererek ülke ekonomisine önemli katkı sağlamıştır.
- Türk çiftçisine ödediğimiz nakdi karşılıksız hibe desteği toplamda yaklaşık 89,8 Milyar TL'ye ulaştı.
- Tarım-sanayi entegrasyonunun sağlanması için 2006 yılında başlatılan ulusal kaynaklı %50 hibe destekleri ile 7.554 yeni tarımsal sanayi tesisini tamamlandı. Faaliyet geçen bu tesislere 2 Milyar TL hibe verilerek 91 Binden fazla kişiye istihdam sağlandı.
- Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumunu (TKDK) kurumunca Kırsal Kalkınma Programı-IPARD I ve IPARD II kapsamında Avrupa Birliği ve ulusal katkı ile birlikte Ülkemize 2,1 Milyar Avro hibe sağlandı. Bugüne kadar toplam 6,8 Milyar TL'lik yatırım yapıldı, 3,4 Milyar TL hibenin 3,1 Milyar TL'si ödenerek, 55 Bin kişiye istihdam sağlandı.
- İklim, toprak, topoğrafya, su kısıtı, ekim nöbeti göz önüne alınarak tarımsal faaliyet yapılan her ilçe bir tarım havzası olarak kabul edildi ve 941 tarım havzası belirlendi.
- Toplulaştırma yapılan arazi miktarı 11 kat artışla 4,9 Milyon hektara ulaştı. Böylece toplam 5,4 Milyon hektar alanda toplulaştırma tamamlanmış oldu. 1,8 Milyon hektarda çalışmalar devam etmektedir.
- Damla ve yağmurlama sulama yatırımlarını sağlanan sıfır faizli kredi desteği ve %50 hibe desteği ile 6,9 Milyon dekarın üzerinde alan damla ve yağmurlama sistemleri ile sulanmaya başladı.
- 1.858 Tarımsal Kooperatiflere yaklaşık 2,2 Milyar TL kredi desteği sağlandı.
- Yerli tohumculuğu ve fidancılığı geliştirmek için yaklaşık 1,4 Milyar TL'nin üzerinde destek verildi.
- Tarım Sigortası uygulaması ile çiftçimizi doğal afetlerden korumak için sigorta poliçe bedelinin %50'sini karşılıyoruz. Bugüne kadar 2,6 Milyar TL Prim desteği sağlanarak, 3,1 Milyar TL hasar tazminatı ödendi.
- AR-GE çalışmaları için 1 Milyar 750 Milyon TL kaynak sağlandı.
- Değişik alanlarda çalışmalar yapan 18 adet Ar-Ge Merkezi kurulmuş olup, 21 adet Ar-Ge Merkezinin kurulmasına yönelik çalışmalar ise devam etmektedir

- Gıda mevzuatımız AB gıda mevzuatı ile uyumlaştırıldı, ülkemizin her yerindeki vatandaşımız tarladan sofraya güvenilir gıdayı tüketmesi sağlandı.
- Güvenilir gıda ve sağlıklı beslenmeye yönelik önemli düzenlemeler yapıldı.
- Sağlığa zararlı gıda üreten, taklit veya tağşiş yapan 642 firmanın 1.323 farklı parti ürünü kamuoyuna ifşa edilmiştir.
- Ülkemizde Organik Tarım üretimi, 197 ürün çeşidine ulaşmış olup, 515 Bin hektar alanda 1 Milyon 829 Bin ton olarak gerçekleşmiştir.
- İyi Tarım Uygulaması yapılan alan 347 Bin hektara, üretim miktarı ise yaklaşık 3,3 Milyon tona ulaşmıştır.
- Mera Kanunu'nun yürürlüğe girdiği 1998 yılından bugüne kadar; 10,5 Milyon hektar alanda tespit, 6,2 Milyon hektar alanda tahdit, 3,7 Milyon hektar alanda tahsis çalışması yapılmış olup 1.211 proje kapsamında toplam 5,9 Milyon dekar alanda mera ıslah çalışması tamamlanmıştır.

V) ÖNERİ VE TEDBİRLER

2017 yılında tarım sektörünün geliştirilmesi yönünde Bakanlık olarak yapılması planlanan faaliyetler aşağıda belirtilmektedir.

- Tarladan sofraya güvenilir gıda sunumuna yönelik AB ile uyumlu mevzuatımız kapsamında oluşturulan kontrol ve denetim hizmetlerinin, yeni yöntem ve uygulamalar ile sayı ve etkinliği daha da artırılabilecektir.
- Sağlıklı beslenmeye yönelik gıda mevzuatımızda yapılan ve hızla uygulamaya geçirilen yeni düzenlemelere devam edilecektir.
- Tarım arazilerinde bölünmenin önlenmesine kalıcı çözüm getirecek yasal düzenlemelerin hayata geçirilmesi sağlanacaktır.
- Arazi toplulaştırma, tarla içi geliştirme hizmetleri ve diğer projelerin uygulanmasıyla arazi bölünmesinin azaltılması ve işletme ölçeğinin büyütülmesine yönelik başlatılan çalışmalar artarak devam edecektir.
- Tarım arazilerinin sulanma imkanına kavuşturulması ve modern sulama sistemleri ile sulanmasına yönelik çalışmalar hızlandırılacaktır.
- Verimli ve kaliteli bir üretim için, çeşit, tür, hat, yöntem ve teknolojiler geliştirilecek ve yaygınlaştırılacaktır.
- Tarımsal destekleme modeli sadeleştirilerek; verimlilik, kalite, gıda güvenilirliği ve kırsal kalkınmayı esas alan politikaların uygulanmasına devam edilecektir.
- Üreticilerin finansman ihtiyacının karşılanması amacıyla sübvansiyonlu kredi uygulamalarına, günün şartlarına göre gerekli revizyonlar yapılarak, devam edilecektir.
- Fark (prim) ödemelerinde parsel bazlı desteklemelere devam edilecektir.
- Tarım havzaları modelinin bütün ürünleri ve bölgeleri kapsayacak şekilde geliştirilmesi amacıyla çalışmalar yürütülecektir.
- Tarım-sanayi entegrasyonunu hızlandıran ve tarımsal sanayinin gelişmesine önemli katkı sağlayan kırsal kalkınma desteklerine devam edilecektir.
- Geleneksel ürünlerin katma değerleri yüksek ürünler haline getirilmesinin teşvik edilmesi ile markalaşma ve coğrafi işaret çalışmalarına öncelik verilecektir.
- Tarım ürünlerinde piyasa düzenleme mekanizmalarının etkin uygulanması ve fiyat dalgalanmalarının olumsuz etkilerinin ortadan kaldırılmasına yönelik yürütülen etkin çalışmalara devam edilecektir.

- Hayvancılıkta arz dengesi ve çiftçi gelirlerinde istikrarın sağlanması amacıyla et ve sütte oluşturulan piyasa düzenleme mekanizmalarının etkin kullanımı sağlanacaktır.
- Büyükbaş hayvancılıkta yüksek verimli etçi ve sütçü ırkların yaygınlaştırılması ve etçi ırklardan et, sütçü ırklardan süt elde edilmesi stratejisi uygulanacaktır.
- Küçükbaş hayvancılığa geçişi hızlandıracak çalışmalar yapılacaktır.
- Okul Sütü uygulamasına devam edilecektir.
- Meraların ıslahı ve kullanımda yaşanan sorunların çözülmesi sağlanacak ve mera ıslah çalışmaları hızlandırılacaktır.
- Arz açığı olan ve katma değeri yüksek ürünlerin üretimi teşvik edilecektir.
- Bitki hastalık ve zararlıları ile mücadele hizmetleri geliştirilecek, üretimin her aşamasında kullanılan bitki koruma ürünleri kontrol altına alınacaktır.
- Hayvan hastalıklarının eradikasyonunu sağlayacak çalışmalara ağırlık verilerek hayvan sağlığı ve gıda güvenliği güvence altına alınacaktır.
- Sözleşmeli üretimin artırılması sağlanacaktır.
- Tarım sigortası uygulamaları geliştirilerek yaygınlaştırılacaktır.
- Kuraklık ve aşırı soğukun üretimdeki olumsuz etkilerinin azaltılmasına yönelik olarak, AR-GE faaliyetlerine devam edilecektir.
- Çevre dostu tarımsal üretim tekniklerinin uygulanması teşvik edilecektir.
- Tohumluk ihtiyacımızın tamamının iç üretimle karşılanması ve tohumluk ihracatımızın artırılması yönündeki çalışmalara ağırlık verilecektir.
- Meyvecilikte sertifikalı fide ve fidan kullanımı artırılarak iç ve dış pazar taleplerini karşılamaya yönelik meyve üretimi sağlanacaktır.
- Jeotermal potansiyelimiz kullanılarak, bu bölgelerde seracılığın geliştirilmesi sağlanacaktır.
- Su ürünleri üretimi çevreye uyumlu, sürdürülebilir şekilde artırılacak, yeni türlerin yetiştiriciliği geliştirilecektir.
- Tarımsal kobilerin güçlendirilmesi ve tarımsal örgütlenme yapısının etkinleştirilmesi sağlanacaktır.
- Tarım sektörüne yönelik ulusal ve uluslararası yatırımların artması sağlanacaktır.
- Tarımsal eğitim ve yayım hizmetlerinin etkinliği artırılacaktır.
- IPARD Programı kapsamında AB kırsal kalkınma fonlarının etkin kullanımına devam edilecektir.
- Avrupa Birliği uyum çalışmaları kapsamında gerekli idari, hukuki ve teknik düzenlemelere devam edilecek, tarımla ilgili uluslararası kuruluşlar nezdinde ülkemizin etkinliği daha da artırılacaktır.
- Tarımda bilişim teknolojilerinin kullanımı artırılarak sunulan hizmetlerin etkinliği artırılacaktır.

EKLER

EK 1

MALİ HİZMETLER BİRİM YÖNETİCİSİNİN BEYANI

Strateji Geliştirme Başkanı olarak yetkim dâhilinde;

Bu idarede, faaliyetlerin mali yönetim ve kontrol mevzuatı ile diğer mevzuata uygun olarak yürütüldüğünü, kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde kullanılmasını temin etmek üzere iç kontrol süreçlerinin işletildiğini, izlendiğini ve gerekli tedbirlerin alınması için düşünce ve önerilerimin zamanında üst yöneticiye raporlandığını beyan ederim.

İdaremizin 2016 Yılı Faaliyet Raporunun "III/A- Mali Bilgiler" bölümünde yer alan bilgilerin güvenilir, tam ve doğru olduğunu teyit ederim. (Ankara – 20/02/2017)

Kerim ÜSTÜN
Başkan

EK 2

İÇ KONTROL GÜVENCE BEYANI

Üst yönetici olarak yetkim dahilinde;

Bu raporda yer alan bilgilerin güvenilir, tam ve doğru olduğunu beyan ederim.

Bu raporda açıklanan faaliyetler için bütçe ile tahsis edilmiş kaynakların, planlanmış amaçlar doğrultusunda ve iyi mali yönetim ilkelerine uygun olarak kullanıldığını ve iç kontrol sisteminin işlemlerin yasallık ve düzenliliğine ilişkin yeterli güvenceyi sağladığını bildiririm.

Bu güvence, üst yönetici olarak sahip olduğum bilgi ve değerlendirmeler, iç kontroller, iç denetçi raporları ile Sayıştay raporları gibi bilgim dahilindeki hususlara dayanmaktadır.

Burada raporlanmayan, idarenin menfaatlerine zarar veren herhangi bir husus hakkında bilgim olmadığını beyan ederim. (Ankara – 27/02/2017)

Dr. Nusret YAZICI
Müsteşar